

SATAKUNTALIITTO
REGIONAL COUNCIL OF SATAKUNTA

SATAKUNNAN MAAKUNTAKAAVASSA OSOITETTUJEN SUOJELUALUEIDEN NYKYTILAN ARVIOINTI 2019

Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen suojelualueiden nykytilan arviointi 2019

Tekijä:
Risto Vilen, luontokartoittaja
Kartat:
Virpi Sipari, suunnitteluassistentti

Kannen kuvat ylhäältä:
Kullaan Joutsijoki, kuva: Risto Vilen
Kaasmarkun Tehtaankoski, kuva: Risto Vilen
Lellaisten Isosuo, kuva: Risto Vilen

Print ISBN 978-952-5862-74-4
Pdf ISBN 978-952-5862-75-1
ISSN 0789-6824
Satakuntaliitto 2019

SISÄLLYS

Esipuhe 4
Johdanto 5
Menetelmät 9
Tausta-aineistot 10
Tulokset 14
Johtopäätökset 21
Lopuksi 22

KUNTAKOHTAISET AINEISTOT

Johdanto 23
Kohdekuvausten sisältö 23
Eura 25
Eurajoki 42
Harjavalta 66
Honkajoki 74
Huittinen 90
Jämijärvi 111
Kankaanpää 120
Karvia 161
Kokemäki 185
Merikarvia 218
Nakkila 237
Pomarkku 252
Pori 266
Rauma 332
Siikainen 356
Säkylä 381
Ulvila 399
Lähteet 424

ESIPUHE

Satakunnan maakuntakaavan ja vaihemaakuntakaavojen 1 ja 2 keskeisenä taustaselvityksenä on toiminut Raimo Hakilan ansiokas Satakunnan luonnonsuojeluselvitys 1995-1998. Siinä tunnistettiin yhteensä 781 luontoarvoiltaan merkittävää kohdetta. Työ on palvellut hyvin maakuntaliiton ja kuntien maankäytön suunnittelutyössä ja nyt on aika käynnistää edellä mainitun selvityksen päivittämiseen tähtäävä työ.

Satakunnan maakuntakaavan (YM 2011, KHO 2013) toteuttamisen yhteydessä seurataan maakuntakaavan ajantasaisuutta ja tämä luontoselvitys on yksi osa maakuntakaavan toteutumisen seurantaa. Samalla selvitys pohjustaa Satakunnan kokonaismaakuntakaavan tulevaa päivitystyötä. Luontokartoittaja Risto Vilenin tekemä Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen suojelualueiden nykytilan arviointi 2019 -selvitys perustuu FM Asko Ijäksen Satakuntaliitossa laatimaan työsuunnitelmaan maakunnallisen luontoselvityksen päivittämiseksi.

Paikkatietopohjaisen tiedon osuus on kasvanut merkittävästi kokonaismaakuntakaavan laatimisen jälkeen. Käytettävissä oleva aineisto mahdollistaa maakunnan luontoarvojen aiempaa yksityiskohtaisemman tarkastelun sekä luontoarvojen alueellisen vertailun. Paikkatietoanalyysien rinnalla tarvitaan edelleen myös maastotöitä. Tässä selvityksessä on lähdetty liikkeelle olemassa olevasta ympäristön tilatiedosta ja tunnistettu maakuntakaavassa osoitetuista suojelualueista maastokäyntiä vaativat alueet.

Miksi selvitystyö on ajankohtainen juuri nyt? Valtioneuvosto on hyväksynyt jo joulukuussa 2012 Luonnon monimuotoisuuden ja kestävän käytön strategian, jonka päätavoitteena on pysäyttää Suomen luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen vuoteen 2020 mennessä. Myös Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT, VNp 14.12.2017) korostavat maankäytön suunnittelun merkitystä luonnon- ja kulttuuriympäristöjen tilan, arkeologisten arvojen turvaamisen ja maankäytön ekologisen kestävyyden kannalta. Huolimatta valtakunnallisesti asetetuista tavoitteista Suomen luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen on jatkunut. Suomen luontotyyppien uhanalaisarvioinnissa (Kontula & Raunio 2018) Etelä-Suomen luontotyypeistä (mm. useat metsä- ja suoluontotyypit) 59 % arvioitiin uhanalaisiksi. Tämä velvoittaa meitä maakuntatasolla panostamaan ympäristön tilan huomioimiseen.

Maakuntakaavan tulee perustua riittäviin selvityksiin alueen nykytilasta ja siihen vaikuttavista tekijöistä maakuntakaavan tarkoitus ja tavoitteet huomioon ottaen (MRL 9 §). Maakuntakaavan yleispiirteisyydestä johtuen maakuntakaavan luontoselvityksissä korostuvat maakunnallisesti merkittävät luontoarvot sekä ekologiset verkostot. Riittävä tietopohja mahdollistaa rajausten kohdentamisen oikein.

Satakuntaliitto kiittää työtä edistäneitä tahoja, kuten liiton viran- ja toimenhaltijoita, ja erityisesti asiantuntijatahona toimineita FM Asko Ijästä ja tämän raportin laatijaa, luontokartoittaja Risto Vileniä. Raportin laadinta on edellyttänyt etukäteissuunnittelua, vaatinut monta askelta maastossa ja lopuksi aineiston työstämisen mittavaksi raportiksi. Kertokoon raportti ja sen sisältö kuvineen, miten hieno Satakuntalainen luonto on, ja toisaalta niistä ihmispaineista, joita myös suojeltavaksi tarkoitettuihin alueisiin väistämättä kohdistuu.

Satakunta pyrkii jatkossakin pitämään yllä elinvoimaa; sitä veto- ja pitovoimaa, jota luonnon monimuotoisuus arvokkaine kohteineen ja kokonaisuuksineen omalta osaltaan luo ja ylläpitää. Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen vaativat kattavia viherverkostoja, joihin selvityksen seuraava työkokonaisuus tulee keskittymään.

Porissa 13.11.2019
Päivi Liuska-Kankaanpää
Alueiden käytön johtaja

JOHDANTO

Luontoarvojen vaaliminen on yksi maankäyttö- ja rakennuslain (132/99) mukaisessa maakuntakaavoituksessa käsitelty teema. Ympäristöministeriö vahvisti Satakunnan maakuntakaavan vuonna 2011 ja kaava sai lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 13.3.2013. Maakuntakaava on yleispiirteinen maakunnallinen alueiden käytön suunnitelma. Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita.

Satakunnan maakuntakaavan laadinnasta on vastannut maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti Satakuntaliitto. Maakuntakaavan toteuttamisen edistämisen yhteydessä seurataan maakuntakaavan ajantasaisuutta ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin kaavan saattamiseksi ajan tasalle.

Satakunnan maakuntakaavassa on osoitettu luontoarvoja omaavia alueita luonnonsuojelu- ja suojelualuemerkinnöillä (SL ja S). Iso osa Satakunnan maakuntakaavassa osoitetuista suojelualueista sisältyy Natura 2000 -verkostoon ja valtakunnallisiin suojeluohjelmiin. Lisäksi maakuntakaavassa on osoitettu selvityksiin perustuen maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaita luontoalueita. Viimeisin koko maakunnan alueen kattava luontoarvoja koskeva taustaselvitys on vuodelta 1998 *(Hakila, Raimo: Satakunnan luonnonsuojeluselvitys. Satakuntaliitto 2000 (Sarja A:249).*

Satakuntaliitto on käynnistänyt Satakunnan maakunnallisen luontoselvityksen päivittämisprosessin. Työn lähtökohtana ovat Satakunnan luonnonsuojeluselvitys 1995-1998 ja Satakunnan maakuntakaava. Tammikuussa 2019 valmistuneessa työohjelmassa määriteltiin Satakunnan luontoarvoja koskevan selvityksen suuntaviivat sekä alustava työohjelma (*Satakuntaliitto, Asko Ijäs 2019: Satakunnan maakuntakaavan päivitys. Luonnon monimuotoisuus Satakunnan maakuntakaavassa ja maakunnallisen luontoselvityksen päivittäminen*). Työohjelma rakentuu kolmen kokonaisuuden ympärille, jotka pitävät sisällään sekä nykyisen maakuntakaavan toteutumisen seurantaan että uuden tiedon tuottamiseen liittyvät osat. Päivityksen keskeiset osat ovat:

1. Satakunnan maakuntakaavan S- ja SL – alueiden nykytilan arviointi ja päivittäminen mahdollisista elinympäristömuutoksista johtuen
2. Satakunnan ekologinen verkosto ja maakunnallisesti merkittävät aluekokonaisuudet
3. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien luontoympäristöjen ja luontokohteiden päivittäminen uuden tutkimustiedon ja päivitettyjen uhanalaisarviointien pohjalta

Työohjelmaa on esitelty Satakunnan aluesuunnitteluryhmän kokouksissa keväällä 2019 ja sitä on käyty yhdessä läpi erillisissä pienpalavereissa teemaan keskeisesti liittyvien viranomaisten ja etujärjestöjen edustajien kanssa. Lisäksi Satakuntaliitto on kutsunut kesällä 2019 koolle Satakunnan maakunnallisen luontoselvitystyön yhteistyöryhmän (SataLuonto), jossa on viranomaisten, maakunnallisten sidosryhmien ja kuntien edustajia seutukunnittain. Ryhmä on perustettu Satakunnan maakunnallista luontoselvitystyötä koskevaksi yhteistyö- ja vuorovaikutuskanavaksi.

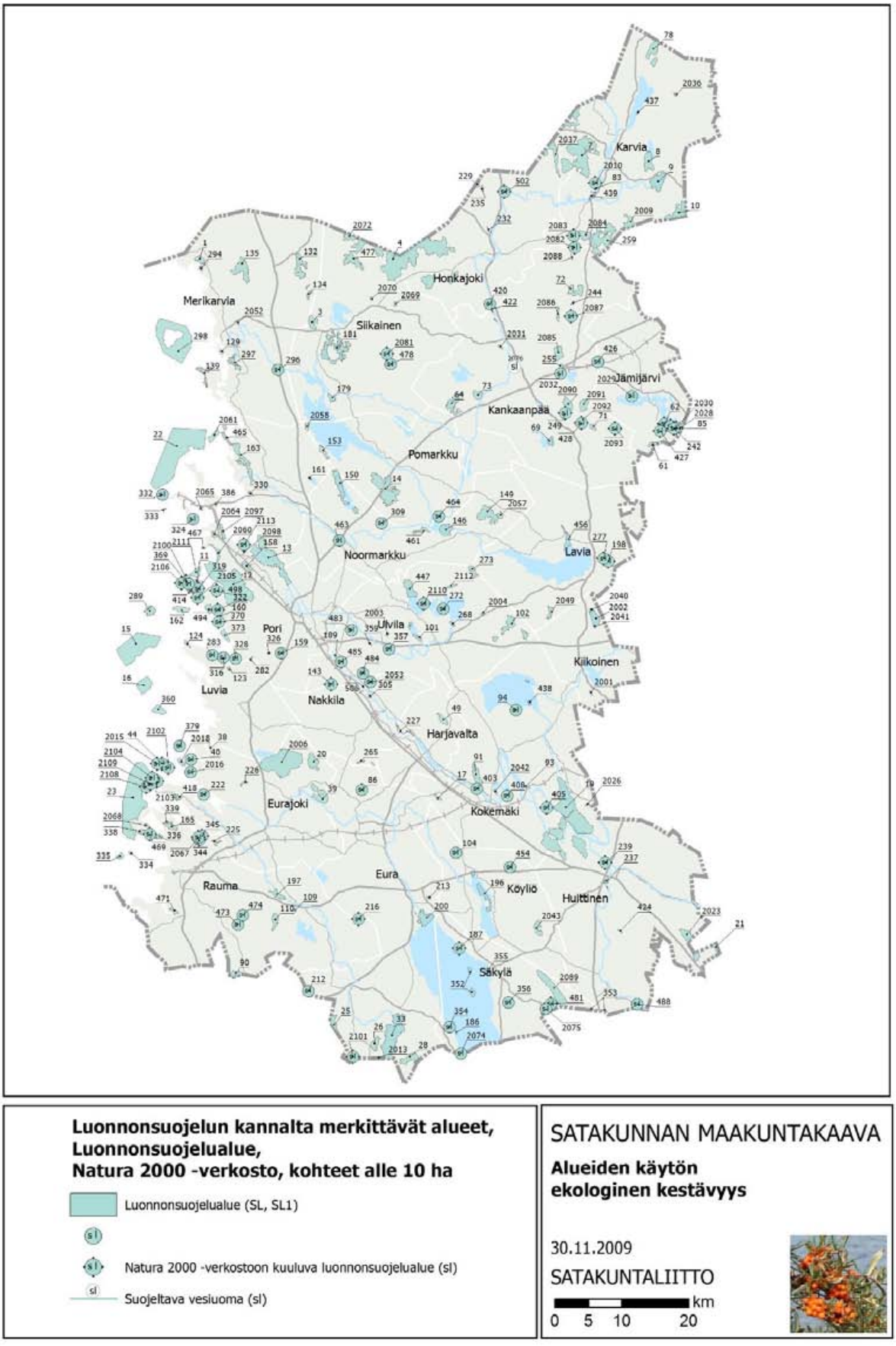
Satakuntaliitto etenee laaditun työohjelman mukaisesti ottaen huomioon maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimukset (nykyinen ja uudistuksen alla oleva lainsäädäntö) ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen suojelualueiden tilan arviointi käynnistettiin keväällä 2019. Selvitystyö käsitti olemassa olevan aineiston läpikäynnin ja tarvittavat maastokäynnit. Maastotyöt kohdennettiin

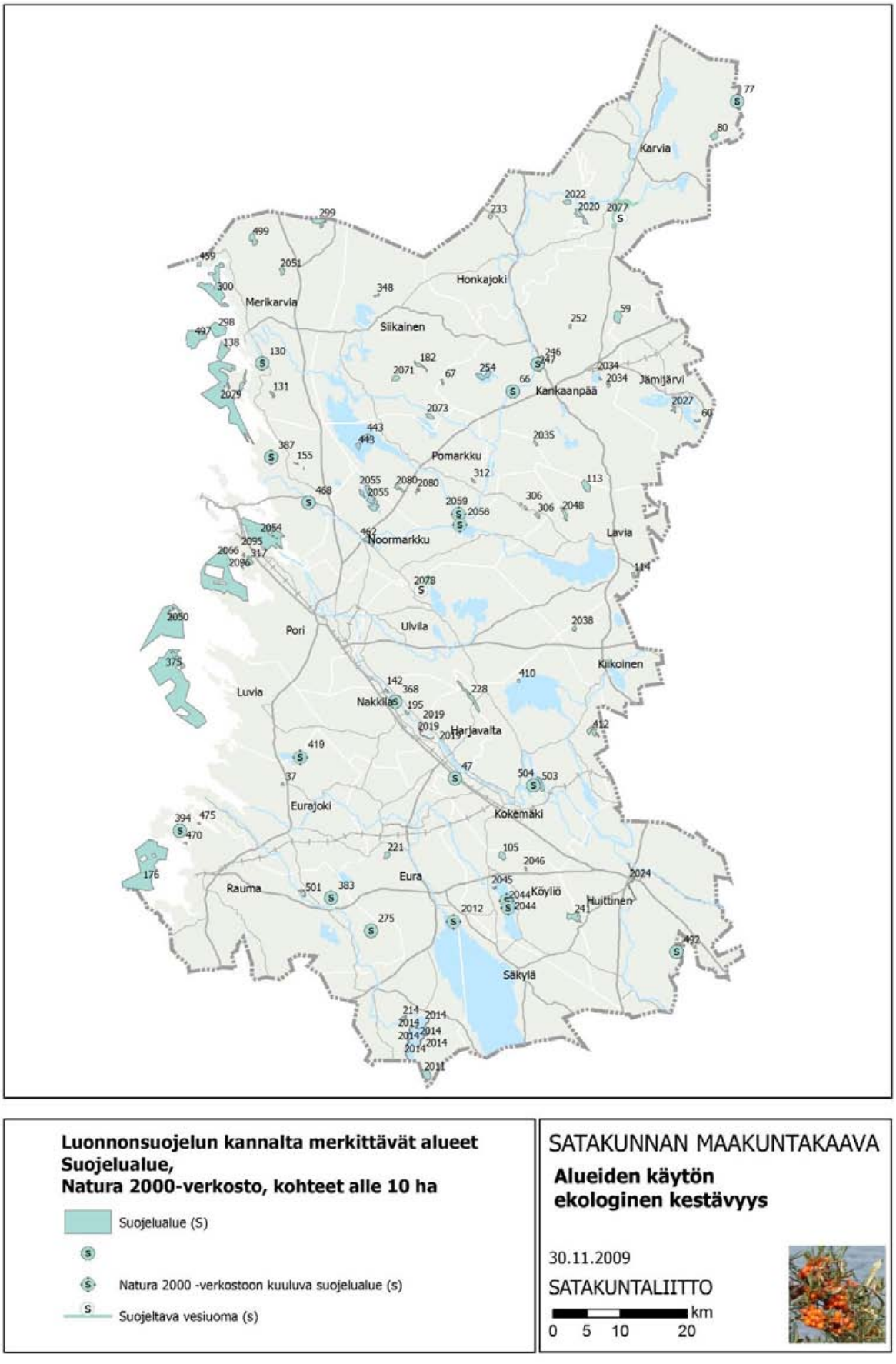
alueisiin, joista ei ollut tuoretta tietoa. Suojelualueiden nykytilan arviointi on osa maakuntakaavan toteutumisen seurantaa. Arvioinnissa keskityttiin Natura 2000 -verkoston ja suojeluohjelmien ulkopuolisiin alueisiin. Arviointitulokset esitellään tässä raportissa. Raportissa esitellään arvioitujen 122 kohteen luonnontilasta laaditut kohdekuvaukset. Lisäksi raportissa on arvioitu selvitystyön kohteiden luonnon nykytilaa ja tulevaisuutta. Selvitystyön etenemistä on esitelty Satakunnan maakunnallisen luontoselvitystyön yhteistyöryhmässä ja Satakunnan aluesuunnittelun yhteistyöryhmässä. Lisäksi selvitystyön käynnistymisestä tiedotettiin laajasti kesäkuun 2019 alussa.

Taulukko 1. Satakunnan maakuntakaavan SL- ja S-kohteiden merkinnät sekä suunnittelu- ja suojelumääräykset

S s	**SUOJELUALUE** Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain tai muun lainsäädännön nojalla suojellut tai suojeltavat suojelualueet. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.	**Suunnittelumääräys** *Alueen maankäyttöön mahdollisesti vaikuttavista merkittävistä suunnitelmista ja hankkeista tai ennen vallitsevia olosuhteita merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee luonnonsuojelusta vastaavalle alueelliselle ympäristöviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.* **Suojelumääräys** *Alueella ei saa toteuttaa sellaisia toimenpiteitä tai hankkeita, jotka voivat oleellisesti vaarantaa tai heikentää alueen suojeluarvoja.*
SL sl	**LUONNONSUOJELUALUE** Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut tai suojeltavat luonnonsuojelualueet.	**Suunnittelumääräys** *Alueen maankäyttöön mahdollisesti vaikuttavista merkittävistä suunnitelmista ja hankkeista tai ennen vallitsevia olosuhteita merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee luonnonsuojelusta vastaavalle alueelliselle ympäristöviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.* **Suojelumääräys** *Alueella ei saa toteuttaa sellaisia toimenpiteitä tai hankkeita, jotka voivat oleellisesti vaarantaa tai heikentää alueen suojeluarvoja. Alueella voidaan kuitenkin valtion luonnonsuojeluviranomaisen niin salliessa toteuttaa alueen suojeluarvojen säilyttämiseksi ja palauttamiseksi tarkoitettuja toimenpiteitä.* *Suojelumääräys on voimassa, kunnes alue on muodostettu luonnonsuojelulain mukaiseksi luonnonsuojelualueeksi.*

Kartta 1. Satakunnan maakuntakaavassa (YM 2011, KHO 2013) osoitetut luonnonsuojelualueet (SL, SL1, sl).

Kartta 2. Satakunnan maakuntakaavassa (YM 2011, KHO 2013) osoitetut suojelualueet (S, sl)

MENETELMÄT

Selvityksen tarkoitus oli Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen S- ja SL-alueiden nykytilan arviointi ja tiedon päivittäminen mahdollisten elinympäristömuutosten seurauksena. Selvitys on myös osa Satakunnan maakuntakaavan toteutuneisuuden seurantaa.

S- ja SL-alueiden nykytilan arviointi toteutettiin kolmessa vaiheessa. Toukokuussa 2019 selvitettiin olemassa olevat aineistot ja karsittiin jo riittävällä tavalla toteutetut S- ja SL-kohteet aineistosta. Maastokohteiden tarkistukset tehtiin 3.6.-16.8.2019. Raportointi valmistui marraskuussa 2019.

Maakuntakaavassa osoitettujen S- ja SL-kohteiden (322 kpl) suodattaminen toteutuneisiin ja toteutumattomiin edellytti mittavaa paikkatietoaineistojen, luontoselvitysten, yleiskaavojen ja tietokantojen läpikäyntiä. Natura 2000 –verkostoon ja valtakunnallisiin suojeluohjelmiin kuuluvia alueita ei käsitellä tässä selvityksessä. Kohde katsottiin toteutuneeksi, mikäli siitä oli perustettu joko kokonaan tai suurelta osin luonnonsuojelualue. Lisäksi Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta ja Metsähallituksen luontopalveluista saatiin tietoa perustamattomista suojelualueista, jotka on jo hankittu valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin tai niistä oli tehty suojelusopimus. Nämäkin kohteet todettiin riittävällä tavalla suojelluiksi, eikä niitä tarkastella tässä selvityksessä.

Pääosin toteutumattomiksi arvioituja kohteita kertyi 126 kappaletta, pinta-alaltaan yhteensä noin 6000 hehtaaria. Lisätiedon hankkimiseksi aineistoa kerättiin luontoselvityksistä ja tietokannoista sekä oltiin yhteydessä alueen luontoasiantuntijoihin. Usean kohteen ensisijaiset suojeluarvot perustuvat linnustoarvoihin, joten erityisesti luontoasiantuntijoilta saatu linnustotieto oli tarpeen. Linnuston selvittäminen olisi edellyttänyt varsin mittavia laskentoja. Maastokäyntiä edellyttäviä kohteita oli 108 kappaletta.

Maastokartoituksen tarkoitus ei ollut kattavan luontoselvityksen tekeminen. Tämä olisikin ollut mahdotonta yhden kesän aikana kohteiden suuren määrän, etäisyyksien ja huomattavan pinta-alan tähden. Kaikilla käyntikohteilla pyrittiin kuitenkin tekemään yleispiirteinen luontoarvojen tarkistus. Lisäksi arvioitiin kohteiden nykytilaa ja luonnonarvojen säilyneisyyttä suhteessa 1990-luvulla tehdyn Satakunnan luonnonsuojeluselvityksen tietoihin. Arviointia varten laadittiin luokittelukriteerit, jotka perustuivat osin luonnonsuojeluselvityksessä käytettyihin arviointiluokkiin. Lisäksi laadittiin muutamia uusia arviointiluokkia maastoinventointien yhtenäistämiseksi. Alueen luonnon perustietojen ohella pyrittiin arvioimaan kohteiden luonnontilaa, kehityssuuntaa, mahdollisia muutoksia ja kykyä palautua muutoksista. Rajauksen tarkistus ja suojeluperusteet olivat myös osa arviointia. Kohdekorttien johdannossa avataan näiden sisältöä enemmän.

Maastossa kaikki kohteet, joiden suojelu perustui luontotyyppeihin, kierrettiin rajoja myöden. Tämän lisäksi käytiin tarkistamassa potentiaalisia arvokkaita kasvillisuuskuvioita. Lintujärvillä ja vastaavilla kosteikoilla tyydyttiin tarkistamaan luonnontila yleispiirteisemmin. Kohteen luonteelle ominaiset luontotyypit kirjattiin ylös kiinnittäen erityistä huomiota uhanalaisiin luontotyyppeihin. Kasvillisuustyyppien yksityiskohtaiseen kuviointiin ei kuitenkaan pyritty. Kasveista kirjattiin luontotyypeille ominaisia ja vaateliaita lajeja. Kaikki havaitut harvinaiset tai uhanalaiset lajit luonnollisesti huomioitiin. Lintuhavaintoja otettiin niin ikään talteen, mikäli niillä oli merkitystä kohteen suojeluperusteena, kuten poikasiaan varoitteleva pikkukuovi tai riekon jäljet.

Selvityksen olennaisin tieto on koottuna kohdekohtaisiin kuvauksiin. Kuvauksia on yhteensä 122 kohteesta. Maastokartoitusten ohella lisätietoa on kerätty huomattavasta määrästä luontoselvityksiä sekä useista tietokannoista. Ulkosaariston linnustolaskijat luovuttivat arvokkaita pesimälinnustolaskentojaan selvityksen käyttöön. Satakunnassa on myös tehty pohjavesialueiden luontoarvojen tarkistuksia, joiden selvitystulokset olivat muutamilla kohteilla ensiarvoisen tärkeitä.

Muutaman toteutumattoman kohteen tiedot ovat puutteellisia, eikä lisätietoakaan saatu riittävästi. Kohteet kuitenkin käsitellään selvityksessä ja kohdekuvauksessa annetaan arvio kohteen säilyneisyydestä nykytiedon valossa esimerkiksi tuoreeseen ilmakuvaan perustuen. Tällaisten kohteiden lisäselvitystarpeista on maininta kohdekuvauksen yhteydessä.

Kohdekuvaukset on järjestelty kunnittain ja jokaisesta kohteesta on myös karttarajaus tarkistusehdotuksineen. Luokittelutaulukon sisältöä avataan lisää kohdekuvausten johdannossa. Jokaisesta kohteesta on laadittu yleispiirteinen kuvaus ja lueteltu kartoituksen yhteydessä tai muulla tavoin tietoon tulleita uhanalaisia luontotyyppejä ja lajeja. Mikäli kohteen kaavamerkintä ei vastaa kohteen luonnetta, niin tästäkin esitetään muutosehdotus. Kaikkien maastokartoituskohteiden kuvauksiin on liitetty muutamia alueen luonnetta valaisevia valokuvia. Kohdekuvausten johdanto-osio avaa perusteellisemmin niiden tulkintaa.

Seuraavissa luvuissa on käsitelty selvityksen tuloksia kokonaisuutena uhanalaisten luontotyyppien ja lajien sekä elinympäristöjen muutosten ja alueiden kehityssuuntien näkökulmasta.

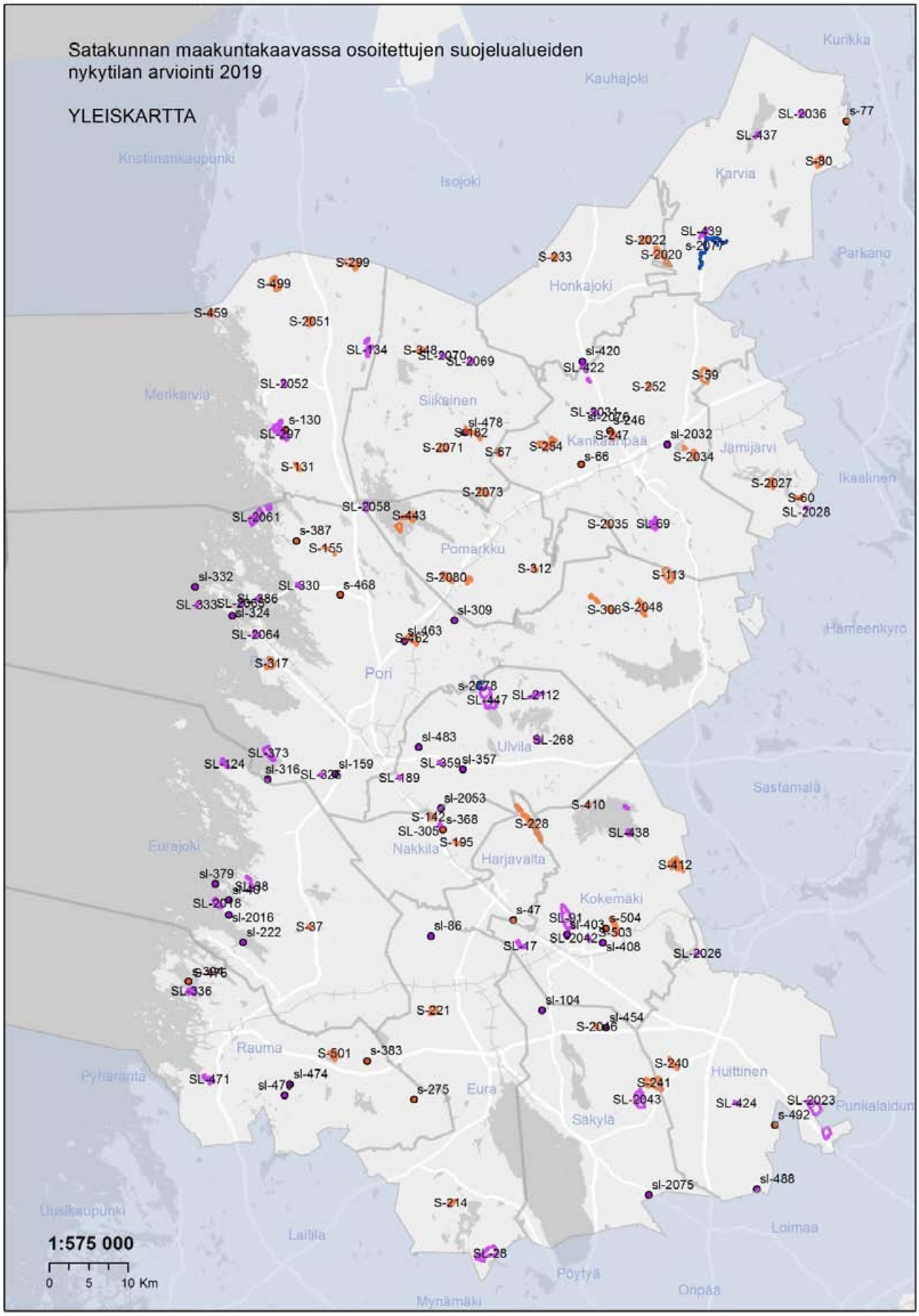
TAUSTA-AINEISTOT

Selvityksessä käytetyt lähteet on koostettu raportin loppuun. Perusteoksia ei ole lähteissä mainittu lukuun ottamatta joitakin poikkeuksia. Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen ja toteutumattomien kohteiden nykytilaa verrataan esisijaisesti Raimo Hakilan julkaisun: Satakunnan luonnonsuojeluselvitys 1995-1998 ja tähän liittyvien kuntakohtaisten luontokartoitusaineistojen tietoihin. Lisäksi tuloksia verrataan Hakilan selvitykseen perustuviin Satakunnan maakuntakaavan (YM 2010, KHO 2013) SL- ja S-aluekuvauksiin.

Raportissa käsiteltävien kohteiden valinnassa suurin rooli oli Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja Metsähallituksen paikkatietoaineistoilla. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen luontoselvityskirjasto ja muut maakunnassa tehdyt luontoselvitykset olivat merkittäviä lisätiedon lähteitä raporttia laadittaessa. Suomen Metsäkeskuksen avoimista paikkatietoaineistoista löytyi tärkeää lisätietoa.

Satakunnan soiden moninaiskäytön selvitykseen liittyvistä julkaisemattomista maastoraporteista kertyi perustietoa joiltakin laajoilta suoalueilta. Kansainvälisesti tärkeiden lintualueiden IBA-tietokanta (IBA, Important Bird and Biodiversity Areas) ja Satakunnan maakunnallisesti arvokkaat lintualueet (MAALI) -raportti olivat hyödyksi useiden linnustollisesti merkittävien alueiden arvioinnissa. Selvitystietoa hankittiin myös useista muista lähteistä, kuten yleiskaavojen ja hankkeiden esiselvityksistä. Uhanalaisuusluokittelut perustuvat uusiin valtakunnallisiin lajien ja luontotyyppien uhanalaisuusarviointeihin. Käytetyistä tietokannoista tärkeimmät olivat Porin lintutieteellisen yhdistyksen havaintoarkisto Birdlife Suomen ylläpitämässä Tiira-lintuhavaintotietokannassa, Lajitietokeskuksen laji.fi -tietokanta sekä Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämä Hertta -tietojärjestelmä.

Pesimälinnusto- ja IBA-laskijoilta saatiin arvokasta tietoa usealta kohteelta erityisesti saaristossa. Tuoreet pohjavesialueiden luontoarvojen tarkistusten selvitystulokset olivat niin ikään käytettävissä.

Kartta 3. Selvitystyössä arvioitujen kohteiden sijainti.

Taulukko 2. Selvitystyössä arvioidut Satakunnan maakuntakaavassa osoitetut SL-kohteet

LUONNONSUOJELUALUE (SL)

KOHTEEN NRO KARTALLA 12	SIJAINTIKUNTA VUONNA 2019	ALUEEN NIMI	PINTA-ALA/ HA
28	Eura	Isosuo	242
38	Eurajoki	Kaarlenkari	32
2018	Eurajoki	Pujonsärkkä	71
124	Eurajoki, (Luvia)	Tynnyrikari-Ulko-Pura	43
422	Honkajoki, Kankaanpää	Kavokoski 1 ja 2	28
424	Huittinen	Korkeakallio	11
2023	Huittinen	Ilmiönsuo	296
2026	Huittinen	Karhiniemenkankaan metsä	10
2028	Jämijärvi	Kankaansuonhohka	10
69	Kankaanpää	Verttuunjärvi	80
2031	Kankaanpää	Aittoharjun rinnesuo	27
437	Karvia	Mustaluomansuun hakamaa	14
439	Karvia	Vartin koski	26
2036	Karvia	Rukkikallion lounaispuolen suo	20
17	Kokemäki	Järilänvuori	41
91	Kokemäki	Harjusuo	245
438	Kokemäki	Sääksjärven itäreunan lintuluodot	37
2042	Kokemäki	Kolsin tulvalampi	19
134	Merikarvia	Lauttijärvi	68
297	Merikarvia	Merikarvianjoen suisto	153
2052	Merikarvia	Värtviikinletto	17
305	Nakkila	Takaveräjänojansuu	14
2058	Pomarkku, Pori	Karhuneva	58
326	Pori	Susisuo	10
330	Pori	Ämttöönlahti	15
333	Pori	Kaijakari	11
373	Pori	Kulhari ym.	116
386	Pori	Salmenviiki	18
2061	Pori	Saaristo Valakasta Saanteen edustalle	186
2064	Pori	Levonlampi	43
2065	Pori	Kumpelikarin rantalehto	21
336	Rauma	Laakonmatala	58
471	Rauma	Unajanlahti	56
2069	Siikainen	Ristikosken länsipuolen suolähteet	27
2070	Siikainen	Lehtisenkeidas	19
2043	Säkylä, (Köyliö)	Kakkurinsuon itäosat	157
189	Ulvila	Saaren koivikko	11
268	Ulvila	Joutsijoen alue	37
359	Ulvila	Töyräänkallio	13
2112	Ulvila	Isokallio-Rottalamminkorpi	51

LUONNONSUOJELUALUE (sl), kohdemerkinnällä kaavakartalla osoitetut alle 10 ha:n alueet

KOHTEEN NRO KARTALLA 12	SIJAINTIKUNTA VUONNA 2019	ALUEEN NIMI	PINTA-ALA/ HA
86	Eura (Kiukainen)	Lyörkki	9
40	Eurajoki	Särkänhuivi	4
222	Eurajoki	Kaunissaari	5
379	Eurajoki	Pääkari	2
2016	Eurajoki	Jaakolankulman letto	4
420	Honkajoki	Vatajakosken lehto	3
488	Huittinen (Vampula)	Sikanpäänmäki	4
2032	Kankaanpää	Lähteet Mölkkäristä etelään	3
403	Kokemäki	Forsbyn koski ja Katajaluoto	4
408	Kokemäki	Pälpälän kalliokedot	1
2053	Nakkila	Anolan kuusikko	8
159	Pori	Isosuo	9
316	Pori	Hakkiluodon lehto	4
324	Pori	Reposaaren painolastialueet	4
332	Pori	Kumpeli	2
309	Pori, (Noormarkku)	Vesihelvetinoja	7
463	Pori, (Noormarkku)	Myllykoski	1
473	Rauma	Annanportaan lehto	4
474	Rauma	Kumaraisten lehto	3
478	Siikainen	Vuorijärven lehto sekä Jokivarren lehdot	7
2075	Säkylä	Isonsuon lännenpuolinen lähde	9
104	Säkylä, (Köyliö)	Ilmiinjärven korpi	8
357	Ulvila	Kaasmarkun jokivarsi	9
483	Ulvila	Sunniemen lehto	3

SUOJELTAVA UOMA (sl)

KOHTEEN NRO KARTALLA 12	SIJAINTIKUNTA VUONNA 2019	ALUEEN NIMI	PITUUS/ KM
2076	Kankaanpää	Pukanluoman suu	1

Taulukko 3. Selvitystyössä arvioidut Satakunnan maakuntakaavassa osoitetut S-kohteet

SUOJELUALUE (S)

KOHTEEN NRO KARTALLA 11	SIJAINTIKUNTA VUONNA 2019	ALUEEN NIMI	PINTA-ALA / HA
214	Eura	Pitkäjärvi	37
221	Eura	Väsönsuo	73
37	Eurajoki	Kämpän lehtoalue	15
228	Harjavalta, Kokemäki	Pitkäjärvi	196
233	Honkajoki	Lettokeidas	30
2022	Honkajoki	Vahonkeidas	65
2020	Honkajoki, Karvia	Polvenkeidas	140
240	Huittinen	Suvisuo	42
60	Jämijärvi	Pitkälahti	22
2027	Jämijärvi	Mertiöjärvi	42
67	Kankaanpää	Vääräneva	23
247	Kankaanpää	Kyynärjärvi	56
252	Kankaanpää	Silokeidas	20
2034	Kankaanpää	Taulunkylän suolähteet (2 aluetta)	48
59	Kankaanpää, Jämijärvi	Kommokeidas	167
2035	Kankaanpää, Pomarkku	Suolootikko	29
80	Karvia	Alkkianeva	100
410	Kokemäki	Sääksiluoto-Marjaluoto-Maasalo-Selkäluoto	17
412	Kokemäki	Lievijärvi	119
503	Kokemäki	Frouvanluoto-Kukkarikko-Koivusaari-Ruoppal.	87
299	Merikarvia	Peurainneva	144
459	Merikarvia	Santakari-Höyterviikinkari	37
499	Merikarvia	Bruumosanlammit eli Siltaneva	126
2051	Merikarvia	Korvenneva	58
195	Nakkila	Arantilankoski	21
142	Nakkila, Ulvila	Ruskilankoski	33
312	Pomarkku	Saarineva	23
443	Pomarkku	Isojärven saaret	132
2080	Pomarkku	Isoneva	87
155	Pori	Pohjajoen kosket	11
317	Pori	Haventojärvet ja Kerinjärvi	99
113	Pori, (Lavia)	Hallinkeidas	150
2048	Pori, (Lavia)	Rautionjärvi ja ympäröivät suot	77
306	Pori, (Noormarkku)	Alinenlammi-Lamminjärvi-Painojärvi	65
462	Pori, (Noormarkku)	Noormarkun ruukki-Kannukaupunki	114
475	Rauma	Kalattila	11
501	Rauma (Lappi)	Sammallahdenmäki	38
182	Siikainen	Vuorijärvi	63
348	Siikainen	Kiimakeidas	22
2071	Siikainen	Koivukorvenkulman Isoneva	69
2073	Siikainen	Ylinenkeidas	68
241	Säkylä, (Köyliö), Huittinen	Takarahka	189
2046	Säkylä. (Köyliö)	Ruotananjärvi	15

SUOJELUALUE (s), kohdemerkinnällä osoitetut alle 10 ha:n alueet

KOHTEEN NRO KARTALLA 11	SIJAINTIKUNTA VUONNA 2019	ALUEEN NIMI	PINTA-ALA / HA
47	Harjavalta, Kokemäki	Harjunpään selänne	3
492	Huittinen (Vampula)	Palojoen (Mieronkoski) Pitkäkoski	4
66	Kankaanpää	Paattikoski	8
246	Kankaanpää	Kyynärjärven laskupuro	5
77	Karvia	Helvetinlampi	3
504	Kokemäki	Potin kalliokedot	4
130	Merikarvia	Prääänholman lampi	9
368	Nakkila	Kukkaskoski	5
387	Pori	Nielpäkinkallio	3
468	Pori	Sahakoski	7
394	Rauma	Ihamo	5
275	Rauma (Lappi)	Kattilavuoren rinnelehto	5
383	Rauma (Lappi)	Pärkänmäki	3

SUOJELTAVA UOMA (s)

KOHTEEN NRO KARTALLA 11	SIJAINTIKUNTA VUONNA 2019	ALUEEN NIMI	PITUUS / KM
2077	Karvia	Riihiluoma-Töllinluoma ja Suomijoen alajuoksu	12
2078	Ulvila	Mustaoja	3

TULOKSET

Selvityksen tarkoitus oli selvittää Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen toteutumattomien SL- ja S-aluevarausten luonnon nykytilaa ja säilyneisyyttä. Luonnontilan yleisarviointi tehtiin jakamalla kohteet pääympäristötyyppien mukaan. Jako noudattaa joiltakin osin yleistä luontotyyppiryhmittelyä, mutta selvityksen kohteiden luontotyyppien koostumus johti osin tästä poikkeavaan jakoon.

Monimuotoisten luonnonalueiden ryhmitteleminen muutamaan pääluontotyyppiryhmään ei aina ole ongelmatonta. Laajat suoalueet kuuluvat selkeästi soihin, mutta esimerkiksi maankohoamisrannikon kehityssarjojen yleisen ympäristötyypin valinta on haasteellisempaa. Jakokriteerinä on käytetty ensisijaisesti kohteella keskeistä luontotyyppiyhdistelmää. Mikäli päätyypin valinta tuotti vaikeuksia, niin painotettiin kohteen ensisijaista suojeluperustetta. Esimerkiksi koskikohteen rantojen laaja lehtoalue, joka on sen ensisijainen suojeluperuste, johtaa alueen päätyypiksi metsän. Vastaavasti uomamainen, usean kilometrin mittainen joenuoma on päätyypiltään joki, vaikka uoman varrella on useita metsäisiä luontotyyppejä. Jakoa olisi voinut tehdä useampaankin luontotyyppiryhmään, mutta käsiteltyjen alueiden koostumus ei luonut tähän tarvetta. Esimerkiksi kaikki selvitetyt kallioalueet olivat hyväpuustoisia ja metsäisiä, joten ne sijoittuivat luontevasti metsiin.

Luontotyyppien uusi valtakunnallinen uhanalaisuusarvio (Kontula, T. & Raunio, A. (toim.): Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018) valmistui sopivasti ennen selvityksen aloittamista. Tuloksissa käsitellään uhanalaisten luontotyyppien jakautumista elinympäristöjen päätyyppiryhmille. Käsiteltävät uhanalaisuusasteet ovat samat kuin muutoinkin tässä selvityksessä eli vaarantuneista äärimmäisen uhanalaisiin. Silmälläpidettävät jätettiin huomiotta niiden suuren määrän vuoksi.

Alueiden luonnontilan muutosta käsitellään arvioimalla muutoksen suuruus ja kehityssuunta. Kielteinen kehityssuunta on arvioitu neliportaisesti lievästä tuhoutuneeseen. Mikäli luonnontila on osapuilleen ennallaan suhteessa 1990-luvulla arvioituun nähden, niin tämäkin on huomioitu. Osalla kohteista luonnontila on kohentunut aiemmasta, joten kehityssuunnan voitiin arvioida olevan paraneva. Lisäksi käsitellään kehityssuuntien osuudet eri ympäristötyypeillä.

Luonnontilan muutosten syistä selvityksessä käsitellään 15 yleisintä ja niiden merkittävyys arvioidaan pääympäristötyypeittäin. Yleisimmistä kohteiden luonnontilaan vaikuttaneista muutoksista 13 on vaikuttanut heikentävästi ja loput kaksi parantavasti. Vaikuttava toiminta voi olla myös alueen ulkopuolella tapahtuvaa, kuten hydrologiset muutokset tai pienilmaston muutos metsänreunaan kohdistuneella avohakkuulla.

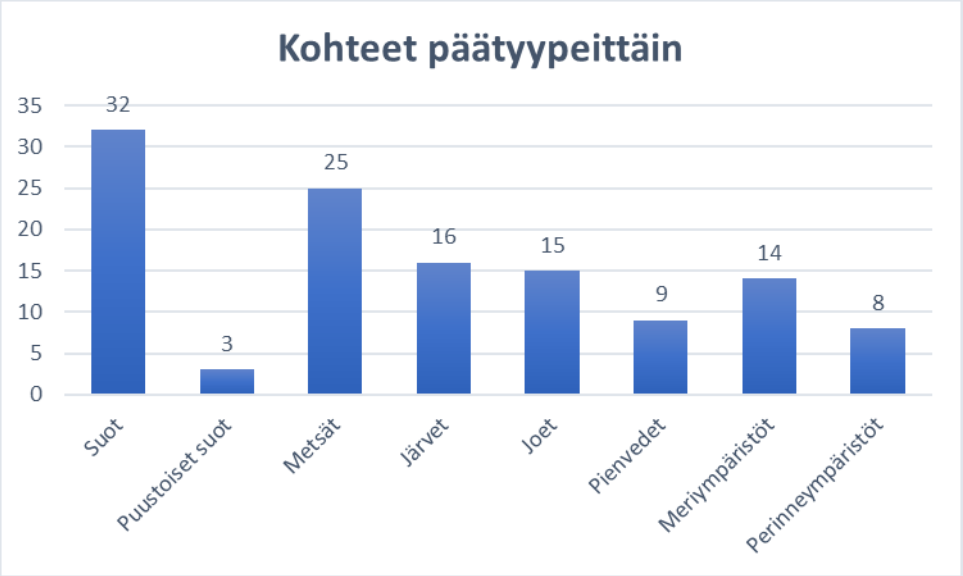
ELINYMPÄRISTÖJEN PÄÄTYYPIT

Lähes puolet selvityksen kohteista on joko metsää tai suota (kaavio 1). Soista valtaosa on karuja tai äärikaruja keidassoita. Puustoisia piensoita on varsin vähän, mutta niitä löytyy laajempien suo- ja metsäkokonaisuuksien sisältä erillisinä kuvioina.

Noin kolmannes alueista on sisävesikohteita. Järvistä suurin osa on reheviä lintukosteikkoja, mutta mukana on myös sisävesien saariryhmiä lähivesineen. Jokikohteisiin sisältyy useita keskenään erilaisia alueita. Jokityyppiin on voinut esimerkiksi päätynä suurjoen koskikohteen ohella pieniä uomamaisia, jopa puronkaltaisia kohteita. Pienvesistä suurin osa on lähteikköjä ja lähteitä, joista suurin osa voisi kuulua myös soihin. Lisäksi tyypillä on kaksi pientä lampea.

Meriympäristöihin sisältyvät karut ulkosaariston lintusaaret ja maankohoamisrannikon kehityssarjat. Jälkimmäisen luontotyyppien kirjo on siksi monipuolinen, että ne sopisivat joiltain osin useampaankin päätyyppiin.

Perinneympäristöihin on sijoitettu ilmeisten kallioketojen ja laidunniittyjen ohella rakennetussa kulttuuriympäristössä sijaitsevat kohteet ja painolastialueet.

Kaavio 1. Kohteiden jakautuminen pääympäristötyypeittäin.

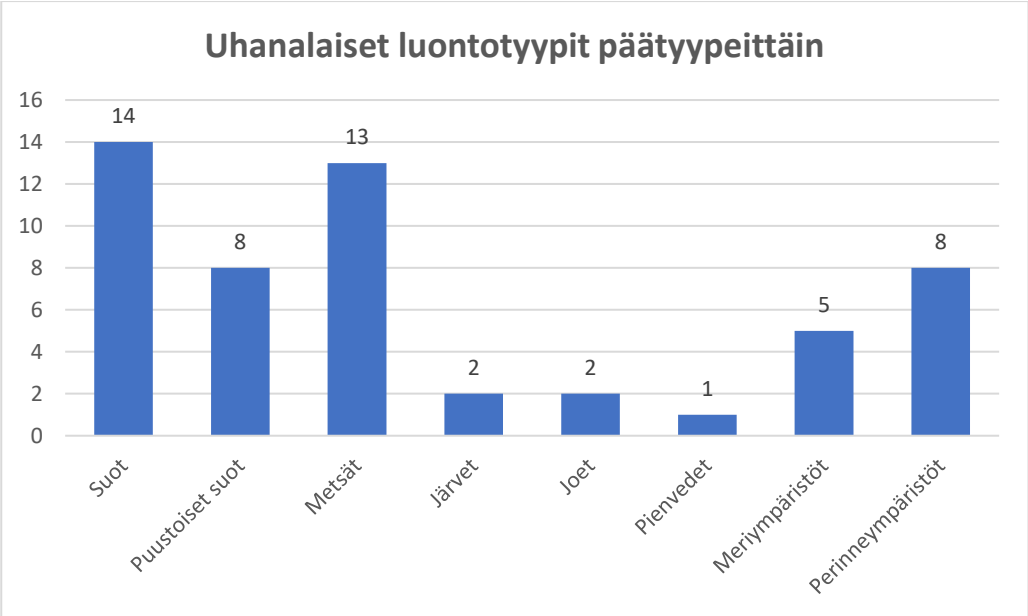
LUONTOTYYPPIEN UHANALAISUUS

Yleispiirteisen nykytilan selvityksen kattavuus ei ole täydellinen, mutta kohteilta on pyritty löytämään keskeiset luontotyypit, joilla on merkitystä kohteiden arvottamisessa. Raportin kohdekuvauksissa on lueteltu kohteilla esiintyviä Etelä-Suomessa vaarantuneita, sekä erittäin ja äärimmäisen uhanalaisia (VU, EN, CR) luontotyyppejä. Silmälläpidettäviä (NT) ei ollut mahdollista arvioida niiden suuren määrän tähden. Kohteilta löytyi yhteensä 55 erilaista luontotyyppiä ja luontotyyppiyhdistelmää vaarantuneista äärimmäisen uhanalaisiin (kaavio 2).

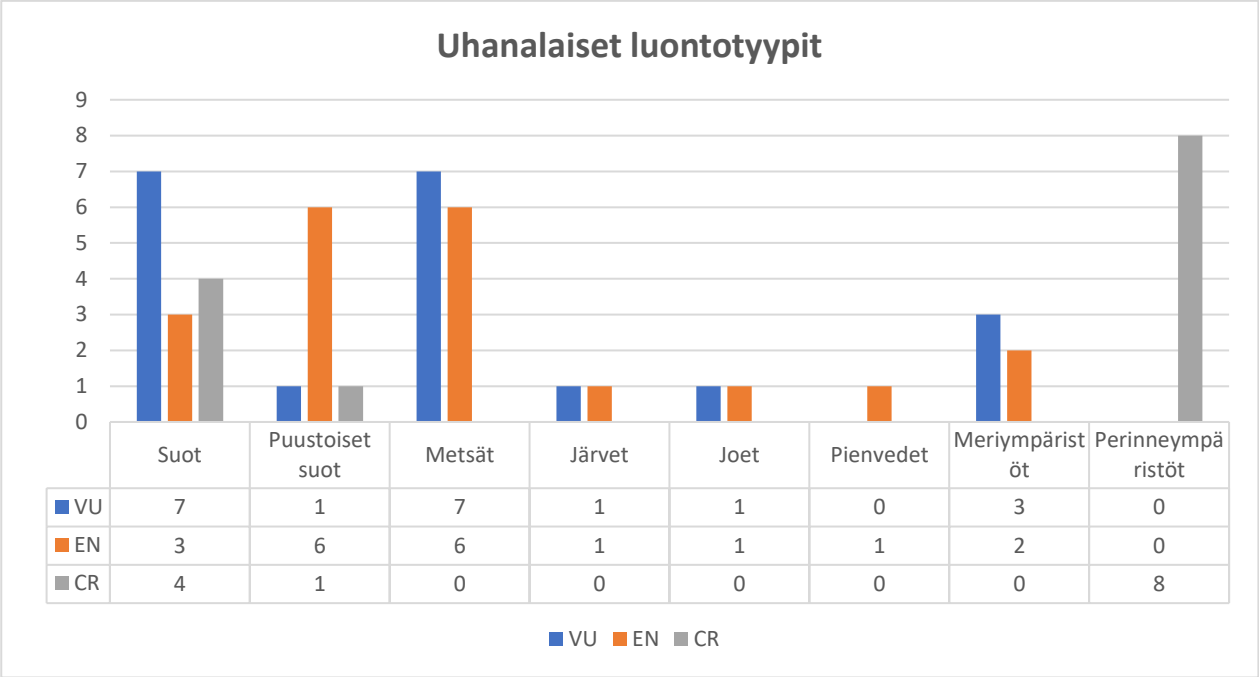
Uhanalaisia luontotyyppejä löytyi runsaimmin soilta ja metsistä. Metsien ja soiden määritelmien sisään mahtuu paljon erilaisia elinympäristöjä äärikaruista reheviin, mikä selittää osin suuren lukumäärän. Sisävesien uhanalaisten luontotyyppien pieni määrä selittyy suurelta osin näiden olevan uhanalaisuusluokituksessa enimmäkseen silmälläpidettäviä tai niiden uhanalaisuutta ei ole voitu arvioida.

Meriympäristöjen uhanalaisista luontotyypeistä merkittävimmät ovat luontotyyppiyhdistelmiä, kuten lintusaaret ja maankohoamisrannikon kehityssarjat. Rannikon yhdistelmätyyppien sisällä on myös runsaasti uhanalaisia luontotyyppejä, jotka sijoittuvat eri pääympäristötyyppiin.

Perinneympäristötyypit ovat kaikki äärimmäisen uhanalaisia, mikä näkyy niiden suurena määränä suhteessa kohteiden määrään.

Kaavio 2. Uhanalaiset luontotyypit ja luontotyyppiyhdistelmät pääympäristötyypeittäin. Luvut kuvaavat eri luontotyyppien jakautumista luontotyyppiryhmittäin. Yksittäisellä kohteella saattaa siis olla useita luontotyyppejä eri päätypeiltä.

	Suot	Puustoiset suot	Metsät	Järvet	Joet	Pienvedet	Meriympäristöt	Perinneympäristöt
VU	7	1	7	1	1	0	3	0
EN	3	6	6	1	1	1	2	0
CR	4	1	0	0	0	0	0	8

Kaavio 3. Uhanalaisten luontotyyppien ja luontotyyppiyhdistelmien VU, EN ja CR jakautuminen pääympäristötyypeittäin. (VU = vaarantunut, EN = erittäin uhanalainen ja CR = äärimmäisen uhanalainen)

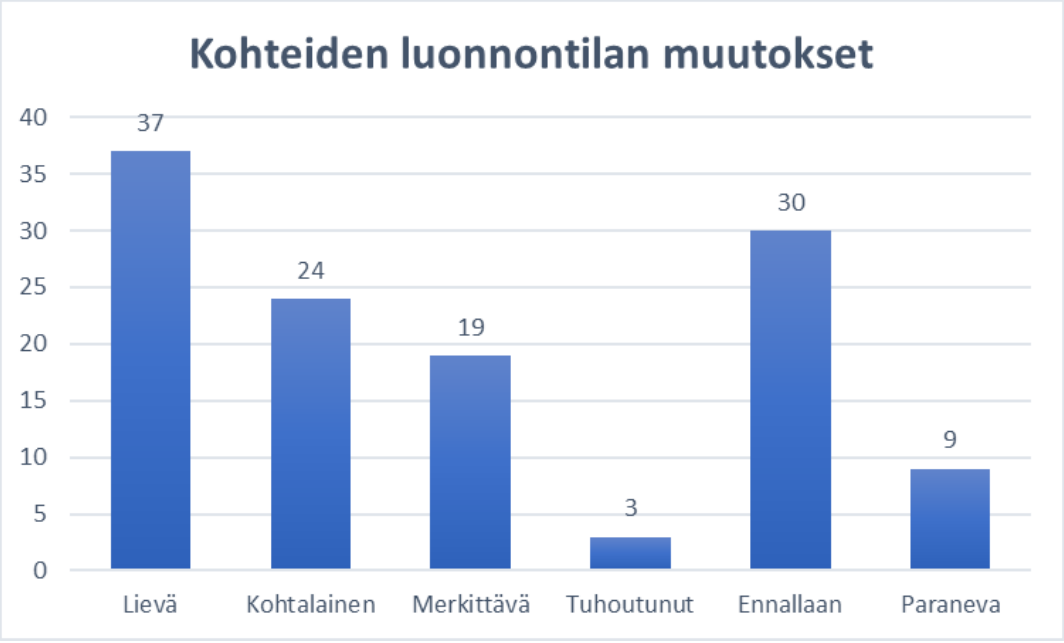
Uhanalaisista luontotyypeistä äärimmäisen uhanalaisia (CR) oli eniten perinneympäristöissä (kaavio 3). Perinnebiotooppien luontotyypit ovat kaikki luokassa CR, mikä selittää näiden suuren määrän aineistossa. Soiden äärimmäisen uhanalaiset luontotyypit ovat enimmäkseen pohjavesivaikutteisia, kuten lettoja. Erittäin uhanalaiset (EN) olivat jakautuneet tasaisemmin. Suurin osa erittäin uhanalaisista luontotyypeistä sijoittuu kuitenkin metsiin ja soille. Vaarantuneita (VU) on niin ikään eniten soilla ja metsissä. Meriympäristöjen luontotyypeistä vaarantuneita oli kolme.

Kohteilta löytyi huomattava määrä vesilailla suojeltavia vesiluontotyyppejä ja joitakin luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppejä. Lisäksi maastotöissä ja tietokannoista kertyi tietoa luonnonsuojeluasetuksen luettelon uhanalaisista ja erityisesti suojeltavista lajeista. Valtaosa uhanalaisista lajeista on lintuja, mutta mukana on myös joitakin nisäkkäitä, selkärangattomia, putkilokasveja ja sammalia. Kohteilla on myös joitakin E-luokan pohjavesialueen pohjavedestä suoraan riippuvaisia merkittäviä ekosysteemejä. Kaikista merkittävistä lajeista ja lakikohteista on maininta kohdekuvauksen yhteydessä.

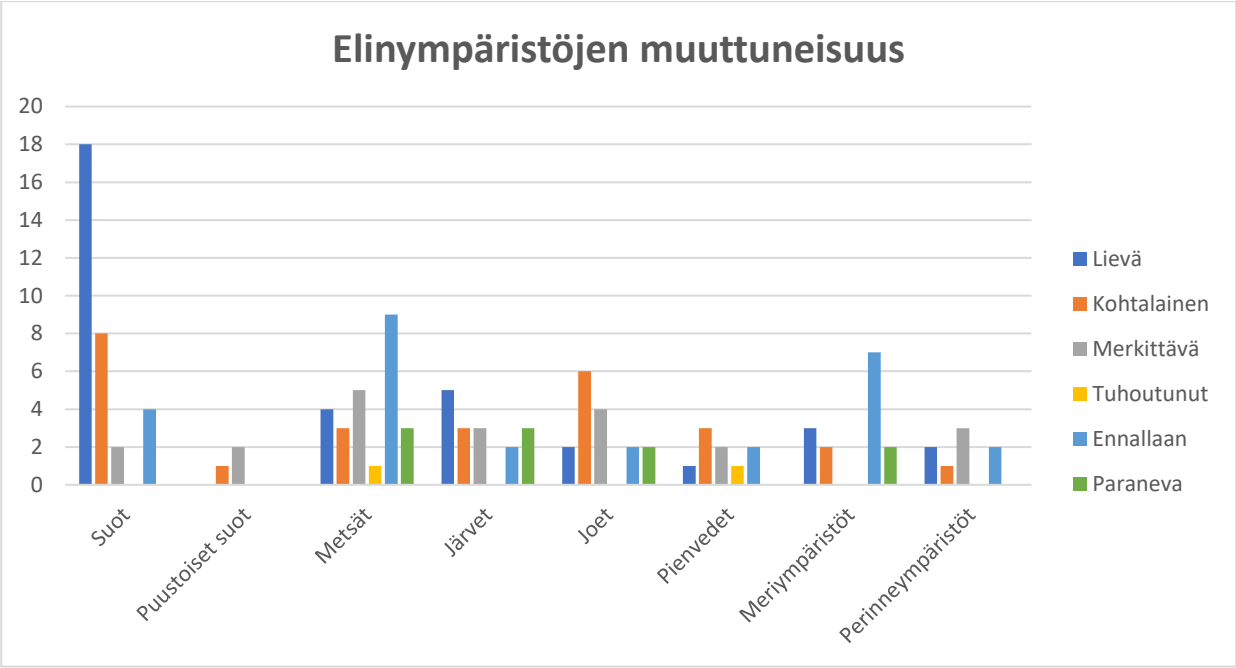
LUONNONTILAN MUUTOKSET JA KEHITYSSUUNNAT

Selvityksen tarkoitus oli myös arvioida kohteiden luonnontilassa tapahtuneita muutoksia ja niiden kehityssuuntaa. Noin kolmannes alueista oli säilynyt ennallaan tai niiden luonnontila oli jopa kohentunut (kaavio 4). Valitettavasti joka kuudennella kohteella muutokset olivat olleet joko merkittäviä tai kohde oli tuhoutunut palautumattomasti. Puolella alueista kielteiset muutokset olivat joko kohtalaisia tai luonnontilan taantuminen oli lievää.

Lieviä ja kohtalaisia muutoksia on tapahtunut eniten vähäpuustoisilla soilla, sisävesillä ja meriympäristöissä (kaavio 5). Merkittäviä muutoksia esiintyi lähes kaikilla ympäristötyypeillä. Kolme kohdetta oli tuhoutunut palautumattomasti (kaksi runsaspuustoista lähteistä aluetta sekä yksi harjualue). Luonnontilaltaan ennallaan säilyneiden kohteiden osuus oli suurin metsä- ja meriympäristöissä. Myönteistä kehitystä oli tapahtunut yhdeksällä kohteella ja luonnonarvojen voi arvioida jopa lisääntyneen 1990-luvulla tehdyn edellisen selvityksen jälkeen.

Kaavio 4. Elinympäristöjen luonnontilan muutosten merkittävyys ja kohteiden jakautuminen muutoksen merkittävyyden mukaan.

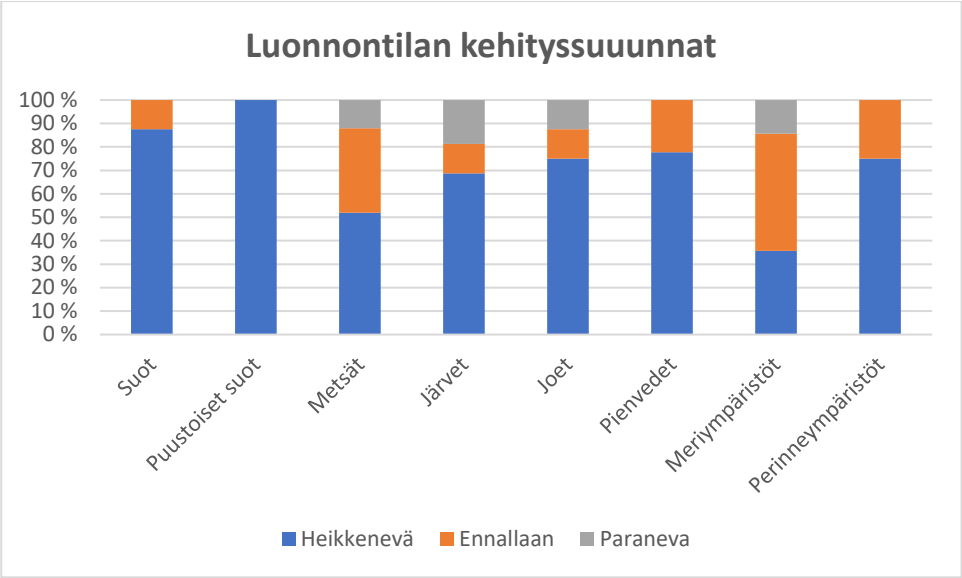

Kaavio 5. Muutosten merkittävyys elinympäristöjen päätyypeittäin.

Luonnonalueilla tapahtuneet muutokset voivat olla kertaluonteisia tai vähitellen eteneviä. Lajiston taantuminen tai suon kuivuminen tapahtuu hitaasti, mutta johtaa lopulta alueen luonnonarvojen hupenemiseen. Myönteinenkin kehitys voi vaatia pitkän ajan. Esimerkiksi vanhan metsän lahopuujatkumon syntyminen voi viedä huomattavan kauan aikaa. Kohteen luonnontila voi muuttua nopeastikin, kuten esimerkiksi puustoisen korven päätehakkuun ja ojituksen yhteydessä. Samoin onnistunut lintuvesikunnostus voi palauttaa kosteikon linnustoarvot jo seuraavaan lisääntymiskauteen mennessä.

Elinympäristömuutokset vaikuttavat luontotyyppien kokonaisuuteen eri tavoin. Luontotyyppi voi vaikuttaa lievässä muutoksessa luonnontilaisen kaltaiselta, mutta taantuvan suuntauksen jatkuessa muutokset ovat väistämättömiä. Lievästi muuttuneella luontotyypillä sen tunnuslajisto voi vielä olla varsin hyvin säilynyt, mutta muutokset saattavat näkyä jo elinympäristöltään erikoistuneiden lajien taantumisena tai jopa katoamisena. Tällaiset lajit ovat usein indikaattorin luonteisia ja uhanalaisia. Esimerkiksi vaateliaimmat sammalet katoavat lievienkin hydrologisten muutosten seurauksena tai uhanalaiset kokosukeltajasorsat umpeenkasvun ja rehevöitymisen saavuttaessa tietyn pisteen.

Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen toteutumattomien suojelualueiden kehitys on useimmilla ympäristötyypeillä keskimäärin heikkenevä (kaavio 6.). Suuntaus on huolestuttava, mutta suurin osa heikkenemisestä on kuitenkin luonteeltaan lievää ja eteneminen hidasta. Esimerkiksi soilla ja umpeutuvilla lintuvesillä taantuminen etenee vähitellen. Metsien ja puustoisten soiden suhteen muutokset ovat pysyvämpiluonteisia ja palautuminen vaurioista on hidasta. Metsissä ja meriympäristöissä myös myönteinen kehitys on suurinta. Metsien luonnonarvot lisääntyvät ajan mittaan. Meriympäristöissä maankohoamiseen liittyvien sukkessiosarjojen luonnontila kohenee niin ikään ajan myötä.

Kaavio 6. Luonnontilan kehityssuunnat Satakunnan maakuntakaavassa osoitetuilla toteutumattomilla SL- ja S-aluevarauksilla.

MUUTOSTEN SYYT

Selvitystyön yksi tavoitteista oli Satakunnan maakuntakaavan toteutumisen seuranta. Seuranta edellyttää kohteiden nykytilaan johtaneiden syiden arviointia. Mikäli maakuntakaavassa osoitetuilla kohteilla havaittiin ympäristömuutoksia, niin niiden ilmeisimmät syyt tallennettiin. Tärkeimmiksi arvioidut muutosten aiheuttajat on mainittu kohdekuvausten luokittelussa ja toisinaan myös kirjallisesti.

Alueiden luonnontilaan eniten vaikuttaneita tekijöitä erottui yhteensä 15. Elinympäristömuutoksien aiheuttajista 13 on vaikuttanut heikentävästi ja kaksi parantavasti. Osa muutosten aiheuttajista on vaikuttanut suoraan kohteen luonnontilaan ja vaikuttava tekijä on alueen sisällä. Esimerkiksi alueen sisälle kohdistuneen hakkuun tai turvetuotannon vaikutukset ovat välittömiä. Välillisesti alueen tilaan vaikuttavat muun muassa kohteen lähialueen ojitukset, linnuston yleinen taantuminen tai pienilmaston muuttuminen reunavaikutuksen seurauksena.

Ojitukset olivat merkittävin alueiden luonnontilaan vaikuttaneista tekijöistä. Ne vaikuttivat eniten soihin ja metsiin sekä jonkin verran pienvesiin. Lähes kaikkien laajempien vähäpuustoisten soiden reunoja oli ojitettu sekä alueiden sisällä että niiden ulkopuolella. Puustoisten soiden ja metsien ojituksilla oli huomattava vaikutus kohteiden tilaan. Vaikutukset korostuvat erityisesti pohjavesivaikutteisilla alueilla. Pienvesien ojitusten kohdalla kyse oli esimerkiksi luonnollisen purouoman kaivamisesta ojamaiseksi. Lajiston lievää taantumista ja luontotyyppien heikkenemistä esiintyi kaikilla ojitetuilla alueilla. Keskimäärin ojitusten vaikutukset olivat lieviä ja hitaasti eteneviä, mutta kielteinen kehitys jatkuu vääjäämättömästi ilman aktiivista vesitalouden palauttamista.

Tehdyt hakkuut ovat vaikuttaneet metsien ja puustoisten soiden luonnontilaan huomattavasti. Arvokkaat metsäkohteet ovat yleensä päätehakkuuikäisiä, joten hakkuiden vaikutukset olivat kohteiden luonnontilaa merkittävästi heikentäviä. Useasta puustoisesta kohteesta osa oli edelleen luonnontilaisen kaltaista, mutta osia alueista oli avohakattu tai harvennettu.

Turvetuotantoalueita oli 1990-luvun selvityksen jälkeen ilmaantunut viiden suon sisälle. Toiminnat sijoittuivat kohteiden laiteille, mutta tuotanto ojituksineen vaikuttaa merkittävästi koko kohteen luonnontilaan.

Umpeenkasvua esiintyy ensi sijassa perinnebiotoopeilla ja sisämaan lintuvesillä. Lintuvesiä rasittavat lisäksi vesien rehevöityminen. Rehevöitymisen myötä linnustovaikutuksia muodostuu kalaston ja selkärangattomien lajistomuutoksien kautta.

Haitalliset vieraslajit leviävät erityisesti virtavesien rannoilla ja rantametsissä. Järvillä ja perinneympäristöissä oli lisäksi joitakin ongelmallisia lajeja. Haitallisimmat ja luontoon eniten vaikuttavat vieraslajit kohteilla olivat isosorsimo, *Glyceria maxima,* jättipalsami*, Impatiens glandulifera* ja valkokarhunköynnös, *Convolvulus sepium.* Isosorsimo on aiheuttanut suurimmat muutokset kahden jokikohteen luonnontilaan syrjäyttäessään laajalti alkuperäistä kasvilajistoa.

Rakentamisen vaikutukset jäivät pieniksi muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Jonkin verran huvilarakentamista on tapahtunut sekä sisävesisien että meriympäristöjen kohteilla. Joillakin kohteilla oli ruopattu rantoja ja kaivettu veneväyliä. Yhdelle pohjavesivaikutteiselle suokohteelle oli rakennettu tekolampi ja huvila kohteen rajalle.

Kohteiden kuivuminen liittyy olennaisesti ojituksiin ja osin vesistöjärjestelyihin. Vaikutukset ovat lähinnä välillisiä ja hitaasti eteneviä. Kuivumista tapahtuu eniten soilla ja pienvesillä.

Kalataloudellisia kunnostustoimia oli tehty usealla virtavesikohteella ja luonnontila oli parantunut merkittävästi. Joillakin järvillä oli toteutettu kunnostushankkeita ja vesistöjen tilaa oli saatu kohennettua.

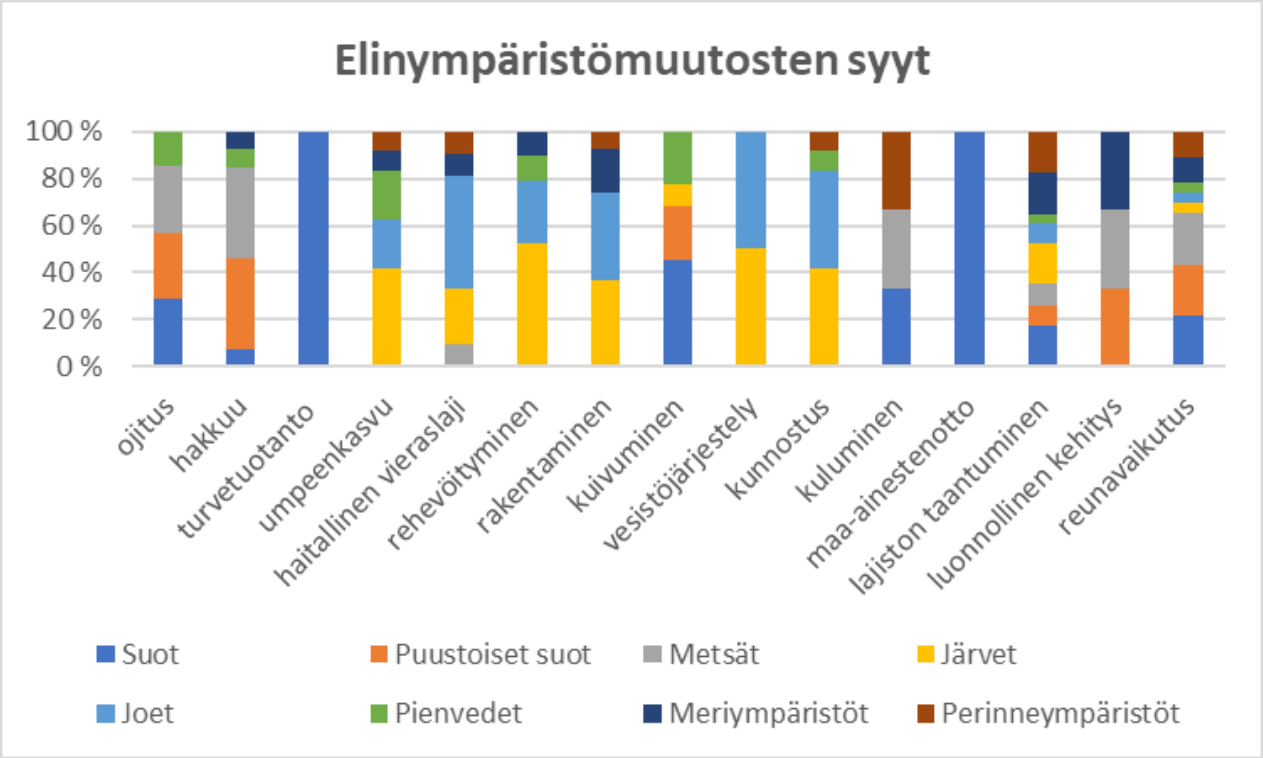
Kulumisella tarkoitetaan kohteiden käyttöön liittyvää maaston kulumista. Virkistys- ja retkeilykäyttöä oli muutamilla kohteilla. Vaikutukset ovat olleet enimmillään lieviä tai kohtalaisia ja itsestään palautuvia.

Maa-ainestenottoa oli levittäytynyt joidenkin alueiden rajojen yli. Maa-ainestenoton suurimmat vaikutukset kohteiden luonnontilaan ovat kuitenkin reunavaikutuksen kaltaisia.

Lajiston taantumisen merkitys korostui erityisesti linnuston kohdalla. Linnuston muutokset voivat toki johtua myös muuttomatkan tai talvehtimisalueiden muutoksista. Paikkalinnuilla kohteiden elinympäristönmuutokset ovat ensisijainen syy taantumiseen. Muuttolinnutkin lisääntyvät Suomessa, joten elinympäristöjen laadun merkitystä ei voi vähätellä. Usein taantumisen syyt ovat kuitenkin useiden tekijöiden yhdistelmä. Merilinnut ja sisämaan kosteikkolinnusto ovat taantuneet, ja tämä näkyi myös selvityksen kohdealueilla. Suolinnuston osalta tilanne on samankaltainen. Erityisesti kahlaajien ja joidenkin varpuslintujen puuttuminen oli silmiinpistävää. Soiden kuivuminen on itse kohteilla tapahtuneista muutoksista keskeisin syy lajiston taantumaan. Lieväkin muutos luontotyypillä voi johtaa esimerkiksi vaateliaampien putkilokasvien ja sammalien katoamiseen.

Luonnollisella kehityksellä tarkoitetaan tässä yhteydessä lähinnä sukkession etenemistä. Parhaiten säilyneissä metsissä ja puustoisilla soilla lahopuun määrä ja puuston järeys olivat lisääntyneet. Näillä kaikilla on suotuisa vaikutus kohteiden monimuotoisuuteen. Myös selvitysalueiden maankohoamisrannikon kehityssarjoista monien laatu oli kohentunut sukkession edettyä. Luonnontilaiseksi kehitykseksi voitaneen lukea lisäksi muita alueiden monimuotoisuutta lisänneitä tapahtumia. Esimerkiksi yhdellä kohteella majavan patoaman puron varteen oli syntynyt monimuotoinen metsälampi runsaslahopuustoisine korpineen.

Reunavaikutuksia ei arvioitu erikseen kohteittain vaikutusmekanismin välillisyyden ja vaikean arvioitavuuden tähden. Reunavaikutuksella tarkoitetaan kohteen lähiympäristön muutosten vaikutuksia itse kohteelle. Tällaisia ovat esimerkiksi metsän rajaan ulottuvat hakkuut tai ojitusten aiheuttamat hydrologiset muutokset suolla. Lähiympäristön muutoksilla voi olla suuri vaikutus kohteiden pienilmastoon ja vesitilanteeseen. Lähes kaikkien alueiden lähiympäristöjen luonnontila on itse kohdetta heikompi, joten reunavaikutuksen merkittävyys on suuri.

Kaavio 7. Elinympäristömuutosten syyt ja niiden jakautuminen luontotyyppiryhmittäin.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Suurimmalla osalla Satakunnan maakuntakaavassa osoitetuilla SL- ja S-alueilla suojelu on jo toteutettu eri tavoin ja monimuotoisten kohteiden luonnonarvot on turvattu. Nykytilan selvityksen tuloksien perusteella myös toteuttamattomilla maakuntakaavan SL- ja S-kohteilla on huomattava määrä maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaita luontokohteita. Alueiden merkittävyydestä kertoo varsin mittava uhanalaisten luontotyyppien määrä. Havaitut uhanalaiset luontotyypit edustavat lähes kaikkia maakunnan elinympäristöjä. Useiden uhanalaisten ja erityisesti suojeltavien lajien esiintyminen kohteilla on huomionarvoista. Lisäksi vesi- ja luonnonsuojelulailla suojeltujen luontotyyppien löytyminen alueilta kertoo kohteiden tärkeästä merkityksestä osana maakunnan luonnon monimuotoisuutta. Näiltä osin maakuntakaavan suojelutavoitteiden toteutumisen voidaan katsoa onnistuneen erinomaisesti.

Selvityksen kohteista suurin osa oli säilynyt ennallaan, niiden luonnontila oli parantunut tai havaitut muutokset olivat korkeintaan kohtalaisia. Valitettavasti noin kuudesosan luonnontila oli muuttunut merkittävästi ja kolmen kohteen luonnonarvot jopa palautumattomasti. Lievästi ja kohtalaisesti muuttuneiden kohteiden luonnontilan heikkeneminen on yleensä mahdollista pysäyttää suhteellisen vähäisin ennallistamistoimin. Merkittävästi muuttuneiden kohteiden luonnontilan palauttaminen vaatii mittavampia toimenpiteitä ja runsaasti aikaa.

Luonnontilan muutoksien syyt ovat moninaisia ja näitä tuleekin tarkastella erikseen. Suoraan alueille kohdistuneisiin maakuntakaavan vastaisiin toimintoihin voitaneen jatkossa vaikuttaa muun muassa tiedonkulkua ja valvontaa kehittämällä. Selvityksen tuloksia voidaan hyödyntää arvioitaessa, miten jatkossa vältytään luonnonarvojen heikkenemiseltä suojeluun osoitetuilla alueilla. Myös vieraslajien torjuntatoimia on nyt mahdollista kohdentaa havaituille ongelmakohteille. Perinneympäristöjen heikko tila kaipaisi uudenlaisia kannustimia hoidon järjestämiseksi. Hankalampi on puuttua kaikkialla ympäristössämme tapahtuviin muutoksiin, kuten esimerkiksi rehevöitymiseen tai linnuston yleiseen taantumiseen puhumattakaan ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.

Usealla kohteella rajausten tarkentaminen Satakunnan maakuntakaavan toteutuksen tai aikanaan käynnistyvän Satakunnan maakuntakaavan suunnittelun yhteydessä olisi jatkossa suotavaa. Maakuntakaavassa osoitetun rajauksen sisällä saattoi olla toissijaista ympäristöä, jolle ei ollut suojeluperustetta. Pienialaisia arvokkaita luontokohteita oli myös jäänyt rajauksen ulkopuolelle. Rajauksen tarkentamisesta löytyy kohdekuvauksista selvityksen tekijän esittämä suositus.

Toteutumattomien kohteiden elinympäristöistä runsaspuustoiset alueet olivat aliedustettuina suhteessa niiden esiintymiseen maakunnassa. Suhde lienee vastaava myös toteutettujen alueiden kohdalla, joten tulevaisuudessa luonnon monimuotoisuuden turvaaminen edellyttänee näiden elinympäristöjen painottamista.

Kokonaisuutena arvioiden maakuntakaavoituksella on onnistuttu säästämään huomattava määrä edustavaa satakuntalaisluontoa. Jatkossa alueiden luonnontilaa on mahdollista parantaa entisestään toteutuksen yhteydessä. Kohteet täydentävät hyvin maakunnallista suojelualueverkostoa.

LOPUKSI

Maakunnan laajuisen selvitystyön ja raportin tuottaminen ei olisi onnistunut ilman lukuisaa joukkoa avuliaita ihmisiä, jotka osallistuivat projektiin sen eri vaiheissa. Haluan kiittää kaikkia asiantuntevaa panostaan auliisti käyttööni antaneita henkilöitä: Raimo Hakilan luonnonsuojeluselvitys aineistoineen oli koko hankkeen perusta. Annukka Koivukari, Iiro Ikonen ja Juha Manninen Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta sekä Satu Kalpio Metsähallituksesta toimittivat paikkatieto- ja lajistoaineistoja selvitystyön käyttöön. Vastaavan selvityksen Varsinais-Suomessa tehnyt Niina Ruuska antoi hyödyllisiä vinkkejä projektin alkuvaiheessa. Arvokkaita linnustotietoja luovuttivat käyttööni Pasi Alanko, Jan Eerala, Kalle Haapala, Sami Luoma, Petteri Mäkelä, Kimmo Nuotio, Raimo Sundelin ja Ville Vasko. Jan Eerala ja Matti Sillanpää antoivat valokuviaan vastikkeetta käyttööni. Ilona Hankoselta sain kasvillisuustietoja perinneympäristöistä. Esa Hankosen pohjavesialueiden luonto- ja lajistotiedot olivat korvaamattomia lähteisten alueiden osalta. Satakuntaliitosta Susanna Roslöf, Anne Savola ja Sini Solala auttoivat monin tavoin hankkeen eri vaiheissa. Erityisesti haluan kiittää Satakuntaliiton suunnitteluassistentti Virpi Siparia mittavasta työstään raportin karttojen ja paikkatietoaineistojen kanssa.

Porissa 15.11.2019
Risto Vilen

KUNTAKOHTAISET AINEISTOT

JOHDANTO

Kohdekuvaukset on ryhmitelty kunnittain. Jokaisen kunnan kohdelistauksen edellä on kuntakartta, josta selviää kohteiden sijainti ja kaavanumero. Merkinnästä selviää myös, onko kohde osoitettu maakuntakaavassa aluevarauksena (S tai SL) vai kohdemerkinnällä (s tai sl). Kuvauksia on yhteensä 122 kappaletta, joten niiden hakemisessa kannattaa hyödyntää sisällysluettelosta löytyvää kuntakohtaista sivunumerointia. Kohdekuvausmateriaali tulee jaettavaksi Satakuntaliiton www-sivuille myös kuntakohtaisina aineistoina, joita kannattaa hyödyntää kohteiden hakujen yhteydessä.

Yleispiirteisen maakuntakaavatason luonnontilan arvioinnin selvitystaso ei vastaa tarkemman tason luontoselvitystä. Kuvaukset kertovat luonnonalueiden tilasta yleisellä tasolla ja ne on tarkoitettu ensisijaisesti Satakunnan maakuntakaavan (YM 2010, KHO 2013) toteutumisen seurantaan. Lisäksi selvitys on aikanaan käynnistyvän Satakunnan maakuntakaavan päivityksen taustaselvitys.

KOHDEKUVAUSTEN SISÄLTÖ

Jokaisesta kohteesta kerrotaan sijainti ja yleiskuvaus alueen luonnosta. Maastossa tarkastetuilta alueilta on kerätty samalla mittava valokuva-arkisto. Kuvausten yhteyteen on pyritty valitsemaan joitakin kohteiden ympäristön luonteesta kertovia valokuvia. Kaikki kuvat ovat tekijän ottamia muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, jolloin kuvaaja on mainittu kuvatekstissä. Lisäksi kohdekuvauksessa avataan tarkemmin keskeisten luontotyyppien koostumusta ja tarvittaessa luetellaan merkittäviä lajeja. Mikäli kohteella on uhanalaisia luontotyyppejä, niin nämäkin luetellaan uhanalaisuusasteineen.

Mahdolliset tiedossa olevat uhanalaiset ja erityisesti suojeltavat lajit mainitaan, ellei niitä ole syytä jättää suojelusyistä mainitsematta. Kaavamerkintä ei aina vastaa kohteen luonnetta ja merkinnän tarkentamisesta esitetään tällöin suositus.

Kohteiden uhanlaisuusluokituksessa on käytetty pääsääntöisesti luokkia vaarantuneesta äärimmäisen uhanalaiseen. Silmälläpidettäviä lajeja ja luontotyyppejä on niin paljon, että niiden listaamiseen ei ollut rajallisten resurssien vuoksi mahdollisuutta. Poikkeuksellisesti silmälläpidettävä tai alueellisesti uhanalainen laji on mainittu, mikäli tieto on ollut olennainen. Uhanalaisuusluokat on esitetty taulukossa 1.

Taulukko1. Käytetyt uhanalaisuusluokat. Luokkia NT ja RT käytettiin satunnaisesti

CR	Äärimmäisen uhanalaiset (Critically Endangered)
EN	Erittäin uhanalaiset (Endangered)
VU	Vaarantuneet (Vulnerable)
NT	Silmälläpidettävät (Near Threatened)
RT	Alueellisesti uhanalaiset (Regionally threatened)

Kaikkien kohteiden kaavarajaus on kuvauksen yhteydessä suurmittakaavaiselle maastokartalle piirrettynä. Jos rajauksen muutokseen on maastotöiden yhteydessä todettu tarvetta, niin tästäkin on piirretty ehdotettu rajaus. Joihinkin kohteisiin on lisäksi liitetty ortoilmakuvalle piirretyt aluerajaukset avaamaan kohteen ympäristön laatua.

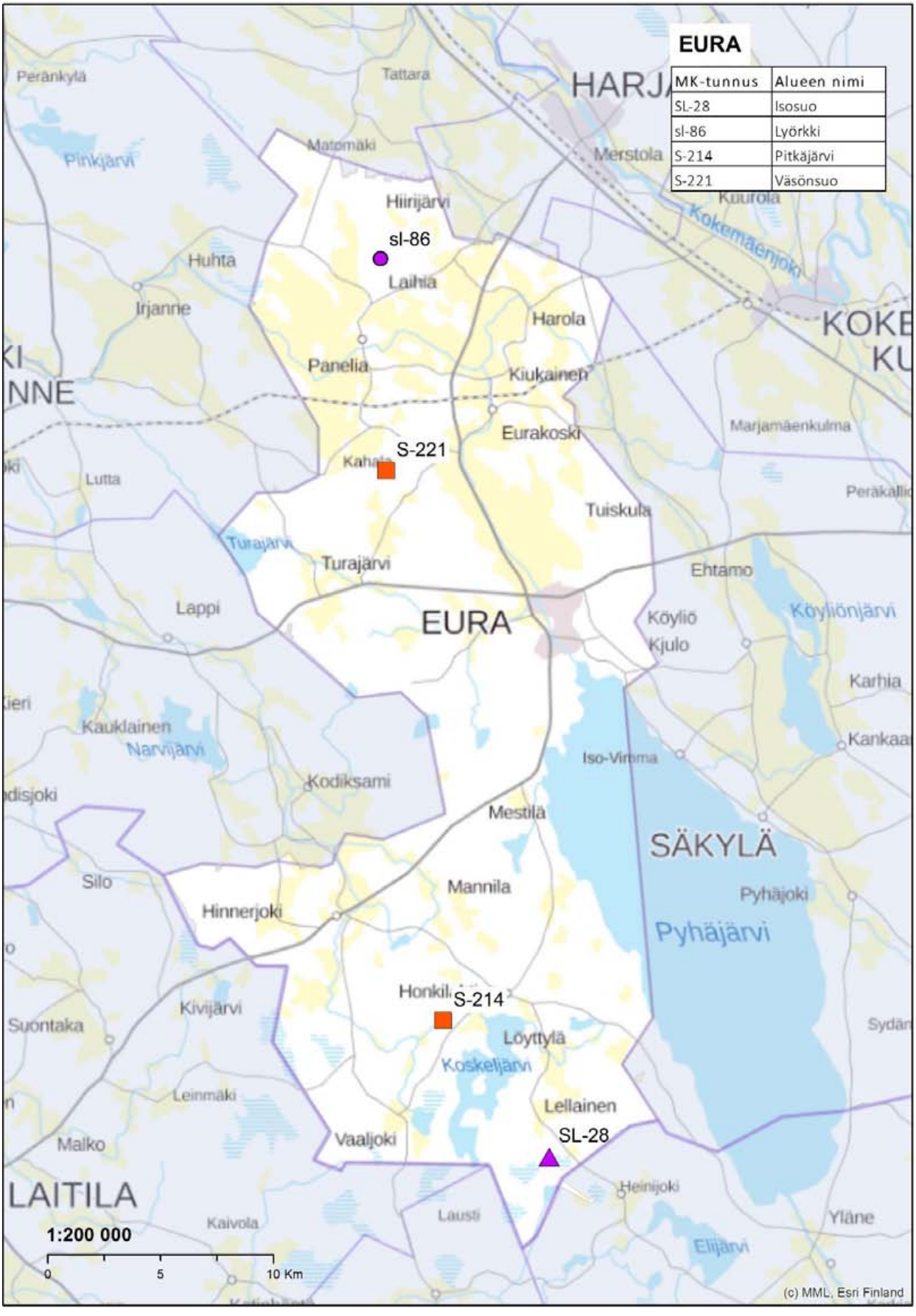
Kaikilta kohteilta on lisäksi esitetty luokittelutaulukko. Taulukkoon on koostettu kohteilta kerättyjä ominaisuustietoja. Osa luokittelukriteereistä perustuu vuoden 1998 luonnonsuojeluselvityksessä käytettyihin. Lisäksi selvityksessä on käytetty useita uusia arviointiluokkia, joilla on arvioitu kohteiden luonnontilaa, kehityssuuntaa, muutosten syitä ja palautuvuutta. Luokittelusta selviää myös, onko kohteelle ehdotettu aluerajauksen muutosta ja kohteen ensisijaiset suojeluperusteet sekä suojelustatus.

Taulukossa on esitetty kohdekuvauksen laadinnassa käytetyt lähteet. Käytetyt lähdenumerot vastaavat lähdeluettelon numerointia. Taulukkoon on myös koostettu lyhyesti keskeisiä kohteen luonnontilan ominaispiirteitä, uhanalaisia luontotyyppejä, lajeja sekä mahdollisia lakikohteita.

Kunkin kohteen yhteydessä esitettyjen luokitteluperusteiden koodit löytyvät taulukosta 2.

Taulukko 2. Luokittelun tunnuskoodit

PÄÄLUOKKA (Hakila 1995-1998)	ALALUOKKA (Hakila 1995-1998)	KEHITYSSUUNTA
1 metsä	1.1 vanha metsä, 1.2 lehto, 1.3 muu	+ paraneva
2 suo	2.2 lintu, 2.3 letto, 2.4 korpi	= vakaa
3 järvi	3.3 lintu	- heikkenevä
4 joki	4.1 suisto	? ei tiedossa
5 meri	5.1 saaristo, 5.2 ranta	PALAUTUVUUS
6 pienvesi	6.1 lähde*, 6.2 puro*, 6.3 noro*	1 itsestään
7 kallio		2 ennallistaen
8 maaperä		3 tuhoutunut lopullisesti
9 perinnebiotooppi*		0 ei arvioida
MUUTOKSEN SYY	SUOJELUSTATUS	LUONNONTILA
1 ojitus	1 luonnonsuojelualue	1 luonnontilainen tai -kaltainen
2 hakkuu	2 luonnonmuistomerkki	2 muutostila
3 turvetuotanto	3 soidensuojeluohjelma	3 pysyvästi muuttunut
4 umpeenkasvu tai vastaava	4 lehtojensuojeluohjelma	SUOJELUPERUSTE
5 haitallinen vieraslaji	5 lintuvesiensuojeluohjelma	1 geologinen/geomorfologinen
6 rehevöityminen	6 kansallismaisema	2 kasvitieteellinen
7 rakentaminen	7 Natura 2000	3 eläintieteellinen
8 kuivuminen	8 kallioalueinventointi	4 maisema
9 vesistöjärjestely	9 vanhojen metsien suojeluohjelma	5 monipuolisuus
10 kunnostus	10 harjujensuojeluohjelma	6 kulttuurihistoriallinen
11 kuluminen	11 perinnemaisemainventointi	7 erikoisuus
12 maa-ainestenotto	12 maakuntakaava	8 uhanalainen lajisto/luontotyyppi
13 lajiston taantuminen	13 kansallispuisto	9 matkailu/virkistys
14 luonnollinen kehitys	14 kansainvälinen lintualue (IBA)	10 luonnontilaisuus
RAJAUS	15 pienvesi-inventointi	11 hydrologinen
1 ennallaan	16 maakunnallinen lintualue (MAALI)	12 vaatii lisäselvityksiä
2 muutettu	17 status puuttuu	* lisätty 2019

EURA
MK-tunnus | Alueen nimi
SL-28 | Isosuo
sl-86 | Lyörkki
S-214 | Pitkäjärvi
S-221 | Väsönsuo
sl-86
S-221
S-214
SL-28
EURA
SÄKYLÄ
LAITILA
Peränkylä
Tattara
Pinkjärvi
Matomäki
Merstola
Hiirijärvi
Huhta
Laihia
Irjanne
Harola
Panelia
Kiukainen
Eurakoski
Kahria
Lutta
Tuiskula
Turajärvi
Ehtamo
Lappi
Köyliö
Kjulo
Köyliönjärvi
Karhia
Kauklainen
Narvijärvi
Iso-Virrma
Kodiksami
Mestilä
Silo
Mannila
Hinnerjoki
Pyhäjoki
Pyhäjärvi
Kivijärvi
Suontaka
Löyttylä
Koskeljärvi
Leinmäki
Lellainen
Malko
Vaaljoki
Heinijoki
Kaivola
Lausti
Yläne
Elijärvi
1:200 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Lyörkin luhtaista nevaa.

Lyörkki sl-86

Euran Alhonkulman Lyörkin kohde on hoidettujen talousmetsien ja ojitettujen rämeiden keskellä sijaitseva, aikanaan laskettu järvi. Järvi on umpeutunut pinnanmyötäisen kasvun myötä.

Järvivaiheen jäljiltä kohteella on vielä kohtalaisesti luhtalajeja ja pienialaisia ruoko- ja ruoholuhtia. Reunojen entisille luhdille on syntynyt luhtanevaa sekä korpien esiasteita. Pidemmälle kehittyneet osat ovat jo suota ja enimmäkseen karuja, sekä osin ruohoisia saranevoja. Puustoisilla osilla on pidemmällekin kehittyneitä korpi- ja rämelaikkuja. Länsilaita on huomattavasti karumpi kuin itä- ja eteläosa. Kohteen reunalla on kapealti lähes luonnontilaista isovarpurämettä. Lounaiskulmassa on aivan rajan tuntumassa varttunutta runsaslahopuustoista tuoretta kangasta. Pintavedet valuvat ilmeisesti kohteen itälaitaa etelään. Itäreunan kuusivaltainen turvekangasmuuttuma on nuorta ja ylitiheää talousmetsää.

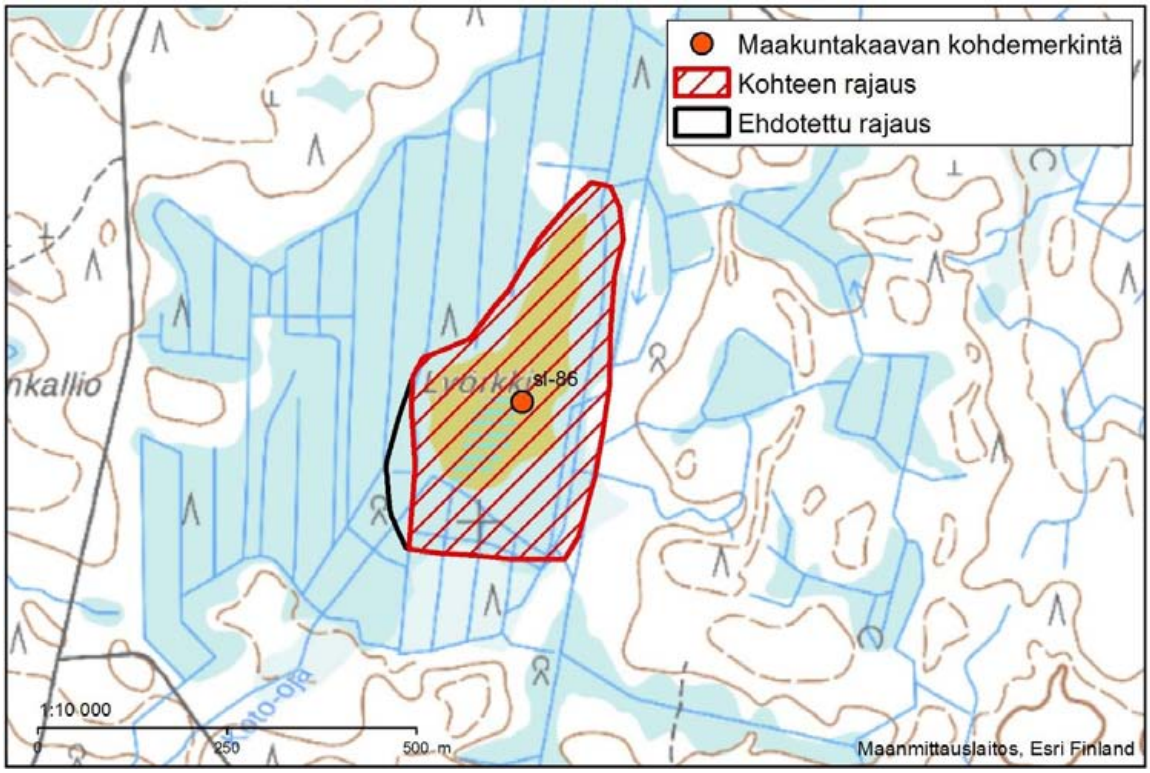
Lyörkin suoluontotyypeistä erottuvat ainakin luhtainen tupasvillakorpi, luhtanevakorpi, luhta- ja saraneva, tupasvilla- ja isovarpuräme sekä luhdista ruoko-, ruoho ja koivuluhta. Koilliskulman ojitetulla luhtanevakorpikuviolla on heikko tihkupintaa, joka on lähes lettoa. Kuviolla on muun muassa hete- ja lettorahkasammalta. Lisäksi luhtanevalla vallitsee kuovinrahkasammal. Järven vedenlaskun seurauksena luontotyypit ovat eriasteisissa muutostiloissa. Kehitys johtanee lopulta rahkaisempaan ja karumpaan suuntaan luhtaisuuden ja ravinteisuuden vähentyessä. Kasvilajeista osa on luhta- ja vesikasveja, osa suolajeja. Kasvillisuudessa yleisiä ovat muun muassa kurjenjalka, leveäosmankäämi, suovehka, korpikaisla, mesiangervo, ranta- ja terttualpi, karpalo, raate, järvikorte, suoputki, rimpivesiherne, pyöreälehtikihokki, luhtavilla, järviruoko, viita- ja korpikastikka sekä riippa-, muta-, jouhi-, pullo-, juurto- ja viiltosara. Pensaista mainittavin on korpipaatsama. Pesimälinnustoon kuuluu metsäviklo ja taivaanvuohi. Linnustotiedot ovat puutteellisia.

Lyörkin suotyypeistä vaarantuneita (VU) ovat tupasvillakorpi, tupasvilla- ja isovarpuräme sekä luhta- ja saraneva. Tuoreet kankaat ovat niin ikään Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU).

Kohteen rajausta ehdotetaan tarkennettavaksi laajentamalla rajausta lounaiskulman varttuneella runsaslahopuustoisella tuoreen kankaan laikulla (kartta 1).

Taulukko 1. Lyörkin luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Eura, Alhonkulma	alaluokat	2.4	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-86	luonnontilaisen kaltainen	1	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-86	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal. luontotyyppejä	8
272	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 9 ha, **uusi:** 10 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 95	
Lisätiedot: Metsäjärven pinnanmyötäisen kasvun myötä syntynyt nuori pikkusuo. Useita vaarantuneita luontotyyppejä (VU).				

Kartta 1. Lyörkin (sl-86) rajaus.

Kuva 2. Saranevaa.

Kuvat 3-5. Lyörkin itäreunan rehevyyttä.

Kuva 6. Suokasveista karpalo*, Vaccinium oxycoccos tai V. microcarpum,* on paikoin runsas.

Kuva 7. Karumpaa itäosaa.

Kuva 8. Pohjoispää. Ruokoluhtaa nevan takalaidalla.

Kuva 1. Pitkäjärven luhdat ovat laajoja. Taustalla vielä jäljellä oleva avovesilampare.

Pitkäjärvi S-214

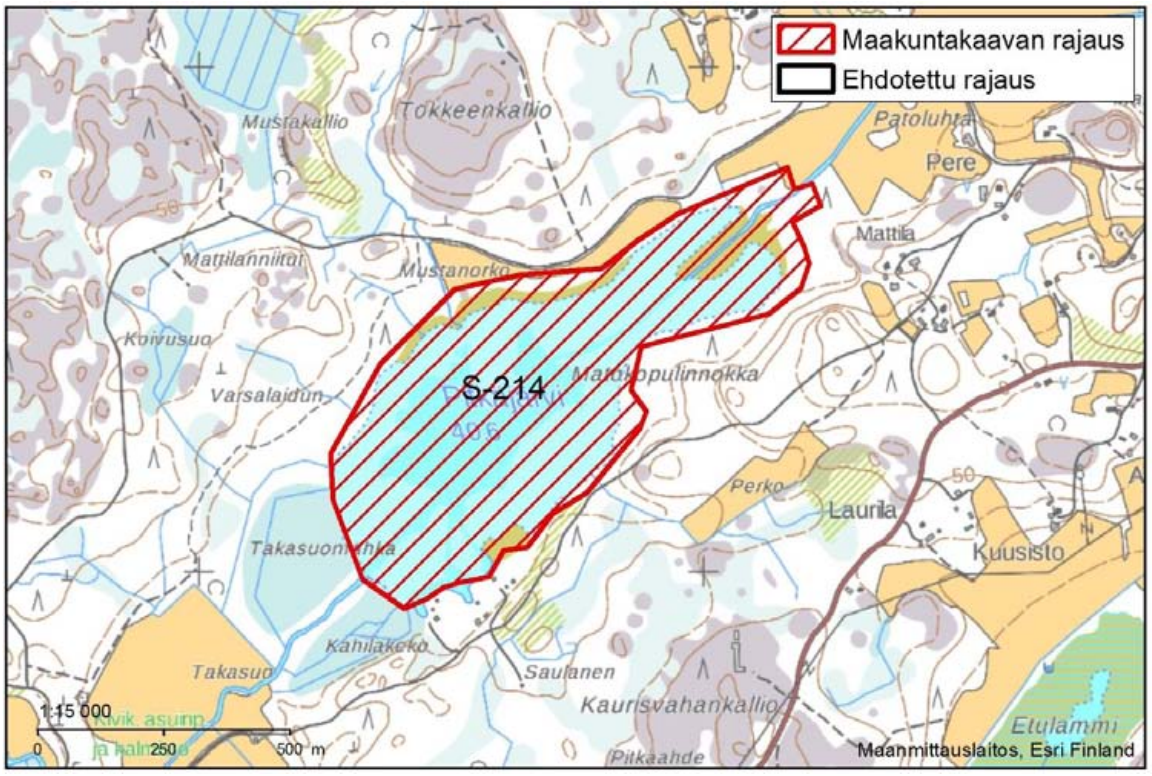
Euran Lamminkulmalla Koskeljärven länsipuolella sijaitseva Pitkäjärvi on pitkälle umpeenkasvanut rehevä lintujärvi. Järvi on syntynyt Hinnerjoen laajentumaan. Vuosittainen jokitulva ehkäisee pensasluhtien synnyn. Pitkäjärven laajat luhdat ovat enimmäkseen pajuttomia ruoko-, sara- ja ruoholuhtia. Avovettä on myöhemmin keväällä ja kesällä ainoastaan järven eteläosassa. Tämäkin alue on laajojen luhtien ympäröimä. Eteläkulmassa on huvila, joilta on kaivettu uomia keskemmälle järveä.

Järvi on ollut kasvamassa umpeen jo pitkään. Linnuston taantuminen on jatkunut koko ajan. Nykyisin järvellä pesii vaatimattomia parimääriä tavanomaisia kosteikkolintuja, kuten kurki, laulujoutsen, sinisorsa, haapana, tavi ja telkkä. Järvellä levähtää keväisin hyviä määriä laulujoutsenia. Aiemmin pesineet mustakurkku-uikku, jouhisorsa, heinätavi, valkoviklo sekä liro ovat kadonneet pesimälajistosta.

Rajausta ei esitetä muutettavaksi (kartta 1). Kohteen linnusto on taantunut jopa nopeammin kuin vesi- ja kosteikkolinnusto keskimäärin. Järven lintuvesikunnostukselle olisi huomattava tarve linnustoarvojen palauttamiseksi. Mikäli taantuminen jatkuu edelleen, niin kohteen poistamista kaavasta tulee harkita.

Taulukko 1. Pitkäjärven luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Eura, Lamminkulma	alaluokat	2.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-214	muutostila	2	umpeenkasvu	4
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-214	ennallistaen	2	eläintieteellinen	3
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**			
12	heikkenevä	-		
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 37 ha	maakuntakaava	12	1, 63	
Lisätiedot: Umpeenkasvanut rehevä lintujärvi. Linnusto taantunut. Linnustoarvoja palauttavalle lintuvesikunnostukselle olisi tarvetta.				

Kartta 1. Pitkäjärven (S-214) karttarajaus.

Kuva 2. Luhdat ovat pensaattomia lukuun ottamatta järven pohjoisosaa.

Kuva 1. Väsönsuon ainoa suolampi.

Väsönsuo S-221

Karu Väsönsuon keidasräme sijaitsee Euran keskustasta hieman alle kymmen kilometriä luoteeseen. Suon reuna on luoteiskulmaa lukuun ottamatta ojitettu, mutta keskusta on ojittamaton ja pitkälle luonnontilainen. Karun keskiosan keidas- ja rahkarämeiden kermit ovat heikosti kehittyneitä ja matalia. Osa reunojen isovarpurämeistä on luonnontilaisia ja järeäpuustoisia, mutta paikoin eriasteisissa muuttumavaiheissa. Rehevämpiä suoluontotyyppejä löytyy suon reuna-alueilta ja kivennäismaasaarekkeiden laitamilta. Kaakkoisreunan kuljunevalta löytyy suon ainoa avovetinen parinkymmenen aarin suolampi reuna-allikoineen. Lampi voidaan tulkita vesilailla suojelluksi kohteeksi. Kuljunevaosaa lukuun ottamatta suon keskustan nevaosat ovat varsin kuivia.

Suolla on neljä hyväpuustoista kivennäismaasaareketta. Saarekkeista kaksi eteläisintä on maakuntakaavarajalla. Saarekkeilla on kohtalaisesti lahopuuta. Tuoreiden kankaiden sekapuusto on iäkästä. Saarekkeiden reunamilta löytyy isovarpu-, tupasvilla ja lyhytkorsirämettä. Karun keskusosan muita suoluontotyyppejä ovat kangasrahkaräme, kuljuneva ja oligo-mesotrofinen lyhytkorsineva.

Suon laiteiden rehevimmältä osilta löytyy kaistale luhtanevakorpea. Reunan tuntumassa esiintyy myös pienialaisesti ruoho- ja heinäkorpea sekä sarakorpea ja -nevaa sekä laajemmin tupasvillarämettä. Ojitetuimmilla alueilla on eriasteisia muuttumia ja jopa turvekangasta.

Suotyypeistä Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU) ovat lyhytkorsi-, tupasvilla - ja isovarpurämeet sekä saranevat. Erittäin uhanalaisia ovat (EN) sara- ja ruohokorvet. Suolampi on vesilain suojelema vesiluontotyyppi. Väsönsuolla on erittäin uhanalaisen (EN) nummirahkasammalen, *Spaghnum molle,* esiintymä. Laji on myös luonnonsuojeluasetuksella erityisesti suojeltava laji. Lisäksi suolla esiintyy vaarantunut (VU) Luumittari, *Aspitates gilvaria.*

Linnustotiedot ovat vajavaisia. Suolla pesii ainakin kurki, teeri, kalalokki ja töyhtöhyyppä.

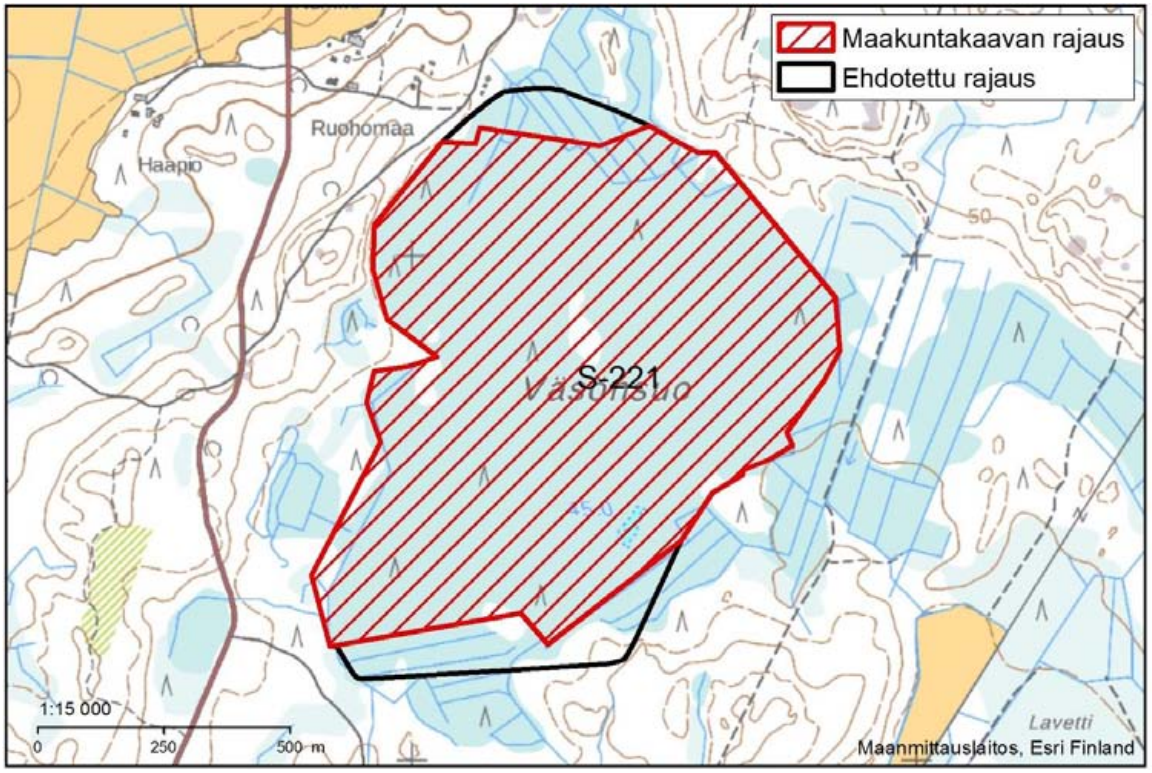
Väsönsuo on pääosin säilyttänyt luonnontilansa, vaikka reunaojitukset vääjäämättä heikentävät luonnontilaa. Suo olisikin erinomainen kohde luonnontilaa palauttaville ennallistamistoimenpiteille. Lähialueella ei ole muita näin hyvin säilyneitä soita, joten suoverkostojen näkökulmasta Väsönsuon merkitys on huomattava.

Rajausta esitetään tarkennettavaksi rajaamalla eteläosan monimuotoiset kivennäismaasaarekkeet kokonaan rajauksen sisään ympäröivien isovarpurämeiden kera (kartta 1). Pohjoisosasta on myös jäänyt suota rajauksen ulkopuolella ja tämäkin alue ehdotetaan lisättäväksi.

Kohteen hyvä säilyneisyys, uhanalaiset suoluontotyypit ja sijainti huomioon ottaen oikea kaavamerkintä olisi SL.

Taulukko 1. Väsönsuon luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Eura, Metsäkulma	alaluokat	2.4, 1.1, 6	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-221	luonnontilaisen kaltainen	1	ojitus	1
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-221	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal.laji ja luontotyypit	8
20	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 77 ha, **uusi:** 82 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 64, 65, 82	
Lisätiedot: Luonnontilaisen kaltainen keidassuo. Uhanalaisia luontotyyppejä (VU ja EN). Erittäin uhanalainen (EN) nummirahkasammal, *Spaghnum molle*. Laji on myös LSA:n erityisesti suojeltava.				

Kartta 1. Väsönsuon (S-221) karttarajaus.

Kuvta 2-3. Väsönsuon puustoisten kuvioiden vaihtelua.

Kuva 4-6. Karulla keskiosalla viihtyy muun muassa kurki, *Grus grus.*

Kuva 1. Jääkuljujen suolampi.

Isosuo SL-28

Isosuo sijaitsee Euran, Lellaisten kylän eteläpuolella Koskeljärven ja Pyhäjärven välissä. Suo on yksi Satakunnan parhaiten säilyneistä laajoista suoalueista. Ojituksia on suon reunoilla, mutta ne eivät juuri vaikuta suon keskiosien luonnontilaan. Reuna-alueilla kuivatuksen vaikutukset näkyvät, mutta keskimäärin lievästi. Suolta löytyy useita luontotyypiltään toisistaan poikkeavia suonosia. Suurin osa suosta on äärikarua tai karua. Keskiravinteisia kuvioita löytyy pienialaisesti etenkin suon reunaosista.

Muuttuneinta osaa Isosuosta ovat pohjoisemman osan luode- ja itäreunan ojitusalueet, jotka ovat muuttumatilassa tai jo turvekankaita. Näiden vaikutukset eivät kuitenkaan ulotu kovin pitkälle ojittamattomalle osalle. Isosuo jakautunut kahteen erilliseen keidasrämeosaan. Eteläisin suon osa on allikkoinen, jonka kermirakenne on heikosti erottuva. Itä-koillisessa sijaitseva keidasräme on kuivempi. Pieniä allikoita ja rimpiä löytyy vain muutama suonosan länsireunan rehevämmältä laiteelta. Täällä mätäspintojen matalat kermit ovat selvästi erottuvia, vaikka nekään eivät ole kovin pitkälle kehittyneitä.

Suolla on yksi Suolammi -niminen neljän hehtaarin suolampi. Lisäksi lounaiskulmassa on laaja Jääkuljut -niminen kymmenien pienten allikoiden ja ruoppakuljujen kokonaisuus. Lounaisessa osassa on kaksi edustavaa kalliojyrkännettä aivan kaavarajauksen tuntumassa jykevine mäntyineen ja kuusineen. Jyrkänteiltä on hyvä näkyvyys Jääkuljujen alueelle. Kohteen puusto on pääosin luonnontilaisen kaltaista ja hyvin edustavaa keloineen.

Isosuon yleisin suoyhdistelmätyyppi on keidasräme. Lisäksi lyhytkorsi-, isovarpu- ja kanervarahkarämeitä sekä sara- ja tupasvillakorpea on muodostunut suon laiteille ja keidasrämeen tuntumaan. Länsiosan allikoisella alueella on lähinnä ruoppaista ja saraista rimpinevarämettä. Nevatyyppejä löytyy myös runsaasti, kuten lyhytkorsinevoja sekä kulju-, kalvakka- ja saranevaa. Reunametsät ovat kuivia ja tuoreita kankaita, joista pieni osa on luonnontilaisen kaltaisia. Kasvillisuus on luontotyypeille ominaista, eikä erikoisuuksia ole tiedossa.

Linnustotiedot ovat puutteellisia, mutta pesimälajistossa on ainakin kaakkuri, kurki, teeri, pyy (VU), telkkä, käki, kulorastas, taivaanvuohi, kapustarinta, töyhtöhyyppä, metsäviklo, punajalkaviklo ja liro. Mahdollisesti myös valkoviklo. Keltavästäräkki ja riekko (VU) lienevät kadonneet pesimälajistosta.

Etelä-Suomessa vaarantuneista (VU) suoluontotyypeistä Isosuolta löytyy tupasvillakorpi, isovarpu-, kalvakka-, ja saranevaa. Vaarantuneita suotyyppejä ovat myös isovarpu- ja lyhytkorsirämeet sekä minerotrofiset lyhytkorsinevat. Erittäin uhanalaisia (EN) suoluontotyyppejä ovat sarakorpi ja rimpinevaräme. Suolammet ovat uhanalaisluokituksen mukaan vaarantuneita (VU).

Isosuo kytkeytyy lähialueen ojittamattomiin soihin ja on osa alueen laajempaa suoverkostoa. Lähimmät ojittamattomat ja laajemmat suot, joihin Isosuo kytkeytyy, ovat Isosuon eteläpuolella sijaitseva Laustinrahka ja Varsinais-Suomen puolella sijaitseva Kortesuo.

Isosuon suuri koko, luonnontilaisuus ja luonnonarvojen kirjo nostavat sen maakunnan edustavimpien soiden joukkoon. Suon vesitalouden palauttaminen ennallistamistoimin olisi tarpeen. Tämä onnistunee helposti, koska ojituksia on suhteellisen vähän, ja osa ojista on jo itsestään umpeutumassa.

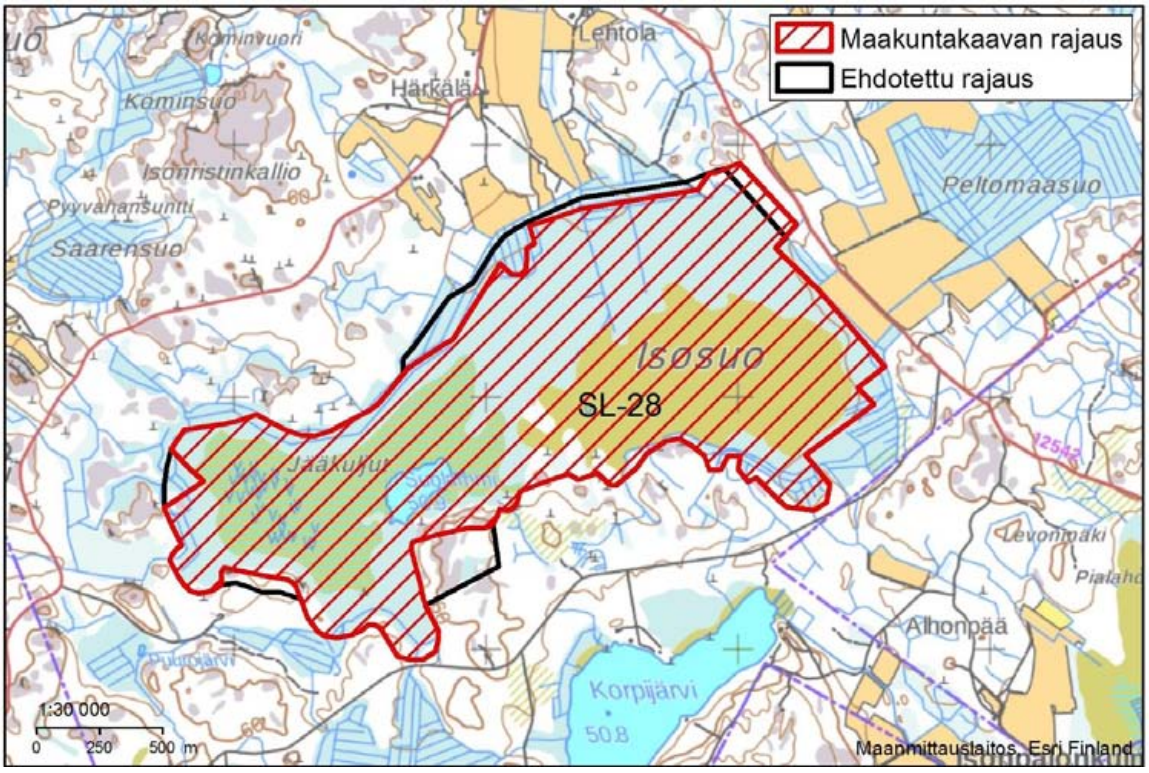
Kohteen rajaukseen esitetään muutamia tarkennuksia. Muutamin paikoin rajauksen ulkopuolelle on jäänyt keskeisiä osia keidasrämeestä ja isovarpurämeitä. Eteläosan edustavien kalliojyrkänteiden alueella on myös tarvetta ekologisesti mielekkääseen rajauksen laajennukseen. Poistettavaksi ehdotetaan koilliskulmassa rajauksen sisällä olevaa luonnonarvoiltaan vähäistä talousmetsää (kartta 1).

Taulukko 1. Isosuon luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Eura, Lellainen	alaluokat	1, 2.4, 6, 7	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-28	luonnontilainen	1	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-28	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal. luontotyyppejä	8
2	vakaa, lievästi heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 242 ha, **uusi:** 259	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 20, 28	
Lisätiedot: Käytännössä luonnontilainen, laaja ja hyvin monimuotoinen suokokonaisuus. Huomattava määrä uhanalaisia luontotyyppejä (VU ja EN). Luonnontilainen 4 hehtaarin suolampi.				

Kuva 2. Jääkuljut.

Kartta 1. Isosuon (SL-28) karttarajaus.

Kuvat 3-5. Kallio Jääkuljujen äärellä. Pohjoisreunan karuutta ja Suolammi.

Kuvat 6-8. Suolammia. Luonnontilaista reunametsää ja länsireunan avaraa nevaa.

Kuvat 9-11. Isosuon luonto vaihtelee äärikarusta keskiravinteiseen.

EURAJOKI
MK-tunnus | Alueen nimi
SL-38 | Kaarlenkari
SL-38 | Kaarlenkari
sl-124 | Tynnyrikari-Ulko-Pura
SL-2018 | Pujonsärkkä
sl-40 | Särkänhuivi
sl-222 | Kaunissaari
sl-379 | Pääkari
sl-2016 | Jaakolankulman letto
S-37 | Kämpän lehtoalue
SL-124
SL-38
SL-38
sl-379
SL-2018
sl-40
sl-2016
S-37
sl-222
EURAJOKI
EURAÅMINNE
RAUMA
RAUMO
Makholma
Tuorsniemi
Metsäkulma
Viasvesi
Lankoori
Sunti
Niemenkylä
Niittumaa
Koliriummi
Luvia
Isosuontausta
Järvikylä
Väipäremäki
Nöyränotko
Kivimaa
Hutsaari
Määrvuori
Mikola
Metsänkulma
Punapakka
Lemlahti
Peränkylä
Rekontausta
Kiverimaa
Pinkjärvi
Taanonkulma
Kuivalahti
Korvenkulma
Järvikylä
Toiveli
Nahinkulma
Makelänkulma
Lauhtu
Huhta
Kauruunkulma
Verkkokari
Orjansaari
Auvi
Irjanne
Vähä Saarenmaa
Maade
Kainu
Linnamaa
Hankkila
Lavila
Kyydämäki
Pappila
Sydänmaa
Virkunen
Kahalankulma
Sorkka
Kaaro
Lapijoki
Meriauma
Impivaara
Lutta
Rikantila
Pyynpää
Pomppunen
Uotila
Murtamo
Lorisi
Kolla
Kullanperä
Tarvola
Kivikylä
Kortela
Monni
Nihattula
Kylmäkorpi
Matinhivo
1:150 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Lehdot ulottuvat paikoin rantaan asti.

Kaarlenkari SL-38

Kohde sijaitsee Eurajoen Kuivalahdella noin viisi kilometriä kyläkeskuksesta luoteeseen. Kaarlenkari on harjumainen Kaarlenmaan saareen johtava matala harjumainen kannas, jonka laella kulkee hiekkatie. Alueen rantaniityt ovat maakunnallisesti arvokkaita perinnemaisemia.

Pohjoinen osa-alue, joka sijoittuu harjun kapeammalle kohdalle, on kokonaisuudessaan suojelematon. Kohteen luonnonarvot perustuvat sen nykytilassa enimmäkseen lehtoihin. Merenrantaniityt ja entiset laitumet ovat jo pitkälle umpeutuneet, mutta jäljellä on jonkin verran niittyjen kasveja, kuten merihanhikki, merisuolake, isolaukku, luhtakuusio, käenkukka ja hernesara. Lehtojen puolelta niityille leviää tervaleppä ja merenlahtien puolelta järviruoko. Kapea kaistale merenrantaniittyä sinnittelee lehdon ja ruokoluhdan välissä. Perinneympäristöjen lajit ovat valtaosin hävinneet lehtojen aluskasvillisuudesta. Katajia kasvaa edelleen siellä täällä järeiden koivujen ja leppien varjostamana. Laidunhistoriasta kertovat enää muutamat lajit, kuten orjaruusu, nurmilauha, nuokkuhelmikkä ja keltamatara. Lahopuuta alkaa olla runsaasti. Lehdot ovat enimmäkseen tuoreita ja keskiravinteisia puna-ailakkityypin lehtoja. Tien varrella näkyy vielä jäänteitä laidunhistoriasta ja kuivempaa lehtoa. Rannemmaksi on syntynyt maankohoamisrannikolle tyypillinen luonnontilainen tervaleppävaltainen lehtovyö. Lehtokasvillisuus on luontotyypille ominaista lukuun ottamatta lehtokieloa. Kaarlenkarin kohteeseen kuuluu myös kannaksen tyven eteläinen Marikarin osa, joka on enimmäkseen reheväkasvuista ja kivikkoista maankohoamisrannikon rantaa. Ruoikoiden sisältä löytyy myös avoimia rantaniittykuvioita. Marikarin kuivan maan alueesta pääosa on suojeltu. Lajistosta löytyy harvinainen vesimintun pohjoinen muunnos, *Mentha aquatica var. littoralis*, eli merivesiminttu.

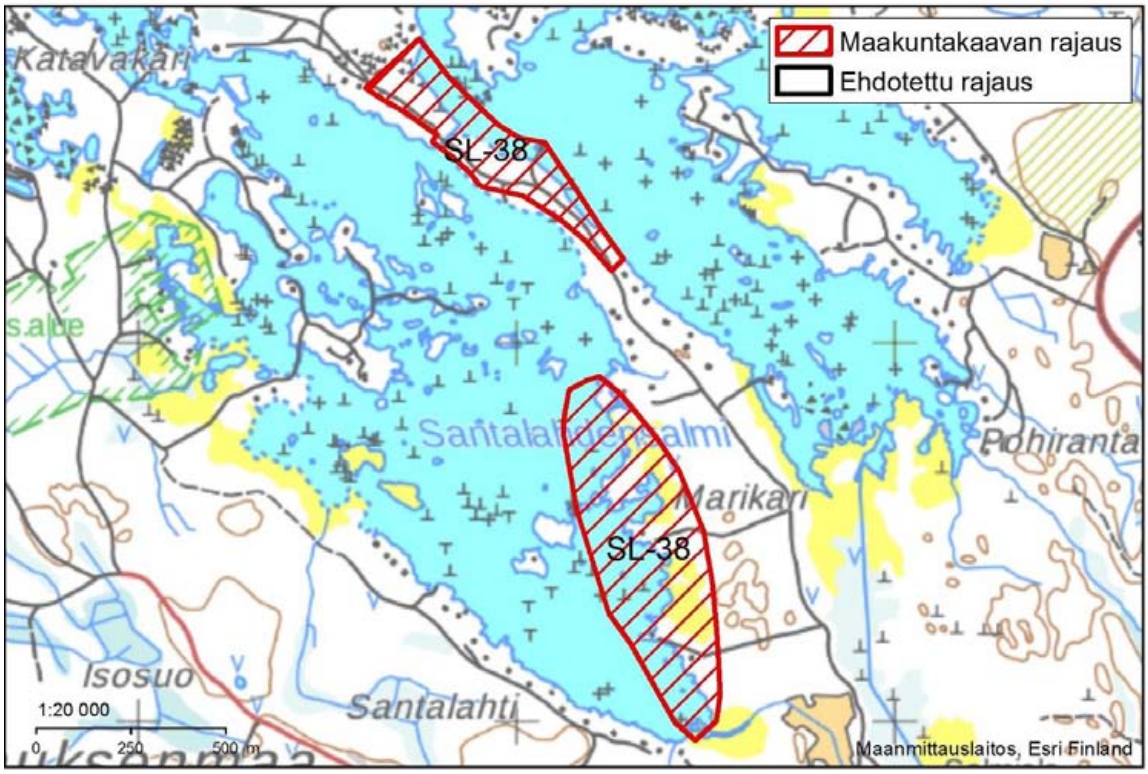
Tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat Etelä-Suomessa uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita (VU). Matala ja korkeakasvuiset merenrantaniityt ovat luokitukseltaan äärimmäisen uhanalaisia (CR). Uhanlaisten merenrantaniittyjen vaatelias lajisto on taantumassa, mutta vielä palautettavissa. Alueen perinnebiotooppien hoitamisella on kuitenkin kiire.

Kohteen rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1).

Taulukko 1. Kaarlenkarin luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Eurajoki, Kuivalahti	alaluokat	1.2, 9, 5.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-38	muutostila	2	umpeenkasvu	4
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-38	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalainen lajisto	8
42	heikkenevä	-	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 32 ha	maak.kaava, ls-alue	1, 12	1, 3, 4, 8, 18, 67, 69	

Lisätiedot: Lehtoja ja merenrantaniittyä. Perinnebiotoopit pitkälle umpeutuneet**.**
Uhanalaisia luontotyyppejä (VU ja EN). Harvinainen meriminttu, *Mentha aquatica var. littoralis.*

Kartta 1. Kaarlenkarin (SL-38) karttarajaus.

Kuva 2. Ruokoluhdat ovat kasvaneet merenrantaniityille.

Kuva 3. Harjunlaen tien molemmilla puolilla on jo lehtoa. Katajat, *Juniperus communis*, muistuttavat entisestä niitystä.

Kuvat 4-5. Niityt ovat ahtaalla. Rannalta levittäytyy järviruoko, *Phragmites australis*, ja maan puolelta tervaleppä, *Alnus glutinosa.*

Kuvat 6-7. Merenrantaniittyjen tyyppilajistoa. Merisuolake, *Triglochin maritima* ja luhtakuusio, *Pedicularis palustris.*

Kuva 8. Paikoin lehdot ovat pitkälle kehittyneitä.

Kuva 1. Somerikkoista rantaa niemen keskivaiheilta. Kaavakohde rajoittuu vain niemen kärkeen.

Särkänhuivi sl-40

Särkänhuivi sijaitsee Eurajoen Kuivalahden Jaakolankulmalla. Kohde on mereen pistävä kapea ja kivikkoinen särkkä, joka erottaa Majaluomansalmen melkein kokonaan merestä. Geologisesti erikoisella harjulla on erittäin tiuhaan rakennettua huvila-asutusta. Maakuntakaavakohde rajautuu aivan särkän rakentamattomaan kärkeen. Yksi ulkorakennus on päätynyt kaavarajauksen sisäpuolelle. Kärjen edustalla on erillinen kiviainessaareke. Saarekkeen ja Särkän väliä on ilmeisesti kaiveltu veneellä kulun helpottamiseksi.

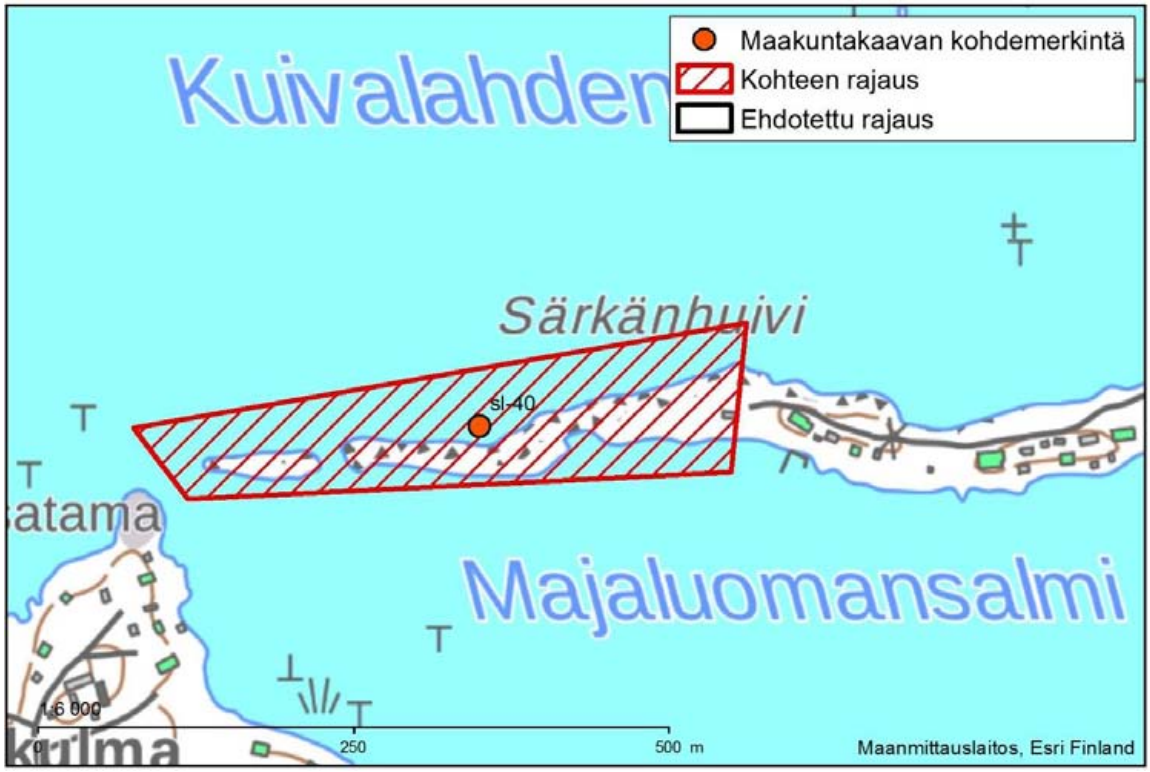
Särkänhuivin kasvillisuus on karua somerikkokasvillisuutta. Matalan särkän laella kasvaa matalaa tervaleppää, katajaa ja tyrniä. Rannempana kasvaa järviruokoa ja suurruohoja. Somerikkorannan tuntumassa on matalakasvuista merenrantaniittyä. Lajistossa esiintyy tyypillisiä merenrantaniittyjen kasveja, kuten meriratamo, ruokonata, isorantasappi, merivirmajuuri, merihanhikki, isolaukku, merirannikki, merinätkelmä, hiirenvirna, suolasänkiö ja suolavihvilä. Linnustotiedot ovat puutteellisia.

Matalakasvuiset merenrantaniityt ovat äärimäisen uhanalaisia (CR). Särkänhuivilta luontotyyppiä löytyy pieninä laikkuina rantavyöhykkeestä.

Kohteen rajauksen ei esitetä muutoksia (kartta 1.)

Taulukko 1. Särkänhuivin luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	5	**Rajaus**	
Eurajoki, Jaakolankulma	alaluokat	5.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-40	luonnontil., muutostila	1, 2	rakentaminen	7
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-40	ei arvioida	0	geologinen	1
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		kasvitieteellinen	2
56	vakaa	=	maisema	4
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 4 ha	maakuntakaava	12	1, 4	
Lisätiedot: Geologisesti mielenkiintoinen meren somerikkoinen harjunkärki. Pienialaisesti äärimmäisen uhanalaista matalaa merenrantaniittyä (CR).				

Kartta 1. Särkänhuivin (sl-40) karttarajaus.

Kuva 2. Kukkivaa merenrantaniittyä.

Kuva 1. Järviruoko, *Phragmites australis,* on kohteella runsas.

Jaakolankulman letto sl-2016

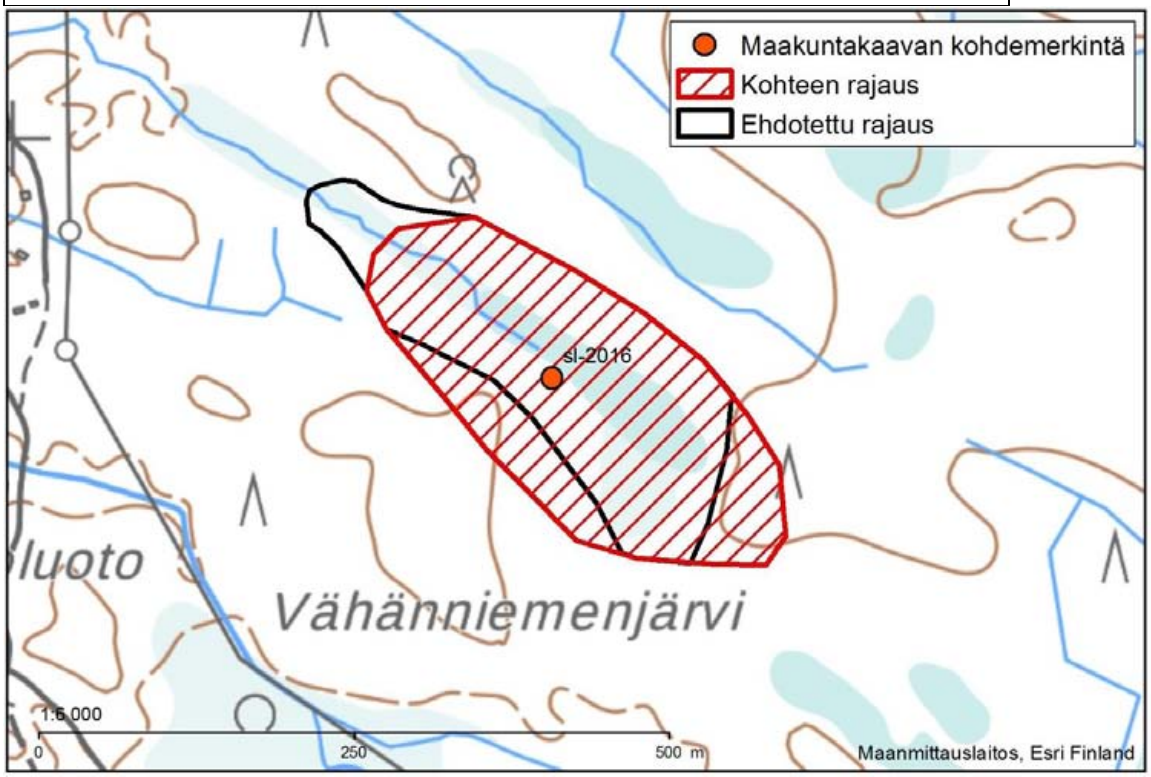
Kohde sijaitsee Eurajoen Kuivalahden Jaakolankulman lounaiskulman metsäalueella. Jaakolankulman letto on oikeastaan vanha maankohoamisen myötä soistunut pieni merenlahti. Kaavaan rajatun kohteen reunoja on päätynyt hakkuisiin, mutta luonnoltaan arvokkain osa on säästynyt käsittelyiltä. Tihkuisuutta löytyy muutamilta paikoilta ryteikköisen notkon matalimmilta osilta. Reunat ovat jo varsin kuivia ja käytännössä taimikkovaiheen kangasmetsää. Kohteen länsireunan ojan varressa on kohtalaisen hyvin säilynyttä ojanvarsilehtoa, joka jatkuu rajauksen ulkopuolelle.

Soistuneen notkon puusto koostuu enimmäkseen heikkokasvuisesta männystä ja hieskoivusta. Valtalajien joukossa kasvaa harvakseltaan kitukasvuisia tervaleppiä, kuusentaimia ja katajia. Järviruokoa on runsaasti, mikä luo kohteelle ryteikköisen ja osin lettorämeen kaltaisen yleisilmeen. Kohde on kuitenkin muuttumatilassa ojitusten ja ehkä luontaisen kuivumisenkin seurauksena. Lettoisuudesta ja kohtalaisesta rehevyydestä kertovia lajeja on kuitenkin edelleen, kuten korpipaatsama, maariankämmekkä, keltasara, isotalvikki, ruohokanukka, ranta-alpi, peltokorte, korpinurmikka, villapääluikka, luhtavilla ja vesisara. Sammalista keräpäärahkasammal, kampasammal ja hetekuirisammal. Kaikki Etelä-Suomen lettotyypit ovat äärimmäisen uhanalaisia (CR). Jaakolankulman letto ei enää ole luonnontilainen, mutta kohteen luonnontila olisi mahdollisesti palautettavissa länsireunan kuivatusojan tukkimisella.

Rajausta esitetään laajennettavaksi kattamaan pieneltä osalta ojanvarren edustavaa lehtoa. Eteläreunan avohakattu ja kuiva alue esitetään poistettavaksi (kartta 1).

Taulukko 1. Jaakolankulman leton luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Eurajoki, Jaakolankulma	alaluokat	2.3	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-2016	muutostila	2	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanlainen luontotyyppi	8
65	heikkenevä	-	erikoisuus	7
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 4 ha, **uusi:** 4 ha	maakuntakaava	12	1, 4, 8, 70	
Lisätiedot: Maankohoamisen myötä soistunut pieni merenlahti ja kuivuessaan taantunut letto. Reunat pääosin muuttumatilassa ja osin käsiteltyjä.				

Kartta 1. Jaakolankulman leton (sl-2016) karttarajaus.

Kuva 2. Villapääluikkaa, *Trichoporum alpinum.*

Kuvat 3-5. Maariankämmekkä, *Dactylorhiza maculata* ja keltasara, *Carex flava.* Laiteet ovat pitkälle muuttuneita.

Kuva 1. Pujonsärkän edustan Maasäikkä on hyvä lintuluoto. Kaukana taustalla Iso Pyrekari.

Pujonsärkkä SL-201

Pujonsärkkä sijaitsee Eurajoen Kuivalahden Pujonkulman läntisellä rannalla avomeren äärellä. Särkkää luonnehtivat rakenteeltaan monimuotoiset ja kivikkoiset rannat ja maankohoamisrannikon luontotyyppien kehityssarjat. Niemimäisen alueen tyvellä on tervaleppävaltaista tuoretta lehtoa, lehtokorpea, tervaleppäluhtaa ja suurruohoniittyjä. Ulompana levittäytyvät laajat heinittyneet ruoikot tyrnipöheikköineen. Niemekkeen sisään jää vielä muutama pieni ruoikkoinen kluuvi ja flada. Rannoilla on kapealti lyhytkasvuisempaa merenrantaniittyä. Uloimpana meressä on vielä muutama edustava lintuluoto ja kivikkoinen kari.

Rantojen kasvillisuus on taantunut umpeenkasvun seurauksen. Monet rantaniittyjen kasvit ovat ruoikon puristuksessa, kuten meriratamo, ruokonata, ruokopuntarpää, merirannikki, pikkusuolamaltsa, suolasänkiö, meriasteri, isorantasappi ja suolavihvilä. Lisäksi alueelta on havaintoja pikkupunkasta ja käärmeenkielestä.

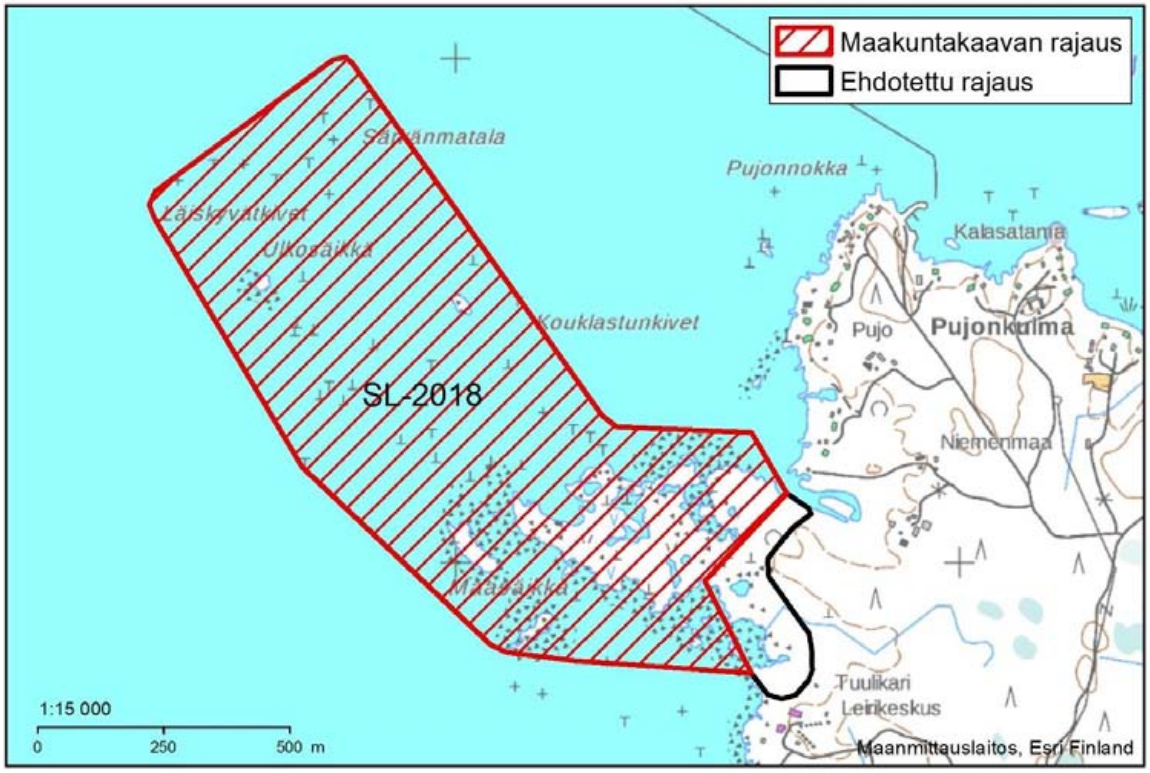
Vähän retkeillyn alueen linnustotiedot ovat valitettavan niukkoja. Kesäkuun käynnillä 2019 havaittiin muun muassa kyhmyjoutsen (55 yks), valkoposkihanhi, silkkiuikku (4 paria), tukkasotka (EN), tukkakoskelo, isokoskelo, haahka (EN), merilokki (VU), harmaalokki (VU), kalalokki, naurulokki (VU), pikkulokki, lapintiira (13 paria), meriharakka, karikukko (EN), punajalkaviklo (2 paria), rytikerttunen, ruokokerttunen ja pajusirkku (VU). Valtaosa havaituista lajeista pesinee lähialueella.

Pujonsärkän luontotyyppiyhdistelmistä vaarantuneita (VU) ovat fladat ja kluuvit, sekä Maasäikän lintusaari. Rannikon tuoreet lehtipuuvaltaiset lehdot ovat niin ikään vaarantuneita (VU) luontotyyppejä. Erittäin uhanalaisia (EN) ovat maankohoamisrannikon metsien kehityssarjat -luontotyyppiyhdistelmä sekä tervaleppäluhdat ja lehtokorvet -luontotyypit. Pujonsärkän havupuuvaltaista metsää on hakattu heti lehtovyöhykkeen takaa, joten kehityssarja jää hieman kesken. Kohteen laiduntaminen nostaisi sen luonnonarvoja merkittävästi.

Karttarajausta esitetään laajennettavaksi mantereen suuntaan siten, että rajauksen ulkopuolelle jäävä kluuvi ja säästynyt lehtokaistale sisältyvät rajaukseen (kartta 1).

Taulukko 1. Pujonsärkän luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	5	**Rajaus**	
Eurajoki, Pujonkulma	alaluokat	5.1, 5.2, 1,2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-2018	muutostila	2	umpeenkasvu	4
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
MY-10	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal. lajit ja luontotyypit	8
53	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 71 ha, **uusi:** 75 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 8	
Lisätiedot: Maankohoamisrannikon luontotyyppien kehityssarjoja. Uhanalaisia lintulajeja (VU ja EN). Arvokas kasvilajisto ja uhanalaisia luontotyyppejä ja luontotyyppiyhdistelmiä (VU ja EN).				

Kartta 1. Pujonsärkän (sl-2018) karttarajaus.

Kuva 2. Pujonsärkän tyven lehtoa.

Kuvat 3-5. Näkymä niemenkärjestä mantereen suuntaan. Ruoikko valtaa niittyjä. Sukkessio etenee niityille ja luhdille.

Kaunissaari sl-222

Kohde sijaitsee Eurajoensalmessa noin kymmenen kilometriä kuntakeskuksesta länteen. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa Kaunissaaressa on ollut satama, saha ja asutusta vielä noin sata vuotta sitten. Alueella on merkitystä purjelaivakaudella alueelle saapuneiden painolastikasvien elinympäristönä ja perinnebiotooppina. Painolastikasvien esiintymisalueena Kaunissaari lienee Satakunnan toiseksi edustavin Reposaaren jälkeen. Kaunissaari on myös maakunnallisesti arvokas perinnemaisema. Valtaosa saaresta on lehtoja, joista osa on edustavia ja luonnontilaisen kaltaisia. Maakuntakaavan sl-alue kattaa vain osin perinnebiotoopit, eikä ollenkaan lehtoja.

Kaunissaaren keskiosien korkeamman kohdan kalliokedoilla ja niityillä on vaateliasta perinnebiotooppien kasvillisuutta ja painolastikasveja. Rannoilta ja notkoista löytyy lehtokasveja. Harvinaisista kasvilajeista ja alalajeista löytyy muun muassa kaitasuolaheinä, hanhentatar, pystykiurunkannus, mäkiarho, valkopeippi, papelorikko, juovakannusruoho, hanhentatar, kanadankoiransilmä, jaakonvillakko (ilmeisesti hävinnyt), orjanruusu, kevätkynsimö, mäkivirvilä, mäkihärkki, hietalemmikki, kumina, pukinparta, harajuuri, nurmimailanen, etelänaitovirna, kalliokielo, lännenmaarianheinä, mäkikaura, hakarasara ja törrösara. Joidenkin lajien esiintymät ovat maakunnan ainoita tai esiintymiä on vain muutama. Esimerkiksi papelorikon, *Saxifraga granulata*, esiintymä on nykyään ilmeisesti maakunnan ainoa ja juovakannusruohoa, *Linaria repens*, vain muutamalla paikalla Satakunnassa.

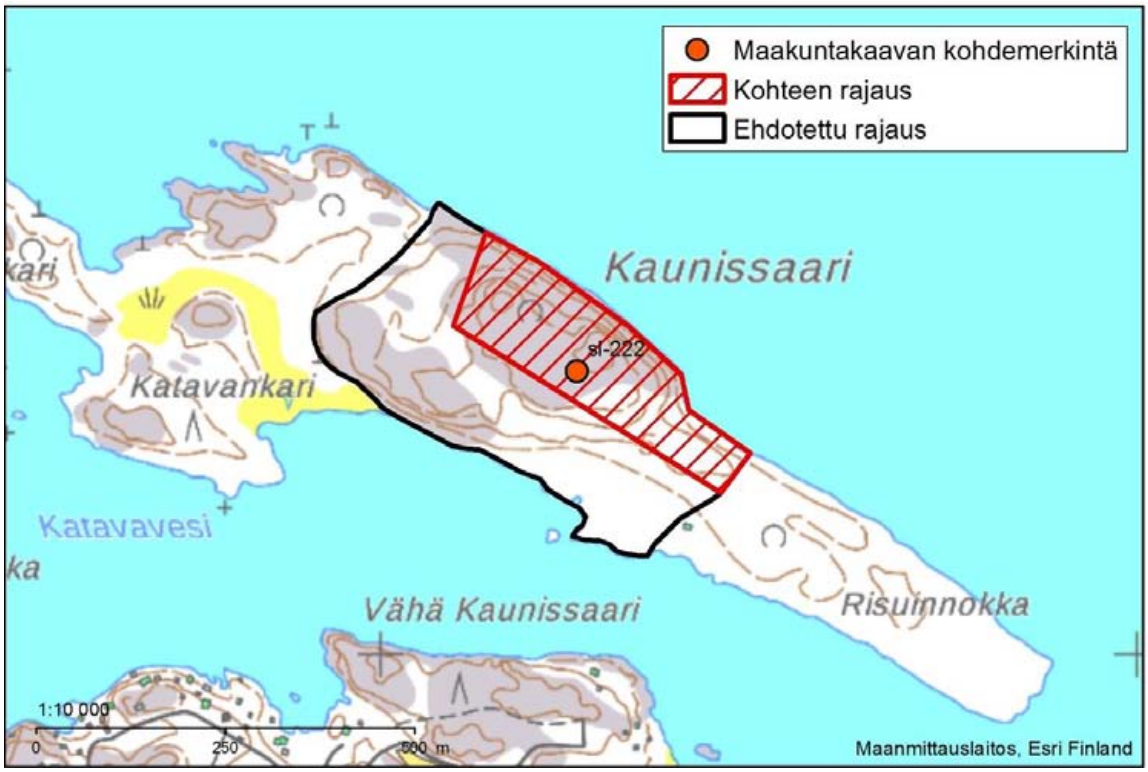
Maakuntakaava-alueen luontotyypeistä löytyy useita ketoluontotyyppejä, kuten karua kallioketoa ja karua pienruohoketoa. Kaikki kedot ovat äärimmäisen uhanalaisia (CR) luontotyyppejä. Rajauksen ulkopuolella on vielä useita uhanalaisia luontotyyppejä, kuten lehtoja ja tuoreita niittyjä.

Kaunissaari on maakunnallisesti ainutlaatuinen ja monimuotoinen kohde. Kaunissaaren ympäristössä limittyvät toisiinsa kulttuurihistoria sekä perinne- että luonnonympäristöt. Arvokkaan painolasti-, lehto- ja ketokasvillisuuden sekä äärimmäisen uhanalaisten luontotyyppien säilyminen edellyttää hyvin suunniteltua hoitoa ja paikoin hoitamattomuutta. Kaavamaisia ratkaisuja alueen hoidossa tulee välttää, jotta arvokas lajisto ja luontotyypit säilyvät.

Kaavarajausta esitetään laajennettavaksi kattamaan laajemmin saaren keskiosan arvokkaat keto- ja niittyalueet (kartta 1). Saari on luonnonarvoiltaan poikkeuksellisen edustava kokonaisuus, jonka suojeleminen kokonaan olisi perusteltua.

Taulukko 1. Kaunissaaren luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	9	**Rajaus**	
Eurajoki, Orjansaari	alaluokat	5.1	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-222	muutostila	2	umpeenk., kuluminen	4, 11
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-222	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		kulttuurihistoriallinen	6
43	vakaa, heikkenevä	=, -	erikoisuus	7
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 5 ha, **uusi:** 13 ha	mk.kaava, perin.inventointi	11, 12	1, 3, 4, 8, 18, 69, 71, 72, 73, 74	
Lisätiedot: Huomattavia kulttuurihistoriallisia arvoja. Arvokasta keto- ja painolastikasvillisuutta. Useita äärimmäisen uhanalaisia (CR) luontotyyppejä. Tarve hyvin suunnitellulle hoidolle.				

Kartta 1. Kaunissaaren (sl-222) karttarajaus.

Kartta 2. Kaunissaaren (sl-222) rajaus ilmakuvalla.

Kuva 1. Metsälehmus, *Tilia cordata*.

Kämpän lehtoalue S-37

Kohde sijaitsee Eurajoen Korvenkulmalla Kuivalahdentien eteläpuolella. Kämpän kohteella esiintyy diabaasialueen reheviä metsäisiä kuvioita. Maakuntakaavarajauksen keskiosan männikköä on hakattu, eikä vanhaa metsää enää juuri ole jäljellä. Myös rajauksen eteläosan metsää on hoidettu ja osaa lehmustostakin on harvennettu.

Metsälehmusto alueen etelärajalla on joiltakin osin säästynyt. Koko lehmusalue ei sisälly kaavarajaukseen. Kohteen eteläosassa on jäänyt edustavaa ruoho- ja lehtokorpea rajauksen ulkopuolelle. Alue on kuitenkin suojeltu yhdessä lehmuston ydinalueen kanssa. Kohteen pohjoisreunalla on myös pienialainen ja osin käsitelty ojanvarren korpikohde.

Alueen metsätyypit vaihtelevat tuoreesta kankaasta lehtomaisten kankaiden kautta pienialaisiin lehtolaikkuihin. Kuivaakin kangasta löytyy keskiosan rinteen lakimänniköstä. Rajauksen eteläosassa ja sen ulkoreunalla on lisäksi luonnontilaista ja erittäin järeäpuustoista ruoho- ja lehtokorpea. Puustossa on yli satavuotiaiden kuusien lisäksi tervaleppää, jättihaapoja ja runsaasti lahopuuta. Lisäksi kohteella on vaarantuneen (VU) liitooravan, *Pteromys volans*, reviireitä.

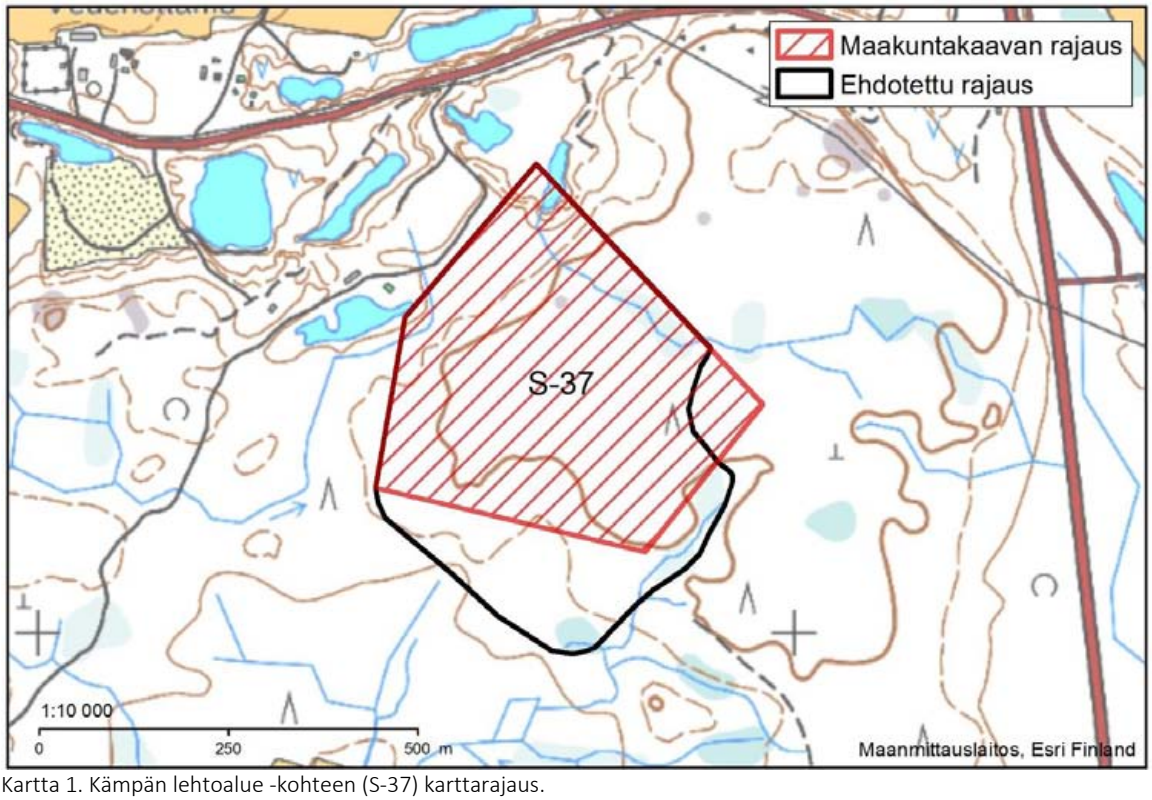
Luontotyypeistä lehmuslehdot ovat Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU) sekä lehto- ja ruohokorvet erittäin uhanalaisia (EN).

Kohteen rajausta esitetään tarkennettavaksi kattamaan eteläosan metsälehmusto kokonaan sekä jo toteutettu suojelualue. Lisäksi poistettavaksi ehdotetaan kohteen itäreunan käsiteltyä aluetta (kartta 1). Alueen kaavamerkinnäksi suositellaan SL.

Taulukko 1. Kämpän lehtoalue -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Eurajoki, Korvenkulma	alaluokat	2.4	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-37	luonnontila, muutostila	1, 2	hakkuu, ojitus	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-37	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
45	paraneva	+	erikoisuus	7
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 15 ha, **uusi:** 19 ha	luonnons.alue, mk.kaava	1, 12	1, 3, 4, 70	

Lisätiedot: Metsälehmuskuvio. Luonnontilaista ruoho- ja lehtokorpea. Liito-oravan (VU) *Pteromys volans.* Vaarantuneita (VU) ja erittäin uhanalaisia (EN) metsä- ja suotyyppejä.

Kartta 1. Kämpän lehtoalue -kohteen (S-37) karttarajaus.

Kuva 2. Osaa lehmustosta on käsitelty.

Kuvat 3-5. Runsaslahopuustoista vanhan metsän korpea. Haavikossa viihtyy liito-orava, *Pteromys volans* ja pyy, *Tetrastes bonasia.*

Kuva 1. Näkymä Tynnyrkarista itään. Taustan saari sisältyy kohteeseen. Vasemmalla Purannokka. Kuva: Jan Eerala

Tynnyrkari-Ulko-Pura SL-124

Kohde sijaitsee Eurajoen Luvian Lankooriniemen uloimmassa kärjessä. Kohde on Purannokan ja Lankoorin kalasataman väliin jäänyt luode-kaakkosuuntaisten kapeiden diabaasisaarien muodostama kokonaisuus. Kohteeseen kuulu myös Ulko-Puran niemenkärki. Koko aluetta luonnehtii kivisyys ja matalat vedet. Ruovikoiden reunustama saarten ja niemenkärjen väliin jäävä lahtimainen alue on erittäin kivikkoinen ja matala.

Tynnyrkarin pääsaaressa on vanhaa puustoa ja runsaasti lahopuuta. Rantoja kiertää lahoavien pihlajien ja vanhojen rauduskoivujen kapea vyöhyke. Karin keskiosa on pääosin vanhaa ja järeää saaristomäntyä. Saaressa on myös vanhoja rakennuksen pohjia ja kivilatomuksia. Puuston alikasvos on Selkämeren karummille maankohoamissaarille tyypillistä vähälajista kuihtuvien katajien, metsälauhan ja seinäsammalen vallitsemaa tuoretta kangasta. Rannempana on myös tervaleppiä ja maankohoamisrannikolla tavallista kuivakkaa puna-ailakkityypin lehtoa. Vähäpuustoisten karien laella ja puustoisempien saarien reunavyöhykettä kiertää tyrni-pensaikko.

Rantavyöhykettä hallitsevat järviruoko ja ruokohelpi sekä paikoin monimuotoisemmat suurruohoniityt. Karuilla rannoilla on kapea-alaisesti lyhtykasvuisempaa merenrantaniittyä. Aivan Tynnyrkarin kärjessä on diabaasista muodostunut rantakallio.

Ulko-Purassa on lehtoa, jonka puusto on vanhempaa, kuten järeätä tervaleppää ja mäntyä. Rantojen kasvillisuusvyöhykkeet ovat vastaavia kuin saarilla. Koko alueella näkyy maankohoamisrannikon sukkession eteneminen, mutta Ulko-Purassa se on edennyt pisimmälle.

Kasvilajistosta ei ole tuoretta tietoa, mutta kohde on säilynyt käytännössä luonnontilaisena ja lajiston voi olettaa pysyneen pääosin entisellään. Aiemmin kohteella havaittuja kasvilajeja ovat muun muassa ruokonata,

suolavihvilä, uposvesitähti, meriasteri, isorantasappi, punakoiso, harmaakynsimö, merisaunio, koiranvehnä ja käärmeenkieli.

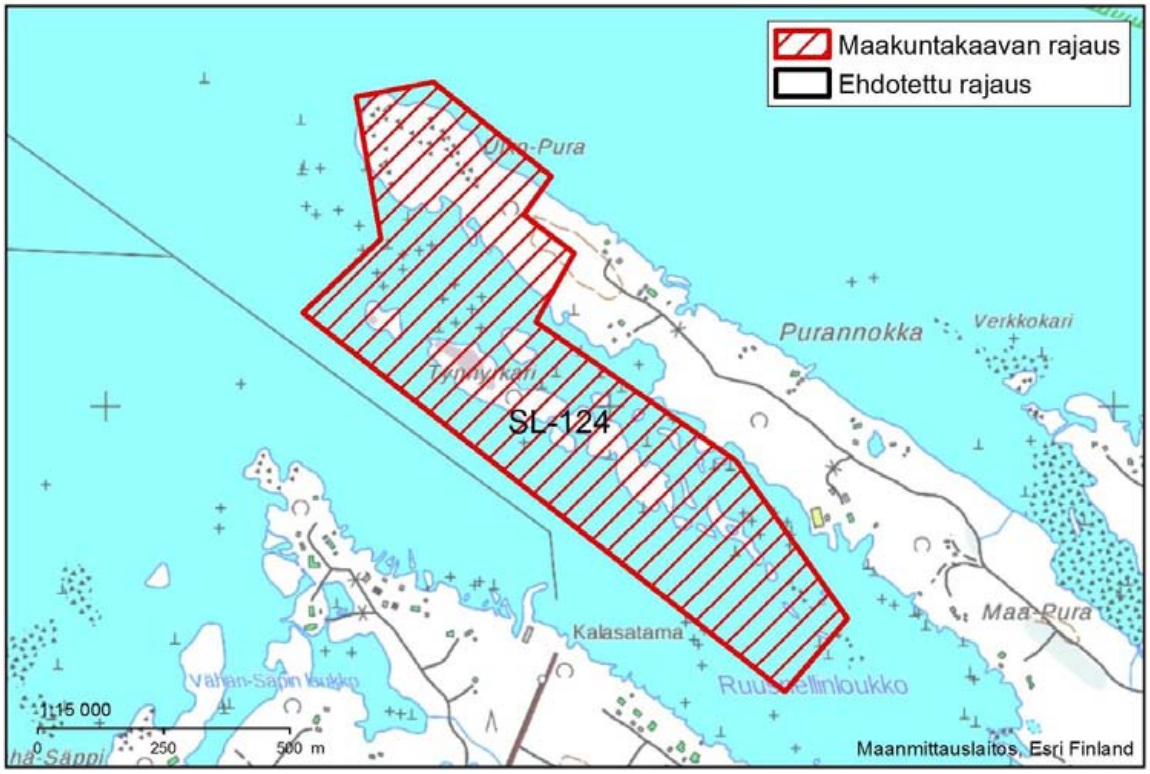
Rikkonaisella kohteella pesii hyvin kosteikkolintuja. Tuoreimmat pesimälinnustolaskennat ovat vuodelta 2012. Pesimälajistossa oli tuolloin muun muassa kyhmyjoutsen 5 paria, merihanhi 1 pari, lapasorsa 1pari, tukkasotka (EN) 25 paria, haahka (EN) 5 paria, tukkakoskelo 1 pari, isokoskelo 2 paria, silkkiuikku 4 paria, meriharakka 3 paria, punajalkaviklo 2 paria, naurulokki (VU) 11 paria, kalalokki 17 paria, kalatiira 1 pari ja lapintiira 64 paria. Kohde sisältyy myös Rauman-Luvian saaristot kansainvälisesti arvokkaaseen lintualueeseen (IBA).

Kohteen luontotyyppiyhdistelmistä lintusaaret ovat vaarantuneita (VU). Kohde täyttää myös osin erittäin uhanalaisen (EN) maankohoamisrannikon metsien kehityssarjojen määritelmän.

Kohteen rajaus suositellaan pidettäväksi ennallaan (kartta 1).

Taulukko 1. Tynnyrkari-Ulko-Pura -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	5	**Rajaus**	
Eurajoki, Luvia	alaluokat	5.1, 5.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-124	luonnontilainen	1	luonnollinen kehitys	14
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-124	ei arvioida	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
405	vakaa	=	uhanalainen laji/luonto	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 43 ha	maakuntakaava, IBA	14	1, 3, 4, 29, 45, 54, 75	
Lisätiedot: Maankohoamisrannikon diabaasisaaria ja niemenkärki. Uhanalaista (VU ja EN) pesimälinnustoa. Vaarantuneita ja erittäin uhanalaisia luontotyyppiyhdistelmiä (VU ja EN).				

Kartta 1. Tynnyrkari-Ulko-Pura -kohteen (SL-124) rajaus.

Kuva 3. Tynnyrkari. Etualalla suurruohoista niittyä. Taustalla sukkession etenemistä katajikosta männikköön. Kuva: Jan Eerala

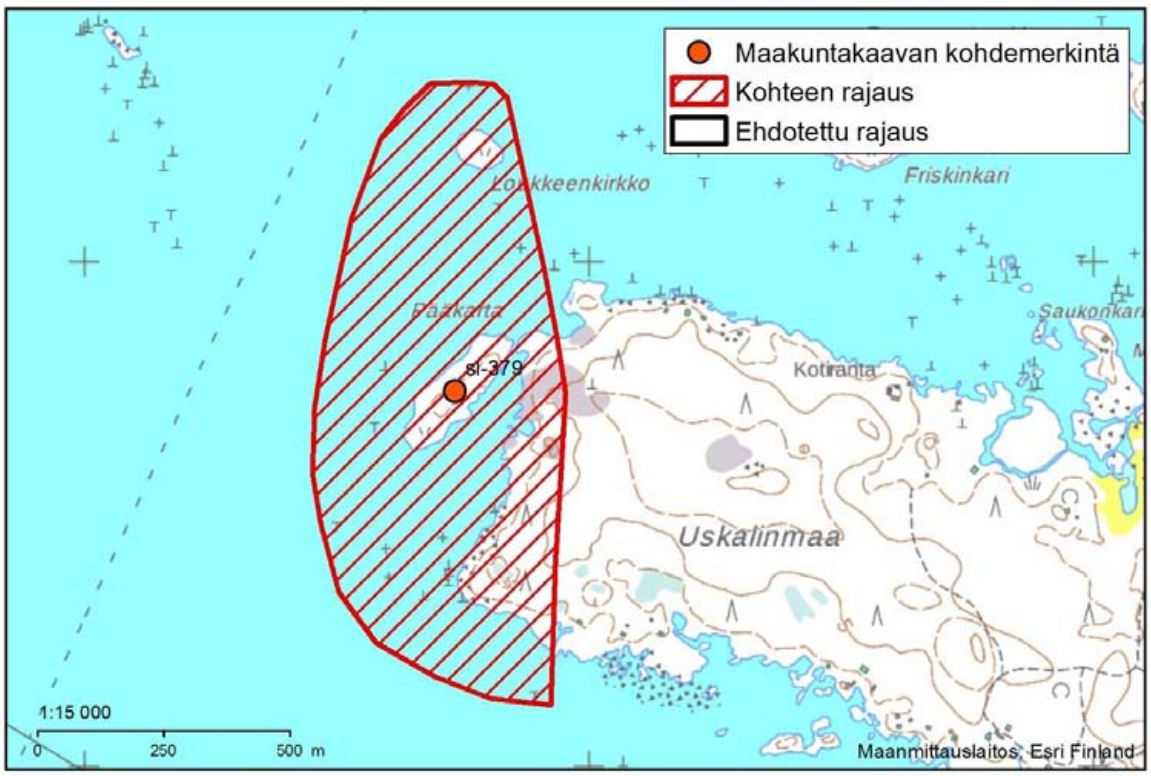
Kuva 4. Tynnyrkari. Taustalla vesialueen takana Ulko-Pura. Kuva: Jan Eerala

Kuva 5-7. Ulko-Puran ja saarien välilahti. Tynnyrkarin rantakallio ja taustalla Säppi. Näkymä itään Tynnyrkarista. Kuvat: Jan Eerala

Kartta 1. Pääkarin (SL-124) karttarajaus.

Pääkari SL-124

Pääkari sijaitsee Eurajoen Uskalinmaan saaren länsireunalla. Kohteella ei käyty vuonna 2019. Ilmakuvan perusteella kohde on ennallaan (kartta 2). Tuoretta linnustotietoa ei kohteelta myöskään ole.

Satakunnan luonnonsuojeluselvitys 1995-1998: *Ulkomeren partaalla oleva pieni, somerikkoinen saari Uskalinmaan edustalla. Huomattava virkistyskohde ja hyvä rantautumispaikka. Maisemallinen merkitys suuri; näkyy koko avomerialueelle. Eteläpäässä mahtavat tyrniköt.*

Puustoinen saari, eteläpäässä tyrni- tuomipuskaa. Rantaviivan lajistossa meriasteri, helpi, suolavihvilä, pikkurantasappi, isolaukku, tyrnipensaikossa mm. pensaikkotatar, saarikedolla hopeahanhikki, keto-orvokki, keltamaksaruoho, keltamatara, ahomansikka. Linnustoon kuuluvat silkkiuikku, kyhmyjoutsen, tukkasotka, haahka, pilkkasiipi, isokoskelo, meriharakka, rantasipi, kalalokki, harmaalokki, lapintiira, västäräkki.

Kohteen rajaus esitetään pidettäväksi ennallaan, kunnes luontotiedot täsmentyvät (kartta 1).

Kartta 2. Pääkarin (SL-124) ilmakuva ja kaavarajaus.

HARJAVALTA
MK-tunnus | Alueen nimi
S-228 | Pitkäjärvi
s-47 | Harjunpään selänne
S-228
s-47
Koski
Kaasmarkku
Kullaa
Ylinenpää
Kovelinmäki
Leineperi
Levanpelto
Alho
Koliperä
Kivialho
Pitkäjärvi
Häyhtiönmaa
Oso
Takamaa
Anola
Viikkala
Masia
Hohtari
Korkeaoja
Leistilä
Kukonharja
Hermu
Raasankulma
Tattara
Lammainen
Tuisku
HARJAVALTA
Torttila
Matomäki
Käleva
Vareksela
Metsäkulma
Merstola
Aronkulma
Laikko
Niitunrinta
Hiirijärvi
Huhdan-
kulma
Kiusala
Kuurola
Kokemäenjoki
Myllymaankulma
Präikänmäki
Hyrkölä
Laihia
Kaupunginkulma
Rausenkulma
Harola
KOKEMÄKI
KUMO
Kiukaistenkylä
1:100 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Harjunlaen muinaisjäännös.

Harjunpään selänne s-47

Harjunpään selänne on osa valtatie 2:n suuntaista hiekkaharjumuodostelman reunaa. Pitkänomainen harjurinne kohoaa lähes 15 metrin korkeuteen suhteessa ympäröiviin mäntykankaisiin. Rinteellä on myös rantavallimuodostumia ja Matinharju-niminen pronssikautinen röykkiöhauta-alue. Röykkiöt ovat muinaismuistolailla suojeltuja.

Kokemäen rajan eteläpuolelta on suojeltu kapea kaistale kohteen rajaa mukaillen. Muutoin kohde on jäänyt erilaisten maankäyttömuotojen puristuksiin. Aivan kaavakohteen etelärajaan ulottuu laaja maa-aineistonottoalue, luoteisrajalla on teollisuutta ja itäreuna rajoittuu valtatiehen. Lisäksi alueella on tehty avohakkuita ja siellä sijaitsee ampumarata.

Alueen eteläosassa on ojittamatonta ja ohutturpeista karua suota. Reuna on pääsoin isovarpu ja kangasrämettä sisempänä osin muuttumavaiheessa olevaa rahkarämettä. Ampumaradan takan puustoa on kuollut ja maanpinnalla on laajalti hauleja ja muovisia välitulppia.

Kohteen edustavuus on kärsinyt huomattavasti sekä ympäröivästä että itse alueella olevasta maankäytöstä, joten rajausta tulisi tarkentaa näiltä osin (kartta 1). Kohde ei välttämättä ole enää maakunnallisesti merkittävä.

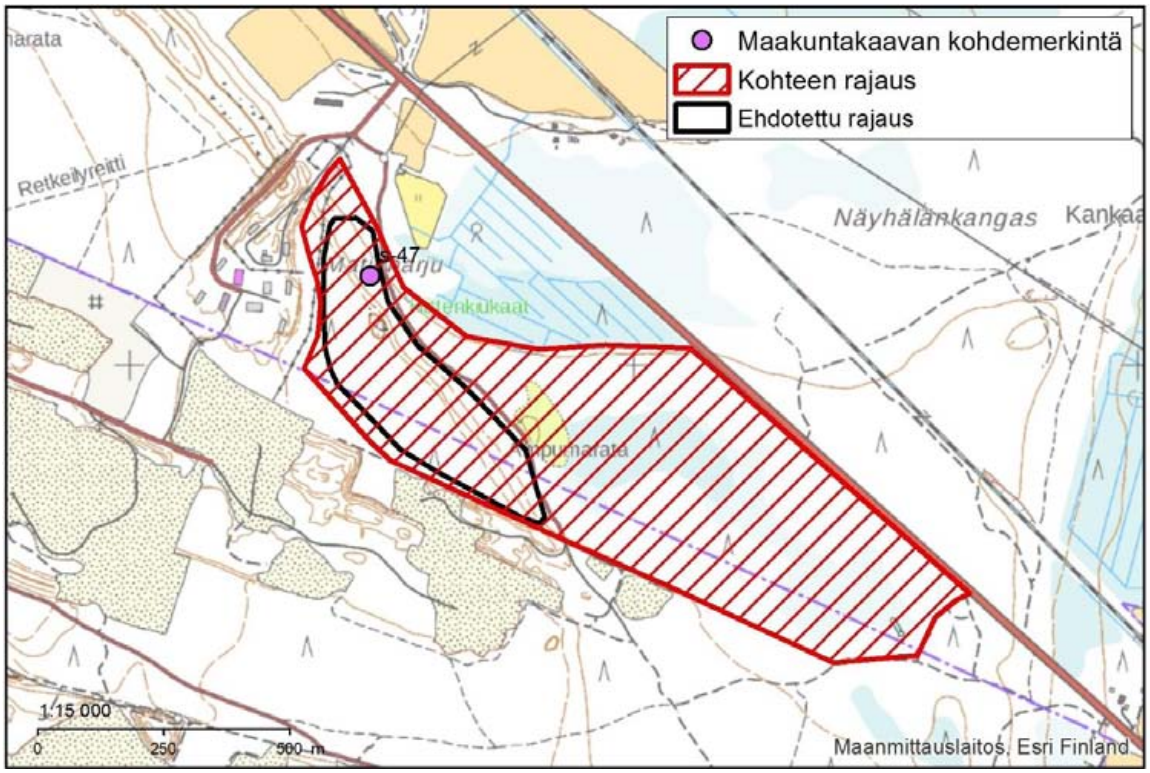

Kuvat 2 ja 3. Maa-ainestenottoa on aivan kohteen tuntumassa. Ampumaradan maanpintaa.

Taulukko 1. Harjunpään selänne -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	8	**Rajaus**	
Harjavalta, Merstola	alaluokat	1	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
s-47	pysyvästi muuttunut	3	hakkuu, maanotto ym.	2,7,11
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
s-47	ennallistaen, tuhoutunut	2,3	geomorfologinen	1
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
80	heikkenevä	-	erikoisuus	7
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 47 ha, **uusi:** 10 ha	maakuntakaava	12	1, 35	
Lisätiedot: Ympäröivän ja alueella olevan maankäytön voimakkaasti muuttama harjumuodostelma. Luonnonarvot pääosin tuhoutuneet.				

Kartta 1. Harjunpään selänne -kohteen (s-47) rajaus.

Kuva 4. Ampumaradan takana suon puusto on kuollut. Etualalla lupiinia.

Kuvat 5-7. Kuivuvaa rämettä, maa-aineksenottoa alueen rajalta sekä taimikkoa kaava-alueelta.

Kuva 1. Pitkäjärven hiljalleen umpeutuvia mosaiikkiluhtia.

Pitkäjärvi S-228

Pitkäjärvi sijaitsee Kokemäen ja Harjavallan kaupunkien rajalla. Maakuntakaavan kohderajaukseen sisältyy myös Pitkäjärven pohjoispuolinen Katinhännän ruoikkoinen järviallas. Runsasravinteisia Pitkäjärven ja Katinhännän järvialtaita yhdistää osin kaivettu lyhyt ojanpätkä. Alueen poikki kulkee Harjavallasta Kokemäen Häyhtiönmaahan kulkeva tie, jonka eteläpuolelle järven rantaan on rakennettu lintutorni, joka on nykyisellään varsin heikkokuntoinen.

Joitakin kutistuvia avovesialueita löytyy vielä, mutta kesällä nekin ovat kelluslehtisen kasvillisuuden peitossa. Kohde on kuitenkin edelleen varsin monimuotoinen erilaisten luhtien muodostama kokonaisuus. Luhdat ovat pääasiassa ruoko- ja kaislaluhtaa, mutta myös sara-, ruoho- ja pajuluhtia löytyy runsaasti reuna-alueilta. Vesikasvillisuuden vallitsemia mosaiikkiluhtia on vielä kohtalaisen avoimena säilyneillä alueilla. Suoraan vedestä kasvavia järviruokokasvustoja on vielä paikoin. Laajimmat kasvustot löytyvät Katinhännästä ja Pitkäjärven ylittävän tien molemmin puolin.

Pitkäjärven koillisreunassa on kaksi kivennäismaasaareketta; Karhusaari ja Humalasaari. Karhusaaressa esiintyy varttunutta runsaslahopuustoista tuoretta kangasmetsää ja lehtomaista kangasta. Muutama tuore lehtolaikkukin löytyy. Järven keskelle on kaivettu uoma 1980-luvulla. Tämä on johtanut pensaikkoluhtien kehittymiseen kuivemmille rantaluhdille. Kaivuumassojen kohdalle on kasvanut toisarvoista lehtipuustoa, lähinnä koivuja ja suurempia pajuja. Karhusaari on tärkeä kaavakohteen eheyden kannalta, koska se on järven kanssa samaa kokonaisuutta (kartta 1).

Kasvillisuudesta on niukalti tuoreita tietoja. Lajistossa runsaita ovat yleiset luhtien ja rehevien vesien kasvit, kuten järviruoko, järvikaisla, järvikorte, leveäosmankäämi, viilto-, vesi-, pullo- ja jouhisara, kurjenmiekka, kurjenjalka, korpi- ja viitakastikka, rantapalpakko, vesikuusi, sarjarimpi, ranta- ja mutaluikka, jouhivihvilä ja ratamosarpio. Avovedestä tapaa vielä vesitatarta, ulpukkaa ja uistinvitaa. Alueelta on havaintoja myös Satakunnassa yleensä murtovedessä viihtyvästä kalvasärviästä, *Myriophyllum sibiricum*.

Alueen vesilinnusto on taantunut osin umpeenkasvun ja osin vesilintukantojen yleisen taantumisen seurauksena. Aiemmin lajistoon kuuluneet uhanalaiset puna- ja tukkasotka ovat lähes kadonneet pesimälajistosta. Esimerkiksi äärimmäisen uhanalaisia (CR) punasotkia, *Aythya ferina*, pesii enää 0-1 paria vuosittain. Erittäin uhanalaisia (EN) nokikanoja, *Fulica atra,* pesii vielä muutama pari. Mustakurkku-uikku ja härkälintu ovat käytännössä hävinneet järven kasvaessa umpeen. Yleisimpiä puolisukeltajia, kuten sinisorsa ja tavi, pesii vielä hyvin alueella. Haapana- ja lapasorsamäärät ovat vähentyneet lajien taantuessa.

Kurki ja laulujoutsen pesivät järvellä vuosittain. Muista pesivistä kosteikkolajeista vaateliaampia ovat luhtahuitti, luhtakana ja kaulushaikara. Lisäksi taivaanvuohia ja metsävikloja on useita pareja. Varpuslinnuista yleisiä ovat ruoko- ja rytikerttunen sekä pajusirkku. Uhanalainen (VU) pensastasku*, Saxicola rubetra* pesii myös vuosittain pensaikkoluhdilla.

Pitkäjärvellä tavattaviin petolintuihin kuuluu muun muassa ruskosuohaukka, joita pesii ruoikoissa ja luhdilla 1-2 paria vuosittain. Lähimetsissä pesii erittäin uhanalainen (EN) mehiläishaukka ja nuolihaukka. Pitkäjärvellä on tavattu maakunnan huomattavimmat loppukesän nuolihaukkakerääntymät. Nuolihaukkoja houkuttelee paikalle järven huomattava sudenkorentotuotanto. Levähtäjämäärät vähenevät jatkuvasti avovesialan supistuessa, mutta pieniä määriä kahlaajia ja hanhia levähtää järvellä edelleen.

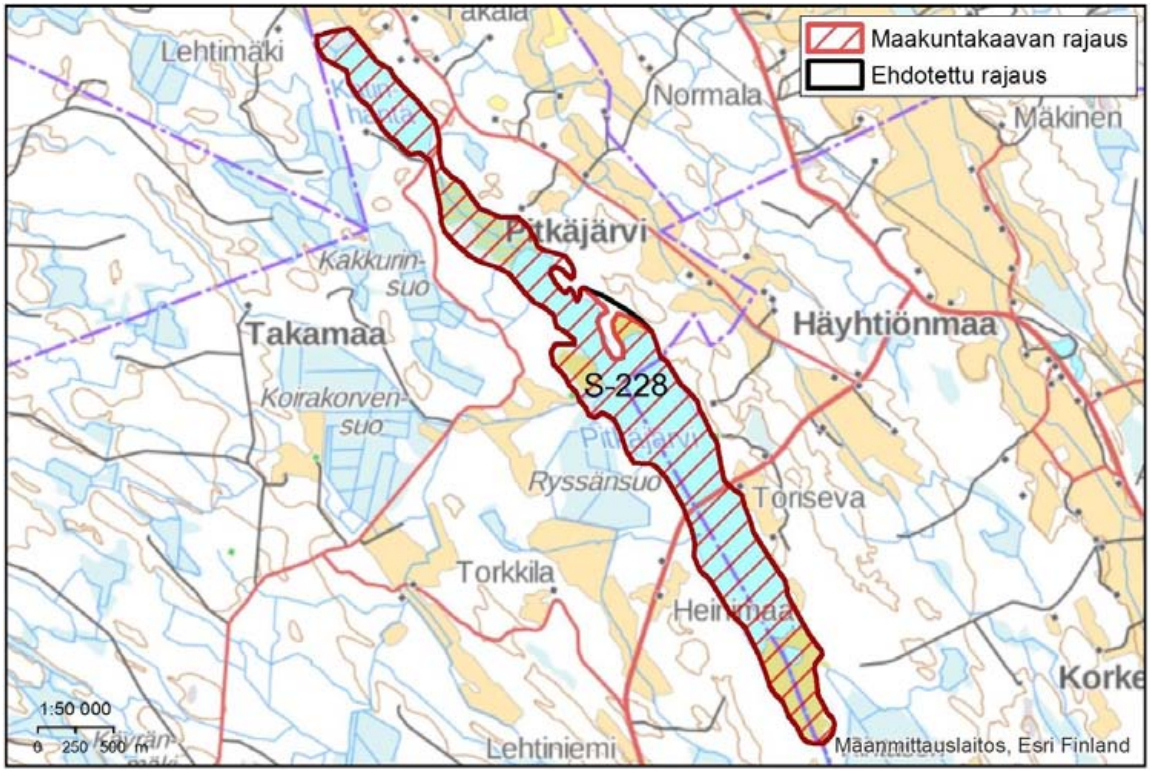
Pitkäjärven alue on vielä kohtalaisen hyvä lintukosteikko. Mosaiikkimaiset luhta-alueet ovat rakenteeltaan erikoisia ja monimuotoisia. Järven potentiaali palautua erinomaiseksi lintujärveksi on suuri. Onnistunut lintuvesikunnostus nostaisi sen maakunnan kärkikohteiden joukkoon. Pitkäjärvi on Sääksjärven maakunnallisesti arvokkaan lintualueen tuntumassa ja osa linnustosta on kohteille yhteistä.

Rajaus ehdotetaan pidettäväksi lähes entisellään. Luonnontilaisen kaltainen Karhusaaren alue rantametsineen esitetään kuitenkin rajattavaksi mukaan alueeseen (kartta 1).

Kaavamerkinnäksi ehdotetaan SL, sillä kohteella on huomattavat edellytykset palautua maakunnan lintuvesien parhaimmistoon.

Taulukko 1. Pitkäjärven luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	3	**Rajaus**	
Harjavalta, Kokemäki	alaluokat	3.3, 1.1, 2,	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-228	muutostila	2	kuivuminen, vesistöjärj.	8,9
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-228	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
196	heikkenevä	-	monipuolisuus	5
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 196 ha, **uusi:** 201 ha	maakuntakaava	12	1, 5, 29, 36	
Lisätiedot: Aikanaan laskettu järvi, josta on kehittynyt lintujärvi. Taantunut, mutta kohteella on edelleen uhanalaisia lintuja ja luontotyyppejä.				

Kartta 1. Harjavallan Pitkäjärven (S-288) rajaus.

Kuva 2. Pitkäjärven luhtaniittyjä kuvattuna Karhusaaren tyveltä etelän suuntaan.

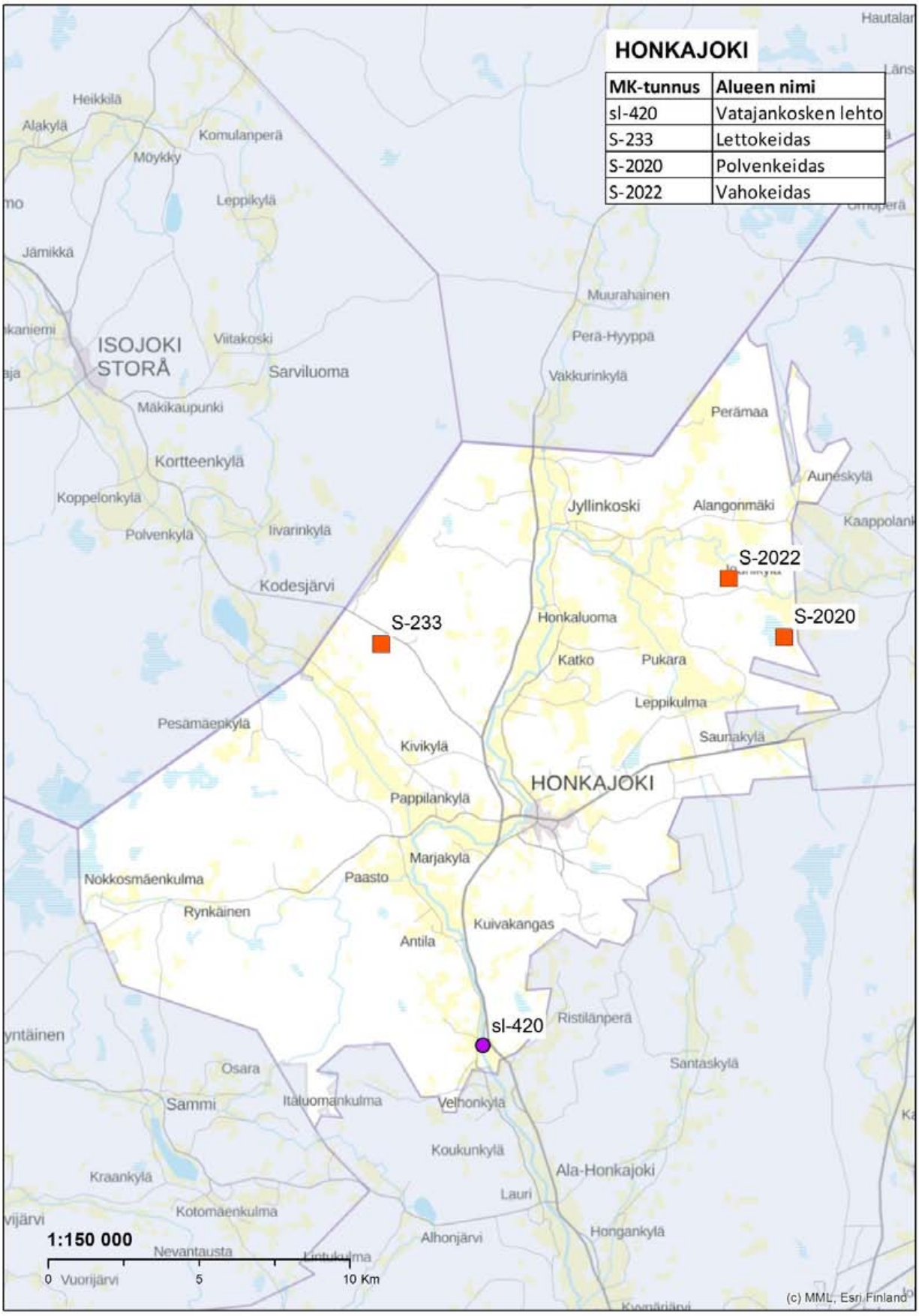
Kuva 3. Karhusaaren runsaslahopuustoista kangasmetsää.

Kuva 4. Kuvattu sillalta pohjoiseen. Taustalla yli kilometrin päässä luhtien takana Karhusaari.

Kuva 5. Katinhännän ja Pitkäjärven yhdistävä oja. Kuvattu etelän suuntaan. Taustalla paju- ja saraluhtaa.

HONKAJOKI
MK-tunnus | Alueen nimi
sl-420 | Vatajankosken lehto
S-233 | Lettokeidas
S-2020 | Polvenkeidas
S-2022 | Vahokeidas
S-2022
S-2020
S-233
sl-420
HONKAJOKI
ISOJOKI
STORÅ
Heikkilä
Alakylä
Komulanperä
Möykky
Leppikylä
Jämikkä
Viitakoski
Sarviluoma
Mäkikaupunki
Kortteenkylä
Koppelonkylä
Polvenkylä
Ivarinkylä
Kodesjärvi
Muurahainen
Perä-Hyyppä
Vakkurinkylä
Perämaa
Auneskylä
Jyllinkoski
Alangonmäki
Honkaluoma
Katko
Pukara
Leppikulma
Saunakylä
Pesämäenkylä
Kivikylä
Pappilankylä
Marjakylä
Nokkosmäenkulma
Paasto
Rynkäinen
Kuivakangas
Antila
Ristilänperä
Santaskylä
Osara
Sammi
Itäluomankulma
Velhonkylä
Koukunkylä
Ala-Honkajoki
Kraankylä
Lauri
Kotomäenkulma
Alhonjärvi
Hongankylä
Nevantausta
Vuorijärvi
1:150 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Lettokeitaan kahdesta allikosta isompi. Saarekkeessa on laulujoutsenen, *Cygnus cygnus,* pesä.

Lettokeidas S-233

Lettokeidas sijaitsee Honkajoen keskustasta Isojoelle johtavan tien varressa juuri ennen Isojoen rajaa. Lettokeidas on ympäröivien hiekkakankaiden väliin muodostunut piensuo. Kaltevaan maastoon syntyneellä keidasrämeellä ei ole reunaluisua, vaan suo alkaa suoraan kangasmetsän reunasta. Kermitkään eivät ole keidassoille tyypillisen kehämäisiä, vaan ne kulkevat itä-länsisuunnassa koko suon poikki.

Lettokeitaalla ei nimestään huolimatta ole mitään lettoisuuteen viittaavaa. Suo on enimmäkseen äärikarua keidasrämettä. Kermien väliset rimpipinnat ovat kuljunevaa, laiteilla välipintaista karua tupasvillavaltaista lyhytkorsinevaa. Suon keskellä on pari allikkoa, joista suurempi on noin tuhannen neliömetrin suuruinen. Suolammet ovat vesilain mukaisia pienvesiä. Itäreunalla on hyvin pieni lyhytkorsinevalaikku.

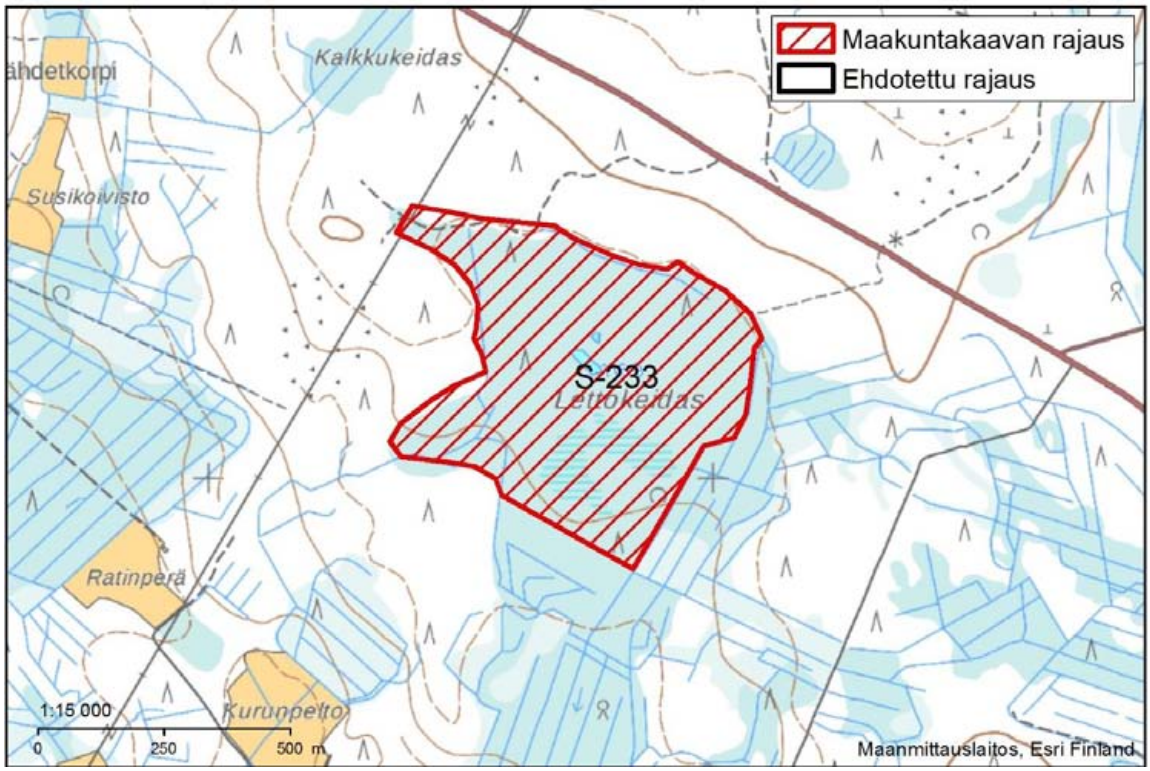
Suon rämelaiteet ovat laajalti ojitettuja, mutta osa niistä on jo pitkälle umpeutuneita. Rämeet ovat eriasteisissa muuttumavaiheissa ja paikoin kehittyneet jo turvekankaaksi. Laiteita on myös käsitelty talousmetsän tapaan. Luonnontilaista isovarpu- ja tupasvillarämettä löytyy vielä pienialaisesti. Kasvilajisto koostuu tavanomaisista keidasrämeen kasveista, joista tupasluikka on runsas. Isommalla allikolla on laulujoutsenen pesä.

Lettokeitaan luontotyypeistä isovarpu- ja tupasvillarämeet ovat Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU) luontotyyppejä. Luonnontilaisen kaltaisina näitä esiintyy kohteella niukalti. Allikoista ainakin suurempi täyttää vesilain mukaisen vesiluontotyypin määritelmän. Lettokeitaan luonnontila heikkenee edelleen vääjäämättä ojitusten seurauksena. Aivan lähistöllä ei keskustaltaan ojittamattomana säilynyttä suota enää ole, mikä lisää kohteen alueellista merkitystä. Luonnontilan palauttaminen ja kielteisen kehityksen pysäyttäminen edellyttäisi ennallistamistoimia. Kohteen rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1). Kaavamerkintää SL tulee harkita.

Taulukko 1. Lettokeitaan luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Honkajoki	alaluokat	6	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-233	muutostila	2	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-233	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		erikoisuus	7
96	heikkenevä	-	uhanal. luontotyypit	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 30 ha	maakuntakaava	12	1, 4	

Lisätiedot: Äärikaru piensuo, jonka rakenne on poikkeuksellinen.
Kaksi vaarantunutta (VU) luontotyyppiä. Vesilain mukainen vesiluontotyyppi.

Kartta 1. Lettokeitaan (S-233) rajaus.

Kuva 2. Lettokeidas on äärikaru pikkusuo.

Kuva 1. Vahonkeitaan keidasrämettä kuljunevoineen ja rahkarämeineen.

Vahonkeidas s-2022

Honkajoen Vahonkeidas sijaitsee Karvianjoen eteläpuolella Vahonkosken ja Jouhikylän välissä. Suolla ei ole lainkaan reunaluisua, vaan keidasräme alkaa suoraan Majakankaan hiekkaharjun syrjästä. Korkeat runsaspuustoiset rahka- ja isovarpurämeiset kermit levittäytyvät kehämäisesti harjun kupeesta alkaen kohti pohjoista ja Karvianjokea. Maisema on hieno suon alkaessa korkean harjurinteen reunasta.

Rimmet ja välipinnat ovat kulju- ja ruopparimpinevaa sekä äärikarua tupasvillavaltaista lyhytkorsinevaa. Suon luoteiskulmassa on pieni yhtenäinen karu lyhytkorsinevalaikku. Reunojen isovarpurämeet ovat muuttumatilassa lukuun ottamatta länsilaitaa, josta löytyy vielä kohtalaisesti luonnontilaista rämettä. Luonnontilaiset isovarpurämeet ovat vaarantuneita (VU) suoluontotyyppejä.

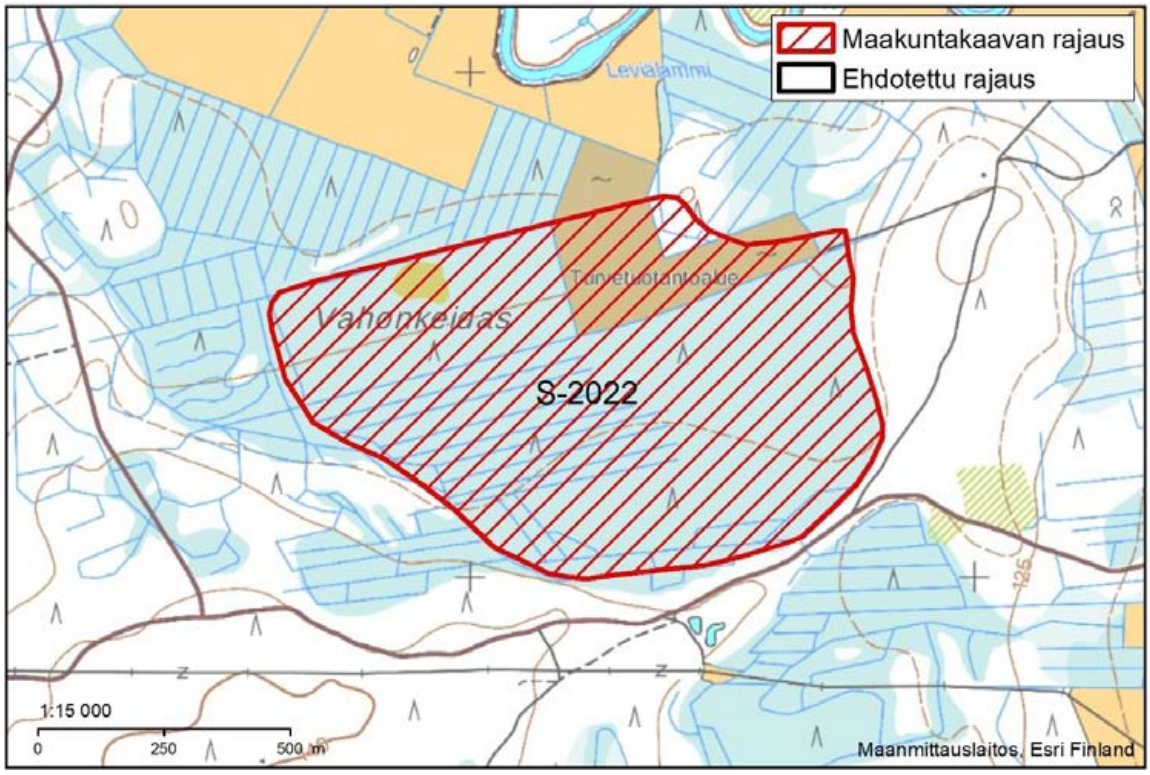
Ojituksia on tehty monessa eri vaiheessa. Suon länsireuna on kauttaaltaan ojitettu, mutta nämä ojat ovat jo pitkälle umpeutuneet. Näitä ongelmallisempi on maakuntakaavarajauksen sisään vastikään tehty turvetuotantoalue. Kohteen pohjoisosassa turvetuotanto on edelleen käynnissä ja uudet ojat ovat jo vaikuttaneet huomattavasti koko suon vesitalouteen. Kulju- ja ruopparimmet ovat valtaosin kuivahtaneet, vaikka pääpiirteissään suon rakenne on säilynyt entisellään. Muutokset tulevatkin olemaan suhteellisen nopeita, ellei suon vesitaloudessa tapahdu kohenemista. Kasvillisuus on keidasrämeille ominaista. Tupasluikkaa ja rahkasaraa on paikoin runsaasti. Alueelta on aiempia havaintoja riekosta, mutta 2019 lajista ei tehty havaintoja. Kapustarinta pesii vielä kuivuvalla suolla.

Kohteen luonnontila on kärsinyt huomattavasti ojituksista ja uudesta turvetuotannosta. Vahonkeitaan luonnonarvot ovat suurelta osin palautettavissa lukuun ottamatta jo tuotannossa olevaa aluetta. Tämä edellyttää kuitenkin suon vesitalouden palauttamista ennalleen mahdollisimman pian. Lähes kaikki lähialueen suot ovat laajalti ojitettuja ja turvetuotantoa on runsaasti. Vahonkeitaan merkitys alueen suoverkostoille, yhdessä viereisen Polvenkeitaan kanssa, olisi merkittävä. Rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1). Mikäli kohteen annetaan kuivua, niin koko suo tulee poistaa kaavasta. Muutoin oikea kaavamerkintä olisi SL.

Taulukko 1. Vahonkeitaan luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Honkajoki, Vahokoski	alaluokat	2.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-233	muutostila	2	ojitus, turvetuotanto	1, 3
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-233	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
123	heikkenevä	-	uhanal. luontotyyppi	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 65 ha	maakuntakaava	12	1, 4	

Lisätiedot: Karu keidasräme, jonka rakenne on poikkeuksellinen.
Yksi vaarantunut (VU) suoluontotyyppiä, isovarpuräme. Kohteella on uutta turvetuotantoa.

Kartta 1. Vahonkeitaan (S-2022) rajaus.

Kuva 2. Kohteen pohjoisosassa on uusi turvetuotantoalue.

Kuvat 3-5. Turvetuotantoa ollaan laajentamassa uudelle lohkolle. Kuvissa uusia kuivatusojia. Säästyneen osan kermit ovat karuja.

Kuva 1. Polvenkeitaan kaakkoisosan karua keidasrämettä.

Polvenkeidas S-2020

Polvenkeidas sijaitsee Honkajoen Pukaran kylän itäpuolella. Lähes kaikilta reunoiltaan ojitettu suo on edelleen monimuotoinen kokonaisuus. Eteläosa on äärikarua keidasrämettä, joka yhdistyy rämekaistaleen kautta pohjoisosan aapamaiseen saranevaan ja sen luoteen puoleiseen keidasrämeeseen.

Eteläisen osa-alueen keidaskeskusta on luonnontilainen, ja siihen sisältyy kymmenkunta vesilain mukaista suolampea. Rajauksen ulkopuoliselle ampuma-alueelle on jäänyt huomattava määrä edustavaa luonnontilaista kulju- ja lyhytkorsinevaa alueen itälaidalla.

Kaavarajauksen sisään on raivattu ja ojitettu uusi turvetuotantoalue. Polvenkeitaan eteläosassa oleva alue on kooltaan noin kymmen hehtaaria. Osa alueesta on jo ojitettu ja kuorittu pintamaasta, osalta on toistaiseksi vasta poistettu puustoa. Lisäksi länsireunalla kaavarajauksen sisäpuolelle on kaivettu uusi oja ja laajennettu läheistä maa-aineksenottoaluetta maakuntakaavassa osoitetun suojelualueen puolelle.

Kasvilajisto on tavanomaista karujen keidasrämeiden kasvillisuutta, kuten vaivaiskoivu, muurain, valkopiirtoheinä, suokukka, leväkkö ja tupasluikka. Allikoiden reunamilla kasvaa pitkä- ja pyöreälehtikihokkia sekä jonkin verran pullo- ja jouhisaraa. Pesimälinnustossa telkkä, liro, töyhtöhyyppä, kulorastas ja mahdollisesti valkoviklo.

Etelä- ja pohjoisosien väliin jäävä rajauksen kapein osa on enimmäkseen luonnontilaista tupasvillarämettä ja pieneltä osin isovarpurämettä. Molemmat tosin kärsivät hieman läheisten ojitusten kuivattavasta vaikutuksesta.

Pohjoisimman osan eteläreunalla on erikoinen oligotrofinen saraneva, jolla on aapamaisia piirteitä. Paikoin neva on tyypiltään lähempänä lyhytkortisempaa nevaa. Viettävällä saraikolla vesi virtailee etelään heikosti kehittyneiden jännemäisten sara-, tupasvilla- ja tupasluikkamättäiden väleissä. Osa-alueen eteläreunassa on

kapealti erikoista mäntyvaltaista oligo-mesotrofista sararämettä, jolla kasvaa huomattavan paljon siniheinää. Rämereuna kärsii kuitenkin suopellon syvän reunaojan kuivatusvaikutuksesta ja on osin muuttumatilassa. Kasvilajistossa esiintyy perussuolajien ohella siniheinä sekä muta-, pullo- ja jouhisara.

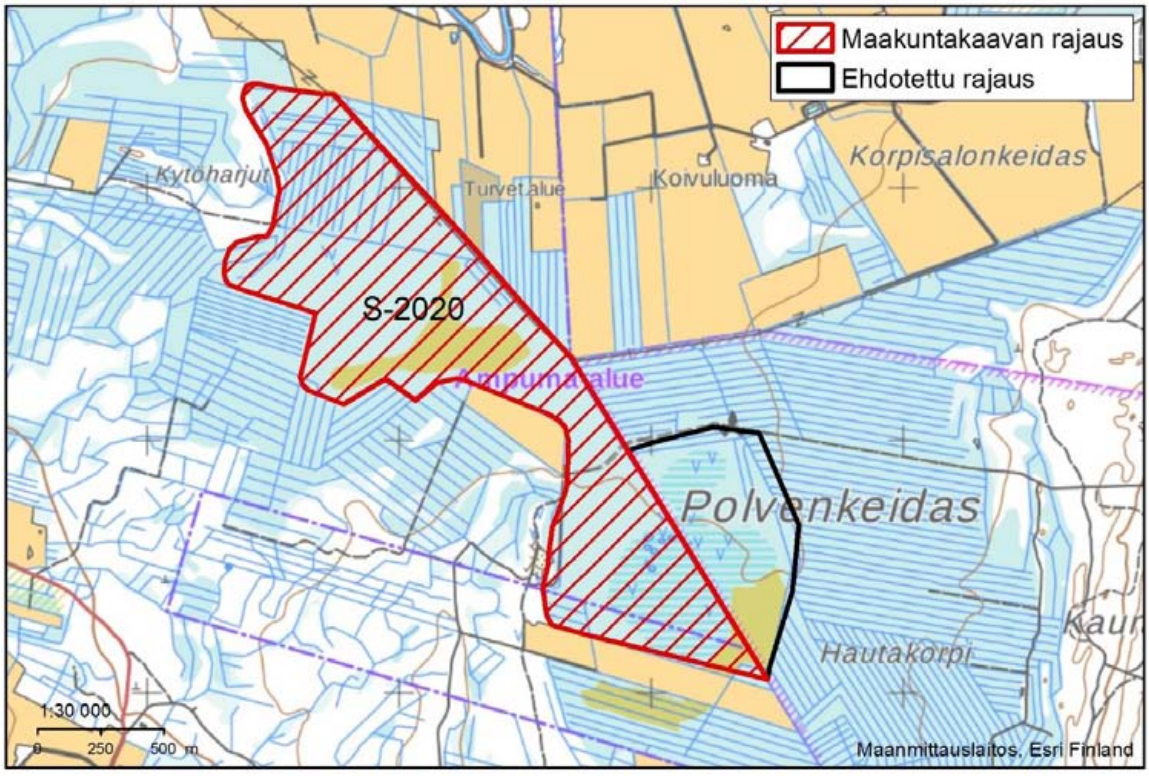
Pohjoisosan keskiosa on tyypillisempää luonnontilaisen kaltaista keidasrämettä. Alueella on muutama luonnontilainen allikko. Luoteiskulmassa on uudempia ojia ja suo kuivuu tältä kohtaa hyvää vauhtia. Aivan kaava-alueen pohjoisreunalle on kaivettu uusi ojikko. Tarkoituksena on ilmeisesti perustaa turpeenottoalue tai raivata peltoa.

Polvenkeitaan luontotyypeistä vaarantuneita (VU) ovat saraneva sekä isovarpu- ja tupasvillaräme. Sararämeet ovat erittäin uhanalaisia (EN). Osa suolammista täyttää vesilain mukaisen suojellun vesiluontotyypin määritelmän.

Rajausta ehdotetaan laajennettavaksi eteläisen osan itäreunan ojittamattoman ja luonnontilaisen kaltaisella osalla (kartta 1). Kaavamerkinnäksi esitetään SL.

Taulukko 1. Polvenkeitaan luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Honkajoki, Pukara	alaluokat	6	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-2020	luonnontila, muutostila	1, 2	ojitus, turvetuotanto	1, 3
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
ER-30	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		monipuolisuus	5
110	heikkenevä	-	uhanal. luontotyypit	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 140 ha	maakuntakaava	12	1, 4	
Lisätiedot: keidasrämettä, rämeitä ja aapamainen saraneva. Useita vaarantuneita (VU) ja yksi erittäin uhanalainen suotyyppi (EN). Kohteen rajauksen sisällä on aloitettu turvetuotantoa.				

Kartta 1. Polvenkeitaan (S-2020) rajaus.

Kuvat 4-6. Eteläosan keidasrämeen kaavarajauksen sisään on valmisteltu turvetuotantoa.

Kuvat 7-9. Saraneva viettää etelään. Siniheinä, *Molinia caerulea*, on sararämekuviolla runsas. Pohjoisosan ruoppakuljuja.

Kuva 1. Koskilehto on kallioisessa maastossa.

Vatajankosken lehto sl-420

Kohde sijaitsee Honkajoen Vatajankylässä. Kaavarajaukseen sisältyy Vatajankosken padon ja voimalaitoksen alapuolinen koskilehto joen länsirannalla. Rehevän lehtoalueen sisällä on kuivillaan olevia kivikkoisia sivu-uomia, joissa vettä virtaa ainoastaan tulva-aikoina.

Lehdot ovat enimmäkseen säilyttäneet luonnontilansa. Lahopuuta on paikoin runsaasti. Joitakin vieraslajeja on iskeytynyt jokivarteen, kuten jättipalsami, kaukasianjättiputki ja töyhtöangervo. Toistaiseksi nämä kuitenkin esiintyvät vain pienellä alueella. Vieraslajien poisto olisi syytä tehdä ennen niiden runsastumista.

Lehtotyyppejä on alueella useita kosteista keskiravinteisista tuoreisiin runsasravinteisiin ja keskiravinteisiin lehtoihin. Joillakin reuna-alueilla kuusettuminen yksipuolistaa lehtoja.

Kasvilajistossa esiintyy monipuolisesti lehtojen lajeja, kuten mustaherukka, punaherukka, korpikastikka, sudenmarja, kevätlehtoleinikki, nokkonen, lehtovirmajuuri, luhtalemmikki, suokeltto, terttualpi, mustakonnanmarja, hiirenporras, kotkansiipi, lehtotähtimö, lehtokorte, kielo ja nuokkuhelmikkä. Puustossa harmaaleppä, tuomi, pihlaja ja halava. Lisäksi löytyy järeitä haapoja, raitoja ja kuusia. Alueelta on aiempia havaintoja myös silmälläpidettävästä (NT) pussikämmekästä, *Coeloglossum viride.*

Kohteen luontotyypeistä tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat vaarantuneita (VU) ja tuoreet runsasravinteiset lehdot erittäin uhanalaisia (EN).

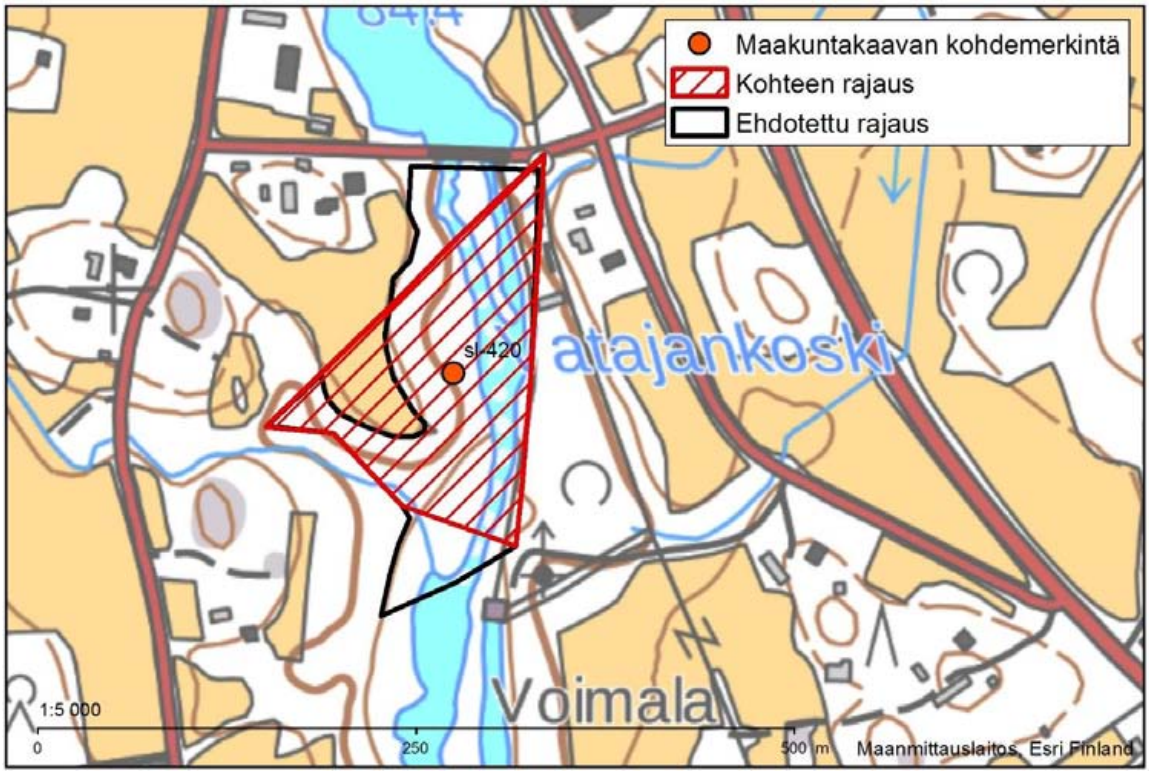
Lisäksi kohteella on nimetön pohjavesivaikutteinen noro, jossa on todettu erittäin uhanalaisen (EN) taimenen, *Salmo trutta* lisääntymistä. Taimenta esiintyy myös Karvianjoessa.

Kohteen rajaukseen esitetään lisättäväksi taimenen lisääntymisnoron suualue, sekä sillan kupeesta pois jäänyt lehtokaistale. Poistettavaksi esitetään rajauksen sisällä olevat pellonkulmat (kartta 1).

Taulukko 1. Vatajankosken lehdon luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Honkajoki, Vatajankoski	alaluokat	1.2, 4, 6.3	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-420	luonnontila, muutostila	1, 2	haitallinen vieraslaji	5
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-420	ennallistaen (vieraslajien poisto)	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal. laji/luontotyypit	8
108	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 3 ha, **uusi:** 3 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 8, 81	

Lisätiedot: Osin rakennettua koskiluontoa. Monimuotoisia lehtokuvioita.
Yksi vaarantunut (VU) ja yksi erittäin uhanalainen lehtotyyppi (EN). Erittäin uhanalaisen (EN) taimenen lisääntymisalue.

Kartta 1. Vatajankosken lehdon (sl-420)

Kuva 2. Padon alapuolinen koski on kallioinen.

Kuvat 3-5. Lehto alkaa Vatajankosken padolta. Kielo, *Convallaria majalis,* on haavikon lehdossa runsas. Tulvauoman rehevyyttä.

Kuva 1. Ylemmän kosken niskaa.

Kavokoski 1 ja 2 SL-422

Kohde sijaitsee Honkajoen Vatajankylän ja Kankaanpään Velhonkylän välissä kuntarajan molemmin puolin. Kaksiosaisen kohteen molemmat satametriä pitkät luonnontilaisen kaltaiset koskijaksot lehtoineen sijaitsevat syvissä purolaaksoissa, joiden pohjalla virtaa Karvianjoki. Monipuolisella alueella on jyrkkiä tihkupintaisia lehtorinteitä ja entistä laidunniittyä, sekä pieniä kivikkoisia puroja ja noroja raviineineen. Paikoin lahopuuta on runsaanlaisesti. Osaa rannoista on hoidettu enemmän talousmetsänä. Pari uudempaa huvilaakin on jokipenkalle rakennettu.

Lehdoista osa on kosteita ja runsasravinteisia. Valtaosa luontotyypeistä on kuitenkin tuoretta runsas- ja keskiravinteista lehtoa. Lehtokasvillisuus on luontotyypeille ominaista, kuten lehtokuusama, näsiä, kotkansiipi, syyläjuuri, kevätlinnunherne, punaherukka, lehtonokkonen, suokeltto, lehtokorte, purolitukka, lehtotesma, nuokkuhelmikkä ja sormisara. Ylempänä rinteellä lehdot ovat kuusivaltaisia, mutta lähempänä rantaa niissä kasvaa monipuolisesti lehtipuita, kuten järeitä haapoja, harmaaleppiä, tuomia, pihlajia ja raitoja. Pohjoisemman kohteen länsirannalla on lisäksi edustava suurruohoinen tuore rinneniitty.

Kohteen luontotyypeistä tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat vaarantuneita (VU) ja tuoreet runsasravinteiset lehdot erittäin uhanalaisia (EN). Paikoin rinteellä on myös luonnontilaista ja varttunutta lehtomaista lehtipuuvaltaista kangasta, joka on luontotyypiltään vaarantunut (VU).

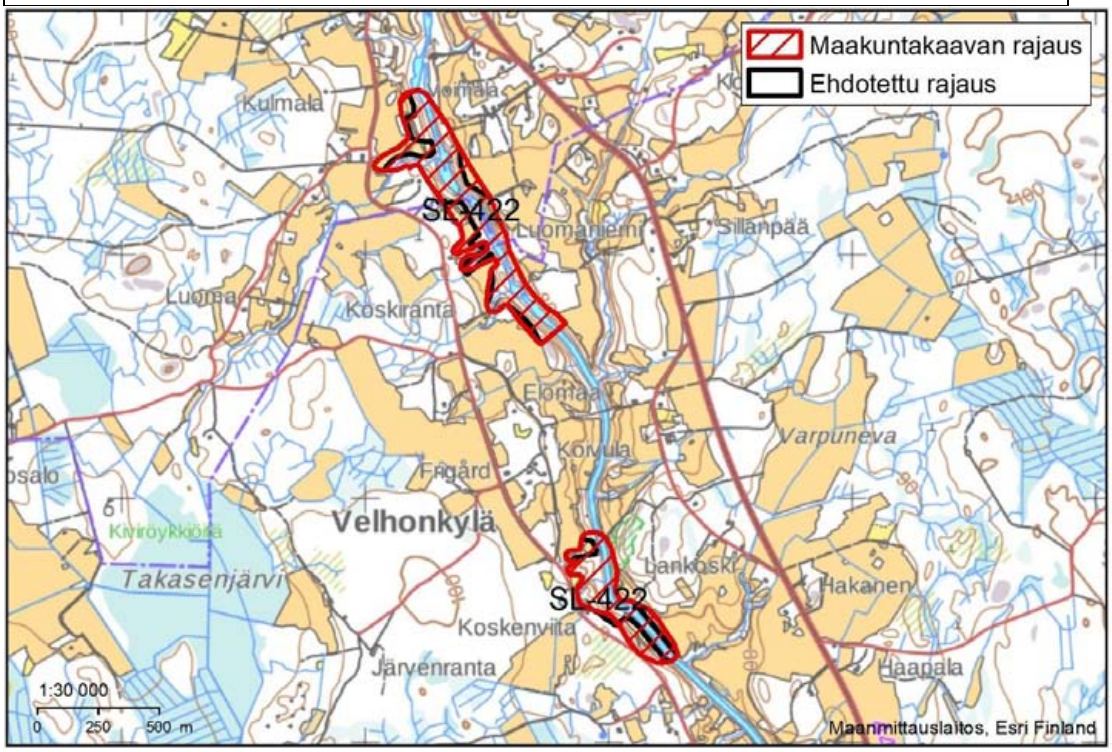
Lisäksi Karvianjoessa esiintyy endeeminen taimen, *Salmo trutta*, joka on erittäin uhanalainen (EN).

Kohteen kaavarajauksessa on tapahtunut aikanaan virhe ja rajat tulee korjata seurailemaan lehtoalueita siten, että pellot rajataan kohteen ulkopuolelle (kartta 1).

Taulukko 1. Kavokoski 1 ja 2 -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Honkajoki, Kankaanpää	alaluokat	1.2, 4, 6.3	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-422	luonnontila, muutostila	1, 2	hakkuu, rakentaminen	2, 7
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-422	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal. laji/luontotyypit	8
194	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 28 ha, **uusi:** 21 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 8, 81	

Lisätiedot: Osin rakennettua koskiluontoa. Monimuotoisia lehtokuvioita ja pienimuotoisia raviineja. Tihkupintoja. Kaksi vaarantunutta (VU) ja yksi erittäin uhanalainen lehtotyyppi (EN). Erittäin uhanalaisen (EN) taimenen esiintymisalue.

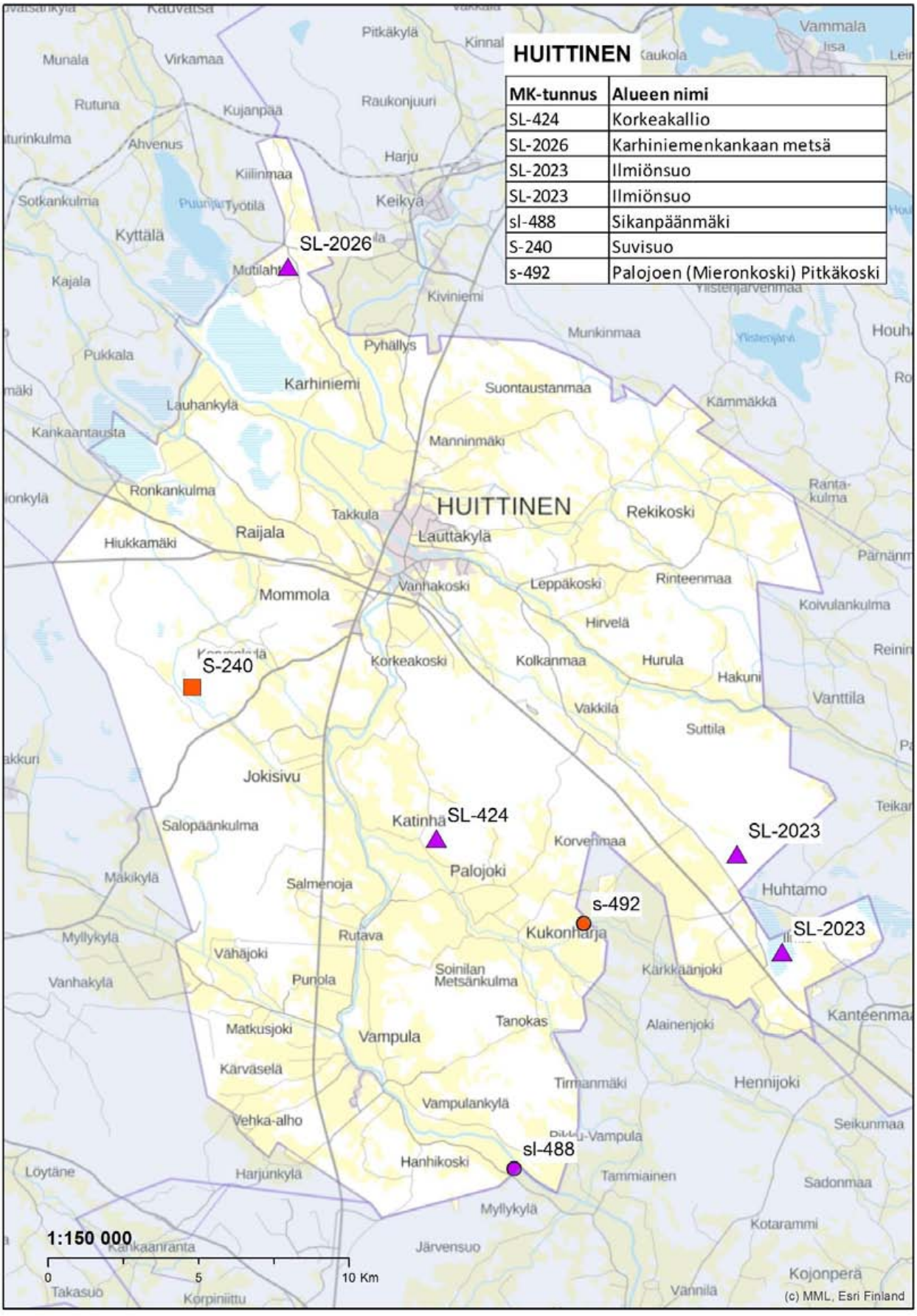
Kartta 1. Kavokoski 1 ja 2 -kohteen (SL-422) rajaus.

Kuva 2. Kohteelle laskee useita luonnontilaisia puroja ja noroja. Osa niistä on pohjavesivaikutteisia.

Kuvat 3-5. Pohjoisen osan suurruohoinen niitty. Eteläinen koski. Paikoin lehdot ovat kuusettuneet ja runsaslahopuustoisia.

HUITTINEN
MK-tunnus | Alueen nimi
SL-424 | Korkeakallio
SL-2026 | Karhiniemenkankaan metsä
SL-2023 | Ilmiönsuo
SL-2023 | Ilmiönsuo
sl-488 | Sikanpäänmäki
S-240 | Suvisuo
s-492 | Palojoen (Mieronkoski) Pitkäkoski
SL-2026
S-240
SL-424
SL-2023
s-492
SL-2023
sl-488
HUITTINEN
Pitkäkylä
Vammala
Munala
Virkamaa
Rutuna
Kujanpää
Raukonjuuri
Ahvenus
Harju
Kiilinmaa
Sotkankulma
Keikyä
Kyttälä
Kajala
Kiviniemi
Pyhällys
Munkinmaa
Pukkala
Karhiniemi
Suontaustanmaa
Lauhankylä
Kämmäkkä
Kankaantausta
Manninmäki
Ronkankulma
Takkula
Rekikoski
Raijala
Lauttakylä
Hiukkamäki
Mommola
Vanhakoski
Leppäkoski
Rinteenmaa
Hirvelä
Korkeakoski
Kolkanmaa
Hurula
Hakuni
Vakkila
Suttila
Vanttila
Jokisivu
Salopäänkulma
Katinhä
Korvenmaa
Palojoki
Salmenoja
Huhtamo
Mäkikylä
Rutava
Kukonharja
Myllykylä
Vähäjoki
Kärkkäänjoki
Vanhakylä
Punola
Soinilan Metsänkulma
Tanokas
Matkusjoki
Vampula
Alainenjoki
Kärväselä
Tirmanmäki
Hennijoki
Vampulankylä
Vehka-alho
Seikunmaa
Hanhikoski
Tammiainen
Löytäne
Harjunkylä
Sadonmaa
Myllykylä
Kotarammi
1:150 000
0
5
10 Km
Järvensuo
Takasuo
Korpiniittu
Kojonperä
Vännilä
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Sikanpäänmäki sijaitsee Loimijokilaakson viljavainioiden keskellä.

Sikanpäänmäki sl-488

Huittisten Sikanpäänmäki sijaitsee Loimijokilaaksossa osin Varsinais-Suomen Alastaron puolella. Suurin osa mäestä on laidunhistorian omaavaa lehtoa. Kohteella esiintyy myös pienialaisesti lehtomaista kangasta ja avoimia kallioketoja. Ketolajisto on suurelta osin kadonnut laidunnuksen loputtua ja puuston varjostuksen lisäännyttyä. Lehdot ovat monipuolisesti vaihtelevia tuoreita keskiravinteisia ja kulttuurivaikutteisia lehtoja.

Sekapuuston koostumus vaihtelee kuvioittain suuresti. Mäeltä löytyy järeitä haavikoita ja kuusikoita. Jykevät rauduskoivut ja yksittäiset isot raidat sekä harmaalepät lisäävät puuston monimuotoisuutta. Länsireunalla kallion tyvellä on erikoinen laaja tuomitiheikkö. Tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU).

Mäen laella lehdot ovat kuivakkaita. Lakialueen sekametsissä kasvaa harvakseltaan järeitä mäntyjä. Järeää lahopuuta on kertynyt varsin runsaasti. Entisen laidunnuksen jäljiltä puuston seassa kasvaa heikkokuntoista katajaa.

Ketolaikkujen kasveja ovat muun muassa ketoneilikka, tuoksusimake, huopakeltano, heinätähtimö, isomaksaruoho, mäkitervakko, rätvänä, nurmitädyke, särmäkuisma ja ahomansikka. Kallionsyrjästä löytyy vielä kallioimarre, kivikkoalvejuuri ja haurasloikko. Karut pienruohokedot ovat äärimmäisen uhanalaisia (CR).

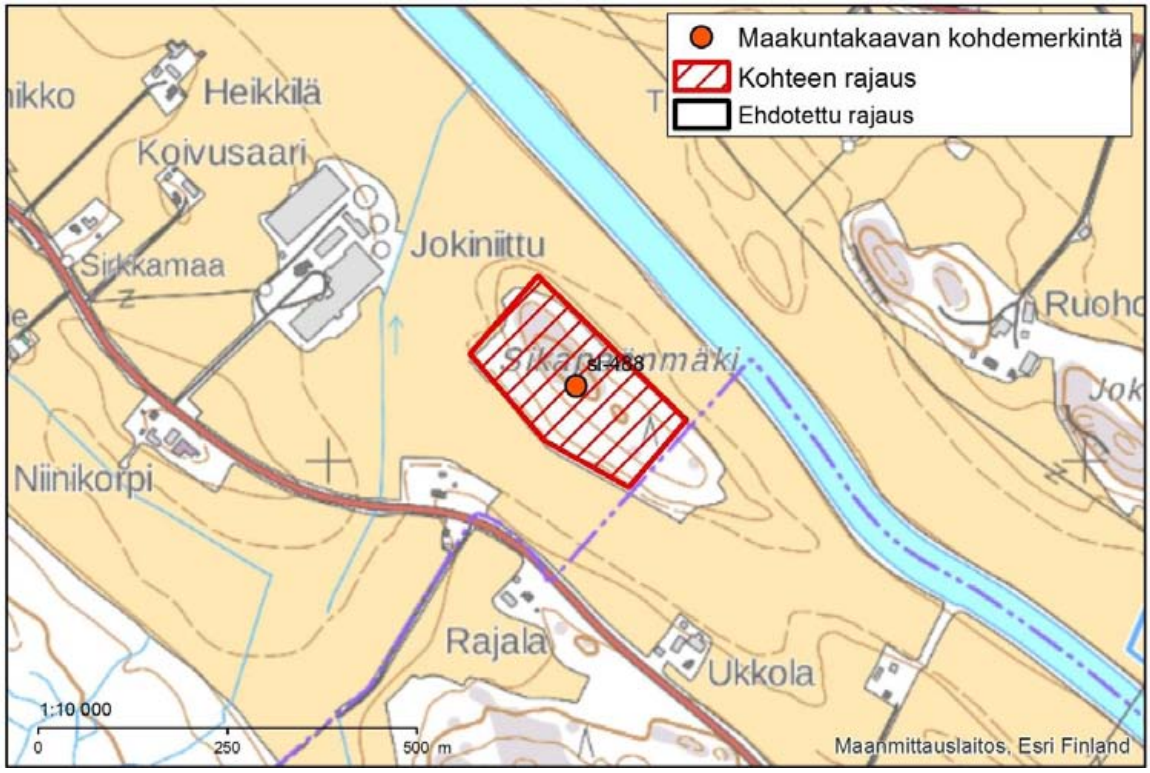
Metsä- ja valkohäntäkauriita on Sikanpäänmäellä runsaasti. Hirvieläinten laiduntaminen näkyy lehtoruohojen ja -pensaiden vähyytenä. Lisäksi karikkeen runsaus ja puuston varjostus niukentaa alikasvoksen määrää.

Sikanpäänmäen metsäkasveja: metsäkurjenpolvi, purtojuuri, nuokkuhelmikkä, sormisara, imikkä, valkolehdokki, kevätlinnunherne, metsäapila, hiirenvirna, lehtokorte, kellotalvikki, kielo, käenkaali ja sudenmarja.

Rajaus esitetään pidettäväksi ennallaan. Saareke on edustava myös Varsinais-Suomen puolelle jäävältä osalta maakuntakaavakohteen rajauksen ulkopuolella (kartta 1).

Taulukko 1. Sikanpäänmäen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Huittinen, Vampula	alaluokat	1.2, 7, 9	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-488	luonnontilaisen kaltainen	1	ei muutosta	0
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
sl-488	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		erikoisuus	7
774	paraneva	+	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 10 ha	maakuntakaava	12	1	
Lisätiedot: luonnontilaisen kaltainen lehtosaareke, jolla laidunhistoria. Erittäin uhanalainen lehto (EN) ja äärimmäisen uhanalaisia pienruohoketoja (CR).				

Kartta 1. Sikanpäänmäen kohteen (sl-488) rajaus.

Kuva 2. Sikanpäänmäen tuoretta lehtoa.

Kuva 3. Kalliokedot ovat heinittymässä.

Kuva 4. Lumikuorma on kaatanut laajalti tasaikäistä tuomikasvustoa muodostaen kauriiden suosiman lehtiholvin.

Kuva 1. Palojoen Pitkäkosken monimuotoista koskijaksoa.

Palojoen Pitkäkoski S-492

Huittisten Palojoen Pitkäkosken rehevä koskiluontokohde sijaitsee Vampulan Kukonharjan kylässä. Koko kohteen matkalla on kivisiä koskia, suvantoja ja suurruohoja kasvavia luhtaisia tulvaniittyjä. Kohteella on rantapolkujen kuluneisuudesta päätellen jonkin verran paikallista virkistyskäyttöä, kuten kalastusta.

Pitkäkosken alueen metsäisillä osilla on paikoin tehty hakkuita. Rantalehtojen luonto on näiltä osin muutostilassa. Itse koski tuoreine lehtoineen ja tulvaniittyineen on suurimmalta osin säilyttänyt edustavuutensa. Tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU).

Kasvillisuus edustaa monipuolisesti savikkoalueen lehtojen ja jokien tyyppilajistoa, kuten vesisara, viiltosara, rönsyleinikki, kurjenmiekka, koiranvehnä, korpikastikka, punakoiso, metsäkastikka, metsäkurjenpolvi, purolitukka, luhtarölli, luhtalemmikki, luhtamatara, lehtovirmajuuri, rantayrtti, sormisara, kevätlinnunherne,

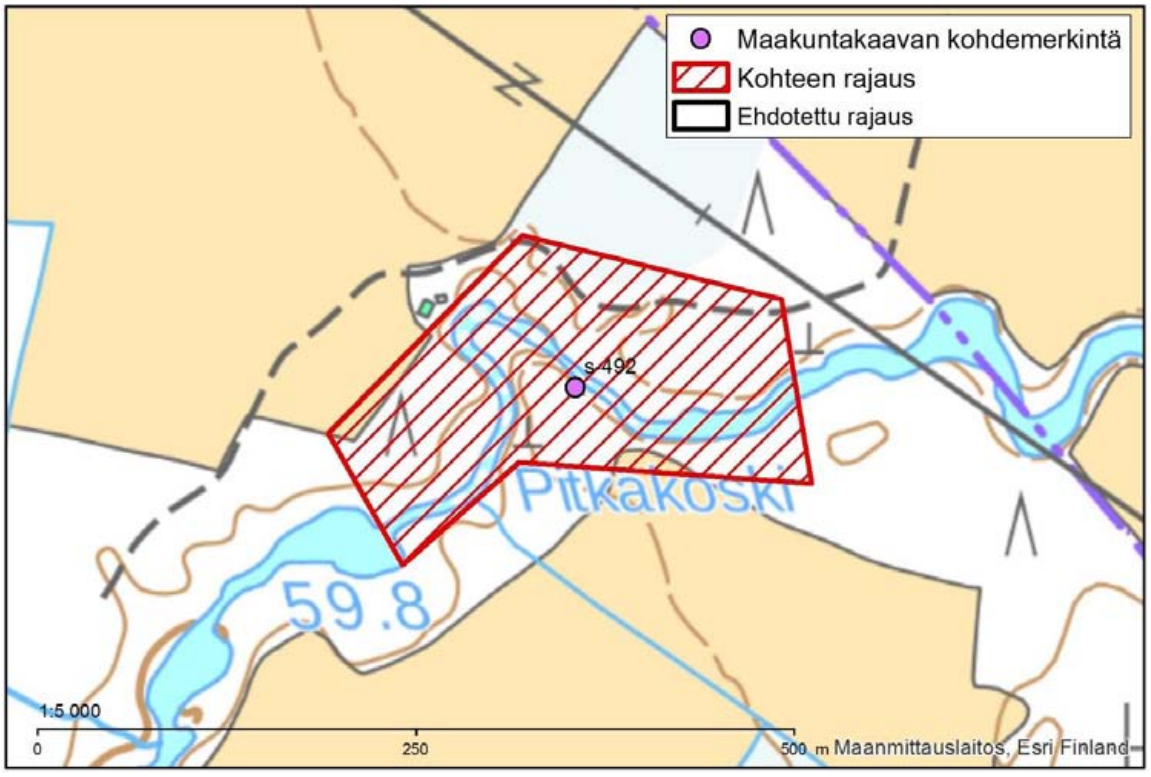
käenkaali, käenkukka, metsäkorte, ahomatara, lillukka, metsäorvokki, ruokohelpi, mesiangervo, lehtokorte, särmäkuisma, huopaohdake, nuokkuhelmikkä, kurjenkello, keltaängelmä, kevätlehtoleinikki, vuohenputki ja tuppisara. Puustossa terva- ja harmaaleppä, hieskoivu ja raita.

Uoma kulkee savikoiden ohella myös moreenimaiden läpi. Tämän vuoksi kohteen jokijakso ei täytä aivan kaikilta osin äärimmäisen uhanalaisten (CR) savimaiden pikkujokien luontotyypin määritelmää.

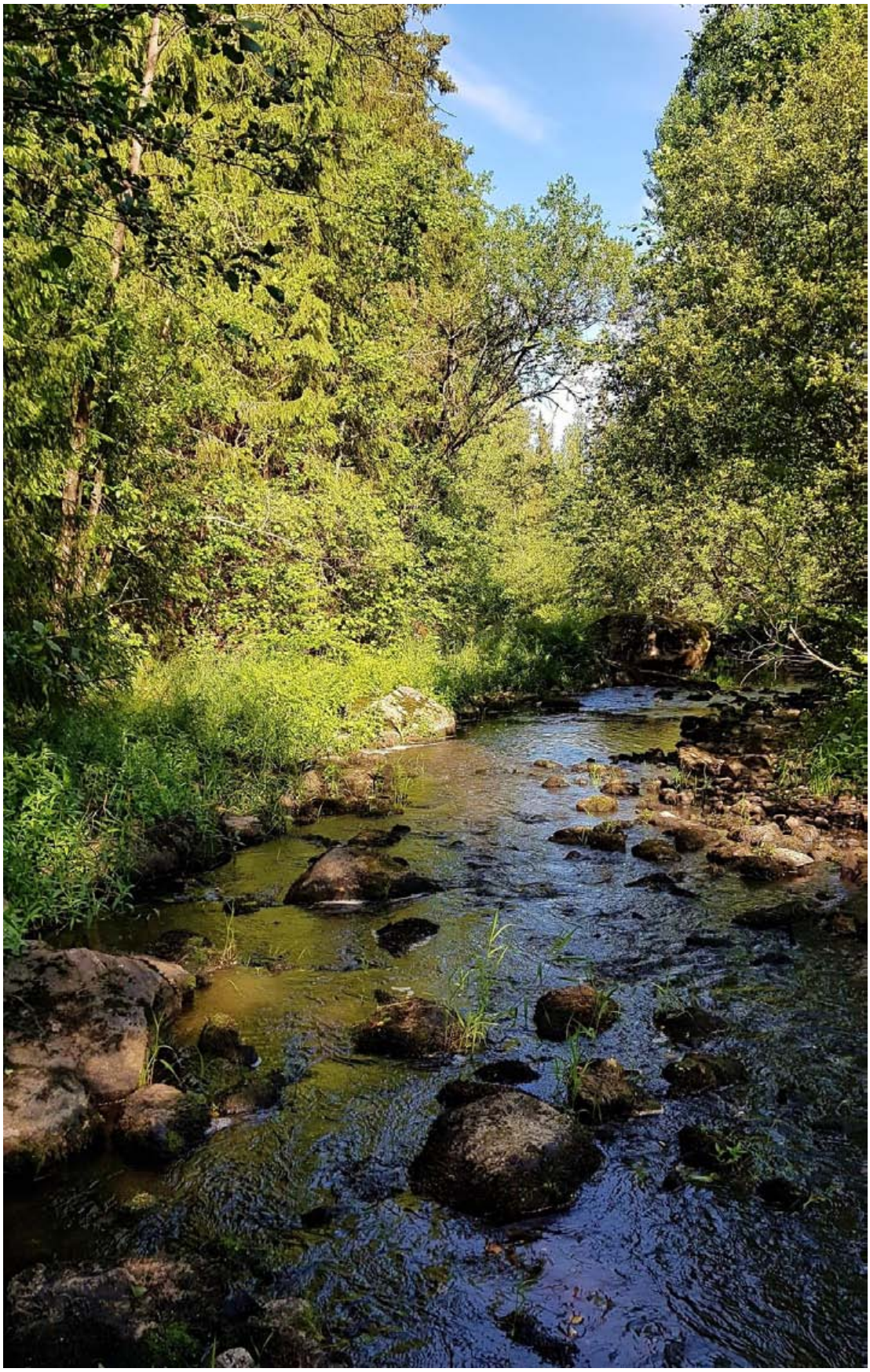
Rajaus esitetään pidettäväksi ennallaan, vaikka osia kohteesta on voimakkaasti käsitelty. Rehevä rantaluonto palautuu suhteellisen nopeasti, mikäli se jätetään käsittelemättä (kartta 1).

Taulukko 1. Palojoen Pitkäkosken luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	4	**Rajaus**	
Huittinen, Vampula	alaluokat	1.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-492	luonnontil., muutostila	1, 2	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-492	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		luonnontilaisuus	10
771	vakaa	-	hydrologinen	11
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 4ha	maakuntakaava	12	1	
Lisätiedot: Edustava luonnontilainen koskijakso ja suurruohottuneita tulvaniittyjä. Vaarantunut (VU) lehtotyyppi. Rantametsiä hakattu 2000-luvulla. Täyttää osin äärimmäisen uhanalaisen savikkoalueen pikkujoen (CR) määritelmän.				

Kartta 1. Palojoen Pitkäkosken (S-492) rajaus.

Kuva 2. Parhaiten säilyneet koskijaksot rantalehtoineen ovat edustavia.

Kuvat 3, 4 ja 5. Pitkäkosken suvantoja ja reheviä suurruohoisia tulvaniittyjä.

Kuva 1. Korkeakallion lakialue on hyvin säilynyt.

Korkeakallio SL-424

Korkeakallion kohde Huittisten Vampulan Katinhännän kylässä. Kohde on alun perin koostunut kalliojyrkänteestä ja sen alustan luonnontilaisen kaltaisesta lehdosta ja lehtokorvesta. Lehto ja lehtokorpi on lähiaikoina valtaosin avohakattu ja mätästetty. Työkoneen jäljiltä maanpintakin on paikoin muotoutunut uudelleen. Pieni osa kuusivaltaisesta lehdosta on säästynyt, vaikka sitäkin on harvennettu. Korkeakallion lakialue kohoaa yli 40 metriä ympäröivää aluetta korkeammalla ja on säilyttänyt sekä jylhän luonteensa että luonnonarvonsa lievästä kuluneisuudestaan huolimatta. Kallion laelle on rakennettu retkeilykäyttöön tarkoitettu laavu kallion korkeimmalle kohdalle.

Kallionlaella kasvaa ikimäntyjen ohella haapaa, pihlajaa, katajaa ja muutama kuusi. Karulla poronjäkäläisellä kalliolla kasveja on niukalti: kanerva, kalliokielo, kalliohatikka, mäkitervakko ja kissankäpälä.

Jyrkänteellä ja sen edustalla lajisto on niukentunut ja vaateliaimmat kasvit ovat hävinneet hakkuun seurauksena. Puustossa on ollut ennen hakkuuta, kannoista ja lehmusvesoista päätellen, huomattava määrä metsälehmuksia. Muutama isompi lehmus on kuitenkin säästynyt. Kalliontyveltä, aukolta ja itäpuolen harvennetusta lehtokuusikosta löytyy vielä sananjalka, sinivuokko, nuokkuhelmikkä, lehtotesma, kotkansiipi, kivikkoalvejuuri, niittyhumala, lehtopalsami, lehtohorsma ja lehtoarho. Kallioseinämällä kasvaa karvakiviyrtti ja hauraslolkko. Lehtopensaista löytyy edelleen taikinamarja, lehtokuusama ja korpipaatsama. Lehtokorvet ovat erittäin uhanalaisia (EN).

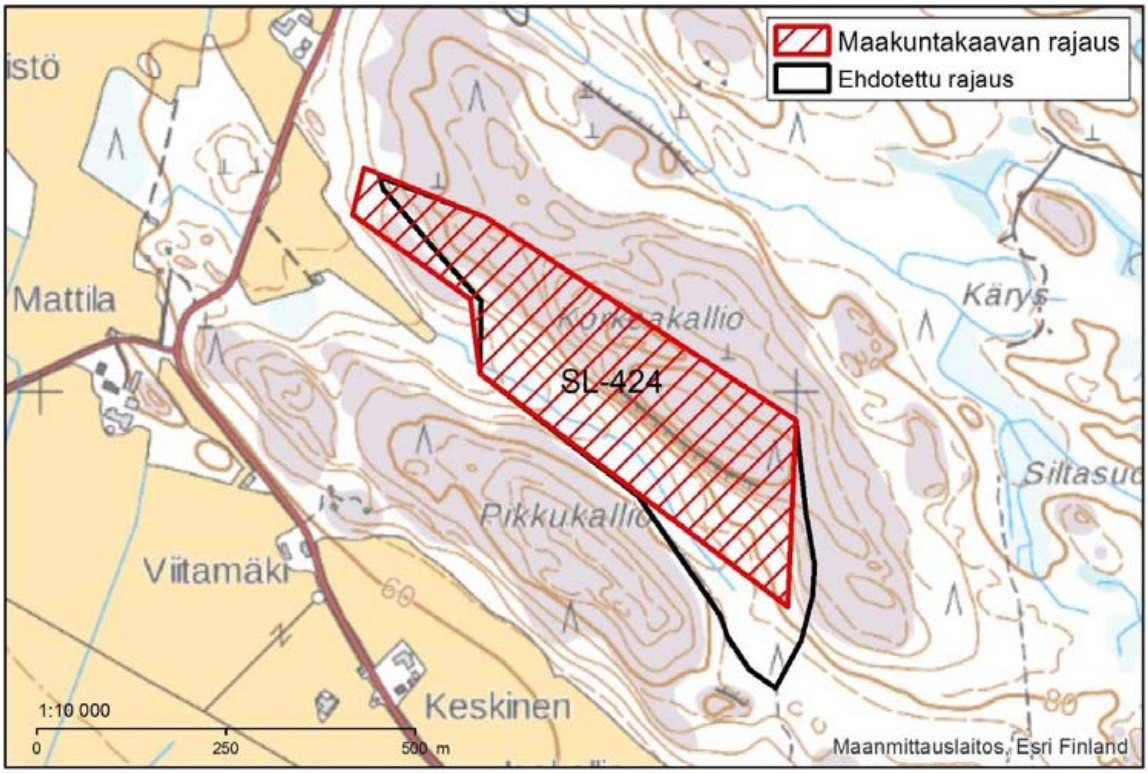
Korkeakallio on ainutlaatuinen kokonaisuus poikkeuksellisen korkeata kallioluontoa karuine jyrkänteineen ja rehevine aluslehtoineen. Rajaus esitetään pidettäväksi pääosin ennallaan. Tuoreemman kallionalusjyrkänteen saniaislehtokorpeen osuneen hakkuun puuston tulisi antaa palautua, jotta kohteen pienilmasto ja arvolajisto elpyisi. Itäosasta esitetään poistettavaksi luonnonarvoiltaan vaatimattomampi kuvio. Kohteen kaakkoiskulmalla tulisi rajausta hieman tarkentaa kattamaan koko saniaislehtokorven alueen (kartta 1).

Taulukko 1. Korkeakallion luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	7	**Rajaus**	
Huittinen, Vampula	alaluokat	1.2, 2.4	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-424	luonnontila, tuhoutunut	1, 3	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-424	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
126	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 11 ha, **uusi**: 12 ha	maakuntakaava	12	1, 42	
Lisätiedot: Jyrkänteen alustan lehto ja lehtokorpi on päätynyt hakkuisiin. Pieneltä alalta erittäin uhanalaista (EN) saniaislehtokorpea on säästynyt. Kallionlaki edelleen edustava.				

Kuva 2. Alueen kaakkoisreunalla on säästynyt vielä hyväpuustoista saniaislehtokorpea. Osa kuviosta on kaavakohteen ulkopuolella.

Kartta 1. Korkeakallion (SL-424) rajaus.

Kuva 3. Käsitelty kotkansiipivaltainen saniaislehtokorpi. Yksi metsälehmus, *Tilia cordata* ja kotkansiipiä*, Matteuccia struthiopteris.*

Kuva 4. Kallion laelta avautuu kaukomaisema ympäröiviin viljelymaisemiin.

Kuva 5. Itäreunalla osa puustosta on säästetty. Keskellä metsälehmus, *Tilia cordata*.

Kuva 6. Jyrkänteeltä on kymmenien metrien pudotus alapuoliseen rehevään notkelmaan.

Kuva 1. Karua Suvisuon avonevaa.

Suvisuo S-240

Huittisten Suvisuo sijaitsee kaupungin keskustaajaman lounaispuolella Korvenkylässä. Pitkänomainen ja karu Suvisuo on keskusosiltaan luonnontilainen ja ojittamaton. Reunojen vanhat ojitukset kuivattavat suota vähitellen, vaikka osa ojista onkin jo pitkälle umpeutunut. Itäreunalla ojia on vähemmän ja suo rajautuukin suoraan kivennäismaahan.

Osa reunojen isovarpurämeistä on säilynyt luonnontilaisena. Lisäksi lounaiskulmasta löytyy lähes luonnontilaista tupasvillarämettä. Molemmat luontotyypit ovat vaarantuneita (VU). Paikoin reunarämeet ovat muuttuneet jo miltei turvekankaiksi. Avoimella alueella äärikarua lyhytkorsinevaa ja pienialaisesti kuljunevaa.

Itäreunalla on muuta suota hieman rehevämpi osin saranevan kaltainen kuvio. Rajauksen länsireunan tuntumassa, sen ulkopuolella, on mäntyvaltainen kohtalaisen hyvin säilynyt ja lahopuustoinen puolukkatyypin kivennäismaasaareke. Kohteen keskiosan pohjoisosa on keidasrämettä.

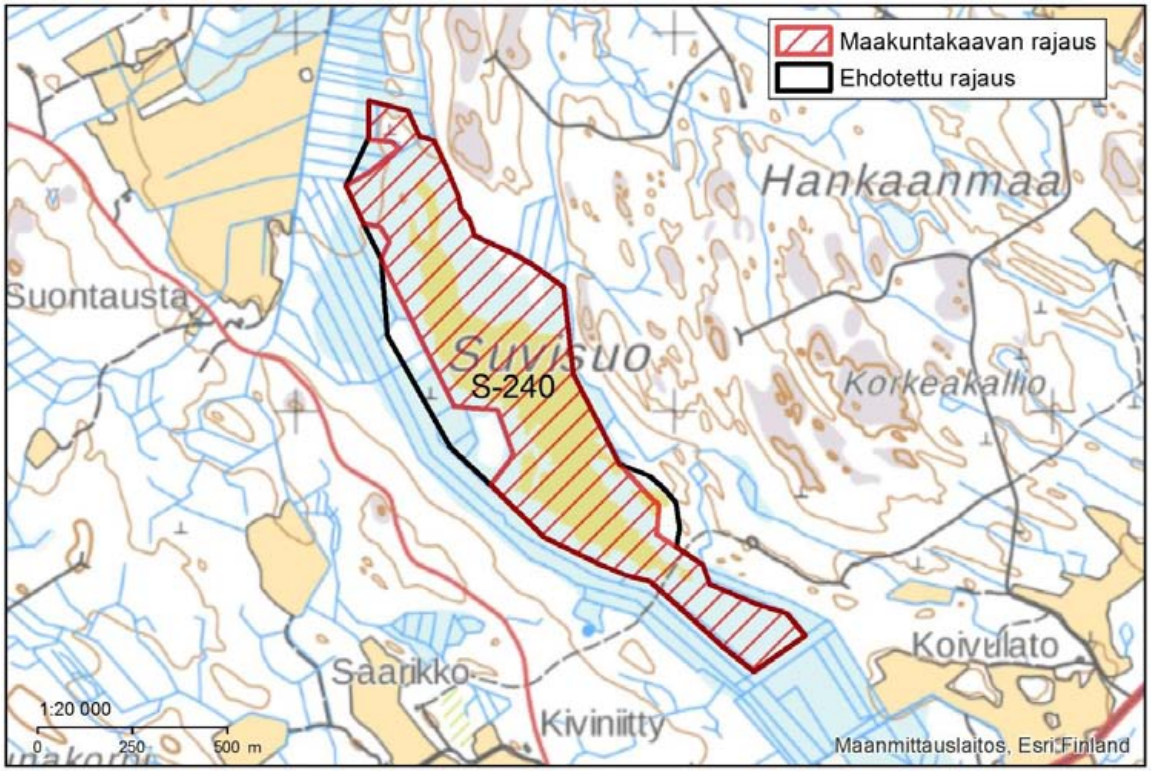
Niukka lajisto koostuu karujen soiden lajistosta, kuten tupasvilla, suomuurain, tupasluikka, valkopiirtoheinä, vaivaiskoivu, suokukka, mutasara, leväkkö, pyöreälehtikihokki ja rahkasara. Itäreuna saraisella kuviolla myös jouhisara ja pullosara. Linnusto on varsin vaatimatonta, kuten metsäkirvinen ja reunametsän hiirihaukka.

Suvisuo on aivan Takarahkan ja Kakkurinsuon kohteiden tuntumassa ja muodostaa yhdessä näiden kanssa toisiaan täydentävän alueellisen suoverkoston.

Rajausta ehdotetaan tarkennettavaksi lisäämällä länsireunan kivennäismaasaarekkeet sekä pieneltä osin reunojen ojitettuja tupasvilla- ja isovarpurämeitä (kartta 1). Ojittamattoman suon kaavamerkinnäksi suositellaan muutettavaksi SL.

Taulukko 1. Suvisuon luokittelu

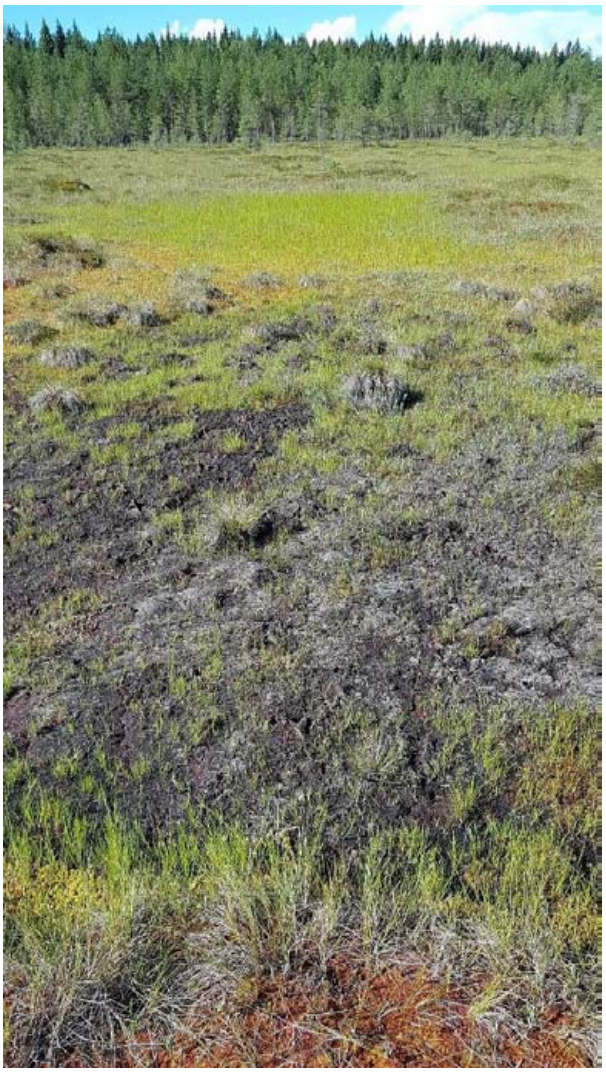
Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Huittinen, Jokisivu	alaluokat	2.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-240	luonnontila, muutos-tila	1, 2	ojitus	1
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-240	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		luonnontilaisuus	10
131	vakaa	-		
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 42 ha**, uusi:** 49 ha	maakuntakaava	12	1, 8, 9, 20	
Lisätiedot: Karu, kuivahko ja ojittamaton suo. Keskusosat avointa nevaa ja reunat niukkapuustoisia rämeitä. Luonnontilaisuus on kohtalaisesti säilynyt, reunat toispuolisesti ojitettu ja kuivattavat suota.				

Kuva 1. Suvisuon (S-240) rajaus.

Kuvat 2-5. Suvisuon nevoja.

Kuva 1. Karhiniemenkankaan korpea.

Karhiniemenkankaan metsä SL-2026

Karhiniemenkankaan metsästä on vanhan metsän luonnonsuojelualueena yli puolet. Suojelualueella on hieman vanhoja umpeutuvia ojia. Kohteen kaakkois- ja länsireunoille on kohdistunut hakkuita jokunen vuosi sitten. Käsittelyt ulottuvat pieneltä osin rajauksen sisään.

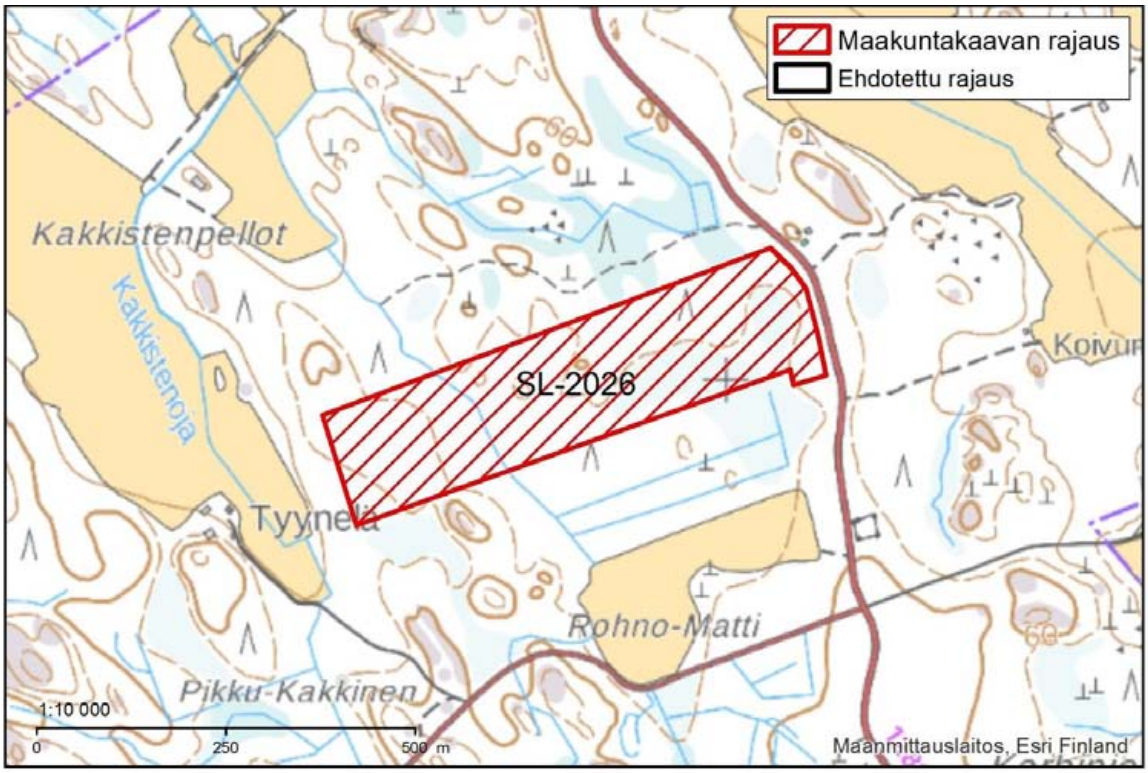
Suojelualueella on lehtoa, lehtokorpea ja lehtomaista kangasta. Pieneltä osin myös mustikkatyypin tuoretta kangasmetsää ja ruohokorpea. Luonnontilaiset tuore lehto ja lehtomainen kangas ovat vaarantuneita (VU) ja lehtokorpi erittäin uhanalainen (EN). Vanhat havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat ovat myös erittäin uhanalaisia (EN).

Kasvilajisto on tyypillistä lehtomaisten metsien lajistoa, joukossa vaateliaat tervaleppä, lehtovirmajuuri, lehtotesma, isoalvejuuri ja velholehti. Linnustossa vanhempien metsien lajeja, kuten hömötiainen, töyhtötiainen, peukaloinen, puukiipijä, palokärki ja pohjantikka.

Rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1).

Taulukko 1. Karhiniemenkankaan metsän luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Huittinen, Karhiniemi	alaluokat	1.1, 2.4	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-2026	luonnontilainen	1	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-2026	pysyvästi muuttunut	3	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
138	vakaa	-	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 10 ha	luonnonsuojelualue	1	1, 3, 4, 9, 29	
Lisätiedot: suurin osa kohteesta on runsaslahopuustoista vanhan metsän suojelualuetta. Osa kohteesta on 2000-luvulla päätehakattu ja muutokset palautumattomia. Useita uhanalaisia luontotyyppejä (VU ja EN).				

Kartta 1. Karhiniemenkankaan metsän (SL-2026) rajaus.

Kuvat 2 ja 3. Lehtoa ja velholehti, *Circaea alpina*.

Kuva 1. Suolampi Ilmiönsuolla.

Ilmiönsuo SL-2023

Ilmiönsuo sijaitsee valtatie 2:n varrella Huittisten Huhtamossa. Laaja, satojen hehtaarien karu ja paikoin äärikaru suoalue on osittain suojeltu Punkalaitumen puolelta. Satakuntaan kuuluvat luoteis- ja kaakkoisosat ovat vielä toteuttamatta.

Suon reunat ovat suurimmalta osalta isovarpu- ja rahkarämeitä, joista osa on luonnontilaisia. Reunavyöhykkeellä on lisäksi pienialaisesti tupasvillarämettä, sekä ruoho- ja tupasvillakorpea. Reunaojat ovat laajalti umpeenkasvaneita, mutta kuivattavat edelleen suota. Reunaluisu nousee useita metrejä kohti suon paksuturpeista keidaskeskustaa. Rämeillä on paikoin runsaasti mäntykeloja.

Suurin osa suosta on keidasrämettä. Kermimuodostus on pidemmälle kehittynyt luoteisosassa ja isovarpuiset kermit korkeampia. Rahka- ja lyhytkorsinevoja on pienialaisesti koko alueella. Laajimmat rahkaiset ja karut lyhytkorsinevat sijaitsevat kohteen kaakkoisosalla. Karua saranevaa löytyy runsaimmin luoteisosan allikkoalueen tuntumasta. Kuljunevaa on laajemmin luoteisosan kosteimmilla alueilla ja pienialaisemmin kaakkoisosan parin allikon tuntumassa. Suurimmat suolammet täyttävät vesilain mukaisen vesiluontotyypin määritelmän.

Isovarpu- ja tupasvillarämeet, sekä saranevat ja tupasvillakorvet ovat vaarantuneita luontotyyppejä (VU) ja ruohokorpi erittäin uhanalainen (EN)

Kohteella on jonkin verran lähteisyyttä, mikä näkyy itäreunan harjun avolähteinä ja tihkupintoina. Itse suon keskiosassa on selviä pohjavesipurkaumia, mutta lajistoon tämä ei juurikaan ole vaikuttanut.

Niukka kasvilajisto muodostuu karun suon lajeista, kuten suopursu, juolukka, vaivaiskoivu, suomuurain, leväkkö, pyöreälehtikihokki, valkopiirtoheinä, tupasluikka, tupasvilla, luhtavilla, pullosara, jouhisara, mutasara, riippasara ja rahkasara sekä keidasrämeiden rahkasammalia. Linnustotiedot ovat niukkoja ja osin vanhentuneita: kuovi, kapustarinta, töyhtöhyyppä, liro ja kurki. Suolla levähtää syksyisin parhaimmillaan satoja kurkia ja metsähanhia.

Luoteisosan rajauksen sisällä on pieni turvetuotantoalue, jonka tuntumassa harjun katkaissut maa-ainestenottoalue on levittäytynyt kaavarajauksen sisäpuolelle.

Ilmiönsuo muodostaa laajuudeltaan ja luonnontilaisuudeltaan maakunnallisesti merkittävän kokonaisuuden. Yhdessä läheisen suojellun Isosuon kanssa suolla on merkitystä myös alueen soiden kytkeytyneisyyden ja ekologisten yhteyksien näkökulmasta.

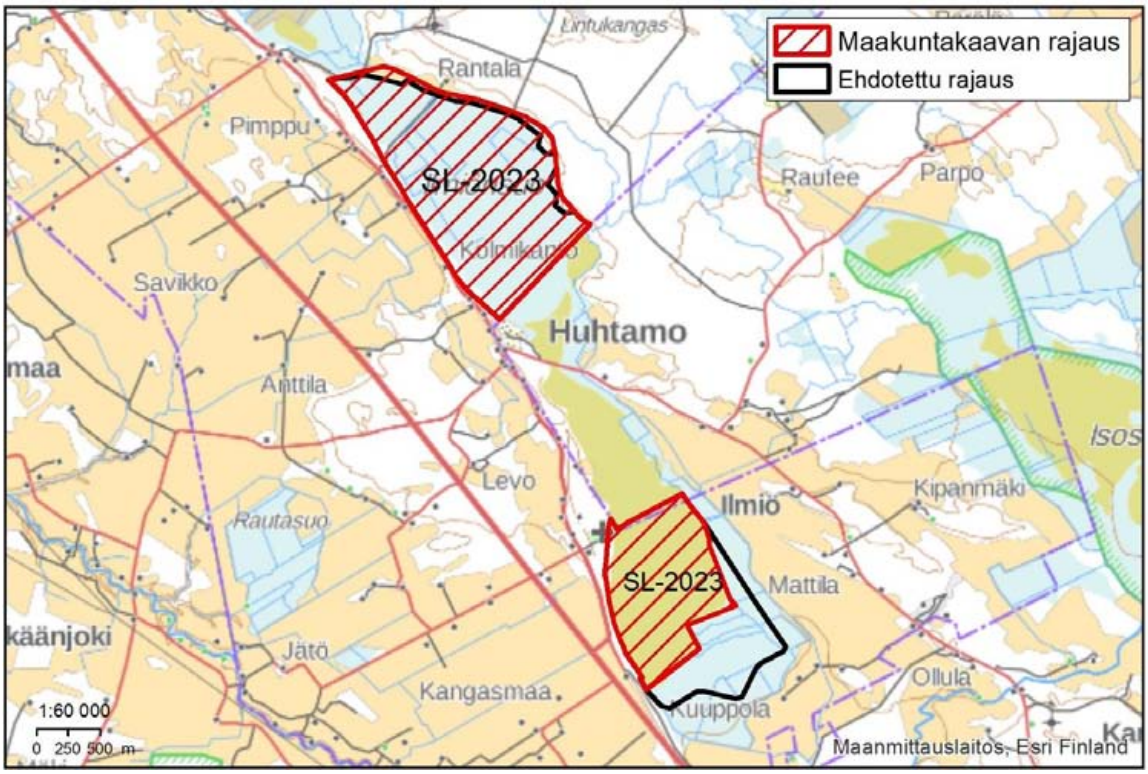
Rajaus esitetään tarkennettavaksi niin, että kaakkoisosan umpeutuvien ojien kirjomia vähäpuustoisia reunarämeitä lisätään rajaukseen. Luoteisosan pohjoispäässä rajauksesta ehdotetaan poistettavaksi kivennäismaan päätehakatut reuna-alueet sekä kaksi suopeltoa (kartta 1).

Taulukko 1. Ilmiönsuon luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Huittinen, Huhtamo	alaluokat	2.2, 2.4, 6	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-2023	luonnontil., muutostila	1, 3	ojitus, maa-ainestenotto	2, 12
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-2023	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
136	vakaa	-	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 296 ha, **uusi:** 338 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 8, 20, 29	
Lisätiedot: keskusosiltaan luonnontilainen, vähäpuustoinen ja karu suo. Suuri koko nostaa edustavuutta. Reunaojat, liian ahdas rajaus, sekä kohteelle levinnyt turvetuotanto ja maa-ainestenotto heikentävät kohteen laatua.				

Kuva 2. Isovarpuräme vaihettuu selvärajaisesti keidasrämeeksi heti reunaluisun jälkeen.

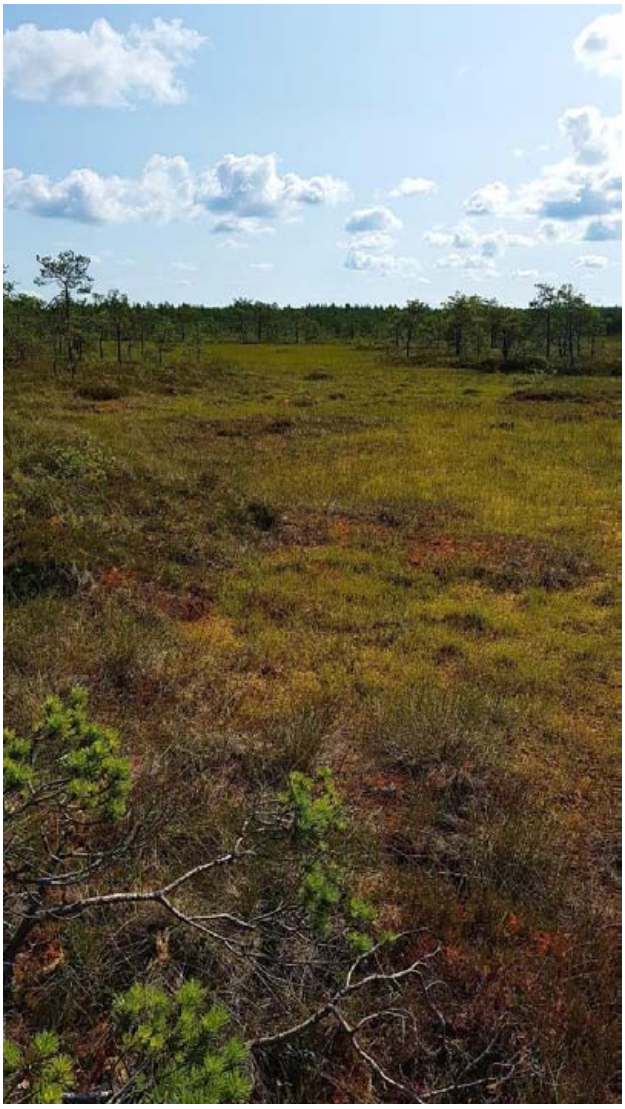

Kartta 1. Ilmiönsuon (SL-2023) rajaus.

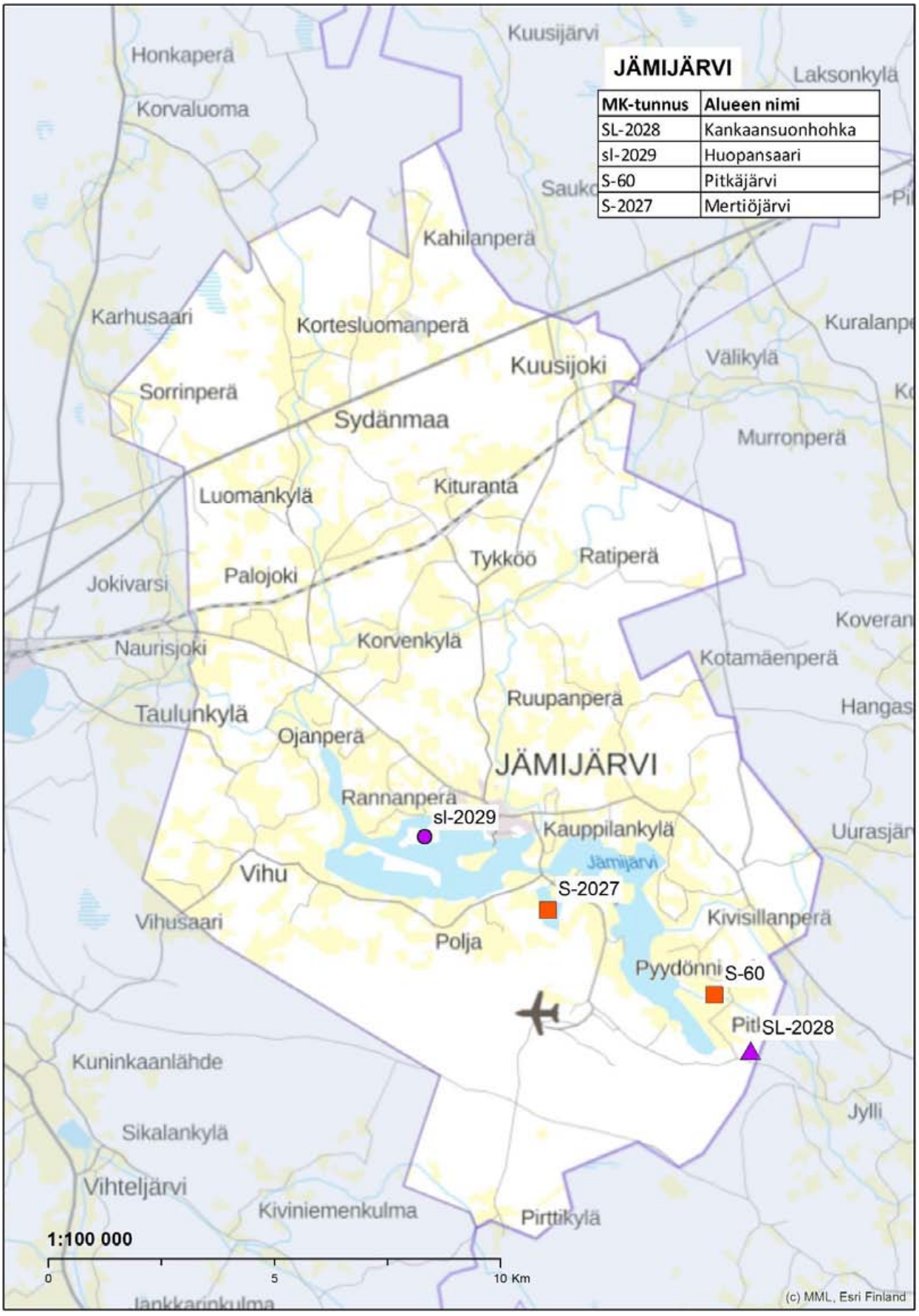
Kuva 3. Turvetuotantoa alueen luoteisosalla.

Kuvat 4-6. Allikko, keidasrämettä ja Ilmiönsuon avaraa nevaa.

JÄMIJÄRVI
MK-tunnus | Alueen nimi
SL-2028 | Kankaansuonhohka
sl-2029 | Huopansaari
S-60 | Pitkäjärvi
S-2027 | Mertiöjärvi
Kuusijärvi
Honkaperä
Korvaluoma
Laksonkylä
Kahilanperä
Karhusaari
Kortesluomanperä
Kuusijoki
Välikylä
Sorrinperä
Sydänmaa
Murronperä
Luomankylä
Kituranta
Tykköö
Ratiperä
Jokivarsi
Palojoki
Naurisjoki
Korvenkylä
Kotamäenperä
Taulunkylä
Ruupanperä
Ojanperä
JÄMIJÄRVI
Rannanperä
sl-2029
Kauppilankylä
Jämijärvi
Vihu
S-2027
Vihusaari
Kivisillanperä
Polja
Pyydönni
S-60
SL-2028
Kuninkaanlähde
Sikalankylä
Jylli
Vihteljärvi
Kiviniemenkulma
Pirttikylä
1:100 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Rehevää Pitkälahtea ympäröivät laidunnetut niityt.

Pitkälahti S-60

Pitkälahti sijaitsee Jämijärven kunnan Pitkäniemen kylässä. Kohde on Jämijärven itäosan rehevöitynyt ja pitkälle umpeenkasvanut lahti. Lahtea ympäröivät laidunnetut rantaniityt ovat paikallisesti arvokkaita perinnemaisemia. Rantaniityt eivät kuulu maakuntakaavarajaukseen. Rantaluhdat ovat monipuolisia suurruoholuhtia, ruokoluhtia ja viiltosaravaltaisia saraluhtia. Vedessä esiintyy rantapalpakon-, ulpukan- ja pohjanlumpeen kelluslehtiskasvustoja.

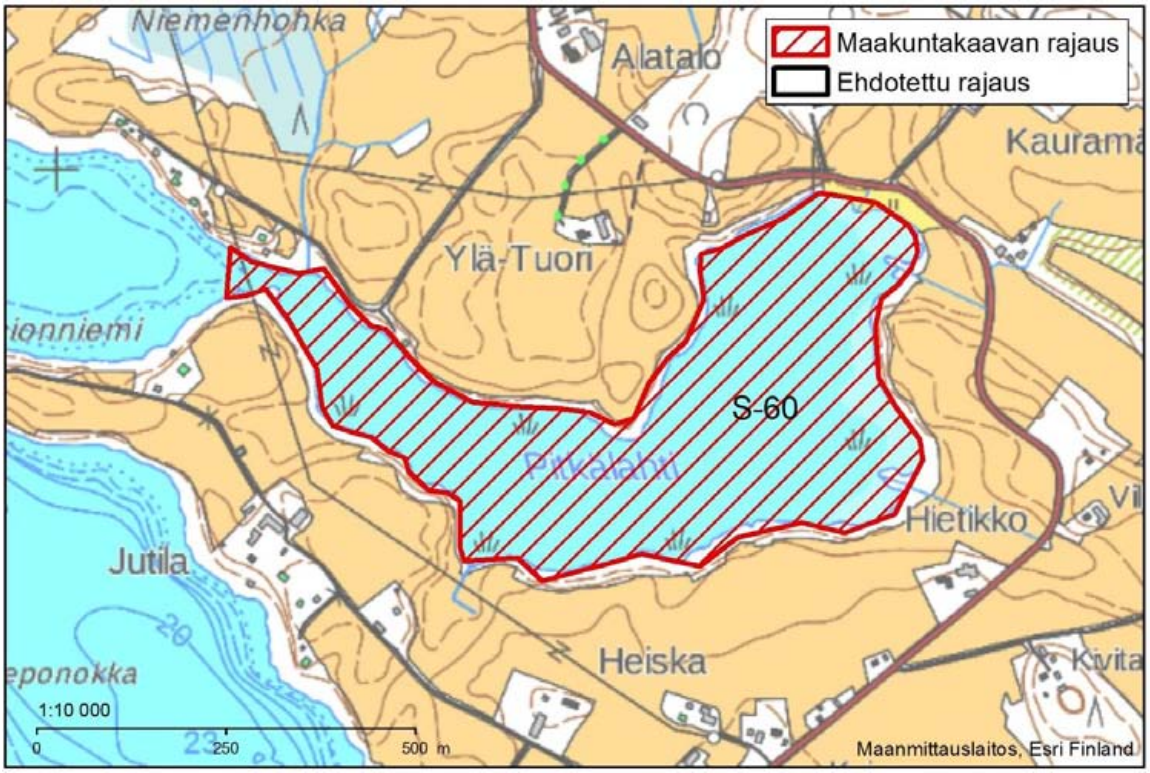
Kohteella esiintyy joitakin kasvierikoisuuksia, kuten kelluskeiholehti, *Sagittaria natans* ja ojakaali, *Lythrum portula*. Ilmeisesti lahteen valuu myös pohjavesiä. Harvinaisempien kasvien ohella kasvistossa on runsaasti rehevien vesistöjen tyyppikasveja, kuten vesitatar, rantakukka, ratamosarpio, rantapalpakko, uistinvita, kilpukka, limaskat, kurjenjalka, leveäosmankäämi, viiltosara, vesisara ja pullosara. Pohjalehtisistä vesikasveista löytyy tumma- ja vaalealahnanruoho.

Pitkälahden kosteikkolinnusto on pysynyt suhteellisen muuttumattomana verrattuna parinkymmenen vuoden takaiseen tilanteeseen. Jouhisorsa lienee hävinnyt pesivästä linnustosta. Tukka- ja punasotka ovat taantuneet. Lahdella on edelleen edustava pesimälajisto: Silkkiuikku, härkälintu, mustakurkku-uikku (EN), laulujoutsen, sinisorsa, lapasorsa, tavi, haapana (VU), telkkä, tukkasotka (EN), punasotka (CR), kurki, kalatiira, nokikana (EN), luhtakana ja kaulushaikara. Ajoittain lahdella pesivät myös pikkulokin ja vaarantuneen (VU) naurulokin yhdyskunnat. Rantaniittyjen lajistoon kuuluu muun muassa useita kuovipareja ja huomattava määrä töyhtöhyyppiä.

Pitkälahden luonnontila on osapuilleen säilynyt ennallaan. Mielenkiintoisesta kasvillisuudesta tulisi tehdä selvitys. Mahdollinen hyvin suunniteltu kunnostuskin olisi tarpeen. Kohteen rajaus esitetään pidettäväksi ennallaan (kartta 1).

Taulukko 1. Pitkälahden luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	3	**Rajaus**	
Jämijärvi, Pitkäniemi	alaluokat	3.3	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-60	muutostila	2	umpeenkasvu	4
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-60	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
146	vakaa, heikkenevä	=, -	uhanalaisia lajeja	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 22 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 8, 16, 66, 67	
Lisätiedot: Jämijärven rehevä lahti. Kasvierikoisuuksia, kuten kelluskeiholehti, *Sagittaria natans*. Pesimälajistossa useita uhanalaisia lintulajeja (VU ja EN).				

Kartta 1. Pitkälahden (S-113) rajaus.

Kuva 2. Pitkälahden umpeenkasvanut suu. Jämijärven järvenselkää näkyy taustalla.

Kuvat 3-5. Lahdensuu on lähes kokonaan umpeenkasvanut. Jämijärven puolta on ruopattu. Rantaniittyjä ja -laitumia.

Kuva 1. Pohjoisosan lahdelta löytyy noin viiden hehtaarin laajuinen rantaniittyjen ja -luhtien kokonaisuus.

Mertiöjärvi S-2027

Rehevä Mertiöjärvi sijaitsee Jämijärven Kierikankylässä kuntakeskuksen eteläpuolella. Mertiöjärvi on syntynyt Jämijärven lahdesta vedenlaskun seurauksena. Mertiöjärven laskuoja on osin kaivettu uoma, joka yhdistää sen Jämijärveen. Mertiöjärven rannalla on jokunen huvila ja maatila. Kaakkoisrannalla on toimintakeskus. Hangas- ja Kurkilahdilla on leveitä ilmaversoiskasvustoja. Näitäkin laajempi luhtaniitty löytyy osasta Jämintien eteläpuolelta. Osa rantaniityistä on myös laidunnettu.

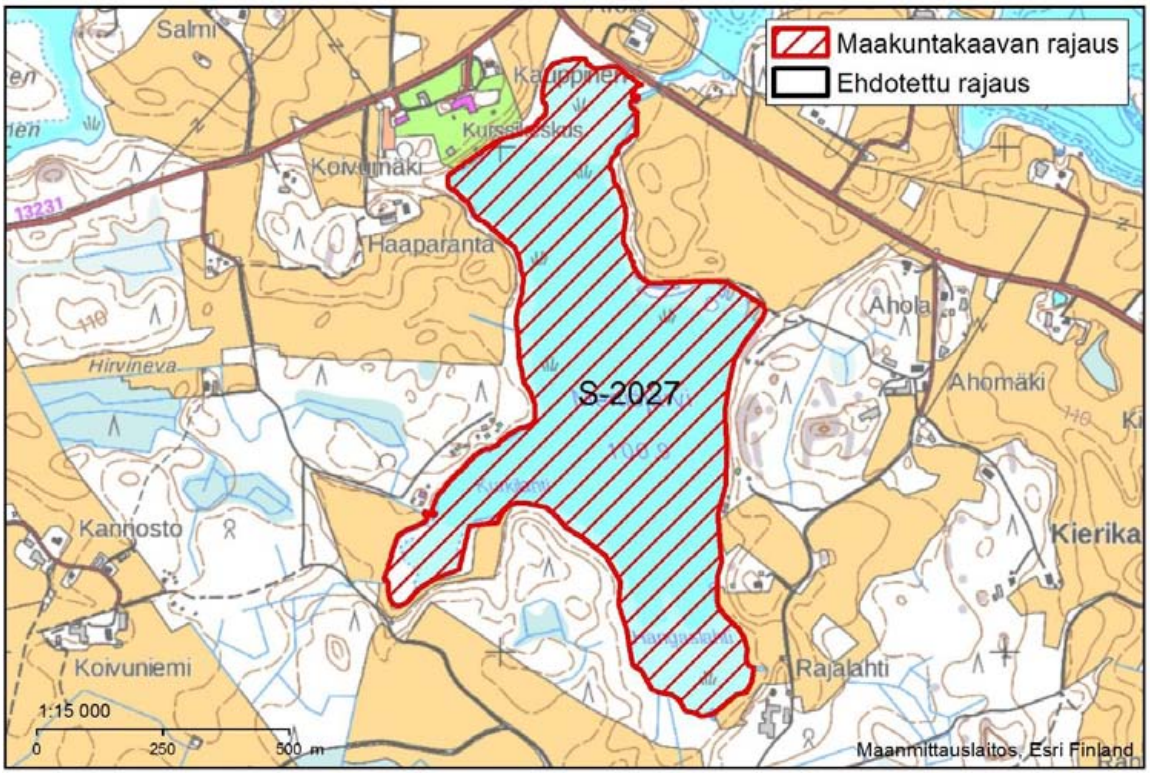
Mertiöjärven linnusto on säilynyt valtaosin entisellään. Pesimälinnustossa on monipuolisesti kosteikkolajeja, joista useat ovat vaarantuneita ja punasotka on äärimmäisen uhanalainen. Pesimälajistossa esiintyy muun muassa silkkiuikku, kurki, laulujoutsen, jouhisorsa (VU), lapasorsa, sinisorsa, tavi, haapana (VU), punasotka (CR), telkkä, pikkulokki, naurulokki (VU), kalatiira, luhtahuitti, taivaanvuohi, metsäviklo ja punajalkaviklo. Rantaniityillä lisäksi töyhtöhyyppä, kuovi ja pensastasku (VU). Järvellä levähtää lisäksi huomattavia määriä laulujoutsenia, metsähanhia (VU), tundrahanhia ja suokukkoja (CR).

Rantametsissä esiintyy vaarantunut (VU) liito-orava ja rehevillä lahdilla on vahva viitasammakkokanta. Molemmat lajit ovat EU:n luontodirektiivillä (liite IV) suojeltuja lajeja.

Vähittäinen rehevöityminen ei vielä näy linnustossa ja kohteen linnustoarvot ovat säilyneet hyvin. Kohteen rajaus esitetään pidettäväksi ennallaan (kartta 1).

Taulukko 1. Mertiöjärven luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	3	**Rajaus**	
Jämijärvi, Kierikankylä	alaluokat	3.3	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-2027	luonnontil., muutostila	1, 2	umpeenkasvu	4
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
155	vakaa, heikkenevä	=, -	uhanalaisia lajeja	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 42 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 8, 16, 66, 68	
Lisätiedot: Luontodirektiivin liitteen (IV) lajit liito-orava, *Pteromys volans* (VU) ja viitasammakko, *Rana arvalis*. Arvokas linnusto. Pesimälajistossa useita uhanalaisia lintulajeja (VU ja CR). Edustavia rantaniittyjä ja luhtia.				

Kartta 1. Mertiöjärven (S-2027) rajaus.

Kuva 2. Laajat rantaluhdat tarjoavat suojaisia pesimäpaikkoja kosteikkolinnustolle.

Kuva 3. Pohjoisosan rantaniittyjen ja -luhtien läpi kulkee uomamainen ja rehevä laskuoja.

Kuva 1. Vanha turvepehkun nostaminen näkyy edelleen kohteella.

Kankaansuonhohka SL-2028

Kohde sijaitsee Jämijärven Pitkäniemen kylässä Hämeenkankaan harjun kupeessa, sen pohjoispuolella. Pohjavesivaikutteiselta pikkusuolta on otettu turvepehkua kauan aikaa sitten. Nevaosan uudelleen soistuminen on käynnissä. Palautuminen on kuitenkin hidasta ja suo saattaa jäädä pysyvästikin aiempaa karummaksi. Pohjavesivaikutteisuudesta kertoo enää pienialainen villapääluikkakasvusto ja jokunen ruoppainen allikko.

Turpeennosto on köyhdyttänyt suota ja runsaita kasveja olivat muun muassa tupasvilla ja valkopiirtoheinä sekä riippa- ja rahkasara. Muita hieman vaateliaampia saroja kohteella ovat pullosara, juurtosara, jokapaikansara ja tähtisara.

Suon laiteiden isovarpu- ja kangasrämeet ovat enimmäkseen eriasteisissa muuttumavaiheissa. Osa isovarpurämeestä on kuitenkin luonnontilaisen kaltaista. Suoluontotyyppinä isovarpuräme on vaarantunut (VU).

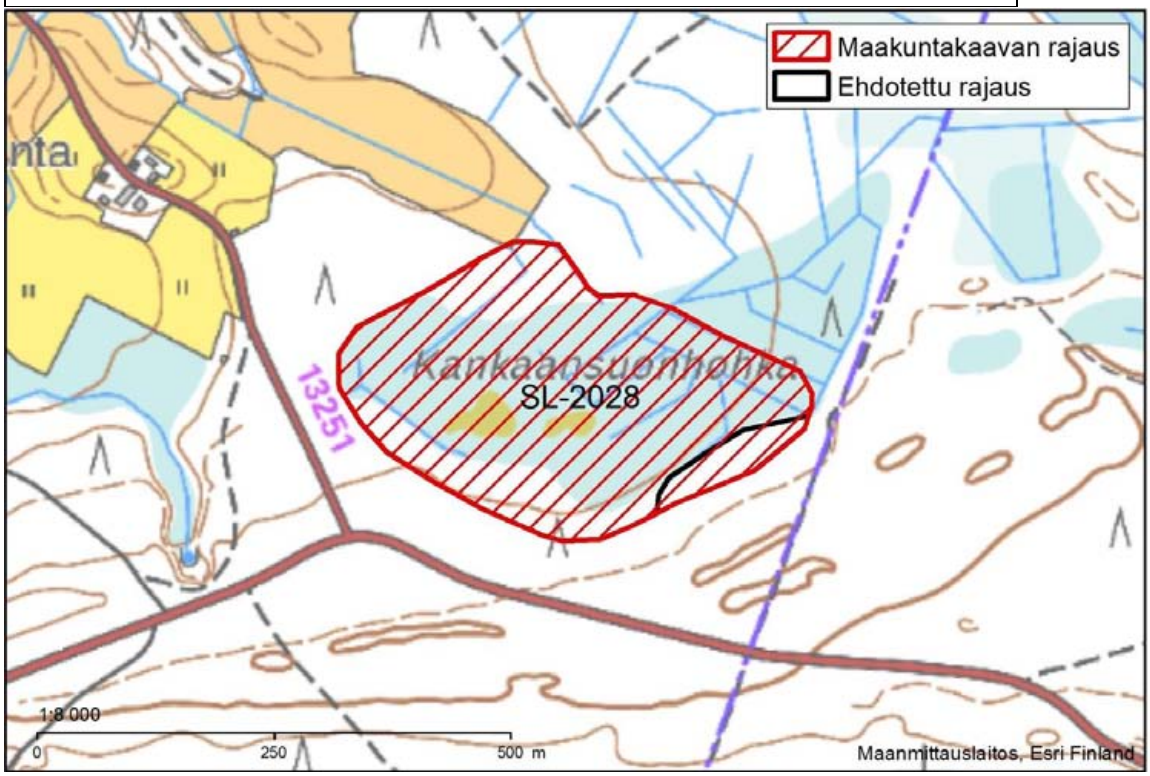
Kankaansuonhohka on tutkimusmielessä mielenkiintoinen kohde seurata käsitellyn kohteen luonnontilan kehittymistä pintarahkankeruun jäljiltä. Luonnonarvoiltaan Kankaansuonhohka on varsin vaatimaton ja sen säilyttämistä maakunnallisena kohteena tulee harkita. Kaavamerkintä S ainakin sopisi kohteen luonteeseen nähden paremmin.

Rajauksesta esitetään poistettavaksi alueen kaakkoisreunan avohakattu kivennäismaakaistale (kartta 1).

Taulukko 1. Kankaansuonhohkan luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Jämijärvi, Pitkäniemi	alaluokat	-	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-2028	muutostila	2	ojitus, turpeenotto	4, 12
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		kulttuurihistoriallinen	6
152	vakaa	=, -	erikoisuus	7
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 10 ha **Uusi:** 9 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 40	

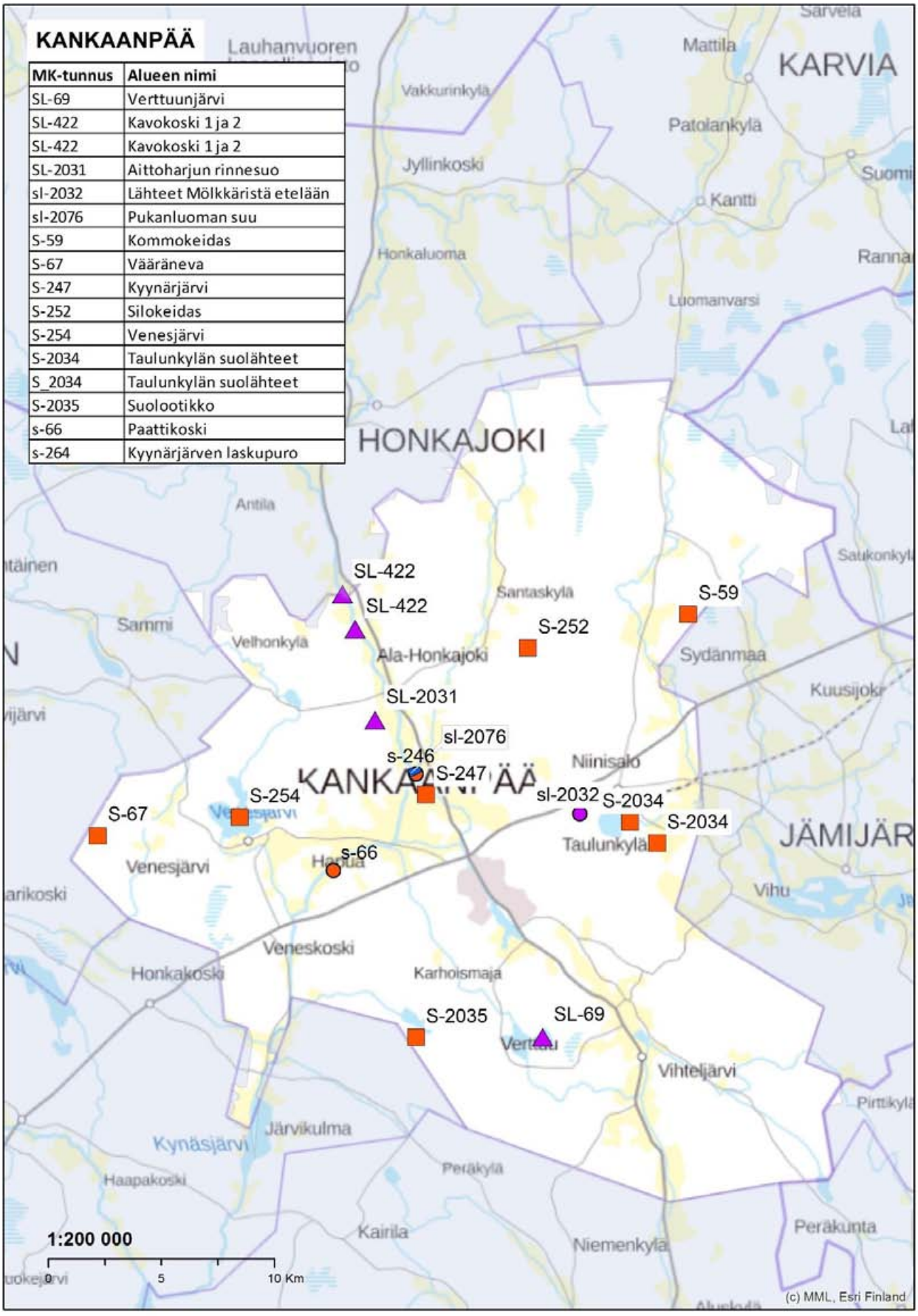
Lisätiedot: Kulttuurihistoriallisia arvoja: vanha käsityönä nostettu pehkusuo. Palautumassa hitaasti. Hieman luonnontilaisen kaltaista vaarantunutta (VU) isovarpurämettä. Rämeet pääosin muuttumatilassa.

Kartta 1. Kankaansuonhohkan (SL-2028) karttarajaus.

Kuva 2. Suurin osa kohteen isovarpurämeistä on muuttumia. Järeäpuustoisella kuviolla kasvaa jo koivuja.

KANKAANPÄÄ
MK-tunnus | Alueen nimi
SL-69 | Verttuunjärvi
SL-422 | Kavokoski 1 ja 2
SL-422 | Kavokoski 1 ja 2
SL-2031 | Aittoharjun rinnesuo
sl-2032 | Lähteet Mölkkäristä etelään
sl-2076 | Pukanluoman suu
S-59 | Kommokeidas
S-67 | Vääräneva
S-247 | Kyynärjärvi
S-252 | Silokeidas
S-254 | Venesjärvi
S-2034 | Taulunkylän suolähteet
S_2034 | Taulunkylän suolähteet
S-2035 | Suolootikko
s-66 | Paattikoski
s-264 | Kyynärjärven laskupuro
Lauhanvuoren
Mattila
KARVIA
Vakkurinkylä
Patolankylä
Jyllinkoski
Kantti
Honkaluoma
Luomanvarsi
HONKAJOKI
Antila
SL-422
SL-422
Santaskylä
S-59
S-252
Sammi
Velhonkylä
Ala-Honkajoki
Sydänmaa
SL-2031
sl-2076
s-246
S-247
Niinisalo
KANKAANPÄÄ
S-254
sl-2032
S-2034
S-67
S-2034
Taulunkylä
JÄMIJÄR
Venesjärvi
s-66
Vihu
Veneskoski
Honkakoski
Karhoismaja
S-2035
SL-69
Vihteljärvi
Järvikulma
Kynäsjärvi
Haapakoski
Peräkylä
Kairila
Niemenkylä
Peräkunta
1:200 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Pukanluoman rinteet ovat herkkiä sortumaan.

Kyynärjärven laskupuro ja Pukanluoman suu s-246 ja sl-2076

Alueella on kaksi maakuntakaavan suojelukohdetta, joista Pukanluoman suu on Natura2000-ohjelmaan kuuluva uomamainen ja Kyynärjärven laskupuro on aluemainen. Alueet sijaitsevat noin viisi kilometriä luoteeseen Kankaanpään keskustasta. Kohde on syvässä kurussa Kyynärjärvestä tuleva voimakkaasti meanderoiva puro, joka yhtyy Pukanluomaan hieman ennen Karvianjokea ja Pukanluoman suualuetta. Kohteita ympäröivät viljelykset. Lehtoluontoa on ainoastaan kapealti uomien eroosioherkillä laiteilla.

Jokien yhtymäkohdan niemekemäinen lehtoalue on vastikään hakattu ja alueelle on kasattu maa-aineksia. Lisäksi osa suojelualueesta on muutettu aiemmin pelloksi. Edustava kulttuurivaikutteinen ja runsaslahopuustoinen lehto löytyy Karvianjokivarresta aivan kaavarajauksen tuntumasta. Majavan jälkiä on kohteella runsaasti, minkä lisäksi jokitörmien puustoa on kaatunut monin paikoin uomien poikki.

Kohteen luonto on kärsinyt eriasteisista käsittelyistä, eikä luonnontilaista aluetta ole enää kuin vähäisessä määrin. Rehevä puronvarsiluonto kuitenkin elpyy suhteellisen nopeasti. Kohteen luontotyypeistä vaarantuneita (VU) ovat tuoreet keski- ja runsasravinteiset lehdot. Luontotyyppiä on tosin eniten ehdotetulla laajennusalueella (kartta 1). Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet ovat erittäin uhanalaisia (EN) luontotyyppejä. Pukanluomassa esiintyy taimen, *Salmo trutta*, joka on erittäin uhanalainen (EN).

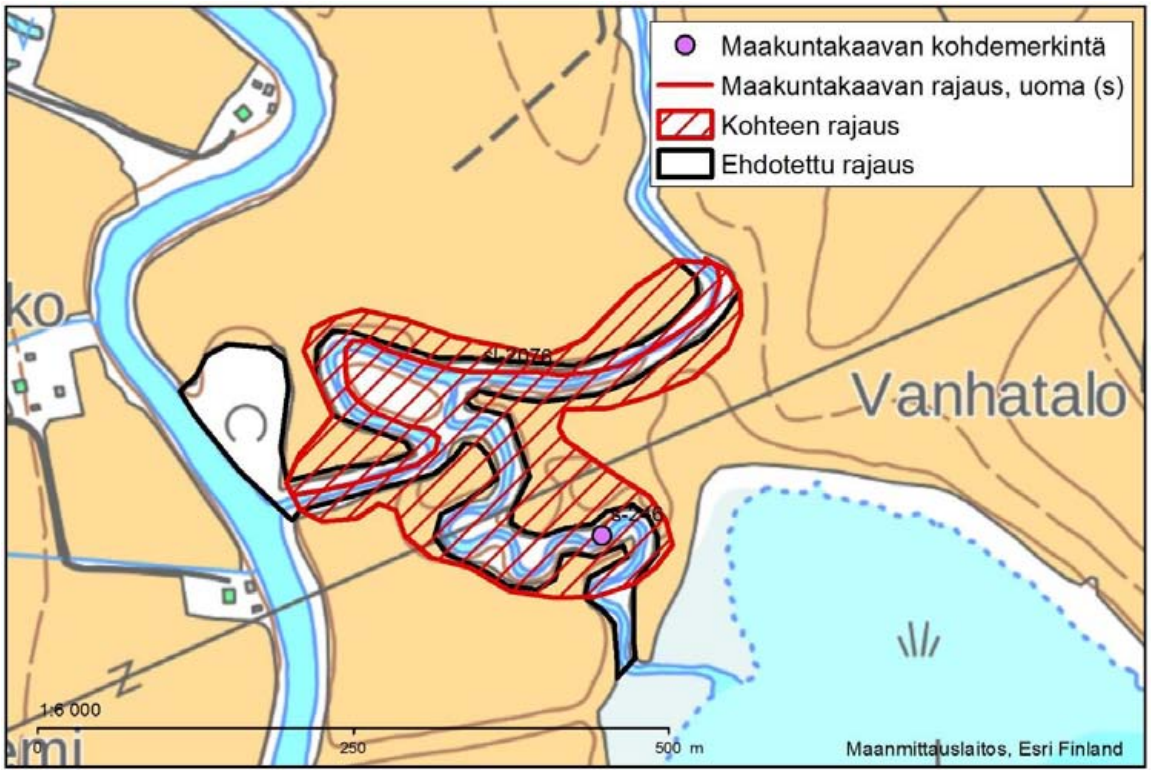
Kasvilajistossa on edelleen kosteiden ja rehevien ympäristötyyppien lajistoa, kuten pohjanpunaherukka, mustaherukka, korpipaatsama, tuomi, lehtokorte, lehtovirmajuuri, soreahiirenporras, korpi-imarre, sudenmarja, rantaminttu, kielo, korpikaisla, lehtotähtimö, lehtonokkonen, puna-ailakki.

Kohteen rajausta esitetään tarkennettavaksi siten, että pellonosia rajataan pois ja lisätään sen ulkopuolella oleva edustava kulttuurivaikutteinen lehto (kartta 1).

Taulukko 1. Kyynärjärven laskupuro ja Pukanluoman suu -kohteiden luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	4	**Rajaus**	
Kankaanpää, Kyynärjärvi	alaluokat	1.2, 6.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
s-246 ja sl-2076	luonnontila, muutostila	1, 2	hakkuu, rakentaminen	1, 7
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-246	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalaiset luontotyypit	8
175	vakaa, heikkenevä	=, -		
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 5 ha ja 1 km **uusi**: 4 ha	maakuntakaava, Natura 2000	7, 12	1, 3, 4, 94	

Lisätiedot: Voimakkaasti meanderoiva puro rantalehtoineen, joka yhtyy Pukanluomaan ja edelleen Karvianjokeen. Kaksi vaarantunutta (VU) ja yksi erittäin uhanalainen (EN) luontotyyppi. Osin avohakattu ja kasattu maa-aineksia.

Kartta 1. Kyynärjärven laskupuron ja Pukanluoman suualueen kohteiden (s-246 ja sl-2076) rajaus.

Kuva 2. Pukanluoma ja Kyynärjärven laskupuron yhtymäkohdan lehtoniemeke on avohakattu ja sille on kasattu maa-aineksia.

Kuvat 3-5. Jokivarren lehto on monimuotoinen.

Kuvat 6-8. Karvianjoki. Pukanluoman suu. Pukanluoman ja Kyynärjärven laskupuron yhtymäkohta.

Kuva 1. Kyynärjärvi.

Kyynärjärvi S-247

Kyynärjärvi sijaitsee neljän kilometrin päässä Kankaanpään keskustasta luoteeseen. Kyynärjärvi on laakean peltolaakson pohjalla ja se saa vettä Pohjankankaan lähdepuroista. Järven vedet laskevat laskupuron kautta Pukanluomaan ja edelleen Karvianjokeen. Järven vedenpintaa on aikoinaan laskettu ja se on hiljalleen kasvamassa umpeen, vaikka ei olekaan erityisen rehevä.

Avovedessä kasvaa runsaasti kelluslehtisiä vesikasveja sekä järvikortetta ja järvikaislaa. Luhdat ovat enimmäkseen sara- ja pajuluhtia. Runsaat kasvillisuusalueet ovat rikkonaisia ja mosaiikkimaisia. Kesällä vesikasvitonta aluetta ei käytännössä ole.

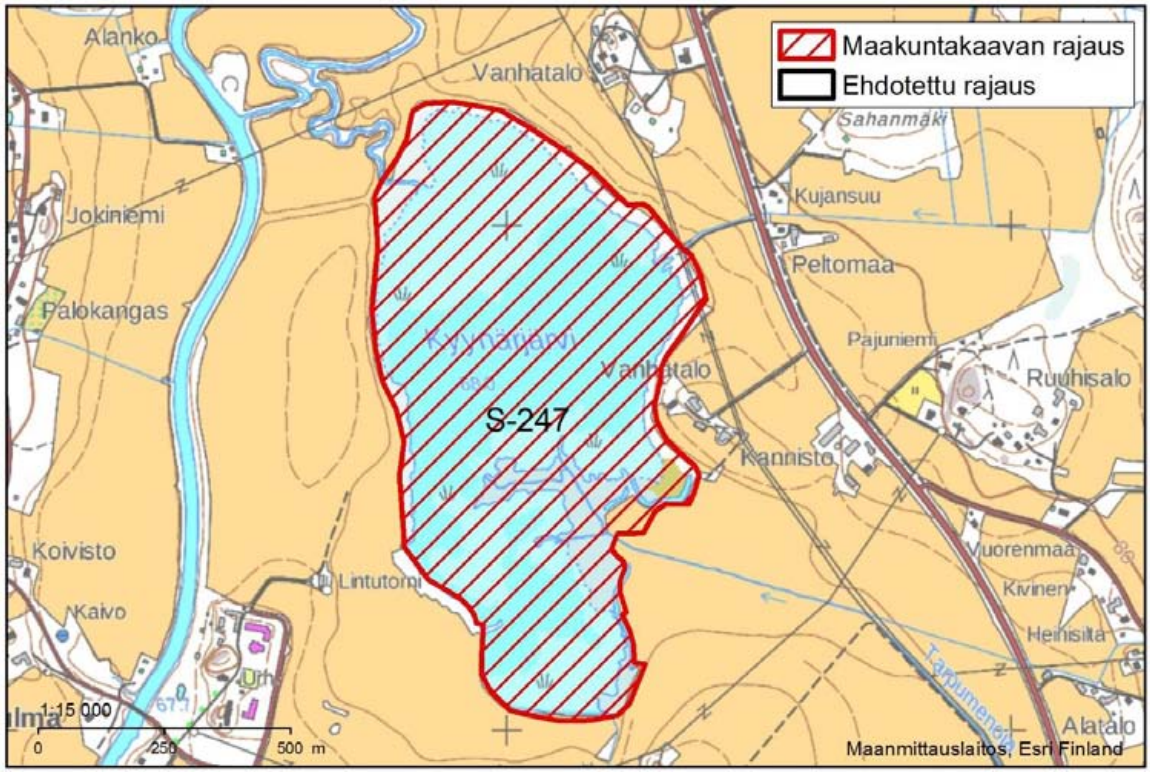
Kyynärjärvi on erinomainen lintujärvi. Se sijaitsee maakunnallisesti arvokkaalla Kyynärjärvi-Pitäjänojan lintualueella. Järvellä ja lähipelloilla levähtää maakunnallisesti merkittäviä määriä laulujoutsenia, metsähanhia, kanadanhanhia, haapanoita, taveja, sinisorsia, jouhisorsia, kapustarintoja, töyhtöhyyppiä, suokukkoja, kuoveja, mustavikloja, valkovikloja, punajalkavikloja ja liroja. Merkittävät levähtäjämäärät keskittyvät enimmäkseen kevääseen.

Pesimälajistossa esiintyy muun muassa silkkiuikku, härkälintu, pikkulokki, naurulokki (VU), tavi, sinisorsa, lapasorsa, jouhisorsa (VU), haapana (VU), tukkasotka (EN), punasotka (CR), telkkä, isokoskelo, kaulushaikara, nokikana (EN) ja kuovi. Tukkasotkia pesii useita pareja. Nokikanan, punasotkan ja jouhisorsan pesinnät ovat olleet viime vuosina epäsäännöllisiä.

Kohteen rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1).

Taulukko 1. Kyynärjärven luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	3	**Rajaus**	
Kankaanpää, Kyynärjärvi	alaluokat	3.3	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-247	luonnontila, muutostila	1, 2	umpeenkasvu	4
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-247	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
176	vakaa, heikkenevä	=, -	uhanalainen lajisto	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 56 ha	maakuntakaava, MAALI	12,16	1, 3, 5, 30, 89	
Lisätiedot: Matala umpeenkasvava lintujärvi. Ei kuitenkaan ylirehevä. Merkittävä kevätmuutonaikainen levähdysalue. Pesimälajistossa esiintyy useita uhanalaisia kosteikkolintuja (VU, EN ja CR).				

Kartta 1. Kyynärjärven (S-247) karttarajaus.

Kuva 2. Kyynärjärvi kasvaa hiljalleen umpeen ellei järveä kunnosteta.

Kuva 1. Paattikoski.

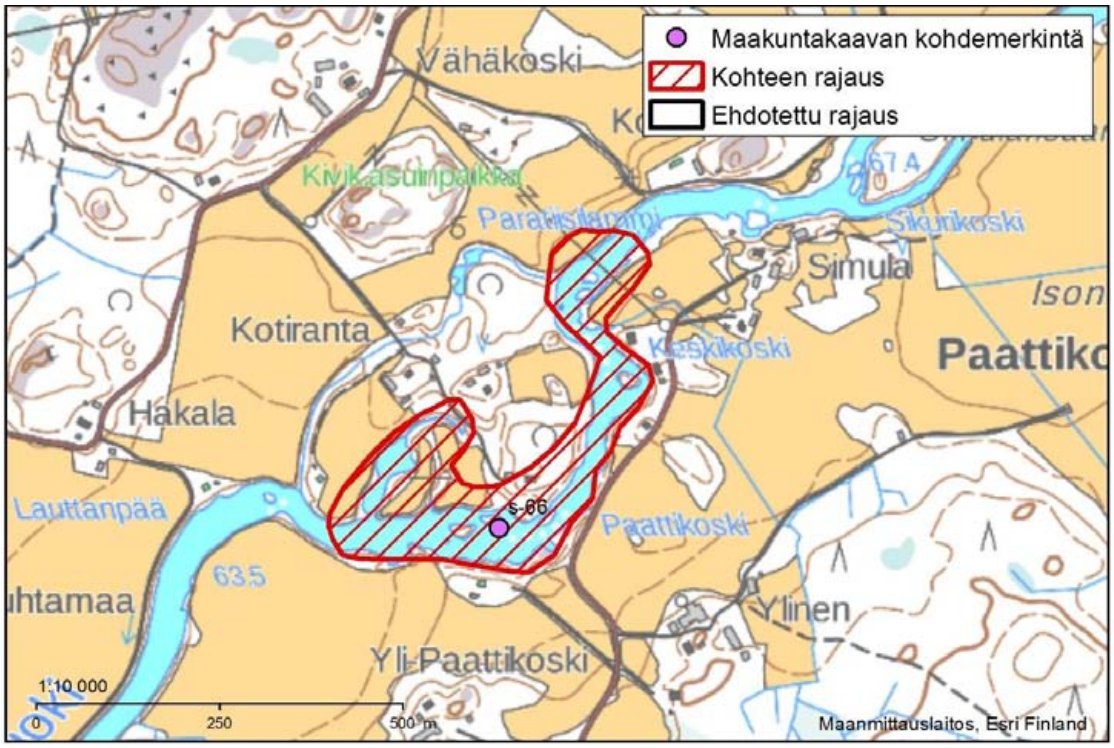
Paattikoski s-66

Kohde sijaitsee Paattikosken kylästä noin viisi kilometriä Kankaanpään keskustasta länteen. Paattikoski on Karvianjoen kivikkoinen koski, jonka putouskorkeus on noin kaksi metriä. Kaunista koskea ympäröivät viljely-alueet, mutta rantojen rinteillä on kapealti lehtoa. Koskeen on tehty kalataloudellinen kunnostus. Kosken rannoille on rakennettu molemmin puolin huviloita. Kiinteistöillä ei juuri luonnontilaista lehtoa enää ole, mutta jyrkillä rinteitä on vielä muutamia runsaslahopuustoisia lehtokuvioita. Suvannossa on pieni deltasaari ja suurruohoista rantaniittyä. Kohteella on ollut aikoinaan mylly ja muuta kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennuskantaa.

Kasvilajisto koostuu tavanomaisista tuoreiden ja kosteiden lehtojen lajeista. Paattikosken lehtotyypeistä vaarantunut (VU) on tuore keskiravinteinen lehto. Satakunnan luonnonsuojeluselvityksessä mainituista järeistä metsälehmuksista osa on kaadettu kesäasuntojen tonteilta. Majavia on tälläkin Karvianjoen osalla. Karvianjoessa esiintyy taimen, *Salmo trutta*, joka on erittäin uhanalainen (EN). Kohteen rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1).

Taulukko 1. Paattikosken luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	4	**Rajaus**	
Kankaanpää, Paattikoski	alaluokat	1.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
s-66	luonnontila, muutostila	1, 2	rakentaminen	7
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
s-66	ei arvioida	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
180	vakaa	=	kulttuurihistoriallinen	6
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 8 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4	
Lisätiedot: Kunnostettu kivikkoinen Karvianjoen koski. Taimen, *Salmo trutta*, joka on erittäin uhanalainen (EN). Uhanalaisluokitukseltaan vaarantunut (VU) lehtotyyppi.				

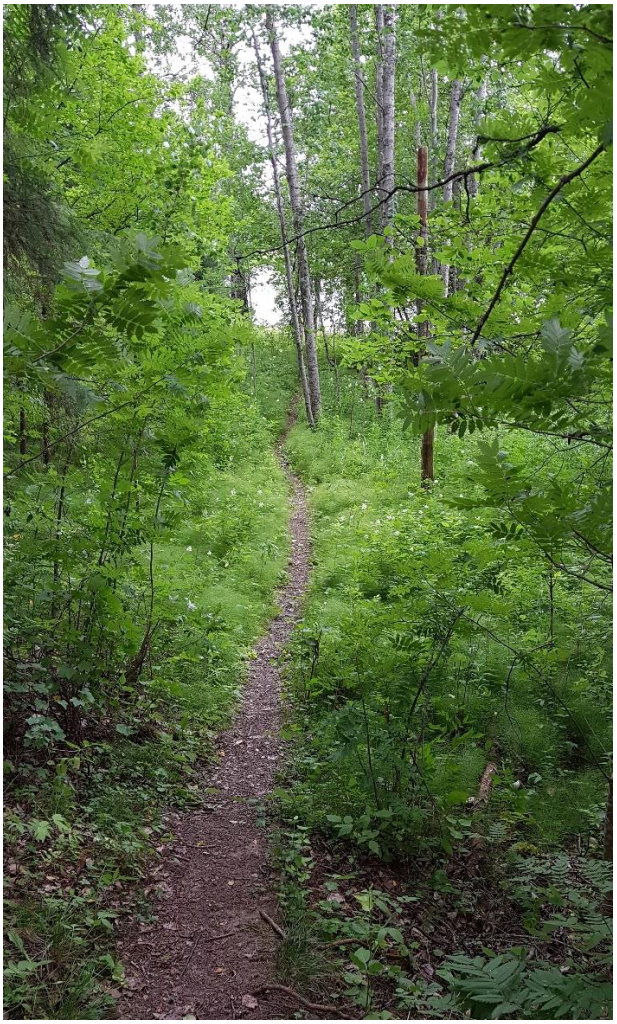

Kartta 1. Paattikosken (s-66) karttarajaus.

Kuvat 2 ja 3. Paattikosken ranta- ja rinnelehtoja.

Kuvat 4-6. Paattikoski on satoja metrejä pitkä. Kohde on suosittu kalapaikka ja polkuja on runsaasti.

Kuva 1. Silokeitaan rahkoittuvaa saranevaa.

Silokeidas S-252

Silokeidas sijaitsee Kankaanpään Santaskylästä noin kolme kilometriä kaakkoon. Suon keskusta on avointa ja ojittamatonta nevaa. Laiteilla on vähäpuustoisia rämeitä. Eteläosastaan suo rajoittuu kalliomaihin, mutta muutoin reunat on ojitettu. Keskellä on pieni kalliosaareke, jossa vanhan niittyladon jäänteet. Karut kalliot eteläosasta sekä kivennäismaat on hakattu aukkoon aivan vastikään rajauksen sisältäkin. Pieni kaistale vanhaa kalliomännikköä on säästetty suon reunaan.

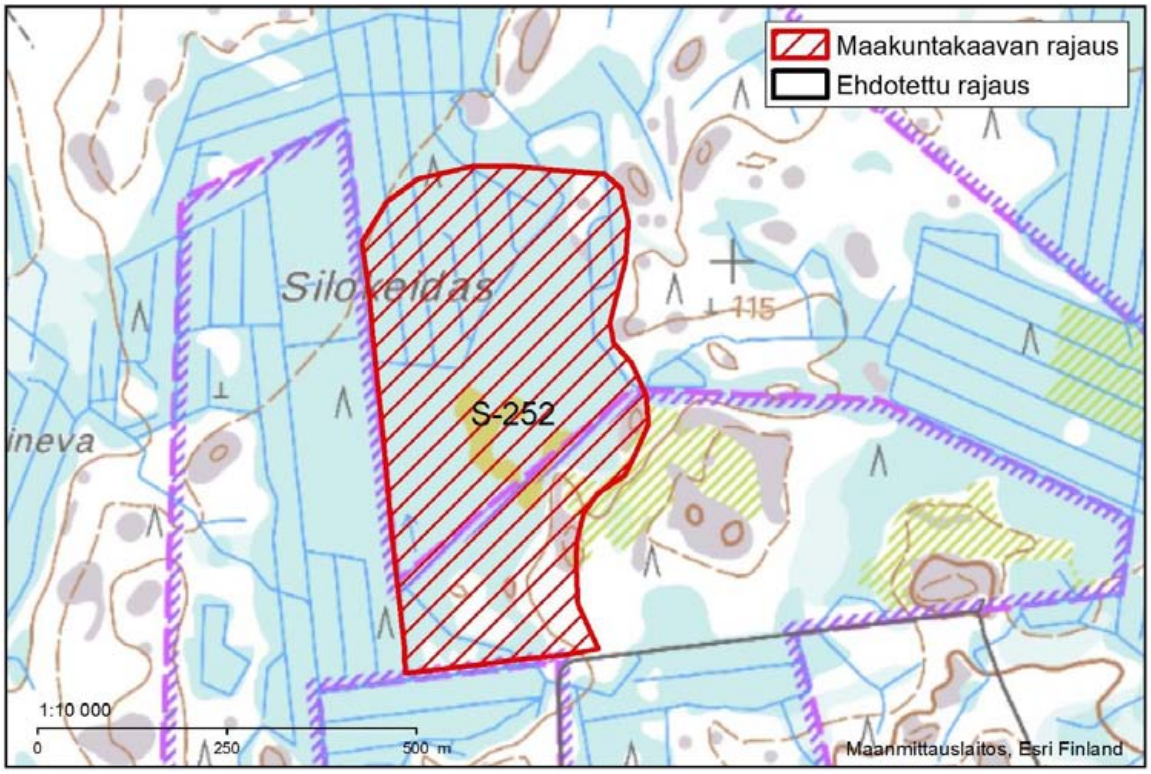
Kallioiden reunassa on kapealti mesotrofista saranevaa. Kuvion kasvillisuudesta löytyy muun muassa järviruoko, kataja, tuhkapaju, maariankämmekkä ja jouhivihvilä. Jouhi- ja pullosara ovat runsaita. Tästä pohjoiseen neva on karua, oligotrofista saranevaa, jolla on kohtalaisesti jouhi- ja pullosaraa. Suo on ilmeisesti karuuntumassa, sillä matalat mättäät ja välipinnat ovat varsin rahkaisia. Pohjoisempana niittyladon takana suo karuuntuu edelleen ja nevaosa muuttuu oligotrofiseksi lyhytkorsinevaksi. Rämereunassa on kapea kaistale erikoista kanervarahkarämettä, jolla vaivaiskoivu on huomattavan runsas ja isokoista. Kuviolla on piirteitä Etelä-Suomessa hyvin harvinaisesta vaivaiskoivurämeestä. Pohjoislaidan rahka- ja isovarpurämeet ovat kuitenkin muuttumatilassa ojitusten seurauksena. Vanhat ojat ovat umpeutumassa, mutta kuivattavat pohjoisosaa edelleen merkittävästi. Laiteilta löytyy myös tupasvillakorpea ja -rämettä, nekin muuttumatilassa.

Kohteen luontotyypeistä vaarantuneita (VU) ovat saranevat ja minerotrofiset lyhytkorsinevat.

Rajaukseen ei esitetä muutoksia kivennäismaiden käsittelyistä huolimatta (kartta 1). Ydinalueet ovat edelleen edustavia. Neva on epätyypillinen satakuntalaissuoksi. Kohde kaipaisi kuitenkin ennallistamistoimia kuivumisen pysäyttämiseksi.

Taulukko 1. Silokeitaan luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Kankaanpää, Santaskylä	alaluokat	7	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-252	luonnontila, muutostila	1, 2	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-252	ennallistaen	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		kulttuurihistoriallinen	6
186	heikkenevä	-	uhanalaiset luontotyypit	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 20 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 8	
Lisätiedot: Avoin ja keskusosiltaan ojittamaton saraneva. Kivennäismaita on avohakattu vastikään. Kaksi vaarantunutta (VU) suoluontotyyppiä. Kulttuurihistoriallisia arvoja mm. niittyladon jäänteet.				

Kartta 1. Silokeitaan (S-252) rajaus.

Kuva 2. Nevan keskellä on niittyladon jäänteet muistona entisaikojen suoheinän korjuusta.

Kuvat 3-5. Parhaiten säilynyt kalliomännikkö. Taustalla rajan sisälle tehty hakkuu ja saranevaa. Järviruokoa, *Phragmites australis,* on runsaasti kallionlaiteen kuviolla. Pohjoisosan kanervarahkarämeellä vaivaiskoivu, *Betula nana*, on runsas.

Kuva 1. Majamaankeitaan ojittamatonta nevaosaa. Villapääluikka, T*richophorum alpinum,* on runsas.

Taulunkylän suolähteet S-2034

Kohde muodostuu kahdesta eri osa-alueesta. Toinen osa-alue sijaitsee Kankaanpään Taulunkylän Valkjärven länsirannalla ojitetun Majamaankeitaan ojittamattomalla eteläreunalla. Laajempi osa-alue sijaitsee Taulunkylän eteläpuolella Ulvaanharjun länsirinteen tyvellä.

Majamaankeitaan kohde on keskustaltaan avointa nevaa, jonka reunalla on isovarpurämettä. Isovarpurämeistä suurin osa on muuttumatilassa. Lisäksi kohteella on pieni luonnontilainen tuore kangasmaasaareke. Valkjärven rannassa on kapea ruoko- ja saraluhtavyö. Nevaosan kosteimmat alueet ovat enimmäkseen mesotrofista saranevaa. Syrjempänä on oligo-mesotrofista lyhytkorsinevaa sekä karumpia rahkamättäitä. Aiemmin mainittua lähdelampea ei enää ole erotettavissa ja lähdejuottikin erottuu enää vaivoin. Ilmeisesti Majamaankeitaan ojitukset ja mahdollinen pohjaveden vähentyminen ovat kuivattaneet suota siten, että rahkoittuminen on peittänyt entisen rimmen. Kasvillisuudessa esiintyy tavanomaisten nevalajien ohella joitakin hieman vaateliaampia kasveja, kuten villapääluikka, pullosara ja luhtavilla.

Osa-alueen luontotyypeistä vaarantuneita (VU) ovat isovarpurämeet, saranevat ja minerotrofiset lyhytkorsinevat.

Ulvaanharjun syrjässä sijaitseva kohde on kooltaan laajempi. Valtaosa kohteesta on isovarpu- tai kanervarahkarämettä, joista osa on luonnontilaisia. Alueen eteläosa on kuitenkin enimmäkseen avohakattu ja uudisojitettu. Jäljelle jääneet rämeet ovat nekin huomattavan kuivia. Kohteella on myös laaja ratsastusreitistö.

Keskimäärin muutoinkin paremmin säilyneellä kohteen pohjoisosalla on kaksi edustavaa kuviota. Lähteikkökuvioilta löytyy lähdevesiallikoita, tihkupintoja, ja lähdelettoa. Näistä pohjoisempi sijoittuu harjunrinteen niemekemäisen ulokkeen tuntumaan. Rinteeseen on tosin vastikään tehty uusi kaivo, jonka vaikutukset lähteisyyteen selviävät myöhemmin. Kohteella on useista pohjavesi-välipinnoista koostuva rimpilettoinen rahkaräme. Kaivon juurella on pari kirkasvetistä lähdevesirimpeä. Keskemmältä kuviota löytyy osin ruoppaisia lähdevesivaikutteisia välipintoja.

Lajisto on edustavaa, kuten vaarantunut (VU) pikkukihokki, *Drosera intermedia*. Lisäksi kuviolla esiintyy muun muassa kiiltopaju, maariankämmekkä, siniheinä, tähtisara, juurtosara ja jokapaikansara. Sammallajisto on lähdekartoituksen yhteydessä todettu vaateliaaksi: lettosirppisammal, rimpisirppisammal, aapasirppisammal, hetesirppisammal, heterahkasammal ja lettonauhasammal. Leton yli on ajettu jossain vaiheessa työkoneella ja lisäksi reunarämeelle on raivattu leveä ajoura.

Toinen noin yhden hehtaarin laajuinen nevakuvio sijaitsee etelämpänä. Nevan ydinalueena on välipintainen rimpiletto. Alueen itäpuolelta löytyy lisäksi lähdevaikutteinen lettoneva. Osa-alueen lajisto on vaateliasta. Lähdekartoituksen yhteydessä havaittuja sammalia ovat muun muassa punasirppisammal (RT), lettosirppisammal, rimpisirppisammal, lettokuirisammal, lettorahkasammal, hetesirppisammal, aapasirppisammal, heterahkasammal, sararahkasammal ja lettonauhasammal. Kasveista löytyy muun muassa villapääluikka ja maariankämmekkä.

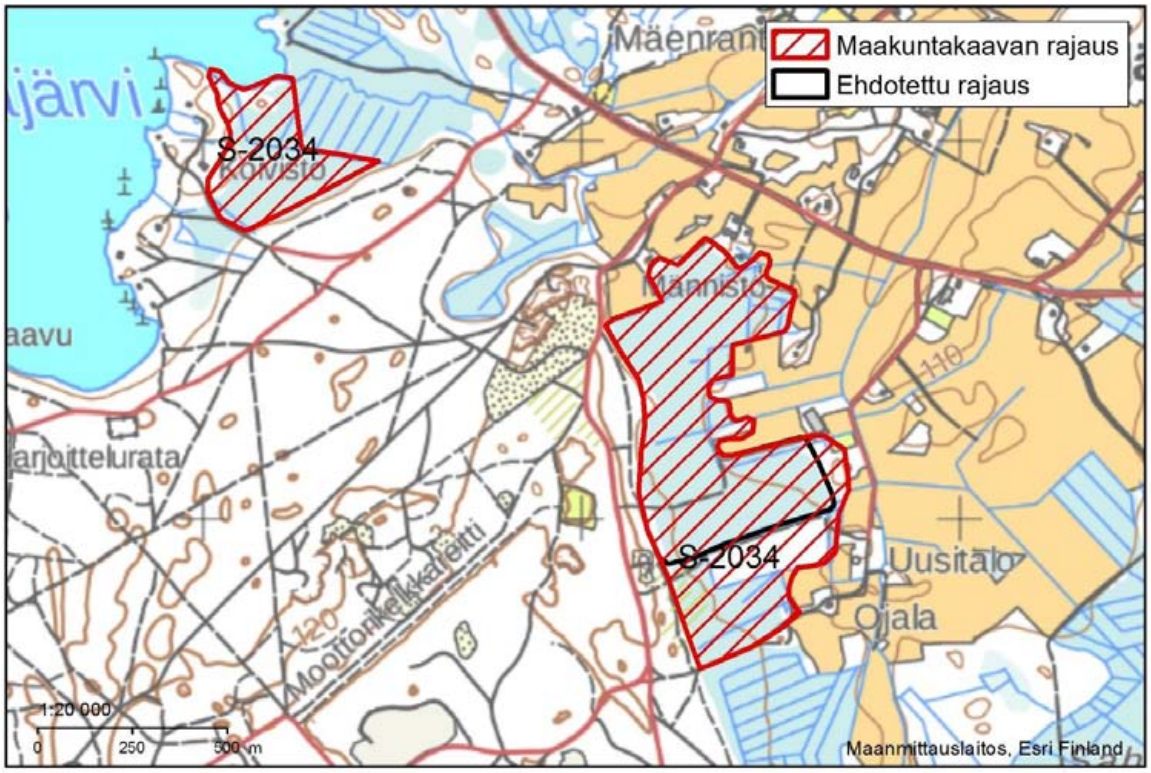
Harjunliepeen puustoisilla rämeillä on muuallakin pohjavesivaikutusta. Esimerkiksi järviruokoa, katajia sekä maariankämmekkää löytyy yllättävistä paikoista muutoin karuilta kuvioilta. Nämä kohteet olivat ainakin kesällä 2019 huomattavan kuivia ja taantuvan oloisia. Eteläosan ojitukset ja alueen pohjavedenotto lienevät tähän syynä.

Osa-alueen luontotyypeistä isovarpuräme on vaarantunut (VU) luontotyyppi. Lähteiköt ovat erittäin uhanalaisia (EN). Molemmat lettotyypit ovat äärimmäisen uhanalaisia (CR). Lettoiset lähteiköt täyttävät lisäksi E-luokan pohjavesialueen pohjavedestä suoraan riippuvaisen merkittävän ekosysteemin kriteerit.

Kohteen rajausta esitetään pienennettäväksi voimakkaasti käsitellyn ja muutoinkin luonnonarvoiltaan heikomman eteläosan rajaamisella pois (kartta 1). Jäljelle jäävän alueen kaavamerkinnäksi suositellaan SL.

Taulukko 1. Taulunkylän suolähteiden luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Kankaanpää, Taulunkylä	alaluokat	2.3, 6.1	muutettu	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-2034	luonnontila, muutostila	1, 2	ojitus, hakkuu, vedenotto	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	ennallistaen	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		erikoisuus	7
221	heikkenevä	-	uhanalaiset luontotyypit	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 48 ha, **uusi:** 36 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 92, 93	
Lisätiedot: Pohjavesivaikutteisia piensoita ja ympäröiviä rämeitä. Vaarantunut (VU) pikkukihokki, *Drosera intermedia*. Kolme vaarantunutta (VU) suoluontotyyppiä, yksi erittäin uhanalainen (EN) sekä kaksi äärimmäisen uhanalaista (CR).				

Kartta 1. Taulunkylän suolähteet -kohteen (S-2034) rajaus.

Kuva 2. Majamaankeitaan nevaa.

Kuvat 3-5. Eteläisemmän kohteen letto alkaa suoraan harjurinteen kupeesta. Lähdevesiallikko.

Kuvat 6-8. Ajoura nevalla. Kaivo. Pohjavesivaikutteisella kanervarahkarämeellä yllättäen järviruokoa, *Phragmites australis* ja pajuja.

Kuva 1. Vääräneva on maisemallisesti kaunis.

Vääräneva S-67

Vääräneva sijaitsee aivan Kankaanpään ja Siikaisten rajalla noin kolme kilometriä Luomajärven kylästä länteen. Neva on pitkänomainen jyrkkien kalliomänniköiden ympäröimä neva. Siikaisten puolella suon pohjoispäätä on ojitettu kaavarajaukseen asti. Rahkamättäisyys on vähäistä, mutta rajan ojitukset kuivattavat suota ja vauhdittavat rahkoittumista. Nevan pohjakerroksessa rahkasammalien määrä on lisääntymässä ja saranevat muuttumassa lyhytkorsinevojen suuntaan. Eteläpäässä on myös kaksi luonnontilaista ja kaunista kalliosaareketta. Kohteen lounaiskulmassa on kalliolouhos ja maa-ainestenottoalue. Toiminta on levittäytynyt kaavarajauksen sisään lähes hehtaarin alalla.

Vääränevan suoluontotyypit ovat enimmäkseen karuja. Suon länsilaidalta tapaa kapealti myös mesotrofista suokasvillisuutta. Vääränevan keskialueella on karua jouhisaravaltaista saranevaa. Lisäksi saranevalla kasvaa pullosaraa. Kuivuva saraneva vaihettuu eteläpään ja reunempana karuksi lyhytkorsinevaksi. Länsilaiteen kallionsyrjässä on karua sararämettä ja sarakorpea sekä tupasvillakorpea. Näiden ohella vielä luhtanevaa ja luhtanevakorpea. Lounaisreunassa esiintyy luonnontilaista isovarpurämettä kalliosaarekkeiden tuntumassa.

Kasvillisuus on luontotyypeille ominaista, kuten jouhisaraa ja pullosaraa. Luhtaisilla länsireunan juoteilla esiintyy myös järvikorte, raate, tuhkapaju, jouhivihvilä, kurjenjalka, vehka, terttualpi, korpikastikka ja viiltosara.

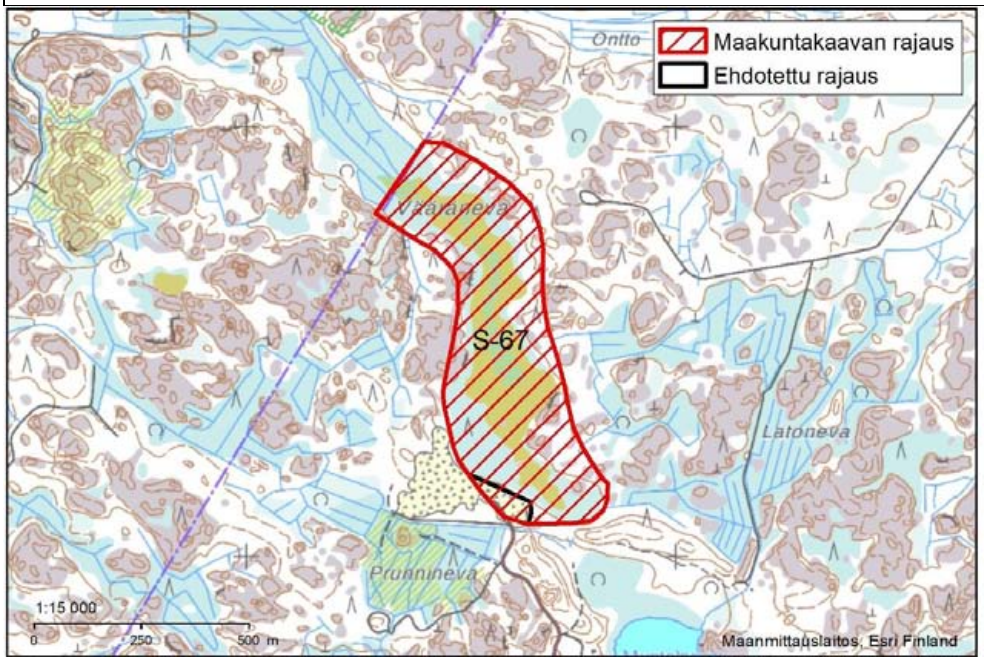
Luontotyypeistä vaarantuneita (VU) ovat luhtaneva, saraneva, minerotrofinen lyhytkorsineva ja tupasvillakorpi sekä isovarpuräme. Erittäin uhanalaisia (EN) ovat sararämeet ja sarakorvet. Linnustotietoja kohteelta ei ole. Kesällä 2019 suolla pesi kuovi. Vääränevalla esiintyy kaksi vaarantunutta (VU) jäkälälajia: takkuhankajäkälä, *Evernia divaricata* ja lupporustojäkälä, *Ramalina thrausta*.

Kohde on pääosin säilynyt luonnontilaisena, mutta rajan tuntuman ojitukset ratkaisevat kohteen luonnontilan säilymisen pidemmällä aikavälillä. Säilyneisyyden ja edustavuuden perusteella Vääränevan kaavamerkinnäksi suositellaan SL. Rajauksesta jouduttaneen poistamaan maa-aineksenoton seurauksena luonnonarvoiltaan tuhoutunut alue (kartta 1).

Taulukko 1. Vääränevan luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Kankaanpää, Luomajärvi	alaluokat	7, 2.4	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-67	luonnontila, muutostila	1, 2	ojitus, maa-ainestenotto	1, 12
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-67	ennallistaen	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
172	heikkenevä	-	uhanalaiset luontotyypit	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 23 ha, **uusi**: 22 ha	maakuntakaava	12	1, 4, 64	

Lisätiedot: Avoin ja keskusosiltaan ojittamaton saraneva. Edustavaa luonnontilaista kallioluontoa**.** Vaarantuneita jäkäliä. Viisi vaarantunutta (VU) ja kaksi erittäin uhanalaista (EN) suoluontotyyppiä. Kaavarajan sisällä kalliolouhos.

Kartta 1. Vääränevan (S-67) rajaus.

Kuva 2. Kalliolouhos sijaitsee aivan kohteen rajalla ja toiminta on levittäytynyt myös maakuntakaavassa osoitetun alueen sisälle.

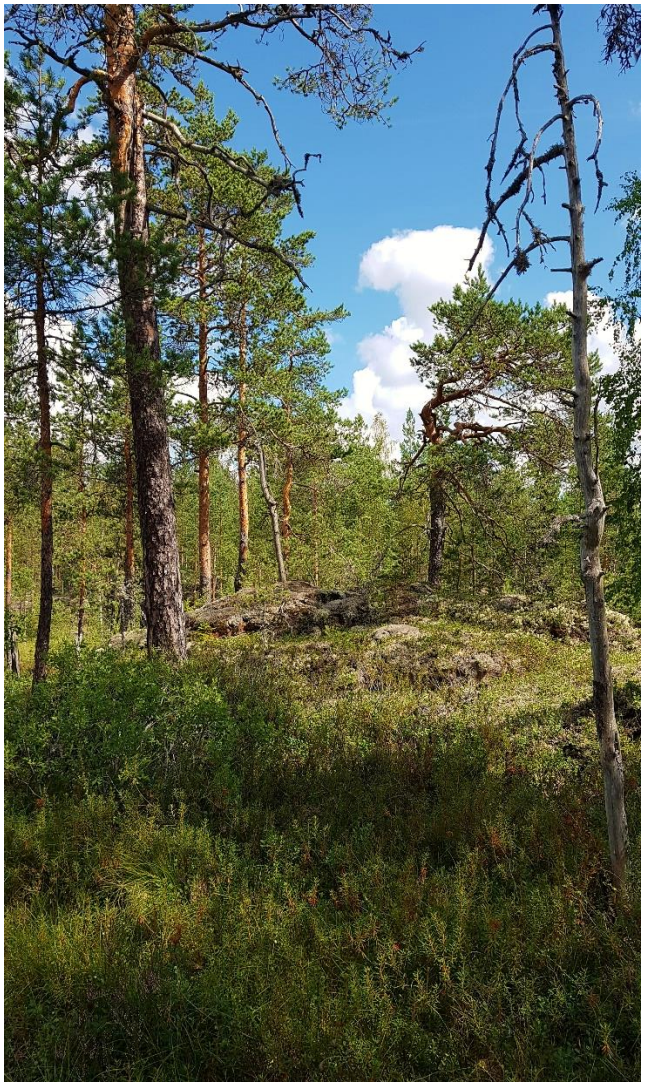

Kuvat 3-5. Vääränevan luontotyyppejä.

Kuvat 6-8. Vääräneva on reunoiltaankin pitkälti luonnontilainen.

Kuva 1. Kommokeitaan suolampia.

Kommokeidas S-59

Kommokeidas sijaitsee Niinisalosta Karviaan menevän tien itäpuolella Karhusaaren kylässä aivan Jämijärven rajan tuntumassa. Valtaosa suosta on keidasrämettä. Kohde on turvetuotantoalueiden ympäröimä. Laajin Isoniemenkeitaan turvetuotantoalue löytyy suon pohjoisrajalta. Pienialaisempaa turvetuotantoa on jostain syystä päätynyt myös maakuntakaavan suojelualuerajauksen sisäpuolelle sen lounais- ja kaakkoisreunoilla. Rajauksen sisällä on turvetuotantoa runsaat kymmenen hehtaaria. Koilliskulman kivennäismaasaarekkeista osa on säilynyt luonnontilaisen kaltaisena, mutta osaa on avohakattu jokunen vuosi sitten. Eteläisimmän saarekkeen rämettä on niin ikään ojitettu. Pohjoisosan lyhytkorsinevasta osa on ojitettu kauan aikaa sitten ja ojat ovat umpeutumassa. Nevalle on syntynyt tupasvillarämemuuttumaa.

Suon keskiosan allikkoinen keidasräme kauniine pitkänomaisine kermeineen on mahdollisesti tulossa lähiaikoina suojelluksi. Keidaskeskustassa on kymmenkunta luonnontilaista suolampea, jotka ovat vesilailla suojeltuja vesiluontotyyppejä. Kermit ovat enimmäkseen isovarpurämettä. Kermeillä ja laajemmillakin isovarpurämeillä huomiota kiinnittää vaivaiskoivun runsaus. Keidasrämeen ruoppaisista kuljuista osa on niin laajoja, että ne voi myös kuvioida erillisiksi kuljunevoiksi.

Suon pohjoisosista löytyy isovarpu- ja tupasvillarämeitä sekä eriasteisia muuttumia. Oligotrofinen lyhytkorsinevakuvio löytyy suon pohjoisosan ojittamattomalta alueelta. Lyhytkorsinevaa on laajemmin rajauksen ulkopuolella Jämijärven puolella.

Kommokeidas on ollut hyvä lintusuo ja on sitä edelleen. Vuonna 2019 suolla pesi ainakin kaakkuri, teeri, laulujoutsen, sinisorsa, telkkä, kalalokki ja töyhtöhyyppä. Havainnointiaika oli myöhäinen, joten tiedot eivät ole kattavia. Muut linnustotiedot ovat valitettavan puutteellisia, mutta hieman vanhempien havaintojen mukaan suolla pesii edellä mainittujen lisäksi kurki, tavi, tukkasotka (EN), taivaanvuohi, liro ja kapustarinta. Kommokeitaan linnusto tulisi selvittää perusteellisemmin.

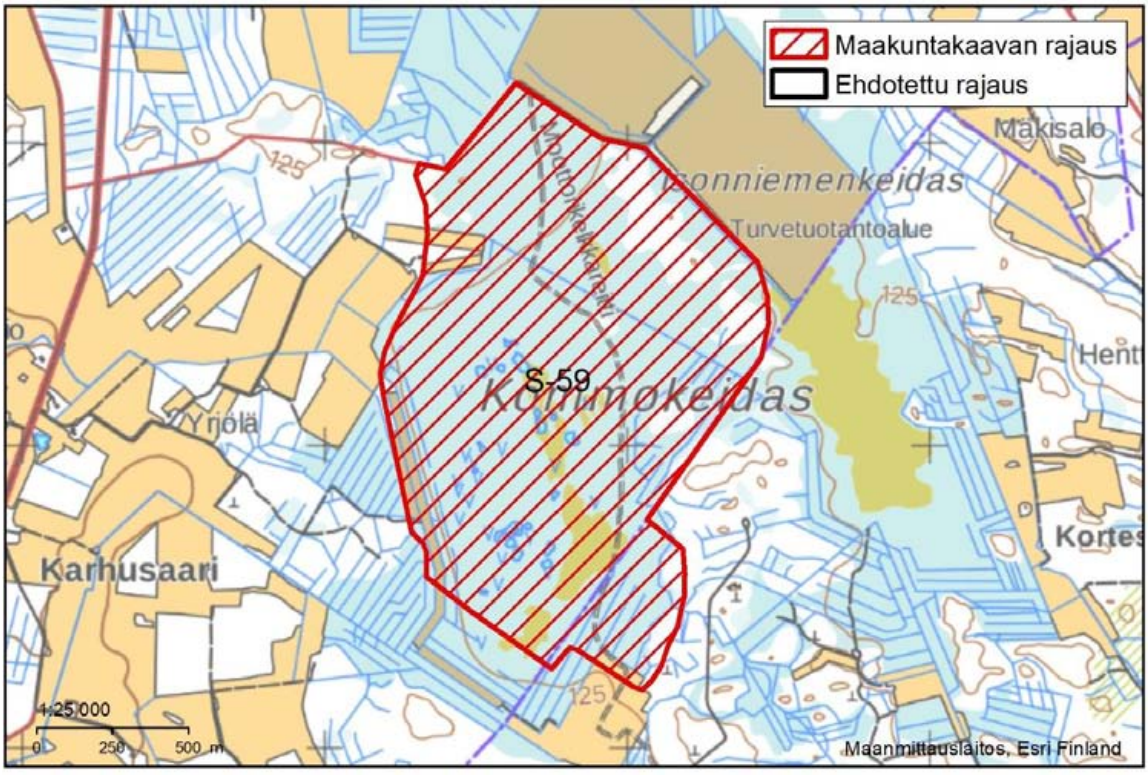
Kommokeitaan luonnontilaisista tai sen kaltaisista suoluontotyypeistä Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU) ovat isovarpu- ja tupasvillarämeet sekä minerotrofiset lyhytkorsinevat. Suolammet ovat myös vaarantuneita (VU).

Kommokeitaan allikkoinen keidaskeskusta on säilynyt ympäröivistä ojituksista ja turvetuotannosta hämmästyttävän hyvin. Keskusta on edelleen pitkälti luonnontilainen. Keidasrämeen reunamilla kuivuminen ja turpeen maatuminen on silmiinpistävää. Kohteen luonnonarvojen säilyttäminen ja palauttaminen edellyttäisi kunnostustoimia. Kohteen rajaus olisi perusteltua laajentaa kattamaan Jämijärven puolen laaja lyhytkorsineva-alue, joka on vielä kapealti yhteydessä Kommokeitaan ydinalueeseen. Mahdollinen laajennus tulee kuitenkin selvittää erillisenä maastotyönä.

Kohteen rajaus esitetään pidettäväksi ennallaan (kartta 1). Linnustoarvot ja kohteen edustavuus huomioiden oikea kaavamerkintä on SL.

Taulukko 1. Kommokeitaan luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Kankaanpää, Karhusaari	alaluokat	2.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-59	luonnontila, muutostila	1, 2	ojitus, turvetuotanto	2, 3
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-59	ennallistaen	0	uhanalaiset luontotyypit	8
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		luonnontilaisuus	10
195	vakaa, heikkenevä	=, -	vaatii lisäselvityksiä	12
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 167 ha	maakuntakaava	12	1, 4, 29	
Lisätiedot: Keskustaltaan luonnontilainen ja allikkoinen keidasräme. Vesilain mukaisia suolampia. Kolme vaarantunutta (VU) suoluontotyyppiä. Suojelurajauksen sisällä on turvetuotantoa.				

Kartta 1. Kommokeitaan (S-59) rajaus.

Kuvat 2-4. Kermit ovat pitkänomaisia. Suolampi. Kuivunut kulju turvetuotantoalueen läheisyydessä.

Kuvat 5-7. Kaava-alueen sisälle on ilmaantunut turvetuotantoa. Ojat kuivattavat laiteita ja kaava-alueen turve on alkanut maatua.

Kuva 1. Suolootikko

Suolootikko S-2035

Suolootikko on karun kaunis neva Kankaanpään Verttuun kylässä kuntakeskuksesta noin seitsemän kilometriä lounaaseen. Kaavakohde on itseasiassa Mateenkeitaan eteläinen osa ja Suolootikko -nimi viittaa kaavakohteen ja Iso-Made -järven väliseen suoalueeseen. Aapamaista nevaa ympäröivät karut kalliomaat ja sen sisälläkin on muutama luonnoltaan hyvin säilynyt kivennäismaasaareke keloineen.

Suo-osa on enimmäkseen tasaista aapasuonkaltaista saranevaa, jonka poikki kulkee matalia lounaasta koilliseen suuntautuneita sarajänteitä. Pohjoisosa on ojittamaton, mutta eteläisen osan reunoilla on jonkin verran ojituksia. Näistä huolimatta neva on varsin kostea ja keskeltä rimpistä. Välipinnat ovat myös varsin upottavia. Reunojen rämeet ovat säilyneet yllättävän luonnontilaisina ojituksista huolimatta.

Avoin neva on keskiosiltaan karua sara- ja lyhytkorsinevaa. Kalvakkanevamainen lyhytkortisuus runsastuu reunojen suunnassa. Rimpisellä alueella on jopa rahkaista ja oligotrofista rimpinevaa. Karuimmilta osiltaan se tosin muistuttaa paljolti kuljunevaa. Jännemäisillä rakenteilla kasvaa runsaammin valkopiirtoheinä sekä rahka-, muta-, jouhi- ja pullosaraa. Saarekkeiden tuntumassa ja laiteilla on kanervarahkarämettä sekä aivan metsänrajassa isovarpurämettä.

Pienialaisia hieskoivuvaltaisia tupasvillakorpia löytyy reuna-alueiden rehevämmiltä paikoilta. Korpien kasvillisuudessa esiintyvät muun muassa maariankämmekkä ja korpikastikka niukkoina. Rajauksen ulkopuolella hiekkatien ja Iso-Made -järven välissä on ojittamatonta ja edustavaa rahkarämettä sekä saraista lyhytkorsinevaa. Alueella on myös piirteitä Satakunnassa harvinaisesta oligotrofisesta lyhytkorsirämeestä. Alueen lisäämistä kaavarajaukseen tulisi harkita.

Linnustotiedot ovat puutteellisia. Kesällä 2019 pesimälajistoon kuuluivat ainakin töyhtöhyyppä 2 paria, kuovi 1 pari ja kapustarinta 1 pari. Kostealla nevalla on muillekin kahlaajille sopivaa pesimäbiotooppia.

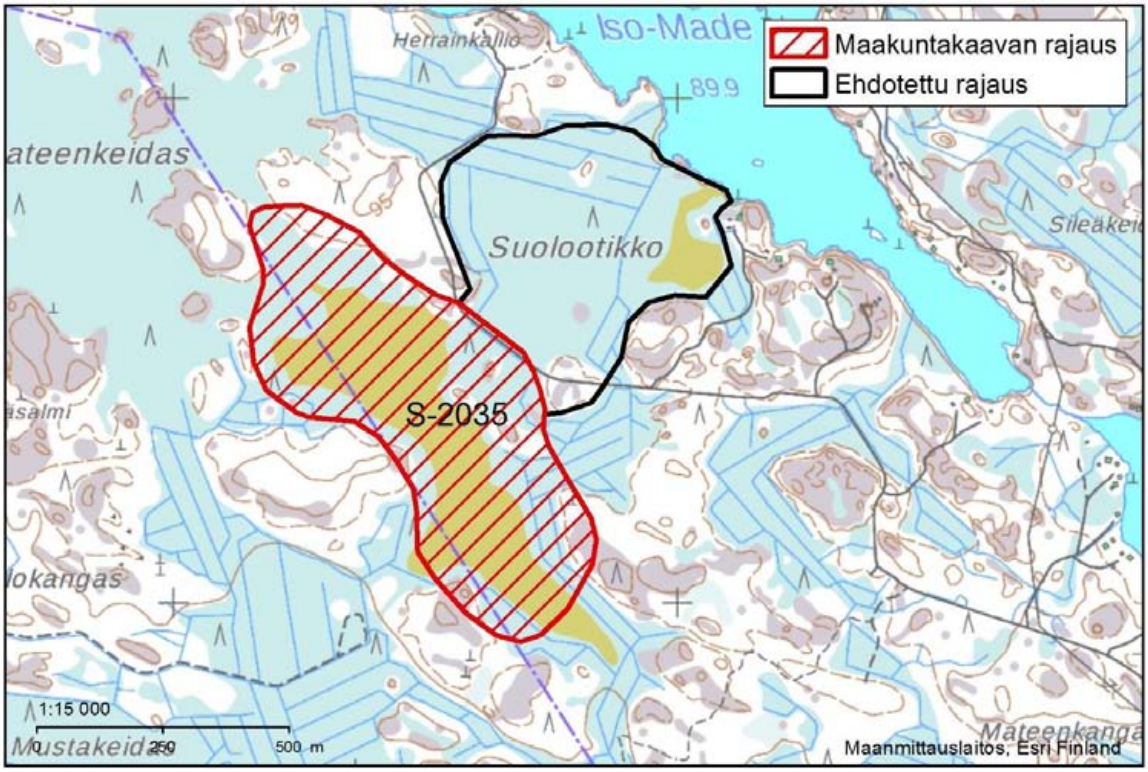
Suolootikon suoluontotyypeistä Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU) ovat isovarpuräme, saraneva ja minerotrofinen lyhytkorsineva sekä tupasvillakorpi. Rimpinevat ovat erittäin uhanalaisia (EN). Keskiboreaaliset aapasuot ovat erittäin uhanalaisia (EN) luontotyyppiyhdistelmiä.

Kohde on osa laajempaa lähialueen ojittamatonta suoverkostoa yhdessä Mateenkeitaan, Papinlammin ja Kurkikeitaan kanssa. Mateenkeidas on lisäksi samaa suoaluetta. Aapamainen neva on maakunnallisesti harvinainen ja edustava luonnonkaunis kokonaisuus.

Kohteen rajaukseen esitetään lisättäväksi ojittamaton ja samaan suokokonaisuuteen kuuluva Suolootikon alue kaavakohteen ja Iso-Made-järven välistä (kartta 1). Arvokohteen kaavamerkinnäksi ehdotetaan SL.

Taulukko 1. Suolootikon luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Kankaanpää, Verttuu	alaluokat	7	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-2035	luonnontila, muutostila	1, 2	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	ennallistaen	0	maisema	4
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		erikoisuus	7
220	vakaa, heikkenevä	=, -	uhanalaiset luontotyypit	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 29 ha, **uusi:** 50 ha	maakuntakaava	12	1, 4, 28	
Lisätiedot: Avoin ja osin reunoiltaankin ojittamaton aapamainen karu neva. Neljä vaarantunutta (VU) ja yksi erittäin uhanalainen (EN) suoluontotyyppi. Aapasuot ovat vaarantuneita (VU).				

Kartta 1. Suolootikon (S-2035) rajaus

Kuvat 3-5. Rimpistä nevaa. Saarekkeen kelo. Upottavaa suota on kierretty mönkijällä.

Kuvat 6-8. Kalliolaiteiden rahkarämettä. Kuva Mateenkeitaan suuntaan. Ehdotetulla laajennusalueella on lyhytkorsirämeen piirteitä.

Kuva 1. Lähdevaikutteisella alueella maariankämmekkä, *Dactylorhiza maculata,* on runsas.

Aittoharjun rinnesuo SL-2031

Kohde sijaitsee Kankaanpään keskustasta noin kahdeksan kilometriä pohjoiseen Viidanperän kylän tuntumassa. Voimakkaasti itäkoilliseen viettävän hiekkaharjun rinteeseen syntyneen suon luonto on enimmäkseen karua rämettä. Hirvikankaan-Oppaankankaan harjusta purkautuu kuitenkin huomattavan paljon pohjavettä. Lähdevettä purkautuu laajalla alueella hiekkarinteeseen. Ilmiö on synnyttänyt ainutlaatuisen kaltevan meso-eutrofisen lähteikköalueen. Voimakkaasti pohjavesivaikutteista ekosysteemiä on rinteellä lähes viisi hehtaaria. Valtaosa keskittyy kohteen eteläosaan, mutta aivan kaava-alueen luoteiskulmassakin on avolähde.

Suurin osa kohteesta on isovarpu- ja kanervarahkarämettä. Kuivemman koilliskulman metsäsaarekkeiden tuntumasta löytyy myös tuoretta ja kuivaa kangasmetsää sekä tupasvillakorpimuuttuma. Siirryttäessä näiltä etelän suuntaan lähdevesivaikutteisuus näkyy ravinteisempien luontotyyppien runsastumisena matalaturpeisen suon muuttuessa upottavan hetteiseksi.

Vaihettumisvyöhykkeen kuvioilta on erotettavissa luonnontilaista oligo-mesotrofista sararämettä ja sarakorpea. Ylärinteellä harjun kupeessa on metsäkortekorpea, jonka reuna kärsii harjun syrjään kaivetun ojan kuivatuksesta. Tämän läheisyyteen on myös tehty vastikään uusi kaivo. Toinen tihkupintainen metsäkortekorpi löytyy kaava-alueen pohjoisosasta.

Meso-eutrofiselta lähteikköosalta löytyy huomattava määrä kirkasvetisiä avolähteitä, lähdevesiallikkoja, tihkupintoja ja rinnettä alas valuvia kapeita lähdepuroja. Avolähteen ja lähdepuron ympärille on kehittynyt lähdelehtokorpi aivan kaavavarauksen kaakkoislaitaan. Pohjavedentuotto on koko alueella enimmäkseen kohtalainen ja lähdelehtokorvessa se on jopa hyvä.

Suurin osa pohjavesivaikutteisesta alueesta on lähteistä luhtanevaa, jota luonnehtivat sarojen ohella järvikortteen, raatteen ja maariankämmekän runsaus. Puusto on harvaa ja hieskoivuvaltaista. Puustoisemmilla kuvioilla luontotyyppi muistuttaa enemmän koivulettonevaa ja paikoin luhtanevakorpea.

Lähdelehtokorven kasvillisuus on niukkaa voimakkaan pohjavesivirtauksen, puuston varjostuksen ja runsaan rimpisyyden seurauksena. Vesi on hieman ruosteista. Lehväsammalia on kohtalaisesti. Puustossa on useita järeitä tervaleppiä sekä heikkokasvuisempia hieskoivuja ja kuusia. Lahopuutakin löytyy kohtalaisesti. Lehtokorpi täyttänee edustavimmalta osaltaan luonnonsuojelulain mukaisen tervaleppäkorven määritelmä. Tervaleppävaltaista korpea on kuitenkin pienialaisesti.

Rämeiden kasvillisuus on luontotyypeille ominaista. Meso-eutrofisella alueella järvikorte, raate ja maariankämmekkä ovat valtalajit. Näiden ohella muun muassa metsäkorte, suokorte, soreahiirenporras, metsäalvejuuri, kellotalvikki, suovehka, mesimarja, jouhivihvilä, tähtisara, jouhisara, jokapaikansara ja pullosara. Puusto on enimmäkseen niukkakasvuista hieskoivua, paikoin harmaaleppääkin. Pensaista löytyy muun muassa korpipaatsama, punaherukka, tuhka-, kiilto- ja virpapaju. Turvekerros on hiekkamaan päällä ohut, mutta hetteinen rahkasammalmatto on melko yhtenäinen. Sammallajistosta on hyvät tiedot alueella tehdyn pohjavesialueiden luontotyyppiselvityksen ansiosta. Kohteen rahkasammalia ovat varvikko-, aapa-, vaalea-, hete-, korpi-, sara- ja haprarahkasammal. Sirppisammalista löytyy rimpisirppisammal ja hetesirppisammal. Pohjavesivaikutusta näistä ilmentävät erityisesti heterahkasammal ja hetesirppisammal.

Luonnontilaisista tai sen kaltaisista luontotyypeistä vaarantuneita (VU) ovat isovarpuräme ja luhtaneva. Erittäin uhanalaisia ovat (EN) sararäme sekä lehto-, sara- ja metsäkortekorpi. Lisäksi lähteiköt ovat erittäin uhanalaisia (EN). Lettonevat ovat äärimmäisen uhanalaisia (CR). Kohteen koivulettonevan kaltaisilla kuvioilla luontotyypin kaikki tunnusmerkit eivät tosin täyty. Tervaleppäkorpi täyttänee luonnonsuojelulailla suojellun luontotyypin määritelmän. Lähteikkö täyttää myös vesilailla suojellun vesiluontotyypin määritelmän sekä E-luokan pohjavesialueen pohjavedestä suoraan riippuvaisen merkittävän ekosysteemin kriteerit.

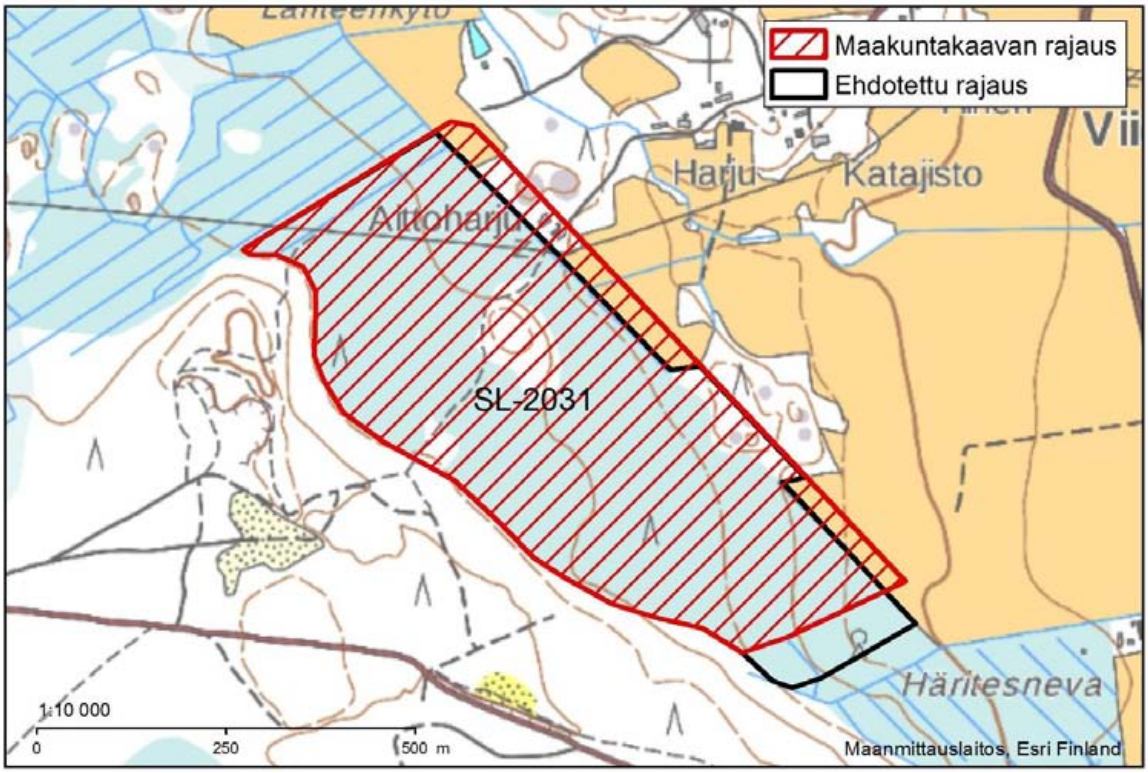
Maakuntakaavaan merkityn suojelualueen etelärajaa pitkin on kaivettu oja aivan lähdelehtokorven kylkeen. Lisäksi rajan sisään on kaivettu muutaman metrin matkalta sivuoja, jonka kautta pohjavedet vuotavat edellä mainittuun ojaan. Ojan eteläpuolen metsää on avohakattu, vaikka lähdevaikutteisuus ulottuu käsitellyllekin alueelle. Ojitus heikentää ajan mittaan kohteen luonnonarvoja, joten vesitaloudellinen ennallistaminen olisi tarpeen.

Lähialueen vedenotossa tulisi myös huomioida pohjaveden riittävyys suojelualueelle.

Poikkeuksellisen edustavan ja monipuolisen kohteen rajausta suositellaan tarkennettavaksi eteläreunaltaan kattamaan selvästi pohjavesivaikutteinen alue, joka tulisi ennallistaa pikimmiten (kartta 1).

Taulukko 1. Aittoharjun rinnesuo -kohteen luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Kankaanpää, Viidanperä	alaluokat	2.4, 6.1, 6.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-2031	luonnontila, muutostila	1, 2	ojitus	1
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalaiset luontotyypit	8
200	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 27 ha, **uusi:** 26 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 89, 90, 91	
Lisätiedot: Hiekkaharjun rinteen meso-eutrofinen lähteikkö. Vesi- ja luonnonsuojelulailla suojeltuja kohteita Kahdeksan luonnontilaista tai sen kaltaista uhanalaista luontotyyppiä (VU, EN ja CR).				

Taulukko 1. Aittoharjun rinnesuo -kohteen (SL-2031) rajaus.

Kuva 2. Isovarpurämeillä esiintyy toisinaan myös kulttuurivaikutusta.

Kuvat 3-5. Lähdevaikutteista rinnesuota luonnehtii raatteen, *Menyanthes trifoliata*, runsaus. Lähdekorven osin ruostevetistä puroa.

Kuvat 6-8. Sararämettä ja -korpea. Tervaleppien tyven voimakas lähdevesivirtaus. Pohjavesirimpi hetteessä.

Kuva 1. Lähdekorpea.

Lähteet Mölkkäristä etelään sl-2032

Kohde sijaitsee Kankaanpään keskustan Niinisalon välissä ojitetun Myllykeitaan pohjoislaidalla varuskunta-alueen harjunkupeessa. Alueella on aiemmin ollut kaksi lähdettä, mutta toinen niistä on lähes kokonaan kadonnut ojitusten seurauksena. Jäljellä on vain kostea kuoppa retkeilyreitin polulla ja pari kituvaa lähdesaratupasta. Säästynyt hiekkapohjainen lähdealue on yläosastaan luonnontilainen lukuun ottamatta lyhyttä ojamaista puronpätkää. Puro jatkuu piilopurona ja tihkupintoina lounaan suuntaan, kunnes muodostaa ojamaiseen purouoman ja jatkaa loristen suonreunan ojaan. Juuri ennen ojaa puronvarressa on muutama hyväkuntoinen lähdesaran (EN), *Carex paniculata,* tupas. Pohjavesituotto on hyvä ja virtaus purossa sekä ojassa on jatkuvaa.

Luonnontilaisen yläosan lähteikön alueella kasvaa järeitä kuusia, mäntyjä ja raitoja. Lisäksi löytyy pihlajia, hieskoivuja ja järeitä haapoja. Muutama järeä sammaloitunut kuusilahopuu on kaatunut lähteikön ylle ja muutakin lahoa löytyy. Pensaskerros on niukka, mutta kuusentaimia, katajia ja korpipaatsamia esiintyy harvakseltaan. Lähteiköllä ja puronvarressa on pienialaisesti kosteaa lähdevaikutteista lehtoa ja lehtokorpea. Lännempänä tihkupinnoilla on vielä pieniä korpilaikkuja. Ojitetun suon laidalla ja puron laiteilla on turvekangasta. Muutoin ympäristö on kapealti lehtomaista kangasta ja ulompana pohjavesivaikutuksesta tuoretta kangasta.

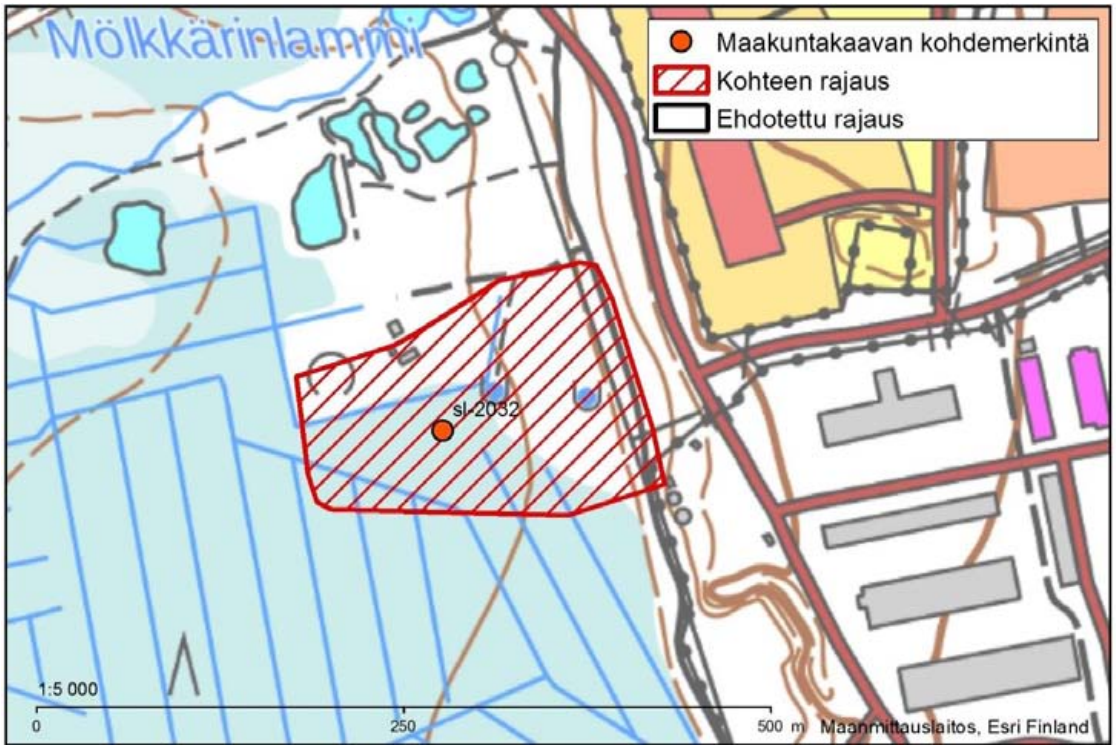
Kasvillisuudessa esiintyy lähteisyydestä kertovia lajeja, kuten isoalvejuuri, velholehti, kevätlinnunsilmä, leskenlehti ja lähdesara. Sammalista on löydetty muun muassa kampa-, purosuikero-, purokaltio-, lähde-, korpilehvä-, hetealve-, kilpilehvä- ja laholimisammal sekä heterahkasammal.

Lehtokorvet ja lähteiköt ovat erittäin uhanalaisia (EN) luontotyyppejä. Lähteet kuuluvat myös vesilailla suojeltuihin vesiluontotyyppeihin. Luonnontilaisen kaltaisena säilynyt lähteikön osa täyttää lisäksi E-luokan pohjavesialueen pohjavedestä suoraan riippuvaisen merkittävän ekosysteemin kriteerit.

Kohteen rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1).

Taulukko 1. Lähteet Mölkkäristä etelään -kohteen luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	6	**Rajaus**	
Kankaanpää, Niinisalo	alaluokat	6.1, 1.2, 2.4	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-2032	luonnontila, muutostila	1, 2	ojitus	1
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	ennallistaen	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalainen laji/luontotyyppi	8
210	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 3 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 89, 90, 91, 93	
Lisätiedot: Yläosaltaan luonnontilaisena säilynyt hyvätuottoinen lähteikkö. E-luokan pohjavesialueen ekosysteemi. Kaksi erittäin uhanalaista (EN) luontotyyppiä. Vesilailla suojelu vesiluontotyyppi.				

Kartta 1. Lähteet Mölkkäristä etelään -kohteen (sl-2032).

Kuva 2. Pohjavedenvirtaus on voimakasta.

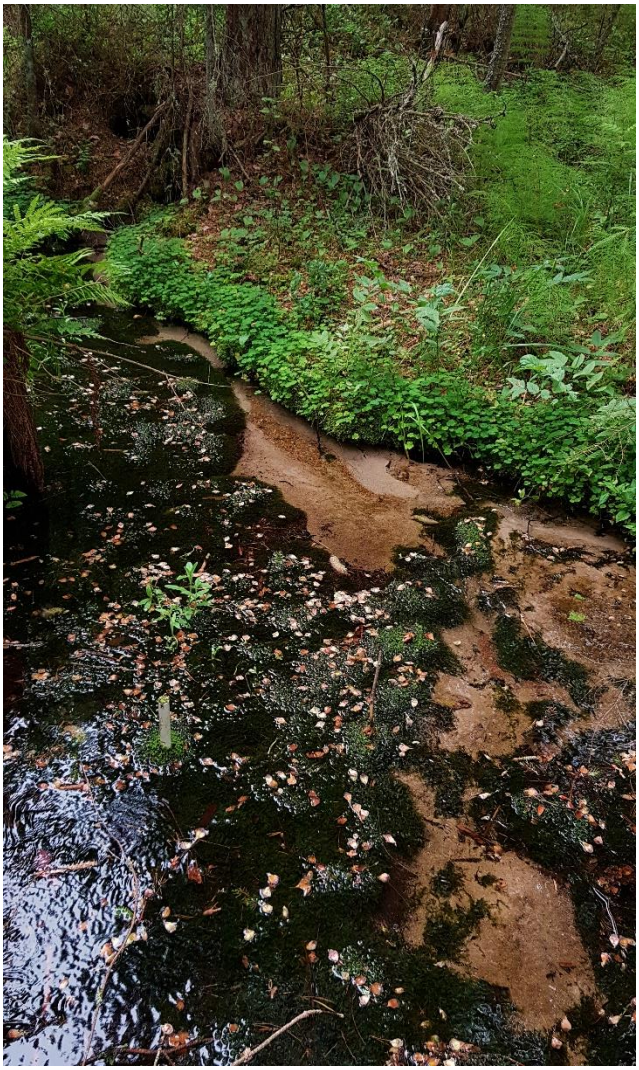

Kuvat 3-5. Järeitä lahopuita on kaatunut lähteikölle. Velholehti, *Circaea alpina*, lehväsammalilla.

Kuvat 6-8. Lähdesara, *Carex paniculata*. Puronvartta.

Kuva 1. Verttuunjärven rannat ovat luhtaiset.

Verttuunjärvi SL-69

Verttuunjärvi on pintavesityypiltään rehevä matala järvi, jonka ekologinen tila on tyydyttävä. Sen keskisyvyys on alle kaksi metriä. Järvellä on toteutettu vuodesta 2005 alkaen useita eri kunnostustoimenpiteitä, kuten vesikasvien niittoa, hoitokalastusta, pienimuotoisia ruoppauksia sekä ulkoisen kuormituksen vähentämistä kahteen ojaan tehdyillä pohjapadoilla.

Kohde on kapean ja lähes umpeen kasvaneen kannaksen erottama itäosa. Järven pohjois- ja länsirannoilla on laajoja monimuotoisia luhtarantoja. Lisäksi kelluslehtisiä on runsaasti. Karummat länsi- ja kaakkoisrannat on mökitetty taajaan. Luoteisreunan luhta on luonnonsuojelualuetta. Lisäksi kohteella on muutama maisemallisesti kaunis kallioinen niemi, joilla kaikilla tosin on huviloita.

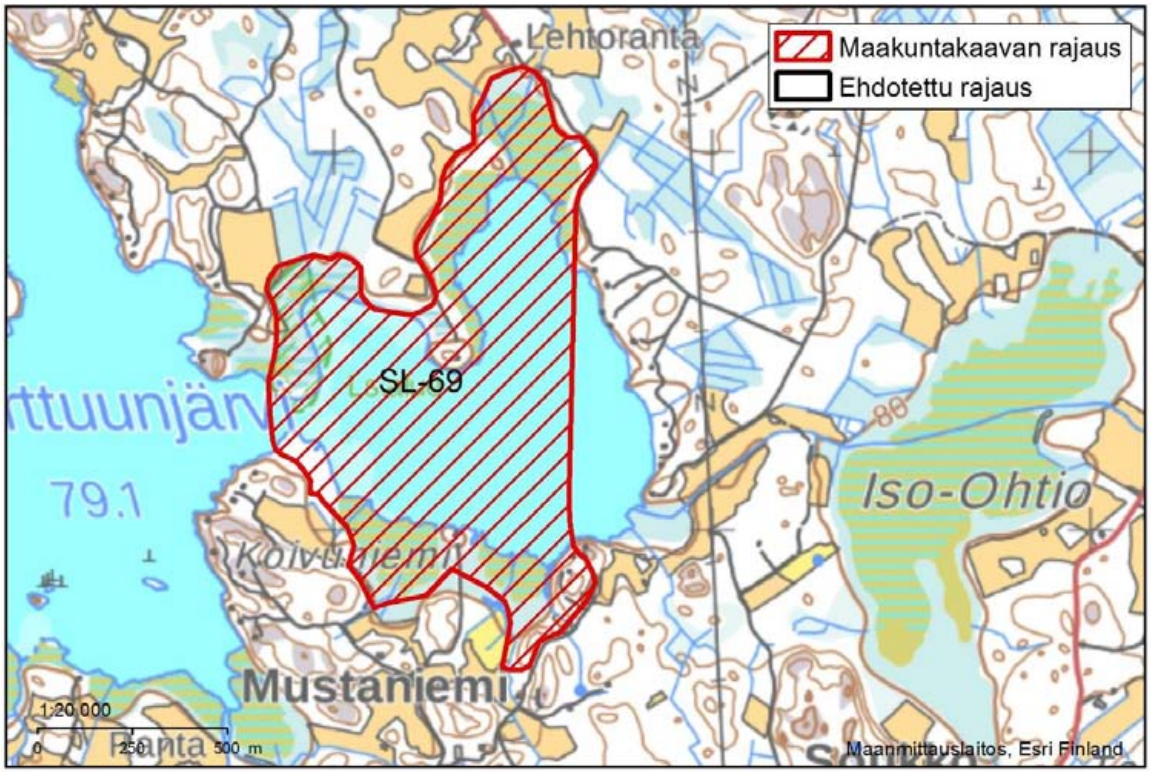
Verttuunjärvi on ollut erinomainen lintujärvi. Esimerkiksi äärimäisen uhanalaisia (CR) punasotkia on pesinyt järvellä jopa kymmenen paria. Kunnostushankkeen yhteydessä on tehty laajoja luonto- ja linnustoselvityksiä, mutta niitä ei tässä yhteydessä löytynyt. Linnustotiedot ovat tämänkin tähden puutteellisia.

Lajistossa on edelleen kuikka, kurki, kaulushaikara, ruskosuohaukka, pikkulokki, silkkiuikku, härkälintu, telkkä, sinisorsa, tavi ja punasotka (satunnaisesti). Tukkasotka (EN) ja nokikana (EN) ovat ilmeisesti hävinneet pesimälajistosta. Pesimälinnustotietojen ajantasaistamiselle olisi huomattava tarve. Kunnostettu Verttuunjärvi on potentiaalinen kohde arvokkaan linnuston elinympäristöksi.

Kohteen rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1).

Taulukko 1. Verttuunjärven luokittelu.

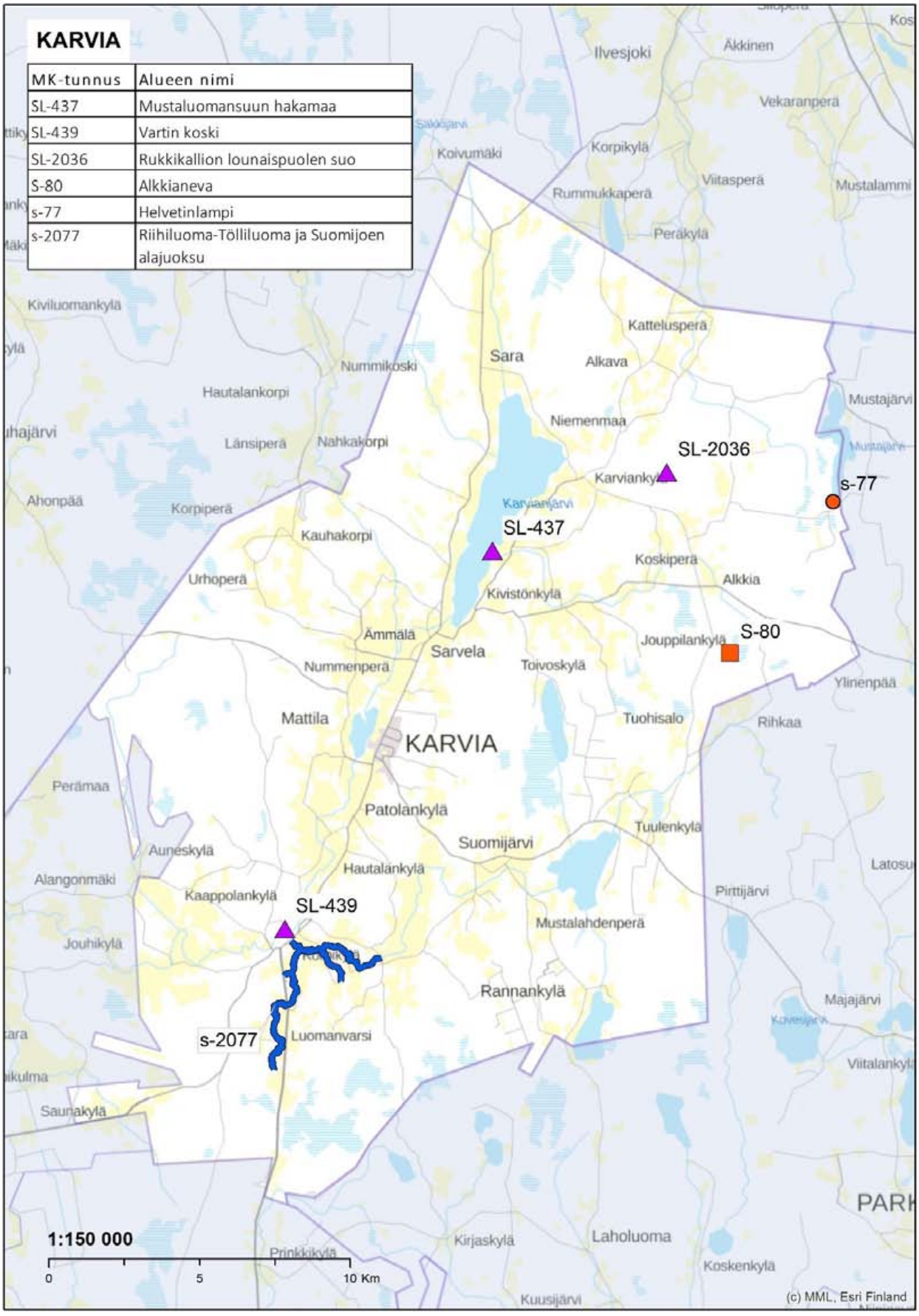
Kunta, kylä	**Pääluokka**	3	**Rajaus**	
Kankaanpää, Verttuu	alaluokat	3.3	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-69	luonnontila, muutostila	1, 2	umpeenkasvu, rehevöityminen	4, 6
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-69	ennallistaen	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	6
191	vakaa	=	vaatii lisäselvityksiä	12
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 80 ha	maakuntakaava, ls-alue	1, 12	1, 88	
Lisätiedot: Rehevä matala järvi, jonka ekologinen tila on tyydyttävä. Järveä on kunnostettu. Järvi on ollut hyvä lintujärvi, mutta tiedot ovat vanhentuneet ja linnuston nykytila on epäselvä.				

Kartta 1. Verttuunjärven (SL-69) rajaus.

Kuva 2. Kalliorannoilta on hyvä näkyvyys järvelle.

KARVIA
MK-tunnus | Alueen nimi
SL-437 | Mustaluomansuun hakamaa
SL-439 | Vartin koski
SL-2036 | Rukkikallion lounaispuolen suo
S-80 | Alkkianeva
s-77 | Helvetinlampi
s-2077 | Riihiluoma-Tölliluoma ja Suomijoen alajuoksu
Ilvesjoki
Äkkinen
Vekaranperä
Koivumäki
Korpikylä
Viitasperä
Mustalammi
Rummukkaperä
Peräkylä
Kiviluomankylä
Katteluspera
Sara
Alkava
Nummikoski
Hautalankorpi
Mustajärvi
Niemenmaa
Länsiperä
Nahkakorpi
SL-2036
Karviankylä
s-77
Ahonpää
Korpiperä
Karvianjärvi
SL-437
Kauhakorpi
Koskiperä
Urhoperä
Alkkia
Kivistönkylä
Ämmälä
Sarvela
Jouppilankylä
S-80
Nummenperä
Toivoskylä
Ylinenpää
Mattila
KARVIA
Tuohisalo
Rihkaa
Perämaa
Patolankylä
Tuulenkylä
Suomijärvi
Auneskylä
Hautalankylä
Alangonmäki
Kaappolankylä
SL-439
Pirttijärvi
Jouhikylä
Mustalahdenperä
Rannankylä
Majajärvi
s-2077
Luomanvarsi
Viitalankylä
Saunakylä
Kirjaskylä
Laholuoma
Koskenkylä
Kuusijärvi
1:150 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Helvetinlampi.

Helvetinlampi s-77

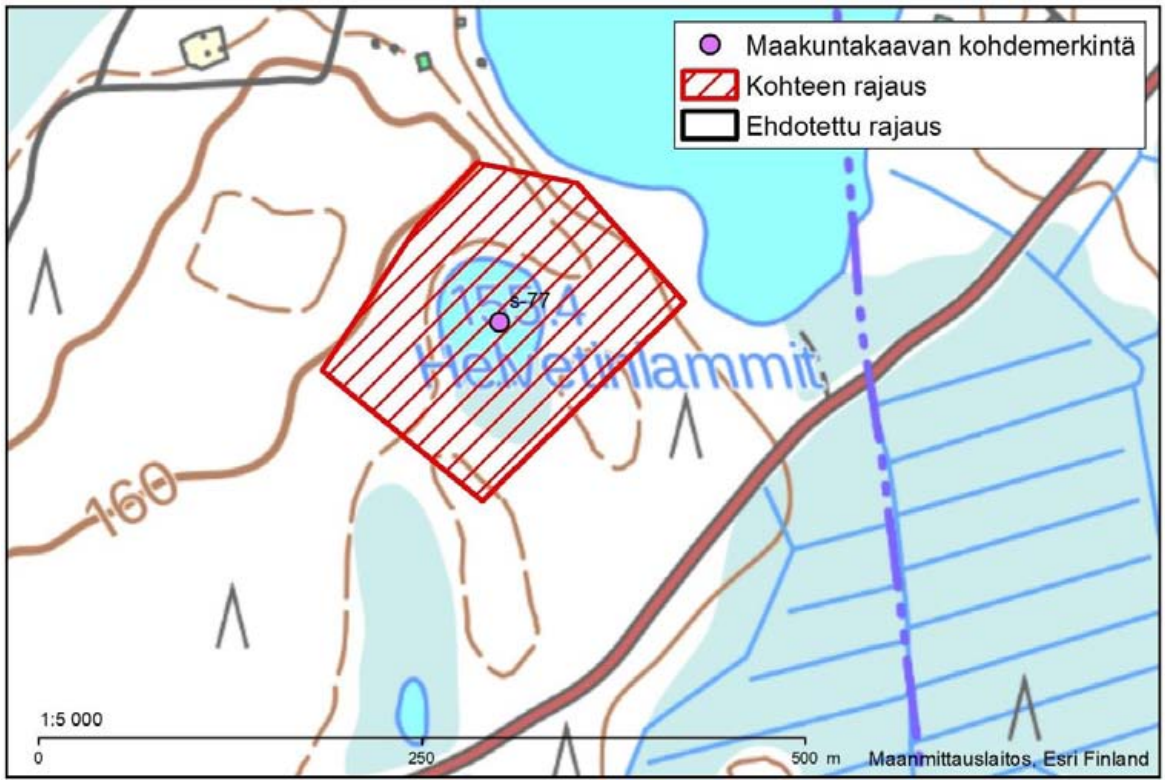
Helvetinlampi sijaitsee Karvian Mustajärven eteläpäässä noin 15 kilometriä kuntakeskuksesta koilliseen. Se on harjumaiseen hiekkakankaaseen muodostunut pieni puolen hehtaarin suppalampi. Rannat ovat suorantaisia. Lampea kiertää kapea isovarpu- ja kangasrämevyö ennen rinteiden harvaa harjumännikköä. Harjumetsän männyistä osa on järeitä ja lähentelee kilpikaarnavaihetta.

Kohde on maisemallisesti ja geologisena luonnonmuodostumana edustava. Luontotyypeistä isovarpurämeet ovat vaarantuneita (VU). Metsien erikoistyypeistä harjumetsien valorinteet ovat erittäin uhanalaisia (EN). Alle hehtaarin kokoinen Helvetinlampi on vesilailla suojeltu vesiluontotyyppi.

Helvetinlammen rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1).

Taulukko 1. Helvetinlammen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	6	**Rajaus**	
Karvia, Mustajärvi	alaluokat	8, 1.3	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
s-77	luonnontilainen	1	ei arvioida	0
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-77	ei arvioida	0	geologinen	1
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
226	vakaa	=	uhanalainen luontotyyppi	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 3 ha	maakuntakaava	12	1, 4	
Lisätiedot: Luonnontilainen suppajärvi maisemallisesti arvokkaassa harjumaastossa. Kaksi uhanalaista luontotyyppiä (VU ja EN). Vesilailla suojeltu vesiluontotyyppi.				

Kartta 1. Helvetinlammen (s-77) rajaus.

Kuva 2. Helvetinlampi on suorantainen. Rantaneva on kapea.

Kuvat 3-5. Isovarpurämevyöhyke on luonnontilainen. Lammen keskellä on nevasaareke. Osa harjumännyistä on jo vanhoja.

Kuva 1. Suon keskiosan allikkoalueen suolampi.

Alkkianneva S-80

Alkkianneva sijaitsee Karvian Alkkian kylän eteläpuolella noin kymmenen kilometriä kuntakeskuksesta koilliseen. Suo on lähes kauttaaltaan äärikarua keidasrämettä. Alkkianneva on Satakunnan viimeisiä riekkosoita.

Suon kermit ovat heikosti kehittyneet ja ne ovat enimmäkseen vähäpuustoista kanervarahkarämettä. Keskemmältä suota löytyy laajemmin kuljunevaa ja muutama allikko. Lisäksi etelälaidassa on laajempi ombrotrofinen lyhytkorsineva. Suon reunat on kauttaaltaan ojitettu. Pari ojaa on vedetty vielä nevan keskustaankin. Laiteet ovat enimmäkseen isovarpu- ja tupasvillarämemuuttumia. Osin ne ovat jo turvekankaita. Maakuntakaavan suojelualuerajaus on ekologisesti epälooginen, eikä se huomioi suon vesitalouden merkitystä ollenkaan. Rajaus kattaa vain suon avoimen keskiosan.

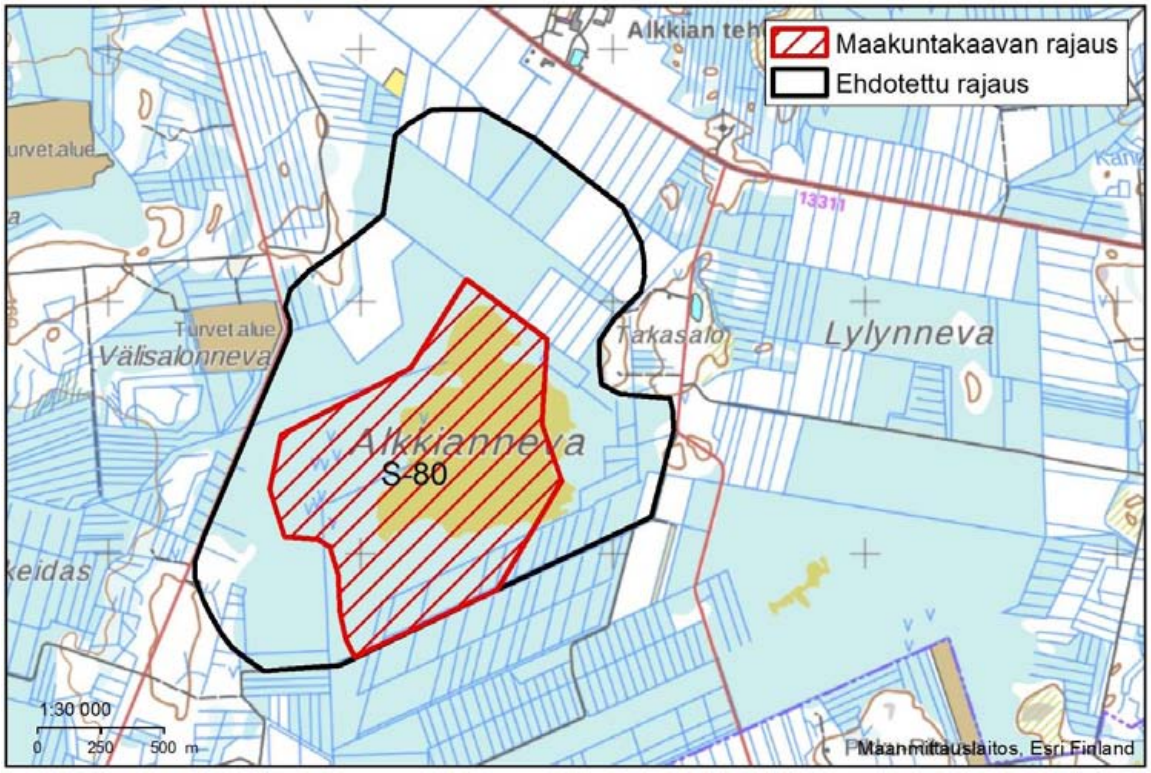
Kasvilajisto on äärikaruille soille tyypillistä ilman erikoisuuksia. Pesimälinnustoa edustavat kurki, riekko (VU), taivaanvuohi, metsäviklo, kapustarinta (useita pareja), liro (RT) ja pikkukuovi (RT). Alueellisesti uhanalainen (RT) pikkukuovi pesi vuonna 2019 vuosien tauon jälkeen. Valtakunnallisesti vaarantunut riekko on viime aikoihin saakka pesinyt suolla puolenkymmenen parin voimalla. Alkkianneva on Satakunnan parhaimpia ja samalla viimeisiä edustavia riekkosoita. Pikkukuovi on myös kadonnut useimmilta entisiltä satakuntalaisilta pesimäsoiltaan.

Kaikki lähialueen laajemmat suokokonaisuudet on otettu turvetuotantoon ja pienemmistäkin suolaikuista valtaosa on ojitettu perusteellisesti. Alkkiannevan merkitys viimeisenä keskustaltaan ojittamattomana laajana suona on huomattava. Suon luonnonarvoa kohottaa vielä edustava pesimälinnusto. Suo olisi erinomainen ennallistuskohde. Kunnostuksella voitaisiin kohentaa merkittävästi Alkkiannevan uhanalaisen linnuston elinympäristöjä.

Kohteen rajauksen tulisi olla ekologisesti mielekkäämpi, jotta suon vesitalous ja luonnonarvot säilyisivät (kartta 1). Rajauksen tarkennusehdotus huomioi myös mahdollisen ennallistuksen. Oikea kaavamerkintä on SL kohteen huomattavat linnustoarvot huomioon ottaen.

Taulukko 1. Alkkiannevan luokittelu

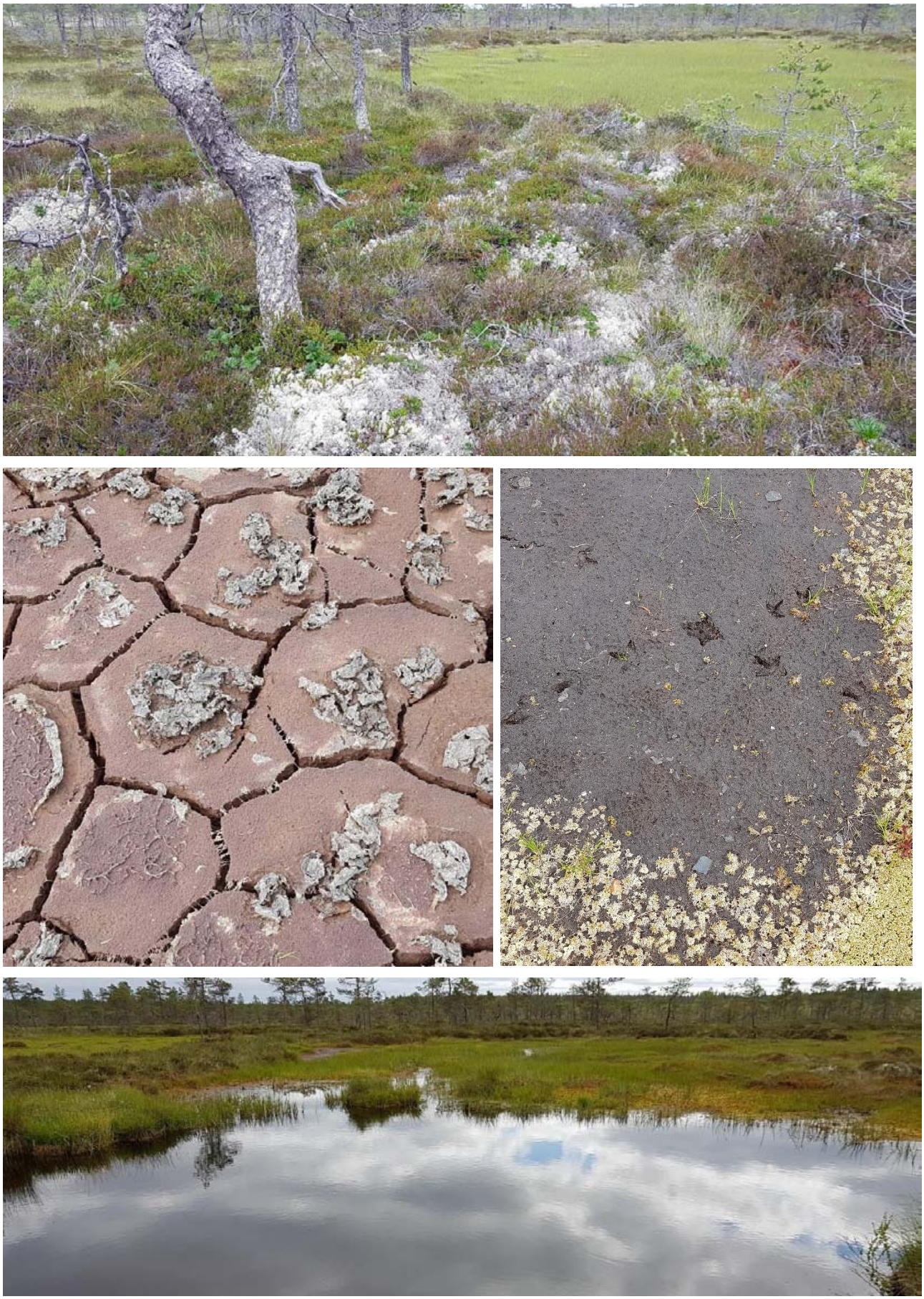
Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Karvia, Alkkia	alaluokat	2.2	muutettu	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-80	luonnontilainen, muutostila	1, 2	ojitus	1
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-80	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	1
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
225	vakaa, heikkenevä	=, -	uhanalainen lajisto	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 100 ha, **uusi:** 267 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 5, 20	
Lisätiedot: Äärikaru keidasräme. Allikoinen keskusosa. Rajaus epäekologinen ja tarpeen muuttaa. Vaarantuneen (VU) riekon viimeisiä ja parhaimpia satakuntalaisia pesimäsoita.				

Kartta 1. Alkkiannevan (S-80) rajaus.

Kuva 2. Alkkiannevan keidasrämettä.

Kuvat 3-6. Matalat kermit ovat kanervarahkarämettä. Ruopparimmistä osa oli varsin kuivia. Riekon, *Lagopus lagopus,* jäljet ruopalla.

Kuva 1. Kohteella on useita edustavia koskijaksoja.

Riihiluoma-Töllinluoma ja Suomijoen alajuoksu S-2077

Virtavesiuomista koostuva 12 kilometrin mittainen kohdekokonaisuus sijaitsee Karvian Kantin kylä itäpuolella. Se muodostuu Suomijoesta ja siihen laskevista sivupuroista. Meanderoivat purot ovat uurtaneet syvät uomansa hiekkamaahan. Uomien puustoiset rinteet ovat hyvin monimuotoisia. Uomien rinteillä kasvaa kangasmetsää, lehtomaista kangasta ja lehtoja. Osaan puustoisia kuvioita on syntynyt runsaasti lahopuuta. Elinvoimainen majavakanta lisää kohteen luonnonarvoja tuottamalla lahopuuta.

Tulviviin notkoihin, tasanteisiin ja juoluapainanteisiin on syntynyt pienialaisia ja reheviä korpilaikkuja sekä pienialaisia tulvaniittyjä. Paikoin rantoja on käsitelty ja otettu maa-ainestakin. Lisäksi uomia on perattu. Purojen vesiä heikentävät yläjuoksun turvetuotanto ja metsäojitukset. Luonnontilaista ja luonnontilaisen kaltaista ympäristötyyppiä on kuitenkin edelleen runsaasti.

Laajan kohteen luontotyyppien kirjossa esiintyy muun muassa luonnontilaisia tuoreita ja lehtomaisia kankaita. Kosteita ja tuoreita lehtoja on runsasravinteisista keskiravinteisiin. Lisäksi jokien ja purojen rinteiltä löytyy huomattava määrä noroja, pohjavesivaikutteisia pikkupuroja ja tihkupintoja. Taimenta ei tiedetä kuitenkaan edustavilla kohteilla esiintyvän, vaikka potentiaalisia ja kunnostuskelpoisia koskijaksoja on runsaasti. Puroihin saapuvasta lähdevedestä huolimatta niiden vesi on paikoin liettynyttä ja humuksen värjäämää.

Etelä-Suomessa uhanalaisia luontotyyppejä on laajalla kohteella runsaasti, ja lisätutkimuksin niitä löytyisi todennäköisesti lisää. Virtavesien luontotyypeistä löytyy erittäin uhanalaisia (EN) havumetsävyöhykkeen puroja ja latvapuroja. Suoluontotyypeistä tavataan ainakin erittäin uhanalaisia (EN) lehto-, ruoho- ja metsäkortekorpia. Metsäluontotyypeistä vaarantuneita (VU) ovat varttuneet tuoreet kankaat ja lehtomaiset kankaat sekä tuoreet ja runsasravinteiset lehdot. Tuoreet runsasravinteiset lehdot ovat erittäin uhanalaisia (EN). Kaikki tulvaniityt ovat äärimmäisen uhanalaisia (CR). Niitä kohteella on vain pienialaisina.

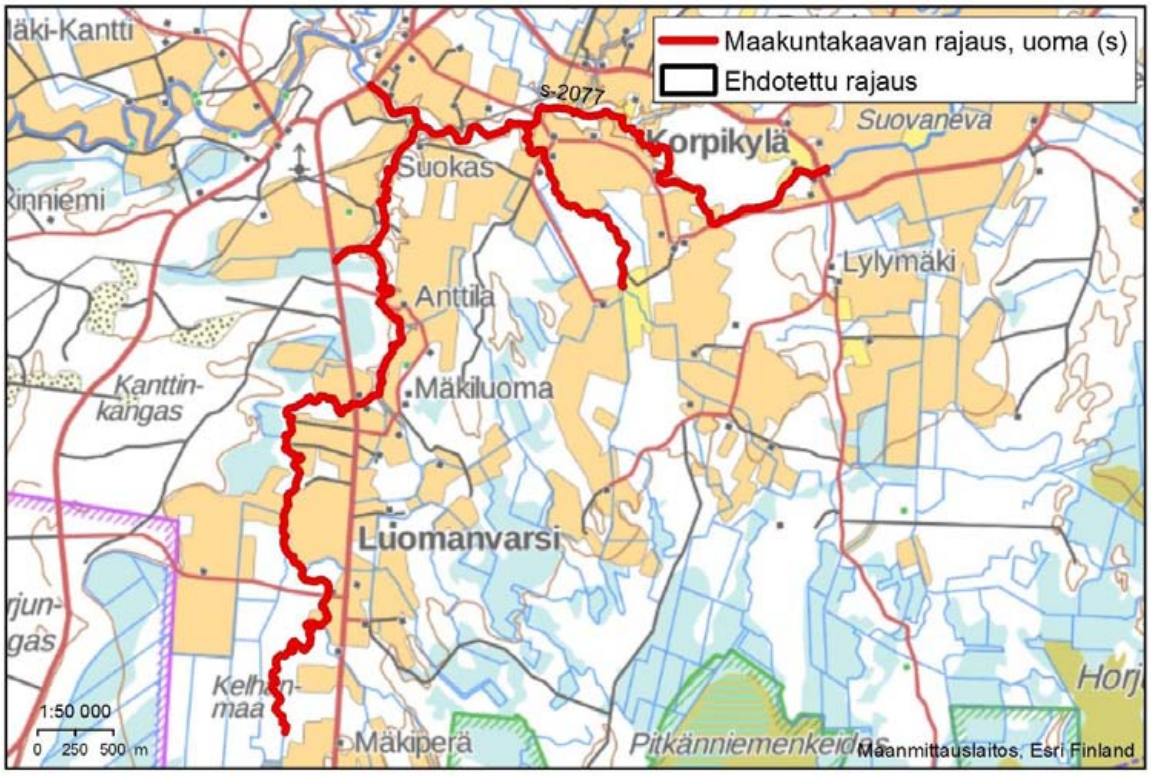
Kohteen kasvillisuus on luontotyyppien mukaista. Monipuolisessa lajistossa esiintyy muun muassa lehtokorte, lehtonokkonen, kotkansiipi, isoalvejuuri, mustakonnanmarja, suokeltto, herttakaksikko, kevätlinnunherne, nuokkuhelmikkä ja purtojuuri. Majavakanta on runsas.

Monimuotoiset virtavedet olisivat purokunnostuksille oivia kohteita. Luonnontilaa voisi myös kohentaa yläjuoksun vesienlaatua parantamalla.

Uomamaisen kohteen laajuus ehdotetaan pidettäväksi ennallaan (kartta 1).

Taulukko 1. Riihiluoma-Töllinluoma ja Suomijoen alajuoksu -kohteen luokittelu

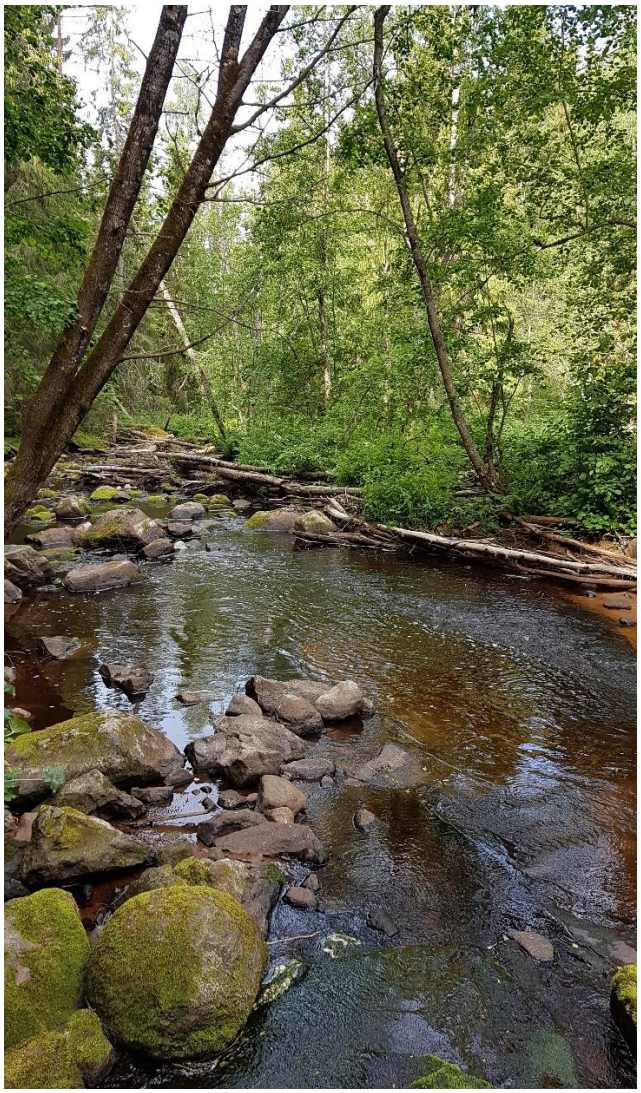
Kunta, kylä	**Pääluokka**	4	**Rajaus**	
Karvia, Kantti, Suomijärvi	alaluokat	1.2, 2.4, 6.2, 6.3	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
s-2077	luonnontila, muutostila	1,2	useita	1, 2, 9
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		monipuolisuus	5
260	vakaa	=	uhanalaiset luontotyypit	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 12 km	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 82, 85	
Lisätiedot: 12 km hiekkamaahan uurtuneita joki- ja purouomia. Luonnontilaisia koskipaikkoja ja monipuolista raviiniluontoa. Ainakin kymmenen Etelä-Suomessa uhanalaista luontotyyppiä (VU, EN ja CR). Vaelluskalapotentiaalia.				

Kartta 1. Riihiluoma Töllinluoma ja Suomijoen alajuoksu -kohteen (S-2077) karttarajaus.

Kuvat 2-4. Uomista osa on luonnontilaisia ja osaa on oikaistu ja kaiveltu. Majava, *Castor fiber,* lisää monimuotoisuutta.

Kuvat 5-7. Kohteella on paljon koskia, järeäpuustoisia rinteitä sekä lehtoa kasvavia noro- ja purouomia.

Kuvat 8-10. Rehevät rotkolaaksojen rannat ovat monimuotoisia.

Kuva 1. Rantaniityt ovat avaria.

Mustaluomansuun hakamaa SL-437

Perinnebiotooppikohde sijaitsee Kivistönkylässä noin kahdeksan kilometriä Karvian kuntakeskuksesta Pohjoiseen Karvianjärven itärannalla. Kohde koostuu järvenrantalaitumista ja hakamaista Mustajoen suun molemmin puolin. Pohjoisempi niitty on eteläisempi ja pensoittuneempi. Eteläisempi on avoin sara- ja heinävaltainen ruohoniitty. Kohteeseen kuuluu myös lehtipuustoinen Majakarin saari. Tummavetinen Mustajoki on rehevärantainen pikkujoki.

Kohteen tuoreita ja kosteita rantaniittyjä on laidunnettu ja ilmeisesti niitettykin. Kovin intensiivistä ei hoito ole ollut, mutta kohde on poikkeuksellisen hyvin säilynyt ja edustava. Niityllä kasvaa runsaasti saroja, heiniä ja matalina pidettyjä pajuja. Metsäiset alueet ovat enimmäkseen vanhoja hakamaita, joita on osin laidunnettu vielä viime aikoinakin. Laiduntaminen ja niitto voisivat olla kohteella hieman tehokkaampaakin. Laidunmetsien ja niittyjen välissä kasvaa pajuvaltaista rantaniittyä. Metsien sisällä on joitakin korpilaikkuja, muun muassa metsäkorte- ja kangaskorpea. Majakarin saaressa ei vuonna 2019 päästy käymään. Puuston perusteella saari on lehtosaari.

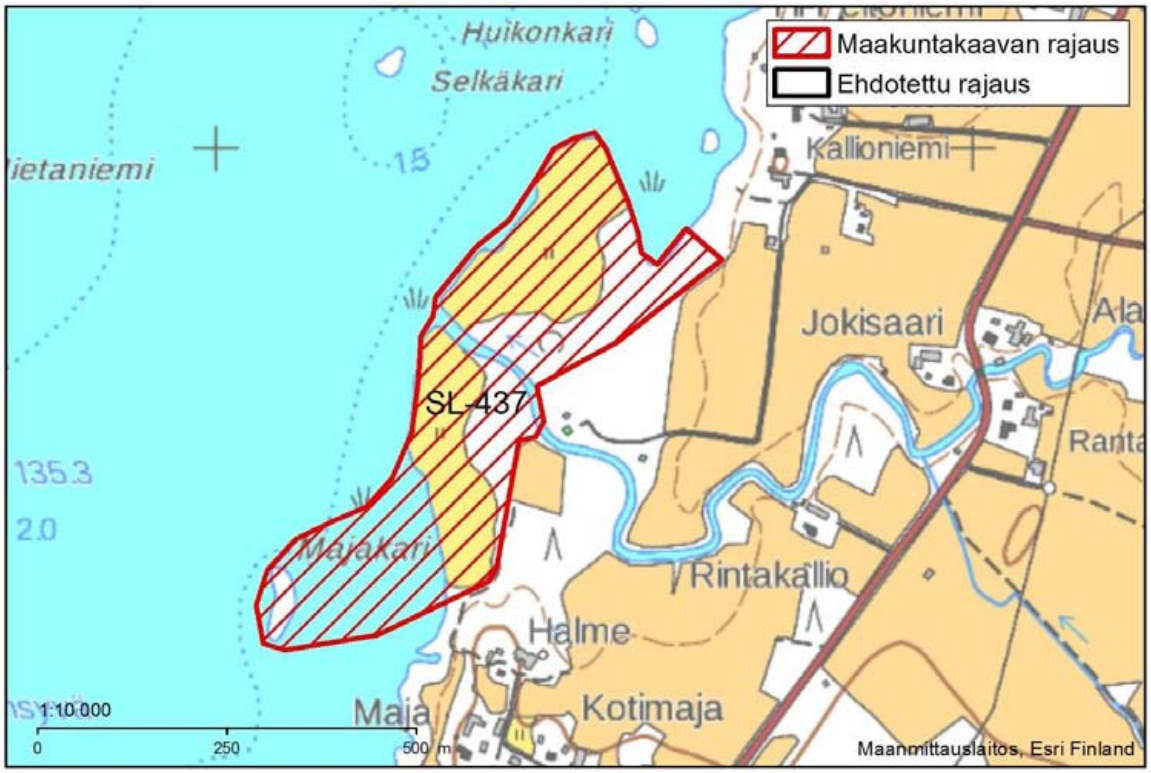
Niittyjen kasvilajisto koostuu tuoreiden ja kosteiden niittyjen sekä rantaluhtien lajeista, kuten kiiltopaju, hanhenpaju, pohjanpaju, ranta-alpi, terttualpi, kurjenjalka, suoputki, jouhivihvilä, luhtavilla, hernesara, jokapaikansara, harmaasara, viiltosara, pullosara, jouhisara, siniheinä, korpikastikka ja viitakastikka. Perusteellinen kasvilajiston inventointi olisi tarpeen. Kohteella on ollut 1990-luvulla vaateliastakin linnustoa, kuten pikku- ja naurulokki, suokukko, valkoviklo ja keltavästäräkki. Tuoretta tietoa ei kohteen linnustosta valitettavasti ole ja lisäselvitykset olisivat näiltäkin osin tarpeen.

Kohteen luontotyypeistä korvet eivät ole täysin luonnontilaisia. Sekä tuoreet että kosteat ruoho- ja heinäniityt ovat äärimmäisen uhanalaisia (CR). Rantaniityt myös tulvivat ajoittain, joten kohteelta löytyy myös tulvaniittyjä. Kaikki tulvaniittytyypit ovat äärimmäisen uhanlaisia (CR).

Kohteen rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1).

Taulukko 1. Mustaluomansuun hakamaa -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	9	**Rajaus**	
Karvia, Kivistönkylä	alaluokat	1.3, 6.2, 3.3	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-437	luonnontila, muutostila	1,2	luonnollinen kehitys	14
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-437	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
240	vakaa, heikkenevä	=, -	uhanalaiset luontotyyppit	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 14 ha	maakuntakaava	12	1, 4	
Lisätiedot: Mustajoen suun molemmin puolin sijaitsevia järvenrantalaitumia ja hakamaita. Vaatii jatkuvaa hoitoa. Useita äärimmäisen uhanalaisia (CR) ranta- ja tulvaniittytyyppejä. Kasvillisuus- ja linnustotiedot tulisi inventoida.				

Kartta 1. Mustaluomansuun hakamaa -kohteen (SL-437) karttarajaus.

Kuva 2. Niityt ovat poikkeuksellisen laajoja sisämaan rantaniityiksi.

Kuvat 3-5. Paikoin pajut levittäytyvät niityille. Luhtavilla, *Eriophorum angustifolium*, viihtyy niityillä. Metsänreunan korpisuutta.

Kuva 1. Näkymä kallionsyrjästä suolle.

Rukkikallion lounaispuolen suo SL-2036

Suokohde sijaitsee Karviankylässä Karvian kuntakeskuksesta noin 12 kilometriä koillisen suuntaan. Kallioisessa maastossa sijaitseva kohde on pieni ja reunaluisuton pikkusuo. Vähäpuustoinen suo on lähes kokonaan mäntyvaltaisten karukkokallioiden ympäröimä.

Koillisreunan isovarpuräme on ojitettu ja rajauksen reuna-alueille on kohdistunut avohakkuita. Lisäksi kohteen itäreunalle on kaivettu lammikko sekä rakennettu hirsimökki. Lammen kaivamisen yhteydessä on ilmeisesti tuhoutunut suonreunassa aiemmin ollut lähdetihkuinen alue lettosammalineen. Kuivuvalla alueella on vielä hieman järviruokoa, siniheinää ja maariankämmekkää.

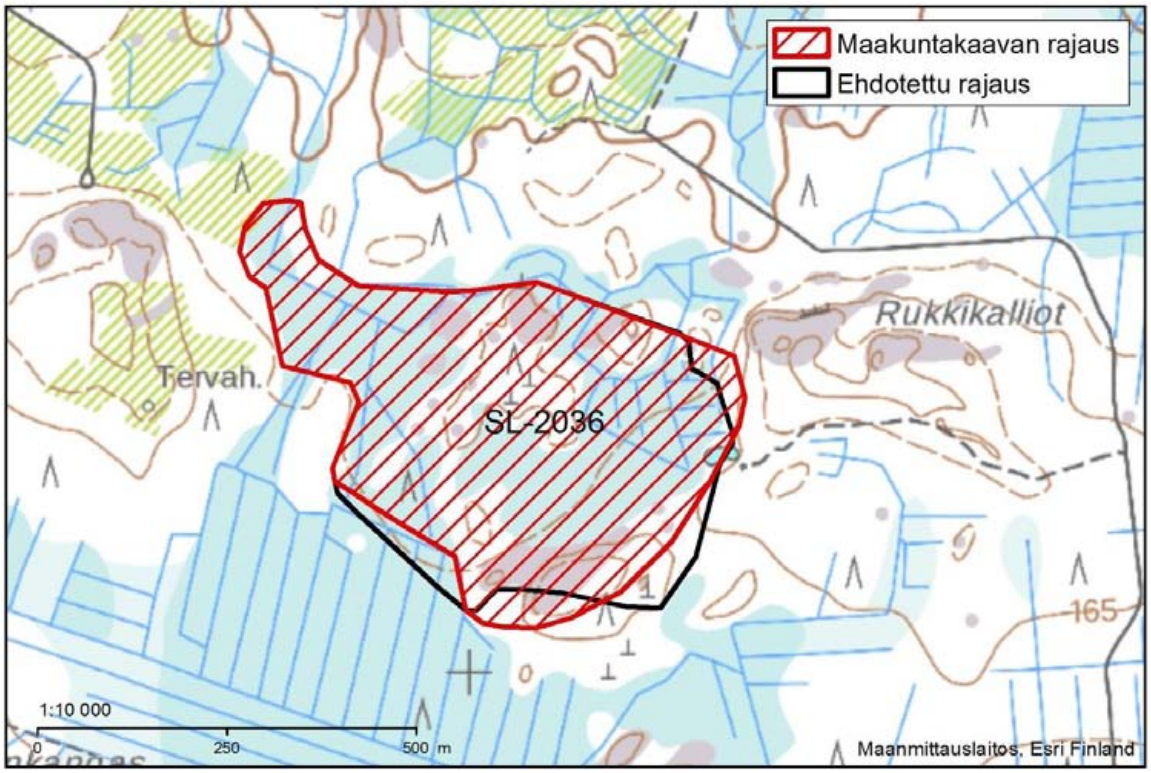
Neva on pääosin luonnontilaisen kaltainen huolimatta laiteiden mullistuksista. Reunoilla on edelleen jonkin verran luonnontilasta isovarpurämettä. Suon avoin osa on enimmäkseen kanervarahkarämettä, mutta paikoin löytyy tupasvillarämettä ja karua saranevaa. Luontotyypeistä isovarpu- ja tupasvillarämeet sekä saranevat ovat vaarantuneita (VU. Karukkokankaat ovat erittäin uhanalaisia (EN). Luontotyyppiä löytyy luonnontilaisena pienialaisesti kallio- ja louhikkosaarekkeista.

Kasvilajisto muodostuu enimmäkseen karujen soiden lajeista, kuten tupasvilla, tupasluikka ja rahkasara. Saranevajuoteilta ja muilta rehevämmiltä laikuilta löytyy vielä hyvin niukkana vaateliaampia lajeja, kuten järviruoko, siniheinä, maariankämmekkä, jouhisara ja pullosara.

Kohteen rajauksesta esitetään poistettavaksi joitakin avohakattuja reunakaistaleita ja lisättäväksi hieman kaakkoiskulman edustavaa karukkokankaista louhikkomännikköä (kartta 1).

Taulukko 1. Rukkikallion lounaispuolen suo -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Karvia, Karviankylä	alaluokat	7	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-2036	luonnontila, muutostila	1, 2	ojitus, hakkuu, rakentaminen	1, 2, 7
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalaiset luontotyypit	8
262	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 20 ha, **uusi** 20 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4	
Lisätiedot: Mäntyvaltaisen karukkokallioiden ympäröimä karu piensuo. Alueella on ollut lähteisyyttä, mutta rakennettu lampi on muuttanut olosuhteita. Kolme vaarantunutta (VU) luontotyyppiä ja yksi erittäin uhanalainen (EN).				

Kartta 1. Rukkikallion lounaispuolen suo -kohteen (SL-2036) karttarajaus.

Kuva 2. Osa isovarpurämeistä on luonnontilaisen kaltaisia.

Kuvat 3-5. Jouhisaravaltainen nevajuotti. Osa kalliosaarekkeista on kivikkoisia. Kohteen itärajalle rakennettu lampi.

Kuvat 6-8. Kohteen karua nevaa ja rämettä. Maariankämmekkä, *Dactylorhiza maculata*, on suolla niukka. Vanha metsäpalokanto.

Kuva 1. Lehtojen harmaaleppiä on kaatunut Karvianjoen poikki.

Vartin koski SL-439

Kohde muodostuu Karvian Kantin kylätaajaman läpi virtaavan Karvianjoen törmärannoista. Karvianjoki on uurtanut uomansa syvälle pohjavesivaikutteiseen hiekkakankaaseen. Karun kankaan keskellä sijaitsevat rinnemetsät ovat osin luonnontilaisia, mutta paikoin niille on kohdistunut hakkuita.

Lähteisyyden vaikutusta esiintyy alueella laajalti. Valtaosa rinteiden yläosan metsistä on tuoretta ja lehtomaista kangasta, mutta joen läheisyydessä on useita lehtometsiköitä. Sortumatasanteiden notkelmiin on syntynyt joitakin reheviä korpilaikkuja. Kohteella on runsaasti virkistyskäyttöä. Retkeilymajalta alkava pururata kiertää joen länsilaitaa. Kohteen länsireunalla on käsitelty hyvätuottoinen lähdepuro, joka saa alkunsa kalanviljelyä varten kaivetuilta altailta.

Jokirannat ovat suuruohoisia ja reheviä. Rinteillä on monin paikoin tihkupintoja, sekä muutama avovetinen ja vähätuottoinen pohjavesipurkauma. Tihkuisille rinteille on syntynyt tuoretta ja kosteaa lehtoa sekä notkelmiin pienialaisia korpia. Korvista edustavimmat ovat metsäkorte- ja lehtokorpea.

Rehevillä paikoilla rauduskoivu, harmaaleppä, pihlaja ja tuomi ovat runsaita. Lahopuuta on vähiten käsitellyillä rinteillä kohtalaisesti. Monet pohjavesivaikutteiset kuviot vaikuttivat taantuvilta. Jostain syystä alueen pohjavesien määrä tuntuu vähentyneen viime aikoina. Ylärinteillä vallitsevat kuusivaltaiset tuoreet ja lehtomaiset kankaat vaihettuen hiekkakankaan karuihin männiköihin. Ylätasanteen metsiä on hoidettu talousmetsänä.

Kasvillisuudessa on monipuolisesti lehtolajistoa, kuten koiranheisi, soreahiirenporras, lehtovirmajuuri, lehtotesma, lehtokorte, lehtonokkonen, käenkaali, kielo, sudenmarja, suokeltto, lehtotähtimö, mustakonnanmarja, kevätlinnunherne, käenkukka ja valkovuokko. Valkovuokko on lajin esiintymisalueen pohjoisrajalla. Kohteelta luoteen suuntaan lajia ei enää juuri tapaa.

Jokivarressa on useita vaarantuneen (VU) liito-oravan, *Pteromys volans*, reviirejä ja majavakanta on runsas. Majavan kaatamia puita on koko matkalla jokivarressa. Laji lisää tällä tavalla kohteen monimuotoisuutta.

Eroosiorinteen järeässä korpikuusikossa lauloi 2019 Satakunnassa hyvin harvalukuinen idänuunilintu, *Phyllos-copus trochiloides*. Alueen muuta linnustoa ovat muun muassa koskikara (VU), rantasipi, lehtokerttu, musta-pääkerttu ja punavarpunen. Karvianjoessa esiintyy endeeminen taimen, *Salmo trutta*, joka on erittäin uhan-alainen (EN).

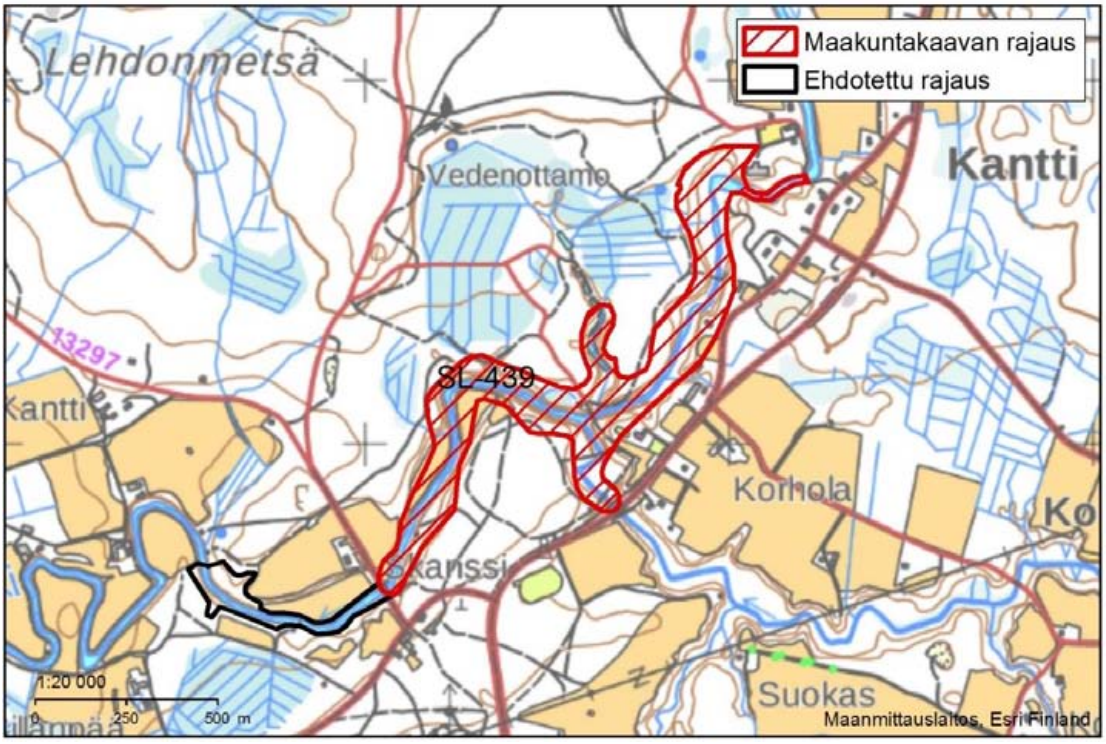
Pellavaniemessä aivan kohteen tuntumassa on edustavaa lähdevaikutteista jokivartta, jonka lisääminen koh-teeseen olisi perusteltua. Alueella on useita jokivarren avolähteitä ja lähes yhtenäistä tihkupintaa molemmin puolin jokea. Sammallajistossa esiintyy muutamia vaateliaita meso-eutrofisia lajeja, kuten hetekinnassammal (VU) ja isonauhasammal (VU) sekä purosuikero- ja lähdelehväsammal. Lehtolajisto on edustavaa ja vastaavaa kuin kaavakohteen parhailla lehtolaikuilla.

Luontotyypeistä vaarantuneita (VU) ovat tuoreet keskiravinteiset lehdot, lehtomaiset ja varttuneet havupuu-valtaiset tuoreet kankaat. Erittäin uhanalaisia (EN) ovat lähteiköt, lehto- ja metsäkortekorvet sekä tuoreet runsasravinteiset lehdot.

Kohteen kaavarajaukseen ehdotetaan lisättäväksi alajuoksulta Pellavaniemen lähistön lähteistä törmärantaa (kartta 1). Muutoin rajaus suositellaan pidettäväksi ennallaan.

Taulukko 1. Vartin koski -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**		4	**Rajaus**	
Karvia, Kantti	alaluokat	1.2, 6.1, 6.2, 6.3		muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**			**Muutoksen syy**	
SL-439	luonnontila, muutostila		1,2	hakkuu, rakentaminen	1, 7
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**			**Suojeluperuste**	
SL-439	itsestään, ennallistaen		1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**			eläintieteellinen	4
248	vakaa, heikkenevä		=, -	uhanalaiset luontotyypit	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**			**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 26 ha, **uusi**: 29 ha	maakuntakaava		12	1, 3, 4, 8, 30, 42, 66, 85, 86, 87, 88	
Lisätiedot: Karvianjoen lähteisiä törmärantoja. Lehtoa ja lähteisyyttä on runsaasti. Taimen (EN), *Salmo trutta.* Kolme vaarantunutta (VU) ja kolme erittäin uhanalaista (EN) luontotyyppiä. Liito-oravan (VU), *Pteromys volans*, reviirejä.					

Kartta 1. Vartin koski -kohteen (SL-439) karttarajaus.

Kuvat 2-4. Lehtorinnettä ja uoman syrjän tihkupintaa. Mustakonnamarja, *Actaea spicata* ja kevätlinnunherne, *Lathyrus vernus*.

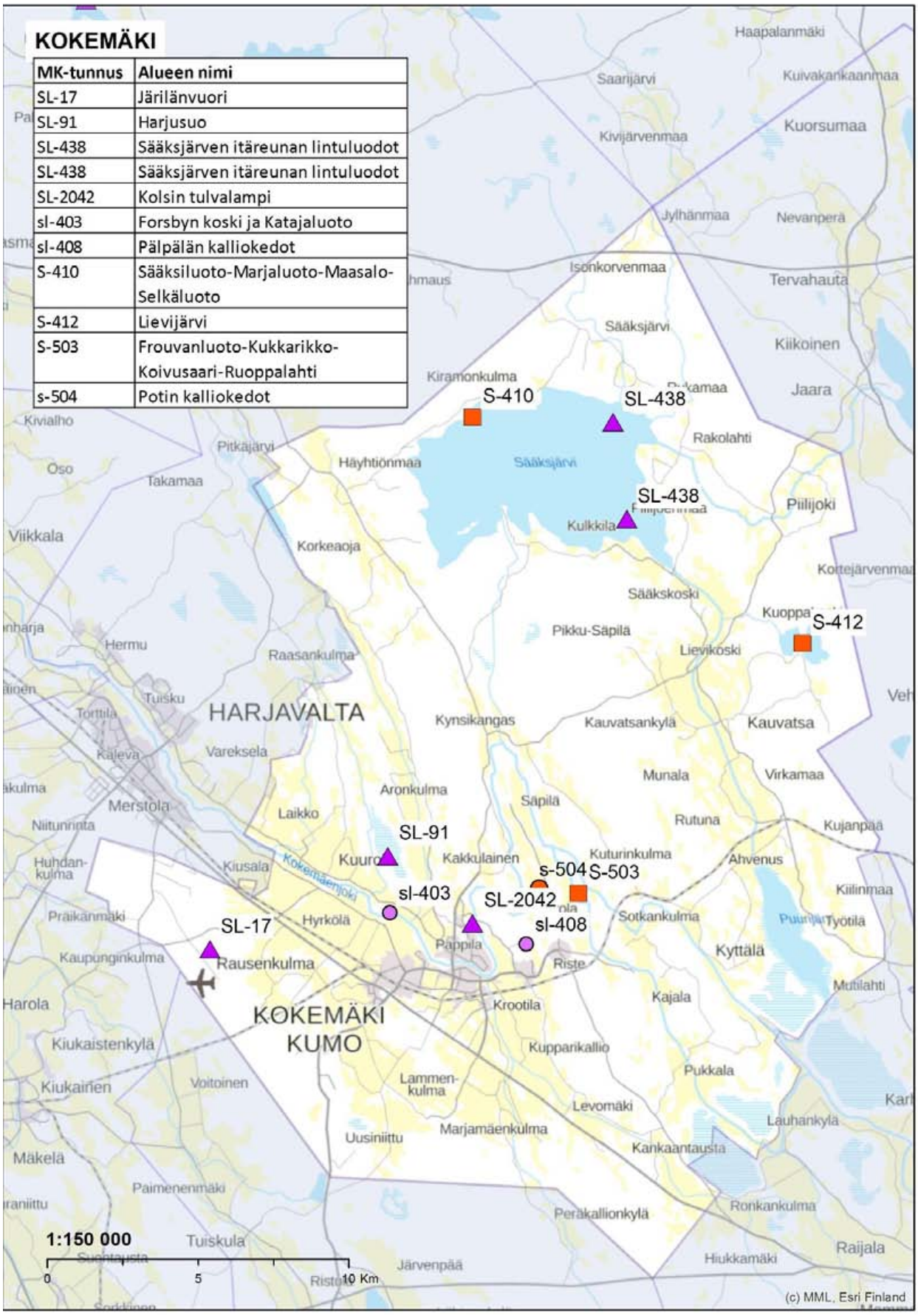

Kuvat 5-7. Reheviä lehtoja ja osin luonnontilaisen kaltainen lähdepuro.

Kuvat 8-10. Karvianjoki törmärinteineen on monimuotoinen.

KOKEMÄKI
MK-tunnus | Alueen nimi
SL-17 | Järilänvuori
SL-91 | Harjusuo
SL-438 | Sääksjärven itäreunan lintuluodot
SL-438 | Sääksjärven itäreunan lintuluodot
SL-2042 | Kolsin tulvalampi
sl-403 | Forsbyn koski ja Katajaluoto
sl-408 | Pälpälän kalliokedot
S-410 | Sääksiluoto-Marjaluoto-Maasalo-Selkäluoto
S-412 | Lievijärvi
S-503 | Frouvanluoto-Kukkarikko-Koivusaari-Ruoppalahti
s-504 | Potin kalliokedot
S-410
SL-438
SL-438
S-412
SL-91
s-504
S-503
sl-403
SL-2042
sl-408
SL-17
HARJAVALTA
KOKEMÄKI
KUMO
Haapalanmäki
Saarijärvi
Kuivakankaanmaa
Kuorsumaa
Kivijärvenmaa
Jylhänmaa
Nevanperä
Isonkorvenmaa
Tervahauta
Sääksjärvi
Kiikoinen
Kiramonkulma
Jaara
Kivialho
Pitkäjärvi
Oso
Takamaa
Häyhtiönmaa
Rakolahti
Viikkala
Korkeaoja
Kulkkila
Piilijoki
Sääkskoski
Pikku-Säpilä
Lievikoski
Hermu
Raasankulma
Tuisku
Torttila
Käleva
Vareksela
Kynsikangas
Kauvatsankylä
Kauvatsa
Munala
Virkamaa
Aronkulma
Merstola
Laikko
Säpilä
Rutuna
Niitunrinta
Kujanpää
Huhdan-kulma
Kiusala
Kokemäenjoki
Kakkulainen
Kuturinkulma
Ahvenus
Kiilinmaa
Präikänmäki
Hyrkölä
Sotkankulma
Työtilä
Kaupunginkulma
Rausenkulma
Pappila
Riste
Kyttälä
Mutilahti
Harola
Krootila
Kajala
Kiukaistenkylä
Kupparikallio
Kiukainen
Voitoinen
Lammen-kulma
Pukkala
Levomäki
Lauhankylä
Uusiniittu
Marjamäenkulma
Kankaantausta
Mäkelä
Paimenenmäki
Peräkallionkylä
Ronkankulma
Tuiskula
Järvenpää
Hiukkamäki
Raijala
1:150 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Mäkitervakko viihtyy kalliokedolla.

Pälpälän kalliokedot sl-408

Kokemäen Risteellä Pälpälänlahden pohjukan eteläpuolella sijaitsee kaksi pohjois-etelä -suuntaista kallioharjannetta. Harjanteilta löytyy kaksi ketosaareketta, joista pohjoisempi on Kokemänjoen niemi. Ketosaarekkeiden välistä kulkee kaksi hiekkatietä.

Pohjoisemmalla kalliosaarekkeella on uima-, matonpesu- ja veneranta. Uima- ja veneranta on varsin aktiivisessa käytössä, joten kasvillisuus on jatkuvassa kulutuksessa. Kedolle on paikoin kasvanut varjostavaa puustoa virkistyskäytöstä huolimatta; pieniä mäntyjä ja koivuja sekä pari isompaa kuusta. Katajaa kasvaa siellä täällä. Heinittyminen vaivaa saarekkeen eteläosaa. Huomattavan edustava ketolaikku löytyy hiekkatien eteläpuolen pieneltä kallioharjanteelta. Kedolla kasvaa arkeofyytiksi eli muinaistulokkaaksi tulkittu sikoangervo, *Filipendula vulgaris.* Sikoangervo on Satakunnassa arvioitu alueellisesti uhanalaiseksi (RT) ja kesämaksaruoho, *Sedum annuum*, on voimakkaasti taantunut. Muuta ketojen lajistoa edustavat häränsilmä, aholeinikki, isomaksaruoho, pukinjuuri, hietalemmikki, mäkitervakko, pölkkyruoho, huopakeltano, ahosuolaheinä, kelta-, piennar- ja paimenmatara, särmäkuisma, nuokkukohokki, viherjäsenruoho ja kissankello.

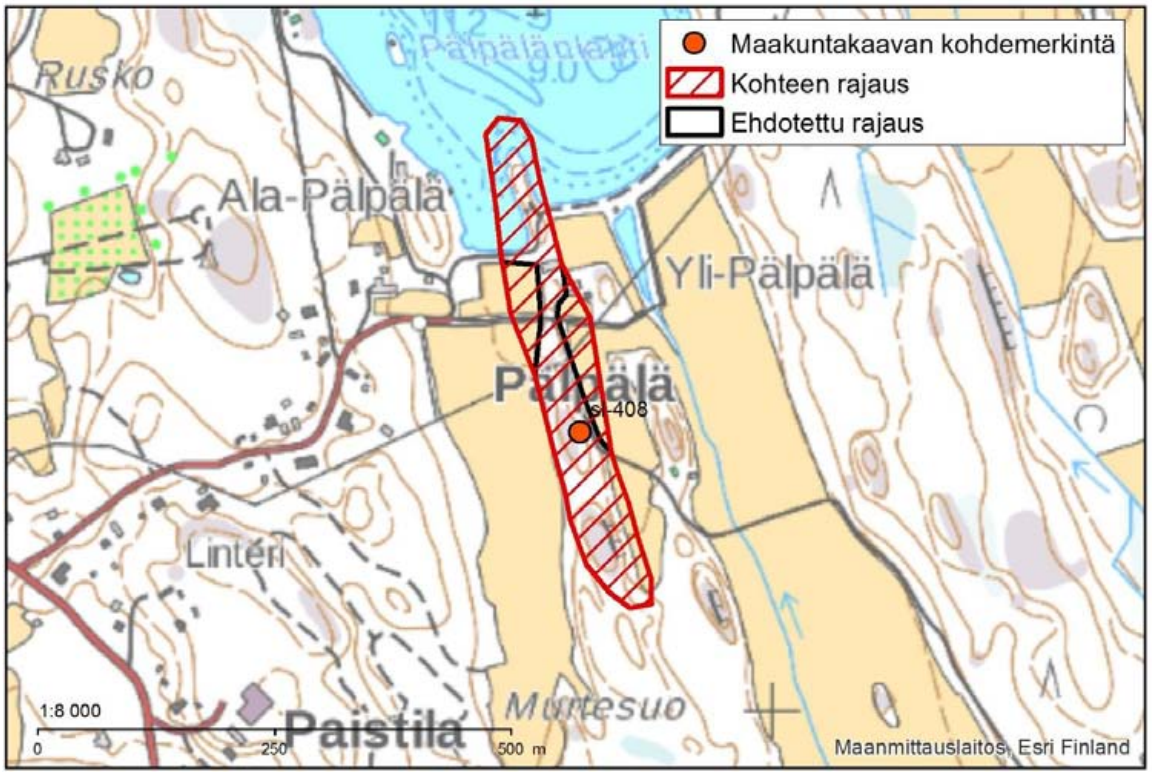
Eteläisempi keto on niukkalajisempi ja sammaloitunut. Metsäkedolle on hoidonpuutteessa kasvanut varjostavaa puustoa. Lajisto olisi palautettavissa hoidolla, koska edelleen kalliolla kasvaa keto-orvokkia, kelta- ja isomaksaruohoa, viherjäsenruohoa, aholeinikkiä, heinätähtimöä, ahosuolaheinää, kelta-, piennar- ja paimenmataraa sekä pukinjuuria. Eteläosa kedosta on jo lähes täysin metsittynyt. Pohjoisosastakin löytyy runsaasti haavan- ja lepäntaimia sekä pensasmaisia tuomia.

Pälpälän kalliokedot ovat hieman taantuneinakin edustava osa maakunnan uhanalaisia perinnebiotooppeja. Kedot ja entiset metsälaitumet kuuluvat maakunnallisesti arvokkaisiin perinnemaisemiin. Kohteiden osin hiipunut lajisto olisi helposti ennallistettavissa ja uhanalaislajisto palautettavissa. Puita ja pensaita tulisia raivata ja niittää heinittyneitä alueita säännöllisesti. Kalliokedot ovat uhanalaisluokitukseltaan äärimmäisen uhanalaisia (CR).

Rajausta on tarkennettu ekologisesti mielekkäämmäksi maastotyön perusteella. Lähinnä esitetään poistettavaksi aiemman rajauksen sisään jäänyttä viljapeltoa, tietä ja pihapiiriä (kartta 1).

Taulukko 1. Pälpälän kallioketojen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	9	**Rajaus**	
Kokemäki	alaluokat	7	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-408	muutostila	2	umpeenkasvu	4
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		kuluminen	11
SL-408	ennallistaen	2	**Suojeluperuste**	
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		kasvitieteellinen	2
297	heikkenevä	-	uhanalainen lajisto	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 1 ha, **uusi:** 2 ha	maakuntakaava	12	1, 6, 7, 8, 9	
Lisätiedot: uhanalaisia ketojen perinnebiotooppeja ja kasveja. Karut kalliokedot ovat äärimmäisen uhanalaisia (CR). Kedot taantuneet umpeenkasvun seurauksena, mutta helposti ennallistettavissa.				

Kartta 1. Kokemäen Pälpälän kallioketojen (sl-408) rajaus.

Kuvat 2 ja 3. Ketokasveja mm. häränsilmä, *Hypochaeris maculata,* mäkitervakko, *Viscaria vulgaris* ja sikoangervo, *Filipendula vulgaris.*

Kuva 4. Eteläinen kallioketo on kasvamassa umpeen.

Kuva 1. Rehevää ja hakamaista niittyä kohteen keskiosissa.

Potin kalliokedot s-504

Kivikkoisia ja kallioisia peltosaarekkeita Kokemäen Säpilänniemen tyvellä. Kohteella on useita hieman toisistaan poikkeavia maisemallisesti kauniita peltosaarekkeita Säpilänniemen arvokkaan kulttuurimaiseman sylissä.

Kalliokedot ovat suurelta osin metsittyneet ja heinittyneet, mutta paikon on vielä kohtalaisen hyvin säilyneitä laikkuja, joilta löytyy ketojen ja kuivien niittyjen lajistoa. Ketolajistoa edustavat kesämaksaruoho, isomaksaruoho, mäkitervakko, ketoneilikka, kevätleinikki, mäkitervakko, kelta-, aho- ja paimenmatara, keto-orvokki, pölkkyruoho, pukinjuuri ja nuokkukohokki. Lisäksi kuivilla niityillä ja ketojen laiteilla kasvaa mm. koiranheinä, mäkikaura ja nurmikohokki.

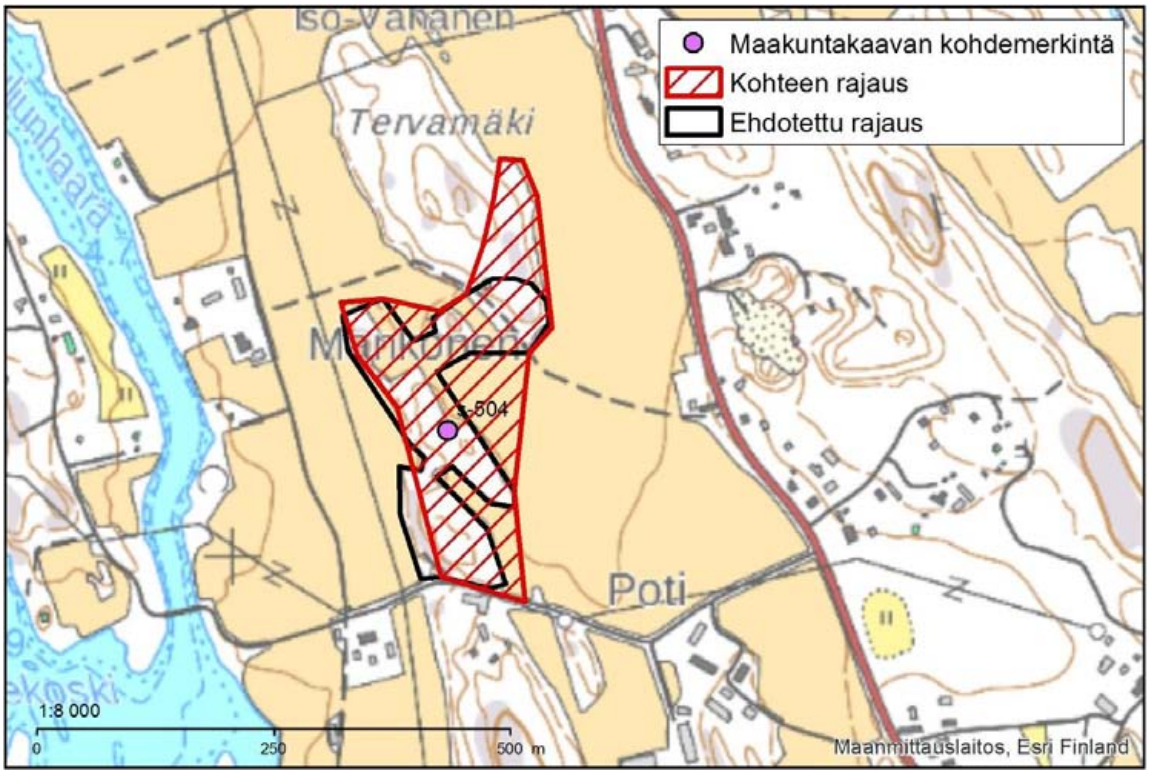
Kohteen pohjoisosa on jo täysin metsittynyt ja muutkin saarekkeet osin. Jälkiä aiemmasta laidun- ja niittohistoriasta löytyy edelleen kaikkialta, kuten katajia metsiköiden sisäosista. Eteläosan saarekkeissa on kolme vielä varsin hyvin erottuvaa ketolaikkua, joista eteläisin sijoittuu Potin tilan sivuitse kulkevan hiekkatien ja kalliojyrkänteen väliin. Kohteen luoteiskulman saarekkeeseen on jo kehittynyt kulttuurivaikutteista ja kuivanpuoleista tuoretta haapavaltaista lehtoa. Lehdosta ja muista metsittyneistä osista tapaa korpipaatsamaa, lehtokuusamaa ja taikinamarjaa. Löytyypä niiltä muutama kalliokielokin ja rohtotädykettä. Tulokaslaji isotuomipihlaja runsastuu ja umpeuttaa osaltaan saarekkeita. Kaikki kallioketotyypit ovat uhanalaisluokitukseltaan äärimmäisen uhanalaisia (CR).

Suositeltavaa olisi säilyttää kohde edelleen kaavassa, vaikka kohtalaista taantumista onkin jo tapahtunut. Kohteen ketojen luontoarvot ovat edelleen perinnebiotooppien hoidolla palautettavissa. Osia kohteesta on jo liiaksi metsittynyt, ja suositeltava hoito olisi niiden säilyttäminen hakamaisena esimerkiksi laiduntamalla. Pienen lehtokuvion voisi jättää luonnontilaan. Hoidettuina saarekkeet lisäävät myös Säpilänniemen kulttuurimaiseman arvoa.

Rajausta on kohdennettu koskemaan vain luonnonarvoalueita maastotyön perusteella. Rajausta esitetään muutettavaksi niin, että poistetaan aiemman rajauksen sisään jääneitä viljapellon osia (kartta 1).

Taulukko 1. Potin kallioketojen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	9	**Rajaus**	
Kokemäki, Säpilä	alaluokat	7	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
s-504	muutostila	2	umpeenkasvu	4
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-504	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
295	heikkenevä	-	uhanalainen lajisto	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 4 ha, **uusi:** 3 ha	maakuntakaava	12	1, 6, 8, 9	
Lisätiedot: Äärimmäisen uhanalaisia (CR) ketojen, hakamaiden perinnebiotooppeja. Lisäksi lehtoa ja ketokasveja. Kalliokedot ja kuivat niityt taantuneet, mutta ovat helposti ennallistettavissa.				

Kartta 1. Potin kallioketojen (S-504) rajaus.

Kuva 3. Heinittyneilläkin alueilla kasvaa edelleen ketokasvillisuutta. Kuvassa mm. ketoneilikka, *Dianthus deltoides.*

Kuvat 4 ja 5. Isotuomipihlaja, *Amelanchier spicata,* runsastuu kedoilla ja katajat, *Juniperus communis*, jäävät metsän sisään.

Kuva 6. Pölkkyruoho, *Arabis glabra*, ja maksaruohot viihtyvät kalliokedolla.

Kuva 7. Ketokasvit ovat tukahtumassa voimakaskasvuisempien lajien puristuksessa.

Kuva 1. Maasalon lehtomaista rehevyyttä.

Sääksiluoto – Marjaluoto – Maasalo – Selkäsalo S-410

Saarikohde sijaitsee Kokemäen Sääksjärven länsilaidalla. Kohteen nimestä huolimatta suurimmat Maasalon ja Selkäsalon saaret eivät ole maakuntakaavan rajauksen sisällä. Marjaluoto ja Sääksiluoto sekä lähistön pienemmät saaret ovat luonnonkauniita ja rakentamattomia kivikkoisia saaria. Rannoilla on tervaleppävaltainen lehtovyö ja saarien keskellä vanhaa männikköä.

Luonnontilaiset saaret sijaitsevat Sääksjärven maakunnallisesti arvokkaalla lintualueella. Pesimälajistossa on ainakin kuikka, laulujoutsen, sinisorsa, tavi, haapana, telkkä, härkälintu, pikkutikka ja nuolihaukka.

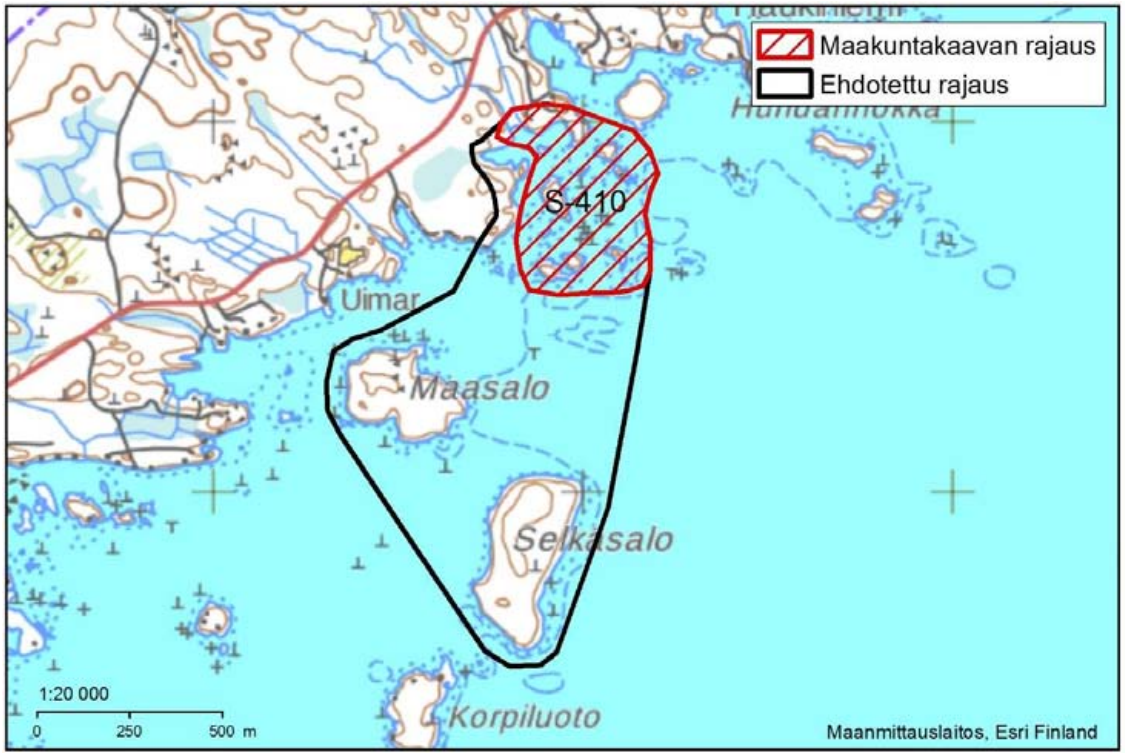
Maa- ja Selkäsalon saaret ovat laajempia ja ne on suojeltu, joten niiden lisääminen kohteeseen olisi perusteltua. Saarilla on merkittäviä linnustollisia arvoja, lehtoja, järeitä metsälehmuksia ja maakunnallisesti harvinainen kaskikoivikko. Tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita (VU).

Kohteen rajaukseen ehdotetaan lisättäväksi suojellut Maa- ja Selkäsalon saaret sekä kapealti rantametsää luotojen kohdalta. Alueet olivat mukana jo Satakunnan luonnonsuojeluselvityksen rajauksessa (kartta 1).

Taulukko 1. Sääksiluoto – Marjaluoto – Maasalo – Selkäsalo -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	3	**Rajaus**	
Kokemäki, Sääksjärvi	alaluokat	2.2, 1.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-410	luonnontila	1, 2	ojitus, turvetuotanto	2, 3
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-410	ennallistaen	0	eläintieteellinen	3
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		kulttuurihistoriallinen	6
299	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 17 ha, **uusi:** 80 ha	ls-alue, maakuntakaava	1, 12	1, 5, 10, 11	

Lisätiedot: Luonnontilaista sisämaan järvien saaristoluontoa. Huhtaviljelyn jäänteitä.
Monipuolinen linnusto maakunnallisesti arvokkaalla lintualueella. Vaarantunut luontotyyppi (VU).

Kartta 1. Sääksiluoto – Marjaluoto – Maasalo – Selkäsalo -kohteen (S-410) rajaus.

Kuva 2. Maasalon entistä hakamaata.

Kuva 1. Itämeren Litorina-vaiheessa muodostuneita rantaterasseja Järilänvuoren vanhassa harjumänniköss ä

Järilänvuori SL-17

Kokemäen Järilänvuoren kivikkoinen harjuselänne muinaisine luode-kaakko -suuntaisine rantavalleineen kuuluu harjujensuojeluohjelmaan. Alueella on laaja kuntopolkuverkosto ja kaava-alueen reunan tuntumassa hiihtomaja.

Valoisat harjumänniköt ovat paikoin vanhoja ja järeäpuusto lähestyy kilpikaarnavaihetta. Yhdessä erikoisen geologisen muodostuman kanssa metsät muodostavat arvokkaan kokonaisuuden. Paikoin metsää on kuitenkin takavuosina hakattu ja kuntopolkuja on sijoitettu uhanalaisen harjuluonnon kannalta väärään paikkaan. Lisäksi pohjoispuolen tienvierustassa on vanha soramonttu, jonka lähiympäristön metsä on jossain vaiheessa avohakattu. Kasvillisuus on karulla harjulla varsin niukkaa ja tavanomaista; katinlieko, oravanmarja, metsätähti, variksenmarja, poronjäkäliä, isokoralli- ja seinäsammal. Luontotyypit vaihtelevat avolouhikoista puolukkatyypin kangasmetsiin.

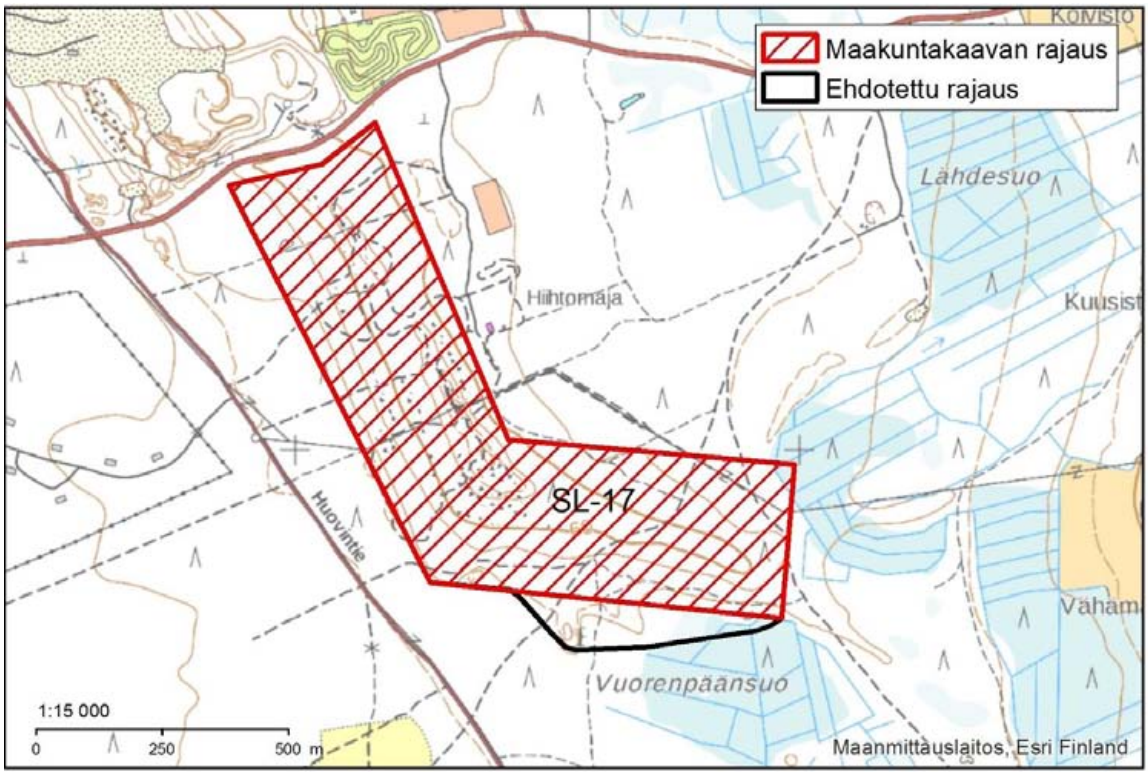
Alueen kaakkoiskulman kangasmetsäosassa on tehty enemmän hakkuita ja kaava-alueen reunalla sijaitsevan lähteen ympäristö on kärsinyt sekä ojituksista että hakkuista. Lisäksi runsas retkeilijämäärä on hieman kuluttanut lähteen lähimaastoa. Järeämpää puustoa on säästetty jonkin verran lähteen ympäriltä ja lahopuutakin löytyy. Lähteä ympäröivä korpi on varsin kuiva ja osin muuttumatilassa. Korvesta löytyy edelleen vaateliaampaa kasvilajistoa, kuten raita, korpipaatsama, hiirenporras, korpi-imarre, kevätpiippo ja sormisara sekä sammalista korpi- lehto- ja kilpilehväsammal ja lehtosuikerosammal. Kuivana kesänä pientä lähteensilmää lukuun ottamatta lähdelehtokorven välipinnatkin olivat täysin kuivia. Luonnontilaiset lähteet ovat vesilain suojelemia elinympäristöjä ja lehtokorvet erittäin uhanlaisia (EN) luontotyyppejä.

Järilänvuoren SL-alue on Harjavallan Merstolasta alkavan pitkän harjujakson eteläpään viimeinen säilynyt osa. Harjualueesta kaksi kolmasosaa on jo päätynyt maa-ainestenottoalueeksi. Järilänvuori on suosittu retkeily- ja virkistysalue, jota tulisi hoitaa puistomaisten järeiden harjumänniköiden piirteitä kunnioittaen. Samalla toteutuisi harjujensuojelunohjelman tavoitteet ja kohteen geologiset erikoisuudet pääsevät oikeuksiinsa. Kaakkoispuolen lähdealueen kunnostamista tulisi myös harkita. Karukkokankaat ovat erittäin uhanalaisia (EN) luontotyyppejä.

Rajausta on tarkennettu maastotyön perusteella. Rajausta esitetään muutettavaksi niin, että eteläosan geologisesti arvokas ja kokonaisuuteen kuuluva matala jyrkänne ja lähteen välitön ympäristö tulevat kokonaan mukaan rajaukseen (kartta 1).

Taulukko 1. Järilänvuoren luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Kokemäki, Järilä	alaluokat	6, 8, 1.1	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-17	muutostila	2	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-17	itsestään, ennallistaen	1, 2	geologinen	1
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
285	vakaa	=	matkailu/virkistys	9
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 41 ha, **Uusi:** 44 ha	harjujensuojeluohjelma	10	1, 12, 95	
Lisätiedot: noin 30 metriä ympäristöstään kohoava harjuselänne ja muinaisrantojen kivitörmiä. Metsät osittain vanhoja harjumänniköitä, osin nuorempia. Uhanalaisia kankaita (VU ja EN). Lähde kaakkoiskulmassa.				

Kartta 1. Järilänvuoren (SL-17) rajaus.

Kuva 2. Muinainen rantavalli eli ns. pirunpelto.

Kuva 3. Vanhaa männikköä harjun alarinteeltä.

Kuvat 4 ja 5. Lähteensilmä ja sitä ympäröivä lehtokorpi.

Kuva 1. Frouvanluodossa on laidunnettu hevosia ja lampaita aivan viime aikoihin saakka.

Frouvaluoto – Kukkarikko – Koivusaari - Ruoppalahti S-503

Kokemäenjoen keskiosan Säpilänniemen pohjoispuolinen kohde koostuu Kukkarikon, Koivusaaren ja Frouvanluodon saarista ja niiden länsipuoleisesta jokirannasta. Alue edustaa Kokemäenjoen keskiosan alueen rehevintä ja monipuolisinta jokiluontoa.

Joki jakautuu saarten kohdalla useaksi eri uomaksi. Kaikkien saarten alavirran puoleisiin päihin on muodostunut reheviä jokisedimentin muodostamia matalia ja hyvin reheviä lahdelmia. Rehevät lahdet muuttuvat veden mataloituessa isosorsimovaltaisiksi luhdiksi. Saarista ainoastaan Koivusaari on puustoinen. Muilla saarilla on vain pienialaisia tervaleppä- ja hieskoivulaikkuja. Laidunnetulla Frouvanluodolla on luhtien lisäksi laajoja niittyjä.

Koivusaaressa ei ole huviloita ja muissakin saarissa niitä on vain muutamia. Ruoppalahden rannat ovat rakentamattomia, mutta alavirrassa Säpilänniemen rannalla kesäasuntoja on jo tiuhempaan.

Valtaosa ilmaversoisista kasvillisuusvyöhykkeistä on nykyään joko puhtaita isosorsimon, *Glyceria maxima*, tai sarjarimmen muodostamia monokulttuureja. Nykyisellään isosorsimo on syrjäyttänyt lähes kaikki aiemmat rantavyöhykkeen monilajiset kasvillisuusyhdyskunnat liki metrin syvyiseen veteen saakka. Ainoastaan Ruoppalahdessa esiintyy alkuperäisiä monilajisia kasvillisuusyhdyskuntia.

Kuva 2. Karvalehti ja ulpukka vedessä sekä sarjarimpi vesirajassa. Taustalla ruoholuhtakaistaleen takana kukkiva isosorsimokasvusto.

Kasvilajisto on lähinnä rehevämpien vesistöjen tyyppilajistoa, kuten limaskat, karvalehti, ahvenvita, kanadanvesirutto, uistinvita, vesitatar, ranta- ja siimapalpakko, sarjarimpi, pystykeiholehti, ratamosarpio, kurjenmiekka, järvikaisla, järviruoko, vesisara, sorsansammal ja tulokaslaji isosorsimo. Erikoisempia kasveja ovat kalmojuuri, *Acorus calamus* ja piuru, *Scolochloa festucacea*. Kalmojuuri on Satakunnassa lähinnä vain Kokemäenjoella tavattava rohdoskasvi. Piurua tavataan laajemmin vain kahdella erillisellä alueella Suomessa. Satakunnan havainnot keskittyvät lähes yksinomaan Kokemäenjoen ympäristöön.

Saarten luonto poikkeaa toisistaan jonkin verran. Koivurikko on kauttaaltaan puustoinen ja rakentamaton saari. Saaren keskiosissa on vanhaa mustikkatyypin istutusmännikköä. Jokirannoista löytyy tuoreita keskiravinteisia lehtoja ja pienialaisesti lehtomaista kangasta. Kahdelta muulta saarelta puustoa löytyy vain niukalti. Käytännössä puustoiset laikut ovat joko tervaleppävaltaista lehtoa tai tervaleppäluhtaa. Laidunnetuilla alueilla esiintyy rehevänpuoleisia perinnebiotooppeja, jotka ovat lajistoltaan varsin yksipuolisia – lähinnä nurmilauhaa, nurmitähkiötä ja vastaavia laidunheiniä. Luhdat ovat puustoisten alueiden tuntumassa pajuluhtia, mutta ulompana esiintyy ruoko-, ruoho- ja saraluhtia. Luhdat ovat monin paikoin taantuneet peittävän isosorsimon viedessä kasvutilan alkuperäiseltä luhtalajistolta. Tervaleppäluhta on uhanalaisluokitukseltaan erittäin uhanalainen (EN) ja tuore keskiravinteinen lehto vaarantunut (VU).

Linnustosta runsaita lajeja ovat ruokokerttunen ja pajusirkku. Vesilinnuista pesii sinisorsia, telkkiä, taveja ja toisinaan haapana. Vesilinnusto on täälläkin taantunut vesilintukantojen viimeaikaisen romahduksen seurauksena. Ruskosuohaukkoja pesii vuosittain 1-2 paria ja kahlaajista punajalkavikloja 1-2 paria. Matala ja

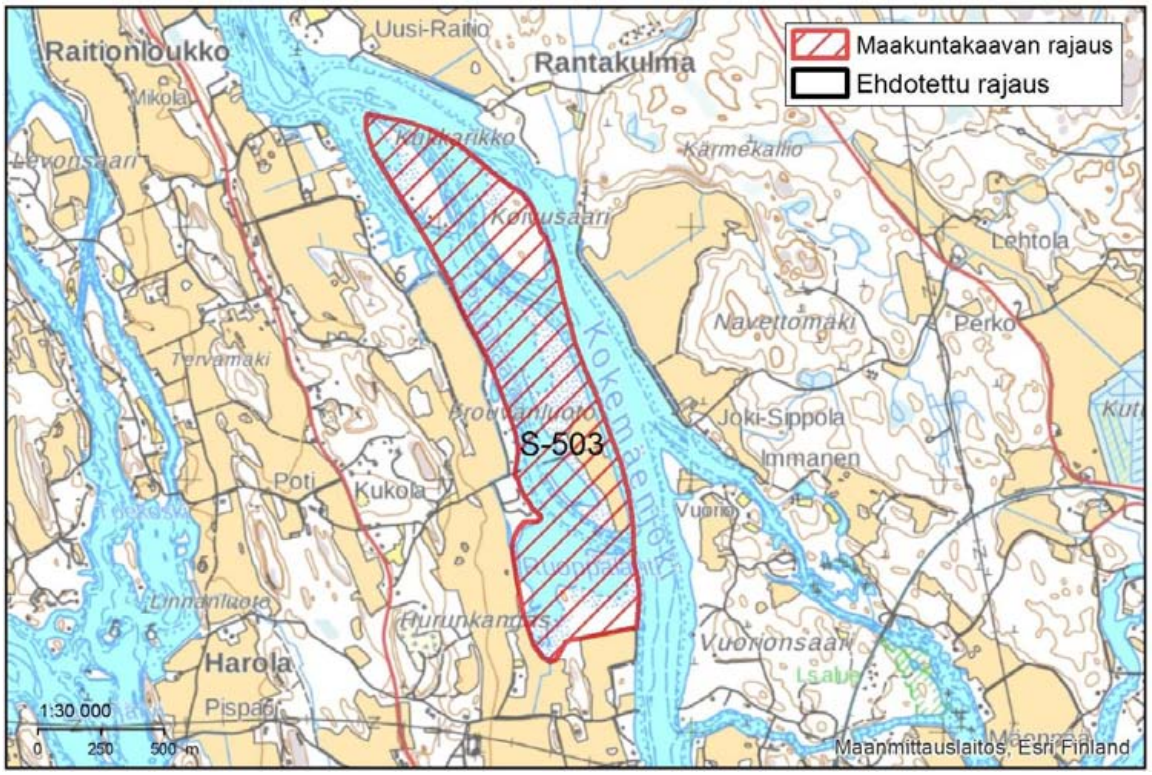
kalaisa Ruoppalahti on lähiseudun sääksille merkittävä saalistusalue ja lintuja voi nähdä parhaimmillaan kymmenkunta yksilöä yhtä aikaa.

Saaret ja rajaukseen sisältyvät Säpilänniemen ranta-alueet muodostavat maakunnassa ainutlaatuisen kokonaisuuden ja kohde tuleekin säilyttää kaavassa. Kohteen laatua on heikentänyt Kolsin yläpuolisen Kokemäenjoenosan rantojen yksipuolistuminen tulokaslaji isosorsimon täyttäessä rantavyöhykkeitä ja syrjäyttäessä alkuperäistä monimuotoista rantakasvillisuutta. Tästä huolimatta kohteen luonnonarvot ovat maakunnallisesti merkittävät. Alueella on lisäksi suuri merkitys lähialueen virkistyskäytölle.

Rajaus esitetään pidettäväksi ennallaan, vaikka varsin edustavaa jokiluontoa löytyy lisää sekä ala- että ylävirrasta (kartta 1). Kohteen huomattavien luonnonarvojen perusteella oikea kaavamerkintä olisi SL.

Taulukko 1. Frouvaluoto – Kukkarikko – Koivusaari – Ruoppalahti -kohteen luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	4	**Rajaus**	
Kokemäki, Säpilä	alaluokat	2.2,3.3, 9	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-503	muutostila	2	haitallinen vieraslaji	5
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojelupe-ruste**	
S-503	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
282	heikkenevä	-	maisema	4
Pinta-ala	**Suojelustatus**		monipuolisuus	5
MK: 87 ha	maakuntakaava	12	matkailu/virkistys	9
Lisätiedot: Kokemäenjoen luonnoltaan parhaiten säilynyt ja luonnonarvoiltaan monimuotoisin alue.			**Lähteet** (lähteen numero)	
			1, 8, 13, 14, 16	

Kartta 1. Frouvaluoto – Kukkarikko – Koivusaari – Ruoppalahti -kohteen (S-503) rajaus.

Kuva 3. Koivusaaren lahdelmaan on muodostunut poikkeuksellinen, noin hehtaarin laajuinen, sarjarimpikasvusto.

Kuva 4. Kalmojuuri, *Acorus calamus*, on vanha rohdoskasvi, joka leviää kasvullisesti Kokemäenjoessa.

Kuva 1. Pohjoisen saaren kallioketoa ja saarten välinen jokiuoma. Taustalla eteläisen saaren lehtoa ja kalliojyrkänteitä.

Forsbyn koski ja Katajaluoto sl-40

Kokemäen Karekselan ja Koskenkylän kylien välissä sijaitseva Forsbyn koski ja sen eteläpuolella sijaitsevat Linnaluodon koskisaaret ovat SL-kohteen ohella muinaisjäännösalueita. Alueella on sijainnut ilmeisesti jo 1200-luvulla linnavarustus. Ainakin eteläinen uoma on mahdollisesti kaivettu. Pohjoisemman saaren rinteillä näkyykin edelleen selkeästi linnavarustuksen maavallien ja vallihaudan muodot. Paikalla kasvaa rautakauden ajoilta periytyviä kasveja mm. nurmilaukkaa ja mäkikauraa. Laidunnetut niittyalueet ovat umpeutuneet etenkin pohjoisemmassa saaressa, ja niille on muodostunut suurelta osin lehtoa ja suuruohoniittyä. Kuivilta kallioilta löytyy ketokasveja, kuten isomaksaruoho, keltamaksaruoho, keto-orvokkia, ketoneilikkaa, keltamatara, pietaryrtti, ahosuolaheinä, pölkkyruoho, kissankello, pukinjuuri, mäkitervakko ja aholeinikki. Katajia kasvaa edelleen avoimemmilla paikoilla, sekä kituvina lehtojen varjostamana.

Eteläisen saaren länsireunalla on, ajoittain tulvan alle jäävää, harmaaleppävaltaista kosteaa ja runsasravinteista suurruoholehtoa. Muutoin alueen lehdot ovat kulttuurivaikutteisia tuoreita runsas- ja keskiravinteisia lehtoja. Puustossa tervaleppää, harmaaleppää, tuomia, pihlajia ja haapoja. Pensaita edustavat koiranheisi ja terttuselja. Rannoilla kasvaa ruokohelpi, viitakastikka, rantaminttu, luhtalemmikki ja viiltosara. Alueelta aikaisemmin tavattua vesinenättiä ei tällä kertaa tavattu. Nurmilaukkaa ja törrösaraa on molemmissa saarissa.

Haitallinen vieraslaji jättipalsami, *Impatiens glandulifera*, on viime vuosina runsastunut alueella. Tilanne ei vielä ole toivoton, joten kiireelliset hoitotoimet tulisi aloittaa mahdollisimman pian. Myös Kokemäenjoella

voimakkaasti levittäytyvää isosorsimoa on aivan alueen tuntumassa. Laji kiinnittyy heikosti kivipinnoille, mutta tämänkin lajin leviämisen rajoittaminen on tarpeen.

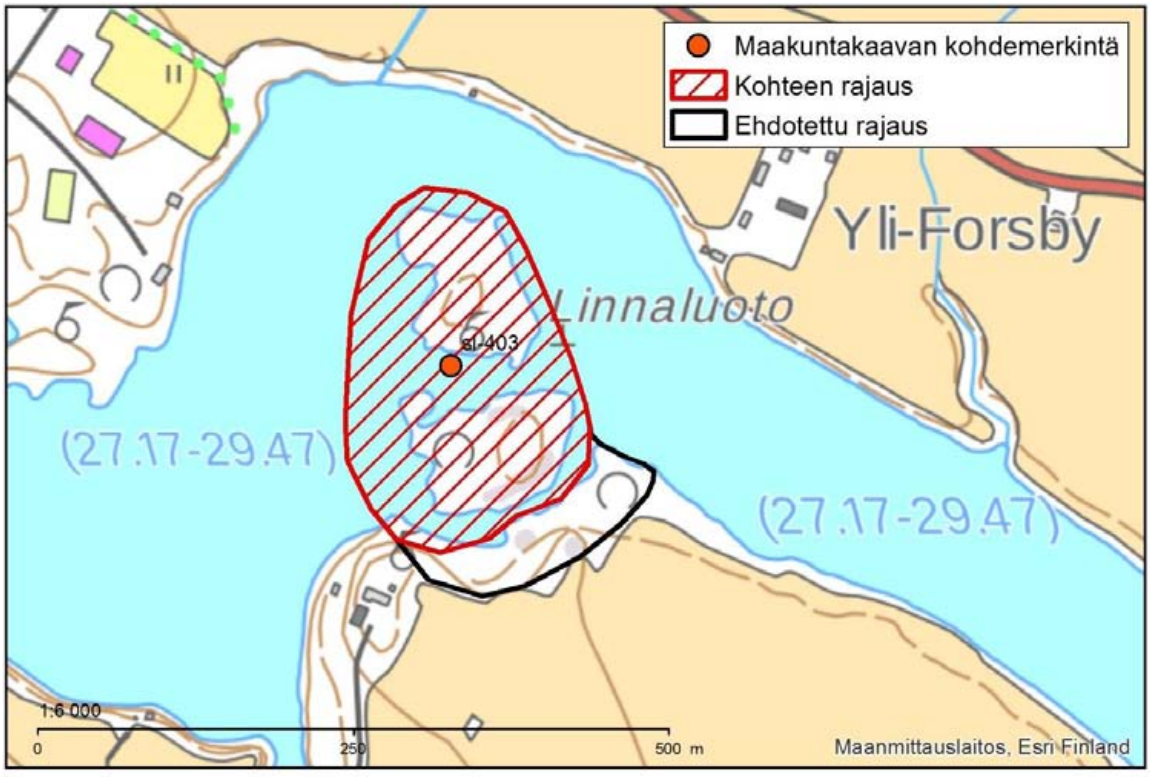
Linnaluodon lehtosaaret kallioketoineen ovat paitsi luonnoltaan, niin myös arkeologisesti merkittävä alue. Kohteen arvo on hieman taantunut niittyjen ja ketojen umpeenkasvun sekä tulokaslajien myötä, mutta Linnaluodon luonnonarvot ovat palautettavissa hyvin suunnitellun hoidon avulla.

Kalliokedot ovat uhanalaisluokitukseltaan äärimmäisen uhanalaisia (CR) ja tuoreet runsasravinteiset lehdot erittäin uhanlaisia (EN). Kosteat runsasravinteiset lehdot ovat vaarantuneita (VU).

Rajausta on tarkennettu maastotyön perusteella. Rajausta esitetään muutettavaksi niin, että eteläosan rehevä lehtoalue ja kokonaisuuteen kuuluvat pari rantakalliota ja niiden lähiympäristö tulevat kokonaan mukaan rajaukseen (kartta 1). Kohteen nimi tulisi muuttaa kuvaavammaksi esimerkiksi ”Linnaluoto” tai ”Forsbyn koski ja Linnaluoto”.

Taulukko 1. Forsbyn koski ja Katajaluoto -kohteen luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	9	**Rajaus**	
Kokemäki, Koskenkylä	alaluokat	1.2, 4	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-403	muutostila	2	umpeenkasvu, vieraslaji	4, 5
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-403, SM	itsestään, ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
281	heikkenevä	-	kulttuurihistoriallinen	6
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 4 ha, **uusi:** 5 ha	maakuntakaava	12	1, 18	
Lisätiedot: uhanalaisia ketojen perinnebiotooppeja, lehtoa ja rautakautisia kasveja. Kedot ja niityt taantuneet. Kalliokedot ovat äärimmäisen uhanalaisia (CR) ja alueen lehdot vaarantuneita ja erittäin uhanalaisia (VU ja EN).				

Kartta 1. Forsbyn koski ja Katajaluoto -kohteen (sl-403) rajaus.

Kuva 2. Kuvattu eteläisen saaren kalliojyrkänteeltä pohjoiseen saareen.

Kuva 3. Eteläisempi uoma. Taustalla rannan puoleista lehtoa ja kalliorantaa. Kuvaushetkellä vesi oli yli metrin normaalia alempana.

Kuva 1. Harjunsuon karua lyhytkorsinevaa.

Harjusuo SL-91

Keskustaltaan ojittamaton ja laaja suoalue Kokemäen Tulkkilan tuntumassa. Pitkänomaisen ja karun kilpikeitaan keskusta on huomattavan korkealla ja reunaluisu on paikon varsin jyrkkä. Suon keskustan nevaosa on useita metrejä rämereunoja korkeammalla. Harjusuon (karttanimi on Harjunsuo) keskustan tasaisella lyhytkorsinevaosalla kermejä ei juuri ole havaittavissa. Reunaan mentäessä esiintyy lyhytkorsirämeyhdistymää. Ulompana on kangas- ja isovarpurämeitä, joista osa on vanhojen ojitusten seurauksena eriasteisissa muuttumavaiheissa. Ruoppaisia rimpiä löytyy etenkin suon lounaisosasta. Suonreunasta löytyy myös tupasvillarämeitä ja pitkälle muuttuneita turvekankaita, joista osalla on jo lehtoakin. Muutamalla paikalla suon reunassa on sekä vanhoja että aivan viimeaikaisia maanparannusturpeen ottoalueita. Isovarpu- ja tupasvillarämeet sekä tupasvillakorvet ovat uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita (VU) ja kangasrämeet erittäin uhanalaisia (EN).

Harjusuo on myös hyvä lintusuo. Pesimälajistossa muun muassa kuovi (NT), kapustarinta (RT) ja töyhtöhyyppä. Muuttoaikoina Harjusuolla ja sen lähipelloilla levähtää maakunnallisesti merkittävä määrä hanhia ja kurkia. Tundra- ja metsähanhia on parhaimmillaan laskettu lähes 2000 yksilöä. Lähialueelle kertyy syksyisin satoja kurkia. Kurjet yöpyvät aluksi Harjusuolla, kunnes siirtyvät Puurijärvi-Isosuon kansallispuiston alueelle yöpymään. Kurjet käyvät edelleen päivisin Harjusuon lähialueella ruokailemassa.

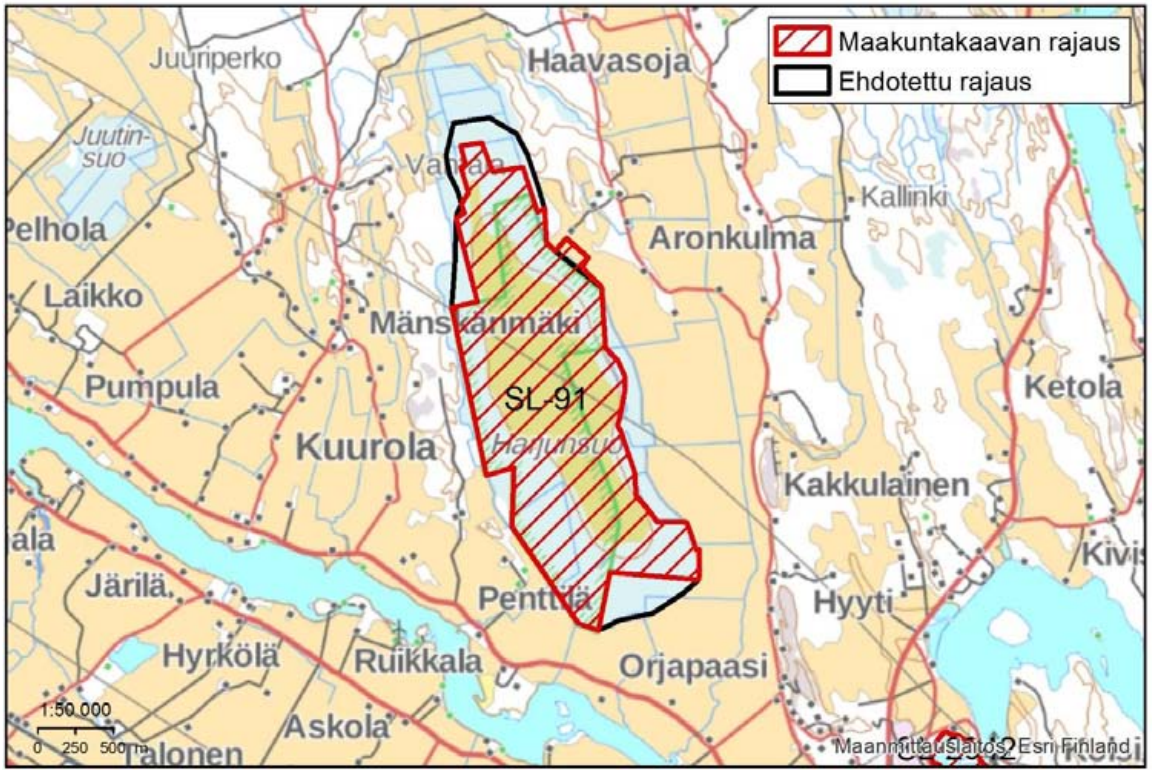
Huomattava pinta-ala, kohtalaisen hyvin säilynyt luonnontila ja kytkeytyneisyys läheiseen kansallispuistoon nostaa Harjusuon luonnonarvoiltaan maakunnallisesti merkittäväksi.

Kohteesta suuri osa on jo yksityistä suojelualuetta. Maakuntakaavan rajaus ei kaikilta osin ole ekologisesti mielekäs. Rajausta esitetään muutettavaksi siten, että laajennuksia tulisi eteläosan kaavarajauksen

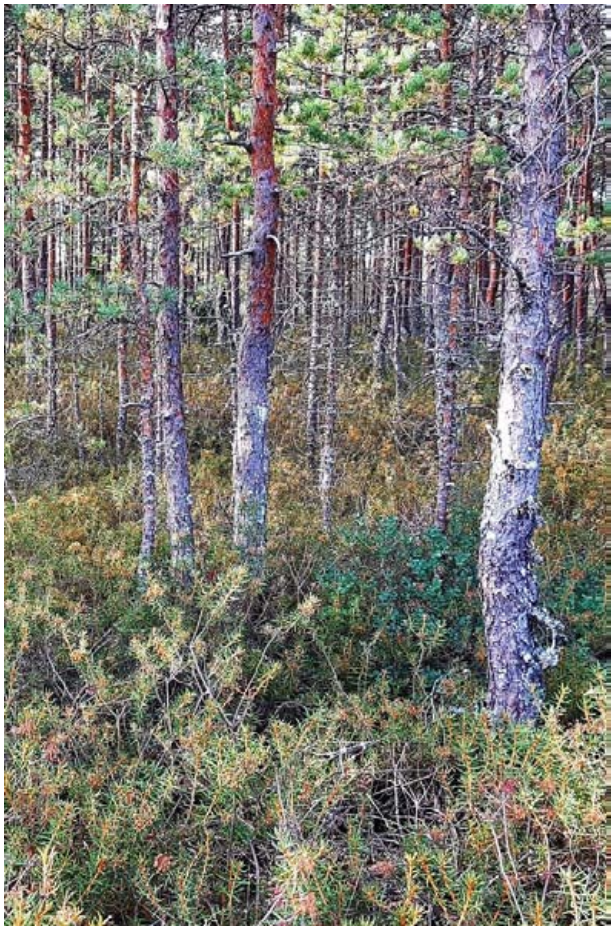
ulkopuolelle jääneelle ojittamattomalle alueelle ja lisäksi paikoin vesitalouden kannalta tärkeille, ojitetuille, reunarämeille. Kaavarajauksesta esitetään poistettavaksi luoteiskulmasta alue, joka on peltoa (kartta 1). Kohteen nimi tulisi muuttaa kaavassa karttanimen mukaan Harjunsuoksi.

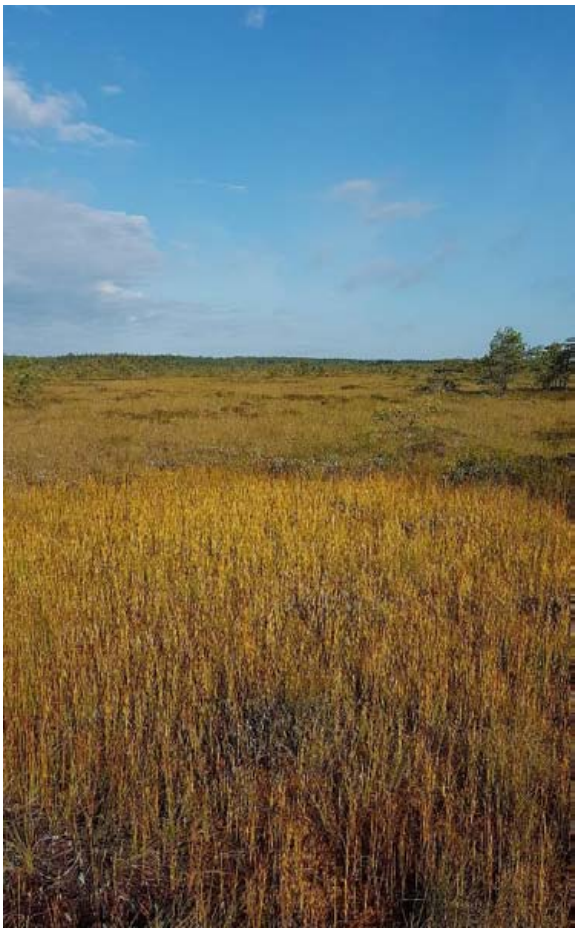
Taulukko 1. Harjusuon -kohteen luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Kokemäki, Kuurola	alaluokat	2.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-91	muutostila	2	ojitus, kuivuminen	1,8
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-91	itsestään, ennallistaen	1,2	eläintieteellinen	3
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
283	heikkenevä	-	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 245 ha, **uusi:** 276 ha	luonnonsuojelualue	1	1, 5, 20	
Lisätiedot: keskiosiltaan ojittamaton ja lähes luonnontilainen keidassuo. Reunaojista osa on umpeutumassa. Uhanalaisista luontotyypeistä kolme on vaarantunutta (VU) ja yksi erittäin uhanalainen (EN).				

Kartta 1. Harjusuon -kohteen (SL-91) rajaus.

Kuva 2. Harjusuon reunan isovarpurämeen takaa avautuu puuton neva. Etualalla leväkköä, *Scheuchzeria palustris.*

Kuva 3. Kesällä 2019 vesipintaa ei juuri löytynyt.

Kuva 1. Kohteen eteläpuolinen Tiirikan-Osman luotoryhmä.

Sääksjärven itäreunan lintuluodot SL-438

Alueeseen sisältyy Kokemäen Sääksjärven itäreunan rakentamattomia lehtosaaria, karumpia luotoja, saarenrantakallioita ja kivikoita. Kohde jakautuu kahteen eri osa-alueeseen. Pohjoinen alue on Ytin ja Sarvan saarien sekä lähiluotojen muodostama kokonaisuus. Eteläisempi osa maakuntakaavan SL-alueesta rakentuu Tiirikan ja Osman saarista ympäristöineen.

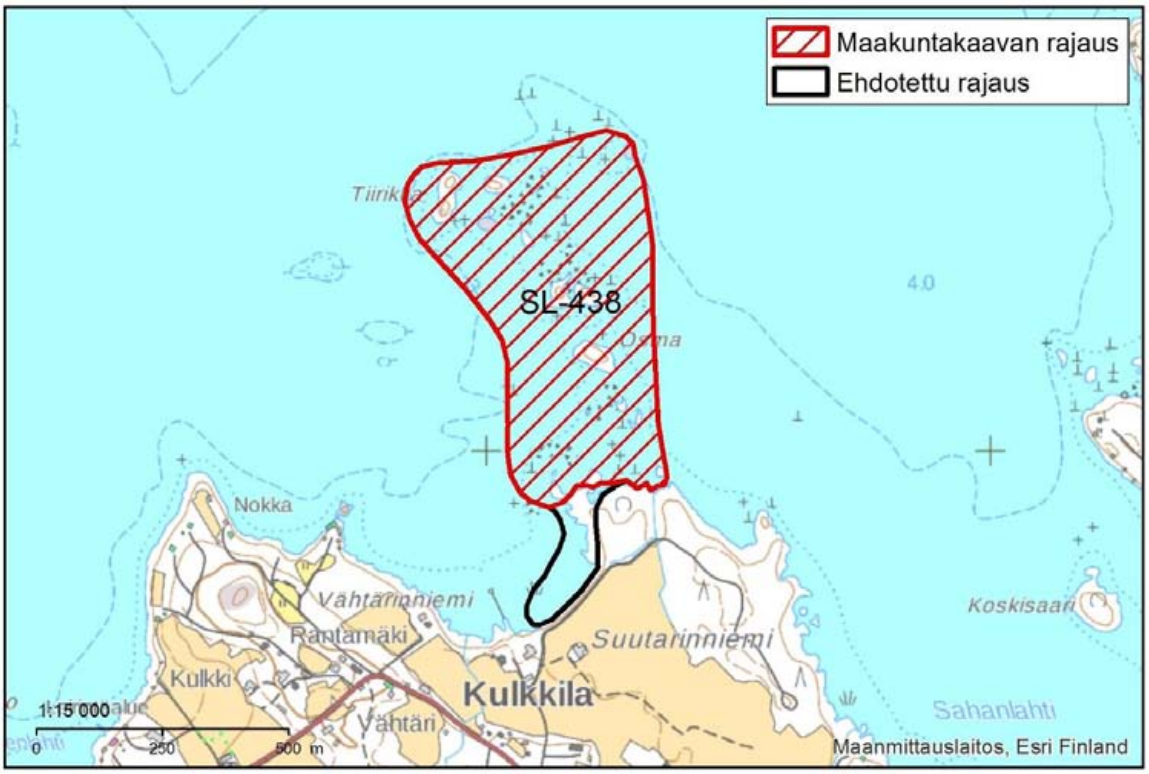
Puustoisimmissa saarissa kasvaa uhanalaisluokitukseltaan vaarantunutta (VU) tuoretta ja kuivanpuoleista keskiravinteista tervaleppävaltaista lehtoa. Sääksjärven kivikkoisten ja pienten saarten lehdoissa on runsaasti maankohoamisrannikon puna-ailakkityypin lehtojen piirteitä. Kasvilajistossa esiintyvät muun muassa puna-ailakki, mesiangervo, ranta-alpi, lehtovirmajuuri, rantaminttu, viitakastikka, rantakukka, korpipaatsama, punakoiso, terttuselja, taikinamarja, pihlaja, tervaleppä, harmaaleppä ja tuomi. Rannoilla ja kivikoissa on paikoin laajoja viiltosaravaltaisia ja vesilinnuille tärkeitä suojaisia sarakasvustoja. Vedessä ja vesirajassa esiintyy tyypillisiä lievästi rehevien järvien kasveja, kuten ulpukka, rantapalpakko, järvisätkin, viiltosara, vesisara, rentukka, myrkkykeiso, leveäosmankäämi ja järvikorte. Lisäksi eteläiseltä alueelta on havaintoja erittäin uhanalaisesta (EN) rantalitukasta, *Cardamine parviflora*. Vaihtelevasti esiintyvästä lajista ei vuonna 2019 tehty havaintoja.

Linnusto on luodoilla monipuolista. Pesimälajistoon kuuluvat mm. kuikka, silkkiuikku, laulujoutsen, kanadanhanhi, haapana, sinisorsa, telkkä, tukkakoskelo, isokoskelo, sääksi, nuolihaukka, kalatiira, pikkulokki, kalalokki, harmaalokki (VU), rantasipi ja pikkutikka. Sääksjärvi on myös kokonaisuudessaan arvioitu maakunnallisesti arvokkaaksi lintualueeksi.

Rajaus esitetään pidettäväksi pääosin ennallaan. Eteläisen alueen eteläosaan esitetään pientä rajauksen tarkennusta siten, että Suutarinlahden ruoikkoalue ja kapea rantaluhta sekä lehtokaistale lisättäisiin alueeseen. Ehdotettavalla alueella pesii mm. härkälintu, silkkiuikku, rytikerttunen, ruokokerttunen, kaulushaikara ja ruskosuohaukka.

Taulukko 1. Sääksjärven itäreunan lintuluodot -kohteen luokittelu.

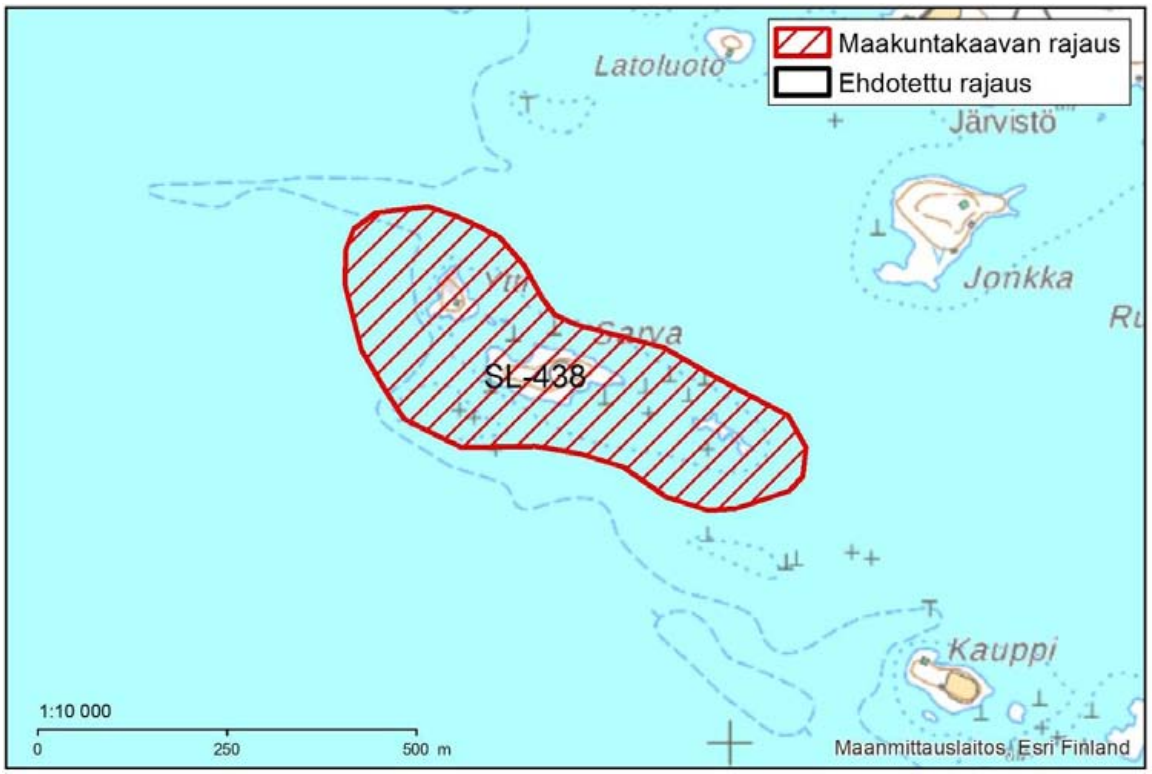
Kunta, kylä	**Pääluokka**	3	**Rajaus**	
Kokemäki, Sääksjärvi	alaluokat	3.3, 7	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-438	luonnontilainen	1	ei muutosta	0
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-438	ei tarvetta	0	eläintieteellinen	3
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
300	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 37 ha, **uusi:** 39 ha	maakuntakaava	12	1, 5, 9, 10, 11, 21	
Lisätiedot: luonnontilaisia, rakentamattomia, lintusaaria - ja luotoja sekä monipuolinen linnusto. Havaintoja erittäin uhanalaisesta (EN) rantalitukasta, *Cardamine parviflora.* Vaarantunut (VU) lehtotyyppi.				

Kartta 1. Sääksjärven itäreunan lintuluodot -kohteen SL-438 rajaus. Ytin–Sarvan saariryhmä.

Kuva 2. Sarvan saaren eteläpuolen matalikon pesimälinnustolle tärkeitä luotojen välisiä sarakasvustoja ja pienialaisia saraluhtia.

Kartta 2. Sääksjärven itäreunan lintuluodot -kohteen (SL-438) rajaus. Tiirikan–Osman saariryhmä.

Kuva 3. Tiirikan ja Osaman välistä rikkonaista ja monimuotoista karikkoa.

Kuva 1. Näkymä Lievijärven Loukaslahdelta. Etualalla kukkii nuottaruoho, *Lobelia dortmanna*.

Lievijärvi S-412

Kokemäen Kauvatsan Lievijärvi on pintavesityypiltään matala humuspitoinen järvi. Lievijärven ekologinen tila on kuitenkin hyvä. Järven rannoilla on laajalti huvila-asutusta, mutta luonnontilaiset kalliosaaret ovat rakentamattomia. Rakentamattomia alueita löytyy vielä muutamien rehevämpien lahtien perältä. Järvellä on moottorivene- ja kelkkailukielto. Huviloista huolimatta järvellä on erämainen leima.

Karut kangasmetsien rajaamat rannat ovat kivisiä. Aivan rannassa saattaa olla kapea tervaleppävaltainen lehtovyöhyke. Kahilalahdessa ja Jyränlahdelta tapaa myös laajempia järviruoko- ja viiltosarakasvustoja sekä avoluhtia. Kahilalahden kelluslehtisvyöhyke on varsin laaja.

Pesimälinnustosta tavataan kuikka, härkälintu, laulujoutsen, tavi, sinisorsa, haapana, kalalokki, harmaalokki (VU) ja ruokokerttunen. Lievijärvellä on pesinyt erittäin uhanalainen (EN) selkälokki, *Larus fuscus* aivan viime vuosiin asti.

Kasvilajisto on tyypillistä keskiravinteisten järvien lajistoa: nuottaruoho, järvikaisla, järviruoko, lumme, ulpukka, uistinvita, siimapalpakko, rantapalpakko ja leveäosmankäämi. Rantaviivassa ja luhdilla siniheinä, viitakastikka, jouhivihvilä, ranta-alpi, rantakukka, suoputki, kurjenjalka, viiltosara, vesisara ja pullosara.

Kohteen luonnontila täyttää edelleen maakunnalliset edellytykset ja on lievästä rehevöitymisestä ja huvila-asutuksesta huolimatta poikkeuksellisen hyvin säilynyt osa satakuntalaista järviluontoa. Matalat humusjärvet ovat uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita (VU).

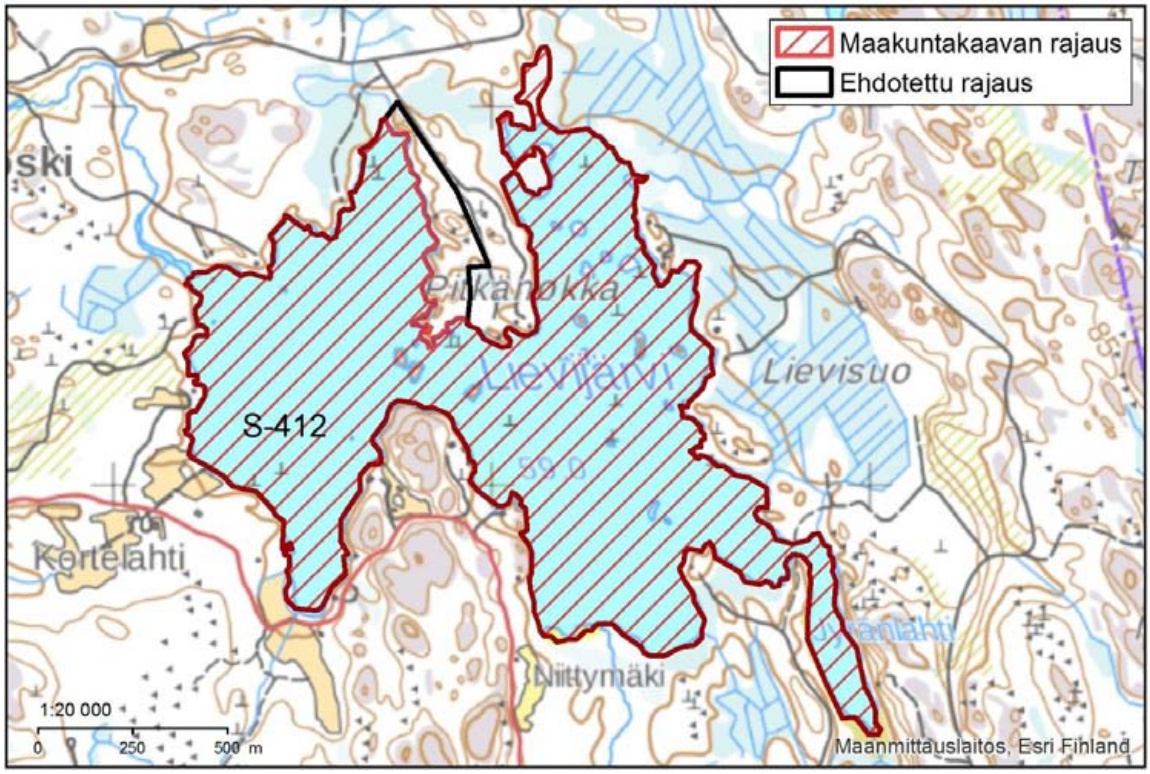
Alueella on voimassa oleva rantaosayleiskaava. Kaavassa Pitkänokan länsilaita on varattu retkeily- ja ulkoilukäyttöön. Lisäksi niemen kärkeen on rajattu arvokas kallioalue. Jyränlahteen on merkitty kaavassa metsälain mukainen pienveden välitön lähiympäristö. Maakuntakaavan S-rajaukseen esitetään näiltä osin laajennusta (kartta 1). Kaavamerkintä SL sopisi paremmin hyvin säilyneen erämaajärven luonteeseen.

Kuva 2. Kahilalahden ruoikoiden keskeltä löytyy useita luonnontilaisia saaria.

Taulukko 1. Kohteen Lievijärvi luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	3	**Rajaus**	
Kokemäki, Kauvatsa	alaluokat	7	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-412	luonnontilaisen kaltainen	1	ei muutosta	0
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-412	ei tarvetta	0	maisema	4
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		matkailu/virkistys	9
288	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 119 ha, **uusi:** 125 ha	maakuntakaava	12	1, 22	
Lisätiedot: luonnontilaisia, rakentamattomia, kalliosaaria, reheviä lahtia ja karumpaa järviluontoa. Ekologinen tila hyvä ja vedenkorkeus pääosin luonnollisella tasolla. Tyypiltään vaarantunut matala humusjärvi (VU).				

Kartta 1. Kohteen Lievijärvi (S-412) rajaus.

Kuva 3. Näkymä Kahilalahdelle.

Kuva 4. Näkymä Loukaslahdelta Järviniitynlahden suuntaan.

Kuva 1. Kolsin tulvalampi kuvattuna voimalaitospadolta. Isosorsimo, *Glyceria maxima*, on levittäytynyt kaikille ranta-alueille.

Kolsin tulvalampi SL-2042

Kokemäen Kuoppalan kylän kupeeseen jäänyt Kolsin voimalaitoksen ohijuoksutuksia varten jätetty entinen luonnontilainen jokiuoman pätkä. Kivikkoisella ja rikkonaisella lampijaksolla on säilynyt osin aiemman luonnontilaisen jokiuoman piirteitä.

Tulva-altaan eteläpäässä oleva pohjapato pitää veden korkeuden, ohijuoksutustilanteita lukuun ottamatta, vakaana.

Tulvalammessa on pitkään säilynyt kasvilajeja, jotka muualta jokivarresta ovat hävinneet voimalaitosrakentamisen ja säännöstelyn seurauksena. Edustavimpia ovat erittäin uhanalaiset (EN) rantaorvokki, *Viola stagnina* ja rantalitukka, *Cardamine parviflora*. Rantalitukka on varsin harvalukuinen laji Satakunnassa, vain puolenkymmentä esiintymää. Lisäksi rantalitukka on luonnonsuojelulailla erityisesti suojeltava, kuten myös alueella esiintyvä, vaarantunut (VU), vuollejokisimpukka, *Unio crassus*. Rantaorvokki on ilmeisesti kadonnut juoksutusten lisääntymisen, kasvutilan puuttumisen ja aho-orvokin kanssa risteytymisen seurauksena. Rantalitukasta on viimeisin havainto vuodelta 2015.

Kohteen kasvillisuudesta löytyvät todennäköiset muinaistulokkaat vesinenätti ja tummatulikukka. Lisäksi alueelta on löydetty aho-orvokki, lituruoho, mäkitervakko, keltaängelmä, suomenhierakka ja pölkkyruoho.

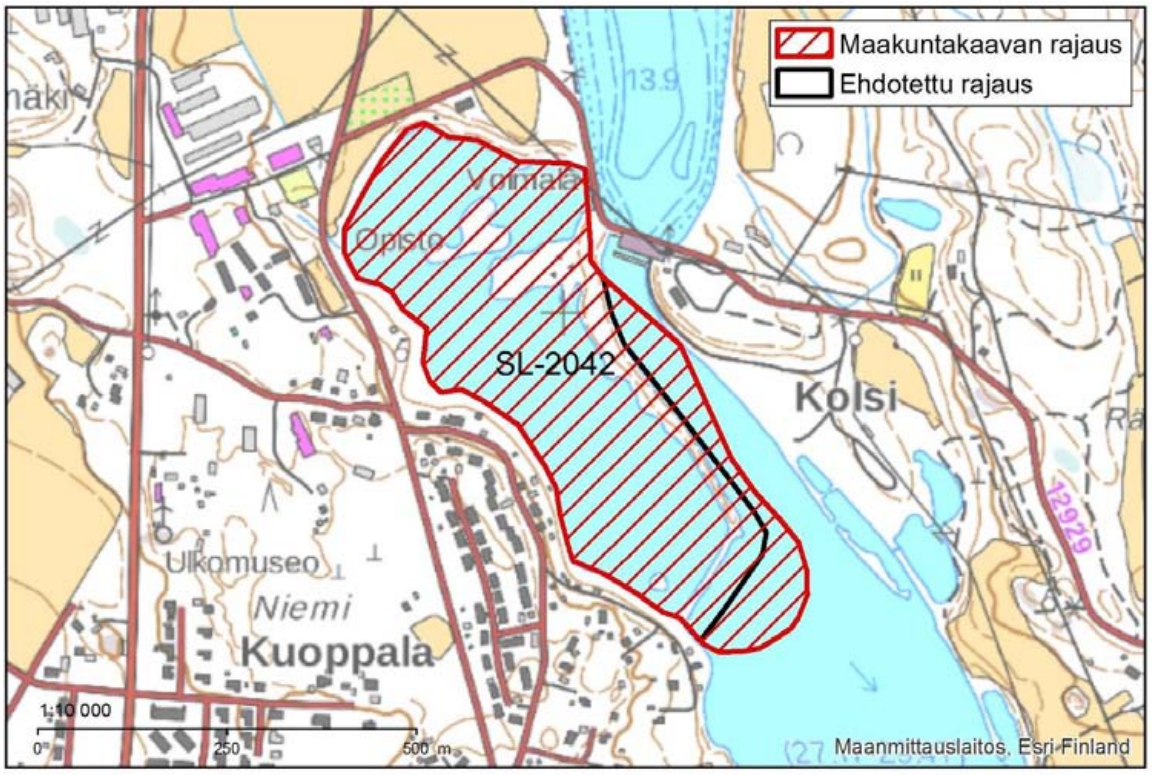
Kolsin tulvalampi on enimmäkseen säilynyt entisellään, mutta tulokaslaji isosorsimo, *Glyceria maxima*, on runsastunut huomattavasti ja uhkaa osaa kasvierikoisuuksista. Lähes koko alueella isosorsimo täyttää rantoja

ja rantavettä yli puolen metrin syvyyteen saakka. Paikoin järvikorte- ja viiltosarakasvustot ovat toistaiseksi säilyneet kaikkein karuimmilla rannoilla.

Kohteen rajausta esitetään supistettavaksi ekologisesti mielekkäämmäksi rajaamalla pois voimalaitoksen alapuolista lasku-uomaa maakuntakaavarajauksen itä- ja eteläpuolelta (kartta 1). Alueen sijainti ja luonne huomioon ottaen oikeampi kaavamerkintä olisi S.

Taulukko 1. Kolsin tulvalampi -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	4	**Rajaus**	
Kokemäki, Kuoppala	alaluokat		muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-2042	muutostila	2	haitallinen vieraslaji	5
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojelupe-ruste**	
uusi	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		erikoisuus	7
302	heikkenevä	-	uhanalainen lajisto	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 19 ha, **uusi:** 16 ha	maakuntakaava	12	1, 8, 15, 23, 64, 96	
Lisätiedot: ohijuoksutuksiin varattu luonnontilaisen kaltainen ja lampimainen sivuoma. Esiintynyt aiemmin erittäin uhanalaiset (EN) rantaorvokki, *Viola stagnina* ja rantalitukka, *Cardamine parviflora.*				

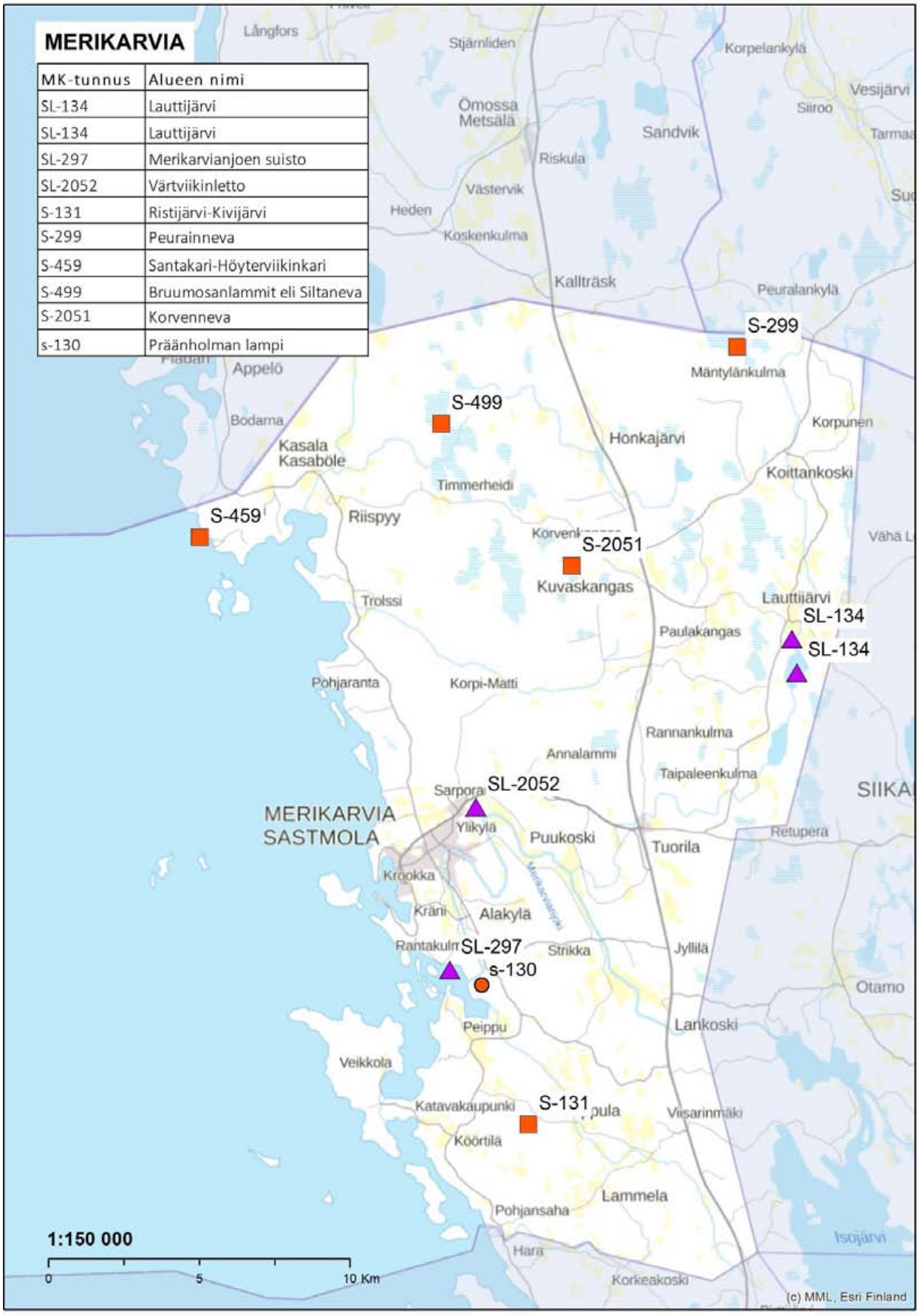
Kartta 1. Kohteen Kolsin tulvalampi (SL-2042) rajaus.

Kuva 2. Tulva- ja lasku-uoman välistä lehtokannasta on käsitelty viime aikoina.

Kuva 3. Tulvalammen pohjoisrantaa. Isosorsimo, *Glyceria maxima,* täyttää rantoja.

MERIKARVIA
MK-tunnus | Alueen nimi
SL-134 | Lauttijärvi
SL-134 | Lauttijärvi
SL-297 | Merikarvianjoen suisto
SL-2052 | Värtviikinletto
S-131 | Ristijärvi-Kivijärvi
S-299 | Peurainneva
S-459 | Santakari-Höyterviikinkari
S-499 | Bruumosanlammit eli Siltaneva
S-2051 | Korvenneva
s-130 | Prääänholman lampi
Långfors
Stjärnliden
Korpelankylä
Vesijärvi
Siiroo
Ömossa Metsälä
Sandvik
Riskula
Västervik
Heden
Koskenkulma
Kallträsk
Peuralankylä
S-299
Mäntylänkulma
Appelö
S-499
Bodarna
Kasala
Kasaböle
Honkajärvi
Korpunen
Koittankoski
Timmerheidi
S-459
Riispyy
S-2051
Kuvaskangas
Trolssi
Lauttiärvi
SL-134
Paulakangas
SL-134
Pohjaranta
Korpi-Matti
Rannankulma
Annalammi
Taipaleenkulma
SIIKA
Sarpora
SL-2052
MERIKARVIA
SASTMOLA
Ylikylä
Puukoski
Tuorila
Retupera
Kröokka
Kräni
Alakylä
Rantakulm
SL-297
Strikka
Jyllilä
s-130
Otamo
Peippu
Lankoski
Veikkola
Katavakaupunki
S-131
Viisarinmäki
Köörtilä
Lammela
Pohjansaha
Isojärvi
Hara
Korkeakoski
1:150 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Peurainnevan laajaa lyhytkorsinevaa kuvattuna pohjoiseen Etelä-Pohjanmaan suuntaan.

Peurainneva S-299

Merikarvian Peurainneva sijaitsee kunnan koilliskulmassa aivan Etelä-Pohjanmaan maakunnan rajalla. Suon pohjoisosa ylittää maakuntarajan.

Valtaosa suon Satakunnan puoleisesta osasta on karua kilpikeidasta. Aapasuota löytyy alueen itäosasta ja laajemmin maakuntarajan pohjoispuolelta. Keidasosa on valtaosin keidasrämettä, reunaosissa kermirakenne on heikosti kehittynyt. Itäreunalla on muutamia allikkoita ja kuljunevoja keidasosan reunalla. Aapasuo-osassa esiintyy lähinnä karuja lyhytkorsinevoja ja -rämeitä. Hieman rehevimmillä paikoilla tapaa karuhkoja saranevoja- ja -rämeitä. Isovarpu-, lyhytkorsi ja tupasvillarämeet sekä saraneva ovat uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita (VU) luontotyyppejä. Sararämeet ovat erittäin uhanalaisia (EN).

Mäntyvaltaiset ja karut suosaarekkeet ovat osin säilyneet luonnontilaisina, mutta osalle saarekkeista on kohdistunut hakkuita. Poronjäkäläisiä kalliopaljastumia löytyy joiltakin kivennäismaasaarekkeista. Suon reunaosat on pääosin ojitettu, mutta osa ojista on umpeutumassa. Reuna-alueilta ja saarekkeiden tuntumasta löytyy luonnontilaisen kaltaisia isovarpu-, tupasvilla- ja rahkarämeitä. Paikoin rämeet ovat eriasteisissa muuttumavaiheissa. Muutokset ovat kuitenkin keskimäärin lieviä.

Linnusto lienee taantunut kuivumisen ja suolinnuston yleisen vähenemisen seurauksena. Maastokartoitus tehtiin heinäkuun lopulla ja tuoretta linnustotietoa kohteelta on niukalti.

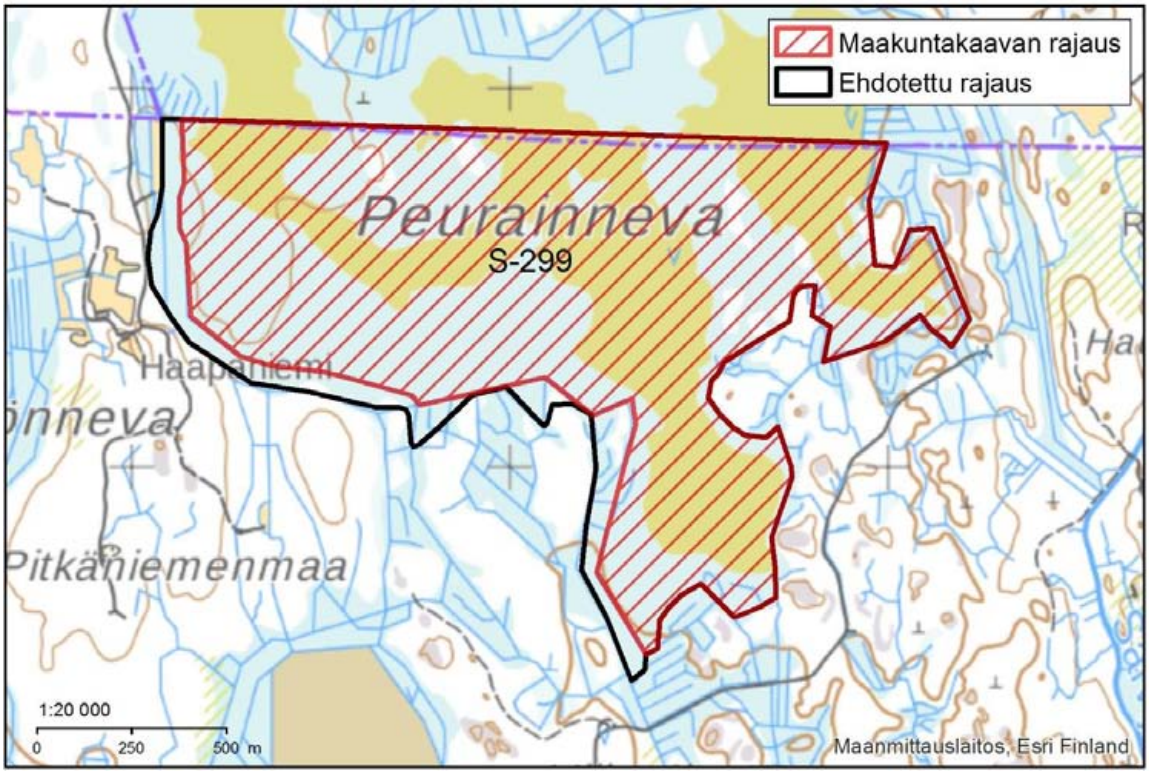
Luonnontilan muutoksista huolimatta Peurainneva on huomattavan hyvin säilynyt ja lähes kokonaan luonnontilaisen kaltainen. Suo on osa laajempaa Pohjois-Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan rajan molemmin puolin kulkevaa itä-länsisuuntaista luonnontilansa säilyttäneiden soiden ketjua. Peurainneva täydentää alueen suojeltujen soiden kokonaisuutta. Peurainnevan tuntumassa ei enää ole muita käsittelemättömiä soita, joten

suo on merkittävä myös suoverkostojen kytkeytyneisyyden näkökulmasta. Merkittävän suokokonaisuuden suojelun toteutus olisi hyvä tehdä yhdessä Etelä-Pohjanmaalle ulottuvan osan kanssa.

Rajausta on tarkennettu maastotyön perusteella. Lähinnä esitetään lisättäväksi heikkotuottoisia ja ojitettuja reuna-alueiden rämeitä. Niiden ennallistamisella voitaisiin kohentaa suon vesitaloutta ja palauttaa luonnontilaa varsin helposti (kartta 1). Kohteen luonnontilaisuus ja koko huomioon ottaen kaavamerkinnäksi sopisi paremmin SL.

Taulukko 1. Peurainnevan luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Merikarvia, Koittankoski	alaluokat	2.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-299	muutostila	2	ojitus	1
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		kuivuminen	8
S-299	ennallistaen	2	**Suojeluperuste**	
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalaisia luontotyyppejä	8
453	vakaa, heikkenevä	=,-	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 144 ha, **Uusi:** 158 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 28	
Lisätiedot: pääosin luonnontilaisen kaltainen, mutta reunojen ojitus heikentää luonnontilaa. Linnusto taantunut. Kohteella on useita uhanalaisia suoluontotyyppejä (VU ja EN).				

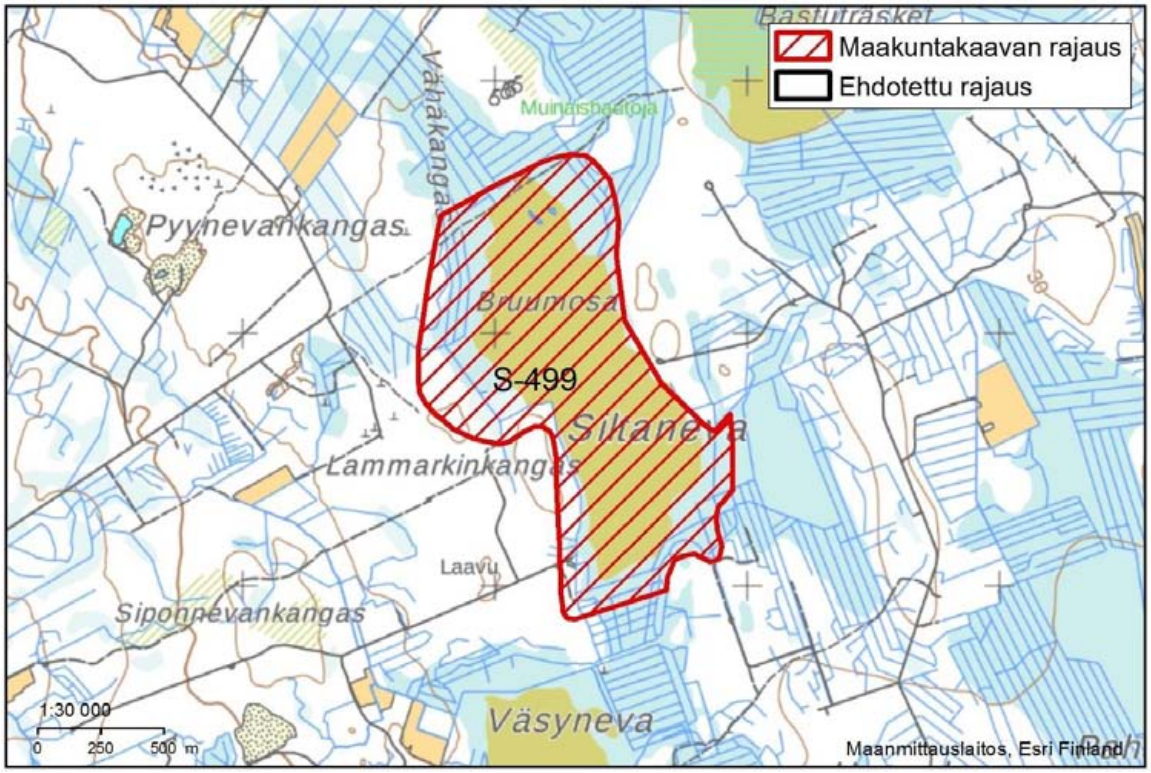
Kartta 1. Merikarvian Peurainnevan (S-229) rajaus.

Kuva 2. Peurainnevan harvoja allikoita.

Kuva 3. Karua saranevaa suon itäpuoliskolla.

Kartta 1. Merikarvian Siltanevan (S-499) rajaus.

Bruumosanlammit eli Siltaneva S-499

Merikarvian Siltaneva sijaitsee aivan kunnan luoteiskulmassa Timmerheidin kylän pohjoispuolella noin 13 kilometriä kuntakeskuksesta pohjoiseen. Kohteesta noin neljännes on suojeltu tai tulossa suojeluun lähiaikoina.

Siltanevan luontoa on tutkittu perusteellisesti muutama vuosi sitten Satakunnan soiden moninaiskäyttöselvityksen yhteydessä. Luontotiedot perustuvat suurelta osin näihin tietoihin ja Tiira-lintuhavaintotietokantaan.

Siltaneva kuuluu aapasoihin, jotka ovat Etelä-Suomessa luontaisestikin harvinaisia. Suon keskiosia vallitsevat puuttomat sara- ja lyhytkorsinevat sekä rimpinevat. Laiteilla esiintyy puustoisia rämeitä ja nevarämeitä sekä turvekankaita. Valtaosa alueen kasvillisuudesta on joko ombro- tai oligotrofista, mutta rimpisillä alueilla esiintyy myös mesotrofiaa.

Siltanevan reunat ja kohderajauksen ulkopuoliset suoalueet on enimmäkseen ojitettu itäreunan kivennäismaarinteeseen liittyvää osaa lukuun ottamatta. Ojittamattomalla keskiosalla esiintyy luonnontilaisen kaltaisia lyhytkortisia ja saraisia nevoja. Aivan keskellä on rahkaista rimpinevaa. Kalvakkanevaa esiintyy yleisesti ja

länsireunalla sekä rahkarämeitä että lyhytkorsinevoja. Suon laiteiden puuttomilla nevoilla rahkaisuutta esiintyy yleisesti. Runsassaraisia alueita esiintyy vähemmän kuin lyhytkortisuuteen sekoittunutta saranevaa.

Siltanevan suoluontotyypeistä vaarantuneita (VU) ovat isovarpu-, lyhytkorsi- ja tupasvillarämeet. Kohteen nevoista vaarantuneita (VU) ovat minerotrofiset lyhytkorsinevat sekä sara- ja kalvakkanevat. Rimpinevat ovat erittäin uhanalaisia (EN). Keskiboreaaliset aapasuot on arvioitu erittäin uhanalaiseksi (EN) luontotyyppiyhdistelmäksi. Suon pohjoisosan allikot kuuluvat vesilaissa mainittuihin vesiluontotyyppeihin.

Soiden kytkeytyneisyyden näkökulmasta Siltaneva on osa merkittävää arvosoiden keskittymää. Suon tuntumassa on useita laajoja, allikkoisia ja keskustoiltaan ojittamattomia soita, kuten Väsyneva, Rösmosa ja Mankaneva. Siltanevan arvokas aapasuo yhdessä lähialueen keskustoiltaan ojittamattomien soiden kanssa olisi oiva ennallistuskohde

Laaja, enimmäkseen luonnontilaisen kaltaisena säilynyt, ja rimpinen Siltaneva on vaateliaan suolinnuston kannalta poikkeuksellisen potentiaalinen elinympäristö. Siltanevan linnustotiedot ovat puutteellisia, mutta pesimälajistoon kuuluu ainakin vaarantunut riekko (VU) sekä laulujoutsen, taivaanvuohi, metsäviklo, liro ja kapustarinta.

Kohteen rajaukseen ei esitetä muutosta (kartta 1). Kaavamerkintä SL on erittäin suositeltava Siltanevan arvoalueelle.

Taulukko 1. Siltanevan luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Merikarvia, Timmerheidi	alaluokat	2.2	ennallaan	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-499	luonnontilainen, muutostila	1, 2	ojitus	1
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		kuivuminen	8
S-499	ennallistaen	2	**Suojeluperuste**	
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalaisia luontotyyppejä	8
428	vakaa, heikkenevä	=,-	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 126 ha	luonnonsuojelualue, mk-kaava	1, 12	1, 2, 4, 28, 29	
Lisätiedot: pääosin luonnontilaisen kaltainen, mutta reunojen ojitus heikentää luonnontilaa. Kohteella on useita uhanalaisia suoluontotyyppejä (VU ja EN). Vaarantuneen (VU) riekon, *Lagopus lagopus,* elinaluetta.				

Kuva 1. Lauttijärven eteläosa on edelleen avoin ja monimuotoinen.

Lauttijärvi SL-134

Merikarvian Lauttijärvi sijaitsee kunnan koillisreunalla aivan Siikaisten rajalla. Lauttijärvi on Tuorijoen perkaamisen yhteydessä laskettu luhtarantainen ja rehevä järvi. Lauttijärven kylässä on paljon karjataloutta ja runsaasti arvokaita laidunnettuja perinnebiotooppeja aivan järven tuntumassa. Osaa järven luhdista laidunnetaan edelleen.

Järvi on hyvin umpeenkasvanut ja maakuntakaavarajausten sisällä on enää hyvin vähän avointa vesialuetta. Oletettavasti osa arvokkaasta linnustosta on siirtynyt rajausten ulkopuolelle umpeenkasvun myötä.

Linnustotiedot ovat varsin vaillinaisia, mutta edelleen järvellä pesii laulujoutsen, sinisorsa, tavi, telkkä, kurki ja mahdollisesti vaarantunut (VU) heinätavi. Koko järvellä on edelleen huomattavat edellytykset toimia monipuolisen linnuston elinympäristönä.

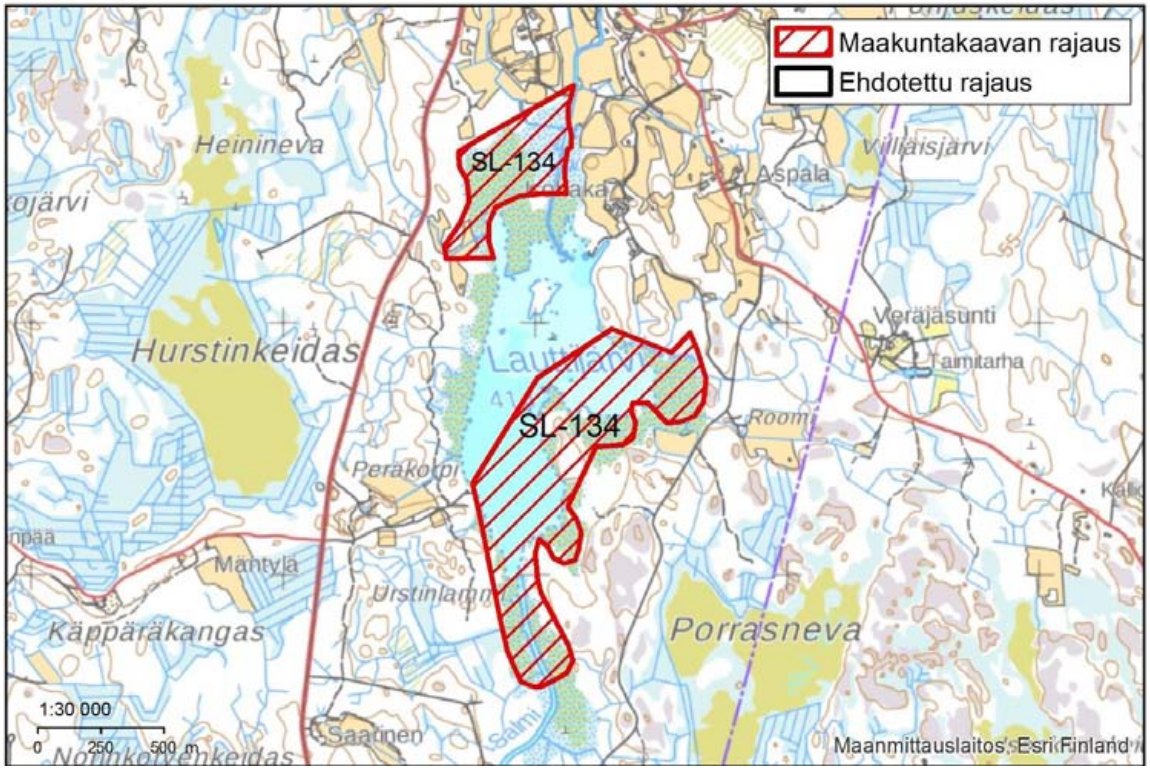
Vielä avoimilla alueilla on edustavia järvikaisla- ja kelluslehtiyhdyskuntia. Osa suuruohoisista rantaluhdista on luonnontilaisia tai vaihtoehtoisesti laidunnettuja. Hyvin suunnitelluilla hoitotoimilla järven luonnonarvoja olisi mahdollista kohentaa entisestään.

Kohteen rajausta ei liene tarpeen muuttaa, vaikka osa luonnonarvoista on siirtynyt keskemmälle järveä (kartta 1)

Taulukko 1. Lauttijärven luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	3	**Rajaus**	
Merikarvia, Lauttijärvi	alaluokat	3.3, 9	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-134	muutostila	2	umpeenkasvu, rehevyys	4, 6
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-134	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
445	heikkenevä	-	luonnontilaisuus	5
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 68 ha	maakuntakaava	12	1, 5, 29, 36	

Lisätiedot: Aikanaan laskettu järvi, josta umpeenkasvun seurauksena kehittynyt lintujärvi. Taantunut mahdollisesti umpeenkasvun seurauksena. Lisäselvitykset luonnonarvoista tarpeen.

Kartta 1. Lauttijärven -kohteen (SL-134) rajaus.

Kuva 2. Umpeen kasvaneen Pitkälahden suurruohoista luhtaa.

Kuva 1. Lampi on luhtarantainen ja reheväkasvuinen.

Präänholman lampi s-130

Präänholman lampi sijaitsee Merikarvian keskustaajaman eteläpuolella Merikarvianjoen suistossa. Kohde koostuu vanhasta Merikarvianjoen lasku-uomasta ja umpeutuneista pienistä merenlahdista.

Kohteella on havaittavissa maankohoamisrannikon primäärisukkession alkuvaiheita. Sukkession metsäisemmät vaiheet jäävät kaavarajauksen ulkopuolelle. Reunametsiä on paikoin hakattu rajauksen sisäpuoleltakin. Lammen eteläosasta on yhteys Peipunlahteen. Rannoilla on kapealti tervaleppävaltaista tuoretta keskiravinteista lehtoa. Kohteeseen kuuluu myös yksi erillinen umpeenkasvanut vanha saraluhta.

Avoimella osalla paju, sara- ja ruoholuhtia. Kasvillisuus on tyypillistä umpeutuvien ja rehevien fladojen kasvillisuutta, kuten leveäosmankäämi, ratamosarpio, kurjenjalka, vesisara, viiltosara, pullosara, järvikaisla, rantaalpi, suoputki, järvikorte, kurjenmiekka, korpikastikka, suohorsma, luhtavilla, luhtamatara, rantakukka, terttualpi, myrkkykeiso, vesikuusi ja ulpukka. Luhtien sammalista okarahkasammal vallitsee pohjakerroksessa.

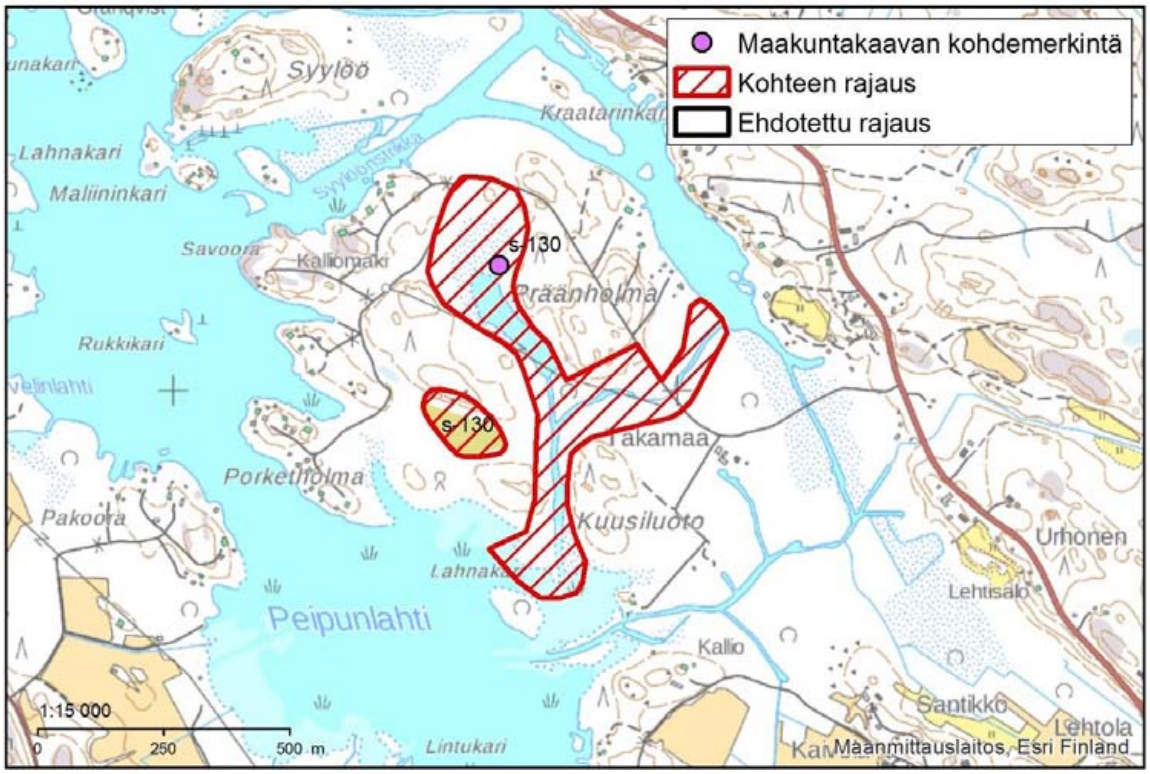
Linnustotiedot ovat puutteellisia, mutta joka tapauksessa kosteikkolinnusto on avoveden puutteessa niukkaa; sinisorsa, tavi ja taivaanvuohi.

Kohde ei ole kovin erikoinen lajistoltaan tai luontotyypeiltään, mutta se edustaa hyvin satakuntalaisen maankohoamisrannikon pienten jokisuistojen luonnon kehityskulkuja. Rajaus esitetään pidettäväksi entisellään (kartta 1).

Taulukko 1. Präänholman lammen taulukointi.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	6	**Rajaus**	
Merikarvia, Alakylä	alaluokat	3.3	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
s-130	muutostila	2	luonnol. umpeutuminen	4
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-130	ei tarvetta	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
457	vakaa	=	luonnontilaisuus	5
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 9 ha	maakuntakaava	12	1	

Lisätiedot: Umpeutuva jokiuoma ja merenlahti. Osin primäärisukkession alkuvaihetta. Umpeutuminen pääosin luonnollinen prosessi, vaikka tien rakentaminen on sitä edesauttanut.

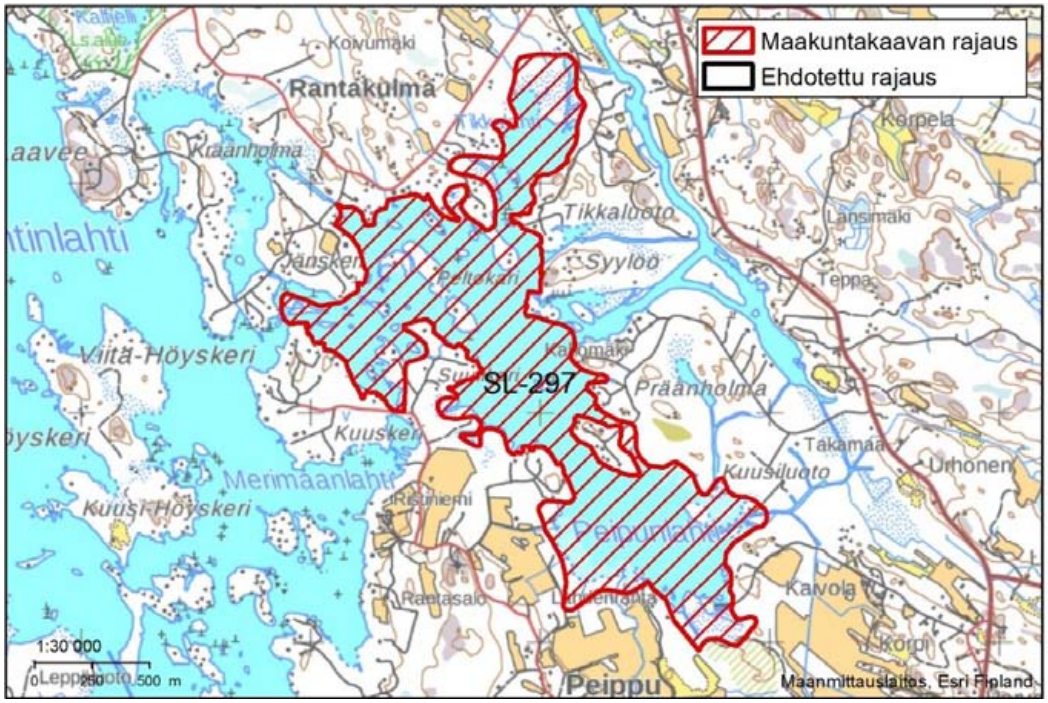

Kartta 1. Präänholman lampi -kohteen (s-130) rajaus.

Kuvat 2 ja 3. Paju- ja saraluhtaa sekä rantakukka, *Lythrum salicaria.*

Kartta 1. Merikarvianjoen suisto – kohteen rajaus.

Merikarvianjoen suisto SL-297

Kohde on laaja lahti, johon Merikarvianjoki laskee. Kohteelle ei tehty maastotarkistusta vuonna 2019. Aiempien tietojen perusteella sen luonnossa on sekä merellisiä että makeanveden ympäristöön liittyviä piirteitä. Alueen reunoilla ja sen sisälläkin on mökkiasutusta ja rannoilla ruoppauksia ja väylänperkuuta.

Kohteella on ollut vaatelias linnusto. Ajantasaiset linnustotiedot ovat puutteellisia. Nykyään lahdella pesii ainakin silkkiuikku, laulujoutsen, merihanhi, tavi, sinisorsa, telkkä, kurki, meriharakka, taivaanvuohi ja rantasipi. Aiempien tietojen mukaan lahdella on pesinyt punasotka, punajalkaviklo, heinätavi, haapana ja naurulokki.

Kasvillisuudesta mainitaan järviruoko, järvikaisla, ulpukka ja pohjanlumme. Rantaniityillä kerrotaan olleen merenrantalajistoa. Lahnakarissa on alueelle tyypillistä puna-ailakkityypin tuoretta keskiravinteista lehtoa. Kasviston erikoisuuksia mainitaan vielä pahaputki, jokileinikki, sarjarimpi ja mahdollisesti sahalehti. Suistossa kasvaa myös vaarantunut (VU) paunikko, *Crassula aquatica.*

Lupaavan kohteen pesimälinnustotiedot tulisi päivittää ja hankkia lisätietoa erikoisesta vesikasvillisuudesta. Karttarajaus esitetään pidettäväksi ennallaan, kunnes kohteen luontotiedot saadaan ajan tasalle (kartta 1).

Taulukko 1. Merikarvianjoen suisto -kohteen (SL-297) taulukointi.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	4	**Rajaus**	
Merikarvia, Peippu	alaluokat	4.1, 5.2, 3.3	ennallaan	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-297	ei arvioida	0	ei arvioida	0
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**			
SL-297	ei arvioida	0	**Suojeluperuste**	
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		monipuolisuus	5
448	ei arvioida	+, =, -	vaatii lisäselvityksiä	12
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 153 ha	maakuntakaava	12	1, 2, 4, 29	
Lisätiedot: Merikarvianjoen suistoalueen laaja lahti. Kohteella ei käyty vuonna 2019. Luontotiedot ovat puutteelliset keskeisten suojeluperusteiden eli linnuston ja vesikasvillisuuden osalta.				

Kuva 1. Suurin avovesialue suon keskellä. Reunoilla suursaroja.

Värtviikin letto SL-2052

Värtviikin letto -niminen ohutturpeinen pikkusuo on aivan Merikarvian keskustaajaman tuntumassa, sen lounaispuolella ja Tuorilaan menevän tien eteläpuolella. Pinnanmyötäisesti soistuneella alueella on jäljellä avoimia kelluslehtisten ja suursarojen reunustamia lampareita.

Lampareilla kasvaa ulpukkaa ja suursaroja, kuten viilto-, vesi-, luhta- ja jouhisaraa. Lampareilta on myös useita havaintoja sahalehdestä, *Stratiotes aloides*, viimeisen 50 vuoden ajalta. Tuorein havainto on vuodelta 1988. Kesällä 2019 lajia ei havaittu.

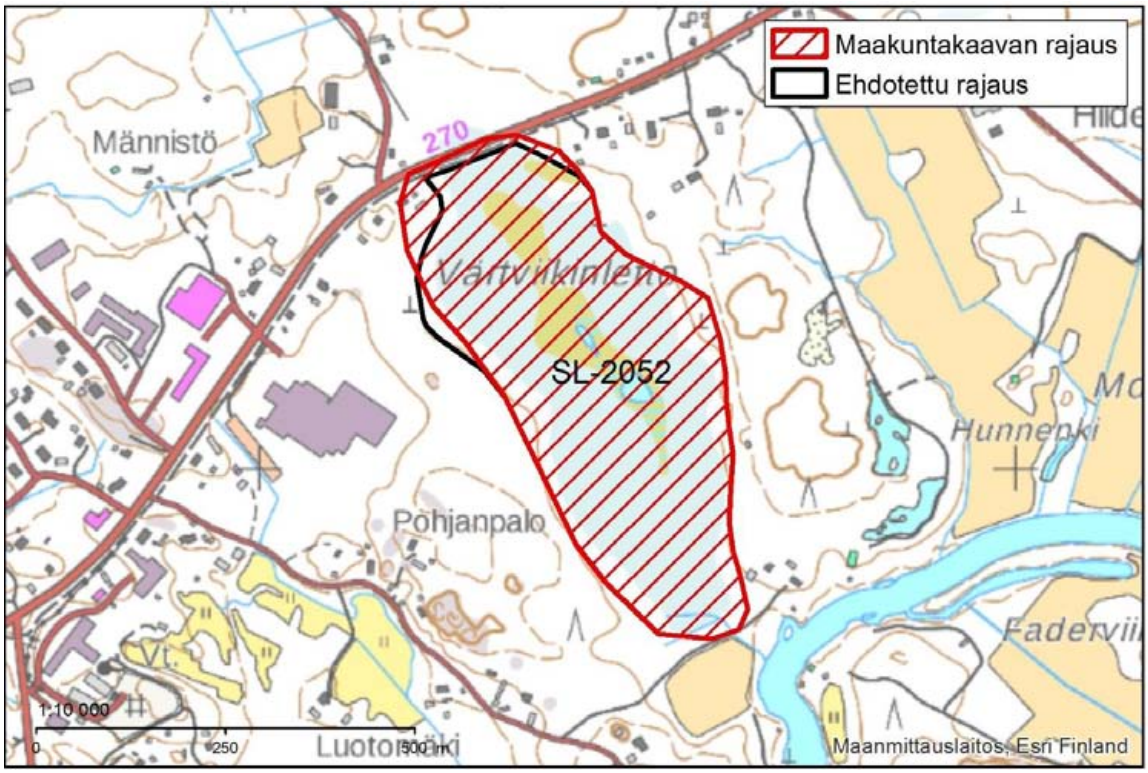
Lampareiden ulkopuolella suo on lähinnä mesotrofista saranevaa ja -rämettä. Paikoin löytyy luhta- ja lyhytkorsinevamaisia piirteitä. Värtviikin piensuo on koostumukseltaan varsin erikoinen yhdistelmä karujen ja keskiravinteisten soiden lajeja, mikä johtuu aiemmasta merenlahtihistoriasta. Suo on olettavasti kehittymässä karummaksi merivaiheen ravinteiden vähentyessä.

Nevoilla runsaita kasveja ovat muun muassa villapääluikka, järvikorte, raate, valkopiirtoheinä, isokarpalo, tupasvilla, kurjenjalka, leveäosmankäämi, viilto-, pullo-, juurto-, vesi- ja riippasara, suokukka, variksenmarja, pyöreä- ja pitkälehtikihokki, luhtavilla, korpi- ja luhtakastikka, hanhen- ja kiiltopaju, sekä kitukasvuiset mänty ja hieskoivu. Sammalmatto on paikoin hyvinkin rahkainen puna- ja rämerahkasammalen vallitessa. Luhtakuirinsammal löytyi niukkana. Reunarämeellä pienialaisesti isovarpu- ja kangasrämettä. Eteläpäässä umpeutuneen ojan lähistöllä myös tervaleppäluhtaa. Paikoin suolla on kurjenjalka- ja osmankäämivaltaisia luhtakuvioita. Luonnontilaiset sara- ja luhtanevat sekä isovarpurämeet ovat vaarantuneita (VU) luontotyyppejä. Sara- ja kangasrämeet ovat erittäin uhanalaisia suoluontotyyppejä (EN).

Rajausta lienee tarpeen hieman pienentää, koska osa siitä asettuu uuden pyörätien päälle. Samoin reunoilta voisi rajausta kohdentaa mukailemaan paremmin vallitsevia luonnonoloja (kartta 1).

Taulukko 1. Värtviikin leton luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Merikarvia	alaluokat	6	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-2052	luonnontilanen	1	ei muutosta	0
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	ei tarvetta	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		erikoisuus	7
482	vakaa	=	luonnontilaisuus	5
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 17 ha, **uusi:** 16 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 8	
Lisätiedot: pinnanmyötäisesti soistunut entinen merenlahti ja/tai joen tulvaneva. Useita uhanalaisia luontotyyppejä (VU, EN). Luonnontilainen mesotrofinen piensuo. Sahalehdestä, *Stratiotes aloides*, havainto.				

Kartta 1. Värtviikin letto -kohteen (SL-2052) rajaus.

Kuva 2. Leveäosmankäämin, *Typha latifolia* ja kurjenjalan, *Comarum palustre* vallitsemaa luhtaa.

Kuvat 3-5. Värtviikin leton mielenkiintoisia nevoja ja rämeitä.

Kuva 1. Korvennevan saraista nevaa.

Korvenneva S-2051

Merikarvian Korvennevan kohde sijaitsee Kuvaskankaan kylässä Merikarvian keskustasta noin 17 kilometriä koilliseen. Kartalla kohteen nimi on Latoniemi. Korvenneva -niminen suoalue, joka ei ole maakuntakaavassa, on ojitettujen rämeiden kautta yhteydessä Latoniemeen pohjoisessa.

Suosta valtaosa on ohutturpeista rahkarämettä ja lyhytkorsinevaa. Lyhytkorsinevalla on paikoin pienialaisesti saroja, muun muassa pullo- ja jouhisaraa. Saranevainen kuvio rajoittuu kohteen itäreunalle. Saraneva on varsin selvärajainen ja kertoo alueen aiemmasta käytöstä laitumena tai suoheinän keruualueena. Sararämettäkin löytyy pienialaisesti. Saraiset alueet sijoittuvat meso- ja oligotrofian välimaastoon. Suon vaateliaampia kasveja ovat järvikorte, raate ja pullosara. Muita tavattavia kasveja ovat luhtavilla, jouhisara, vaivaiskoivu, variksenmarja, rahkasara, mutasara, riippasara, isokarpalo ja pyöreälehtikihokki. Reunan korpimuuttumalla esiintyy lisäksi maariankämmekkä, muurain ja tuhkapaju. Saraneva ja isovarpuräme ovat uhanalaisia suoluontotyyppejä (VU) ja sararäme on erittäin uhanalainen (EN).

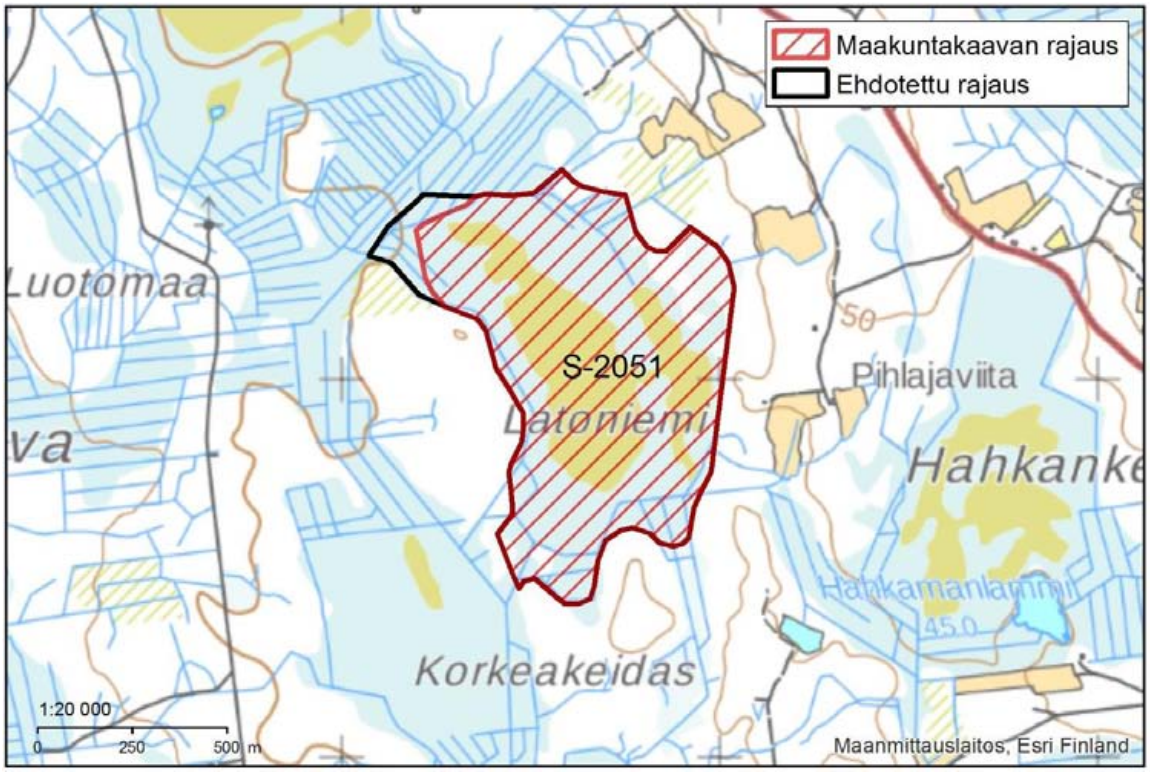
Avoimelta keskusosaltaan ojittamattoman suon reunat on joskus ojitettu. Osa ojista on umpeutumassa, mutta ne kuivattavat edelleen suota. Reunavyöhykkeessä on isovarpurämeitä, joista osa muuttumia. Lisäksi alueella on pienialaisesti tupasvillarämettä. Rajauksen sisällä olevat reunametsät ovat pääosin muuttumavaiheen rämeitä ja mäntyvaltaisia talousmetsiä. Itäreunalta löytyy myös lahopuustoista lehtomaista kangasta ja ojitettua korpea.

Suon arvoa nostaa sen sijainti aivan Mankanevan ja Kakkurinnevan suojelusoiden tuntumassa. Korvenneva täydentää alueen soiden verkostoa ja niiden keskinäistä kytkeytyneisyyttä. Etenkin idän suuntaan verkosto on kapea, koska Korvennevan tuntumassa sekä etelä- että pohjoispuolella on laajoja turvetuotantoalueita.

Rajaus ehdotetaan pidettäväksi keskeisiltä osin entisellään. Alueen luoteiskulmasta on jäänyt pienialaisesti avosuota rajauksen ulkopuolelle. Näiltä osin rajausta ehdotetaan tarkennettavaksi (kartta 1). Kaavamerkinnäksi suositellaan SL perustuen kohteen ojittamattomuudella ja kytkeytyneisyydellä lähialueen soihin.

Taulukko 1. Korvennevan (kartalla Latoniemi) rajaus

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Merikarvia, Kuvaskangas	alaluokat		muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-2051	luonnontilaisen kaltainen	1, 2	ojitus	1
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-2051	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
475	heikkenevä	-	luonnontilaisuus	5
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 58 ha, **uusi:** 61 ha	maakuntakaava	12	1, 4, 20,	
Lisätiedot: Ojittamaton pikkusuo. Tila varsin vakaa. Reunan ojitus kuivattaa hitaasti suota. Suon itäreunalla uhanalaisia saranevaa (VU), isovarpu- ja tupasvillarämettä (VU) sekä sararämettä (EN).				

Kartta 1. Korvennevan (S-2051) rajaus

Kuva 2. Korvennevan keskiosa ja länsireuna ovat karumpia kuin itäreunan saraneva.

Kuva 3. Itäpuolen reunametsää.

Kuva 4. Kohteen itäpuolen korpimuuttumassa kasvaa muun muassa tervaleppää ja lahopuustoa on runsaasti.

Kuva 1. Santakarin-Höyterinviikin luotoja ja niemenkärki.

Santakari - Höyterinviiki S-459

Merikarvian Kasalan kalasataman pohjoispuolella sijaitseva Santakari-Höyterinviikin kohde koostuu muutamasta ulkokarista ja -luodosta sekä kapeahkosta kaistaleesta kivikkoista rantaa aivan avomeren äärellä.

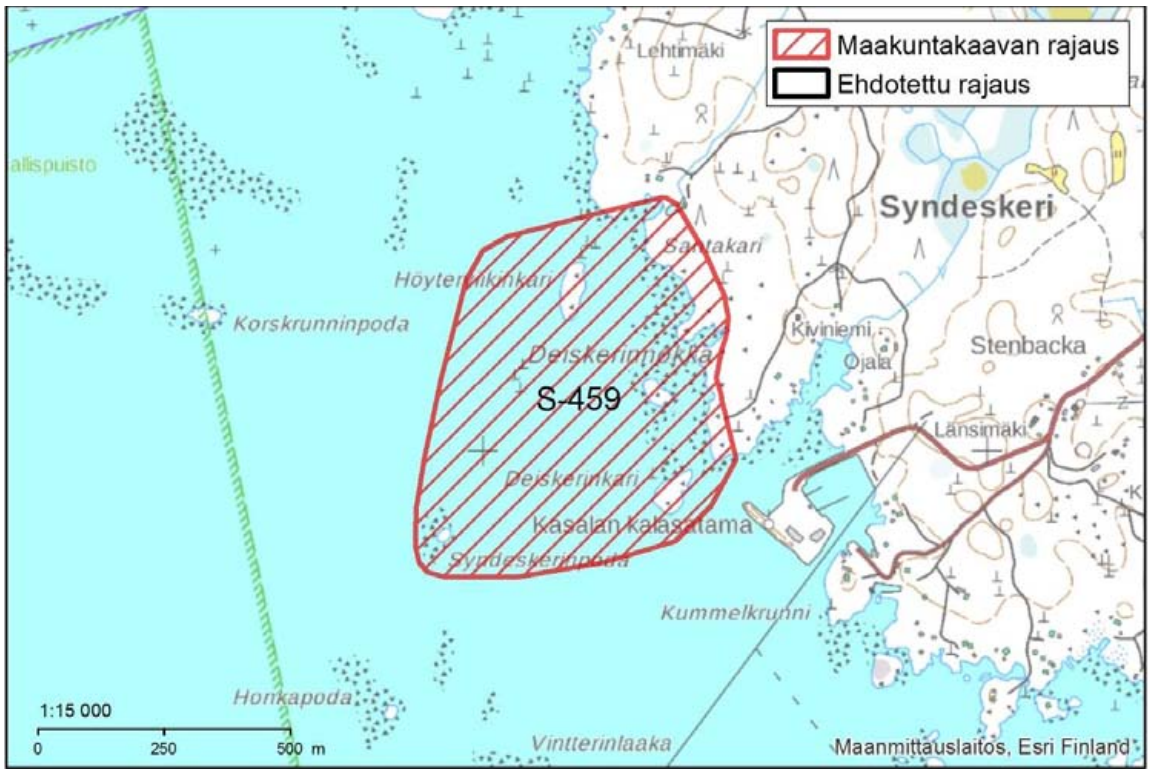
Alueelle kertyy ajoittain huomattavia rakkolevävalleja. Heti alueen kaakkoispuolella on Kasalan kalasatama, jonka tuntumaan on rakennettu lintutorni. Tornia pidetään erinomaisena rannikon lintumuuton tarkkailupaikkana. Kalasatamasta havaittu merilintumuutto on jopa voimakkaampaa kuin Porin parhailla muutontarkkailupaikoilla. Kohteen tuntumassa levähtää huomattavia määriä haahkoja. Pesimälinnustotietoja ei parimäärien tasolla ole, mutta pesimälajistoa ovat ainakin kyhmyjoutsen, merihanhi, haahka (EN), tavi, tukkakoskelo, punajalkaviklo, rantasipi, meriharakka, tukkasotka (EN), lapintiira, kalatiira, naurulokki (VU), kalalokki, harmaalokki (VU), merilokki (VU), luotokirvinen, kivitasku ja västäräkki. Kohteen rajaus on varsin tiukka, joten osa lajeista saattaa olla myös lähialueen pesimälajeja.

Puuvartista kasvillisuutta karuilla kivikkokareilla ja rannoilla ei juuri ole. Rannoilla tavataan lähinnä alueelle ominaisia matalan merenrantaniityn kasveja, kuten isomaltsa, merirannikki, pietaryrtti, ruokohelpi ja järviruoko.

Kohde on säilynyt muuttumattomana. Rajaus ehdotetaan pidettäväksi ennallaan (kartta 1).

Taulukko 1. Santakari-Höyterinviikin -kohteen luokittelu

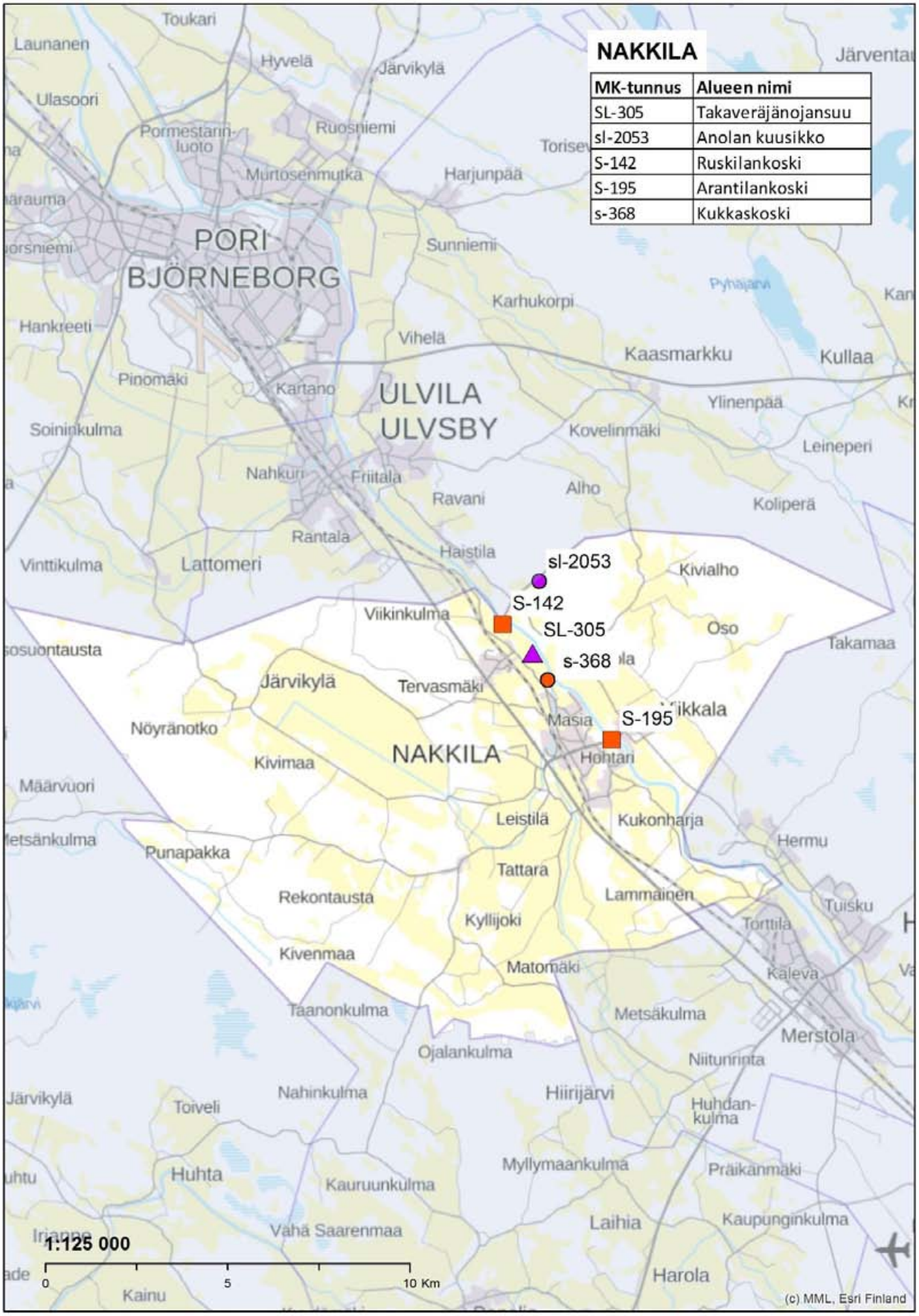
Kunta, kylä	**Pääluokka**	5	**Rajaus**	
Merikarvia, Kasala	alaluokat	5.2, 5.1	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-459	luonnontilanen	1	ei muutosta	0
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-459	ei tarvetta	0	eläintieteellinen	3
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		matkailu/virkistys	9
463	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 37 ha	maakuntakaava	12	1, 5, 29, 37, 38	
Lisätiedot: Karuja kivikkokareja ja ulkoluotoja ulkomeren äärellä. Lintujen päämuuttoreitillä ja suosittu lintujen tarkkailupaikka. Useita uhanalaisia lintulajeja.				

Kartta 1. Santakari-Höyterinviikin -kohteen (S-459) rajaus.

Kuva 2. Santakari-Höyterinviikin -kohde sijaitsee aivan avomeren äärellä. Oikealla kohteen uloimmat karit.

NAKKILA
MK-tunnus | Alueen nimi
SL-305 | Takaveräjänojansuu
sl-2053 | Anolan kuusikko
S-142 | Ruskilankoski
S-195 | Arantilankoski
s-368 | Kukkaskoski
sl-2053
S-142
SL-305
s-368
S-195
PORI
BJÖRNEBORG
ULVILA
ULVSBY
NAKKILA
Toukari
Launanen
Hyvelä
Järvikylä
Ulasoori
Pormestarin-luoto
Ruosniemi
Murtosenmutka
Harjunpää
Sunniemi
Karhukorpi
Hankreeti
Vihelä
Kaasmarkku
Kullaa
Pinomäki
Kartano
Soininkulma
Kovelinmäki
Ylinenpää
Leineperi
Nahkuri
Friitala
Ravani
Alho
Koliperä
Rantala
Haistila
Vinttikulma
Lattomeri
Kivialho
Viikinkulma
Oso
Takamaa
Järvikylä
Tervasmäki
Masia
Nöyränotko
Kivimaa
Hohtari
Määrvuori
Leistilä
Kukonharja
Hermu
Punapakka
Tattara
Rekontausta
Lammainen
Tuisku
Kyllijoki
Torttila
Kivenmaa
Matomäki
Kaleva
Taanonkulma
Metsäkulma
Merstola
Ojalankulma
Niitunrinta
Nahinkulma
Hiirijärvi
Huhdan-kulma
Toiveli
Huhta
Myllymaankulma
Präikänmäki
Kauruunkulma
Laihia
Kaupunginkulma
Vähä Saarenmaa
Harola
Kainu
1:125 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Rantalehtoa.

Ruskilankoski S-142

Kokemäenjoen edustava koskikohde, jonka koillispuolella on korkeita joen uurtamia hiekkatörmiä ja joen keskellä lehtipuustoinen deltasaari. Lounaisrannalla on useita syviä maakunnan edustavimpia raviineja runsaslahopuustoisine lehtoineen. Ruskilankoskella on huomattava merkitys virkistyskalastukselle ja kalastusmatkailulle.

Luonnoltaan jokivarsi on monimuotoinen ja sisältää useita kosteita, runsas- ja keskiravinteisia suuruoho- ja saniaislehtoja, kuten kotkansiipityyppiä (MattT) ja hiirenporras-käenkaalityyppiä (AthOT). Kolveiden yläosista löytyy myös tuoreita lehtoja. Notkelmissa on lisäksi pienialaisia lehtokorpikuvioita. Rannoilta löytyy suurruohoisia lehtoja ja joen tuntumasta suurruoholuhtia. Kosteat runsasravinteiset ja tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU). Tuoreet runsasravinteiset lehdot erittäin uhanalaisia (EN).

Lehtojen reunat on raivattu kauttaaltaan peltojen puolelta muutaman metrin matkalta metsäkoneella ja puusto kerätty pois. Syntyneisiin valoaukkoihin on muodostunut paikoin uusia jättipalsamikasvustoja. Haitallinen vieraslaji jättipalsami, *Impatiens glandulifera*, leviää Kokemäenjoen rannoilla hallitsemattomasti ja on suurin uhka ainutlaatuisille kolvelehdoille. Rantojen ja kolvenorojen tuntumassa leviää myös toinen vieraslaji, valkokarhunköynnös, *Convolvulus sepium.* Kohteen säilymisen turvaamiseksi vieraslajien poiston ohella herkän kohteen reunavyöhykkeen käsittelyissä tulisi olla huolellinen.

Ruskilankosken kasvilajistossa esiintyy monipuolisesti lehtojen lajeja, kuten puna-ailakki, lehtokorte, lehtopalsami, tesmayrtti, isoalvejuuri, kotkansiipi, soreahiirenporras, lehtonokkonen, tesmayrtti, sudenmarja, lehtotähtimö, lehtotesma, lehtovirmajuuri ja isomyyränsammal. Pensaskerroksessa kasvaa mustaherukkaa ja pohjanpunaherukkaa. Lehtojen ylispuusto on järeää harmaaleppää sekä kuusia ja pihlajia. Tuomi on runsas ja paikoin löytyy järeitä haapoja, raitoja ja hieskoivuja. Rannalla on ollut erittäin uhanalaisen (EN) rantalitukan, *Cardamine parviflora*, esiintymä, mutta aivan tuoreita havaintoja lajista ei ole.

Linnusto on rehevien lehtojen ja virtavesien tyyppilajistoa, kuten kultarinta, satakieli, lehto- ja mustapääkerttu, sekä viita- ja luhtakerttunen. Joella tehdään säännöllisesti havaintoja äärimmäisen uhanalaisesta (CR) kuningaskalastajasta, *Alcedo atthis*. Rantasipi ja koskikara ovat vakiovieraita. Sortumarinteillä pesii

kymmenien parien törmäpääsky-yhdyskunta. Lahoa lehtipuuta on runsaasti, joten lehdot ovat soveliaita elinympäristöjä myös useille tikkalajeille.

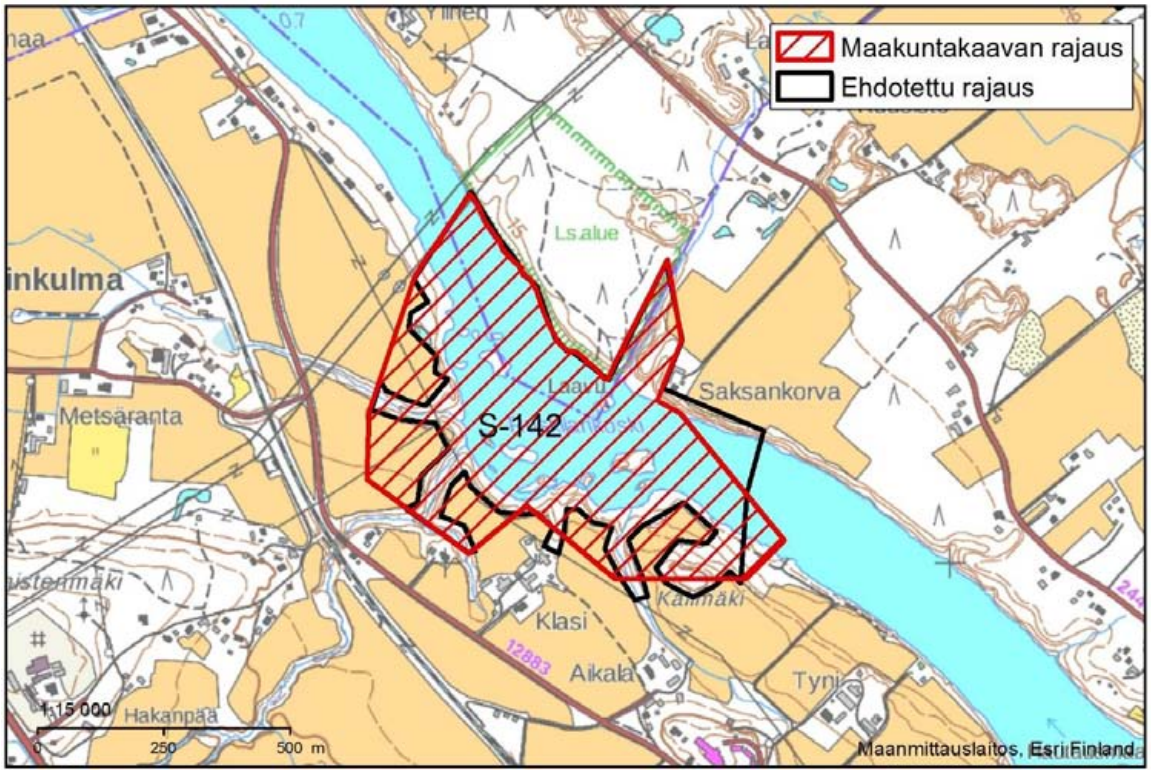
Meriyhteyden ansiosta koskella on suuri merkitys Kokemäenjoen vaelluskalakannoille. Laajalla koskijaksolla esiintyviä vaelluskaloja ovat uhanalaiset merilohi, *Salmo salar* (VU), meritaimen, *Salmo trutta m. trutta* (VU) ja vaellussiika, C*oregonus lavaretus* (EN). Kohteella tavataan runsaasti euroopanmajavaa ja sillä on useita uhanalaisen (VU) liito-oravan, *Pteromys volans* reviireitä. Lisäksi Ruskilankoskessa esiintyy vaarantunut (VU) vuollejokisimpukka, *Unio crassus*

Jokivarren raviinien luonnontila on säilynyt ennallaan huolimatta haitallisesta vieraslajista. Alueen arvoa nostaa lisäksi vaelluskaloille merkittävä koski virkistysarvoineen. Ruskilankosken kohde on osa keskenään kytkeytyneitä raviinilehtoja yhdessä Takaveräjänojansuun ja Kukkaskosken lehtojen kanssa.

Rajausta on tarkennettu maastotyön perusteella. Lähinnä esitetään poistettavaksi rajauksen sisään jääneitä pellonosia ja lisättäväksi aiemmasta rajauksesta puuttunutta koillisrannan rinnelehtoa (kartta 1). Kaavamerkinnäksi esitetään SL.

Taulukko 1. Ruskilankosken luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Nakkila, Ulvila, Ruskila	alaluokat	4, 1.2, 2.4	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-142	luonnontilainen	1	hakkuu, vieraslaji	2,5
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-142	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
490	vakaa	=	matkailu/virkistys	9
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 33 ha, **uusi:** 28 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 8, 30, 31, 32	
Lisätiedot: Edustavimpia raviinilehtojen ja koskiluonnon kokonaisuuksia Satakunnassa. Useita erittäin uhanalaisia vaelluskaloja (EN) ja uhanalaisia lehtotyyppejä (VU ja EN). Jättipalsami heikentää luonnontilaa.				

Kartta 1. Ruskilankosken törmärannan (S-142) rajaus.

Kuva 2. Näkymä lounaisrannalta. Kosken takana deltasaarien välistä näkyy sortunutta hiekkatörmää.

Kuva 3. Ruskilankosken rehevää lehtometsää.

Kuva 4. Reunalehtoa on raivattu metsäkoneella peltojen puolelta muutaman metrin leveydeltä.

Arantilankoski S-195

Arantilankoski Nakkilan keskustaajaman kohdalla on luonnontilaisen kaltainen Kokemäen koskialue, joka on yhteydessä mereen. Kosken yli kulkee maantiesilta. Paikoin rantatörmä on rakennettu joen eteläpuolella sillalta alavirran suuntaan. Jyrkkämaastoisia eroosiotörmien kosteita ja tuoreita harmaaleppä-, pihlaja ja tuomivaltaisia rinnelehtoja on kuitenkin säilynyt laajalti. Kohteen länsikulmassa on pienialainen kolvelehto. Tuoreet runsasravinteiset lehdot ovat erittäin uhanalaisia (EN) ja kosteat runsasravinteiset vaarantuneita (VU). Rantakasvillisuuden erikoisuus on luonnonsuojelulailla erityisesti suojeltavan ja erittäin uhanalaisen (EN) rantalitukan, *Cardamine parviflora* esiintymä. Muutoin rantojen kasvillisuus on varsin tavanomaista, kuten rantayrtti, rantaminttu, viiltosara, ruokohelpi, rönsyrölli ja luhtalemmikki. Lehtojen kasvillisuus on alueen lehdoille ominaista, kuten pystykiurunkannus, iso- ja pikkukäenrieska, puna-ailakki, soreahiirenporras, lehtonurmikka, lehtotähtimö ja sudenmarja.

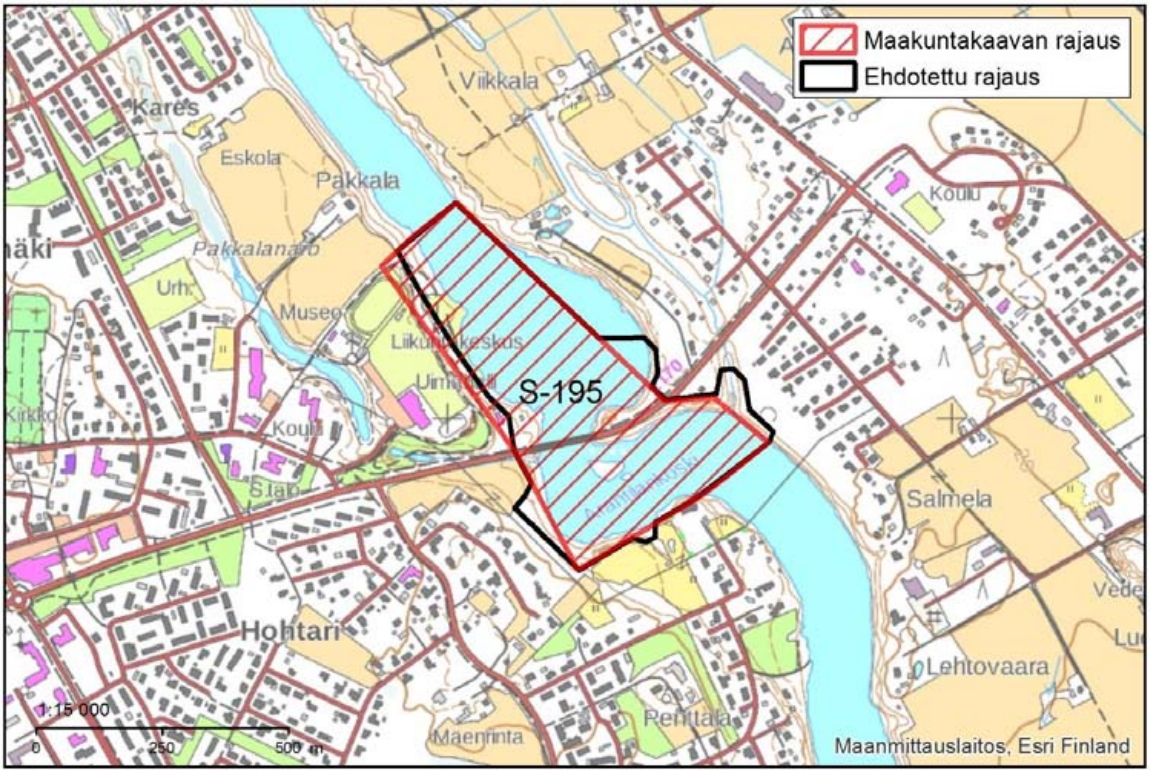
Arantilankoskella tavattavia vaelluskaloja ovat uhanalaiset merilohi, *Salmo salar* (VU), meritaimen, *Salmo trutta m. trutta* (VU) ja vaellussiika, C*oregonus lavaretus* (EN). Koskessa esiintyy luonnonsuojelulailla erityisesti suojeltava ja vaarantunut (VU) vuollejokisimpukka, *Unio crassus*. Lisäksi kohteella on useita uhanalaisen (VU) liito-oravan, *Pteromys volans* reviireitä.

Arantilankoski on erittäin suosittu valtakunnallisesti merkittävä koskikalastuskohde. Alueen kalastusmatkailu ja virkistyskäyttö tulisi sovittaa yhteen kohteen luontoarvojen kanssa.

Rajausta olisi perusteltua tarkentaa rinnelehtojen luontaisia esiintymiä mukaillen (kartta 1).

Taulukko 1. Arantilankosken luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Nakkila	alaluokat	4, 1.2, 2.4	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-195	luonnontilaisen kaltainen	1	rakentaminen	7
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-195	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
483	vakaa	=	matkailu/virkistys	9
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 21ha, **uusi:** 22 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 8, 30, 31, 32	
Lisätiedot: maakunnan edustavimpia koskiluontoalueita. Useita uhanalaisia lehtoja (VU ja EN)**.** Uhanalaisia vaelluskaloja (EN). Erittäin uhanalaisen (EN) rantalitukan, *Cardamine parviflora,* esiintymä.				

Kartta 1. Arantilankosken (S-195) rajaus.

Kuva 2. Arantilankoski ja somerikkoinen särkkä.

Kuva 1. Tattaranjoen Kukkaskoski lehtoineen.

Kukkaskoski s-368

Kukkaskosken rotkolaakso sijaitsee Nakkilan keskustaajaman pohjoispuolella Kirkkosaaren kohdalla joen lounaisrannalla. Kukkaskoski on Tattaranjoen syvään uurtama raviinilehto. Kukkaskosken lehdot ovat pitkälti vastaavia kuin lähialueen muutkin kolvelehdot, mutta pohjalla virtaava kivikkoinen joki koskineen on luonut rotkolaaksoista leveämpiä ja monimuotoisempia. Koskenvarren tasanteilla osa lehdoista on vuosittain tulvan alla ja näille paikoin on kehittynyt erikoisia lehtoja. Lehtotyypit vaihtelevat kosteista ja runsasravinteisista tuoreisiin keskiravinteisiin. Tuoreet runsasravinteiset lehdot ovat erittäin uhanalaisia (EN). Kosteat runsasravinteiset ja tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat vaarantuneita (VU). Savimaiden purojen ja pikkujokien luontotyyppi, johon Tattaranjokikin lukeutuu, on äärimmäisen uhanalainen (CR).

Tattaranjoen mukana on toisaalta tullut huomattava määrä tulokaslajeja, joista osa on haitallisia. Aivan kohteen rajalla on vanha jätevedenpumppuamo, jonka piha-aluetta käytetään edelleen muun muassa maamassojen, muovien ja asvaltti- sekä betonijätteiden kasaukseen. Lisäksi kolveen eteläpuoliselle rinteelle on kertynyt jonkin verran roskaa ja rakennusjätteitä.

Lehdot ovat harmaaleppävaltaisia, mutta sekapuuna on vaihtelevissa suhteissa kuusia, hieskoivuja, haapoja, pihlajia, vaahteroita, raitoja ja tuomia. Jokunen saarnen taimikin on jokivarteen juurtunut. Lahopuuta on runsaasti. Lehdon kasveja ovat muun muassa pystykiurunkannus, isokäenrieska, lehtovirmajuuri, puna-ailakki, syyläjuuri, lehtotesma, kyläkellukka, valkovuokko, soreahiirenporras, lehtonokkonen ja punakoiso. Jokisuulta tapaa rehevien rantojen kasvilajeja, kuten pullosara, ranta-alpi, viiltosara, ruokohelpi, kapeaosmankäämi, ratamosarpio, korpikaisla ja terttualpi.

Jätevedenpumppuamolta ilmeisesti puutarhajätteiden mukana kosken suiston tuntumaan on muodostunut laajahko kasvusto haitallista vieraslajia jättipalsamia, *Impatiens glandulifera*. Lisäksi alueella on komealupiinin kasvustoja sekä maa-aineskasoja aivan maakuntakaavakohteen rajalla. Kolveessa oli yhdellä paikalla pieni

persianjättiputkikasvusto, *Heracleum persicum*, joka tulisi poistaa ennen sen leviämistä. Muita kohtalaisen vaarattomia tulokaslajeja ja puutarhakarkulaisia ovat kesäleimu, lehtoakileija, rohtoraunioyrtti, vaahtera, saarni ja valkokarhunköynnös. Näistä karhunköynnös leviää tehokkaasti loppukesällä, mutta sen torjunta on lähes mahdotonta.

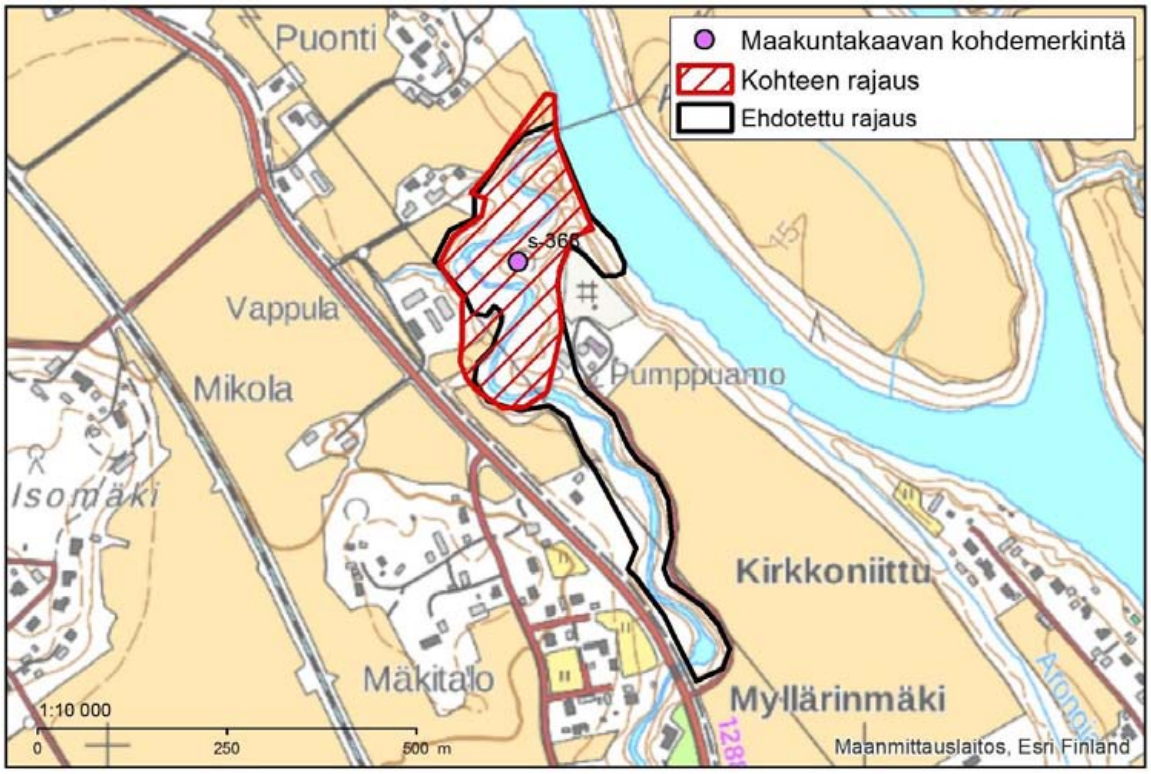
Aivan kosken tuntumassa on myös uhanalaisen (VU) liito-oravan, *Pteromys volans,* reviiri.

Kukkaskoski on maakunnan edustavimpia raviinilehtoja. Kohteen laatua heikentävät tulokaslajit ja kohtalainen roskaantuminen. Kohde on osa edustavaa lähialueen raviinilehtojen keskittymää yhdessä Ruskilankosken ja Takaveräjänojansuun kohteiden kanssa.

Kohteen rajausta ehdotetaan tarkennettavaksi niin, että rajauksesta poistetaan pellonosia ja lisätään aluetta jokivartta ylävirtaan eteläpuolen tiehen asti kohtaan mistä edustava lehtoalue alkaa (kartta 1). Alueen edustavuuteen perustuen kaavamerkinnäksi ehdotetaan SL.

Taulukko 1. Kukkaskosken luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Nakkila	alaluokat	4, 1.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
s-368	luonnontila, muutostila	1,2	vieraslaji, kuluminen	5,11
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
s-368	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		monipuolisuus	5
486	heikkenevä	-	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 5ha, **uusi:** 7 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 8, 30, 31, 32, 33	
Lisätiedot: maakunnan edustavimpia kolvelehtoja koskineen. Uhanalaisia luontotyyppejä (VU, EN ja CR). Tuntumassa uhanalaisen (VU) liito-oravan, *Pteromys volans,* reviiri.				

Kartta 1. Kukkaskosken (s-368) karttarajaus

Kuva 2. Tattaranjoessa kasvaa myös vesikasveja. Kuvassa ulpukka, *Nuphar lutea* ja ratamosarpio, *Alisma plantago-aquatica*.

Kuvat 3 ja 4. Kukkaskosken monimuotoisuutta.

Kuva 5. Tattaranjoen suisto on kivikkoinen. Taustalla Kirkkosaaren kuusikkoa.

Kuva 6. Entisen jätevedenpumppuamon ympäristöä aivan kohteen etelärajalla.

Kuva 1. Takaveräjänojan kohteella on myös pohjavesivaikutusta.

Takaveräjänojansuu SL-305

Takaveräjänojansuuhun on muodostunut moni-ilmeinen rotkolaaksojen kudelma. Kokemäenjokeen laskevan mutkittelevan uoman poikki kulkee ilmeisesti vanhan jokiuoman kolvemainen jäänne. Oja on uurtanut reittinsä läpi hieta- ja hiesumaan. Rinteet ovat paikoin tihkupintaisia ja lähdevaikutteisia. Kolveista löytyykin useita kotkansiipityypin lehtoja (MattT), mutta muutoin raviineille ominaiset kosteat ja tuoreet ravinteikkaat lehdot vallitsevat. Pienialaisia lehtokorpilaikkujakin on syntynyt sopiville paikoille. Kohteen lehtotyypit ovat joko vaarantuneita tai erittäin uhanalaisia (VU ja EN), lehtokorpi on erittäin uhanalainen (EN) ja savimaiden purojen ja pikkujokien luontotyyppi on äärimmäisen uhanalainen (CR),

Kohteella esiintyy luonnonsuojelulailla erityisesti suojeltava ja vaarantunut (VU) vuollejokisimpukka, *Unio crassus* sekä vaarantunut (VU) vuoksenhyrrä, *Bembidion stephensii*. Vuoksenhyrrä on kovakuoriainen.

Lehtojen pellonpuoleisia reunoja on aivan viime aikoina karsittu varsin karkealla tavalla metsäkoneella. Paikoin pellonreuna onkin romahtanut oletettavasti harmaaleppien juuriston heikettyä hakkuun seurauksena (kuva 2). Toki jyrkät rinteet ovat luonnostaankin häiriöille alttiita. Ruskilan puoleiseen rotkolaaksoon on kaadettu rakennusjätteitä. Lisäksi raviinin lounaisreunalla on hakattu kotkansiipivaltaista lehtorinnettä ja kaadettu maa-aineksia lehtoon.

Lehtojen puusto koostuu valtaosin Kokemäenjokivarren lehdoille tyypillisesti harmaalepästä ja tuomesta, mutta ojansuussa on poikkeuksellisen edustava ja laaja kotkansiipilehto. Lehdossa kasvaa myös huomattavan järeitä haapoja. Ylempää rinteiltä tapaa myös kookkaita kuusia ja rauduskoivuja. Monimuotoisuutta lisäävää lehtilahopuuta on runsaanlaisesti. Pensaista mustaherukka, pohjanpunaherukka ja terttuselja ovat yleisiä. Kasvilajisto on tyypillistä ravinteisten lehtojen lajistoa, kuten kevätlinnunsilmä, pystykiurunkannus, lehtokorte, soreahiirenporras, kotkansiipi, lehtotesma, puna-ailakki, lehtopalsami, lehtotähtimö ja lehtonurmikka. Kolveen keskivaiheilla pellonreunan tuntumassa on parin aarin etelänruttojuuriesiintymä, joka tulisi pikimmiten poistaa.

Takaveräjänojansuun raviinit kytkeytyvät yhteen läheisten Ruskilankosken ja Kukkaskosken kohteiden kanssa. Kohteen rajausta esitetään tarkennettavaksi poistamalla rajauksen sisään jääneitä pellonosia (kartta 1).

Taulukko 1. Takaveräjänojansuun luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Nakkila, Ruskila	alaluokat	6, 1.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-305	luonnontila, muutostila	1,2	hakkuu, kuluminen	2,11
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-305	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		monipuolisuus	5
487	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 14 ha, **uusi:** 6 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 8, 30, 31, 32, 34	
Lisätiedot: lähdevaikutteisia kolvelehtoja. Reuna-alueille on kohdistunut mm. hakkuita. Vaarantuneita sekä erittäin ja äärimmäisen uhanalaisia lehtotyyppejä (VU, EN ja CR).				

Kartta 1. Takaveräjänojansuun kohteen (SL-305) rajaus.

Kuva 2. Sortuma kolverinteellä.

Kuva 3. Kotkansiipivaltaista lehtoa.

Kuva 4 ja 5. Haapajättiläinen kotkansiipilehdossa sekä hakkuun jälkeen sortunut rinne.

Kuva 1. Hakkuulta säästynyt Anolan kuusikon osa.

Anolan kuusikko sl-2053

Anolan kuusikko on ollut kokonaan runsaslahopuustoinen sekä vuosikymmeniä hakkaamatta ollut kangasmetsä. Metsä on koostunut lehtomaisesta kankaasta ja lehto- sekä korpilaikuista.

Puolet metsästä on hakattu kymmenkunta vuotta sitten ja sl-alueen etelärajalta vielä aivan tuoreeltaan pieni kuvio on hakattu paljaaksi. Loput metsästä on suojeltu jo aiemmin. Säästynyt ala on erittäin runsaslahopuustoinen sekä monimuotoinen kangasmetsä. Jäljelle jäänyt vanhan metsän kuvio on jo aika pieni. Sen luonnontilaa heikentää jonkin verran ympäröivien avohakkuiden reunavaikutus. Vanhat havupuuvaltaiset kankaat ovat erittäin uhanalaisia (EN).

Itäpuoliselle hakkuulle on säästetty pari kuviota, joista edustavin on ruohokorpea. Kuviolla kasvaa muun muassa kurjenjalkaa, ranta-alpia, korpisaraa, korpiorvokkia ja ojaleinikkiä. Alueella on myös jonkin verran pohjavesivaikutteisuutta. Puustossa kuusten ja koivujen ohella esiintyy järeää tervaleppää ja lahopuuta.

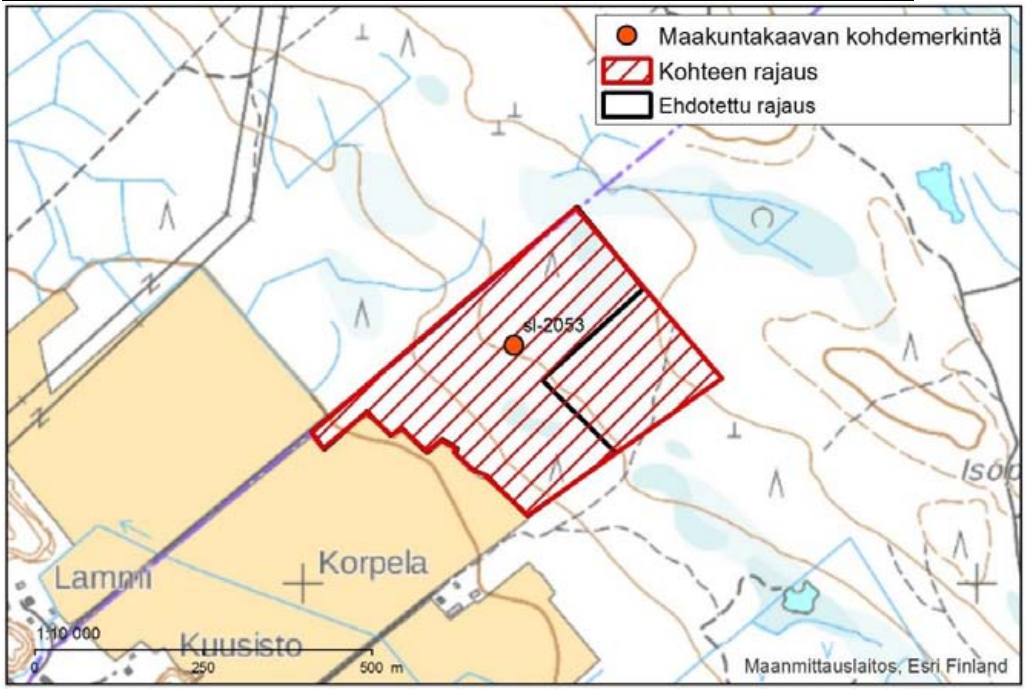
Ruoho- ja heinäkorvet ovat erittäin uhanalaisia (EN). Kohteelta on myös 2000-luvulta havaintoja vaarantuneesta (VU) ahokirkiruohosta, *Gymnadenia conopsea.* Esiintymän nykytila ei ole tiedossa. Lisäksi kohteella esiintyy vaarantunut (VU) aarnisammal, *Schistostega pennata*.

Rajausta esitetään muutettavaksi niin, että kaakkoispuolelta hakatusta osasta rajataan ylärinteen ruohokorven yläpuolinen osa pois (kartta 1).

Taulukko 1. Anolan kuusikon luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Nakkila, Anola	alaluokat	2, 1.1, 2.4	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-2053	pysyvästi muuttunut	3	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
sl-2053	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
491	heikkenevä	-	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 8 ha, **uusi:** 9 ha	luonnonsuojelualue	1	1, 4, 95	

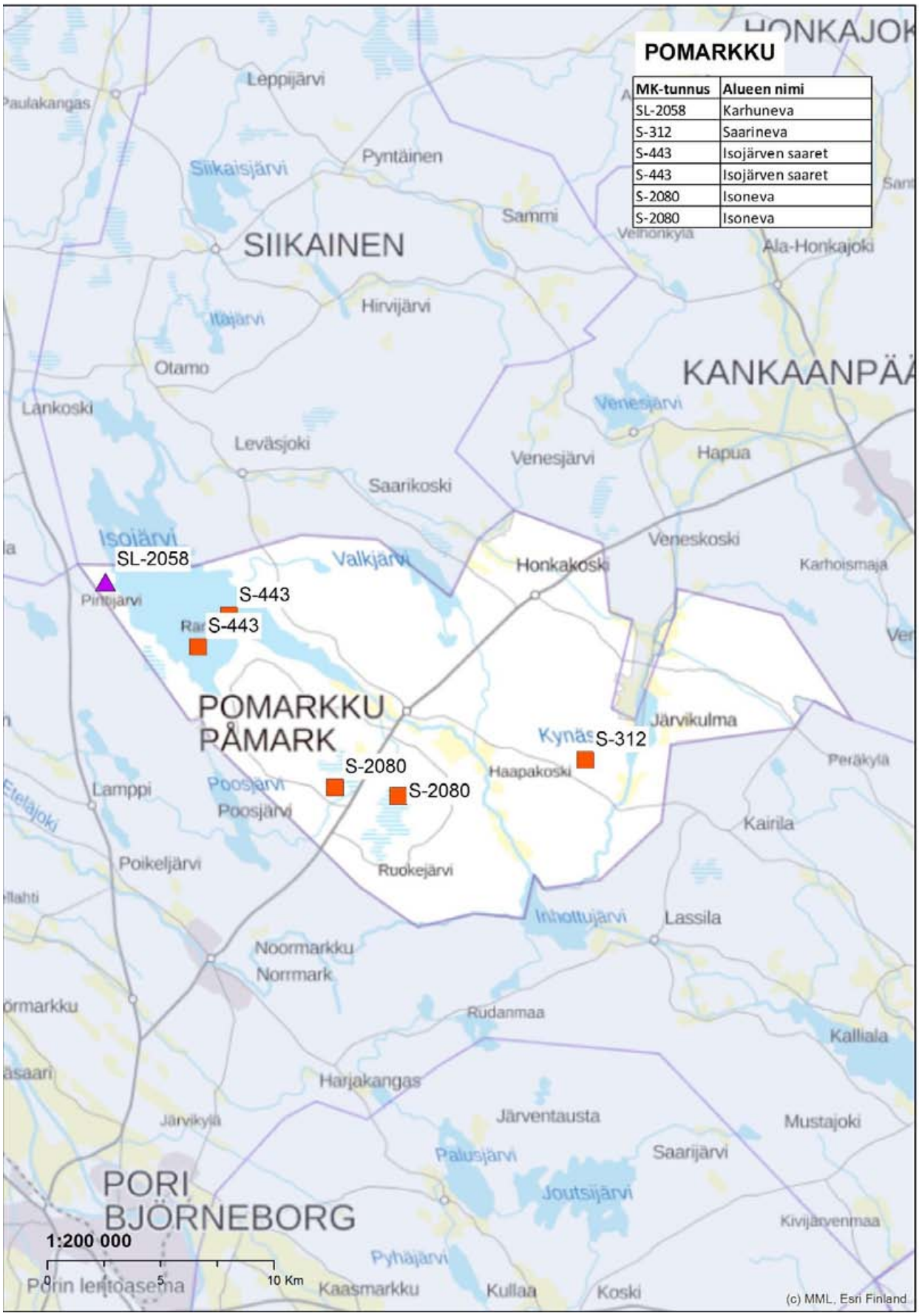
Lisätiedot: vanhaa erittäin uhanalaista kangasmetsää (EN), josta noin puolet hakattu taannoin. Jäljellä oleva osa on luonnontilainen. Hakkuualalla on säästynyt erittäin uhanalainen (EN) ruohokorpi.

Kartta 1. Anolan kuusikko -kohteen (sl-2053) rajaus.

Kuva 2. Itäosan korpikuvio.

POMARKKU
MK-tunnus | Alueen nimi
SL-2058 | Karhuneva
S-312 | Saarineva
S-443 | Isojärven saaret
S-443 | Isojärven saaret
S-2080 | Isoneva
S-2080 | Isoneva
SL-2058
S-443
S-443
S-312
S-2080
S-2080
POMARKKU
PÅMARK
SIIKAINEN
KANKAANPÄÄ
HONKAJOKI
Leppijärvi
Siikaisjärvi
Pyntäinen
Sammi
Hirvijärvi
Otamo
Lankoski
Leväsjoki
Saarikoski
Venesjärvi
Hapua
Veneskoski
Honkakoski
Karhoismaja
Valkjärvi
Isojärvi
Pintsjärvi
Järvikulma
Haapakoski
Peräkylä
Kairila
Lamppi
Poosjärvi
Poikeljärvi
Ruokejärvi
Inhottujärvi
Lassila
Noormarkku
Norrmark
Rudanmaa
Kalliala
Harjakangas
Järventausta
Mustajoki
Saarijärvi
Palusjärvi
Joutsijärvi
Kivijärvenmaa
Pyhäjärvi
PORI
BJÖRNEBORG
Kullaa
Koski
Kaasmarkku
1:200 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Karhuneva on monimotoinen.

Karhuneva SL-2058

Pomarkun Karhuneva sijaitsee Porin Pirttijärven kylän koillispuolella. Karhuneva rajautuu lännessä kallioisiin moreenimäkiin. Koilliskulma ulottuu Isojärveen. Suon pohjoisosa on suojelualuetta. Karhuneva on säilyttänyt poikkeuksellisen hyvin luonnontilansa ja vesitaloutensa.

Ainoastaan suon itäreunalla on hieman ojia. Laajat alueet suosta ovat varsin vaikeakulkuista ja upottavaa väli- ja märkäpintaa, vaikka varsinaisia rimpiä on harvassa. Pienialaista rimpeä löytyy etenkin suon länsireunan luhtanevoilta ja luhtanevakorvista. Kermirakennetta ei märälle ja nuorelle suolle ole muodostunut.

Länsireunalla on paikoin runsaasti keloja ja lahopuita. Länsireunan nevojen ja rämeiden puulajisto on monipuolinen: mänty, kuusi, hieskoivu, harmaaleppä, tervaleppä ja raita. Itä- ja pohjoisosa on valtaosin karua rahkarämettä. Sisempänä kangasrämettä ja aivan reunassa isovarpurämettä. Reuna-alueilta löytyy vielä pienialaisia korpia.

Luonnontilaisia suotyyppejä löytyy Karhunevalta runsaasti. Osa kuvioista on tosin laikkumaisen pienalaisia, kuten tupasvilla-, metsäkorte- ja mustikkakorpi sekä korpikangasräme ja juolasaranevakorpi. Laajemmin esiintyy luhtanevaa ja luhtanevakorpea. Runsaimpia ovat tupasvilla-, isovarpu ja kangasräme. Lisäksi laajat alueet ovat vaihtelevia rahkarämeitä.

Karhunevan suotyypeistä Etelä-Suomessa erittäin uhanalaisia (EN) ovat aitokorvet, metsäkortekorvet, kangasrämeet, sekä sara- ja juolasarakorvet. Isovarpu- ja tupasvillarämeet ja luhtanevat taas ovat vaarantuneita (VU).

Osa metsäsaarekkeista on runsaspuustoisia, mutta suurta osaa reunojen rinnemetsistä on käsitelty, osa avohakattu. Parhaiten säilyneillä saarekkeilla on kohtalaisesti lahopuuta. Suurin osa saarekkeista on

mäntyvaltaisia kuivahkoja kankaita, mutta eteläosasta löytyy myös tuoretta kangasta. Varttuneet tuoreet havupuuvaltaiset kankaat ovat vaarantuneita (VU).

Kasvilajisto on monipuolinen, vaikka erikoisuuksia ei löydykään: maariankämmekkä, raate, järvikorte, tervaleppä, harmaaleppä, raita, juolukkapaju, hanhenpaju, jouhivihvilä, isokarpalo, viitakastikka, järviruoko, sini-heinä, luhtavila, pullosara, luhtasara, riippasara, juurtosara, juolasara ja jouhisara.

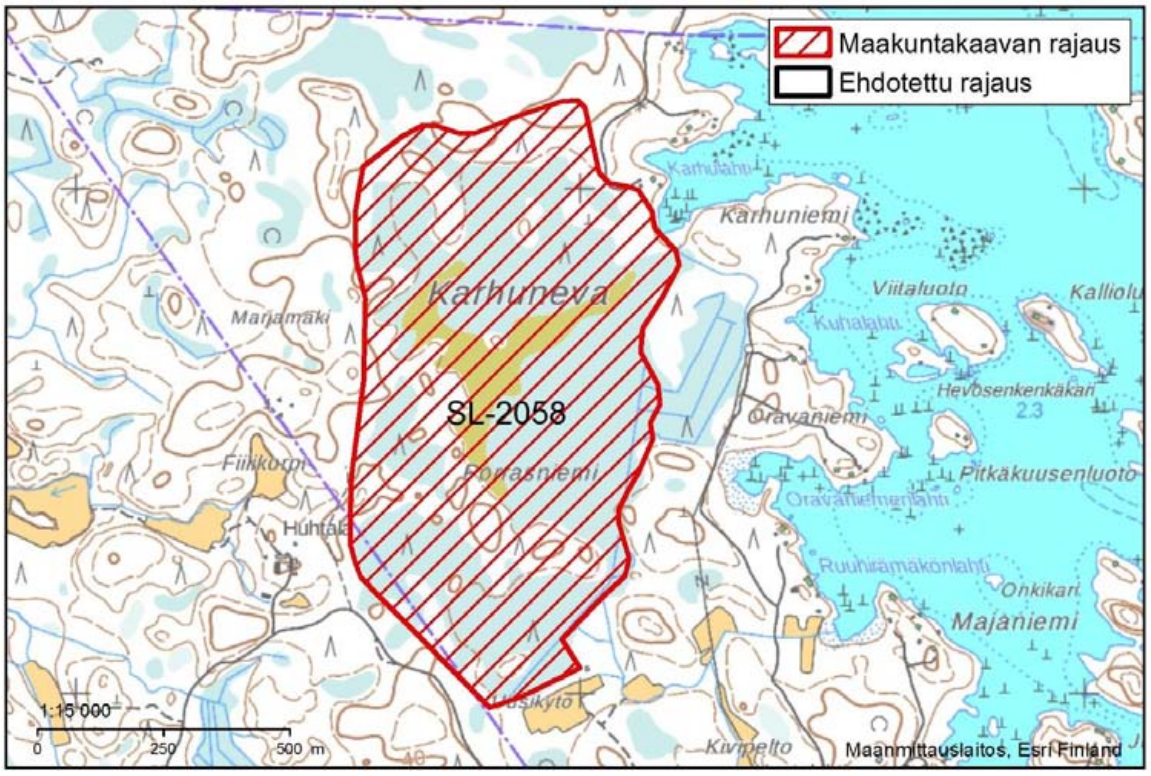
Linnustotiedot ovat puutteellisia, mutta laajat vetiset alueet voivat toimia monipuolisen suolinnuston elinympäristönä.

Karhunevan edustava luonnontilaisuus ja hyvä vesitalous kohottavat sen maakunnan arvokkaimpien suokohteiden joukkoon. Itäreunan lievä kuivuminen olisi helppo pysäyttää tukkimalla muutama oja. Kivennäismaasaarekkeiden ja reuna-alueiden metsien tulisi myös antaa kehittyä kohti luonnontilaa.

Rajausta ei ole syytä muuttaa (kartta 1).

Taulukko 1. Karhunevan luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Pomarkku, Pori/Pirttijärvi	alaluokat	2.4	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-2058	luonnontilainen	1	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal. luontotyyppejä	8
534	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 58 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 20	
Lisätiedot: Harvinaisen hyvin säilynyt luonnontila ja reunojen ojitusta poikkeuksellisen vähän. Vaarantuneita (VU) ja erittäin uhanalaisia (EN) suoluontotyyppejä esiintyy merkittävä määrä.				

Kartta 1. Karhunevan (SL-2058) karttarajaus.

Kuvat 2-4. Karumpaa Karhunevaa.

Kuvat 5-7. Karhunevan länsiosan monimuotoisuutta.

Kuva 1. Saarinevan karua lyhytkorsinevaa.

Saarineva S-312

Saarineva sijaitsee alle kymmenen kilometrin päässä Pomarkun keskustasta itään. Kalliomaiden väliin muodostuneen pitkänomaisen suon eteläpään rämeet on kokonaan ojitettu ja samoin myös reunat. Kaavarajaukseen sisältyy vain suon keskustan ojittamaton nevaosa. Suon kaakkoisreunalla aivan kohderajauksen reunalla on avokalliomuodostelma, josta on kohtalainen näkymä nevalle. Suon eteläpäässä on pienipuustoinen ja mäntyvaltainen kivennäismaasaareke.

Suurin osa suosta on lyhytkortista rahkarämettä, jonka mätäspinnat ovat matalia. Eteläosan saarekkeen ympäristössä lyhytkorsinevaa ja aivan saarekkeen reunassa kapea juotti tupasvillakorpea. Vähälajisessa kasvilajistossa on karujen soiden tyyppikasveja. Kallion edustalla on kapealti luonnontilainen isovarpuräme. Reunarämeet ovat pääosin eri asteisissa muuttumavaiheissa olevia isovarpu- ja kanervarahkarämeitä. Linnustossa kuovi ja kapustarinta.

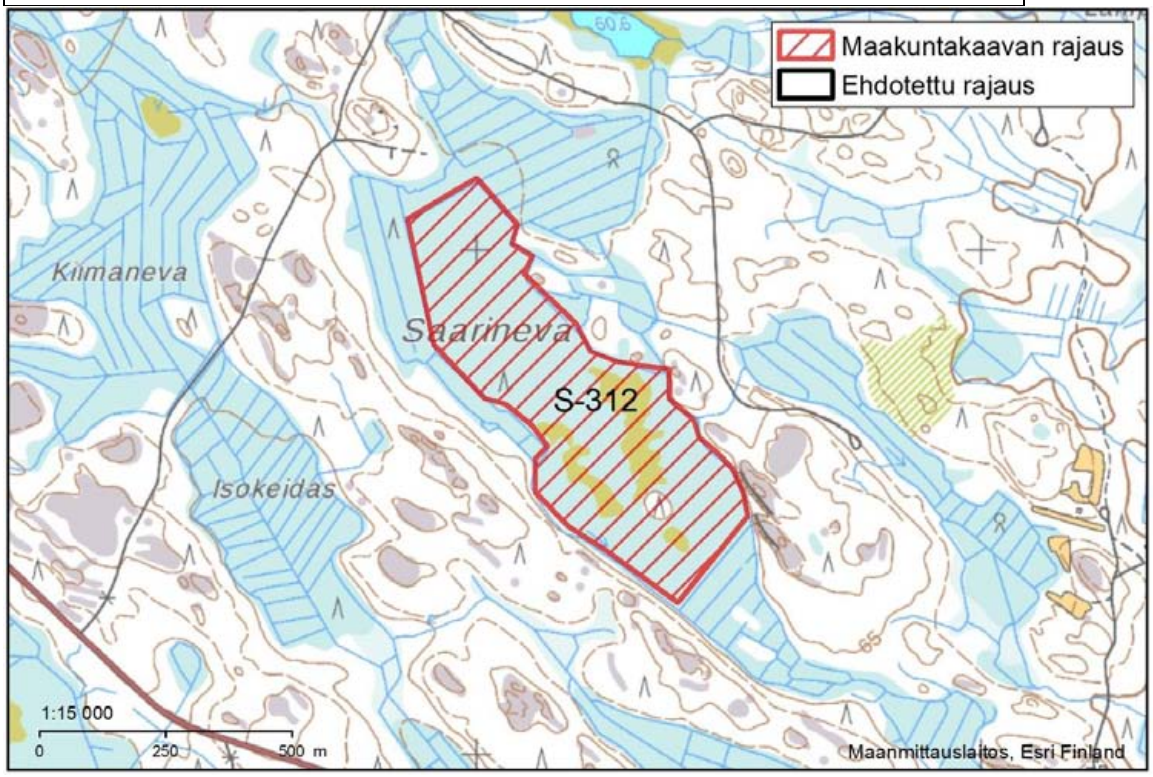
Isovarpu- ja lyhytkorsirämeet sekä tupasvillakorvet ovat uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita (VU).

Saarineva on soiden kytkeytyneisyyden näkökulmasta merkittävä. Saarinevan läheisyydessä on useita vastaavia keskustoiltaan ojittamattomia soita, joiden luonnontilaa olisi mahdollista nostaa ennallistaen.

Rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1).

Taulukko 1. Saarinevan luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Pomarkku, Harjakoski	alaluokat	7	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-312	luonnontilainen, muutostila	1, 2	ojitus	1
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-312	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
531	heikkenevä	-	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 23 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 20	
Lisätiedot: Kallioiden väleihin syntynyt pitkänomainen karu avosuo. Reunat kauttaaltaan ojitettu. Useita vaarantuneita (VU) suoluontotyyppejä. Pesimälajistossa kuovi, *Numenius arquata.*				

Kartta 1. Saarinevan (S-312) karttarajaus.

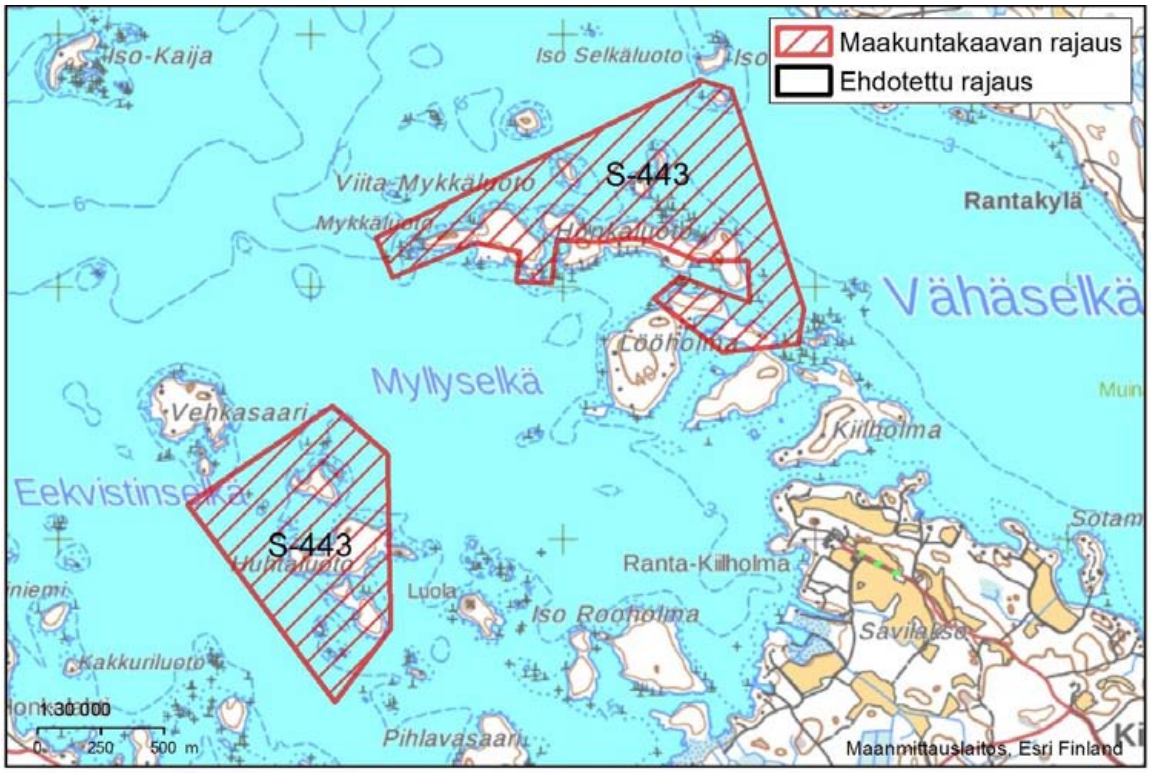
Kuva 2. Nevaa ja taustalla metsäsaareke.

Kuva 3. Avokalliolta näkyy hieman Saarinevaa.

Kuva 3. Isovarpurämettä.

Kartta 1. Isojärven saaret -kohteen (s-443) karttarajaus.

Isojärven saaret S-443

Kohde koostuu Pomarkun Isojärven eteläpuolen kivikkoisista saarista ja luodoista sekä niitä ympäröivistä vesialueista. Saaret ovat puustoisia lukuun ottamatta aivan pienimpiä luotoja ja kareja. Karuhkoilla rannoilla kasvaa lehtimetsää, sisempänä sekametsää. Rajauksen sisällä on joitakin loma-asuntoja.

Kohteella ei vuonna 2019 käyty, mutta ilmakuvan ja muiden tietojen perusteella saaret ovat vastaavassa tilassa kuin 1990-luvulla. Kasvilajistossa on ainakin ratamosarpio, ulpukka, pohjanlumme, ruskoärviä, rantapalpakko, ahvenenvita, uistinvita, rantaleinikki, rantakukka, vehka, suoputki, korpikastikka, kurjenjalka, ruokohelpi, pullosara, viiltosara, rantaluikka ja leveäosmankäämi. Lisäksi muun muassa lehtokuusama, sormisara ja haurasloikko. Pohjalehtisistä, äimäruoho ja tummalahnanruoho.

Linnustotiedot ovat osin vanhentuneita. Pesimälajistossa tavattavia vesilintuja ovat kuikka, telkkä, sinisorsa, isokoskelo ja tukkakoskelo. Lokkilinnuista alueella pesii kalalokki, naurulokki, pikkulokki, harmaalokki ja kalatiira. Saarissa pesii ainakin yksi pari nuolihaukkoja. Kahlaajista ainoastaan rantasipi viihtyy karuilla rannoilla.

Tiedossa olevat vesi- ja kosteikkolintujen parimäärät ovat niukkatuottoisella järvellä vaatimattomia muutamaa kuikkaparia lukuun ottamatta.

Harmaalokki, *Larus argentatus ja naurulokki, Chroicocephalus ridibundus,* ovat uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita (VU).

S-alueen rajaus esitetään pidettäväksi ennallaan (kartta 1).

Taulukko 1. Isojärven saaret -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	3	**Rajaus**	
Pomarkku, Kiilholma	alaluokat	3.3	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-443	luonnontilaisen kaltainen	1	ei arvioida	0
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-433	ei arvioida	0	eläintieteellinen	3
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		monipuolisuus	5
524	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 132 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 53	
Lisätiedot: Kivikkoisia saaria ja luotoja sekä niitä ympäröivää vesialuetta. Uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita (VU) lintulajeja.				

Kuva 1. Ilmakuva Isojärven saarien alueelta.

Kuva 1. Varttunut männikkö rajautuu ojittamattomaan suohon.

Isoneva S-2080

Kohde koostuu kahdesta erillisestä osasta molemmin puolin Noormarkun ja Pomarkun välistä valtatietä 23. Molemmat osa-alueet on maakuntakaavassa tarkoitettu täydentämään Isonevan Natura 2000 -alueen rajauksen ulkopuolelle jääneitä luonnonarvoiltaan merkittäviä alueita. Alueet sijaitsevatkin soidensuojelualueen rajalla ja osin sen sisällä.

Itäinen osa jakautuu kahteen erilliseen osaan. Molemmat muodostuvat soidensuojelualueen pohjoisosaan sisään ulottuvista kivennäismaasaarekkeista ja -niemekkeistä. Osa-alueen halki kulkee iso voimalinja johtokäytävineen. Metsäiset ja kallioiset saarekkeet ovat luontotyypiltään tuoreita ja kuivahkoja kangasmetsiä sekä pieneltä osin lehtomaista kangasta. Karumpia kankaita on saarekkeiden kallioisilla laikuilla. Metsiä on hoidettu pääosin talousmetsinä. Tuore siemenpuuasentohakkuu on kohteen sisällä aivan voimalinjan itäpuolella. Suurta osaa muistakin metsistä on käsitelty viime aikoina. Luonnonarvoiltaan parhaiten säilynyttä metsää löytyy eteläisemmän osa-alueen koilliskulmasta. Kuviolla on mustikkatyypin tuoretta kangasmetsää ja hieman lehtomaista kangasta. Puusto on varttunutta, mutta hoidettu talousmetsänä, eikä lahopuuta juuri ole. Rajauksen sisälle jää pienialaisesti suonreunaa ja pieni tupasvillarämelaikku. Tupasvillärämeet ovat luokitukseltaan vaarantuneita (VU).

Läntinen osa-alue on laajempi ja osin paremmin säilynyt. Metsien lisäksi alueeseen sisältyy ojittamattomia suoalueita. Osa metsistä on käsiteltyjä. Avohakkuita on tehty tuoreeltaan parilla kuviolla. Harvennushakkuut kattavat ison osan puustoisista kuvioista. Luoteisosan ojittamatonta isovarpurämettäkin on harvennettu ja osittain hakattu aukkoon, samoin länsireunan rehevä korpi. Paikoin kivennäismaiden puusto on järeää ja vanhaa sekapuustoa tai männikköä. Lahopuuta on niukalti. Metsät ovat puolukka- ja mustikkatyypin kuivahkoja ja tuoreita kankaita. Osa ojittamattomista suoalueista on luonnontilaisia isovarpu-, kangas- ja tupasvillärämeitä. Pienialaisia tupasvilla- ja puolukkakorpia sekä oligo-mesotrofisia saranevakuvioita on muodostunut kivennäismaiden ja rämeiden välimaastoon. Varttuneet tuoreet kankaat ovat uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita metsäluontotyyppejä (VU).

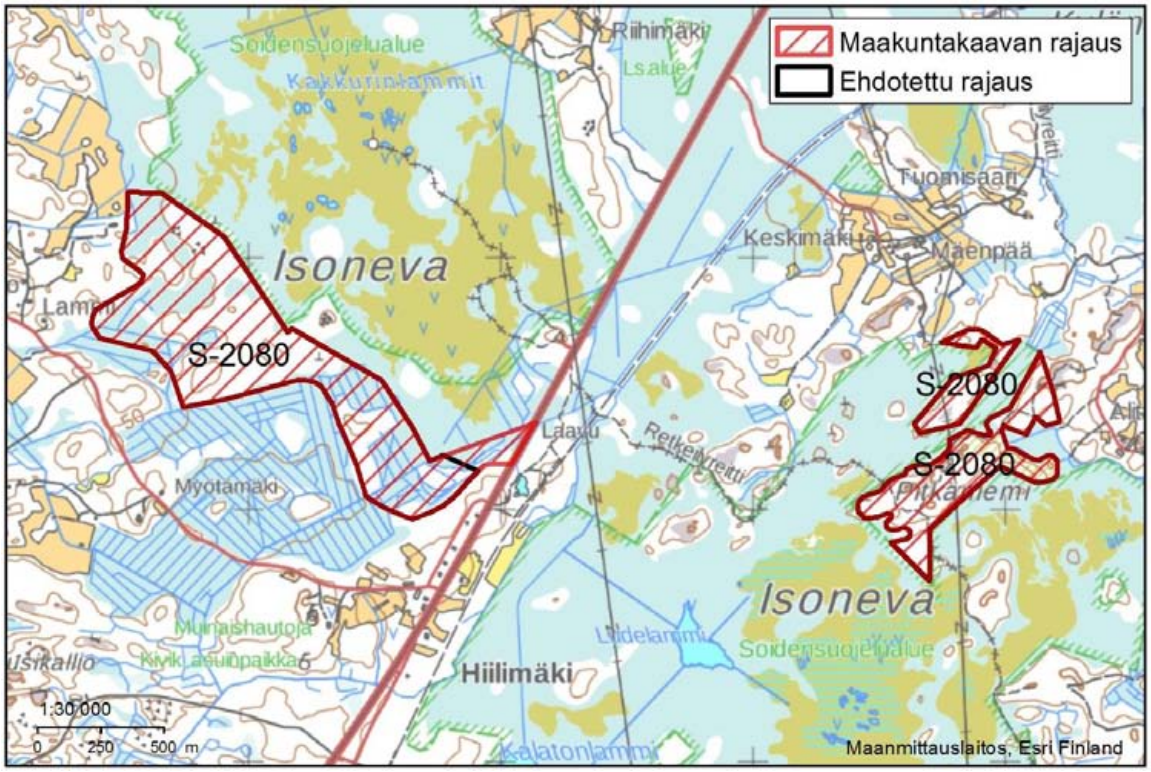
Luonnontilaiset isovarpu- ja tupasvillarämeet sekä tupasvillakorvet ja saranevat ovat vaarantuneita (VU). Kangasrämeet ovat erittäin uhanalaisia (EN).

Isonevan kaavakohteet täydentävät läheisen Natura-alueen luontotyyppikirjoa. Kivennäismaita ei soidensuojelualueella juuri ole ja alueen yhtenäisyyden näkökulmasta kohteet tulisi säilyttää kaavassa. Ne lisäävät myös valtatien halkoman suojelualueen osien kytkeytyneisyyttä, vaikka ovatkin osin käsiteltyjä. Palauttavilla toimilla on ajan oloon mahdollista lisätä alueen monimuotoisuutta.

Läntisen osan valtatien puoleinen reuna on jo pitkälle muuttunutta ja voimakkaasti käsiteltyä, joten on perusteltua rajata osa alueesta kaavarajauksen ulkopuolelle (kartta 1). Kohde on kiinteässä yhteydessä suojelualueeseen, joten suositeltavaa olisi muuttaa kaavamerkinnäksi SL.

Taulukko 1. Isonevan kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Pomarkku	alaluokat	2, 2.4	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-2080	luonnontila, muutostila	1,2	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-2080	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal. luontotyyppejä	8
525	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 87 ha, **uusi:** 84 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4	
Lisätiedot: Natura 2000 -alueen rajauksen ulkopuolelle jääneitä luonnonarvoiltaan merkittäviä alueita. Osin käsiteltyjä metsiä ja ojittamattomia suolaikkuja. Uhanalaisia luontotyyppejä (VU ja EN).				

Kartta 1. Isonevan kohteen (S-2080) rajaus.

Kuva 2. Itäisen osa-alueen keskiosa on avohakattu lähivuosina.

Kuva 3. Itäisen osa-alueen parhaiten säilynyttä tuoretta kangasmetsää.

Kuva 4. Järeää männikköä läntisellä osa-alueella.

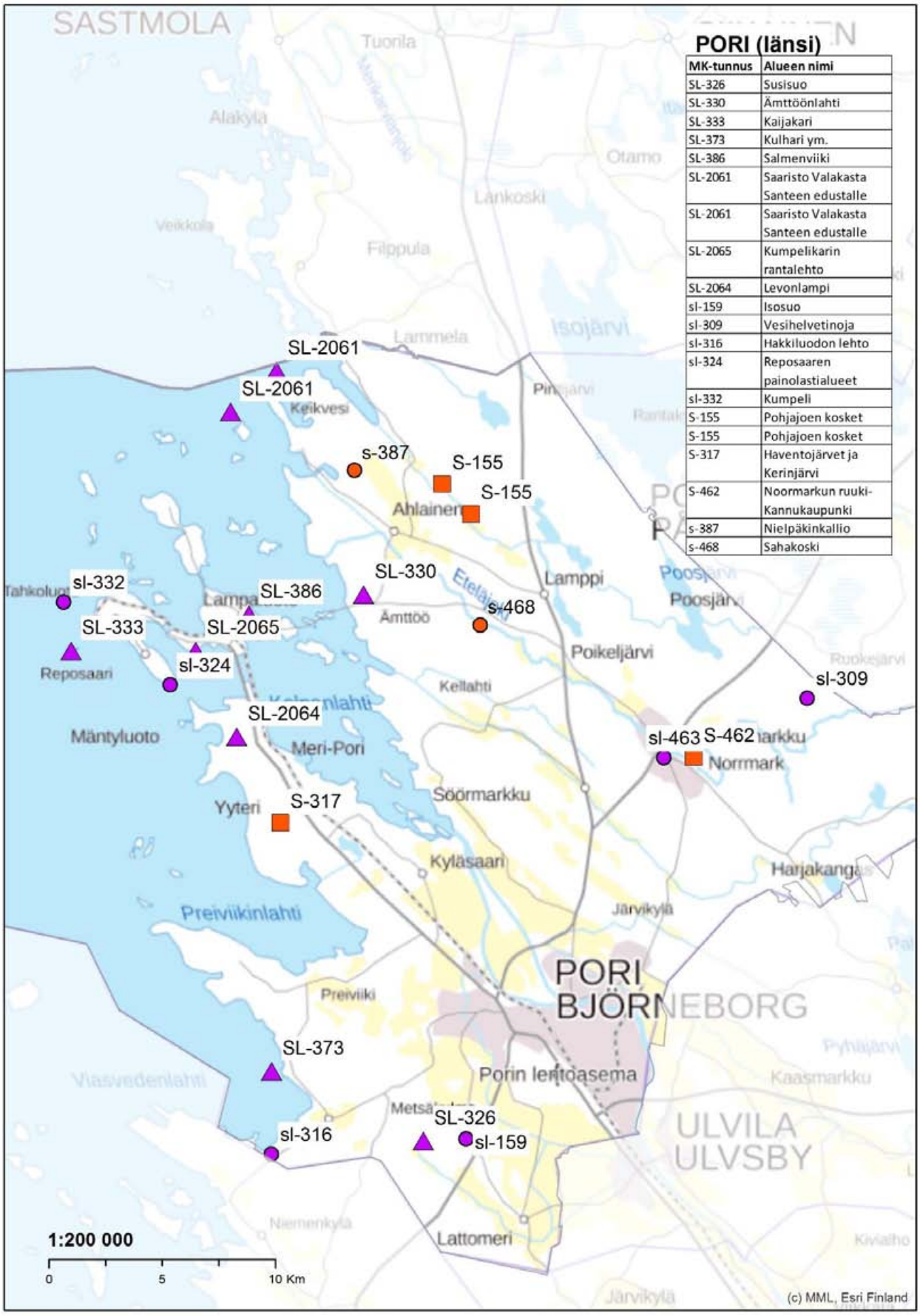
Kuva 5. Länsiosan sekapuustoista suonlaitaa.

Kuva 6. Länsiosan suonreunaa.

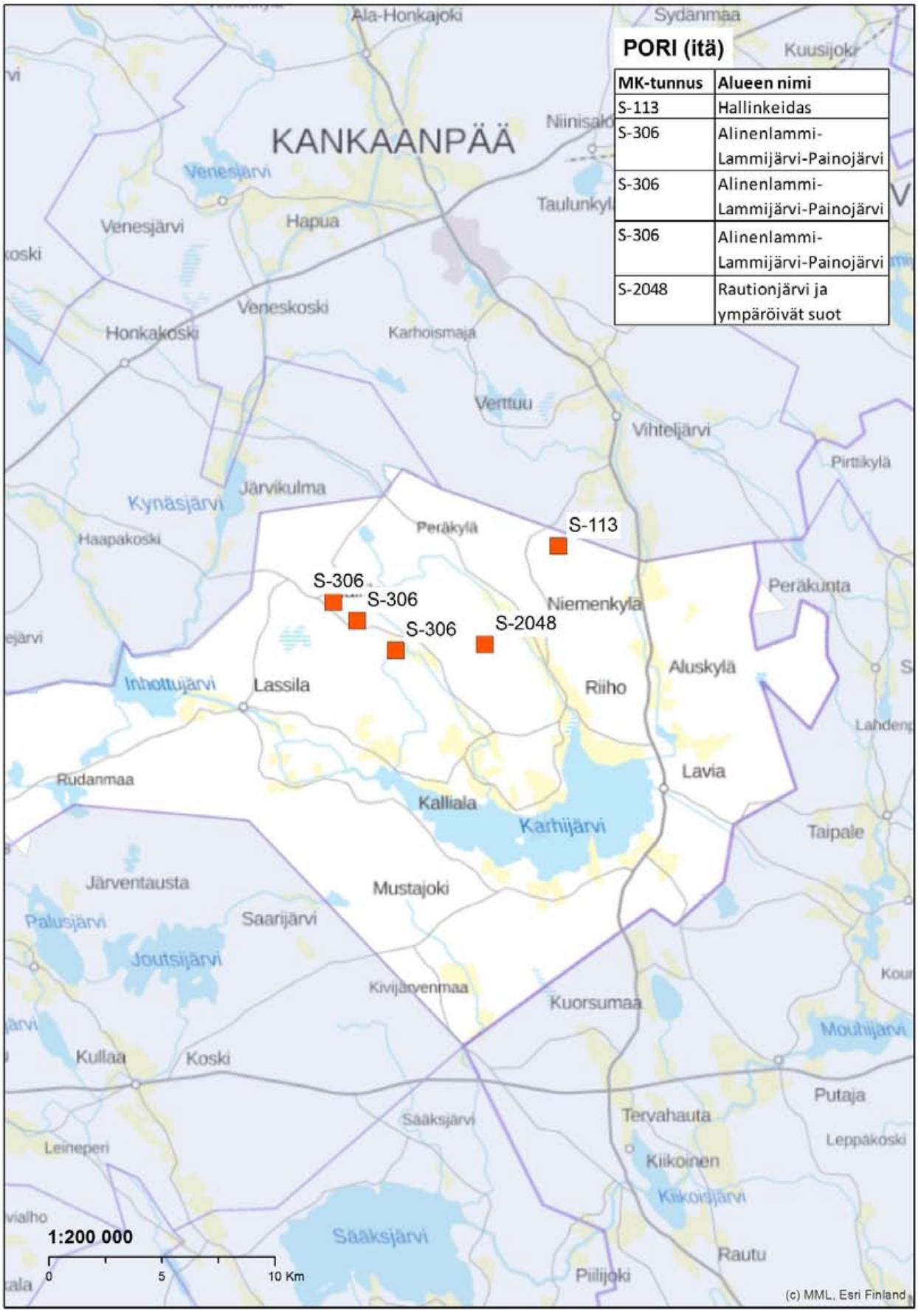

Kuva 7. Länsiosan itäreunan rehevä korpi oli vastikään hakattu.

PORI (länsi)

MK-tunnus	Alueen nimi
SL-326	Susisuo
SL-330	Ämttöönlahti
SL-333	Kaijakari
SL-373	Kulhari ym.
SL-386	Salmenviiki
SL-2061	Saaristo Valakasta Santeen edustalle
SL-2061	Saaristo Valakasta Santeen edustalle
SL-2065	Kumpelikarin rantalehto
SL-2064	Levonlampi
sl-159	Isosuo
sl-309	Vesihelvetinoja
sl-316	Hakkiluodon lehto
sl-324	Reposaaren painolastialueet
sl-332	Kumpeli
S-155	Pohjajoen kosket
S-155	Pohjajoen kosket
S-317	Haventojärvet ja Kerinjärvi
S-462	Noormarkun ruuki-Kannukaupunki
s-387	Nielpäkinkallio
s-468	Sahakoski

PORI (itä)
MK-tunnus | Alueen nimi
S-113 | Hallinkeidas
S-306 | Alinenlammi-Lammijärvi-Painojärvi
S-306 | Alinenlammi-Lammijärvi-Painojärvi
S-306 | Alinenlammi-Lammijärvi-Painojärvi
S-2048 | Rautionjärvi ja ympäröivät suot
KANKAANPÄÄ
S-113
S-306
S-306
S-306
S-2048
Ala-Honkajoki
Sydänmaa
Kuusijoki
Niinisalo
Taulunkylä
Venesjärvi
Hapua
Honkakoski
Veneskoski
Karhoismaja
Verttuu
Vihteljärvi
Pirttikylä
Kynäsjärvi
Järvikulma
Haapakoski
Peräkylä
Peräkunta
Niemenkylä
Aluskylä
Riiho
Inhottujärvi
Lassila
Rudanmaa
Kalliala
Karhijärvi
Lavia
Taipale
Järventausta
Mustajoki
Palusjärvi
Saarijärvi
Joutsijärvi
Kivijärvenmaa
Kuorsumaa
Mouhijärvi
Kullaa
Koski
Sääksjärvi
Tervahauta
Putaja
Leppäkoski
Leineperi
Kiikoinen
Kiikoisjärvi
Rautu
Piilijoki
1:200 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Kaijakari.Kuva: Matti Sillanpää

Kaijakari SL-333

Kaijakarin karu, hiekkakivimoreenista muodostunut ulkosaari sijaitsee avomerellä Porin Tahkoluodon eteläpuolella. Kaijakarin rannat pysyvät lähes kokonaan avoimina jäiden ja aallokon vaikutuksesta. Ylempänä saarten laella on harvakseltaan puustoa, katajikkoa ja karua niittyä. Saaren yläosassakin kasvustojen väleihin on jäänyt hiekkakivisomerikkoa. Kaijakarin lähiympäristöön on rakennettu merituulipuisto 2000-luvulla.

Kasvistossa on tyypillisiä Satakunnan ulkosaariston lajeja, kuten pikkusuolamaltsa, rantavehnä, metsälauha, isomaksaruoho, keltamatara, merivirmajuuri, tyrni, värimorsinko, merikohokki, suolavihvilä, pohjanlahdenlauha, ja merinätkelmä.

Kaijakarin merkitys arvokkaana lintusaarena on tiedetty jo pitkään. Osa lajeista, kuten selkälokki ja useimmat kahlaajalajit, ovat vähentyneet yhdessä merilinnuston yleisen taantuman kanssa. Saaressa pesii kuitenkin edelleen merkittäviä määriä merilintuja. Esimerkiksi hanhien määrä on runsastunut.

Lähialueen ulkosaariston lintupopulaatiot ovat samaa kokonaisuutta. Parimäärissä tapahtuu vuosittain muutoksia. Tämä johtuu osittain siitä, että linnut vaihtavat pesimäsaarta alueen sisällä. Tuoreimmat linnustolaskennat ovat vuodelta 2018.

Kaijakarin pesimälinnustoa vuonna 2018: Kyhmyjoutsen 1 pari, merihanhi 4 paria, valkoposkihanhi 11 paria, haapana 1 pari, sinisorsa 2 paria, lapasorsa 1 pari, haahka 68 paria, pilkkasiipi 1 pari, tukkakoskelo 2 paria ja isokoskelo 4 paria.

Kahlaajat: meriharakka 1 pari ja punajalkaviklo 1 pari. Lokkilinnut: merikihu 2 paria, kalatiira 2 paria, lapintiira 51 paria, kalalokki 18 paria, selkälokki 63 paria, harmaalokki 107 paria ja merilokki 3 paria. Varpuslinnuista muun muassa luotokirvinen 2 paria.

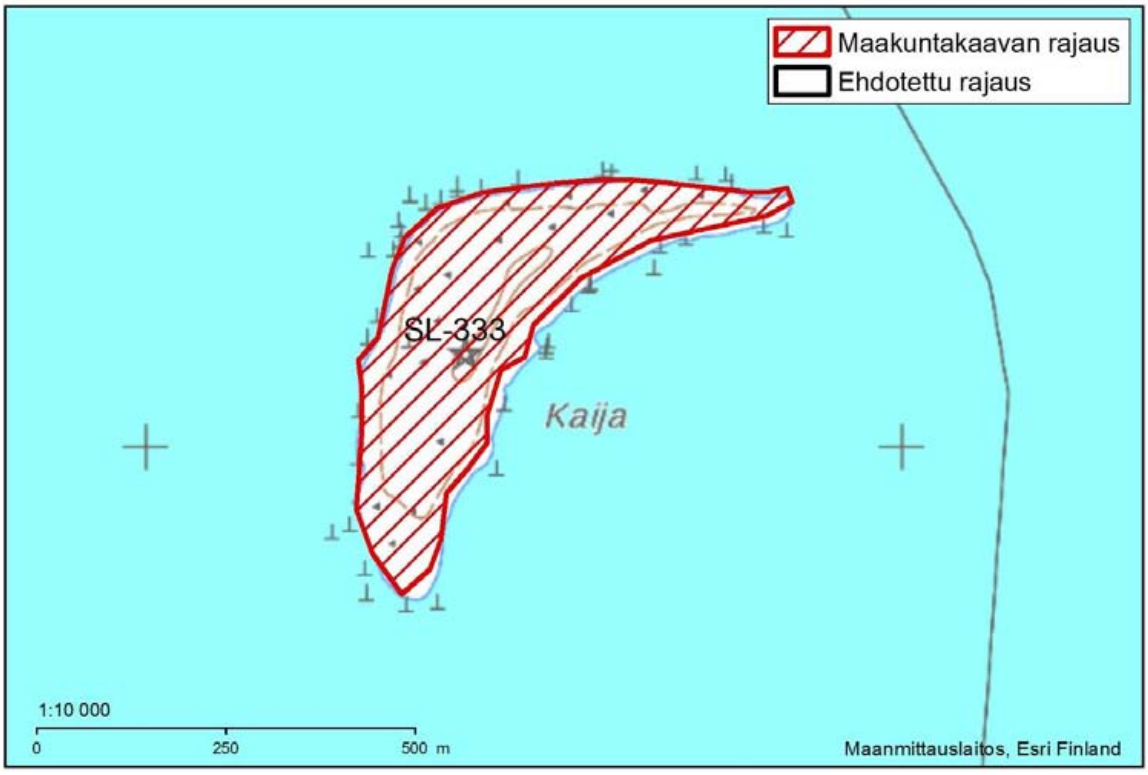
Pesimälinnustossa on useita erittäin uhanalaisia ja vaarantuneita lintulajeja: haahka, *Somateria mollissima* (EN), pilkkasiipi, *Melanitta fusca* (VU), selkälokki, *Larus fuscus* (EN), harmaalokki, *Larus argentatus*, (VU) ja merilokki, *Larus marinus* (VU).

Kaijakarin lähialueella levähtää keväisin huomattavia määriä haahkoja ja kalalokkeja. Syksyllä levähtää enimmäkseen lokkilintuja. Osa levähtäjistä on luonnollisesti alueen omaa pesimälinnustoa.

Lintusaaret ovat rannikon luontotyyppiyhdistelmänä uhanalaisia (VU). Kaijakari on osa Kaijakari-Enskerin maakunnallisesti tärkeää lintualuetta. Kohde tulee säilyttää kaavassa ja pitää sen rajaus entisellään (kartta 1).

Taulukko 1. Kaijakarin luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	5	**Rajaus**	
Pori, Tahkoluoto	alaluokat	5.1	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-333	luonnontila, muutostila	1,2	linnuston taantuminen	13
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-333	ei voi arvioida	0	geomorfologia	1
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
553	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 11ha	MAALI-alue	16	1, 3, 4, 5, 27	
Lisätiedot: ulkosaariston karu hiekkamoreenisaari. Huomattavia linnustollisia arvoja ja mm. MAALI-alue. Pesimälinnustossa useita vaarantuneita ja erittäin uhanalaisia lintulajeja (VU ja EN).				

Kartta 1. Kaijakarin (SL-333) rajaus

Kartta 1. Kumpeli ja Kaijakari ovat karuja ulkosaariston hiekkamoreenisaaria. Kuvassa Kaijakarista. Kuva: Matti Sillanpää

Kumpeli sI-332

Kumpelin karu ja lähes puuton hiekkamoreenisaari sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä Tahkoluodosta luoteeseen. Vähäinen puusto koostuu lähes yksinomaan pihlajista. Rannat ovat aallokon ja jäiden vaikutuksesta kasvittomia.

Kumpelin lakialueen kasvistoa: merikohokki, rantavehnä, merivirmajuuri, keto-orvokki, merirannikki, pohjanlahdenlauha, isomaltsa ja suolavihvilä. Pensaita ovat punaherukka, taikinamarja ja kataja.

Kumpelin pesimälajisto on varsin samankaltainen kuin läheisen Kaijakarin. Lokkilintujen parimäärät ovat pienempiä, mutta haahka on jonkin verran runsaampi.

Kumpelin pesimälinnustoa vuonna 2018: Kyhmyjoutsen 1 pari, merihanhi 2 paria, valkoposkihanhi 6 paria, sinisorsa 1 pari, haahka 88 paria, pilkkasiipi 1 pari, tukkakoskelo 2 paria ja isokoskelo 1 pari.

Kahlaajat: meriharakka 2 paria. Lokkilinnut: merikihu 1 pari, räyskä 1 pari, kalalokki 4 paria, selkälokki 9 paria, harmaalokki 99 paria ja merilokki 2 paria. Varpuslinnuista muun muassa luotokirvinen 2 paria.

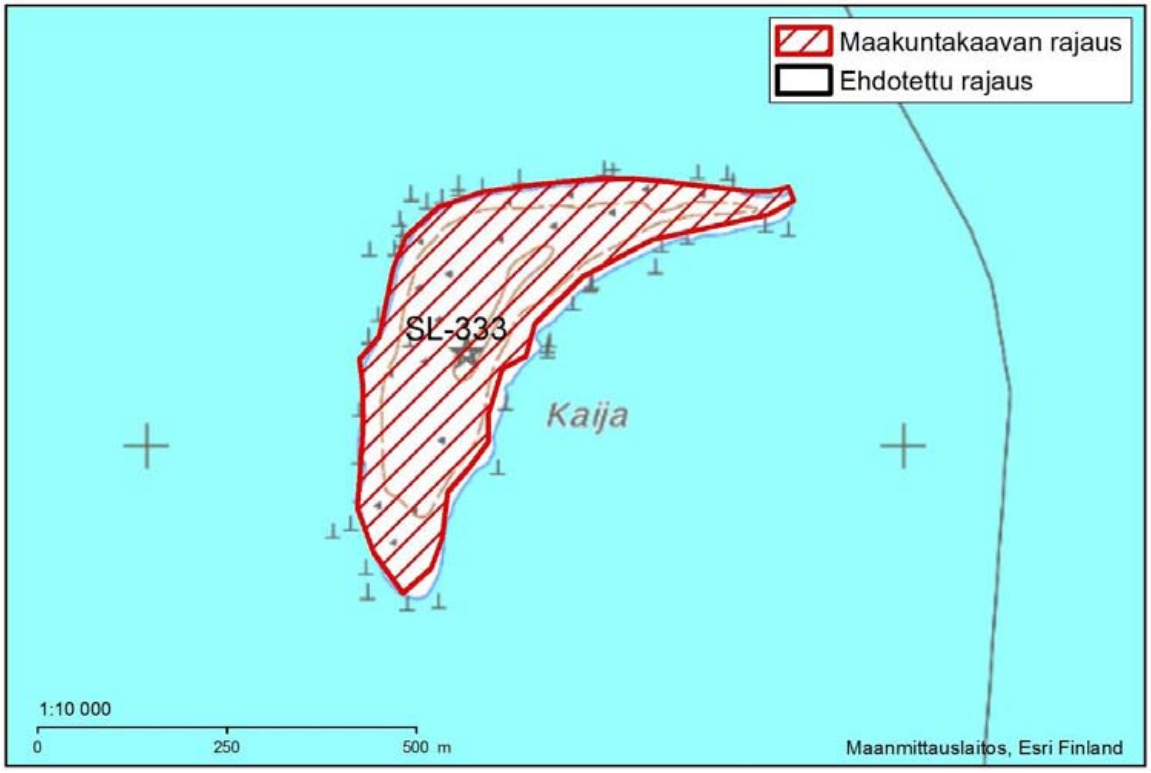
Kumpelin pesimälinnustosta löytyy useita erittäin uhanalaisia ja vaarantuneita lintulajeja: haahka, *Somateria mollissima* (EN), pilkkasiipi, *Melanitta fusca* (VU), selkälokki, *Larus fuscus* (EN), harmaalokki, *Larus argentatus* (VU) ja merilokki, *Larus marinus* (VU).

Kumpelin lähialueella levähtää keväisin huomattavia määriä haahkoja ja harmaalokkeja. Syksyllä myös muita lokkilintuja. Osa levähtäjistä on alueen omaa pesimäkantaa.

Lintusaaret ovat rannikon luontotyyppiyhdistelmänä uhanalaisia (VU). Kumpeli kuulu kansainvälisesti tärkeään (IBA) Ouran-Enskerin lintualueeseen ja se on lisäksi osa Kaijakari-Enskerin maakunnallisesti tärkeää lintualuetta. Kohde tulee säilyttää kaavassa ja pitää sen rajaus entisellään (kartta 1).

Taulukko 1. Kumpelin luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	5	**Rajaus**	
Pori, Tahkoluoto	alaluokat	5.1	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-332	luonnontila, muutostila	1,2	linnuston taantuminen	13
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-332	ei voi arvioida	0	geomorfologia	1
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
560	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 2ha	IBA ja MAALI-alue	14, 16	1, 3, 4, 5, 27, 45	
Lisätiedot: ulkosaariston karu hiekkamoreenisaari. Huomattavia linnustollisia arvoja mm. IBA-alue. Pesimälinnustossa useita vaarantuneita ja erittäin uhanalaisia lintulajeja (VU ja EN).				

Kartta 1. Kumpelin (SL-332) rajaus

Kuva 2. Kaijakari ja Kumpeli ovat sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti arvokkaita lintualueita. Kuva: Matti Sillanpää

Kuva 1. Näkymä Kulharin luodolta luoteeseen. Kuva: Jan Eerala

Kulhari ym. SL-373

Kulharin kohde on Porin Makholman kylän edustalla sijaitseva geologisesti mielenkiintoinen pitkänomaisista De Geer -moreeneista muodostunut useiden saarien ja karien kokonaisuus.

Hyvin kivikkoinen ja rikkonainen pitkänomaisten pohjois-etelä suuntaisten moreenimuodostumien kokonaisuus on varsin erikoislaatuinen. Saarten rannat ovat kauttaaltaan suurruohoisten järviruokokasvustojen peitossa. Saarien keskellä on kapea tyrnipensaikkokaistale ja harvakseltaan matalakasvuisia pihlajia sekä jokunen tervaleppä. Pitkäkarilla on muita saaria enemmän puuvartista kasvillisuutta. Matalammilla luodoilla ja kareilla esiintyy ainoastaan matalakasvuista maankohoamisrannikon merenrantaniittyä. Saarilta löytyy runsaasti suojaisia pesimäpaikkoja linnuille.

Rakenteeltaan monimuotoisella karialueella esiintyy runsas ja vaatelias pesimälinnusto. Tälläkin kohteella tosin näkyy eräiden merilintulajien taantuma. Karialue on ollut erittäin uhanalaisen (EN) lapasotkan, *Aythya marila,* pesimäaluetta, mutta laji ei pesi enää säännöllisesti alueella.

Pesimälinnustosta on säännöllisiä ja tuoreita havaintoja. Vesilinnut: Kyhmyjoutsen 3 paria, laulujoutsen 1 pari, valkoposkihanhi 4 paria, lapasorsa 1 pari, tukkasotka 28 paria, isokoskelo 5 paria, tukkakoskelo 6 paria, telkkä 1 pari ja silkkiuikku 15 paria. Kahlaajat: Meriharakka 2 paria, punajalkaviklo 1 pari. Lokkilinnut: Naurulokki 65 paria, kalalokki 7 paria, harmaalokki 15 paria, merilokki 3 paria, lapintiira 9 paria ja kalatiira 40 paria.

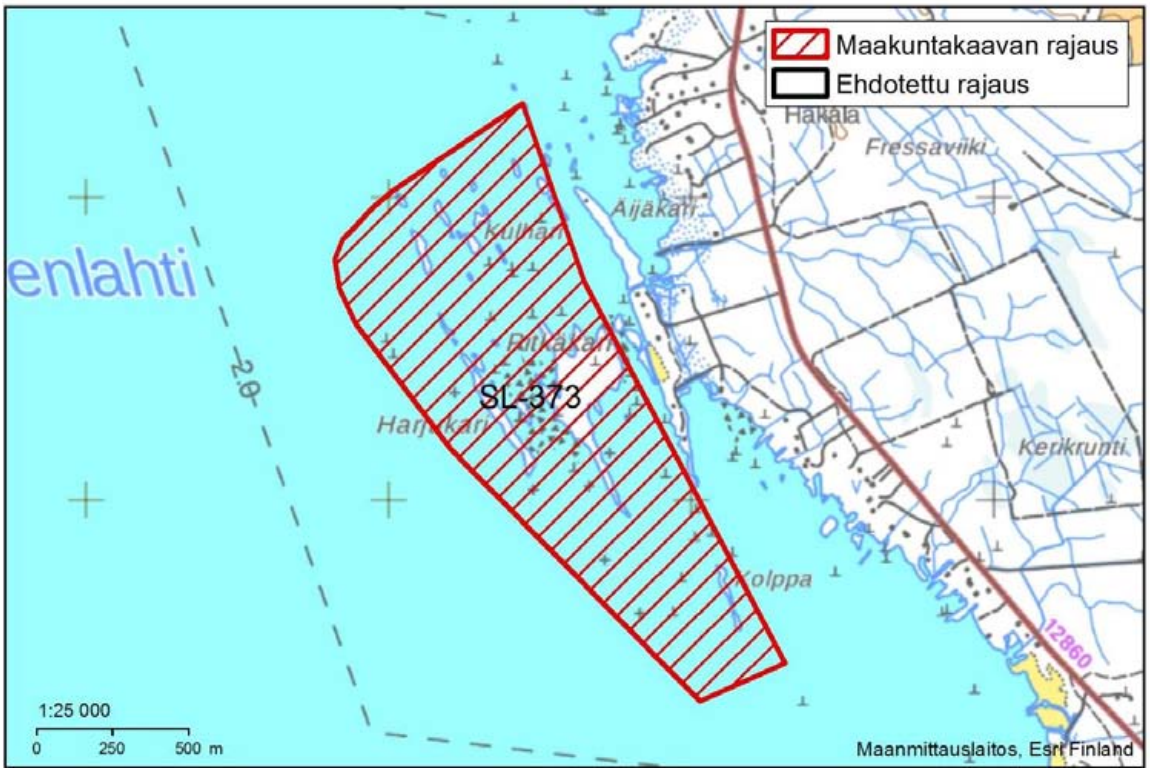
Erityisesti tukkasotkan 28 paria on nopeasti taantuneella lajilla huomionarvoinen. Kulharin pesimälinnustosta löytyy useita erittäin uhanalaisia ja vaarantuneita lintulajeja: tukkasotka, *Aythya* fuligula (EN), naurulokki, *Chroicocephalus ridibundus* (VU), harmaalokki, *Larus argentatus* (VU) ja merilokki*, Larus marinus* (VU).

Kohde sisältyy sekä kansainvälisesti tärkeään (IBA) Porin lintuvedet ja rannikko -lintualueeseen ja se kuuluu myös Preiviikinlahti - Viasvedenlahti -maakunnallisesti arvokkaaseen lintualueeseen. Kohteen nimi voisi olla kuvaavampi ja esimerkiksi Pitkäkari-Harjukari.

Rajaus esitetään pidettäväksi ennallaan (kartta 1).

Taulukko 1. Kulharin luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	5	**Rajaus**	
Pori, Makholma	alaluokat	5.1, 5.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-373	luonnontila, muutostila	1,2	linnuston taantuminen	13
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
Sl-373	ei voi arvioida	0	geomorfologia	1
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
559	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 116 ha	IBA ja MAALI-alue	14, 16	1, 3, 4, 5, 27, 45, 46, 54	
Lisätiedot: De Geer -moreeneista muodostunut saarikokonaisuus. Sijainti IBA ja MAALI-alueella. Pesimälinnustossa useita vaarantuneita ja erittäin uhanalaisia lintulajeja (VU ja EN).				

Kartta 1. Kulhari ym. -kohteen (SL-373) rajaus.

Kuva 2. Pitkänomaisen Harjukarin pohjoisosa. Kuva: Jan Eerala

Kuva 3. Harjukarin rantaa, tyrnipensaikkoa ja pihlaja. Takana oikealla Kulhari. Kuva: Jan Eerala

Kuva 1. Hakkiluodon lehto -kohteen säästynyt lehtokorpikuvio.

Hakkiluodon lehto sl-316

Hakkiluodon lehtokohde sijaitsee Porin Viasvedellä Eurajoen rajan tuntumassa. Kohteen luonnontila on kärsinyt huomattavasti eriasteisista käsittelyistä. Luoteisosan sähkölinjan alla oleva lehtokorpi on käytännössä tuhoutunut harvennushakkuissa, ja kohteen ylittävän sähkölinjan alustan raivauksen yhteydessä. Puuston poisto ja työkoneen ajourien osuminen kohteelle on johtanut lähes palautumattomiin vaurioihin. Pohjavesivaikutteisuutta ei alueella juuri ollut havaittavissa lukuun ottamatta tuhoutuneen lehtokorven ajouriin tihkuvaa vettä. Pienialainen, pääosin luhtainen, ruoholehtokorpikuvio on säästynyt kuvion reunaan sähkölinjan luoteisreunalle. Säästyneen alueen lehtokorven sekapuusto koostuu kuusista, järeistä tervalepistä ja hieskoivuista.

Muukin alueesta on harvennettu ja puusto on valtaosin harvahkoa kuusivaltaista kasvatusmetsää. Kohteen kaakkoisrajan luoteiskulmaan on osunut avohakkuu. Hakkuun tuntumassa on kosteita lehtipuuvaltaisia notkelmia, joiden alkuperä lienee vuosikymmenien takaisessa pienimuotoisessa maa-aineksenotossa. Notkelmien tuntumassa on osin luonnontilaisen kaltainen ja pienialainen tuore keskiravinteinen lehtokuvio. Muutoin alueen luontotyypit ovat joko mustikkatyypin kangasta tai lehtomaista kangasta. Tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat luokitukseltaan vaarantuneita (VU) ja lehtokorvet erittäin uhanalaisia (EN).

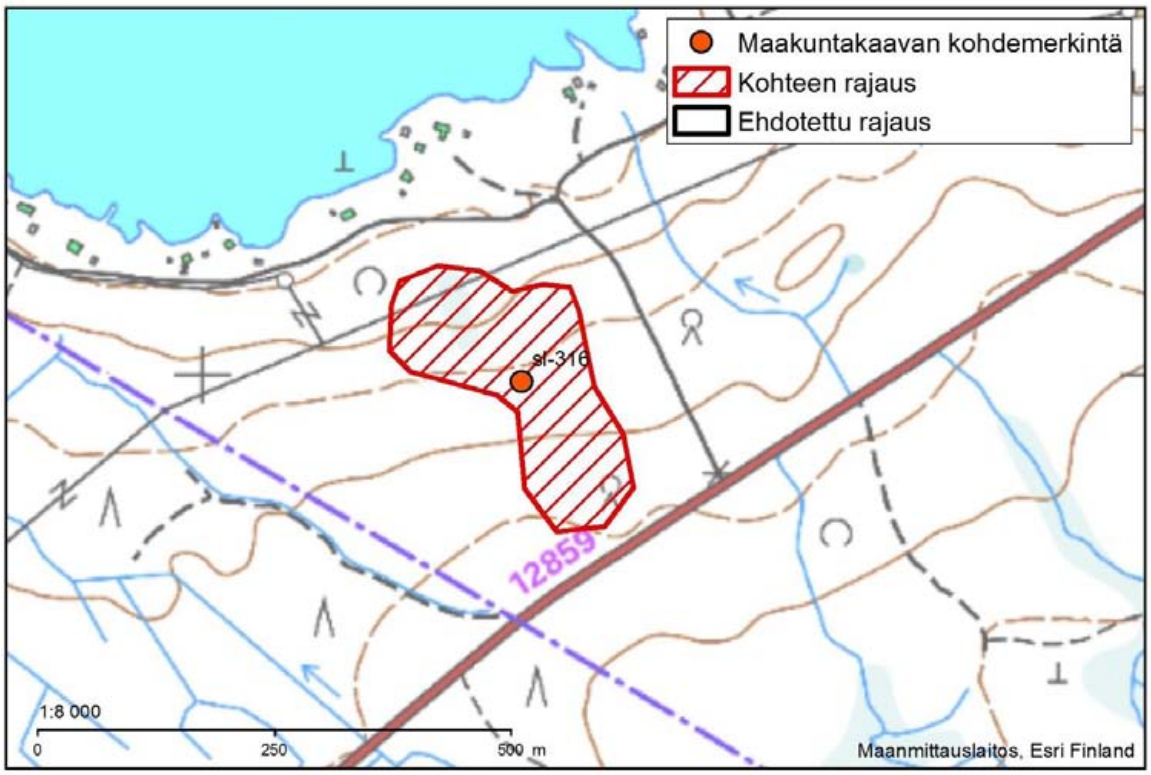
Kohteen korkeasta käsittelyasteesta huolimatta joitakin lehtojen ja lehtokorpien kasvilajeja on vielä tallella, kuten näsiä, lehtovirmajuuri, soreahiirenporras, korpikaisla, lehtotesma, mustakonnanmarja, nuokkuhelmikkä, keltasara ja pitkäpääsara. Lisäksi kohteelta on havaintoja harvinaisesta kaislasarasta. Sammalista esiintyy heterahkasammal ja lähdelehväsammal. Alueelta on 1980-luvulta havaintoja vaarantuneista ja

Satakunnassa harvinaisista metsänemästä, *Epipogium aphyllum* ja tuoksumatarasta, *Galium* trifolium. Esiintymien nykytila vaatisi perusteellisempia lisätutkimuksia.

Kohteen säilyttämistä maakuntakaavassa tulee harkita. Toisaalta maakunnassa erittäin harvinaisten kasvilajien esiintymien mahdollisuus ja erittäin uhanalainen luontotyyppi puoltavat kohteen säilyttämistä kaavassa. Rajausta ei esitetä muutettavaksi, mikäli kohde säilytetään kaavassa (kartta 1).

Taulukko 1. Hakkiluodon lehdon luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Pori, Viasvesi	alaluokat	2.4, 1.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-316	muutostila	2	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
sl-316	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalainen luontotyyppi	8
545	vakaa	=	vaatii lisäselvityksiä	12
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 4ha	maakuntakaava	14, 16	1, 3, 4, 8, 15, 41, 95	
Lisätiedot: Kohtalaisen käsitelty kohde, jolla säästynyt ruoholehtokorpi (EN). Vanhoja havaintoja maakunnallisesti harvinaisista kasveista.				

Kartta 1. Hakkiluodon lehto -kohteen (sl-316) rajaus.

Kuvat 2-4. Sähkölinja, ajourat lehtokorvessa ja rehevä lehtipuustoinen notkelma.

Kuva 1. Isosuon lähteikkö on täydellisesti muuttunut hakkuun ja mätästyksen seurauksena. Kuviolle on istutettu kuusta.

Isosuo sl-159

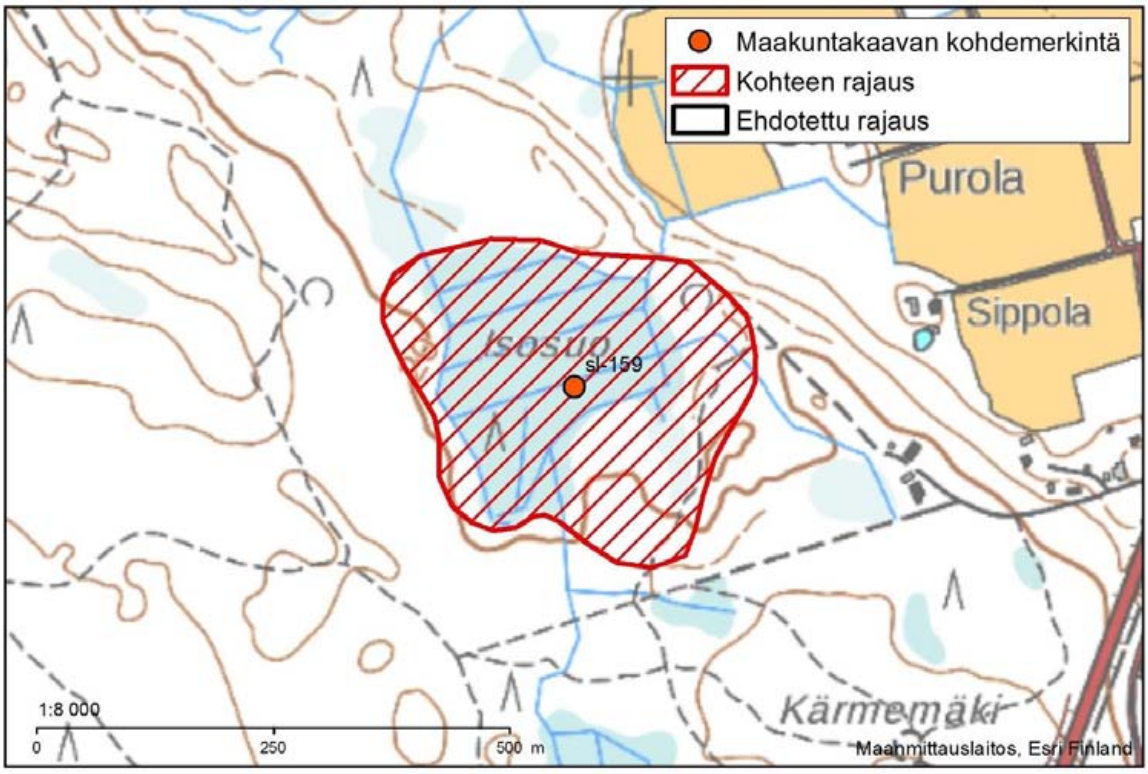
Isosuon lähteikkö on aivan vastikään tuhoutunut täydellisesti hakkuissa, ojituksissa ja mätästyksissä. Maakuntakaavan kaavaselostuksen ja 1994 luonnonsuojelullisesti arvokkaiden pienvesien inventoinnin mukaan kohteella on ollut lähes luonnontilainen lähteikkö ja lähdepuro. Lähteisyydestä kertoi enää aukkohakkuulle kaivetun ojan pohjalla vuolaana virrannut pohjavesi ja ojan pohjalla sinnitellyt purolitukka. Kohteen kaakkoiskulmaan oli jäänyt pieni käsittelemätön kuvio (kartta 1).

Aivan kohteen rajauksen pohjoispuolella on vielä säästynyt luonnontilainen lähteinen ruoho- ja heinäkorpi sekä luonnontilaisen kaltainen puron pätkä.

Kohteen luonnonarvot ovat täysin tuhoutuneet, joten se on ehkä poistettava kaavasta.

Taulukko 1. Isosuon luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	6	**Rajaus**	
Pori, Soininkulma	alaluokat	6.1, 6.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-159	pysyvästi muuttunut	3	ojitus, hakkuu, kuivuminen	1, 2, 8
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
sl-159	tuhoutunut lopullisesti	3	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalainen luontotyyppi	8
551	heikkenevä	-	hydrologinen	11
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 9 ha	maakuntakaava	12	1, 43, 46	
Lisätiedot: kohteen luonnonarvot ovat tuhoutuneet. Pohjaveden tuotto edelleen ojissa runsas.				

Kartta 1. Isosuon (sl-159) rajaus. Kohteen poistoa kaavasta tulee harkita.

Kuvat 2 ja 3. Lähdepuro on ojitettu. Ojassa virtaa runsaasti pohjavettä. Lähdelajistosta oli jäljellä purolitukka, *Cardamine amara*.

Kuva 1. Kumpelikarin vanhoissa lehdoissa on järeä puusto.

Kumpelikarin rantalehto SL-2065

Porin Lampaluodossa sijaitsevassa Kumpelikarin rantalehdossa on nähtävillä poikkeuksellisen edustavana maankohoamisrannikon luonnonympäristöjen kehittyminen. Kohteen luontotyypit vaihettuvat avovedestä ruovikoiden ja ruokoluhtien kautta luonnontilaisiin merenrannan ruohoisiin niittyihin sekä tervaleppäluhtiin. Maankohoamisen edettyä ja niittyjen metsittyessä on kehittynyt kosteita lehtoja. Notkopaikkojen lehdot ovat runsasravinteisia. Korkeammilla paikoilla kehitys on johtanut suoraan tuoreisiin lehtoihin, erityisesti maankohoamisrannikolla tyypillisiin puna-ailakkityypin lehtoihin (SiT). Ikääntyneemmät lehdot ovat erittäin runsaslahopuustoisia ja luonnontilaisia.

Entisten merenlahtien ja poukamien jäätyä eristyksiin on syntynyt pieniä fladoja ja kluuvimaisia lampareita. Nämä vaiheet ovat usein jääneet lyhytaikaisiksi ja avoveden vähetessä niistä on syntynyt luhtaisia ja reheviä korpia. Entinen poukama on voinut muuttua suoraankin luhdasta lehtokorveksi.

Kosteat lehdot muuttuvat kuivuessaan vähitellen tuoreiksi ja kuusettumisen myötä puna-ailakkityyppi muuntuu usein käenkaali-oravanmarjatyypin lehdoksi (OMaT). Merivaiheen ravinteiden edelleen vähetessä ja maan kohotessa kehityssarja on päättynyt yleensä vanhaan mänty- tai kuusivaltaiseen tuoreeseen kangasmetsään. Kosteat runsasravinteiset lehdot ovat erittäin uhanalaisia (EN). Kosteat ja tuoreet keskiravinteiset lehdot taas vaarantuneita (VU). Lehtokorvet ovat äärimmäisen uhanalaisia (CR) ja luonnontilaiset tervaleppäkorvet ovat luonnonsuojelulailla suojeltuja luontotyyppejä.

Kumpelikarin kohteella on nähtävissä kaikki edellä mainitut kehityssarjat hyvin pienellä alueella. Vastaavaa luonnontilaista aluetta on huomattavan paljon vielä kaavarajauksen ulkopuolella sekä kohteen itä- että länsipuolella.

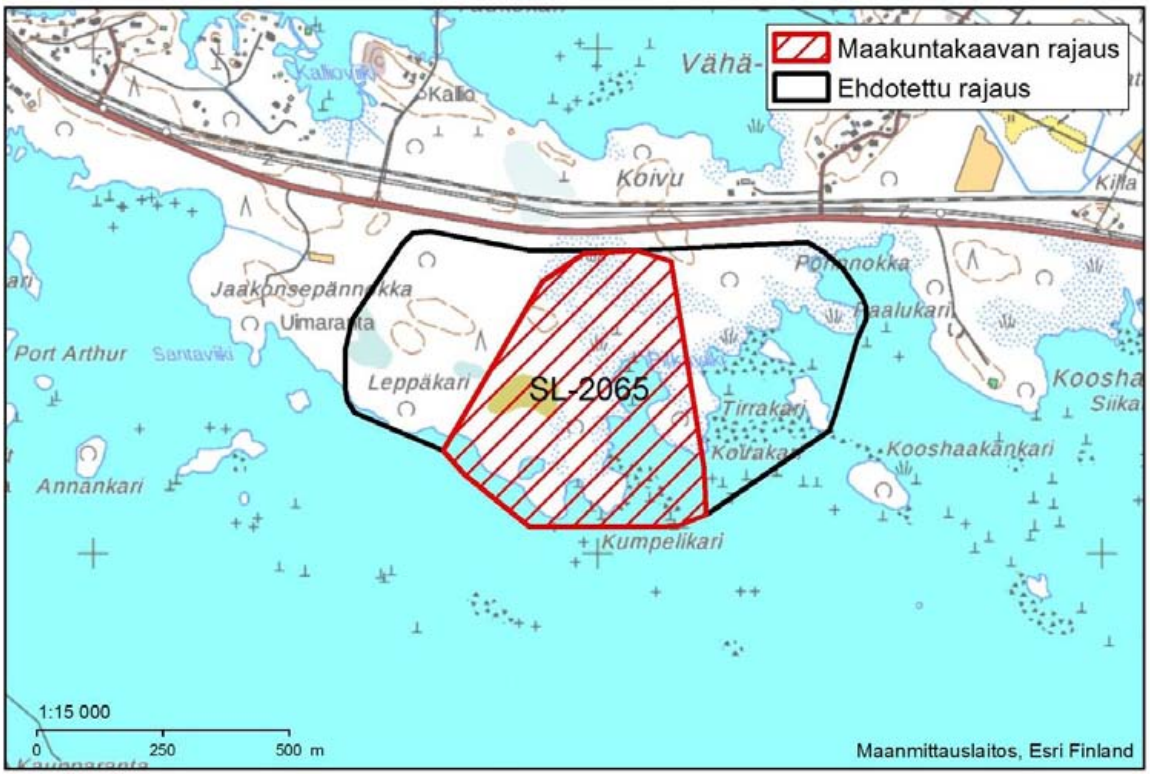
Kasvillisuus edustaa laaja-alaisesti maankohoamisrannikon eri sukkessiovaiheiden kasvillisuutta. Lehtojen lajisto on luontotyypeille ominaista, kuten puna-ailakki, sudenmarja, soreahiirenporras, kotkansiipi, lehtotesma, kielo, lehtonurmikka, lehtokielo ja lehtotähtimö. Rannempana tapaa ranta- ja niittykasveja, kuten kannusruoho, niittysuolaheinä, lehtovirmajuuri, rantayrtti, ranta-alpi, suoputki, mesiangervo ja

keltakurjenmiekka. Lehtipuustosta tervaleppä on valtalaji ja tuomikin paikoin runsas. Lisäksi harvakseltaan esiintyy harmaaleppiä ja jopa vaahteroita. Linnusto koostuu tyypillisistä lahopuustoisten ja rehevien lehtojen sekä luhtaisten rantojen lajeista, kuten käpy- ja pikkutikka, kultarinta, lehto- ja mustapääkerttu, ruokokerttunen sekä pajusirkku.

Rajaus esitetään tarkennettavaksi kattamaan läheiset arvokkaat luonnonalueet (kartta 1). Tarkennetun karttarajauksen ulkopuolellakin on vastaavia arvokkaita alueita.

Taulukko 1. Kumpelikarin rantalehdon luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Pori, Lampaluoto	alaluokat	1.1, 1.2	muutettu	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-2065	luonnontilainen	1	luonnollinen kehitys	14
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	kehityssuunta hyvä	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalainen luontotyyppi	8
611	paraneva	+	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 21 ha, **uusi:** 46 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 8, 44	
Lisätiedot: poikkeuksellisen edustava maankohoamisrannikon primäärisukkessioalue. Huomattava määrä luonnontilaisia ja uhanalaisia luontotyyppejä (VU, EN ja CR).				

Kartta 1. Kumpelikarin kohteen (SL-2065) karttarajaus.

Kuvat 2-5. Puna-ailakki, *Silene dioica* ja lehtokielo, P*olygonatum multiflorum.* Luonnontilainen merenrantaniitty ja taustalla eri sukkessiovaiheita. Viidakkomaista rehevää lehtoa

Kuva 1. Lampi kuvattuna lintutornista.

Levonlampi SL-2064

Meri-Porin Levonlampi sijaitsee aivan Kalloon menevän tien varressa Mäntyluodossa. Monimuotoisen kosteikon luhtien ja metsien ohella kohteen linnusto on rikas.

Alueen näkyvin osa on noin kahdeksan hehtaarin laajuinen matala lampi. Lampea ympäröivät monipuoliset rantaluhdat. Luhdat vaihettuvat vähitellen reuna-alueiden reheviin lehtoihin ja pienialaisiin havupuumetsiköihin. Alueella on nykyisellään karjan laidunnusta ja aiemmin vallinneet ruovikot ovat saaneet väistyä laidunnettujen rantaluhtien ja -niittyjen tieltä. Järviruokoa tapaakin alueella vain syvemmässä vedessä kasvavana ilmaversoisena vesikasvina. Ilmaversoisista myös järvikorte muodostaa yhtenäisiä kasvustoja.

Luhdat ovat, koko alueen tavoin, hyvin mosaiikkimaisia ja monimuotoisia. Pieni osa luhdista on suuruohoisia ruoho- ja ruokoluhtia, mutta laidunpaineen seurauksena valtaosa on matalampikasvuisia ja monilajisempia sara- ja ruoholuhtia. Puuvartisia kasveja kasvavilta luhdilta löytyy sekä tervaleppä- että pajuluhtia. Tervaleppäluhdat ja runsasravinteiset lammet ovat uhanalaisluokitukseltaan erittäin uhanalaisia (EN).

Lehtojen alikasvusto on avointa ja niukkaa laidunnuksen seurauksena. Lehdot ovat enimmäkseen tervaleppävaltaisia maankohoamisrannikolle tyypillisiä tuoreita ja keskiravinteisia puna-ailakkityypin lehtoja. Kosteammilla paikoilla kasvaa keskiravinteisia lehtoja, sekä pienialaisia kosteita lehtoja ja lehtokorpilaikkuja. Järeää ja osin lahoa lehtipuuta on runsaasti. Tervalepän ohella kasvaa harmaaleppää ja hieskoivua. Havupuustoisten alueiden metsätyypit vaihtelevat tuoreesta mustikkatyypin kankaasta lehtomaisen kankaan kautta tuoreeseen keskiravinteisen lehtoon. Tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU).

Kohde sisältyy Kokemäenjoen suisto-Kirrinsanta-Levon maakunnallisesti arvokkaaseen lintualueeseen. Linnusto on erityisesti kerääntymien osalta monipuolinen ja runsas. Pesimälajistossa on muun muassa punasotka, tukkasotka, nokikana, lapasorsa, tavi, sinisorsa, silkkiuikku ja luhtakana. Parimäärät jäävät kullakin

lajilla muutamaan pariin.

Levon lammella tavataan maakunnallisesti merkittäviä määriä lepäileviä lapasorsia, punasotkia, harmaahaikaroita, mustavikloja, liroja ja pikkulokkeja. Viime vuosina myös jalohaikara on ollut säännöllinen vieras.

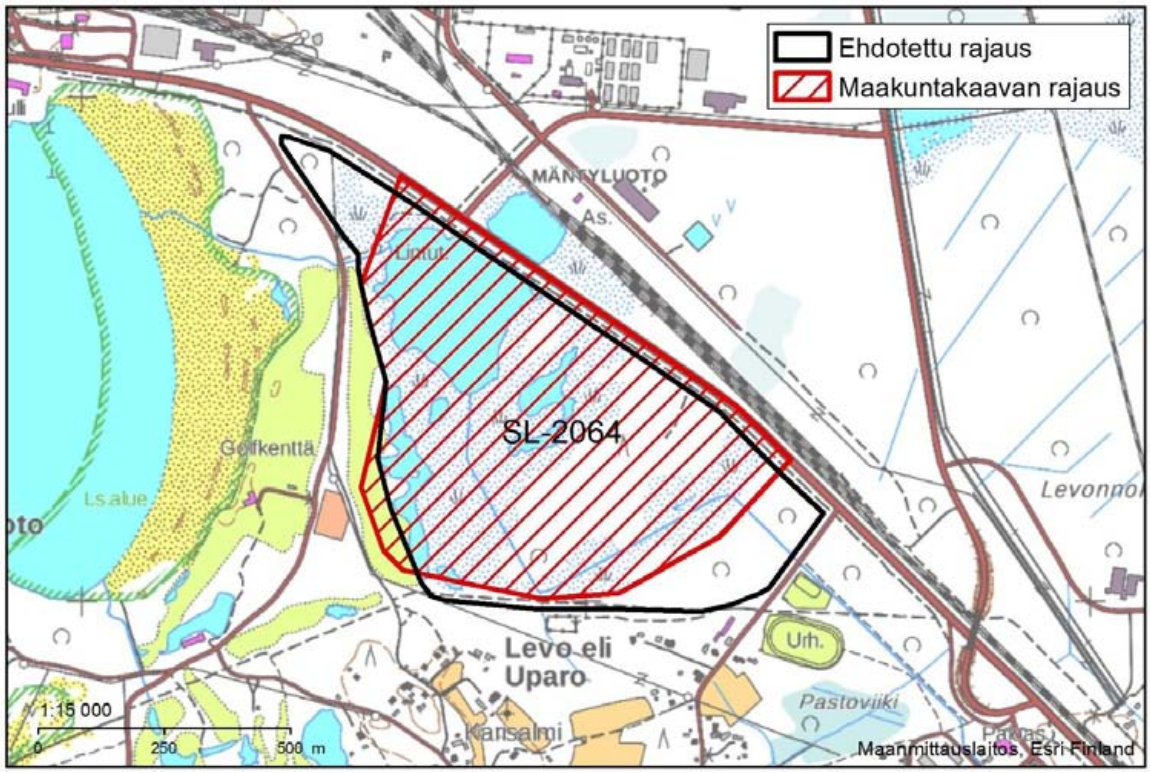
Alue on erittäin suosittu lintujen tarkkailupaikka. Lintutornin ohella kohteen eteläpuolen huoltotien varrella on hyviä paikkoja havaita monipuolista lehto- ja kosteikkolinnustoa.

Punasotka, *Aythya ferina,* on äärimmäisen uhanalainen (CR). Tukkasotka, *Aythya fuligula* ja nokikana, *Fulica atra,* ovat erittäin uhanalaisia (EN).

Levon lammen kohderajausta tulisi tarkistaa siten, että lounaiskulmasta poistettaisiin nykyisin golfkenttänä oleva osa. Ekologisesti mielekästä olisi lisätä maakuntakaavarajauksen ulkopuolelle jäävät lehtokaistaleet kohteen luoteis- ja itäreunoilta (kartta 1).

Taulukko 1. Levon lammen kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	3	**Rajaus**	
Pori, Levo	alaluokat	1.2, 3.3, 6	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-2064	luonnontila, muutostila	1,2	luonnollinen kehitys	14
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	ei voi arvioida	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
uusi	vakaa, paraneva	=, -	uhanal. luontotyyppejä	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 43 ha, **uusi:** 47 ha	IBA ja MAALI-alue	14, 16	1, 3, 4, 5, 44, 47, 48, 55	
Lisätiedot: Monimuotoista laidunnettua kosteikko ja lehtoluontoa. Uhanalaisia luontotyyppejä (VU ja EN). Pesimälinnustossa useita vaarantuneita ja erittäin uhanalaisia lintulajeja (VU ja EN). Sijaitsee MAALI-alueella.				

Kartta 1. Levonlampi -kohteen (SL-2064) karttarajaus.

Kuva 2. Laidunnettua rantaluhtaa.

Kuva 3. Puna-ailakkityypin (SiT) tuoretta ja keskiravinteista tervaleppälehtoa.

Kuva 4. Kaavarajauksen sisällä on osittain golfviheriötä.

Kuva 1. Lontoon niitty.

Reposaaren painolastialueet sl-324

Reposaaren Villa Londonin kupeen pienialainen niittymäinen aukio eli Lontoon niitty reuna-alueineen. Niitty sijaitsee Reposaaren aallonmurtajan ja kalasataman välissä. Maakuntakaavan rajauksen meren puolella on hiekkaista rantakivikkoa ja merenrantakasvillisuutta. Sisempänä on lehtomaista metsää.

Kohteen kasvilajisto on Reposaaren runsaslukuisin. Monilajisuuteen vaikuttaa eniten purjelaivakautena alueelle kaadetut laivojen painolastimaat. Maan mukana on tullut huomattava määrä kasvien lisääntymisainesta, kuten siemeniä ja juurakoita, eri puolilta maailmaa. Sitkeimmät kasvit ovat onnistuneet lisääntymään Reposaaren oloissa. Osa lajeista on viljelykarkulaisia tai niiden alkuperää ei ole mahdollista jäljittää.

Painolastikasveihin ja muuhun lajistoon kuuluvat muun muassa juovakannusruoho, nurmimailanen, ruusuruoho, ketomaruna, mali, jaakonvillakko, valkoailakki, valkopeippi, sikoangervo, ketoneilikka, pölkkyruoho, mäkikaura, hietalemmikki, lituruoho ja kevätkynsimö, iso- ja valkomesikkä, imeläkurjenherne sekä saksankirveli. Rannassa kasvaa lisäksi merenrantojen edustavaa lajistoa, kuten suola-arhoa, iso- ja pikkurantasappea, nyylähaarikkoa, suolasolmukkia, pensaikkotatarta, merivihvilää, jouhi- ja hapsiluikkaa sekä rantavehnää.

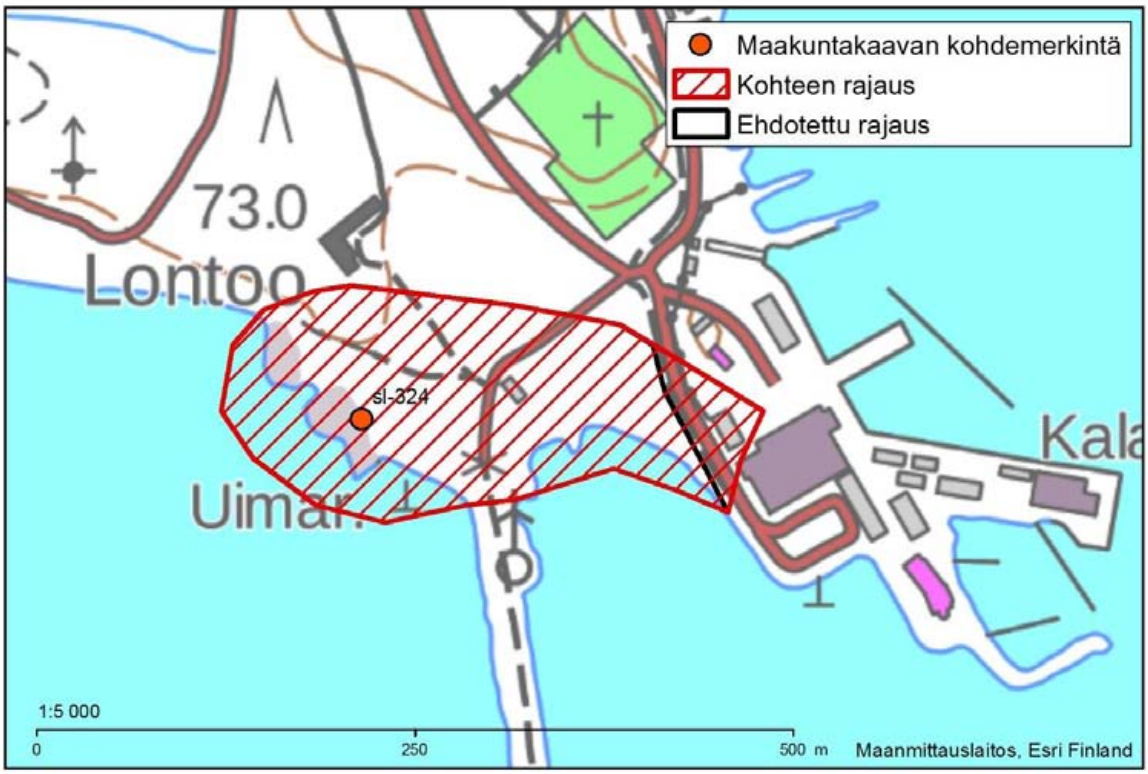
Raimo Hakila on kuvannut Satakunnan luonnonsuojeluselvityksessä varsin osuvasti Reposaaren arvokkaan kasvillisuuden hoitamista seuraavasti; *”Painolastikasvillisuuden säilyttäminen edellyttää koko vanhan Reposaaren rakennetun alueen hoitamista hallitun hoitamattomuuden periaattein. Joutomaan tapaisena niittynä alueet alkavat kasvaa yleisiä suurruohoja, jotka kenties voittavat paarlastikasvillisuuden kilpailussa.”.*

Suurruohoistuminen näkyy Lontoon niityn monilajisemmalla alueella koiranheinän, juolavehnän ja pietaryrtin vallitsevuutena. Kohteen hallittu ja hyvin suunniteltu hoitaminen olisi tarpeen erikoisen lajiston elinolojen kohentamiseksi.

Kohteen rajauksesta esitetään poistettavaksi rakennettu alue sen itäreunalta (kartta 1).

Taulukko 1. Reposaaren painolastialueet - kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	9	**Rajaus**	
Pori, Reposaari	alaluokat	5.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-324	muutostila	1,2	umpeenkasvu	4
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-324	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		kulttuurihistoriallinen	6
580	heikkenevä	-	uhanalainen lajisto	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 4 ha, **uusi:** 4 ha	maakuntakaava	12	1, 48, 49	
Lisätiedot: Purjelaivakauden painolastialue, kasvierikoisuuksia ja merenrantakasvillisuutta. Huomattavia kulttuurihistoriallisia arvoja.				

Kartta 1. Reposaaren painolastialueet -kohteen (sl-324) karttarajaus.

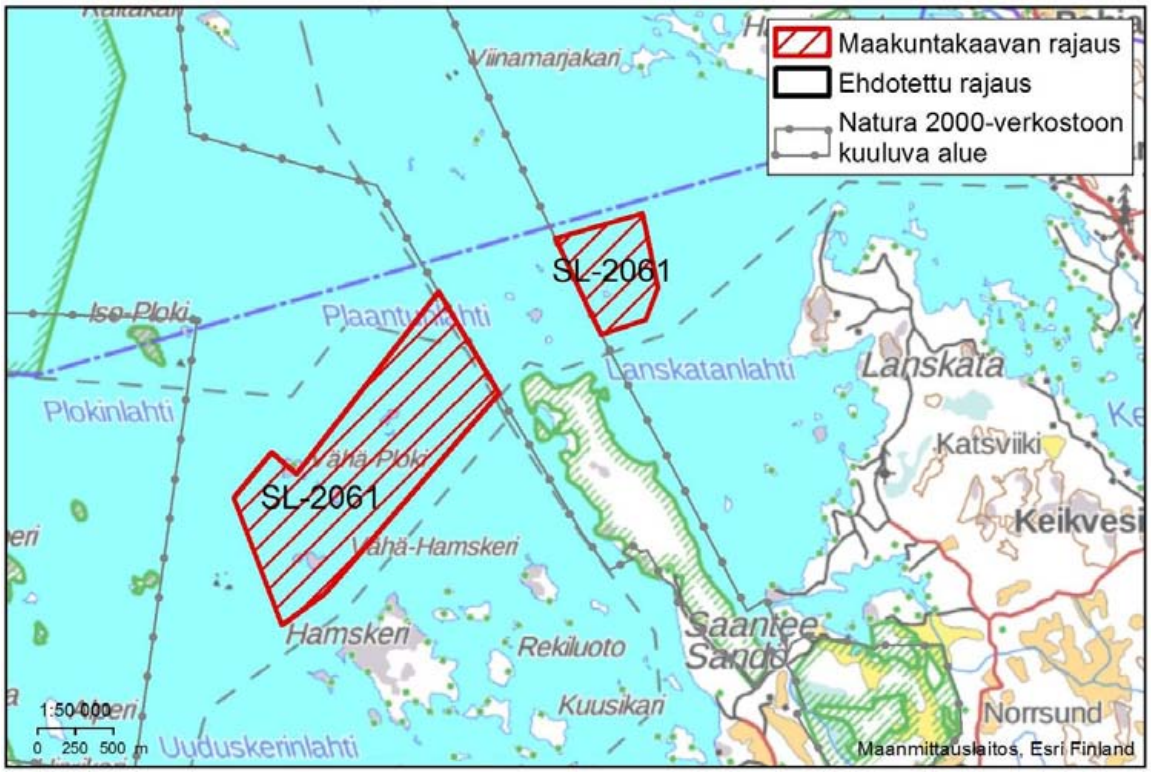
Kuvat 2 ja 3. Jaakonvillakko, *Jacobaea vulgaris* ja juovakannusruoho, *Linaria repens*.

Kuva 4. Saksankirveli, *Myrrhis odorata.*

Kuva 5. Somerikkoista rantaa.

Kartta 1. Kaksiosaisen kohteen väliin jää Natura-alue.

Saaristo Valakasta Saanteen edustalle SL-2061

Kohteen karuilla lintusaarilla ja -luodoilla on monipuolinen linnusto. Alue kuulu kokonaan Gummandoora-Merikarvian maakunnallisesti arvokkaaseen lintualueeseen ja lounainen osa-alue kuuluu Ouran-Enskerin saariston kansainvälisesti tärkeään lintualueeseen (IBA).

Kohteella ei vuonna 2019 käyty. Karujen saarien muutokset ovat hitaita, vaikka sukkessio etenee hiljalleen maan kohotessa. Satakunnan luonnonsuojeluselvityksessä mainitaan muun muassa seuraavat saaristossamme tyypilliset kasvit: hapsivita, merisaunio, isomaksaruoho, mesiangervo, ruokohelpi, rantatädyke, tervaleppä, mänty, pihlaja, kalliovillakko, heinätähtimö, metsälauha, merikohokki, poimuhierakka, pietaryrtti, ahomansikka, mutaluikka, harmaasara, meriputki, rentukka, käärmeenkieli ja rantavehnä.

Alueen tiedot pesimälinnustosta ovat vuodelta 2012: Kyhmyjoutsen 3 paria, merihanhi 13 paria, valkoposkihanhi 6 paria, haahka 12 paria, tukkakoskelo 1 pari, isokoskelo 6 paria, meriharakka 3 paria, kalalokki 26 paria, selkälokki 23 paria, harmaalokki 98 paria, merilokki 6 paria, räyskä 1 pari, kalatiira 3 paria, lapintiira 49 paria, luotokirvinen 2 paria, kivitasku 1 pari. Kohteelle on tullut 1990-luvun jälkeen usean sadan merimetson pesimäkolonia. Harmaa- ja selkälokkien parimäärät ovat oletettavasti laskeneet viime vuosina lajien yleisen pesimäkannan taantumisen myötä.

Pesimälajistosta selkälokki, *Larus fuscus,* ja haahka, *Somateria mollissima,* ovat uhanalisluokitukseltaan erittäin uhanalaisia (EN). Harmaalokki, *Larus argentatus,* ja merilokki, *Larus marinus,* ovat vaarantuneita (VU). Lintusaaret ovat rannikon luontotyyppiyhdistelmänä uhanalaisia (VU).

Kohteen rajauksen muuttamiseen ei ole tarvetta (kartta 1).

Taulukko 1. Saaristo Valakasta Saanteen edustalle -kohteen (SL-2061) rajaus.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	5	**Rajaus**	
Pori, Saantee	alaluokat	5.1	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-2061	luonnontila, muutostila	1, 2	linnuston taantuminen	13
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
VR-203	ei voi arvioida	0	eläintieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalainen lajisto	8
619	vakaa	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 186 ha	IBA ja MAALI-alue	14, 16	1, 3, 4, 5, 27, 45, 51,	

Lisätiedot: Karuja lintusaaria. Sijainti IBA ja MAALI-alueella.
Pesimälinnustossavaarantuneita ja erittäin uhanalaisia lintulajeja (VU ja EN).

Kuva 2. Saaristo Valakasta Saanteen edustalle -kohteen (SL-2061) rajaus ilmakuvalla.

Kuva 1. Salmenviikin edustalta avautuu näkymä Kolpanlahden suuntaan.

Salmenviiki SL-386

Porin Lampaluodossa sijaitsevassa Salmenviikin itäreunan lahdella ja sen rantametsissä erottuvat maankohoamisrannikon sukkessiokehityksen eri vaiheet. Kohde muistuttaa paljon merenlahtea, vaikka se on Kolpanlahden jokivesien vaikutuspiirissä.

Salmenviikin luontotyypit vaihettuvat avoveden järvikaisla- ja järviruokoyhdyskuntien kautta ruohoisiin ja puustoisiin luhtiin sekä mosaiikkiluhtiin. Paikoin luhtien ja reunametsien välissä on kapealaisesti merenrantaniittyä. Puustoiset alueet ovat ulompana lehtomaista kangasta ja tuoretta keskiravinteista lehtoa. Lähempänä rantaa löytyy myös kosteita lehtoja, joista osa on suursaniaisvaltaisia. Kohde on edustava, vaikka ei aivan yllä monimuotoisuudessa läheisen Kumpelikarin (SL-2065) kohteen tasolle.

Lehdot ovat suurimmalta osin alueelle ominaista puna-ailakkityypin (SiT) lehtoja. Pienialaisemmin löytyy kosteita keskiravinteisia ja suurruohoisia lehtokuvioita (muun muassa AthExpT) ja tervaleppävaltaista lehtokorpeakin. Lahoa lehtipuuta on kohtalaisen paljon. Lahopuusto on enimmäkseen tervaleppää. Luhdat ovat ruoko- ja kaislaluhtia. Kapealti löytyy myös ruoho- ja saraluhtaa sekä tervaleppäluhtaa. Tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat vaarantuneita (VU). Tervaleppäluhdat ja lehtokorvet ovat erittäin uhanalaisia (EN).

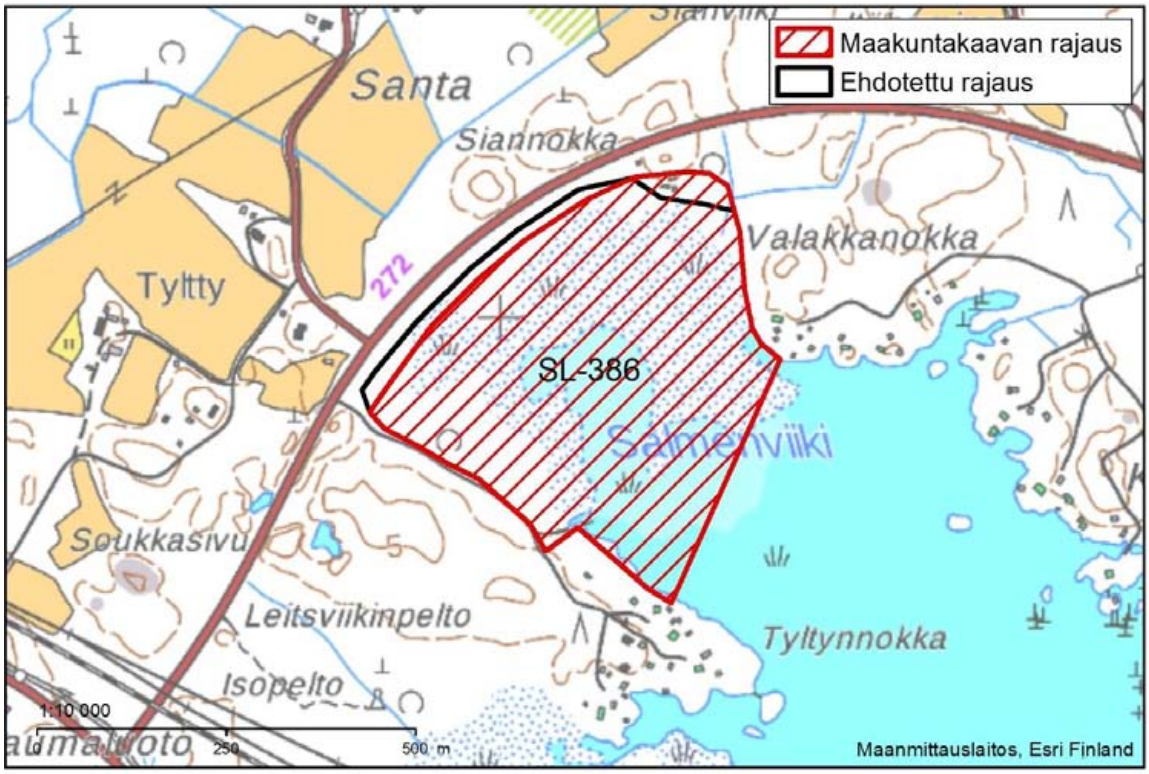
Kasvilajistossa luhtien lajien ohella lehtokasveja, kuten isoalvejuuri, soreahiirenporras, lehtotesma, lehtokielo, lehtovirmajuuri ja lehtotähtimö.

Linnustotiedot ovat varsin niukkoja. Maastokäynnin ohessa havaittiin kultarinta, lehto- ja mustapääkerttu sekä merihanhipoikue. 1990-luvulta on havaintoja puna- ja tukkasotkasta. Linnusto- ja vesikasvillisuustiedot kaipaisivat päivittämistä.

Kohteen rajaus esitetään pidettäväksi pääosin ennallaan. Rajausta tulisi laajentaa Pohjoisen satamatien kohdalla muutama metri tien suuntaan sekä poistaa koilliskulmasta huvila-asutuksen pihapiiri (kartta 1).

Taulukko 1. Salmenviikin kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Pori, Lampaluoto	alaluokat	1.2, 5.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-386	muutostila	2	luonnollinen kehitys	14
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-386	ei arvioida	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalainen lajisto	8
586	paraneva	+	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 18 ha, **uusi:** 18 ha	maakuntakaava	12	1, 48, 49	
Lisätiedot: Maankohoamisrannikon sukkessiovaiheita. Lehtoja, luhtia ja kosteikkoa. Erittäin uhanalaisia (EN) tervaleppäluhtia ja lehtokorpia.				

Kartta 1. Salmenviikin -kohteen (SL-386) karttarajaus.

Kuva 2. Saniaisvaltaista lehtoa.

Kuva 3. Maankohoamisen seurauksena vaihettuvaa luhtaista rantalehtoa ja lehtokorpea.

Kuva 4. Tervaleppä työntyy luhdalle maan kohotessa ja kuivuessa.

Kuva 1. Susisuon avoin keskusneva ja ainoa avovetinen rimpi.

Susisuo SL-326

Reunoiltaan ojitettu Susisuo sijaitsee alle 10 kilometrin etäisyydellä Porista lounaaseen. Suuri osa suosta on avointa rimpinevaa ja reunojen isovarpurämettä. Länsiosa on ojittamaton kivennäismaan reunaan saakka. Pohjoispuolelta löytyy tiheämmin ojitettu suonosa, joka vaikuttaa koko suohon kuivattavasti reunaojien ohella.

Rämeet ovat suurimmalta osin luonnontilaisen kaltaisia. Ojien lähiympäristössä on eriasteisia muuttumavaiheita. Pohjoisen ojitettu alue on käsiteltyä turvekangasta. Susisuo ympäristöineen on suosittua virkistys- ja retkeilyaluetta. Suon keskiosassa on pelattu suojalkapalloa, mikä näkyy nevaosan keskustan pinnan rikkoutumisena ja ruoppaisuutena.

Länsiosan reunalla on pitkänomainen ja kapea oligo-mesotrofinen sarakorpikuvio. Kuvion kasvillisuudessa muun muassa raate, maariankämmekkä, järviruoko, järvikorte, juurtosara, jouhisara ja pullosara. Lisäksi oka- ja rämerahkasammal. Luoteiskulmassa sijaitsee pienialainen ruohokorpi. Isovarpurämeiden ja keskustan karun rimpinevan vaihettumavyöhykkeellä esiintyy kautta suon lyhytkorsirämettä.

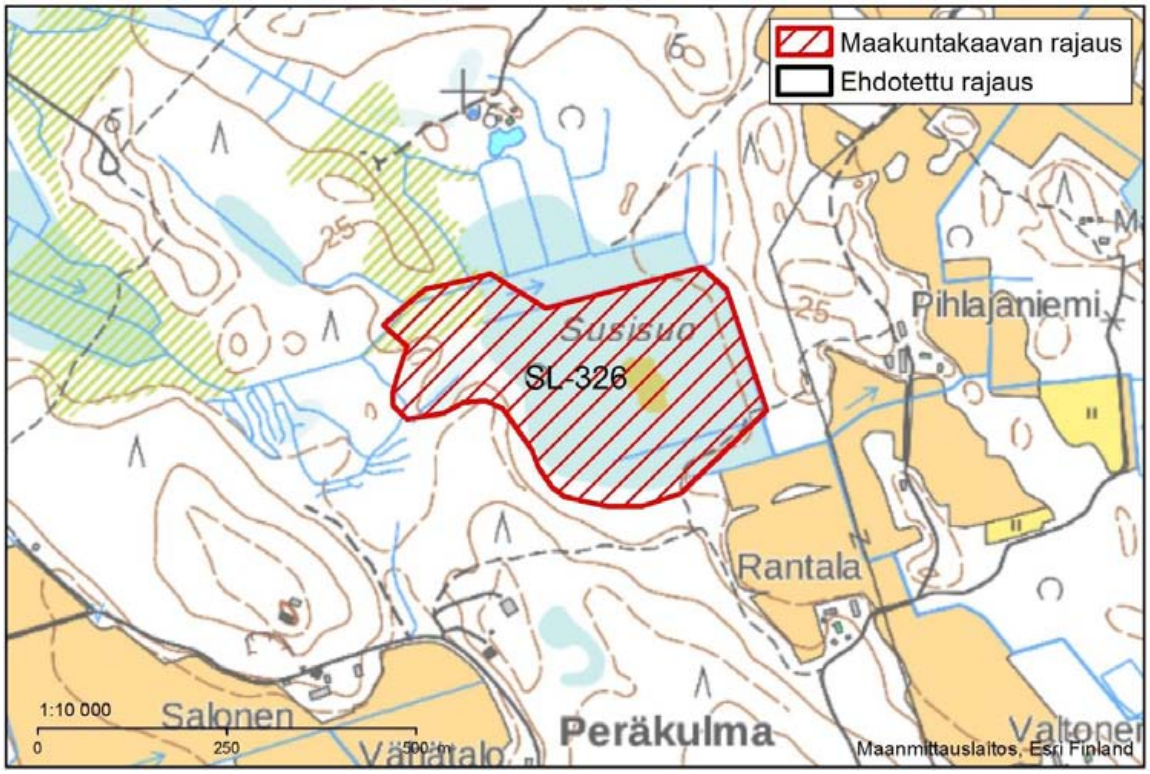
Luontotyypeistä sara- ja ruohokorvet sekä rimpinevat ovat erittäin uhanalaisia (EN). Isovarpu- ja lyhytkorsirämeet ovat luokitukseltaan vaarantuneita (VU). Rimpineva on jonkin verran kärsinyt suojalkapallon pelaamisesta, mutta on suurelta osin luonnontilaisen kaltainen.

Kohde on kohtalaisen hyvin säilynyt, vaikka koko alue on hiljalleen kuivumassa suonreunan ojitusten seurauksena. Rajaus esitetään pidettäväksi entisellään (kartta 1).

Taulukko 1. Susisuon luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Pori, Peräkulma	alaluokat	2.4	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-326	muutostila	2	ojitus	1
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-326	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal. luontotyyppi	8
588	heikkenevä	-	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 10 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 28	

Lisätiedot: Keskustaltaan ojittamaton pikkusuo.
Erittäin uhanalaisia (EN) ja vaarantuneita (VU) suoluontotyyppejä.

Kartta 1. Susisuon (SL-326) karttarajaus.

Kuva 2. Suopalloilun ansiosta Susisuon allikkoalue on nykyisellään ruoppaista rimpeä.

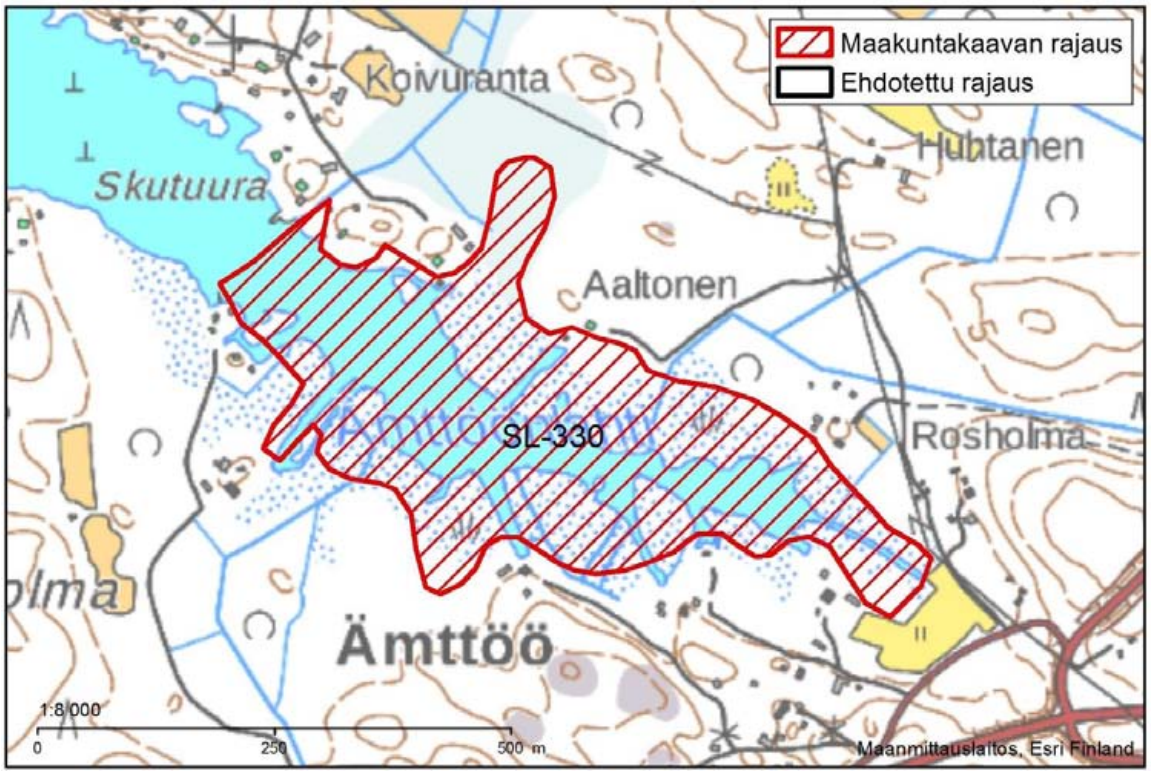

Kuvat 2-4. Rehevää laidetta ja jalkapalloilijan tossu. Suopursu, *Rhododendron tomentosum* ja suomuurain, *Rubus chamaemorus.*

Kartta 1. Ämttöönlahden (SL-330) rajaus.

Ämttöönlahti SL-330

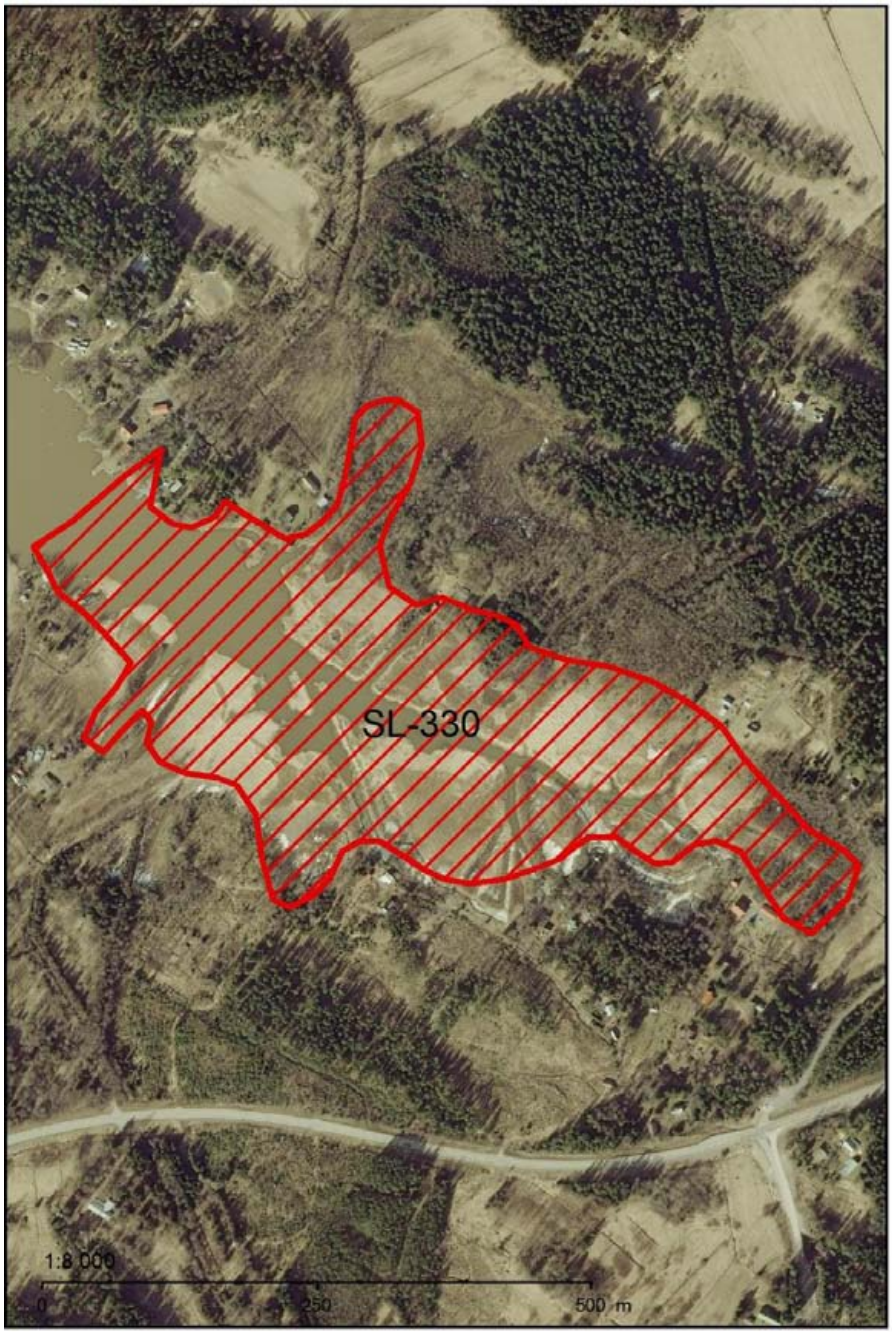
Ämttöönlahti on pitkälle umpeenkasvanut ja suojainen merenlahti Ämttöön kylän ja Pohjoisen satamatien pohjoispuolella. Matalaan ja ruovikoituneeseen merenlahteen on kaivettu runsaasti veneväyliä lahden rantamien huviloilta. Pääuoman ulkopuolella on lähinnä järviruokoa- ja kaislaa, sekä jonkin verran kelluslehtisiä vesikasveja.

Kohteelle ei tehty maastokäyntiä vuonna 2019. Kasvilajeista on aiemmin mainittu järviruoko, leveäosmankäämi, kapeaosmankäämi, järvikaisla, pohjanlumme, pahaputki, kalvasärviä, isonäkinsammal, ristilimaska, isovesiherne, hapsivita, isovesitähti, ulpukka, pystykeiholehti. Harvinaisesta otalehtividasta, *Potamogeton friesii*, on viimeisin havainto 1980-luvun lopulta. Ämttöönlahdella olisi tarvetta tuoreelle vesikasvillisuusselvitykselle.

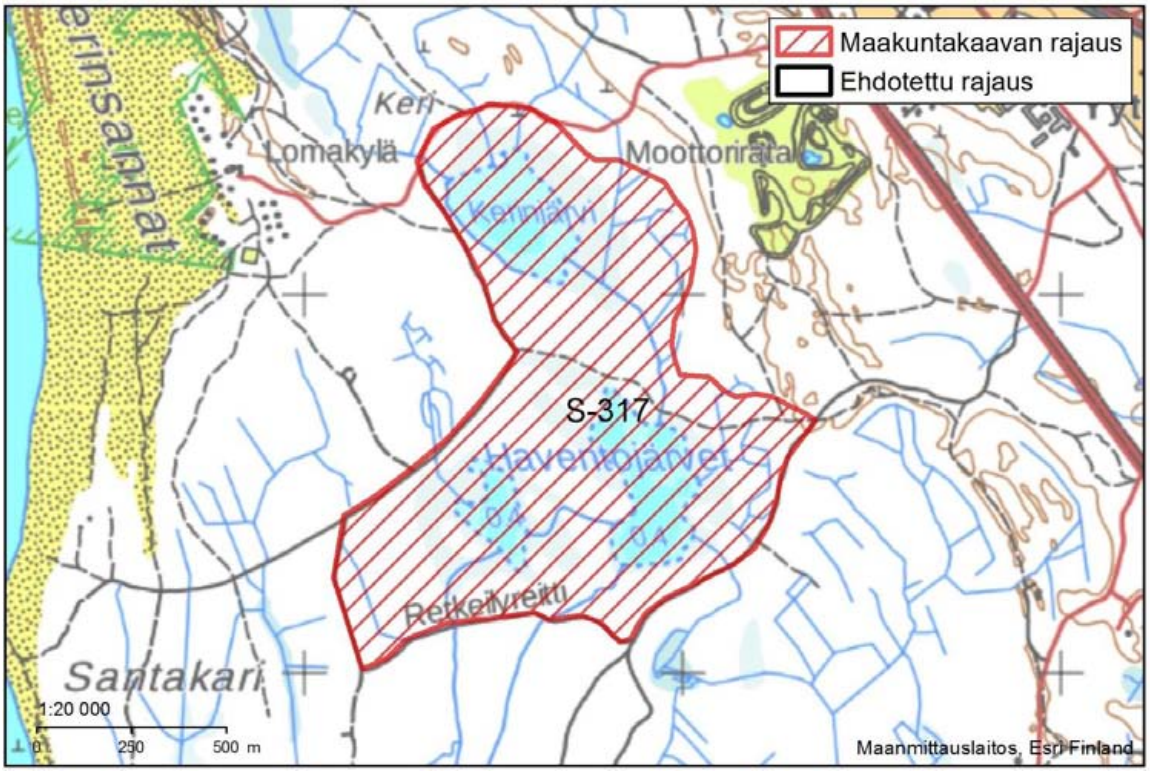
Rajausta ei esitetä muutettavaksi (kartta 1).

Taulukko 1. Ämttöönlahden luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	5	**Rajaus**	
Pori, Peräkulma	alaluokat	5.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-330	muutostila	2	umpeenkasvu	4
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-330	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		vaatii lisäselvityksiä	12
595	heikkenevä	-		
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 15 ha	maakuntakaava	12	1, 29, 52	
Lisätiedot: Pitkälle umpeenkasvanut ja suojainen merenlahti. Kasvillisuudesta ei tuoreita tietoja. Vaatii lisäselvityksiä.				

Kartta 2. Ämttöönlahden (SL-330) ilmakuva ja kaavarajaus.

Kartta 1. Haventojärvet ja Kerinjärvi -kohteen (S-317) karttarajaus.

Haventojärvet ja Kerinjärvi S-317

Kohde sijaitsee Porin Yyterin santojen ja Mäntyluodontien välissä. Hiekkamaan rehevät järvet ovat luonnoltaan keskenään samankaltaisia. Luhta- ja suorantaisia sekä pitkälle umpeenkasvaneita pikkujärviä ympäröi kapea lehtovyö. Avovesialaa on kaikissa järvissä niukalti. Kaavarajauksen sisällä metsää on jäljellä Kerinjärven ja Haventojärvien välisellä kaistaleella. Järviä yhdistävät entisiin laskuojiin kaivetut ojat.

Luhdat ovat enimmäkseen ruoko- ja saraluhtia sekä kurjenjalkavaltaisia ruoholuhtia. Ulompana metsäreunassa on kapealti paju- ja tervaleppäluhtaa. Pienialaisia tuoreita ja kosteita lehtoja sekä lehtokorpilaikkuja on muodostunut kangasmetsien rajalla. Tervaleppäluhdat ovat erittäin uhanalaisia (EN) luontotyyppejä. Tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat vaarantuneita (VU). Tuoreet runsasravinteiset lehdot ja lehtokorvet ovat erittäin uhanalaisia (EN) luontotyyppejä. Runsasravinteiset järvet ovat erittäin uhanalaisia (EN) järviluontotyyppejä.

Osa metsistä on varttuneita, mutta niitä on hoidettu enimmäkseen talousmetsin sekä hakattu muutama vuosi sitten aukkoon tähtikudospistiäisen torjumiseksi. Luonnontilaisempia ovat rantojen tuntuman lehti- ja sekapuustoiset kaistaleet. Metsät ovat sekä tuoreita että kuivahkoja kankaita. Isohaventojärven itäpuolella on runsaslahopuustoisia alueita.

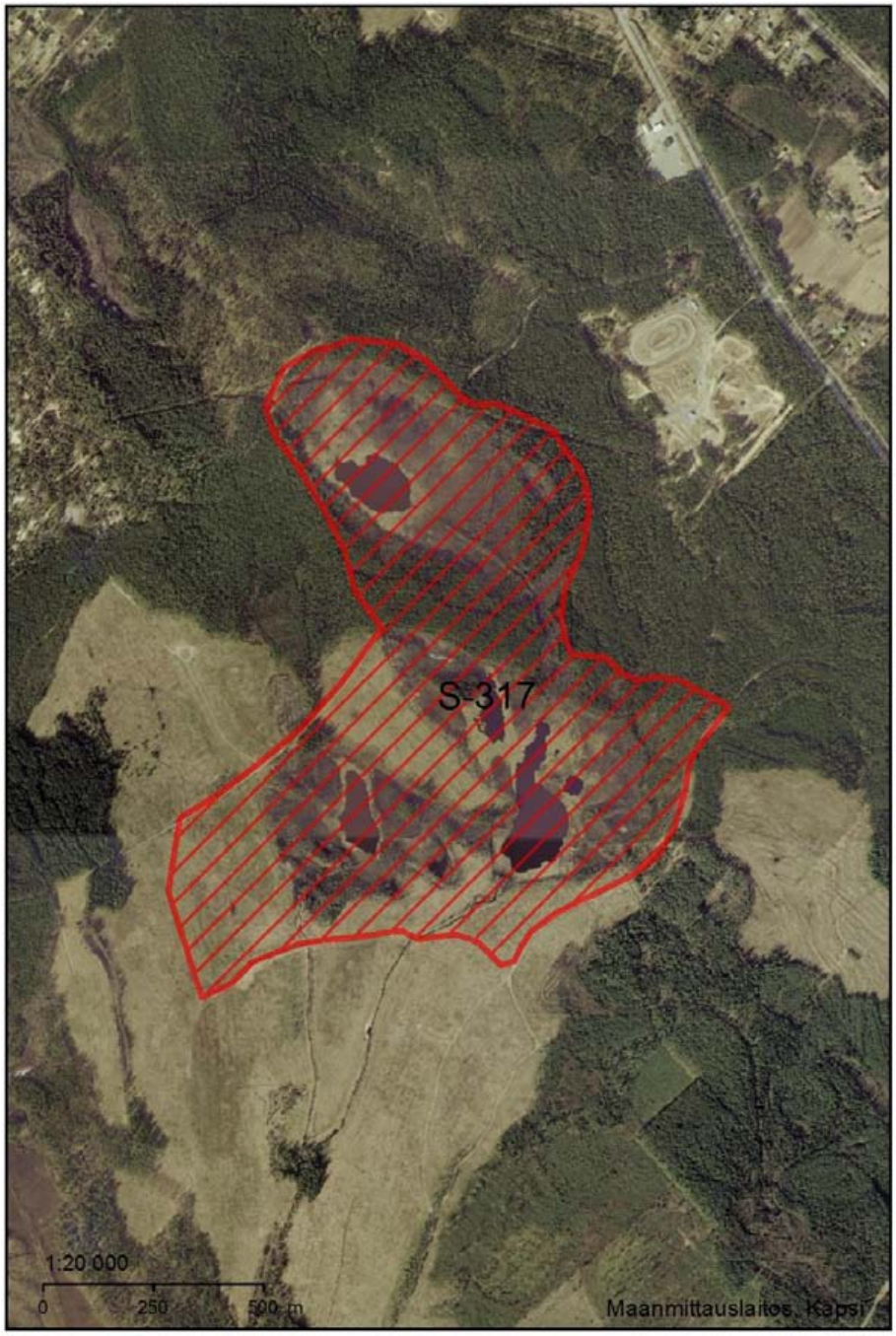
Alueen linnusto on ollut edustava, mutta joidenkin lajien yleinen taantuma näkyy kosteikoilla. Punasotka on kadonnut lajistosta viimeisen kymmen vuoden sisällä. Kohteella pesii edelleen laulujoutsen, tavi, haapana, telkkä, tukkakoskelo, ruskosuohaukka, luhtahuitti, luhtakana, kurki, metsäviklo, taivaanvuohi, käenpiika, pikkulepinkäinen, sirittäjä, punavarpunen ja vaarantunut (VU) pajusirkku. Erittäin uhanalaiset (EN) mustakurkkuuikku, *Podiceps auritus*, nokikana, *Fulica atra* ja tukkasotka, *Aythya fuligula* pesivät järvillä epäsäännöllisesti. Myös vaarantuneesta (VU) heinätavista, *Anas querquedula* tehdään harvakseltaan havaintoja.

Kohteen rajaus esitetään pidettäväksi ennallaan (kartta 1). Kohteen sijainti luonnonarvoiltaan arvokkaalla alueella ja monipuolisuus huomioon ottaen kaavamerkinnäksi suositellaan SL.

Taulukko 1. Haventojärvet ja Kerinjärvi -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	3	**Rajaus**	
Pori, Yyteri	alaluokat	3.3, 1,2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-317	luonnontil., muutostila	1,2	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-317	itsestään, ennallistaen	1, 2	eläintieteellinen	3
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal. luontotyyppejä	8
547	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 99 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 29, 56, 97	

Lisätiedot: Luhta- ja suorantaisia reheviä pikkujärviä hiekkamaalla. Linnustollisia arvoja. Uhanalaisia lintulajeja (VU ja EN) ja uhanalaisia luontotyyppejä (VU ja EN).

Kartta 1. Haventojärvet ja Kerinjärvi -kohteen (S-317) ilmakuva ja kaavarajaus.

Kuva 1. Nielpäkinkallion luonnontilaista lakea.

Nielpäkinkallio s-387

Nielpäkinkallio sijaitsee noin kolme kilometriä Ahlaisten kirkonkylältä luoteeseen. Kohde on jylhä kalliojyrkänne kilpikaarnamäntyineen. Nielpäkinkallion itäreunalla on lisäksi luonnontilainen korpi, joka voidaan luokitella luonnonsuojelulain mukaiseksi tervaleppäkorveksi. Nielpäkinkallion ja tervaleppäkorven välinen alue on harvennettua nuorta kasvatusmetsää. Lähempänä korpea on kapealti lehtoa, ulompana lehtomaista ja tuoretta kangasta. Ylempänä rinteen juurella on kuivahkoa kangasta. Kallioiden painanteeseen on muodostunut luonnontilainen, tervaleppävaltainen ja luhtainen, ruoholehtokorpi. Korpi täyttänee luonnonsuojelulain mukaisen tervaleppäkorven määritelmän.

Lehtokorven kasveja ovat muun muassa isoalvejuuri, käenkaali, terttualpi, suo-orvokki, ojaleinikki, metsäimarre, metsäkastikka, korpi-imarre, viitakastikka, vehka, rentukka, lehtotesma ja rönsyleinikki. Puustossa hieskoivuja ja kuusia sekä runsaasti järeitä tervaleppiä. Okarahkasammal ja kiiltolehväsammal ovat näkyvimpiä sammalia. Osa lehtokorvesta on menettänyt harvennuksen yhteydessä luonnontilansa metsäkoneen ajettua rimpipinnan yli. Lehtokorvet ovat erittäin uhanalaisia (EN) luontotyyppejä.

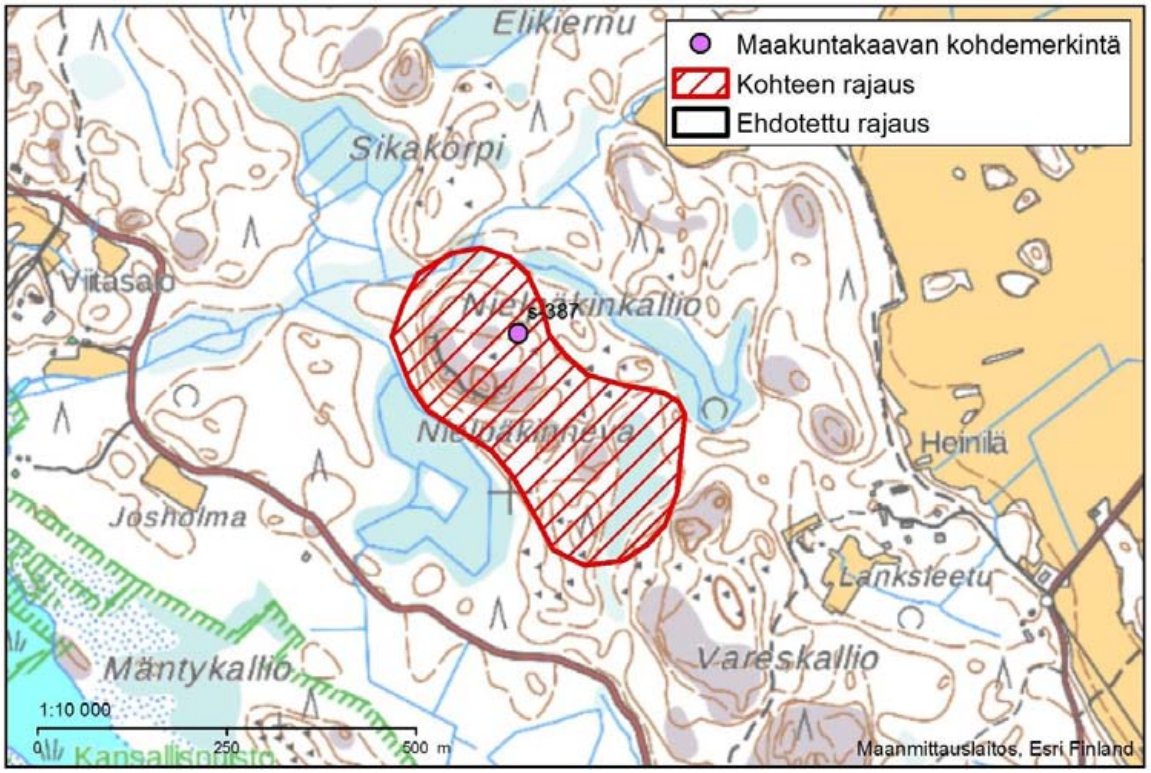
Kalliojyrkänne nousee lähes yli kymmenen metriä ympäröivää maastoa ylemmäs kolmelta sivultaan. Kallion tyveä kiertää kapea lehtomaisen kankaan vyö. Kaavarajauksen reunalta löytyy hieman käsiteltyä ruohokorpea, joka jatkuu kaava alueen ulkopuolella ojitetun Nielpäkinnevan puolella.

Kasvillisuus on poronjäkälien peittämillä kallioilla niukkaa, mutta joitakin kasveja löytyy, kuten kalliokielo, kallioimarre, isomaksaruoho ja keto-orvokki. Ylärinteellä on osin harvennettua kuivaa kangasta ja laella karukkoa. Lakialueen puusto on vanhaa kalliomaiden kilpikaarnaista männikköä. Lehtomaiset kankaat ovat vaarantuneita (VU). Karukkokankaat ovat erittäin uhanalaisia (EN).

Kohteen rajausta ei esitetä muutettavaksi (kartta 1). Nielpäkinkallio on poikkeuksellinen edustava vanhan kalliometsän ja jyrkänteen sekä luonnontilaisen korpikohteen muodostama kokonaisuus. Kaavamerkintä suositellaan muutettavaksi sl.

Taulukko 1. Nielpäkinkallion luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	7	**Rajaus**	
Pori, Ahlainen	alaluokat	1.1, 2.4	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
s-387	luonnontilainen, muutostila	1, 2	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
s-387	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		monipuolisuus	5
570	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 3 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4	
Lisätiedot: Kalliojyrkänne ja vanhanmetsän alue. LsL mukainen tervaleppäkorpi. Uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita (VU ja EN) luontotyyppejä.				

Kartta 1. Nielpäkinkallio -kohteen (s-387) karttarajaus.

Kuva 2. Tervaleppiä korven laiteilta.

Kuva 13. Korvessa on runsaasti avointa märkäpintaa.

Kuva 1. Kunnostettu Kitukoski ympäröivine lehtoineen.

Pohjajoen kosket S-155

Kohde koostuu kahdesta erillisestä Pohjajoen koskijaksosta Ahlaisten kirkonkylän koillispuolella. Jokea on joskus perattu ja sen penkoilta löytyy paikoin joesta nostettuja kivivalleja. Yksi joen sivu-uomista on perkauksen yhteydessä jäänyt kuivaksi. Pohjajoen koskilla on toteutettu kalataloudellinen kunnostus vuonna 1995 Karvianjoen vesistön kunnostusohjelmassa. Kitukoskelle on rakennettu myös virkistyskalastusta palvelevia laavuja ja nuotiopaikkoja.

Pohjajoki on vaelluskalajoki ja siinä lisääntyy ainakin taimen, ja mahdollisesti myös lohi. Kalakannat ovat osin peräisin istutuksista. Meritaimen*, Salmo trutta,* on erittäin uhanalainen (EN) ja itämeren lohi, *Salmo salar* vaarantunut (VU).

Kaavan kohteista läntisempi Kitukosken alue on luonnonarvoiltaan edustavampi. Jokivartta luonnehtii monimuotoinen lehtojen, kangasmetsien ja suurruohoisten rantaniittyjen pienipiirteinen vaihtelu. Lisäksi koskijaksot ja suvannot vuorottelevat polveilevalla uomalla. Rantalehdot ovat enimmäkseen tuoreita ja keskiravinteisia. Rantojen puustossa on runsaasti järeitä tervaleppiä ja lahopuuta. Ulompana rannasta on järeäpuustoista tuoretta ja lehtomaista kuusivaltaista kangassekametsää. Lahopuuta löytyy myös kangasmetsäkuvioilta. Osaa metsistä on hoidettu. Majavia on runsaasti ja ne lisäävät omalta osaltaan monimuotoisuutta.

Lehtokasveja on laaja kirjo; muun muassa mustakonnamarja, soreahiirenporras, syyläjuuri, kevätlinnunherne, lehtotesma ja lehtovirmajuuri. Lehtopensaitakin on lukuisasti, kuten taikinamarja, lehtokuusama, näsiä ja

mustaherukka. Erikoinen havainto oli jokirannalla kasvanut humala, *Humulus lupulus*. Lajin alkuperää on vaikea arvailla, mutta se lienee tullut jostain puutarhasta jokea myöden. Ajoittain tulvivat rantaniityt ovat suurruohoisia kastikoiden ja ruokohelpin ollessa valtalajeja. Muita niittyjen ja rantojen ruohoja ovat muun muassa terttualpi, kurjenmiekka, puna-ailakki, korpikaisla, mesiangervo, keltaängelmä, lehtotesma ja viiltosara.

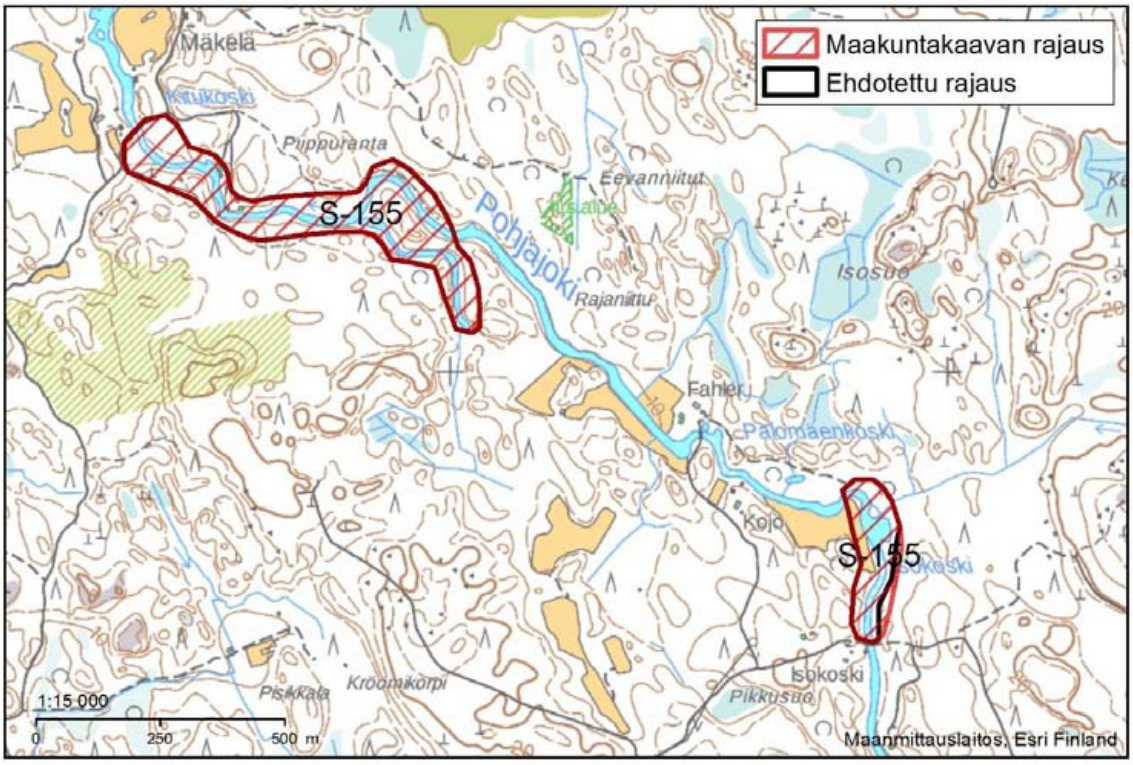
Itäisempi osa-alue on luonnonarvoiltaan vaatimattomampaa. Lisäksi rajauksen sisään itärannan lehtoon on yltänyt tuore avohakkuualue. Koskijakso on uomamainen, mutta kohtalaisen kivinen ja soveltunee vaelluskalojen lisääntymisalueeksi. Pohjoisosan suvantoalueella on laajaoja rantaniittyjä ja tulvivaa suuruohoniittyä. Metsiä on käsitelty lukuun ottamatta kapeaa kaistaletta kivikkoisten raivauspenkereiden ja jokirannan välissä.

Luonnontilaiset tuoreet keskiravinteiset lehdot ja lehtomaiset kankaat ovat uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita (VU). Korkeakasvuiset sisävesien suuruohoiset ranta- ja tulvaniityt ovat äärimmäisen uhanalaisia (CR).

Rajauksen esitetään joitakin pieniä muutoksia (kartta 1). Hyvin monimuotoiselle ja edustavalle kohteelle suositellaan kaavamerkinnäksi SL.

Taulukko 1. Pohjajoen kosket -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	4	**Rajaus**	
Pori, Ahlainen	alaluokat	1.2, 4	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-155	luonnontilainen, muutostila	1, 2	hakkuu, vesistöjärjestely	2, 9
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-155	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		virkistys, matkailu	9
574	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 11 ha, **uusi:** 11 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 57, 58, 59	
Lisätiedot: Monimuotoista virtavesiluontoa ja lehtoja. Uhanalaisia vaelluskaloja (VU ja EN). Uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita sekä erittäin ja äärimmäisen uhanalaisia (VU, EN ja CR) luontotyyppejä.				

Kartta 1. Pohjajoen kosket -kohteen (S-155) luokittelu.

Kuva 2. Suurruohoisia rantaniittyjä läntisellä osa-alueella.

Kuva 3. Vanhan perkauksen jäljiltä kuivuvaan joen sivu-uomaan syntyy korpea ja lehtoa.

Kuvat 4 ja 5. Länsiosan humala, *Humulus lupulus* ja itäisen osa-alueen rajauksen sisään ulottunut hakkuu. Jokiranta heti vasemmalla.

Kuva 6. Itäisen osan suvannon rehevää rantaniittyä.

Kuva 1. Sahakoski.

Sahakoski s-468

Kohde sijaitsee Eteläjoessa aivan Pohjoisen satamatien tuntumassa. Vuolas, pari sataa metriä pitkä koski ja satakuntalaista teollistumishistoriaa. Kosken pohjoispuolella hieman ränsistyneitä saha- ja myllyrakenteita. Rantalehdot ovat osin käsiteltyjä. Suvannossa pienialaisesti kosteaa suuruohoniittyä ja -luhtaa sekä ruohoinen jokisärkkä.

Puustossa kotimaisten puulajien, kuten tervaleppien ja haapojen, ohella muutamia isoja metsälehmuksia ja vaahteroita. Osa aiemmasta puustosta on saanut väistyä hakkuiden ja huvila-asutuksen tieltä. Jättipalsami, *Impatiens grandulifera*, leviää rantametsissä ja kiireelliset poistotoimet olisivat tarpeen.

Kasvilajistossa on sekä koskilehdon että kallioketojen lajeja, kuten karvakiviyrtti, haurasloikko, isomaksaruoho, kesämaksaruoho, vuohenputki, haisukurjenpolvi, syyläjuuri, nuokkuhelmikkä, pukinjuuri, keto-orvokki, kyläkarhiainen, kalliokielo, luhtalemmikki, korpikaisla ja kevätlinnunsilmä.

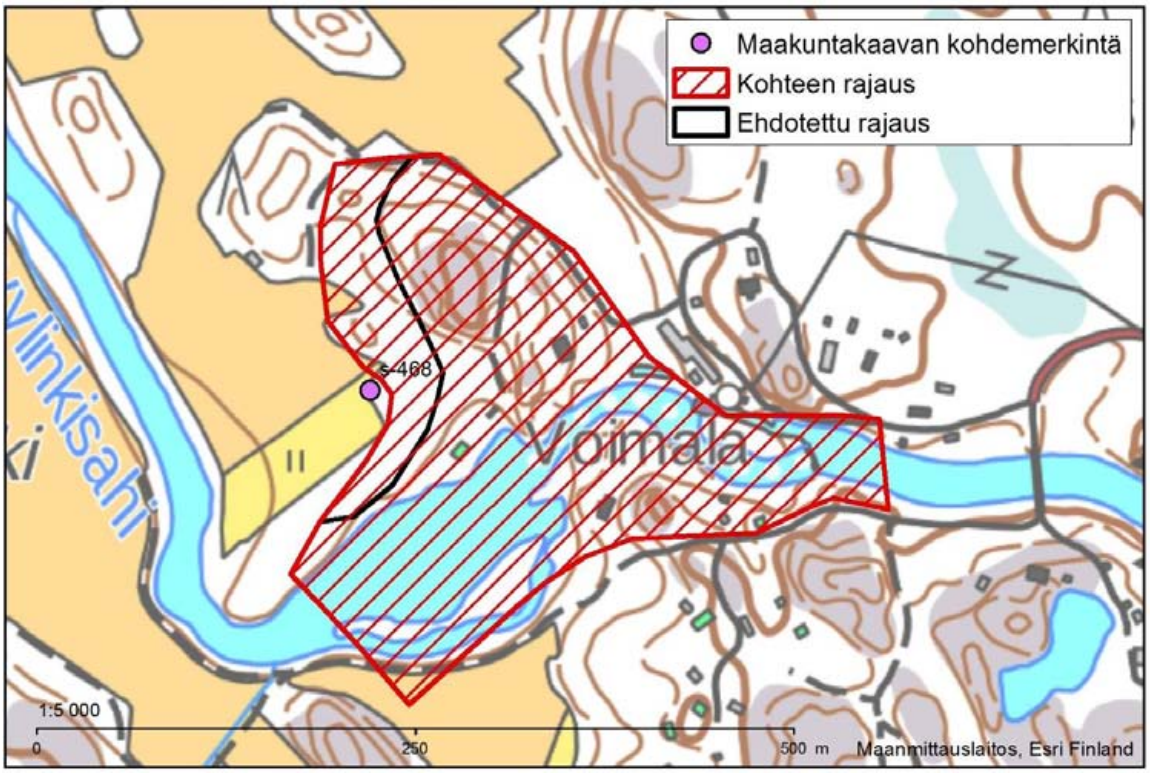
Tuoreet suurruohoniityt ovat äärimmäisen uhanalaisia luontotyyppejä (CR). Luontotyyppiä on kohteella niukalti. Osia rantalehdoista on luonnontilaisen kaltaisia tuoreita ja keskiravinteisia lehtoja, jotka ovat vaarantuneita (VU).

Kohteen luoteiskulma on luonnonarvoiltaan vaatimatonta ja voimakkaasti käsiteltyä talousmetsänä hoidettua aluetta, joka esitetään poistettavaksi rajauksesta (kartta 1).

Taulukko 1. Sahakosken kohteen luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	4	**Rajaus**	
Pori, Sahakoski	alaluokat	1.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
s-468	luonnontilainen, muutostila	1, 2	hakkuu, vieraslaji	2, 5
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
s-468	itsestään, ennallistaen	1, 2	maisema	4
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		kulttuurihistoriallinen	6
7	vakaa	=	virkistys, matkailu	9
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 7 ha, **uusi:** 6 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 60	

Lisätiedot: Kulttuurihistoriaa ja jylhää koskiluontoa.
Pienialaisesti uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita ja äärimmäisen uhanalaisia (VU ja CR) luontotyyppejä.

Kartta 1. Sahakosken kohteen (s-468) karttarajaus.

Kuva 2. Jättipalsami, *Impatiens grandulifera,* leviää kosken suvannon ympäristössä.

Kuva 3. Koskenniskan betonista patoa.

Kuva 4. Sahakoski kuvattuna alavirtaan myllyltä.

Kuva 5. Suvantoa ja suurruohoista tulvaniittyä.

Kuva 1. Painonjärvi on järvistä suurin ja avovetisin.

Alinenlammi – Lamminjärvi – Painonjärvi S-306

Porin Kairilan kylästä Lavian tienvarteen sijoittuvat kolme aikoinaan laskettua järveä. Kaikki järvet reheviä, suo- ja luhtarantaisia. Lounaisin näistä on Painonjärvi, josta löytyy eniten avovesialaa. Painonjärvellä on myös yksi puustoinen saari. Lamminjärvi on näistä luoteisin ja umpeenkasvanein, eikä sen rannalla ole huviloita. Alinenlammin etelä- ja itäreunalla on muutama huvila ja vakituista asutusta. Painojärveä ja Alinenlammia on paikoin ruopattu ja rantoja raivattu.

Kaikki järvet ovat reheviä ja humusvetisiä. Painonjärvi on muita järviä hieman karumpi. Luhta-alueet ovat kaikilla kohteilla laajoja ja kattavat kaavarajauksista vähintään puolet. Lamminjärvillä avovesialaa löytyy enää parin hehtaarin verran järven keskeltä. Kaikilta järviltä löytyy ruoko-, sara-, ja ruoholuhtia. Puustoisempia luhtia ovat paju- ja koivuluhdat. Osa luhdista on luonnontilaisia. Lisäksi Lamminjärven lounaiskulmassa on pienialainen uhanalaisluokitukseltaan vaarantunut isovarpuräme (VU). Kasvillisuudessa on tavanomaisia rehevien järvien luhta- ja vesikasveja, kuten keltakurjenmiekka, vesikuusi, pohjanlumme, ulpukka, uistinvita, kilpukka, vehka, leveäosmankäämi sekä viilto-, pullo- ja jouhisara. Majava on täälläkin yleinen.

Linnustotiedot ovat puutteellisia ja kaipaisivat lisäselvityksiä. Kesäkuun alun maastokäynnillä tehtiin joitakin havaintoja. Painonjärvi: naurulokki 8 paria, kalalokki 3 paria, telkkäpoikue, kalatiira 1 pari. Lamminjärvi: Laulujoutsen 1 pari, telkkäpoikue, sinisorsapoikue, kurkipoikue, kalalokki 1 pari. Alinenlammi: nuolihaukka, kalatiira 1 pari, kalalokki 1 pari, telkkä- ja sinisorsapoikueet. Aiemmin järvillä on pesinyt muun muassa puna- ja tukkasotka, nokikana, jouhisorsa, haapana, lapasorsa, liro ja keltavästäräkki.

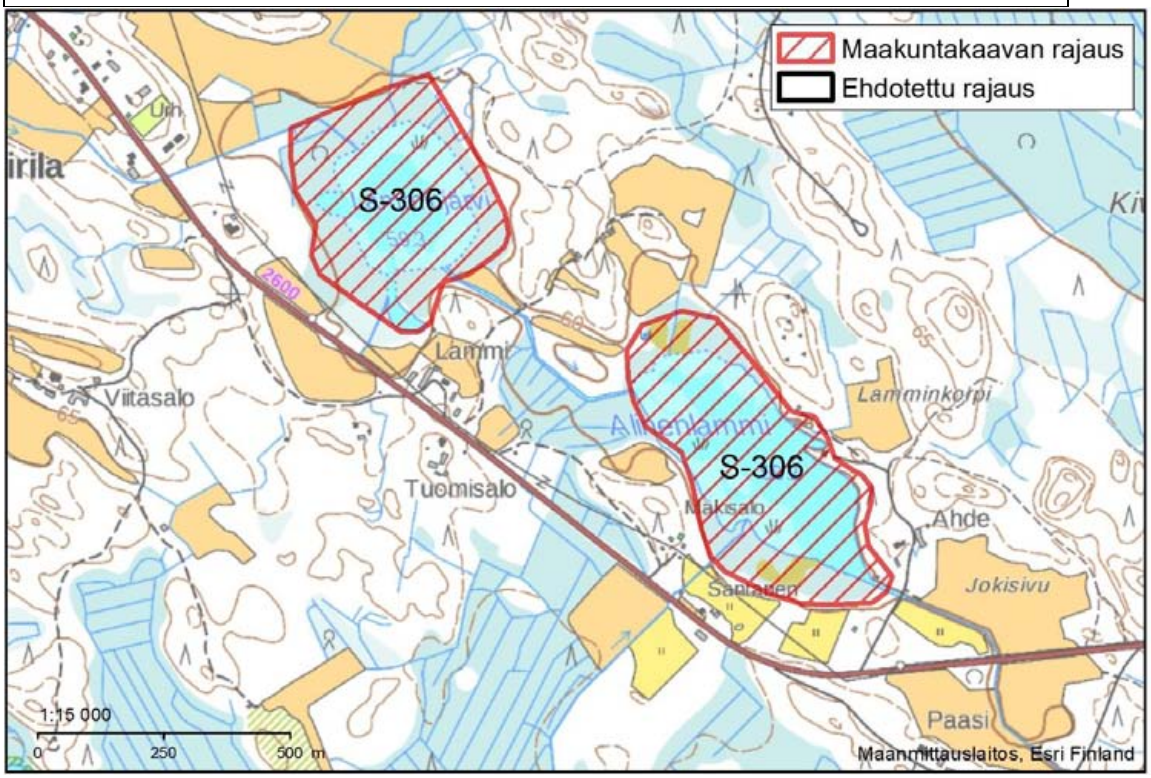
Järvillä on luontonsa puolesta edellytyksiä toimia hyvinä lintujärvinä. Kosteikkolinnuston yleinen taantuminen lienee heikentänyt näidenkin lintuvesien arvoa. Lamminjärvi alkaa tosin olla jo liian ummessa useimpien vesilintujen kannalta. Painonjärvi on monimuotoisin, mutta Alinenlammin upottavilla luhdillakin on kosolti sopivaa ruokailu- ja lisääntymisaluetta vaatelialle kosteikkolinnustolle.

Kohteiden rajauksiin ei esitetä muutoksia (kartta 1).

Taulukko 1. Alinenlammi – Lamminjärvi – Painonjärvi -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	3	**Rajaus**	
Pori, Lavia	alaluokat	3.3, 2.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-306	luonnontilainen, muutostila	1, 2	umpeenkasvu	4
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-306	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
494	vakaa	=	vaatii lisäselvityksiä	12
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 65 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4	

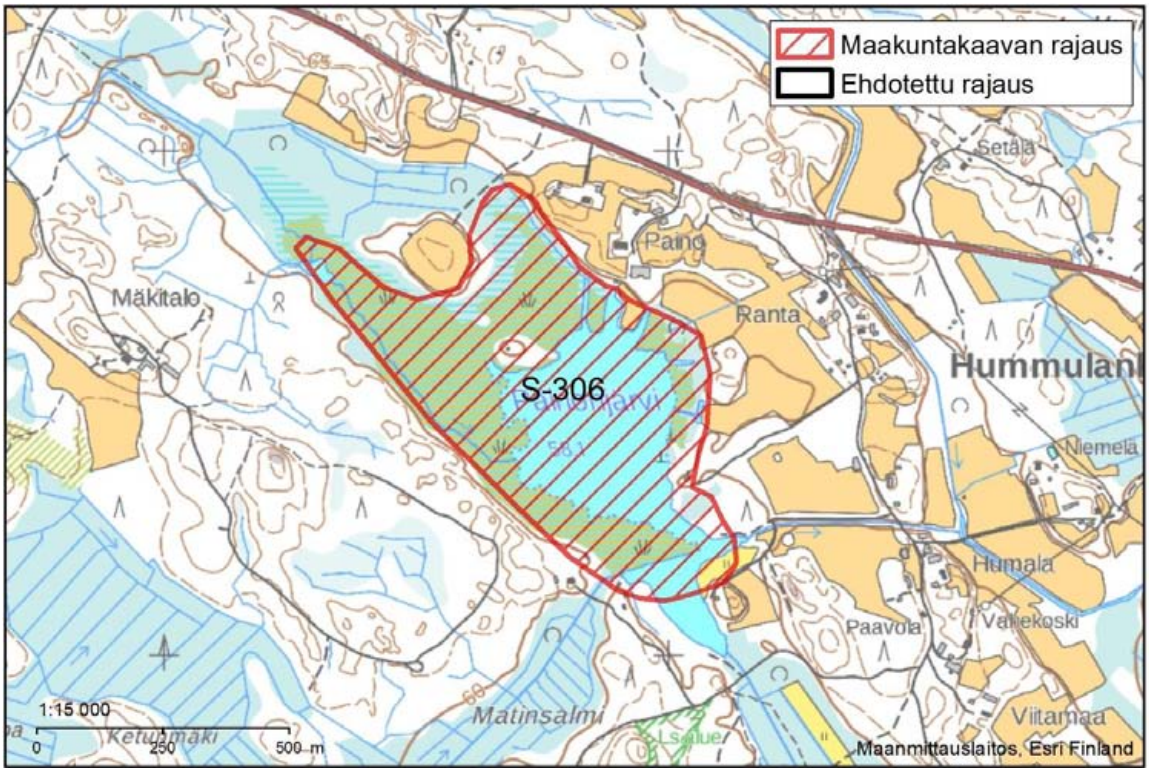
Lisätiedot: Reheviä, suo- ja luhtarantaisia lintujärviä.
Linnustotiedot puutteellisia ja pääosin vanhentuneita. Lisäselvitykset ovat tarpeen.

Kartta 1. Lamminjärven ja Alinenlammin (S-306) karttarajaus.

Kuva 2. Lamminjärven ruokoluhtaa. Taustalla avovesialue.

Kartta 2. Painonjärven (S-306) karttarajaus.

Kuva 3. Alinenlammin kurjenjalka- ja osmankäämivaltaista luhtaa.

Kuva 1. Havulinnan edustan rinteeseen on kylvetty kukkaketo.

Noormarkun ruukki - Kannukaupunki S-462

Noormarkunjoen pohjoispuolinen ruukinkartano Noormarkun keskustassa. Arkkitehtuuriltaan hyvin monipuolista 1700-luvulla perustettua ruukkialuetta on hoidettu puistomaisesti. Metsäsaarekkeita, puutarhoja, puistoja ja hiekkaisia hyvin hoidettuja teitä. Useita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia; mm. Havulinna, Villa Mairea ja Ahlström-yhtymän konttorirakennukset. Alue on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Kohteen arvot ovat enimmäkseen kulttuurihistoriallisia. Metsäsaarekkeessa Havulinnan ympäristössä on puistomaisesti hoidettua hyväkasvuista ja vanhaa hongikkoa. Kohde rajautuu itäpuolella luonnonarvoiltaan merkittävään Näsin vanhaan metsään. Kaavarajauksen sisällä rautatien länsipuolella metsiä on hoidettu talousmetsän tapaan, eikä merkittäviä luonnonarvoja juuri ole. Muutamalla saarekkeella on suosittu jaloja lehtipuita, kuten vaahteraa ja vuorijalavaa.

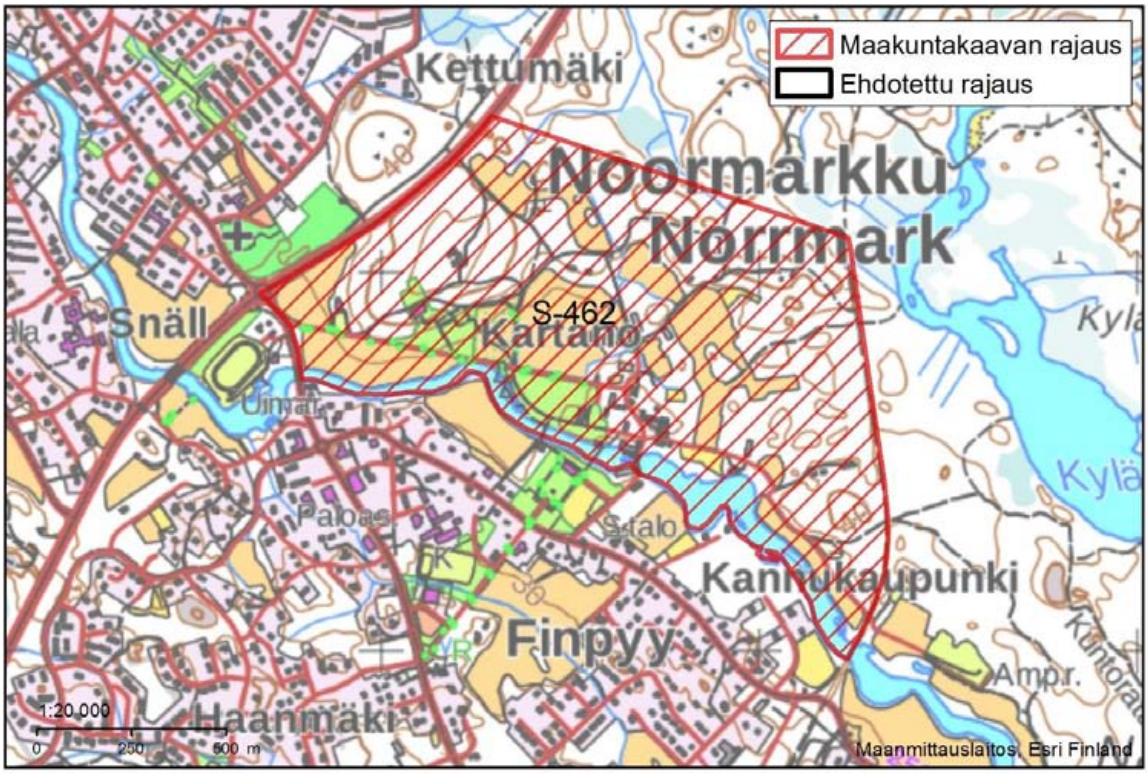
Ympäristö on varsin hoidettua ja kasvillisuus sen mukaista. Laajat puistot tarjoavat kuitenkin mahdollisuuden tutustua laajaan kirjoon koristekasveja ja puulajeja. Havulinnan edustan rinteeseen on kylvetty monipuolinen kukkaketo. Alue on suosittua matkailu- ja virkistysaluetta.

Noormarkunjoki virtaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaan voimalaitoksen kautta ja sen alapuolella on lyhyt koskijakso. Patoon on rakennettu kalatie uhanalaisten vaelluskalojen nousun turvaamiseksi.

Kohteen arvot ovat enemmän kulttuuriympäristöissä kuin luonnonarvoissa. Suojelualuemerkinnän poistamista tulisi harkita (kartta 1).

Taulukko 1. Noormarkun ruukki – Kannukaupunki -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	9	**Rajaus**	
Pori, Noormarkku	alaluokat	4, 1.1	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-462	ei arvioida	0	umpeenkasvu	4
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-462	ei arvioida	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
504	vakaa	=	vaatii lisäselvityksiä	12
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 114 ha	maakuntakaava, RKY	12	1, 18, 60	
Lisätiedot: Noormarkunjoen pohjoispuolinen ruukinkartano Noormarkun keskustassa. Kohteen arvot ovat enimmäkseen kulttuuriympäristöllisiä.				

Kartta 1. Noormarkun ruukki – Kannukaupunki -kohteen (S-462) rajaus.

Kuva 2. Hoidettua puistoa ja pergola.

Kuvat 3-5. Voimalaitoksen koski. Hoidettua puistoa ja Havulinnan hoidettua vanhaa männikköä.

Kuva 1. Moniuomainen Myllykoski on kaunis.

Myllykoski sl-463

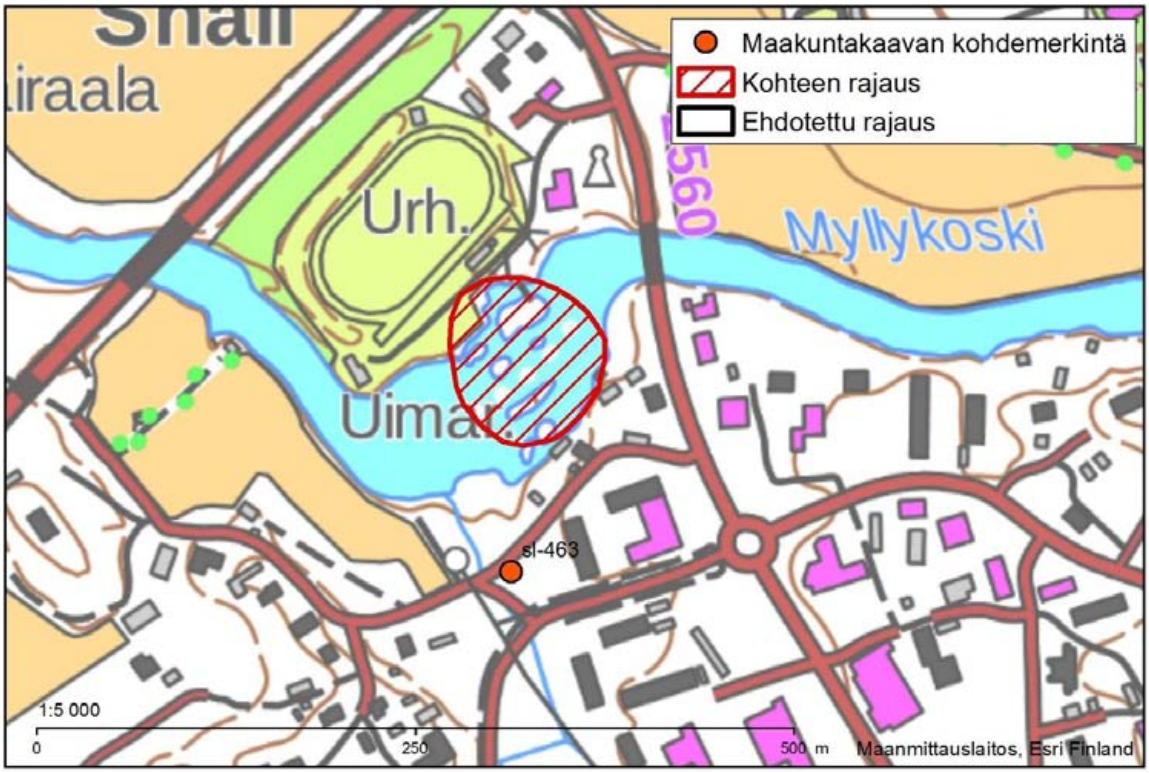
Porin Noormarkun keskustassa sijaitseva pieni kohde. Noormarkunjoen koski, jonka uoman jakaa muutama koskisaari. Vuolaan ja kivisen koskialueen ympäristössä on järeitä tervaleppiä. Muita puulajeja ovat tuomi, pihlaja ja vaahtera. Puustoisilla alueilla on kosteaa keskiravinteista lehtoa. Kasvillisuus on luontotyypille ominaista. Lisäksi Myllykosken varrella kasvaa jonkin verran vesikasveja. Kasvilajistoa ovat muun muassa terttu-alpi, rentukka, ruokohelpi, luhtalemmikki, rantakukka, viiltosara, rantaminttu, rantakukka, ranta-alpi, myrkky-keiso, korpikaisla, mesiangervo, korpikastikka, luhtalitukka, kilpukka, isohierakka, ulpukka ja isonäkinsammal.

Alue on suosittua lähivirkistysaluetta ja sijaistee aivan urheilukentän vieressä. Yhteen koskisaarista on rakennettu huvimaja ja kävelysiltarakenteita. Myllykoski on koskiensuojelulailla (35/1987) voimalaitosrakentamiselta suojelu koski.

Pienkohteen rajauksen muuttamiseen ei ole tarvetta (kartta 1).

Taulukko 1. Myllykosken luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	4	**Rajaus**	
Pori, Noormarkku	alaluokat	1.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-463	luonnontilaisen kaltainen	1	ei muutosta	0
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-463	ei arvioida	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
503	vakaa	=	virkistys	9
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 1 ha	maakuntakaava	12	1	
Lisätiedot: Noormarkunjoen pikkukoski Noormarkun keskustassa. Rantalehtoa ja virkistysarvoja Kohde on koskiensuojelulailla (35/1987) voimalaitosrakentamiselta suojelu koski.				

Kartta 1. Myllykosken (sl-463) rajaus.

Kuva 2. Koskisaareen on rakennettu huvimaja ja kävelysilta.

Kuva 1. Metsälehmusta, *Tilia cordata,* kasvaa runsaasti järeän kuusikon alla.

Vesihelvetinoja sl-309

Kohde sijaitsee laajalla metsäalueella Noormarkun keskustasta noin seitsemän kilometriä luoteeseen. Lehtorinne ja lehtokorpea, jonka läpi virtaa Säkkijärvestä ja Sulkkijärvestä tulevat laskuojat. Molempia ojia on kaivettu, mutta molemmat laskupurot ovat luonnontilaisia. Lisäksi Säkkijärveltä tulevassa laskuojassa on vanha majavanpato. Majavapadon yläpuolelle on syntymässä pieni, mutta monimuotoinen ja runsaslahopuustoinen, kuusikkoinen korpi metsälampineen. Kohteella on lievästi myös lähteisyyttä.

Suuri osa puustosta on vanhaa kuusikkoa. Lahopuuta on runsaasti sekä maassa että konkeloina. Kuusikon alikasvoksena on huomattavan paljon metsälehmusta. Lehmukset ovat jääneet kuusikon varjossa alle kymmenmetrisiksi. Puusto koostuu lisäksi järeistä haavoista ja pensasmaisista tuomista. Kohteen länsireunaa on avohakattu alle kymmen vuotta sitten. Hakkuun reunassa on luonnontilainen purojakso ja järeitäkin metsälehmuksia. Lisäksi puron varressa kasvaa humalaa, *Humulus lupulus*, jonka alkuperästä ei ole tietoa. Se saattaa olla jopa luontaista alkuperää.

Metsätyypit vaihtelevat mustikkatyypin tuoreesta kankaasta tuoreeseen keskiravinteiseen lehtoon. Paikoin on myös lehtomaista kangasta. Ojanvarressa on ruohokorpea ja lehtokorpilaikkuja. Kasvillisuudessa metsälehmus esiintyy runsaana. Lehtojen lehtokorpien lajeja, joista osa on vaateliaita: rantayrtti, lehtotesma, syyläjuuri, mustakonnanmarja, lehtovirmajuuri, metsäimarre, soreahiirenporras, lehtopähkämö, lehtopalsami, kevätlinnunherne, lehtokorte ja hentosara.

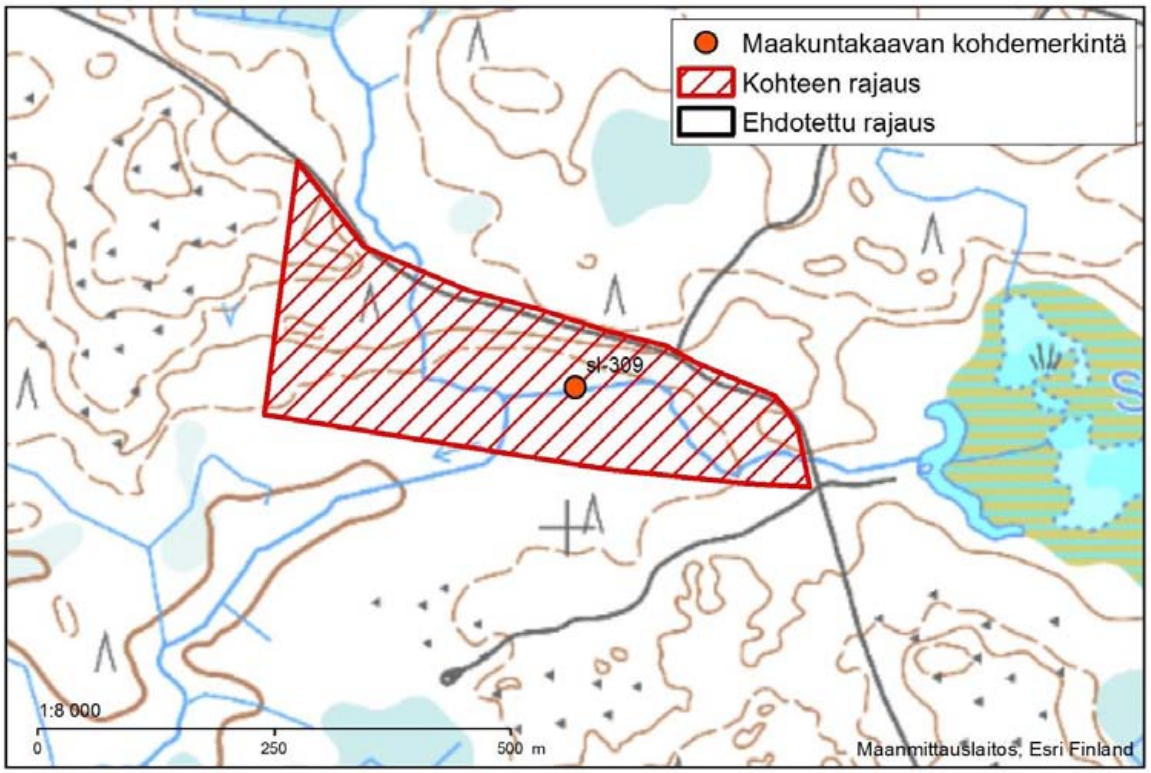
Tuoreet keskiravinteiset lehdot sekä lehmuslehdot ovat uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita (VU). Vanhat havupuuvaltaiset lehtomaiset ja tuoreet kankaat ovat erittäin uhanalaisia (EN). Lehto- ja ruohokorvet ovat erittäin uhanalaisia (EN).

Kohde on poikkeuksellisen hyvin säilynyt käsittelyistä huolimatta. Hyvin monimuotoinen arvoalue on maakunnallisesti merkittävä. Hakkuuseen joutunut ala tulee edelleen säilyttää kaavassa, koska käsitellyllä alalla kasvaa edelleen lehmuksen taimia. Lisäksi sen rajalla sijaitsevat järeimmät lehmukset ja humalakasvusto luonnontilaisen puronjakson varressa. Hakkualan tulee antaa palautua itsestään myös kohteen pienilmaston palauttamiseksi.

Rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1).

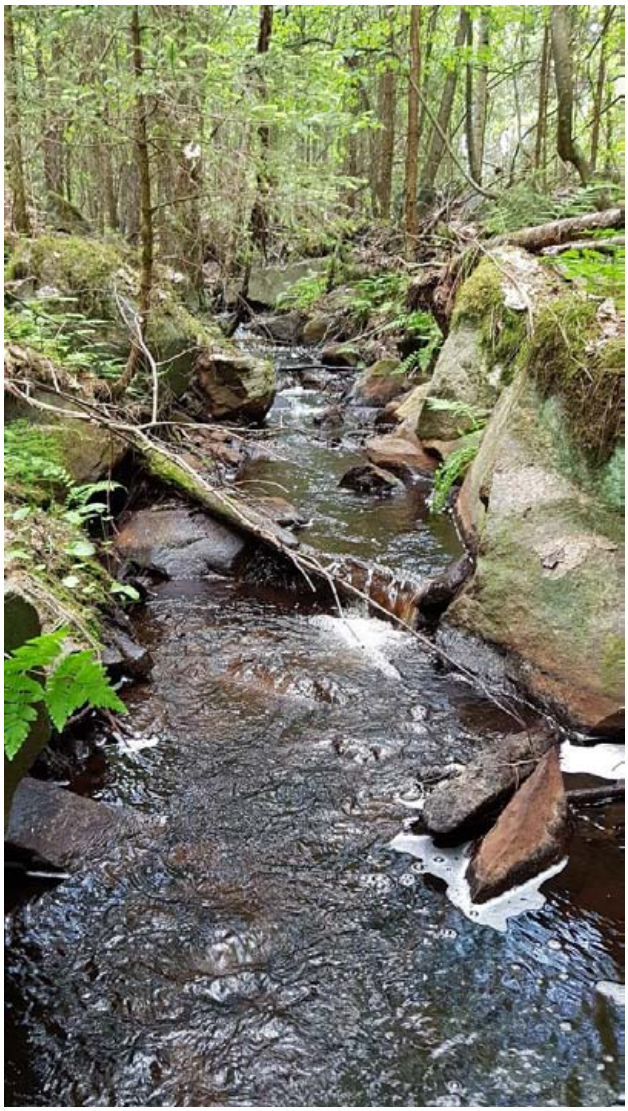
Taulukko 1. Vesihelvetinojan luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**		1	**Rajaus**	
Pori, Noormarkku	alaluokat	1.2, 2.4, 6.2		ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**			**Muutoksen syy**	
sl-309	luonnontilaisen kaltainen		1	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**			**Suojeluperuste**	
SL-309	itsestään		1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**			uhanal. luontotyyppejä	8
508	vakaa		=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**			**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 7 ha	maakuntakaava		12	1, 3, 4, 8	
Lisätiedot: Runsaslahopuustoisia lehtoja ja korpia sekä puronvartta. Metsälehmus, *Tilia cordata,* runsas. Huomattava määrä vaarantuneita ja erittäin uhanalaisia luontotyyppejä (VU ja EN). Humala, *Humulus lupulus.*					

Kartta 1. Vesihelvetinojan (sl-309) karttarajaus.

Kuvat 2-4. Majavan, *Castor fiber*, vanha pato, puro ja ojanvarren lahopuustoa.

Kuvat 5-7. Runsaslahopuustoista ruohokorpea. Humalan, *Humulus lupulus*, esiintymä ja länsireunan luonnontilaista puronvartta.

Kuva 1. Hallinkeitaan karua nevaa.

Hallinkeidas S-113

Kohde on laaja ja ojittamaton karu suo, jota luonnehtivat reunoilla ja saarekkeina esiintyvät matalat kallioalueet. Ojituksia ei ole kaikilla reunoilla, vaan ojittamaton suo rajautuu suoraan kalliosaarekkeisiin. Länsi- ja eteläreunalla on muutama oja, joista osa aivan uusia. Suoalueen eteläosa on luonnonsuojelualuetta. Vesitaloudeltaan Hallinkeidas on pysynyt luonnontilaisena ja nevaosat ovat paikoin upottavia.

Kalliosaarekkeiden mäntyvaltainen puusto on osin varttunutta, järeää ja luonnontilaisen kaltaista. Kallioiden laella on karukkokangasta. Osa metsistä on käsiteltyjä. Pohjoisosan saarekkeen puusto on vanhaa. Lisäksi saarekkeessa on keloja ja jokunen haapa.

Keskivaiheilla suota on karua lyhytkorsinevaa ja pohjoisempana lyhytkortista rämettä. Kermirakenne erottuu vain luoteiskulmassa ja sielläkin kermit ovat matalia. Reuna-alueilla esiintyy isovarpu- ja kangasrämettä, sekä kapea-alaisesti tupasvillakorpea ja karua saranevaa ja -korpea. Kasvilajisto on niukkaa ja tavanomaisia karujen soiden lajistoa. Rehevämmiltä reunoilta löytyy kuitenkin esimerkiksi maariankämmekkää ja hieman vaateliaampia saroja. Linnustotiedot ovat puutteelliset.

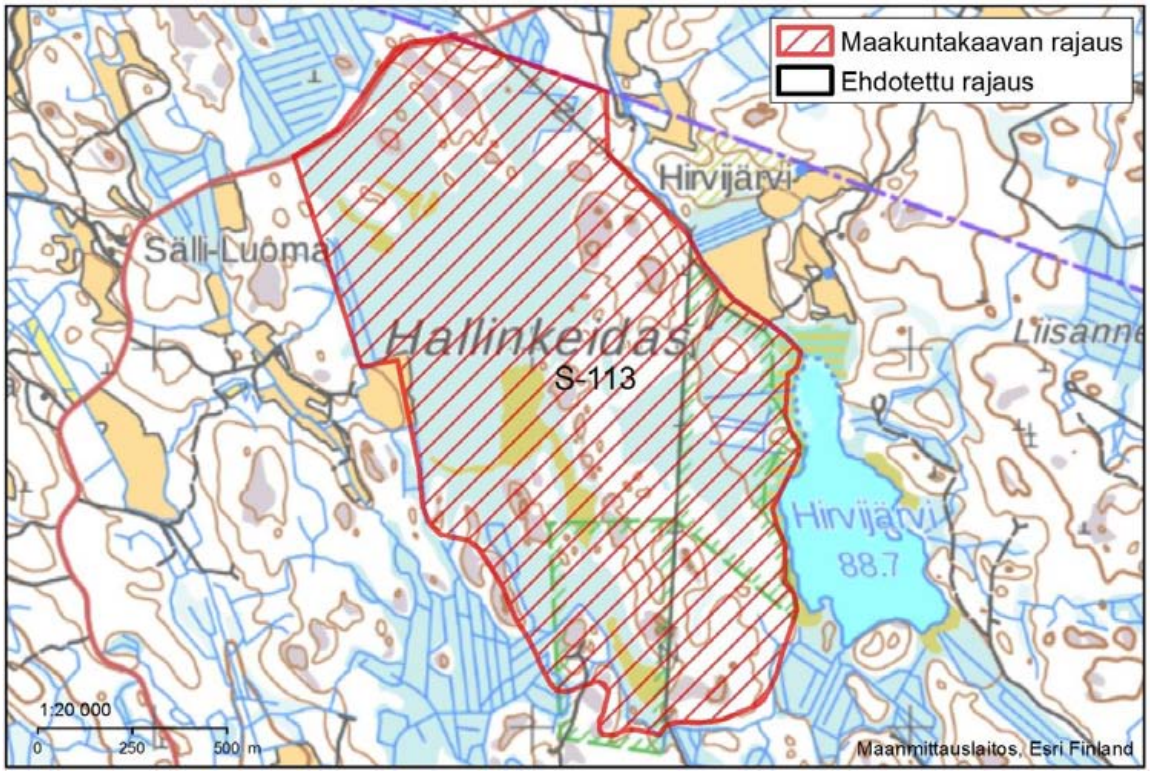
Hallinkeidas on poikkeuksellisen hyvin säilynyt, vaikka lievää kuivumista onkin havaittavissa. Osin luonnontilaisen kaltaiset ja monimuotoiset saarekkeet lisäävät kohteen arvoa. Aivan lähialueella ei muita ojittamattomia soita ole, joten kohde on tärkeä suoverkostojen näkökulmasta. Valitettavasti kaavarajauksen sisään, kohteen länsireunaan, on kaivettu uusi oja, joka tulisi tukkia mahdollisimman pian.

Tupasvillakorvet, lyhytkorsi- ja isovarpurämeet sekä saranevat ovat Etelä-Suomessa uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita (VU). Sarakorvet ja kangasrämeet ovat erittäin uhanalaisia (EN) suoluontotyyppejä.

Kohteen rajauksen muuttamiseen ei ole tarvetta (kartta 1). Kohteen luonnonarvot huomioon ottaen oikeampi kaavamerkintä olisi SL.

Taulukko 1. Hallinkeitaan luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Pori, Lavia, Käyränkulma	alaluokat	2.4, 7	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-113	luonnontilaisen kaltainen	1	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-113	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal. luontotyyppejä	8
362	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 150 ha	ls-alue, maak.kaava	1, 12	1, 3, 4, 62	
Lisätiedot: Hyvin säilynyt luonnontila ja reunojen ojitusta vähän. Kuivuu kuitenkin hitaasti. Kalliosaarekkeita, joista osa luonnontilaisia. Vaarantuneita (VU) ja erittäin uhanalaisia (EN) suoluontotyyppejä.				

Kartta 1. Hallinkeitaan (S-133) karttarajaus.

Kuva 2. Suon keskellä on paikoin kalliopaljastumia.

Kuvat 3-5. Karua keskiosaa. Luoteisreunaan kaavarajauksen sisään on kaivettu vastikään oja. Näkymä kalliosaarekkeesta rämeelle.

Kuva 1. Rautianjärvi on erämainen ja suorantainen.

Rautianjärvi ja ympäröivät suot S-2048

Kohde sijaitsee Porin Lavian Kampinkulmalla noin viisi kilometriä Karhijärveltä pohjoiseen. Rautianjärvi on rannoiltaan lähes rakentamaton ja suorantainen noin viiden hehtaarin kokoinen metsäjärvi. Rautianjärven pohjoispuolella on avointa aapasuonkaltaista nevaa. Sen eteläpuolella ja ympärillä on puustoisia soita ja metsäsaarekkeita. Aivan kaava-alueen eteläosassa on avoin ja karu Rääsyneva.

Pohjoisosa on kalliosaarekkeiden reunustamaa avointa saranevaa. Suo on sen pohjoisreunaa lukuun ottamatta täysin luonnontilainen. Kaavavarauksen sisällä oleva länsireunan saareke on vastikään hakattu aukkoon. Laskuojattoman Rautianjärven ja sen eteläpuolisten luhtanevojen vedet valuvat ja levittäytyvät oligotrofiselle saranevalle. Nevan reunoilla esiintyy luhtanevaa ja pienialaisia luhtaneva- ja sarakorpia. Lähempänä järven lasku-uomaa saranevan mesotrofiset piirteet lisääntyvät. Reuna-alueille on muodostunut kapealti sararämettä ja tupasvillakorpea.

Kivennäismaasaarekkeiden väliin on muodostunut aitokorpia, kuten mustikkakorpea, sekä ruohokangaskorpilaikkuja. Saarekkeiden metsät ovat pääosin tuoreita ja kuivia kankaita, joista osa on varttuneita ja pitkälti luonnontilaisen kaltaisia. Osa kankaista on eri tavoin käsiteltyjä talousmetsiä. Rautianjärven ja saranevan väliin jää lännenpuolella vanhemman metsän seka- ja lahopuustoinen metsäniemeke.

Kivi- ja Rääsynevan ja Rautianjärven väliin jää erikoinen metsäsaarekkeiden jakama luhtanevojen ja luhtanevakorpien kokonaisuus. Mäntyvaltaisten saarekkeiden välillä virtaavat pintavedet ovat synnyttäneet alueelle mosaiikkimaisen kokonaisuuden. Luhtanevojen ja -korpien ohella löytyy sararäme- ja saranevalaikkuja. Pienialaisia muitakin korpilaikkuja, muun muassa ruohokorpea, löytyy eri puolilta aluetta. Havupuiden ohella pajut, hieskoivu ja tervaleppä ovat runsaita. Lahopuuta ja tuulenkaatoja on runsaasti. Puusto ei kuitenkaan ole kovin järeää. Karuimmilla paikoilla esiintyy tupasvilla- ja isovarpurämeitä. Saarekkeet ovat suurimmaksi osaksi kuivia kankaita. Paikoin on järeitäkin mäntyjä, mutta pääosin saarekkeet ovat harvennettuja.

Eteläreunan Kivineva on osittain ojitettua karuhkoa sararämettä ja -nevaa. Suolla on muutama rehevämpi laikku, joilla kasvaa muun muassa järviruokoa. Rääsyneva on miltei äärikarua kanervarahkarämettä. Nevakeskustassa pienialaisesti kuivia kuljunevoja. Kivi- ja Rääsynevan reuna-alueiden metsät ovat voimallisesti käsiteltyjä.

Monimuotoisella Rautianjärven kohteella esiintyy huomattava määrä uhanalaisia luontotyyppejä. Luonnontilaisista suoluontotyypeistä Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU) ovat sara- ja tupasvillakorvet, tupasvilla-, sara- ja isovarpurämeet sekä luhta- ja saranevat. Etelä-Suomessa erittäin uhanalaisia (EN) ovat aitokorvet, ruoho-, tupasvilla- ja sarakorvet ja sararämeet. Ruohokangaskorpi on äärimmäisen uhanalainen (CR) suoluontotyyppi. Metsäluontotyypeistä kuivat kankaat ja havupuuvaltaiset tuoreet kankaat ovat vaarantuneita (VU).

Kohtalaisen pienelle alueelle on keskittynyt poikkeuksellisen edustava yhdistelmä satakuntalaista suo- ja metsäluontoa. Erämainen ja rannoiltaan vähän rakennettu Rautianjärvi nostaa kohteen arvoa monimuotoisena ja erikoislaatuisena luontokokonaisuutena. Rajausta esitetään hieman laajennettavaksi luoteiskulmasta (kartta 1). Ehdotettavalla laajennusalueella on luonnontilaisen kaltaista ja runsaslahopuustoista kangasmetsää, sekä useita arvokkaita puustoisia korpia. Kohteen merkittävät luonnonarvot huomioiden oikea kaavamerkintä olisi SL. Kohteen nimi olisi suotava muuttaa vastaamaan karttanimeä esimerkiksi Rautianjärvi ja ympäröivät suot.

Taulukko 1. Rautianjärvi ja ympäröivät suot – kohteen luokittelu

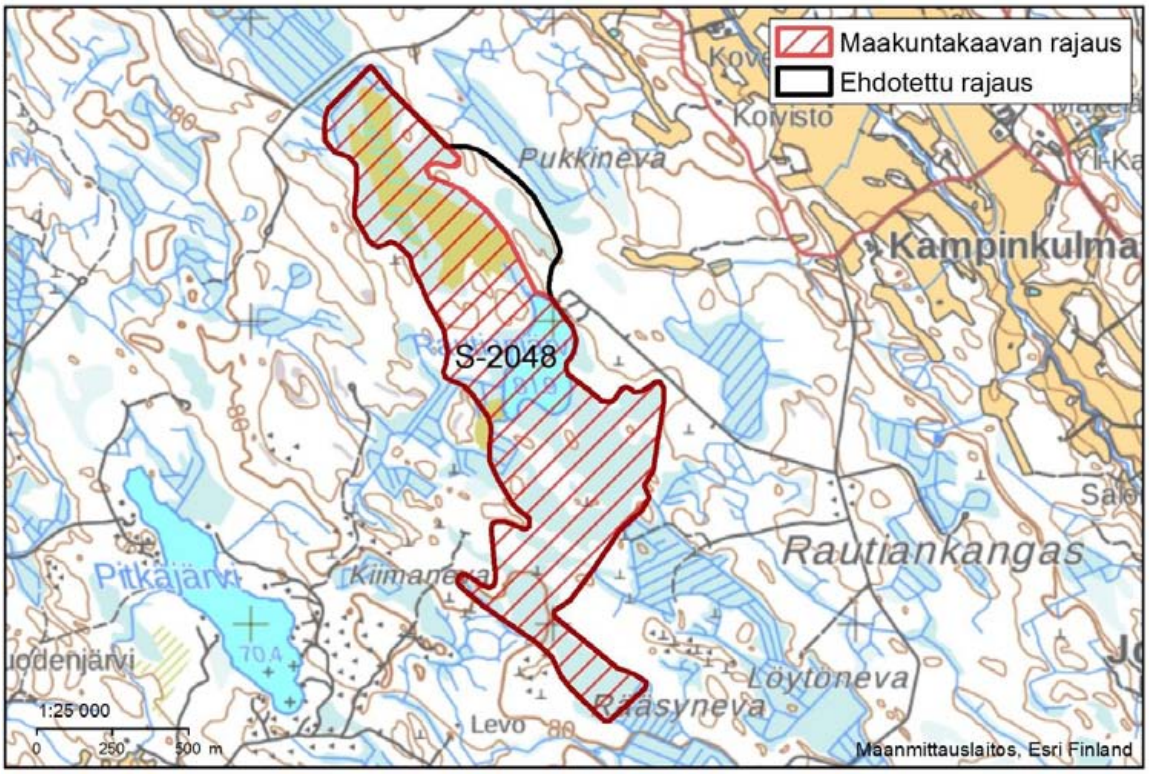
Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Pori, Lavia, Kampinkulma	alaluokat	2.4, 1, 3, 6	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-2048	luonnontilaisen kaltainen	1	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal. Luontotyyppejä	8
379	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 77 ha, **uusi:** 85 ha	maak.kaava	1, 12	1, 3, 4, 20	
Lisätiedot: Hyvin säilynyt luonnontila ja ojitusta vähän. Huomattavan monimuotoinen kokonaisuus. Järvi. Saarekkeita, joista osa luonnontilaisia. Uhanalaisia luontotyyppejä merkittävä määrä (VU, EN ja CR).				

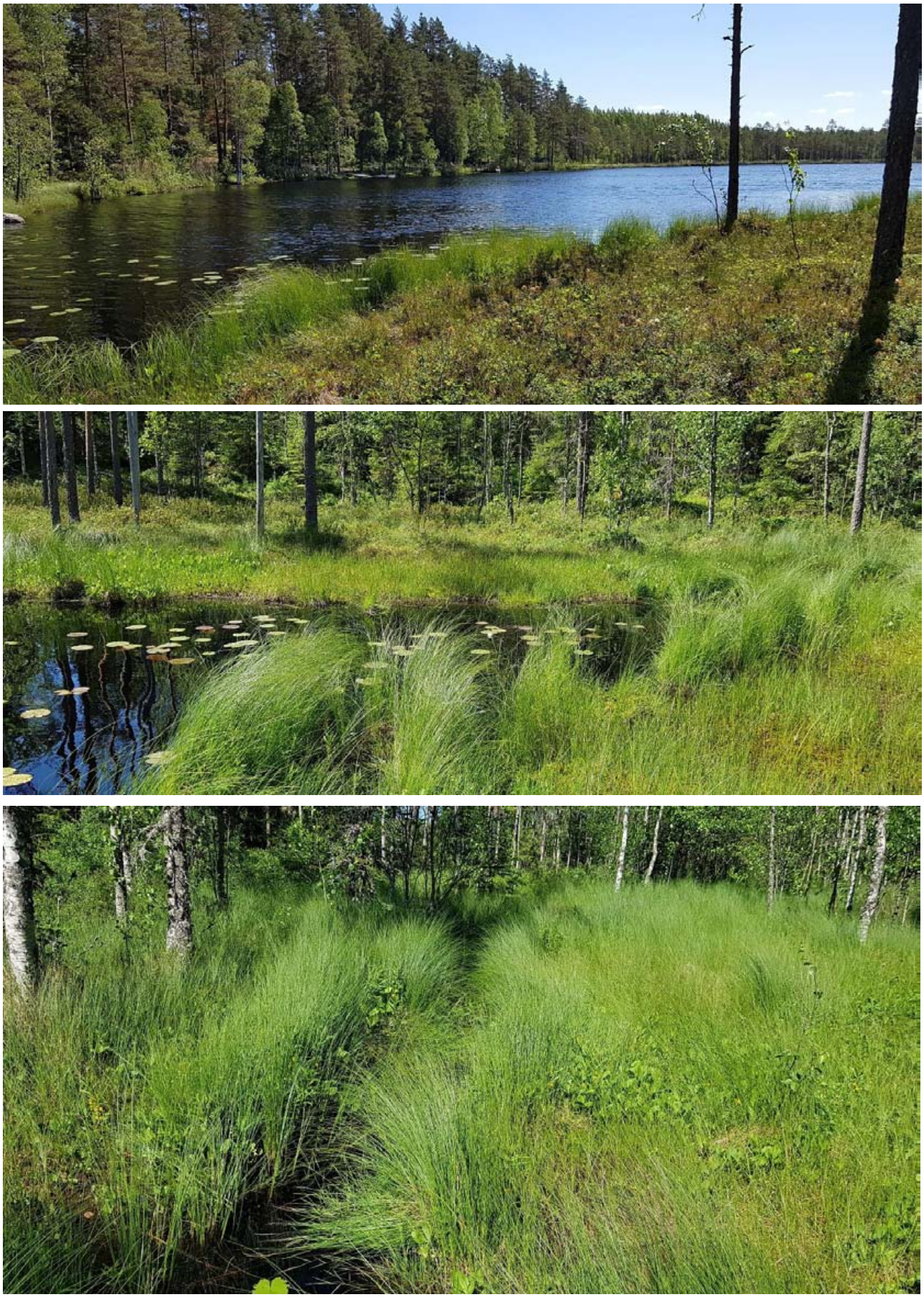
Kuva 2. Pohjoisosan avointa nevaa.

Kuva 3. Ehdotetun laajennusosan kallioiden välisiä korpia.

Kartta 1. Rautianjärvi ja ympäröivät suot -kohteen (S-2048) karttarajaus

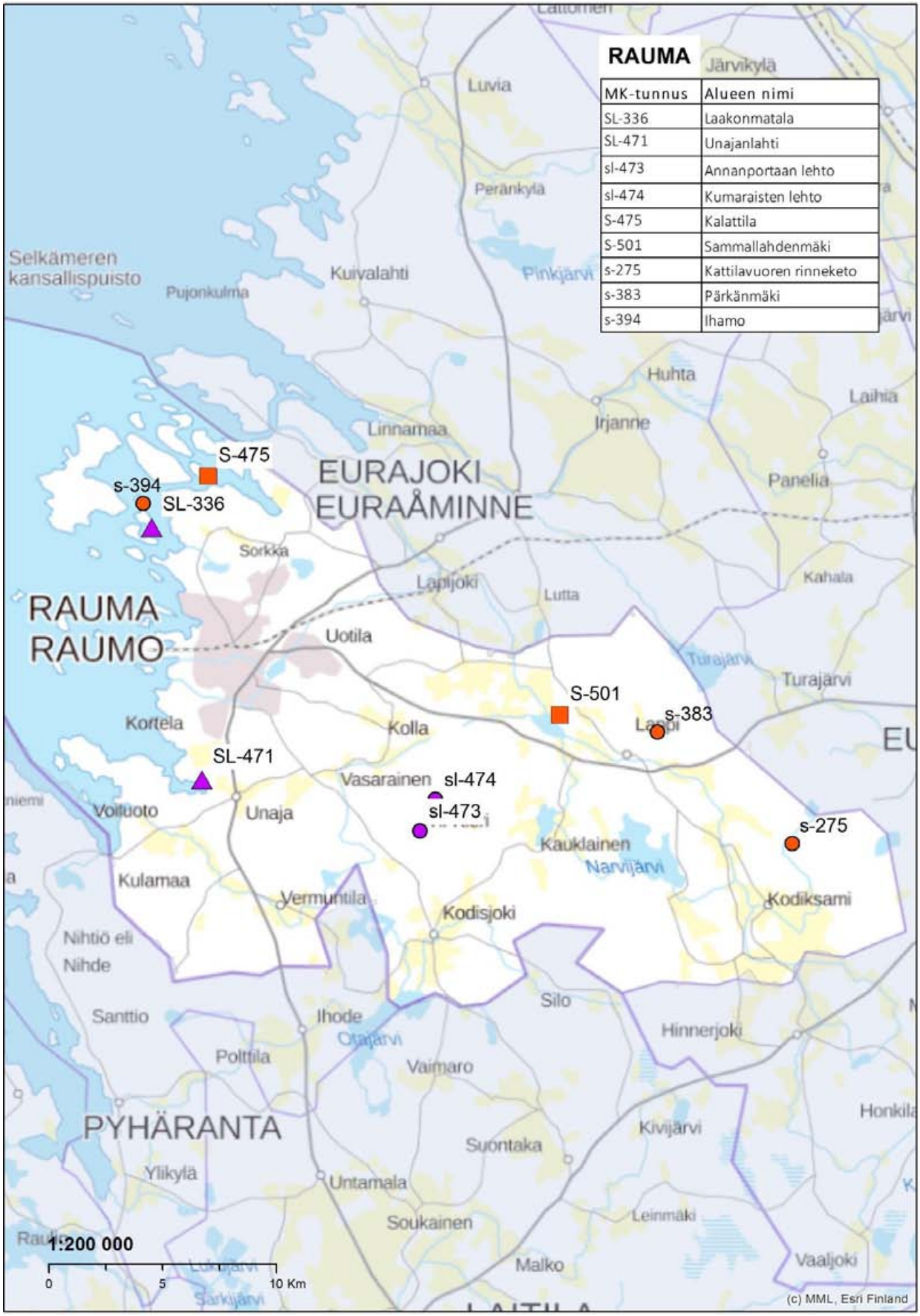
Kuvat 4-6. Taustalla koillisrannan pari mökkiä. Järven laskupuron niska. Puro laskee luoteeseen ja vedet leviävät tulvien nevalle.

Kuvat 7-9. Pohjoinen neva kuvattuna laskupurolta. Eteläisemmän alueen luhtanevakorpea ja juurakoineen kaatuneita hieskoivuja.

Kuvat 10-12. Alueen keskiosien valuvesiä. Eteläisimpien soiden karuutta.

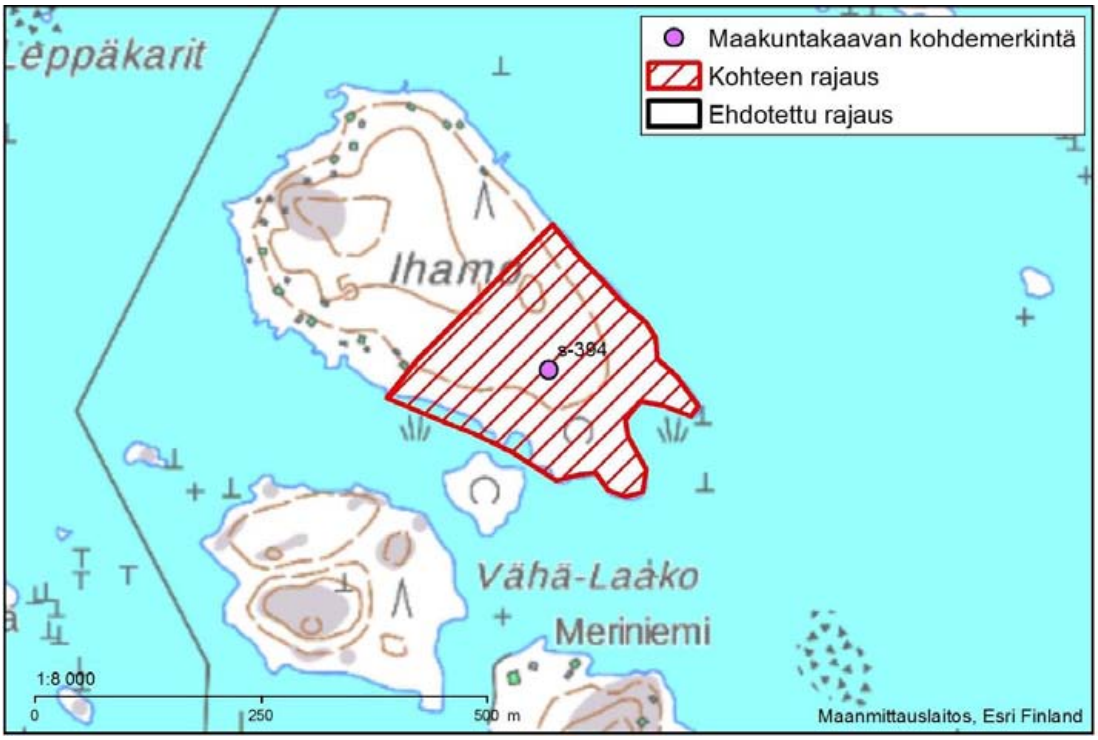

RAUMA
MK-tunnus | Alueen nimi
SL-336 | Laakonmatala
SL-471 | Unajanlahti
sl-473 | Annanportaan lehto
sl-474 | Kumaraisten lehto
S-475 | Kalattila
S-501 | Sammallahdenmäki
s-275 | Kattilavuoren rinneketo
s-383 | Pärkänmäki
s-394 | Ihamo
S-475
s-394
SL-336
S-501
s-383
SL-471
sl-474
sl-473
s-275
EURAJOKI
EURAÅMINNE
RAUMA
RAUMO
PYHÄRANTA
Selkämeren kansallispuisto
Pujonkulma
Kuivalahti
Luvia
Järvikylä
Peränkylä
Pinkjärvi
Huhta
Laihia
Irjanne
Linnamaa
Panelia
Sorkka
Lapijoki
Lutta
Kahala
Uotila
Turajärvi
Kortela
Kolla
Vasarainen
Voiluoto
Unaja
Kauklainen
Narvijärvi
Kulamaa
Vermuntila
Kodisjoki
Kodiksami
Nihtiö eli Nihde
Santtio
Ihode
Otajärvi
Silo
Hinnerjoki
Polttila
Vaimaro
Honkila
Kivijärvi
Suontaka
Ylikylä
Untamala
Soukainen
Leinmäki
Malko
Vaaljoki
1:200 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Ihamo s-394

Saarikohde sijaitsee Rauman saaristossa Nurmeksen ja Reksaaren välissä. Siihen sisältyy Ihamon saaren rakentamaton kaakkoisranta ja sen etelälaiteen ruoikkoinen lahdelma. Kohteella ei käyty vuonna 2019. Aiemman kuvauksen mukaan alueella on luonnontilaista primäärisukkessiometsää, joka on lähinnä rantalehtoa. Tila on edelleen hakkaamatonta kuusikkoa ja rantalehtoa. Lahopuuta on ollut jo 1990-luvulla runsaasti, joten kohteen luonnonarvojen voi olettaa parantuneen entisestään. Lisätiedot olisivat kuitenkin tarpeen.
Rantalehdon kasvilajeista on lueteltu valkovuokko, metsäorvokki, nuokkuhelmikkä, koiranvehnä, niittykellukka, metsäalvejuuri, mesiangervo, järviruoko, tervaleppä, käenkaali, punanata, peltovalvatti, poimuhierakka, merivirmajuuri, merirannikki, meriratamo, lehtotesma, puna-ailakki, lehtokielo, tyrni, tuomi, juolavehnä, suolavihvilä, punaherukka, sudenmarja, lehtotähtimö, kyläkellukka ja orjanruusu.
Rannikon luontotyyppiyhdistelmistä luonnontilaisen kaltaiset maankohoamisrannikon metsien kehityssarjat ovat erittäin uhanalaisia (EN).
Kohteen rajaukseen ei esitetä muutosta (kartta 1). Mikäli kohde on säilynyt käsittelemättömänä, niin oikea kaavamerkintä on SL.

Taulukko 1. Ihamon luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	5	**Rajaus**	
Rauma	alaluokat	5.1, 1.1 1.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
s-394	luonnontilainen	1	luonnollinen kehitys	14
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-394	ei arvioida	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalainen luontotyyppi	8
642	ei tiedossa	?	vaatii lisäselvityksiä	12
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 5 ha	maakuntakaava	12	1, 4, 76, 77	
Lisätiedot: Maankohoamisrannikon primäärisukkessiometsää. Erittäin uhanalainen luontotyyppiyhdistelmä (EN). Tiedot puutteellisia. Kohteella ei käyty vuonna 2019.				

Kartta 1. Ihamon (s-395) rajaus.

Kalattila S-475

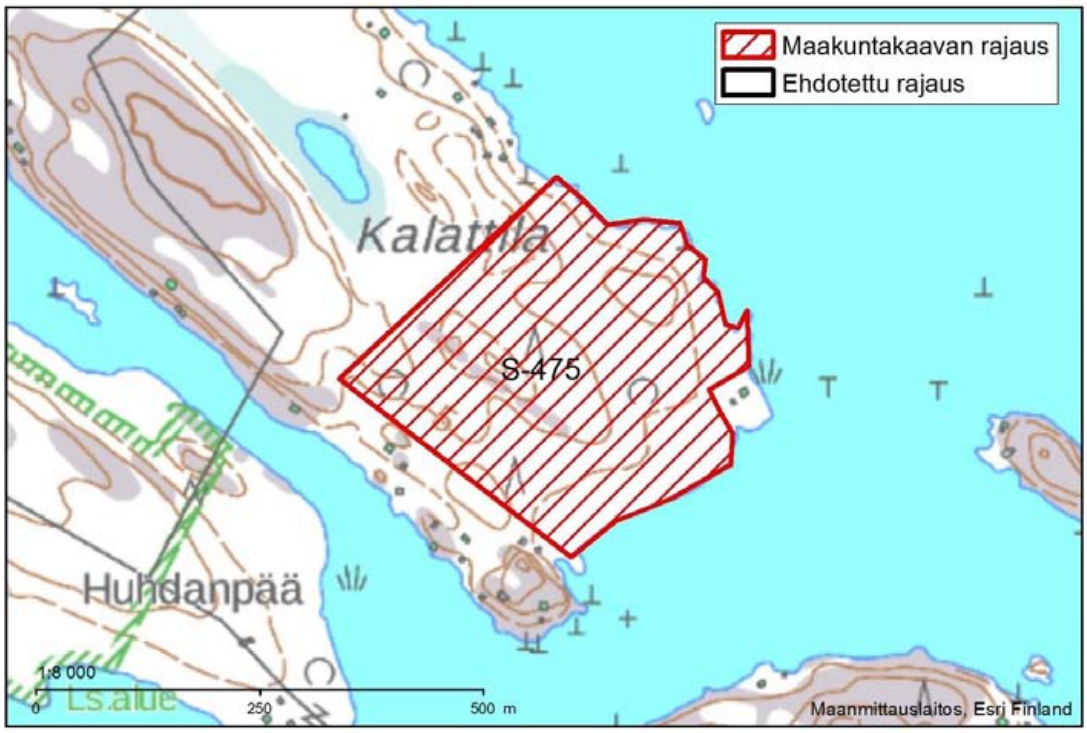
Kohde sijaitsee Rauman Reksaaren kupeessa, sen itäkulman pohjoispuolella Sorkanlahdella. Kaavarajaus sijoittuu Kalattilan saaren kaakkoispäähän. Kohteella ei käyty vuonna 2019. Aiemman kuvauksen mukaan kohteeseen sisältyy lehtomaista kangasta, kuivaa lehtoa ja rehevämpää tervaleppälehtoa. Kauempana rannasta on kalliorinne, jonka kasvilajistossa on merkkejä vanhan perinteen mukaisesta käytöstä. Alue on rakentamaton, vaikka aivan rajauksen tuntumassa on muutama huvila. Alue on tietojen mukaan säilynyt ennallaan alueelle tyypillisenä saarikohteena, mutta lisätiedot luonnonarvoista olisivat tarpeen.

Raimo Hakila mainitsee seuraavat kasvilajit 1990-luvulta: tervaleppä, rauduskoivu, hietakastikka, nuokkuhelmikkä, lehtotesma, sormisara, sananjalka, metsäorvokki, sudenmarja, metsäkurjenpolvi, kurjenkello, taikinamarja, valkolehdokki, haapa, lehtokielo, puna-ailakki, tuomi, lehtotähtimö, lehtoarho, pensaikkotatar, lehtonurmikka, valkovuokko, sinivuokko, isomaksaruoho, haisukurjenpolvi, punaherukka, koiranvehnä, aholeinikki, orjanruusu, metsäruusu, mäkikaura, mäkiminttu ja kivikkoalvejuuri. Osa lajeista on mielenkiintoisia, kuten mäkikaura ja orjanruusu.

Kohteen rajaukseen ei esitetä nykytiedon perusteella muutoksia (kartta 1). Kaavamerkintää SL tulee harkita.

Taulukko 1. Kalattilan luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	5	**Rajaus**	
Rauma, Sorkanlahti	alaluokat	5.1, 5.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-475	luonnontilainen	1	luonnollinen kehitys	14
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-475	ei arvioida	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
644	vakaa	=	vaatii lisäselvityksiä	12
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 11 ha	maakuntakaava	12	1, 76, 77, 78	
Lisätiedot: Saariston kalliorinnettä ja tervaleppälehtoa. Luontotiedot puutteellisia. Maastokäyntiä ei tehty vuonna 2019.				

Kartta 1. Kalattilan (S-475) rajaus.

Kuva 1. Purouoma oli hyvin vähävetinen kesällä 2019.

Kattilavuoren rinnelehto s-275

Kohde sijaitse Rauman Lapin Kuljun kylässä Kattilavuoren diabaasikalliojyrkänteen lounaisrinteellä. Kohteeseen sisältyy jyrkänteenaluslehto ja Salajärvestä tulevan puron osa. Aivan rajatun alueen vieressä on keinolampi, vanhaa mylly ja asutusta.

Kalliojyrkänteen kohta ja siitä etelään jatkuva rinne on perustettu suojelualueeksi. Suojelualuetta ei tutkittu. Maakuntakaavan kohteesta on suojelematta noin puolet.

Rinne ja jyrkänteenaluslehto on varsin luonnontilainen. Puusto on järeää kuusikkoa, seassa haapoja, raitoja ja harmaaleppää. Lahopuuta on runsaasti puronvarressa, mutta rinteessä vähemmän. Puronvarteen on muodostunut myös lehtokorpea. Kallion laella on tehty harvennushakkuita. Ylempänä rinteessä kostea keskiravinteinen lehto vaihettuu lyhyellä matkalla tuoreen lehdon kautta lehtomaiseksi kankaaksi.

Kasvillisuudessa on tyypillistä lehtojen ja lehtokorpien lajistoa, kuten korpi-imarre, hiirenporras, kotkansiipi, syyläjuuri, lehtovirmajuuri, kyläkellukka, mustaherukka, mesiangervo, sinivuokko, lehtokuusama, korpipaatsama, taikinamarja, näsiä, imikkä, metsävirna, lehto-orvokki ja lehtokorte.

Puro on kohtalaisen luonnontilainen lehdon kohdalla, mutta heti rajauksen pohjoispuolella se muuttuu ojamaiseksi.

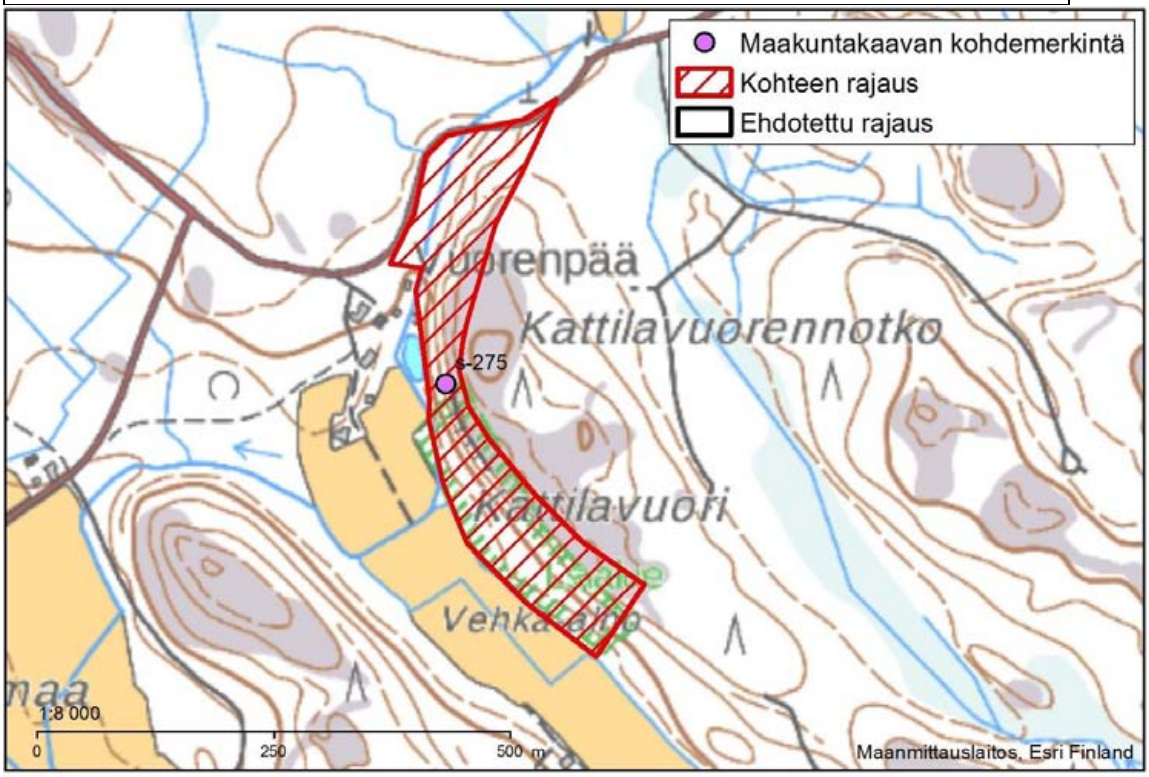
Kohteen luontotyypeistä tuoreet keskiravinteiset lehdot ja lehtomaiset kankaat ovat vaarantuneita (VU) ja lehtokorvet erittäin uhanalaisia (EN).

Kohteen rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1). Osittain jo suojellun alueen kaavamerkinnäksi sopisi paremmin SL.

Taulukko 1. Kattilavuoren rinnelehdon luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Rauma, Lappi	alaluokat	1.2, 6.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-275	luonnontilaisen kaltainen	1	luonnollinen kehitys	14
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-275	ei arvioida	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal.luontotyypit	8
353	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 5 ha	ls.alue , maak.kaava	1, 12	1, 4, 8	

Lisätiedot: Diabaasikalliojyrkänne, aluslehto ja puro. Noin puolet on luonnonsuojelualuetta.
Uhanalaisia luontotyyppejä. Vaarantuneet (VU) lehtotyypit ja erittäin uhanalainen (EN) lehtokorpi.

Kartta 1. Kattilavuoren rinnelehdon (s-275) rajaus.

Kuva 1. Puro on sorapohjainen.

Kuvat 3-5. Rehevimmillä paikoilla viihtyvät suuret saniaiset, kuten kotkansiipi, *Matteuccia struthiopteris*. Puro on kesällä lähes kuiva.

Kuva 1. Pärkänmäen kalliohyllyillä kasvaa komeita honkia.

Pärkänmäki s-383

Pärkänmäen diabaasiselänne sijaitsee alle kaksi kilometriä Rauman Lapin kylästä pohjoiseen. Pärkänmäki kohoaa yli 30 metriä eteläpuolen peltoja korkeammalle. Kapean lehtovyön reunassa on hiekkatie ja sen takaa avautuvat viljelykset.

Pärkänmäen kalliot ovat erikoisia hyllymäisiä muodostelmia, jotka nousevat jyrkästi kohti kallion lakea. Ravinteisella kalliolla sekä kalliokasvien lomassa esiintyy myös lehtokasveja. Jyrkänteen tyvellä on pohjavesivaikutusta ja rajauksen ulkoreunalle on rakennettu lähdeallas. Puusto on sekapuustoa, jonka valtalaji vaihtelee pienelläkin alueella. Enimmäkseen vallitsevat kuusi tai mänty, mutta paikoin rinteessä on puhtaita haavikoita. Katajia on kaikkialla. Pensasmaisia lehmuksia ja vaahteroita löytyy yksittäispuina. Lahopuun määrä vaihtelee, mutta keskimäärin sitä on kohtalaisesti.

Kallion laella ja rinteillä puusto on hyväkasvuista. Muutamassa kohtaa metsää on hoidettu ja puuston ikä on nuorempaa, mutta parhailla paikoilla on jopa kilpikaarnaisia mäntyjä. Pärkänmäen luontotyypeistä kuivahkoa tuoretta keskiravinteista lehtoa löytyy pienialaisina laikkuina loivemmilta haapavaltaisilta rinteiltä. Suurin osa alueesta on kuivaa, tuoretta tai lehtomaista kangasta. Kalliohyllyillä alueen kaakkoiskulmassa on myös karukkokangasta.

Kasvilajisto heijastelee kohteen luontotyyppien kirjoa: nuokkuhelmikkä, metsäkastikka, sormisara, kalliooimarre, valkovuokko, metsäorvokki, kultapiisku, rätvänä, särmäkuisma, haisukurjenpolvi, kivikkoalvejuuri, vaahtera, korpipaatsama, taikinamarja, tuomi, karvakiviyrtti, kataja, metsävirna, metsäapila, kielo, kalliokielo, yövilkka, haurasloikko, isomaksaruoho, sianpuolukka, tummaraunioinen, mäkitervakko, lehmus ja metsäruusu.

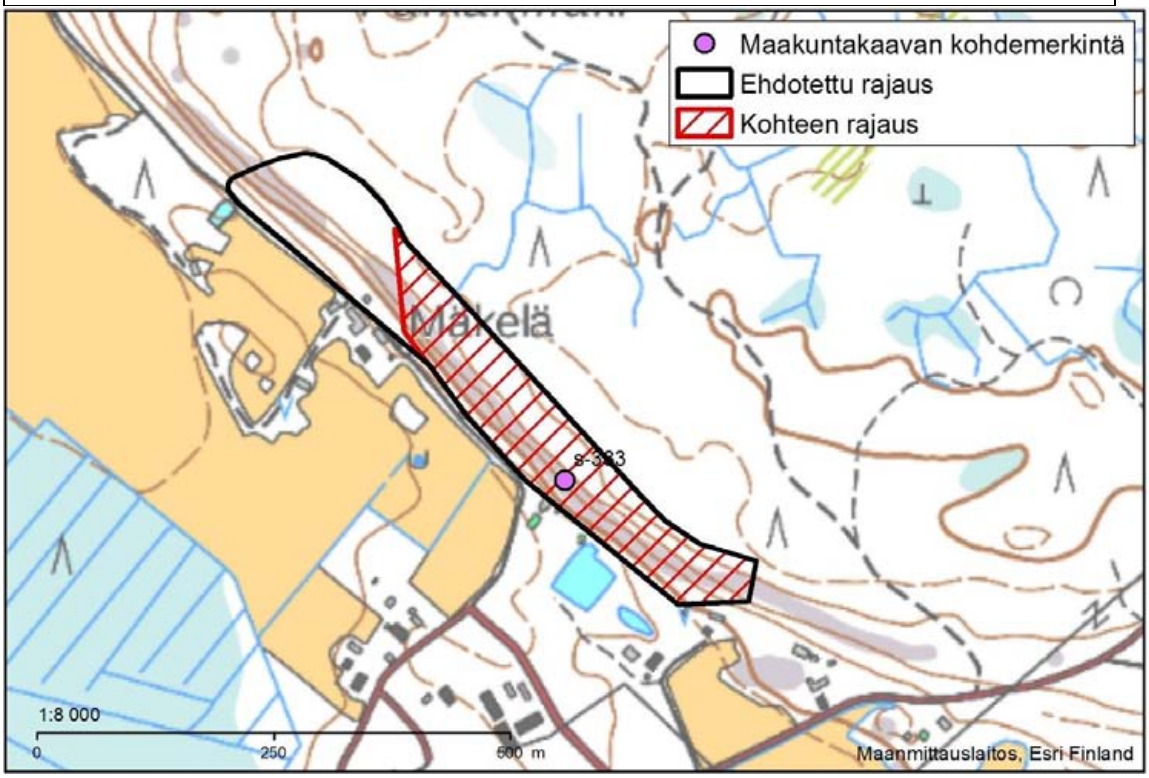
Pärkänmäen luontotyypeistä tuoreet ja lehtomaiset kankaat sekä keskiravinteiset lehdot ovat vaarantuneita (VU).

Rajausta esitetään laajennettavaksi pieneltä osin luoteen suuntaan, missä on edelleen edustavaa jyrkänneluontoa (kartta 1). Kaavamerkinnäksi ehdotetaan SL.

Taulukko 1. Pärkänmäen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	7	**Rajaus**	
Rauma, Lappi	alaluokat	1.3	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
s-383	luonnont.kaltainen, muutostila	1, 2	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-383	ei arvioida	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal. luontotyyppi	8
356	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 3 ha, **uusi:** 5 ha	maak.kaava	12	1, 4, 8	

Lisätiedot: Diabaasikalliojyrkänne ja pienialainen aluslehto. Monipuolisia kalliometsiä.
Lahopuuta kohtalaisesti. Useita vaarantuneita luontotyyppejä (VU).

Kartta 1. Pärkänmäen (s-383) rajaus.

Kuva 2. Lahopuuta on kallion laella runsaasti.

Kuva 3. Puusto on monipuolinen.

Kuva 4. Jyrkänteellä kasvaa järeitäkin puita.

Kuva 1. Sammallahdenmäen kallionlakia.

Sammallahdenmäki S-501

Kohde sijaitsee Lapin taajaman luoteispuolella. Karussa kalliomaisemassa sijaitsevat Sammallahdenmäen pronssikautiset hautaröykkiöt ovat UNESCOn maailmanperintölistalla. Kalmistoalueella on 36 hautaröykkiötä. Maakuntakaavan kaksiosainen rajaus sijoittuu kalmistoalueen reunamille. Läntinen osa-alue rajautuu Saarnijärven luonnonsuojelualueeseen. Sammallahdenmäki on erittäin suosittu vierailu- ja virkistyskäyttökohde. Muinaisjäännösalueella on laaja polkuverkosto opasteineen.

Sammallahdenmäen metsiä on hoidettu kaavamaisesti talousmetsinä. Männiköt ovat harvoja ja keskimäärin nuorehkoja. Luonnonarvoiltaan alue on tavanomainen, mutta se edustaa muualla harvinaista rapakivikallioiden luontoa. Kallioiden väleissä on joitakin pienialaisia soistumia.

Kohteen läntisen osan länsikulmalla on kulttuurivaikutteinen tuore lehtokuvio. Lehtokuviolla on lahopuuta ja mäyrän pesäkolo. Saman alueen kalmistoalueen puoleisessa reunassa on pienellä alalla pohjavesivaikutteista kangas- ja ruohokorpea. Pellon ja kallion välissä on myös pienialaisesti lehtomaista kangasta.

Itäisen osa-alueen itäsyrjällä on kohtalaisen edustava louhikkoalue, joka on kuitenkin suurelta osin harvennushakattu. Aivan rajan tuntumaan on rakennettu palvaamo. Parkkialueen tuntumassa avohakkuu on ulottunut osin rajauksen sisällä. Tienvarren enimmäkseen lehtoa oleva peltosaareke on länsireunaltaan hakattu aukkoon.

Maailmaperintökohteen infopisteen tuntumassa on kallioketolaikku, jonka kasveista osa on oletettavasti jäänteitä pihapiirin aiemmasta asutuksesta.

Sammallahdenmäen kasvilajisto on ominaista kohteen luontotyypeille, kuten sanajalka, kalliohatikka, kalliokielo, isomaksaruoho, kesämaksaruoho, keto-orvokki, ahosuolaheinä, ketosilmäruoho, peltohanhikki,

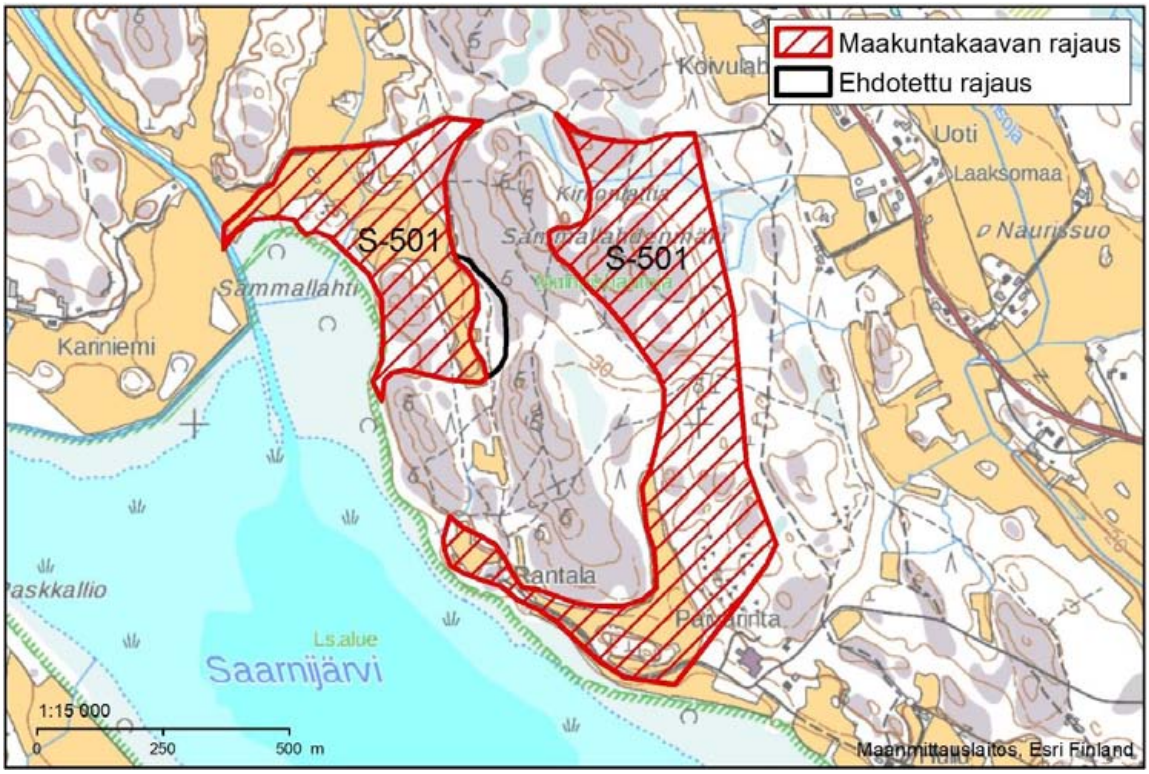
huopakeltano, jokapaikansara, polkusara ja jouhivihvilä. Länsireunan lehdossa kasvaa tavanomaisia lehtolajeja, kuten kultapiisku, lehtotesma, karhunputki ja kielo. Puista ja pensaista lehtokuusama, korpipaatsama, kataja, haapa ja raita.

Sammallahdenmäen luontotyypeistä tuoreet ja lehtomaiset kankaat ovat vaarantuneita (VU). Ruohokorvet ovat erittäin uhanalaisia (EN) ja kangaskorvet äärimmäisen uhanalaisia (CR). Lisäksi liito-oravan (VU), *Pteromys volans*, reviiri löytyy länsialueen eteläreunalta. Liito-orava on lisäksi EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) laji.

Kohteen rajausta esitetään laajennettavaksi pieneltä osin kattamaan läntisen osan kangas- ja ruohokorvet (kartta 1). Peltoalueiden rajaamista pois tulee harkita (kartta 1).

Taulukko 1. Sammallahdenmäen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	7	**Rajaus**	
Rauma, Lappi	alaluokat	1	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-501	muutostila	2	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-501	itsestään	1	geologinen	1
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
359	vakaa	=	kulttuurihistoriallinen	6
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 38 ha, **uusi:** 39 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 8, 35, 79	
Lisätiedot: Kaksiosaisen kohteen väliin jää pronssikautinen kalmistoalue, joka on UNESCON arkeologinen maailmanperintökohde. Uhanlaisia luontotyyppejä (VU, EN ja CR). Liito-oravan (VU), *Pteromys volans*, reviiri.				

Kartta 1. Sammallahdenmäen (S-501) karttarajaus.

Kuvat 2-4. Lehto ja kalliometsää. Länsireunan lehtoa oli hakattu reunastaan. Taustalla palvaamo.

Kuva 1. Suurimpia pähkinäpensaita on jäänyt länsireunan metsätien varteen.

Annanportaan lehto sl-473

Kohde sijaitsee Rauman Lamminkulmalla kymmenkunta kilometriä Rauman keskustasta kaakkoon. Lehdosta noin kolmannes on suojeltu. Suojelualueella on vankka runsaslahopuuustoinen kuusikko. Kuusikon alla kasvaa muun muassa jokunen pähkinäpensas. Suojelualueesta valtaosa on tuoretta tai lehtomaista kangasta. Aluetta on ilmeisesti laidunnettu, mutta tähän liittyviä jäänteitä oli enää hyvin vähän nähtävillä, käytännössä vain jonkun verran katajia. Loppuosa alueesta on avohakattu joitakin vuosia sitten. Parin hehtaarin hakkuulla on kuitenkin useita kymmeniä pähkinäpensaita, *Corylus avellana*. Pensaista valtaosa on yli kaksi metriä korkeita ja kymmenkunta pensasta ylittää viiden metrin mitan. Luontotyyppiä on hankala määritellä hakkuun jäljiltä, mutta runsasravinteista lehtomaata on ainakin alempana rinteessä suurimpien pähkinäpensaiden ympäristössä. Kohde täyttää näin luonnonsuojelulailla suojellun luontotyypin määritelmän. Ylärinteessä ja kohteen lounaispuolella ei enää ole pähkinäpensasta ja metsätyyppi lähinnä tuoretta kangasta.

Pähkinäpensaan ohella kohteella kasvaa muun muassa sananjalka, nuokkuhelmikkä, näsiä, kevätlinnunherne, lehtotesma, soreahiirenporras, sinivuokko, suo-ohdake, kevätlehtoleinikki ja särmäkuisma. Lehtopensaista löytyy taikinamarja ja lehtokuusama.

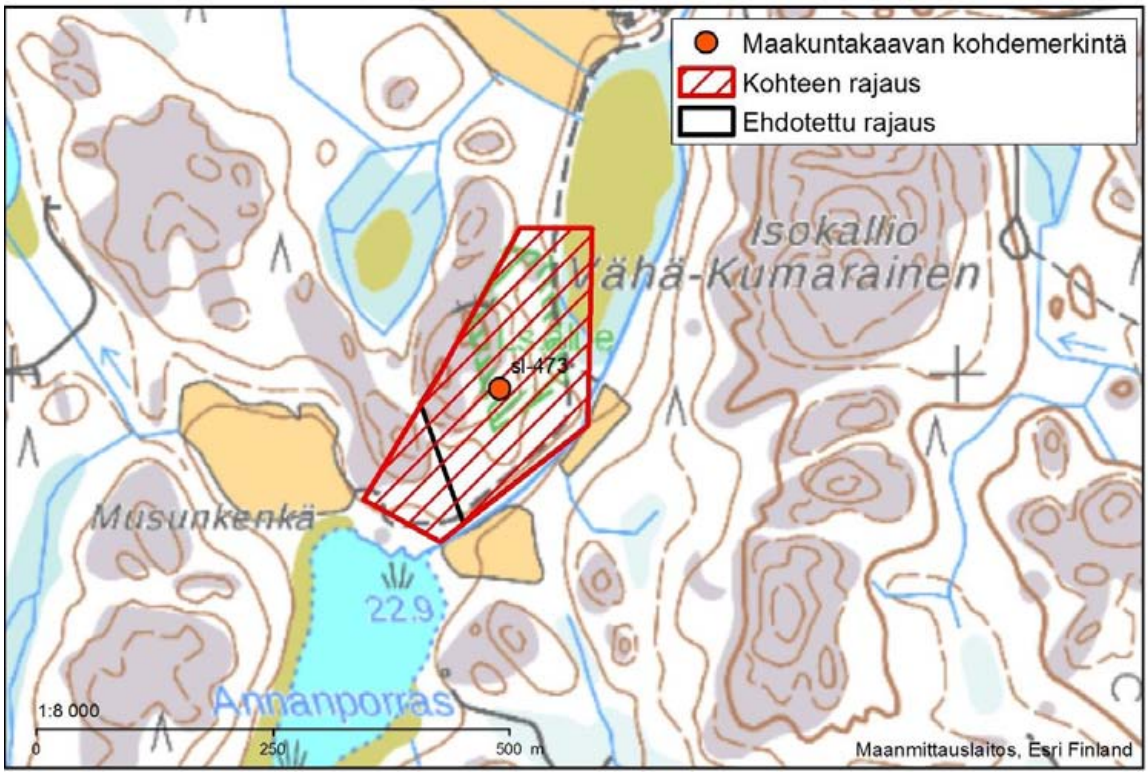
Annanportaan luonnontilaisen kaltaiset luontotyypit ovat suojelualueella. Pähkinäpensaslehto täyttänee hakkuusta huolimatta luonnonsuojelulain määritelmän suojellusta luontotyypistä.

Kohteen rajausta esitetään supistettavaksi avohakatulta kangasmaan alueelta, jolla ei enää ole pähkinäpensaita (kartta 1).

Taulukko 1. Annanportaan lehdon luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Rauma, Lamminkulma	alaluokat	1.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-473	muutostila	2	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-473	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		erikoisuus	2
637	vakaa	=	uhanalainen luontotyyppi	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 4 ha, **uusi:** 4 ha	ls.alue, maak.kaava	1, 12	1, 4	

Lisätiedot: Osin suojelu. Kohteelle on kohdistunut avohakkuu luonnonsuojelualueen ulkopuoliselle alueelle. Pähkinäpensalehto, joka täyttää luonnonsuojelulailla suojellun luontotyypin määritelmän.

Kartta 1. Annanportaan lehdon (sl-473) rajaus.

Kuva 2. Kohde on hakattu joitakin vuosia sitten aivan luonnonsuojelualueen rajaan asti.

Kuva 3. Suojelualueen runsaslahopuustoinen kuusikko on jo vanhaa. Sekapuuna on järeitä haapoja ja raitoja.

Kuva 4. Ylärinteen kangasmaan hakkuulla ei enää juuri ole luonnonarvoja.

Kuva 1. Lehdossa kasvaa pähkinän ohella järeitä metsälehmuksia, *Tilia cordata.*

Kumaraisten lehto sl-474

Kumaraisten lehto sijaitsee Rauman Lamminkulmalla Iso- Kumaraisten järven rantaluhdan pohjoispuolisella rinteellä. Alueen eteläreunassa kulkee hiekkatie. Metsä on järeää kuusivaltaista sekä kuivahkoa tuoretta lehtoa. Länsilaidalla on myös lehtomaista kangasta.

Itäreunan metsikkö on kuivanpuoleista tuoretta ja keskiravinteista lehtoa. Pähkinäpensaita on useita kymmeniä. Lisäksi taimia on noussut kuusikon alle. Kuuset ovat huomattavan järeitä, reilusti yli satavuotiaita. Lahopuuta on niukasti. Kuusentaimia on luonnonhoidollisesti poistettu ja oletettavasti lahopuitakin.

Kuusikon reunassa ja osin sen sisälläkin kasvaa järeitä rauduskoivuja, varttuneita metsälehmuksia ja riukumaisia raitoja. Kohteen länsireunaa ei ole hoidettu ja pähkinäntaimet ovat jäämässä kuusentaimien tukahduttamaksi. Kasvilajistossa on lehtokasveja, kuten nuokkuhelmikkä, kevätlinnunherne, soreahiirenporras, sinivuokko, kevätlehtoleinikki, käenkaali, kultapiisku ja sormisara. Pähkinäpensaan lisäksi pensaslajisto on monipuolista: Taikinamarja, korpipaatsama, mustaherukka, koiranheisi ja näsiä.

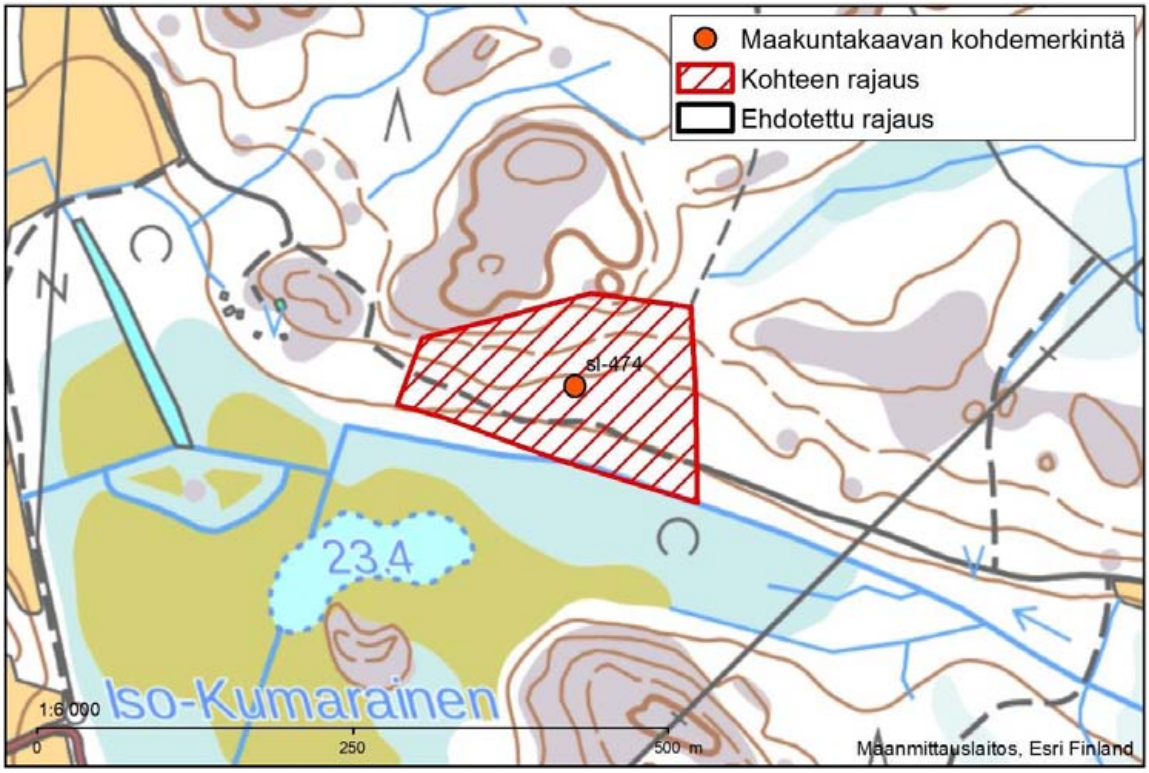
Pähkinäpensalehdot ovat luonnonsuojelulailla suojeltuja. Kumaraisten lehto täyttää lain edellytykset sekä pensaiden koon että yksilömäärän perusteella. Jalopuumetsikkönä metsälehmusten määrä ei ole riittävä. Tuoreet keskiravinteiset lehdot sekä pähkinä- ja lehmuslehdot ovat uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita (VU).

Rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1).

Taulukko 1. Kumaraisten lehdon luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Rauma, Lamminkulma	alaluokat	1.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-474	luonnontilaisen kaltainen	2	kunnostus	10
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-474	ei arvioida	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalainen luontotyyppi	8
645	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 3 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4	

Lisätiedot: Luonnontilaisen kaltainen kuusivaltaisen vanhan metsän pähkinälehto ja lehmusmetsikkö. Pähkinäpensaslehto täyttää luonnonsuojelulailla suojellun luontotyypin määritelmän. Vaarantuneita (VU) luontotyyppejä.

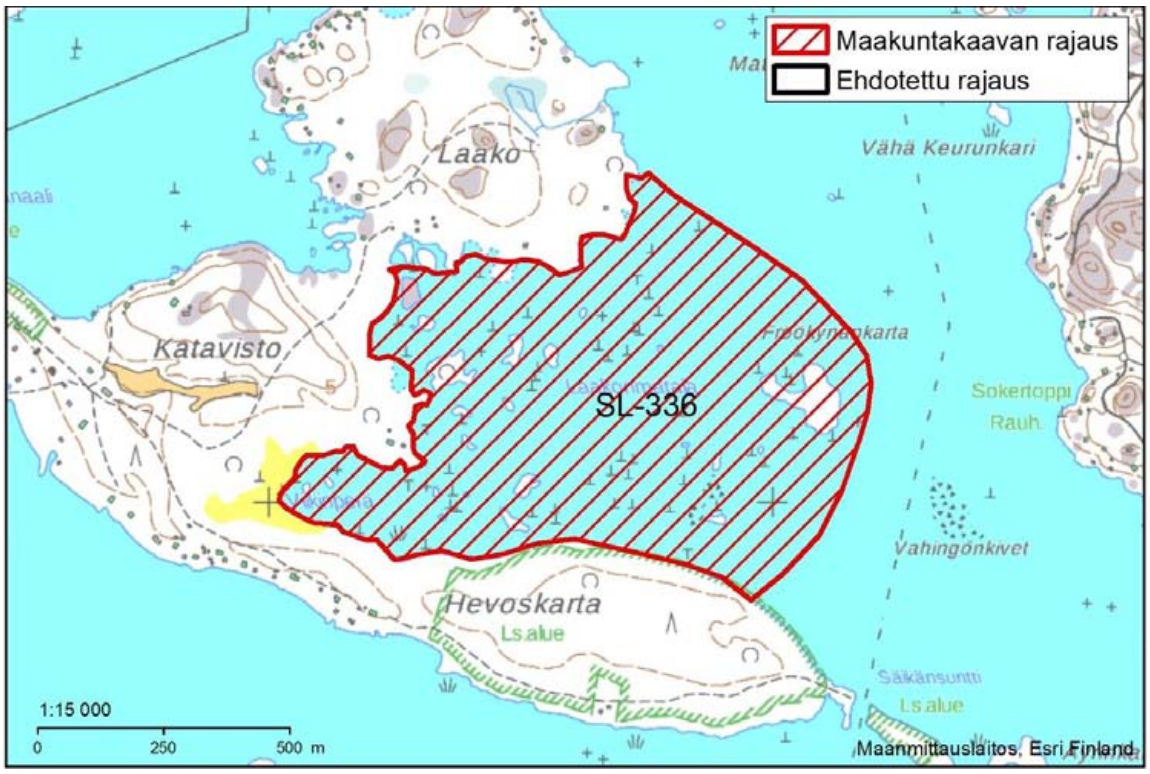
Kartta 1. Kumaraisten lehdon (sl-474) karttarajaus.

Kuva 2. Länsireunan alikasvoskuusia on vastikään harvennettu.

Kuvat 3-5. Kuusikko on vanhaa. Pähkinäpensas, *Corylus avellana.* Osa lehmuksista on järeitä.

Kartta 1. Laakonmatalan (SL-336) rajaus.

Laakonmatala SL-336

Laakonmatala on Rauman saaristossa, Hevoskartan ja Laakon -saarten välissä, oleva matala ja kivikkoinen lahtimainen vesialue. Lahdelmien perällä on ruoikkoa. Kohteella ei käyty vuonna 2019.

Linnusto on taantunut, mikä johtunee enemmän yleisestä saaristolintujen taantumasta kuin kohteen elinympäristöjen muutoksista. Toki muutamien uudempien huviloiden rakentaminen on hieman lisännyt häirintää. Linnustotiedot ovat vanhoja ja uusille laskennoille olisi tarvetta. Aiemmin kohteella on pesinyt kyhmyjoutsen, haahka (EN), sinisorsa, telkkä, tukkasotka (EN), punasotka (CR), tukkakoskelo, isokoskelo, silkkiuikku, nokikana (EN), kalatiira, kalalokki, harmaalokki (VU), merilokki (VU), meriharakka, punajalkaviklo ja rantasipi. Kohteen silkkiuikkukolonia on ollut poikkeuksellisen iso. Yhdyskunta on ollut suurimmillaan yli sata paria, mutta nykyisellään enää muutaman parin luokkaa. Punasotka tuskin enää pesii lajin kadottua lähes koko maakunnasta. Kohde sisältyy Rauma-Luvian saaristot -kansainväliseesti arvokkaaseen lintualueeseen (IBA).

Laakonmatala voi tarjota arvokkaalle saaristolinnustolle pesimäpaikkoja, jos linnuston tila kohenee (kartta 1).

Taulukko 1. Laakonmatalan luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	5	**Rajaus**	
Rauma	alaluokat	5.1	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-336	luonnontilaisen kaltainen	2	lajiston taantuminen	13
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-336	ei arvioida	0	eläintieteellinen	3
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
648	vakaa	=	vaatii lisäselvityksiä	12
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 58 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 45, 76, 77	
Lisätiedot: Matala ja kivikkoinen lahtimainen alue Rauman saaristossa. Rauman-Luvian saaristot -IBA-alueella. Alueella on ollut erinomaisia linnustoarvoja, mutta nykyisellään taantunut. Lisäselvitykset tarpeen.				

Kuva 1. Unajanlahti.

Unajanlahti SL-471

Rauman keskustan eteläpuolella sijaitseva Unajanlahti on erittäin monipuolinen luonnonalue. Maakuntakaavan kohde sisältää Unajanlahden pohjukan ja Leppäkarin takaisen Kuivakarin fladan. Alueella on useita fladoja sekä Unajanjoen suistoalue. Vesialueella on rehevien fladojen ja jokisuiston monimuotoisia vesikasvillisuusyhdyskuntia. Rannat ovat ruoikkoisia. Ruoikoista alkavat maakohoamisrannikon kehityssarjat luhtien ja merenrantaniittyjen sekä pensaikoiden kautta lehtoihin ja edelleen reheviin korpinotkelmiin.

Alueella on myös vanhoja laidun- ja heinäniittyjä. Rannat ovat laajalti ruoikoituneet ja suurruohottuneet. Arvokkaat perinnebiotoopit ovat umpeutumassa. Vain pohjoisreunalla on säilynyt merenrantaniittylajistoa. Jokisuistodynamiikka synnyttää matalan veden aikaan laajoja lieterantoja ja vaikuttaa näin alueen kasvillisuusyhdyskuntien rakenteeseen. Unajanlahti on maakunnallisesti arvokas lintualue ja hyvin suosittu linturetkikohde. Lahdella on myös lintutorni.

Kohteen rajauksen sisään jää kaksi fladaa ja itse lahden perukkakin on fladamainen. Luoteiskulmassa Kuiva- ja Leppäkarien välissä on jo pitkälle umpeutunut flada, ja samoin etelässä Lillonkarin ja Jokisuunkarran välissä on umpeutuva lahdelma. Luonnontilaiset fladat ovat vesilailla suojeltuja vesiluontotyyppejä.

Merenrantaniittyjen kasvillisuus on luontaista tai se on syntynyt osin laiduntamisen ja niiton seurauksena. Kohteen vielä avoimet merenrantaniityt täyttävät luonnonsuojelulailla suojellun luontotyypin määritelmän.

Kasvillisuudessa esiintyy monipuolisesti lehtojen, rantojen ja niittyjen lajistoa. Osa lajistosta on vaateliasta ja erikoista. Lehtolajistoa edustaa lehtokielo, sudenmarja, keltaängelmä, lehtotähtimö, kevätlehtoleinikki,

tesmayrtti, taikinamarja, mustakonnanmarja, purtojuuri sekä pysty- ja hentokiurunkannus. Muuta huomionarvoista lajistoa edustavat muun muassa meriratamo, merisuolake, suolasänkiö, isorantasappi, ruokonata, vilukko, käärmeenkieli, lännenmaarianheinä, ahdekaunokki, isolaukku, nyylähaarikko, hina, ahopellava, tuoksusimake ja hirssisara.

Unajalahdella on huomattava määrä uhanalaisia luontotyyppejä ja luontotyyppiyhdistelmiä. Luontotyyppiyhdistelmistä vaarantuneita (VU) ovat fladat ja kluuvit. Rannikon jokisuistot ja maankohoamisrannikon metsien kehityssarjat ovat erittäin uhanalaisia (EN) luontotyyppiyhdistelmiä. Kaikki merenrantaniittytyypit ovat äärimmäisen uhanalaisia (CR) luontotyyppejä. Lisäksi kohteella löytyy useita vaarantuneita (VU) ja erittäin uhanalaisia (EN) tuoreita ja kosteita lehtotyyppejä. Kaava-alueen tuntumasta on myös havaintoja vaarantuneesta pikkuapollosta, *Parnassius mnemosyne*.

Maakuntakaavan SL-alue sijoittuu kokonaisuudessaan Unajanlahti-Kortelan maakunnallisesti arvokkaalle lintualueelle. Pesimälinnusto on monipuolinen. Pesimälajiston koostumus ja parimäärä vaihtelevat jonkin verran vuosittain. Lisäksi kosteikkolinnuston yleiset muutokset näkyvät Unajanlahdellakin. Muuttoaikoina alueella levähtää- ja ruokailee joitakin lajeja maakunnallisesti merkittäviä määriä.

Pesivään vesilinnustoon kuuluvat muun muassa kyhmyjoutsen, laulujoutsen, merihanhi, haapana (VU), tavi, sinisorsa, jouhisorsa (VU), heinätavi (VU), lapasorsa, punasotka (CR), tukkasotka (EN), haahka (EN), telkkä, tukkakoskelo, isokoskelo, silkkiuikku, härkälintu, mustakurkku-uikku (EN) ja nokikana (EN). Lokkilinnuista kohteella pesii naurulokki (VU), kalalokki, harmaalokki (VU), kalatiira ja lapintiira.

Muuta pesivää linnustoa edustavat kurki, rantasipi, punajalkaviklo, käenpiika, harmaapäätikka, punavarpunen ja sirittäjä. Ruoikoissa pesii lisäksi runsaasti ympäristötyypille ominaista lajistoa, kuten ruokokerttusia ja pajusirkkuja (VU).

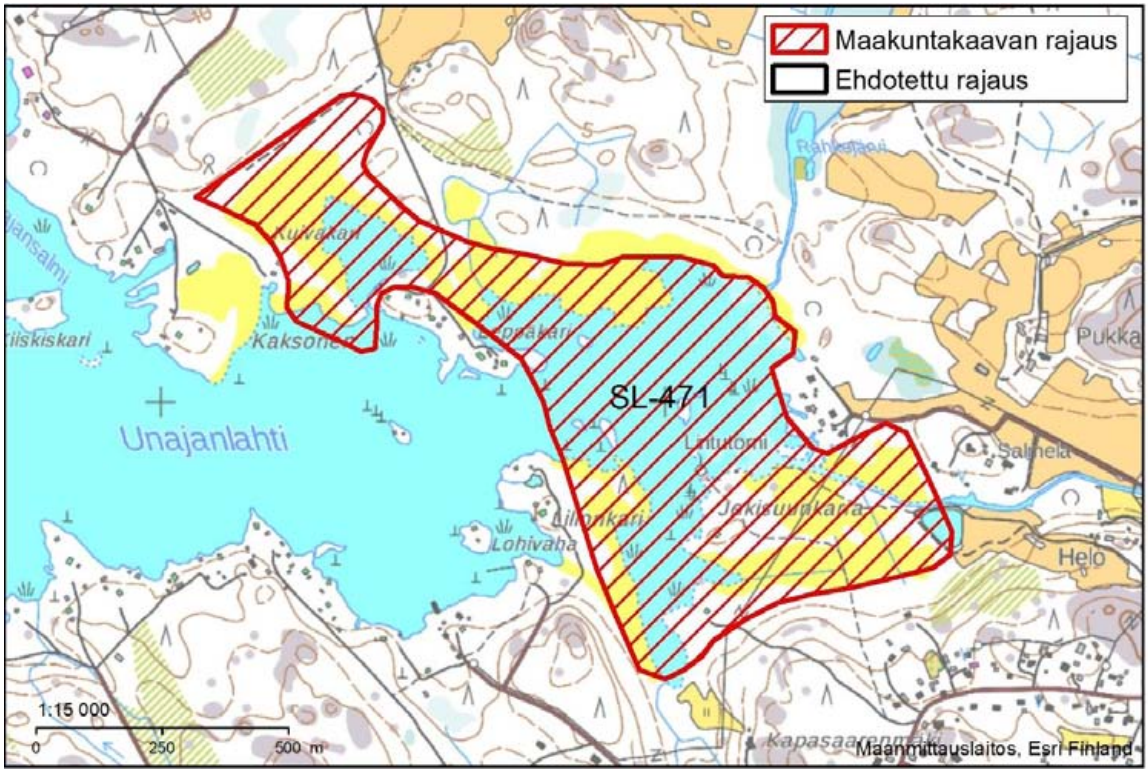
Vaarantuneiden jouhisorsan ja heinätavin esiintyminen on epäsäännöllistä ja äärimmäisen uhanalaisen (CR) punasotkan yleinen taantuma näkyy täälläkin. Vaarantuneen (VU) tukkasotkan ja silkkiuikun parimäärät ovat huomattavan suuria.

Merkittäviä levähtäjiä keväällä ovat muun muassa heinätavi, lapasorsa, tukkasotka, silkkiuikku, harmaahaikara, jänkäkurppa, taivaanvuohi, mustaviklo, valkoviklo, punajalkaviklo ja liro. Osa lajeista myös pesii lähialueella, joten osa havainnoista koskee pesiviä yksilöitä poikasineen. Syksyllä levähtäjiä on selvästi kevättä niukemmin.

Unajanlahden kohde on valtakunnallisestikin merkittävä. Kohteen rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1).

Taulukko 1. Unajanlahden luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	5	**Rajaus**	
Rauma, Unaja	alaluokat	5.2, 9, 1.2, 4.1	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-471	luonnontil. kalt.	1	luonnollinen kehitys	14
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-471	ei arvioida	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
664	vakaa	=	uhanal. luontotyypit	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 56 ha	p.b.inv., mk.kaava, MAALI	11, 12, 16	1, 3, 4, 5, 7, 69, 80	
Lisätiedot: Huomattava määrä uhanalaisia luontotyyppejä ja luontotyyppiyhdistelmiä vaarantuneista äärimmäisen uhanalaisiin (VU, EN ja CR). Lisäksi vesilain ja luonnonsuojelulain suojaamia kohteita, kuten fladat ja merenrantaniityt.				

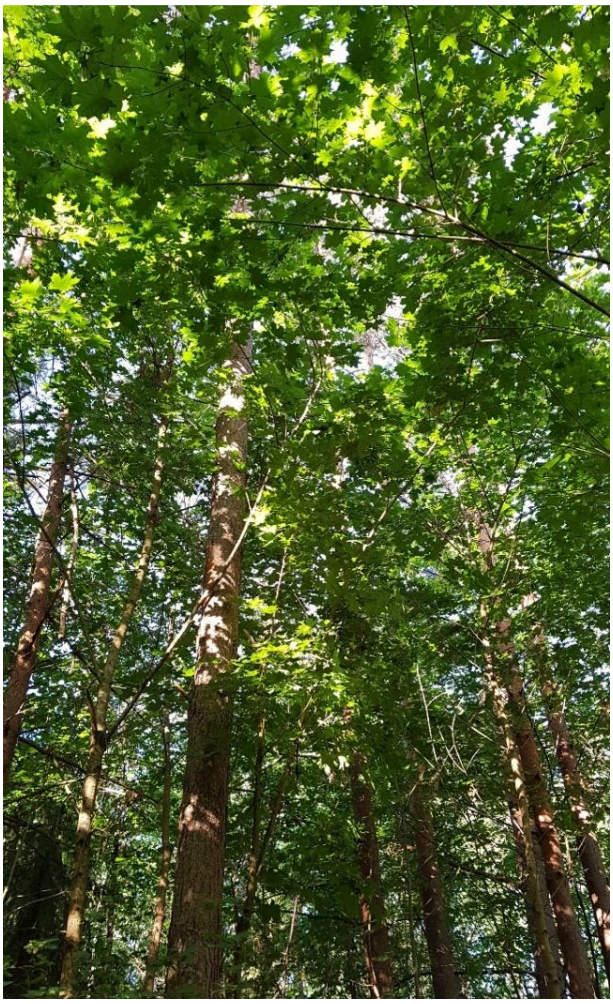
Kartta 1. Unajalanlahden (SL-471) rajaus.

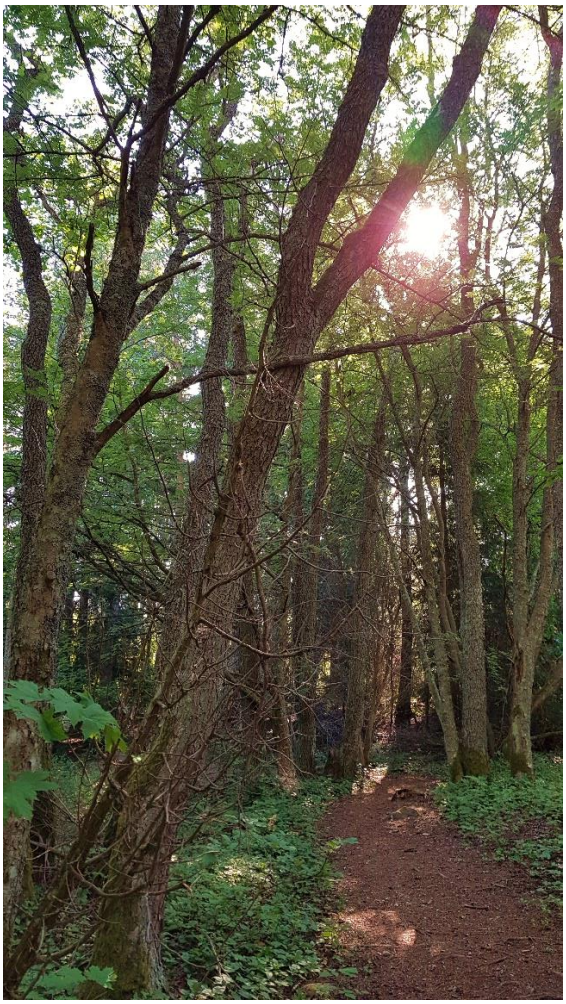

Kuva 2. Lehtojen varjostamana kasvaa kituvia katajia jäänteenä rantojen hakamaiden laidunnuksesta.

Kuvat 3-5. Tervaleppä, *Alnus glutinosa*, on lehdoissa runsas ja työntyy pioneeripuuna suurruoholuhdille. Unajanjoensuistoa.

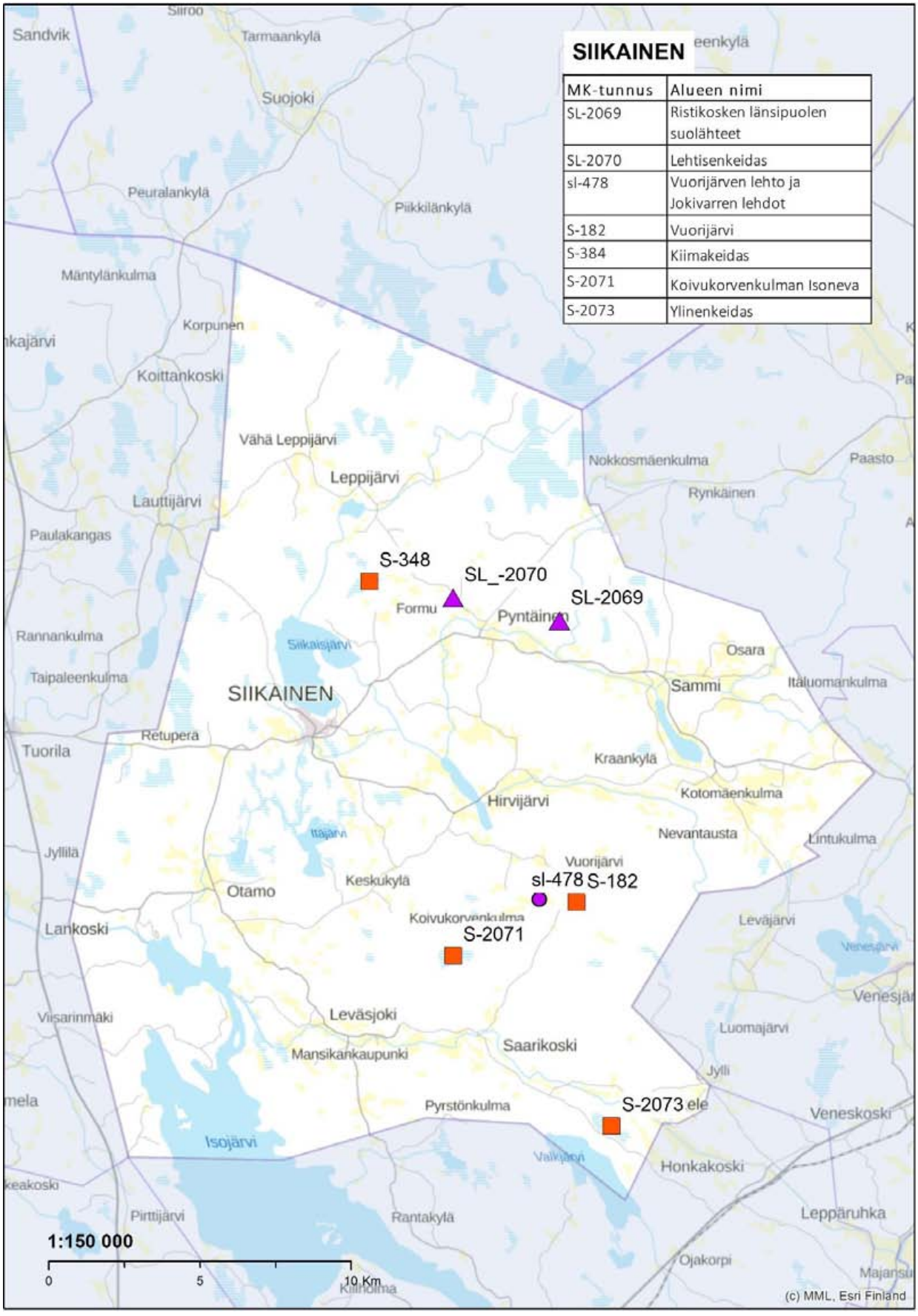

Kuvat 6-9. Rantalehtojen kasvillisuus on monimuotoista. Keltaängelmä, *Thalictrum flavium*, kukassa.

SIIKAINEN
MK-tunnus | Alueen nimi
SL-2069 | Ristikosken länsipuolen suolähteet
SL-2070 | Lehtisenkeidas
sl-478 | Vuorijärven lehto ja Jokivarren lehdot
S-182 | Vuorijärvi
S-384 | Kiimakeidas
S-2071 | Koivukorvenkulman Isoneva
S-2073 | Ylinenkeidas
S-348
SL_-2070
SL-2069
sl-478
S-182
S-2071
S-2073
Sandvik
Tarmaankylä
Suojoki
Peuralankylä
Piikkilänkylä
Mäntylänkulma
Korpunen
Koittankoski
Vähä Leppijärvi
Leppijärvi
Lauttijärvi
Paulakangas
Nokkosmäenkulma
Paasto
Rynkäinen
Formu
Pyntäinen
Rannankulma
Taipaleenkulma
SIIKAINEN
Osara
Sammi
Itäluomankulma
Retupera
Tuorila
Kraankylä
Kotomäenkulma
Hirvijärvi
Nevantausta
Lintukulma
Jyllilä
Vuorijärvi
Otamo
Keskukylä
Koivukorvenkulma
Lankoski
Leväjärvi
Viisarinmäki
Leväsjoki
Luomajärvi
Mansikankaupunki
Saarikoski
Jylli
Pyrstönkulma
Veneskoski
Isojärvi
Honkakoski
Pirttijärvi
Rantakylä
Leppäruhka
Ojakorpi
1:150 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Kiimakeitaan lyhytkorsinevaa.

Kiimakeidas S-348

Kiimakeitaan neva-alue sijaitsee Formun kylässä noin viisi kilometriä Siikaisten kuntakeskuksesta pohjoiseen. Maisemallisesti kaunis tasainen ja reunaluisuton neva rajautuu suurelta osin etelä- ja pohjoispuolen karuihin kalliomaihin. Suon länsireunaa on ojitettu, mutta osa ojista on jo umpeutumassa. Nevan vesitalous on reunan runsaista ojituksista huolimatta tyydyttävä. Suon länsireuna on kohtalaisen vaikeakulkuista ja upottavaa. Itäreunassa kuivuminen näkyy jo hyvin. Reunaojien ennallistaminen olisi tarpeen kohteen luonnontilan kohentamiseksi.

Osa mäntyvaltaisista kallioalueista on rajattu metsälain erityisen tärkeäksi elinympäristöksi. Rajaukset sijoittuvat enimmäkseen kaavarajauksen ulkopuolelle. Osa karukkokankaisten kallioiden männiköistä on kilpikaarnaista ja vanhaa. Joiltain osin kivikkoisten kalliomaiden metsiä on käsitelty talousmetsänä myös kaavarajauksen sisäpuolella.

Valtaosa suosta on karua, oligotrofista lyhytkorsinevaa, jonka kosteimmilta ja karuimmilta osiltaan on rahkaista kuljunevaa. Karulla eteläreunalla on hieman rahkarämettä. Länsireunan puuton osa on enimmäkseen oligotrofista saranevaa, joka on keskiosiltaan rimpilaikkuista. Rimmikön keskellä on pari laajempaa avovetistä allikkoa. Kohteen itäreunalla on edustava karukkokankainen kilpikaarnamännikkö. Suonlaiteiden kangas- ja isovarpuiset rämeet ovat kaikki eriasteisissa muuttumatiloissa. Saranevat ja minerotrofiset lyhytkorsinevat ovat Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU) suoluontotyyppejä.

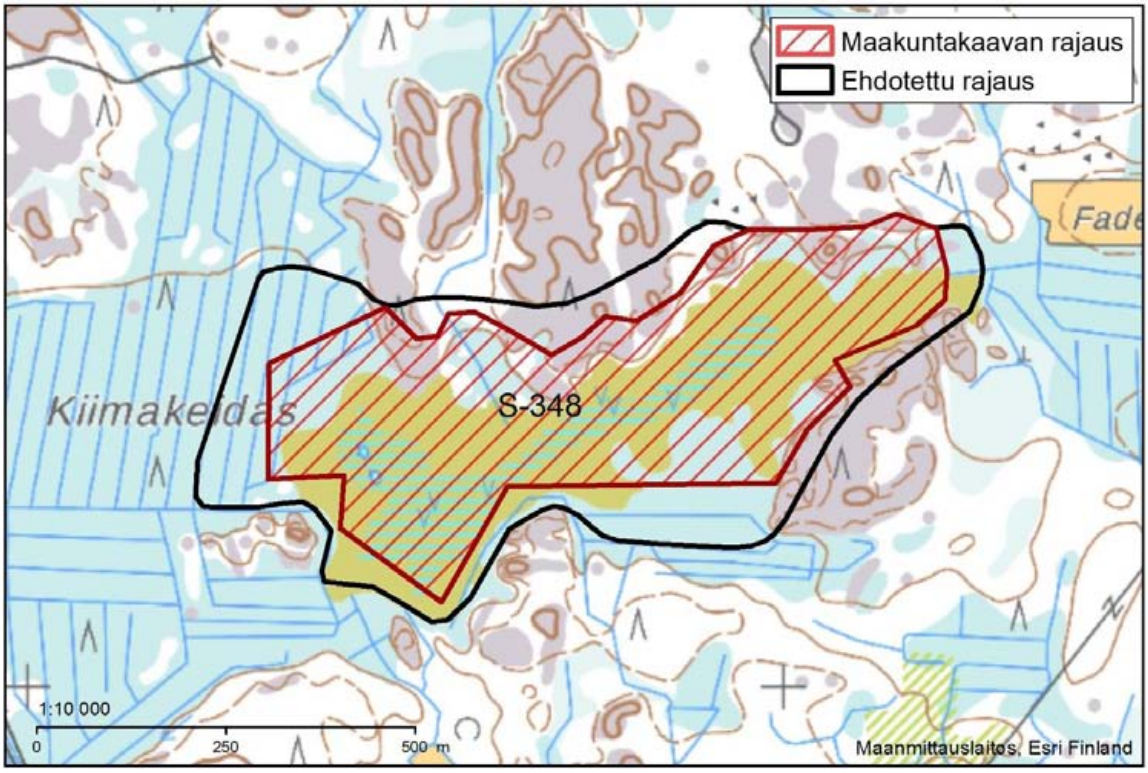
Lyhytkorsinevalla on karuille soille tyypillistä lajistoa, kuten kanerva, vaivaiskoivu, tupasvilla, tupasluikka, valkopiirtoheinä, pyöreälehti- ja pitkälehtikihokki sekä leväkkö. Karulla saranevalla on hieman vaateliaampia kasveja, kuten raate, luhtavilla, mutasara, jouhisara, pullosara. Kallionsyrjässä on hieman rehevämpiä hyvin kapeita alueita, joilla kasvaa kangasmetsälajien ohella järviruokoa, katajaa ja tuhkapaju. Linnustotiedot ovat puutteellisia. Ainakin saranevalla on sopivaa elinympäristöä suokahlaajille.

Kiimakeitaan ympäristössä on joitakin pienempiä ja keskustoiltaan ojittamattomia suolaikkuja. Lähialueella on myös runsaasti turvetuotantoa. Alueen itä-länsisuuntaisten suoverkostojen kytkeytyneisyyden kannalta osin luonnontilaisen kaltainen Kiimakeidas on merkittävä.

Kohteen rajaukseen esitetään lisättäväksi jonkin verran kaavarajauksesta pois jäänyttä nevaa ja reunarämeitä sekä pieneltä osin kallioiden karukkoalueita (kartta 1). Kohteen kaavamääräykseksi suositellaan SL.

Taulukko 1. Kiimakeitaan luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Siikainen, Formu	alaluokat	7	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-348	muutostila	2	ojitus	1
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-348	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
685	vakaa, heikkenevä	=, -	uhanal. luontotyypit	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 22 ha, **uusi:** 32 ha	maakuntakaava	12	1, 4	
Lisätiedot: Karu lyhytkorsi- ja saraneva. Maisemallisesti edustava. Kaksi vaarantunutta (VU) suoluontotyyppiä. Kaksi vaarantunutta (VU) suoluontotyyppiä.				

Kartta 1. Kiimakeitaan (S-348) rajaus.

Kuvat 2-4. Saranevan ja lyhytkorsinevan vaihettumavyöhyke. Männiköistä on näkymä nevalle. Neva alkaa suoraan kalliorinteistä.

Kuva 1. Isonevan ainoa suolampi.

Koivukorvenkulman Isoneva S-2071

Isoneva sijaitsee Koivukorvenkulmalla Siikaisten kuntakeskuksesta noin kahdeksan kilometriä kaakkoon. Isonevan reunat on kauttaaltaan ojitettu, mutta suon keskusta on ojittamaton. Suon luoteiskulmassa on yksi noin tuhannen neliön suolampi, jonka reunoilla kapea ja karu saranevavyö.

Valtaosa suosta on ombrotrofista keidasrämettä. Nevan keskivaiheilla on laaja ja yhtenäinen yli viiden hehtaarin mätäspinnaton sammalkuljuneva. Lounaisreunalla alue on osin ruoppakuljunevaa. Valtaosa keidasrämeen mätäspinnoista on vähäpuustoista rahkarämettä. Mättäät ovat hyvin erottuvia, mutta eivät kovin pitkälle erilaistuneita. Keidasosan kermirakenne on paikoin katkonainen. Keskemmällä suota on muutama puustoisempi rämelaikku.

Reuna-alueiden isovarpurämeet ovat muuttumatilassa. Nevan etelälaiteessa on pieni luonnontilainen lehtomaisen kankaan kivennäismaasaareke. Saarekkeessa kasvaa havupuiden ohella haapaa. Osa saarekkeesta on mustikkatyypin tuoretta kangasta.

Isonevan kasvilajisto on karuille ja äärikaruille suotyypeille ominaista. Suolammen ympäristössä joitakin ravinteisuuden suhteen hieman vaateliaampia lajeja, kuten jouhisara ja pullosara. Lisäksi korpikastikka, jota kasvoi suolammen laulujoutsenen pesässä.

Linnustotiedoissa on puutteita. Heinäkuussa 2019 paikalla oli vain varoittelevat kapustarinta (1 pari) ja töyhtöhyyppä (1 pari). Lisäksi suolla pesii laulujoutsen.

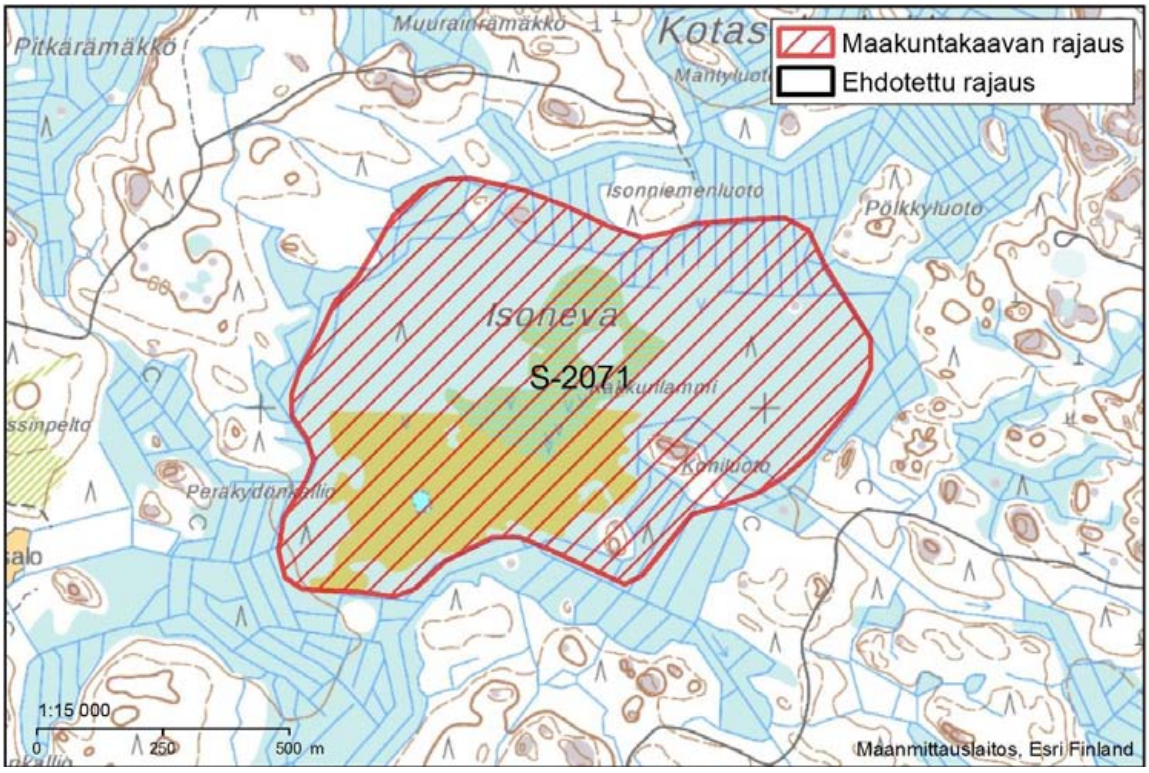
Keskustaltaan ojittamaton ja suhteellisen suuri Isoneva on kohtalaisen hyvin säilyttänyt erämaisen luonteensa. Ojitukset kuitenkin kuivattavat suota ja heikentävät vääjäämättä sen luonnontilaa. Suon keskellä olevalla kuljunevalla sijaitseva Kakkurilammi -nimi viittaa suon olleen aiemmin selvästi runsasvetisempi. Lähialueelta ei löydy toista näin hyvin säilynyttä suoaluetta. Isoneva olisi oivallinen ennallistuskohde ja sen luonnontila pitkälti palautettavissa.

Isosuon suoluontotyypeistä saranevat ovat Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU). Lounaiskulman suolampi on vesilailla suojeltu vesiluontotyyppi.

Rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1). Laajalle ja ydinosiltaan säilyneelle suolle oikeampi kaavamerkintä olisi SL.

Taulukko 1. Koivukorvenkulman Isonevan luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Siikainen, Koivukorvenkulma	alaluokat	6	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-2071	muutostila	2	ojitus	1
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal. Luontotyypit	8
721	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 69 ha	maakuntakaava	12	1, 4	
Lisätiedot: Karu keidasräme. Reunat on ojitettu, muuten hyvin säilynyt. Yksi vaarantunut (VU) suoluontotyyppi. Vesilain suojellun vesiluontotyypin mukainen suolampi.				

Kartta 1. Koivukorvenkulman Isonevan (S-2071) rajaus.

Kuvat 2-4. Isoneva on äärikaru ja keskiosiltaan luonnontilaisen kaltainen.

Kuva 1. Vuorijärven laajoja luhtia.

Vuorijärvi S-182

Vuorijärvi sijaitsee Siikaisten Vuorijärven kylässä noin kymmenen kilometriä Siikaisten kuntakeskuksesta kaakkoon. Vuorijärvi on laajojen saravaltaisten luhtien reunustama kortejärvi. Järven molempia rantoja ympäröivät korkeat kalliomaat, joita ympäröivät korkeat kalliot. Kalliot ovat erityisen jylhiä järven luoteisosan Syväsalmen kapeikossa ennen laskuojaa. Kalliomaiden väleissä on asutusta ja peltoa. Järven keskellä on Isoluoto -niminen koivuvaltainen lehtosaareke. Pohjoisrannalla sijaitsee Vuorijärven kylä.

Järvi on kasvanut lähes kokonaan umpeen. Kelluslehtisten vesikasvien täyttämiä avovesialueita löytyy vielä järven luoteisosasta laskuojan tuntumasta. Kaakkoispäässä on luhtien sisällä myös pienempi avovesialue.

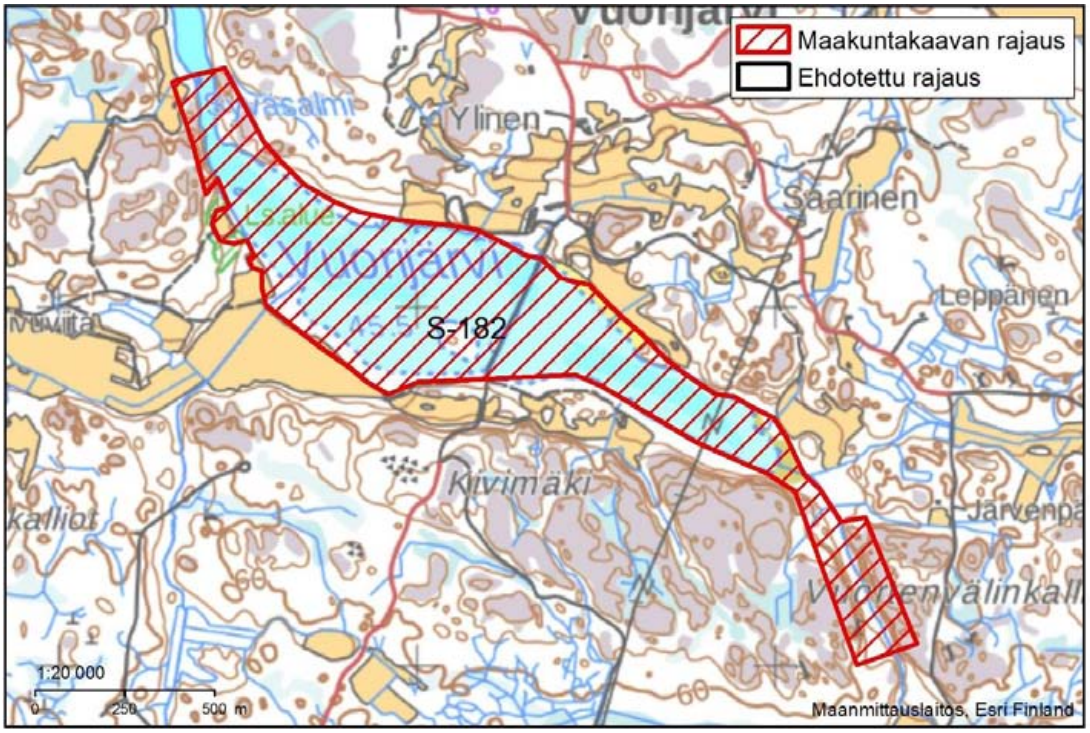
Suurin osa luhdista on viiltosaravaltaisia luhtia, joiden lomassa on monilajisempia mosaiikkiluhtia. Useimmista umpeenkasvaneista järvistä poiketen järviruokokasvustoja on Vuorijärvellä vähän. Kelluslehtisten vallitsemilla vesialueilla on myös järvikorte ja -kaislakasvustoja. Kasvillisuus on reheville rantaluhdille tyypillistä, kuten pohjanrantakukka, ranta-alpi, terttualpi, kurjenjalka, kilpukka, pohjanlumme, keiholehti, sarjarimpi, mesiangervo, rantapalpakko ja leveäosmankäämi. Saroista runsaita ovat viiltosaran ohella muun muassa pullosara, luhtasara ja jouhisara.

Linnustotiedot ovat valitettavan puutteellisia. Vähäisten tietojen perusteella järvellä pesii vielä ainakin laulujoutsen, kurki, tavi, sinisorsa, telkkä ja taivaanvuohi. Rantametsissä lisäksi nuolihaukka ja metsäviklo. Vuorijärvellä aiemmin pesineiden haapanan (VU), jouhisorsan (VU), tukkasotkan (EN) ja pikkulokin pesinnöistä ei ole tietoa. Järven umpeenkasvu on edennyt 1990-luvun jälkeen huomattavasti, joten ainakin kokosukeltajien voi olettaa kohteelta kadonneen.

Vuorijärvi voisi olla merkittävä lintuvesi, mikäli vedenpintaa nostettaisiin ja tehtäisiin muitakin lintuveden tilaa kohentavia toimia. Kohteen karttarajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1).

Taulukko 1. Vuorijärven luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	3	**Rajaus**	
Siikainen, Vuorijärvi	alaluokat	3.3	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-182	muutostila	2	umpeenkasvu	4
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-182	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		eläintieteellinen	3
709	heikkenevä	-	vaatii lisäselvityksiä	12
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 63 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4	
Lisätiedot: Umpeenkasvanut lintujärvi. Edustavia ja laajoja saravaltaisia rantaluhtia. Linnustotiedot ovat puutteellisia, mutta oletettavasti lajisto on taantunut umpeenkasvun myötä.				

Kartta 1. Vuorijärven (S-182) rajaus.

Kuva 2. Isoluodon lehtosaari Vuorijärven keskellä.

Kuva 3. Kuva padolta kaakkoon.

Kuva 1. Pohjoislaiteella karu ja ravinteinen suotyyppi kohtaavat.

Lehtisenkeidas SL-2070

Lehtisenkeitaan pikkusuo sijaitsee Pyntäisten kylällä Siikaisten kuntakeskuksesta runsaat viisi kilometriä koilliseen. Suon reunoista on ojitettu alle puolet ja suon pohjoisosa onkin vesitaloudeltaan varsi hyvin säilynyt. Luoteiskulmalla on karua kalliomaata kilpikaarnamäntyineen. Kallioiden syrjässä näkyy selvää pohjavesivaikutusta ja kohteelta löytyy lähteisyyttä ilmentäviä lajeja. Lisäksi suo laiteen lähdeluhdalla esiintyy muutamia harvinaisia kasveja.

Pohjoisreunan pohjavesivaikutteisen alueen länsilaidalla on mesotrofinen saranevajuotti. Kohteen rehevimmällä alueella aivan maantien tuntumassa on lähteistä luhtanevakorpea sekä kapealti mesotrofista sarakorpea. Luhtanevakorvessa on paikoin koivulettonevan piirteitä. Muu osa suosta on karua rahkarämettä, joka on paikoin nevamaisempaa lyhytkorsirämettä. Reunat ovat isovarpu- ja tupasvillarämettä. Reunarämeistä on säilynyt luonnontilaisena vain pieni osa.

Tavanomaisten suolajien lisäksi Lehtisenkeitaalla on huomattava määrä vaateliaita kasvilajeja, kuten kaarlenvaltikka, *Pedicularis sceptrum-carolinum* ja äimäsara, *Carex dioica*. Muuta lajistoa pohjoisosan lähteisellä ja hetteisellä suonlaiteella on juolukkapaju, korpipaatsama, maariankämmekkä, järvikorte, peltokorte, suokorte, raate, järviruoko (runsaasti), kataja, villapääluikka, jouhisara, tähtisara, pullosara, riippasara, jouhivihvilä ja viitakastikka. Luhtanevakorven puusto on ryteikköistä. Hieskoivu ja harmaaleppä ovat runsaita. Sekapuustona kasvaa mäntyjä ja pihlajia. Pensaista tuhka- ja kiiltopaju ovat runsaita. Lisäksi korpipaatsamaa ja

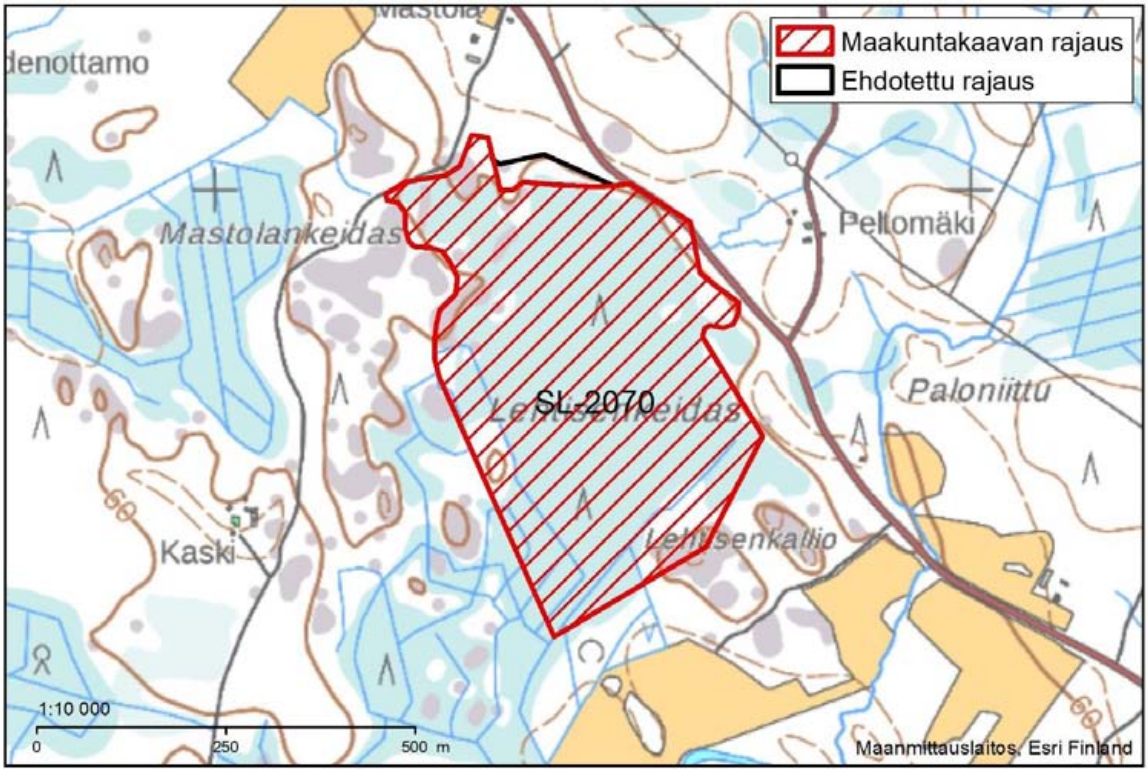
juolukkapajua harvakseltaan. Jokunen katajakin on ilmentäen lettoisuutta. Sammallajistossa esiintyy muun muassa rimpi- ja hetesirppisammal sekä korpilehvä- ja kiiltolehväsammal.

Lehtisenkeitaan suoluontotyypeistä sara ja luhtaneva sekä isovarpu- ja tupasvillarämeet ovat vaarantuneita (VU). Pohjavesivaikutus on pohjoislaiteella niin suuri, että suon voi tulkita lähdesuoksi. Lähdesuot sisältyvät lähdeluontotyyppiin lähteiköt, jotka ovat erittäin uhanalaisia (EN).

Karttarajausta esitetään tarkennettavaksi lisäämällä rajauksen pohjoisosaan pieneltä osin aiemmin ulkopuolelle jäänyttä luhtanevakorpea (kartta 1).

Taulukko 1. Lehtisenkeitaan luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Siikainen, Petkele	alaluokat	2.4, 2.4, 7	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-2070	luonnontila, muutostila	1, 2	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		erikoisuus	7
725	vakaa, heikkenevä	=, -	uhanal. luontot. ja -lajit	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 19 ha, **uusi:** 19 ha	maakuntakaava	12	1, 4, 29, 83	
Lisätiedot: Karu pikkusuo. Suon pohjoislaiteella lähteisyyttä. Neljä vaarantunutta (VU) suoluontotyyppiä ja yksi erittäin uhanalainen (EN). Edustavia kasvilajeja; mm. kaarlenvaltikka, *Pedicularis sceptrum-carolinum*.				

Kartta 1. Lehtisenkeitaan (S-2070) rajaus.

Kuvat 2-4. Lehtisenkeitaan suoluonnon vaihtelua.

Kuvat 5-7. Kalliosaarekkeet ovat karuja. Pohjoisosan ryteikköisessä luhtanevakorvessa järviruoko, *Phragmites australis*, on runsas.

Kuva 1. Jouhisaravaltainen nevalaikku vaihettuu rämeeseen.

Ristikosken lännenpuoleiset suolähteet SL-2069

Kohde sijaitsee Siikaisten kuntakeskuksen länsipuolella noin kymmenen kilomerin päässä Pyntäisen kylän tuntumassa. Suo on ojittamaton ja viettää etelään. Kohde on enimmäkseen puustoista isovarpurämettä ja pieneltä osin vähäpuustoisempaa kanervarahkarämettä. Aivan kohteen etelälaidassa on pohjavesivaikutusta. Muutamalla paikalla lähdevesi muodostaa avovesipintaakin, vaikka valtaosin pohjavesi virtailee hetteikön alla.

Suon reunat rajauksen tuntumassa on ojitettu ja kuivattavat reunarämeitä. Kaakkoiskulman saraiset tupasvillarämeet ja -korvet ovat muuttumatilassa ja osin turvekankaita. Lisäksi puustokin on näissä talousmetsänä hoidettua. Samoin länsireunan isovarpurämeen reuna on kapealti muuttunut. Länsireunaa ja pohjoisosan kivennäismaita on avohakattu osin rajauksen sisältä. Suurin osa isovarpurämeistä on kuitenkin luonnontilaisia ja edustavia. Suon keskiosa on luonnontilaisen kaltaista, koska pohjoisreunalla ei ole ojia ja suo alkaa suoraan pohjoislaiteen kivennäismaasta.

Pohjavesivaikutuksesta huolimatta lähteisen alueen kasvillisuus ei ole kovin rehevää. Suotyypiltään alue on mesotrofista saranevaa ja sekin rajoittuu vain lähelle pohjaveden purkautumisalueita. Saraisten laikkujen reunoilla on luhtanevaisia ja lettorämemäisiä piirteitä, mutta aitoa lettoa ne eivät ole. Kohde on tältäkin kohtaa hitaasti taantumassa. Kohteen luonnontilaisen kaltaisista luontotyypeistä vaarantuneita (VU) ovat isovarpuräme ja saraneva. Lähdesuot sisältyvät lähdeluontotyyppiin lähteiköt, jotka ovat erittäin uhanalaisia (EN).

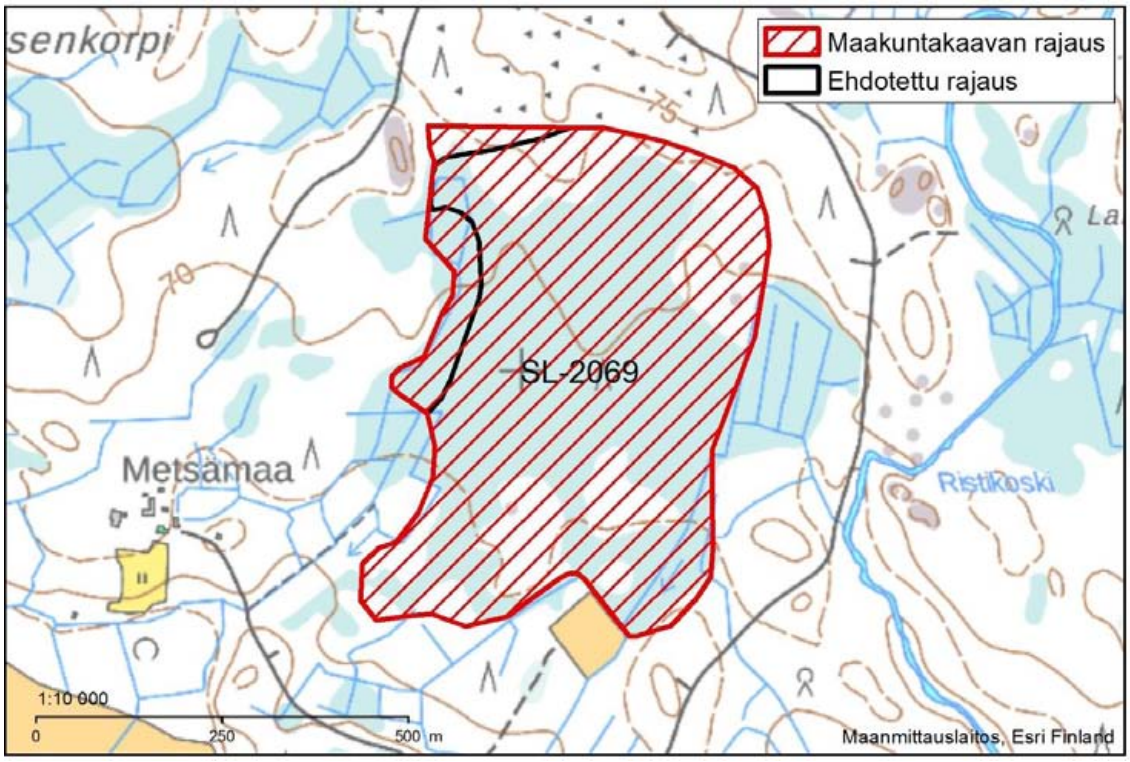
Karun suolajiston ohella etelälaidan rämeiden vaateliaampia kasveja ovat juolukkapaju, kiiltopaju, korpipaatsama, maariankämmekkä, järvikorte, raate, tähtisara, jokapaikansara, jouhisara, juurtosara, pullosara, äimäsara ja jouhivihvilä. Sammalista heterahkasammal ja hetealvesammal.

Kohteen rajauksesta esitetään poistettavaksi luonnonarvoiltaan vähäisiä ja avohakattuja suon reunojen kivennäismaita ja turvekankaita (kartta 1).

Taulukko 1. Ristikosken suolähteiden luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Siikainen, Pyntäinen	alaluokat	6	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-2069	luonnontila, muutostila	1, 2	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanal. luontot. ja -lajit	7
730	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 27 ha, **uusi:** 25 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4	

Lisätiedot: Karu pikkusuo. Suon etelälaiteella on lähteisyyttä.
Kaksi vaarantunutta (VU) ja yksi erittäin uhanalainen (EN) suoluontotyyppi.

Kartta 1. Ristikosken lännenpuoleiset suolähteet (SL-2069) rajaus.

Kuva 2. Isovarpurämeet ovat luonnontilaisia.

Kuvat 3. Eteläreunan suota. Pohjavesisilmäke ja rahkainen pohjavesirimpi rämeen keskellä.

Kuva 1. Vuorijärven rantalehtoa suojellun alueen reunalla.

Vuorijärven lehto sekä Jokivarren lehdot sl-478

Maakuntakaavan kohteeseen sisältyy kolme keskenään erilaista lehtomaista kuviota. Pohjoisin lehto on suojeltu kokonaan, eikä sitä tutkittu vuonna 2019. Keskimmäinen lehto järven rannassa on myös osittain suojeltu. Eteläisin puronvarsikohde on edelleen toteuttamatta.

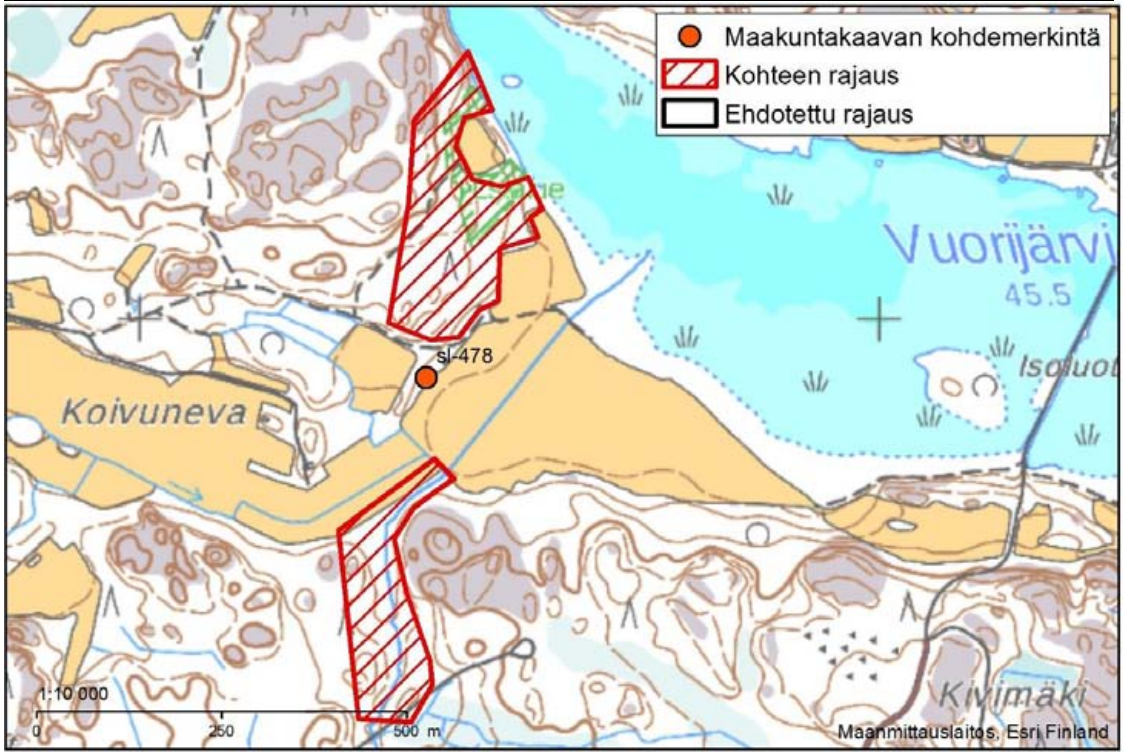
Eteläinen kivikkoinen puronvarren lehtokohde on säilynyt alle kolmasosaltaan eteläpäästään. Kohteen länsireuna on hakattu koko matkalta. Puronvarsilehtoa on säästynyt vain noin 100 metrin matkalta. Kohteen pohjoispää on hakattu aivan viime aikoina puronvarteen asti. Säästyneellä osalla on osin vaateliastakin lehtolajistoa, kuten näsiä, mustakonnanmarja, lehtopalsami ja kotkansiipi. Muuta lajistoa edustavat mustaherukka, taikinamarja, lehtokorte, lehtonokkonen, nuokkuhelmikkä, kevätlinnunherne, soreahiirenporras, kurjenkello, sinivuokko, korpikaisla, syyläjuuri, näsiä, sudenmarja, lehtovirmajuuri, korpiorvokki ja lehtoarho. Puusto koostuu enimmäkseen harmaalepistä, joista osa on lahoja. Avohakatun alueen palautuminen sulkeutuneeksi lehdoksi kestänee varsin pitkään. Havumetsävyöhykkeen puronvarret ovat luontotyypiltään erittäin uhanalaisia (EN).

Vuorijärveen rajoittuva kohde on suojelualuetta rantaan ulottuvalta osaltaan. Suojellulla alueella on lehmuksia ja huomattava määrä järeitä haapoja. Metsälehmus, *Tilia cordata,* on täällä levinneisyysalueensa luoteisrajalla. Lahopuuta on kuviolla kohtalaisesti. Lehto on enimmäkseen kuivahkoa tuoretta keskiravinteista lehtoa. Ylempänä rinteessä on lehtomaista kangasta. Suojellun alueen ulkopuolella kohteen metsiä on hoidettu enimmäkseen talousmetsinä. Aivan suojelualueen länsireunan tuntumassa on pienialaisesti luonnontilaisen kaltaista järeäpuustoista lehtomaista kangasta ja hieman lahopuutakin. Kasvilajistossa esiintyy tuoreiden lehtojen tyyppikasveja. Tuoreet keskiravinteiset lehdot ja lehtomaiset kankaat ovat vaarantuneita (VU) luontotyyppejä.

Kohteen rajaukseen ei tässä esitetä muutoksia, vaikka luontoarvot ovatkin kärsineet huomattavasti. Ravinteisella alustalla osa lehtolajistosta palautunee ajan kuluessa, mikäli kohde saa kehittyä rauhassa (kartta 1). Vaihtoehtoisesti puronvarsikohde voidaan poistaa kokonaan kaavasta. Puronvarret ovat myös metsälain 10 § suojaamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä.

Taulukko 1. Vuorijärven lehto sekä Jokivarren lehdot-kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Siikainen, Vuorijärvi	alaluokat	1.2, 6	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-478	luonnont., muutost., tuhoutunut	1,2,3	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-478	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalainen luontotyyppi	8
708	vakaa, heikkenevä	=, -		
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 7 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4	
Lisätiedot: Kaksi lehtokohdetta. Lehtoinen puronvarsi avohakattu ja lehto pääosin tuhoutunut. Kaksi vaarantunutta (VU) ja yksi erittäin uhanalainen luontotyyppi (EN). Luonnontila on puronvarressa valtaosin menetetty.				

Kartta 1. Vuorijärven lehto sekä Jokivarren lehdot -kohteen (sl-478) rajaus.

Kuva 2. Puronvarren rehevää kasvustoa. Puro oli kesällä 2019 hyvin kuiva.

Kuvat 3-5. Kivikkoista puronvartta. Rantalehtokohteen nuoria metsälehmuksia, *Tilia cordata.*

Kuvat 6-8. Eteläisimmän osa-alueen puronvarsilehto on vastikään avohakattu. Aukko on heinittynyt ja lehtokasvit kadonneet.

Kuva 1. Suon kauniita käkkyrämäntyisiä kalliosaarekkeita.

Ylinenkeidas S-2073

Ylinenkeidas sijaitsee noin 15 kilometriä Siikaisten kuntakeskuksesta kaakon suuntaan, Honkakosken ja Leväsjoen välisen tien varrella Petkeleen kylän eteläpuolella. Karu ja osin äärikaru suo on säilynyt pääosin luonnontilaisen kaltaisena, vaikka sen reunoja onkin ojitettu. Ojituksia on suon ympärillä kaikkialla muualla paitsi kallioisella lounaislaidalla. Suo alkaa suoraan kauniiden kalliomänniköiden syrjästä. Ylinenkeidas on maisemallisesti edustava.

Suon kaakkoisosa on karua lyhytkorsinevaa. Luoteisosassa on parin hehtaarin kuljuneva, jonka sisällä on pari suurempaa avovetistä rimpeä. Kuljuneva on kauttaaltaan vähäpuustoisen karun lyhytkorsirämeen ympäröimä. Rämemättäät ovat kehittymättömät ja kermirakenne on katkonainen, mutta silti erottuva. Länsireunalla on säilynyt hieman muuttunut luonnontilaisen kaltainen isovarpurämelaikku. Muutoin reunarämeet ovat muuttumia tai turvekankaita.

Kallioiset suosaarekkeet ovat luonnontilaisia kilpikaarnaisine käkkyrämäntyineen. Kohteen reuna-alueiden kalliometsiä on käsitelty enemmän talousmetsinä, mutta osa kallioiden lakimetsistäkin on edelleen luonnontilaisia.

Suon kasvillisuus on tavanomaista karujen soiden lajistoa, kuten tupasvilla, tupasluikka, leväkkö, valkopiirtoheinä, mutasara ja rahkasara. Lyhytkorsinevan ja suurimpien rimpien laiteilla on hieman jouhisaraa. Linnustotiedot ovat puutteellisia. Pesimälajistoon kuuluu ainakin kuovi, kapustarinta, liro ja teeri.

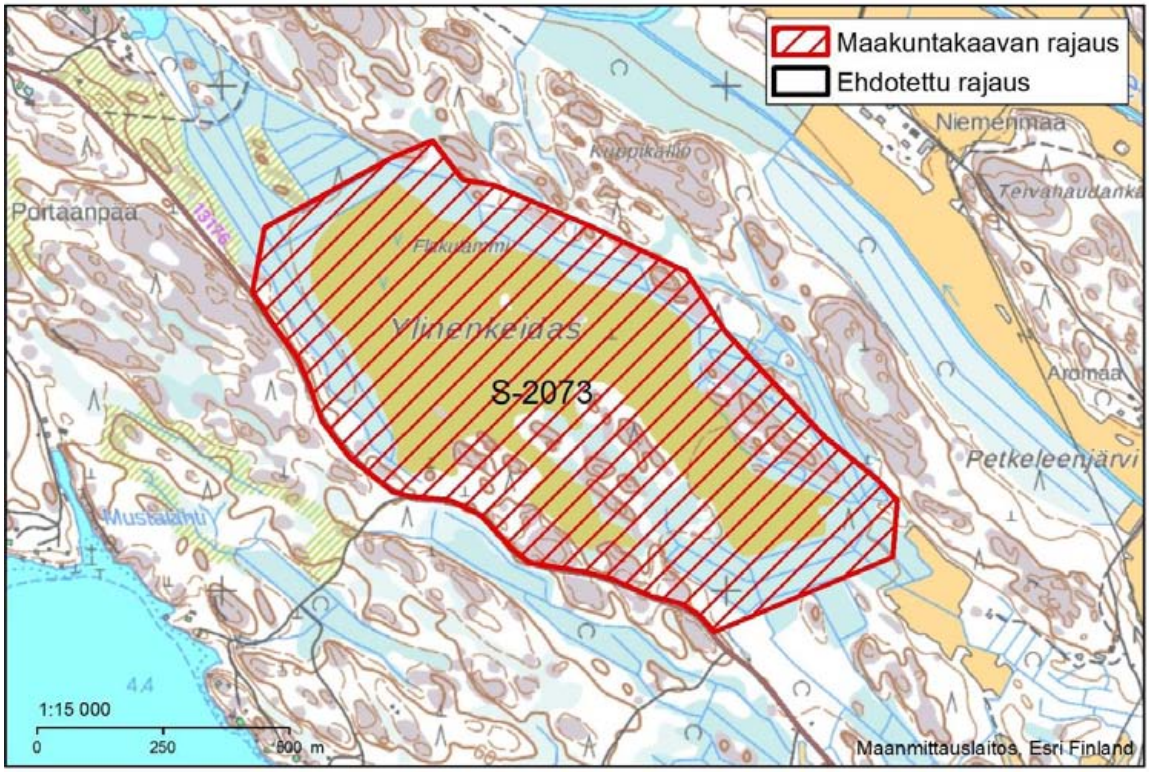
Luontotyypeistä isovarpu- ja lyhytkorsiräme sekä minerotrofinen lyhytkorsineva ovat vaarantuneita (VU). Kohteen lyhytkorsineva sijoittuu tosin oligo- ja ombrotrofian rajalle.

Suon vesitalous on säilynyt yllättävän hyvänä reunaojituksista huolimatta. Osa ojista on jo umpeutumassa, mutta ojat johtavat edelleen vettä. Kohteen luonnontilaa olisi mahdollista kohentaa pienelläkin ennallistuksella. Ylinenkeidas sijaitsee monimuotoisella alueella Leväsjoen ja Valkjärven välisellä kannaksella, eikä lähellä ole muita näin laajoja ja hyvin säilyneitä soita. Kohteella on lisäksi suuri merkitys alueen viimeisten ojittamattomien suolaikkujen kytkeytyneisyyden näkökulmasta. Kohteen rajaukseen ei esitetä muutoksia (kartta 1). Pitkälti luonnontilaisen ja edustavan suon kaavamerkinnäksi suositellaan SL.

Taulukko 1. Ylinenkeidas -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Siikainen, Petkele	alaluokat	7	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-2073	luonnontila, muutostila	1, 2	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
733	vakaa, heikkenevä	=, -	uhanal. luontotyypit	8
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 68 ha	maakuntakaava	12	1, 4, 29	

Lisätiedot: Maisemallisesti edustava ja vesitaloudeltaan hyvin säilynyt vain reunoiltaan ojitettu karu suo. Kolme vaarantunutta (VU) suoluontotyyppiä.

Kartta 1. Ylinenkeidas -kohteen (S-2073) rajaus.

Kuva 2. Ylinenkeidas on karun kaunis.

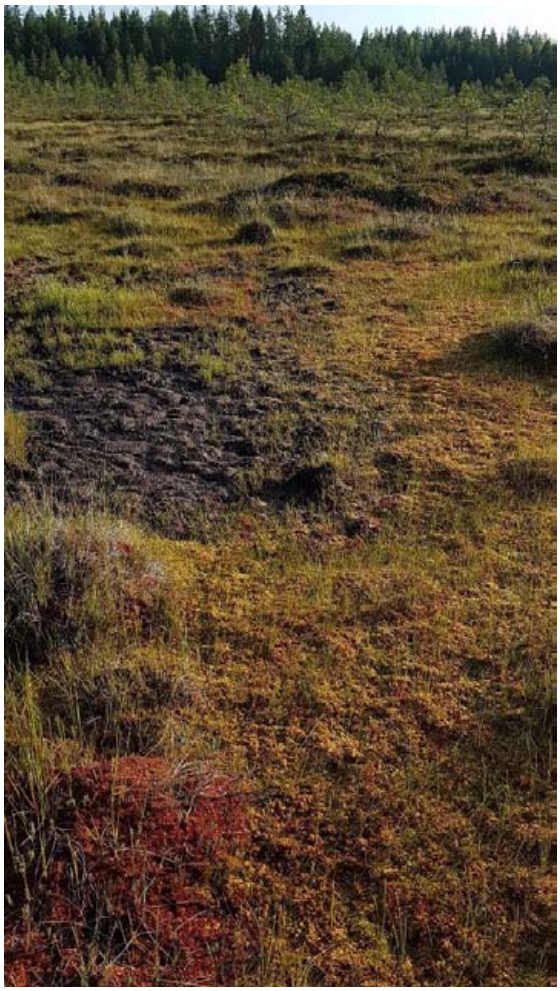

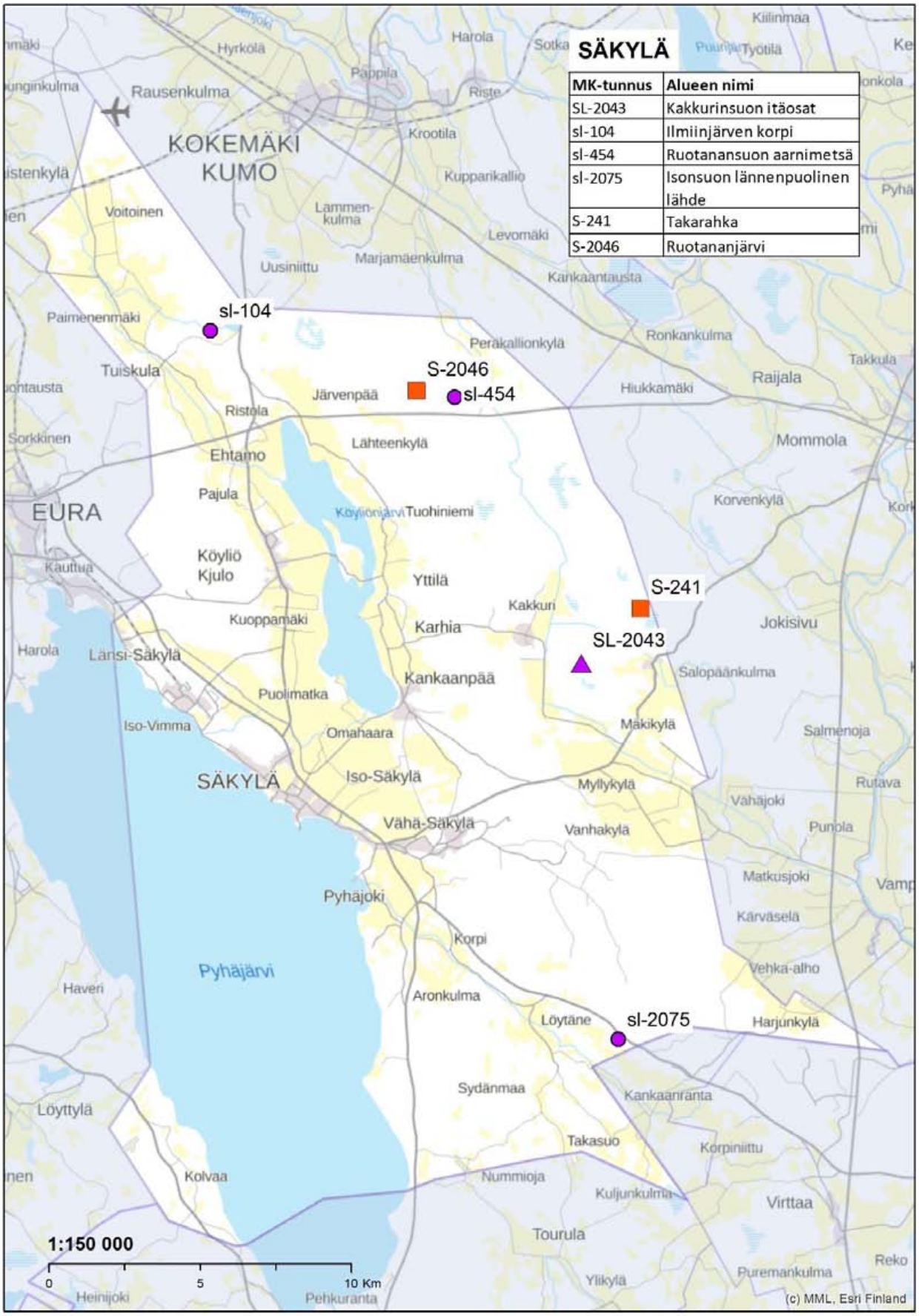
Kuvat 3-5. Suon avaraa keskustaa.

Kuvat 6-8. Luonnontilainen isovarpuräme on avoimen suon laidassa.

SÄKYLÄ
MK-tunnus | Alueen nimi
SL-2043 | Kakkurinsuon itäosat
sl-104 | Ilmiinjärven korpi
sl-454 | Ruotanansuon aarnimetsä
sl-2075 | Isonsuon lännenpuolinen lähde
S-241 | Takarahka
S-2046 | Ruotananjärvi
sl-104
S-2046
sl-454
S-241
SL-2043
sl-2075
KOKEMÄKI
KUMO
EURA
SÄKYLÄ
Rausenkulma
Harola
Riste
Krootila
Kupparikallio
Lammen-
kulma
Levomäki
Marjamäenkulma
Uusiniittu
Kankaantausta
Peräkallionkylä
Ronkankulma
Raijala
Takkula
Hiukkamäki
Mommola
Järvenpää
Ristola
Lähteenkylä
Ehtamo
Pajula
Köyliönjärvi
Tuohiniemi
Korvenkylä
Köyliö
Kjulo
Yttilä
Kakkuri
Karhia
Kuoppamäki
Jokisivu
Salopäänkulma
Kankaanpää
Puolimatka
Omahaara
Mäkikylä
Salmenoja
Iso-Säkylä
Myllykylä
Rutava
Vähäjoki
Vähä-Säkylä
Vanhakylä
Punola
Matkusjoki
Pyhäjoki
Kärväselä
Korpi
Vehka-alho
Pyhäjärvi
Haveri
Aronkulma
Löytäne
Harjunkylä
Sydänmaa
Kankaanranta
Löyttylä
Takasuo
Korpiniittu
Kolvaa
Nummioja
Kuljunkulma
Virttaa
Tourula
Puremankulma
Reko
Ylikylä
Heinijoki
Pehkuranta
1:150 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Kakkurinsuon luonnontilaista allikoiden ja kermien mosaiikkia.

Kakkurinsuon itäosat SL-2043

Köyliön Kakkurinsuon kohde sijaitsee Köyliönjärvestä itään Satakunnan vankilan Köyliön yksikön tuntumassa. Kakkurinsuon keidasräme on säilynyt pääosin luonnontilaisena huolimatta mittavasta turvetuotannosta, joka ulottuu aivan kohteen rajaan. Suon itä- ja pohjoisosa on otettu kokonaan turvetuotantoon. Paikoin tuotanto on jostain syystä levinnyt myös rajauksen sisäpuolelle. Lisäksi alueella on muutama pitkälle umpeutunut vanha suo-oja.

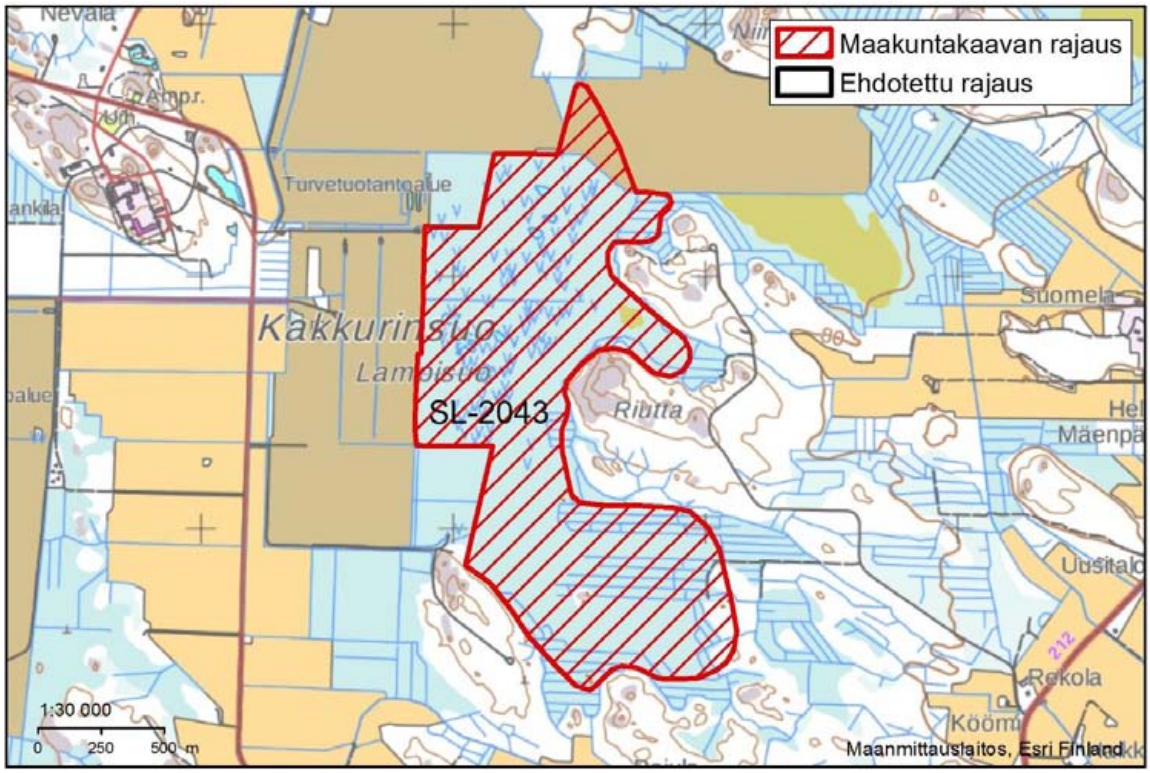
Suo on varsin karu, osin äärikaru, paksuturpeinen ja rahkainen keidasräme. Hyväpuustoisia ja pitkälle kehittyneitä isovarpu- tai kanervarahkarämeisiä kermejä on lähes koko alalla. Kermien väleihin on muodostunut huomattavan laaja kymmenien kauniiden kuljunevojen ja suolampien verkosto. Vesipintaisia allikoita lienee lähes sata. Lammista suuri osa täyttää vesilain määritelmän. Aivan kohteen länsireunassa kermimuodostus niukkenee ja vaihettuu karujen lyhytkorsinevojen kautta isovarpu- ja kangasrämeiksi, joista osa on luonnontilaisia. Isovarpurämeet ovat uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita (VU) ja kangasrämeet erittäin uhanalaisia (EN). Kasvillisuus on ombro- ja oligotrofisille soille tyypillistä ja niukkaa: valkopiirtoheinä, leväkkö, tupasvilla, tupasluikka, mutasara, riippasara, kanerva, suokukka, pitkä- ja pyöreälehtikihokki ja suomuurain. Linnustotiedot ovat varsin niukkoja, mutta pesimälajistoon kuuluvat ainakin liro, kapustarinta, teeri, telkkä ja tavi.

Turvetuotannon kuivattavat vaikutukset alkavat näkyvä vasta aivan tuotantoalueen rajalla, mikä on hämmästyttävää huomioon ottaen tuotantoalueen reunaojituksen syvyyden (kuva 4). Paikoin tuotantoa on jostain syystä osin rajauksen sisälläkin.

Kakkurinsuon SL-kohteen luonnontila on yllättävän hyvin säilynyt läheisestä intensiivisestä turvetuotannosta huolimatta. Rajaus esitetään pidettäväksi ennallaan (kartta 1). Tulevaisuudessa turvetuotannon loppuessa kohteen reuna-alueiden vedenpinta tulisi nostaa lähemmäs suon pinnan tasoa. Nyt ero on useita metrejä ja uhkaa suon luonnontilaa sen poikkeuksellisesta säilyneisyydestä huolimatta.

Taulukko 1. Kakkurinsuon itäosat -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Säkylä, Köyliö, Kakkuri	alaluokat	6	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-2043	luonnontil., muutostila	1,2	reunan kuivuminen	8
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-2043	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		maisema	4
346	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 157 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 9, 39	
Lisätiedot: Laaja, pääosin luonnontilaisena säilynyt runsasallikkoinen keidasräme. Vesilain mukaisia alle hehtaarin luonnontilaisia lampia huomattava määrä. Uhanalaisia luontotyyppejä (VU ja EN)				

Kartta 1. Kakkurinsuon itäosat -kohteen (SL-2043) rajaus.

Kuva 2. Tiheitä riippasaran, *Carex magellanica,* kasvustoja suolammen rannalla.

Kuvat 3 ja 4. Luonnontilainen allikko. Turvesuon reunaojassa vedenpinta on yli kolme metriä suonpintaa alempana.

Kuva 5. Pitkälehtikihokki, *Drosera longifolia*, suomittari, *Arichanna melanaria, ja* valkopiirtoheinä, *Rhyncospora alba.*

Kuva 5. Kakkurinsuo on rahkainen.

Kuva 6. Aivan itäreunassa kermit loppuvat saavuttaessa ruopparimpiselle lyhytkorsinevalle.

Kuva 1. Korpi on runsaslahopuustoinen.

Ilmiinjärven korpi sl-104

Edustava korpikohde sijaitse Köyliön Tuiskulassa Ilmiinjärvestä lounaaseen vievän laskuojan varrella.

Korpi on muodostunut eteläpuolisen hiekkaisen harjanteen alapuoliselle tasanteelle. Korven pohjoislaidalla kulkee Ilmiinjärven kaivettu laskuoja. Korpi on monimuotoinen ja erittäin runsaspuustoinen. Ojittamaton korpi on sekä luhtainen että lähteinen. Lähdevaikutusta on erityisesti länsireunan tervaleppävaltaisessa notkossa. Luhtaisuutta esiintyy laajemminkin.

Läheisten ojitusten seurauksen itäreunan korpi on muuttunut turvekankaaksi, osin jo tuoreeksi keskiravinteiseksi käenkaali-oravanmarjatyypin lehdoksi (OMat). Muu osa korvesta on ruoholehtokorpea, pienialaisesti myös saniais- ja lähdelehtokorpea. Pienialaisesti kohteella on myös tervaleppäkorpea, joka täyttää luonnonsuojelulailla suojellun luontotyypin määritelmän. Kaikki lehtokorvet on luokiteltu Etelä-Suomessa erittäin uhanalaisiksi (EN).

Korpea on avohakattu maakuntakaavan rajauksen sisältä viime vuosina noin kolmen hehtaarin alalta aivan tervaleppäkorven tuntumasta.

Ilmiinjärven korven vanha puusto on erittäin järeä. Pääpuulajit ovat kuusi, rauduskoivu, harmaaleppä ja tervaleppä puulajisuhteiden vaihdellessa eri korvenosissa. Eri ikäistä lahopuuta ja keloja on huomattavan runsaasti sekä maapuina että pystyssä. Suurin osa on kuitenkin varsin vastikään kaatuneita.

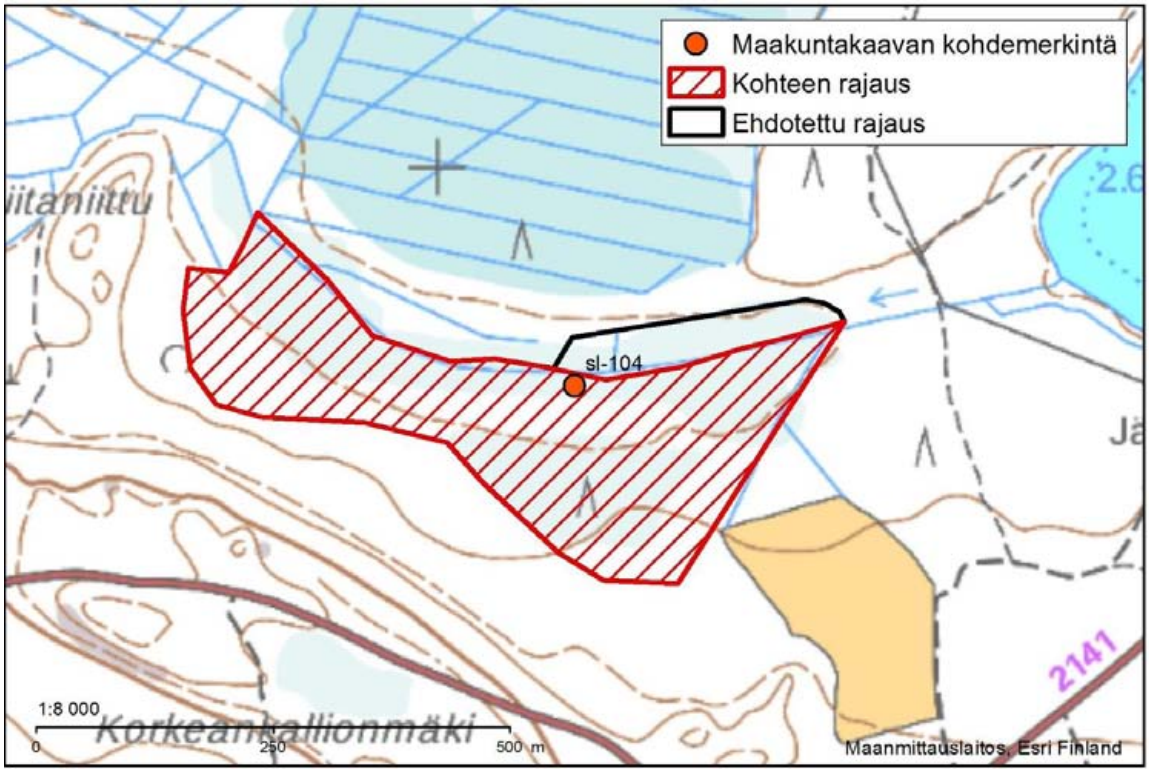
Kasvilajisto koostuu monipuolisesti sekä lähteisten että luhtaisten lehtojen ja lehtokorpien lajistosta, kuten lehtopalsami, soreahiirenporras, isoalvejuuri, metsäimarre, korpi-imarre, pallosara, korpiorvokki, korpikaisla, viitakastikka, korpikastikka, mesiangervo, nuokkutalvikki, korpipaatsama, punaherukka, lehtotähtimö,

lehtokuusama, sudenmarja, terttualpi, suovehka, rentukka, lehtovirmajuuri, mustakonnanmarja, lehtopalsami ja kevätlinnunsilmä.

Rajaus esitetään pidettäväksi pääosin ennallaan. Hakattua osaa ei esitetä poistettavaksi, koska alue on lähteistä ja rajautuu korven luonnoltaan arvokkaimpaan osaa. Alueen tulisi antaa metsittyä säästyneen alueen pienilmaston palauttamiseksi. Kohteen koilliskulmassa on tarvetta pienialaiselle laajennukselle lehdon ulottuessa alueen ulkopuolelle (kartta 1).

Taulukko 1. Ilmiinjärven korven luokittelu

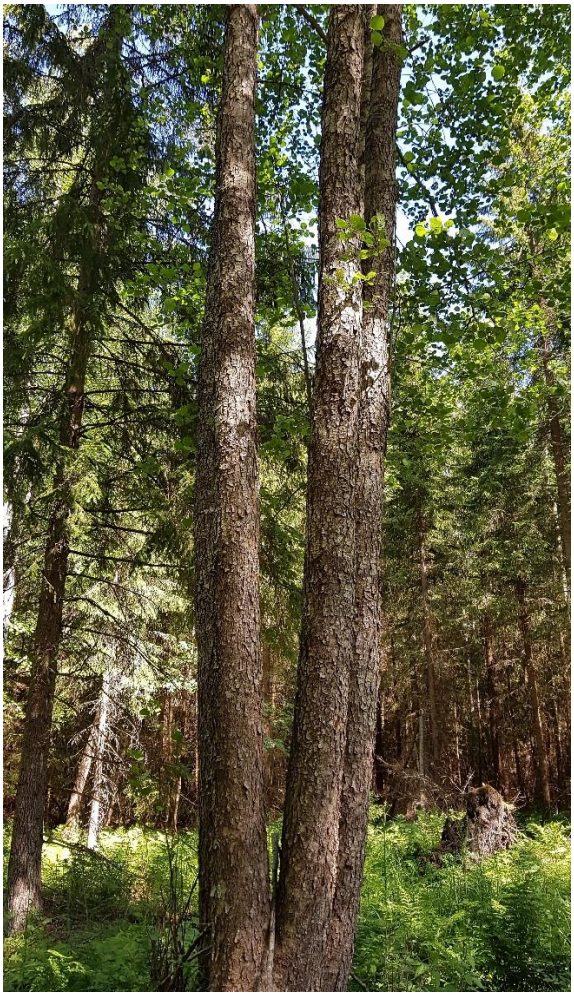
Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Säkylä, Köyliö, Tuiskula	alaluokat	2.4, 1.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-104	osin luonnontilanen	1, 2	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
sl-104	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalainen luontotyyppi	8
337	paraneva, vakaa	+,=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 8 ha, **uusi:** 11 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4	
Lisätiedot: Hakattua aluetta lukuun ottamatta poikkeuksellisen hyvin säilynyt lehtokorpi (EN). Paraneva lahopuustoisuuden suhteen, vaikka läheiset ojitukset kuivattavat osia korvesta.				

Kartta 1. Ilmiinjärven korven (sl-104) rajaus.

Kuva 2. Puusto on huomattavan järeää.

Kuvat 3 ja 4. Järeitä tervaleppiä. Lehtopalsami, *Impatiens noli-tangere* ja kevätlinnunsilmä, *Chrysosplenium alternifolium.*

Kuva 5. Lehtokorpea.

Kuva 6. Alueen itäosalle on kohdistunut avohakkuu.

Kuva 1. Ruotananjärvi on erämainen.

Ruotananjärvi S-2046

Erämainen Ruotananjärvi sijaitsee noin puolen kilometrin päässä valtatie 12:sta, sen pohjoispuolella Köyliönjärven itäpuolella. Suorantainen järvi on säilyttänyt varsin hyvin luonnontilansa huolimatta läheisen Ruotanansuon ojituksista. Järven vesi on tummaa ja humuksen värjäämää ilmeisesti sekä luonnostaan että metsäojitusten seurauksena. Järvi on suosittu lähivirkistysalue ja rantojen polkuverkosto on varsin käytetty.

Rannat ovat eteläpäässä isovarpu- ja kangasrämettä. Kaakkoisreunalla on edustavia, poronjäkäläisiä avokallioita. Järven rannan ainoa huvila sijaitsee kallioiden kupeessa, hieman kauempana rannasta. Länsireunaa ja koko pohjoisosassa kiertää muutaman metrin levyinen pinnamyötäisen soistumisen synnyttämä nevavyö, joka on paikoin jouhisaravaltaista saranevaa.

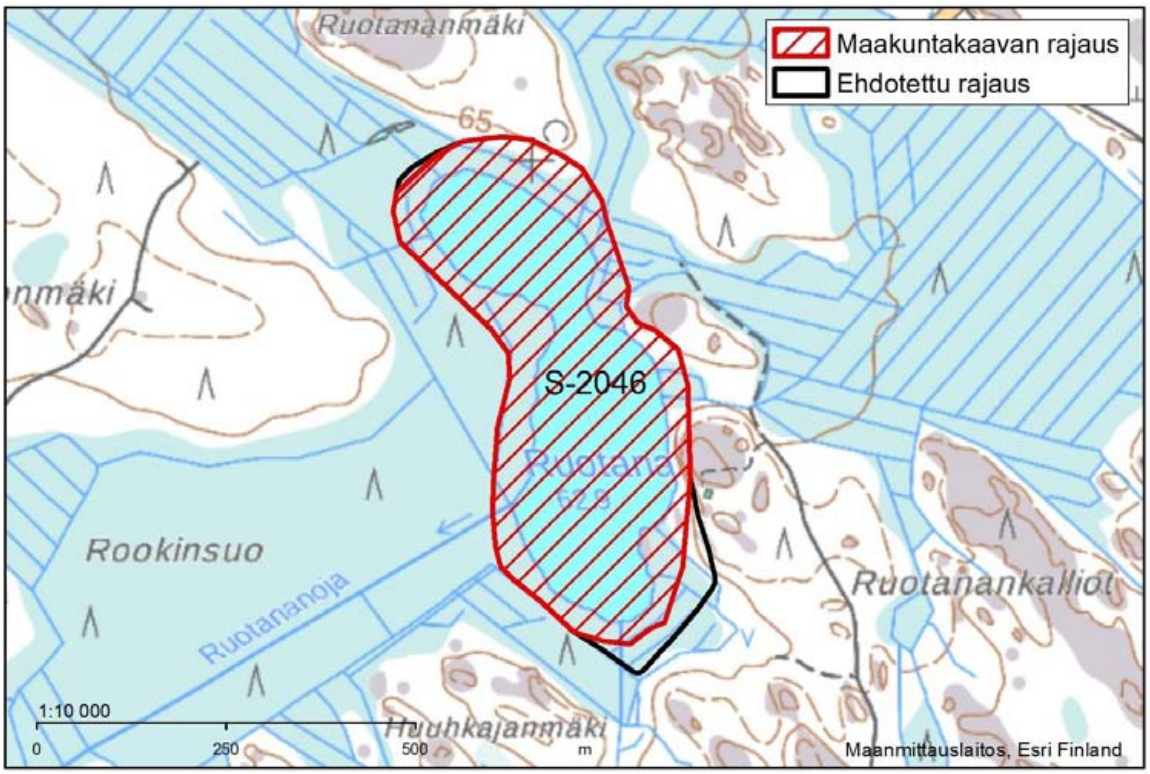
Aivan pohjoispäässä luhta- ja saranevalla on muuta suota edustavampaa meso-eutrofista kasvillisuutta, jossa piirteitä lettoisuudesta. Pohjoispään neva vaihettuu ojitetuksi luhtanevakorveksi kaavarajauksen reunalla ja edelleen muuttumavaiheen karummaksi rämeeksi. Sara- ja luhtanevat sekä isovarpurämeet ovat vaarantuneita (VU) luontotyyppejä.

Kasvilajistossa tavataan muun muassa maariankämmekkä, korpipaatsama, siniheinä, luhtavuohennokka, luhtakuusio, villapääluikka, järvikorte, järviruoko, raate, suoputki, vaalea-, jouhi-, juurto-, tähti-, hirssi- ja hernesara.

Rajaus esitetään pidettäväksi lähes ennallaan. Pohjois- ja eteläpäässä rajaus on rannan tuntumassa varsin tiukka ja näiltä osin aluetta tulisi hieman laajentaa (kartta 1). Kaavamerkinnäksi suositellaan SL kohteen erämaisuus ja hyvä luonnontila huomioon ottaen.

Taulukko 1. Ruotananjärven luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	3	**Rajaus**	
Säkylä, Köyliö	alaluokat	2, 7	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-2046	luonnontilaisen kaltainen	1	ojitus	1
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-2046	itsestään, ei tarvetta	1, 0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		virkistys	9
350	vakaa	+,=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 15 ha, **uusi:** 16 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4	
Lisätiedot: Luhta- ja saraneva sekä isovarpuräme ovat vaarantuneita (VU) luontotyyppejä**.** Erämaisuus, luonnontilaisuus ja vaatelias kasvilajisto kohottavat alueen arvoa.				

Kartta 1. Ruotananjärven -kohteen (S-2046) rajaus.

Kuva 2. Järven ainoa rantakallio löytyy kaakkoisrannalta.

Kuvat 3 ja 4. Luoteisrannan kallioita.

Kuva 5. Pohjoispään mesotrofista luhta- ja saranevaa.

Kuva 1. Lähteensilmä hetteikössä.

Isosuon lännenpuolinen lähde sl-2075

Lähteikkö sijaitsee aivan maantientien varressa. Lähteiköstä alkaa lyhyt puro, joka laskee kaivettuna ojana Luvissanojaan. Oja on lähdepuron kaltainen, erittäin runsastuottoinen ja pohjavettä virtaa hiekkapohjalla huomattavan vuolaana. Lähteitä ja niiden lähiympäristöä voidaan pitää luonnontilaisen kaltaisena. Löytyypä hetteiköstä yksi avovetinen lähteensilmäkin. Tihkupintoja ja sammaleisia hetteikköjä on alueella laajalti.

Kohderajauksen sisään on osunut hakkuita, joista osa on hieman vanhempia, mutta luoteisreunalla ja länsilaidalla on varsin tuoreet avohakkuualat. Muutoin puusto on kuusivaltaista, paikoin iäkästä ja lahopuutakin löytyy. Puron ja ojanvarren kaakkoispuolinen kuvio on nuorta kuusivaltaista, juuri taimikkovaiheen ohittanutta mustikkatyypin kasvatusmetsää.

Puron ja ojan varresta löytyy kapealti hyväpuustoista, erittäin uhanalaista lehtokorpea (EN) ja hieman ulompaa kosteaa keskiravinteista lehtoa. Rajauksen tuntumassa kohteen eteläosan ojanvarressa on myös pienialainen lehtokorpikuvio. Metsätien luoteispuolella, alueen tuntumassa, on luonnontilaisen kaltaiset lähde ja lähdepuro. Alueella on myös varttunut kuusikko ja kohtalaisesti lahopuuta.

Kasvillisuus on monipuolisesti lähteisten lehtojen ja lehtokorpien lajistoa, kuten käenkaali, käenkukka, korpiimarre, lehtokorte, purolitukka, kevätlinnunsilmä, mustaherukka, hiirenporras, leskenlehti, mesiangervo, suo-ohdake, isonäkinsammal, korpikastikka, tähtisara, mätässara, järvikorte, järviruoko, maariankämmekkä, lehtotesma, lehtotähtimö ja korpisara. Puustossa järeä tervaleppä ja raita sekä pensaista punaherukka.

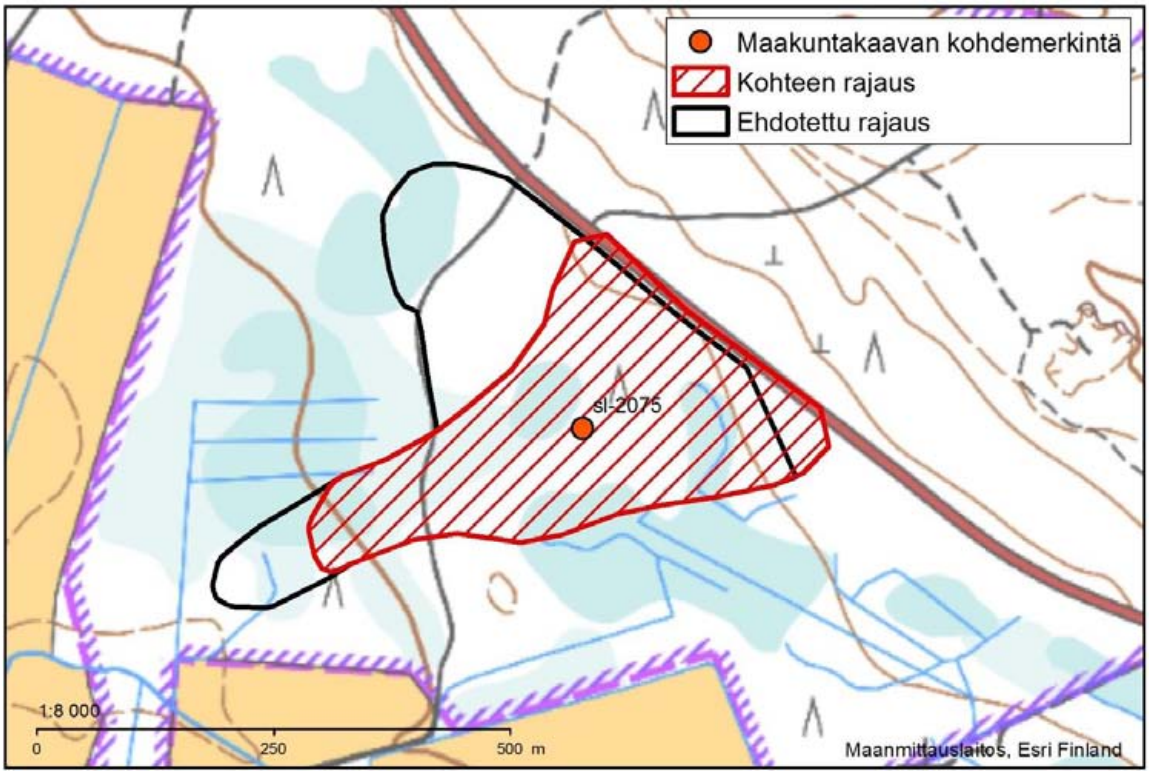
Kohteelta on havaintoja myös herttakaksikosta, *Neottia cordata* ja korpinurmikasta, *Poa remota,* joita vuoden 2019 kartoituksessa ei tavattu.

Vaateliainta lajistoa edustavat luonnonsuojelulailla erityisesti suojeltavat lajit. Erityisesti suojeltavia ovat erittäin uhanalainen lähdesara, *Carex paniculta* (EN) ja harsosammal, *Trichocolea tomentella,* (VU). Harsosammalen esiintymisalue on poikkeuksellisen laaja; kolmella eri kohtaa lajia on yhteensä useiden neliömetrien alalla. Lisäksi kohteella esiintyy vaarantunut (VU) ryytisammal, *Geocalyx graveolens*.

Kohteen rajausta esitetään tarkistettavan siten, että aivan tien penkalta ja länsireunasta rajataan hakattua ja muutoinkin heikompilaatuista elinympäristöä pois. Lisäystarvetta on kohteen etelärajan lehtokorven sekä luoteisreunan lähteen ja lähdepuron liittämiseksi alueeseen (kartta 1). Luoteiskulman ojan varteen hakattu osa tulisi jättää suojaamaan ajallaan palautuvaa lehtoa.

Taulukko 1. Isonsuon lähteen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	6	**Rajaus**	
Säkylä, Köyliö	alaluokat	6.1,6.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-2075	luonnon- ja muutostila	1, 2	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
av-1	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalainen lajisto	8
747	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 9 ha, **uusi:** 13 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 41	
Lisätiedot: Uhanalaista lajistoa ja luontotyyppejä. Hakkuut ja ojitus heikentävät kohteen luonnontilaa. Erityisesti suojeltavat harsosammal (VU), *Trichocolea tomentella* ja lähdesara (EN), *Carex paniculata.*				

Kartta 1. Isonsuon lännenpuolinen lähde -kohteen (sl-2075) rajaus

Kuva 2. Erityisesti suojeltavan ja vaarantuneen harsosammalen (VU), *Trichocolea tomentella, kasvustot ovat laajoja.*

Kuva 3. Lähteikön kuusivaltaista hetteistä korpea.

Kuva 4. Ojanvarren lehtoa.

Kuva 1. Takarahkan puutonta nevaa.

Takarahka S-241

Takarahka on laaja keskusosiltaan ojittamaton, mutta reunoiltaan pääosin ojitettu karu keidassuo. Alueella on pitkospuista ja muista retkeilyrakenteista päätellen kohtalaisesti virkistyskäyttöä.

Valtaosa avosuosta on karua lyhytkorsinevaa ja matalakermistä keidas- ja lyhytkorsirämettä. Paikoin reuna-alueilta ja saarekkeiden tuntumasta löytyy kuitenkin keskiravinteisia, ruohoisia saranevoja. Saranevat ja lyhytkorsirämeet ovat vaarantuneita (VU) luontotyyppejä.

Sonniluoto on luonnontilaisen suon metsäsaareke, jonka tuntumassa on laajahko luonnontilaisen isovarpurämeen ympäröimä oligo-mesotrofinen kalvakkasaraneva, jonka reunassa on pienialainen hieskoivuvaltainen luhtanevakorpi. Saranevakuvioita löytyy myös suon luoteis- ja koillisreunoilta.

Ruohoisten neva-alueiden kasveja ovat muun muassa maariankämmekkä, jouhisara, järviruoko, juurtosara, pullosara, rätvänä, raate, leväkkö, tupasvilla, kurjenjalka, mutasara, juolukkapaju, tuhkapaju, rimpivesiherne. Lyhytkorsinevoilla ja rahkaisilla rämeillä luontotyypeille tavallisia kasveja, kuten tupasvilla, tupasluikka, vaivaiskoivu, valkopiirtoheinä, suokukka, leväkkö, rahkasara, mutasara ja pyöreälehtikihokki.

Linnustossa esiintyy metso, teeri, sääksi, kapustarinta 2 paria, kurki, töyhtötiainen (VU) ja hömötiainen (EN).

Takarahka on harvinaisen hyvin säilyttänyt luonnontilansa, vaikka reunat on joskus ojitettu. Hidasta kuivumista kuitenkin tapahtuu, kuten muillakin vastaavilla soilla.

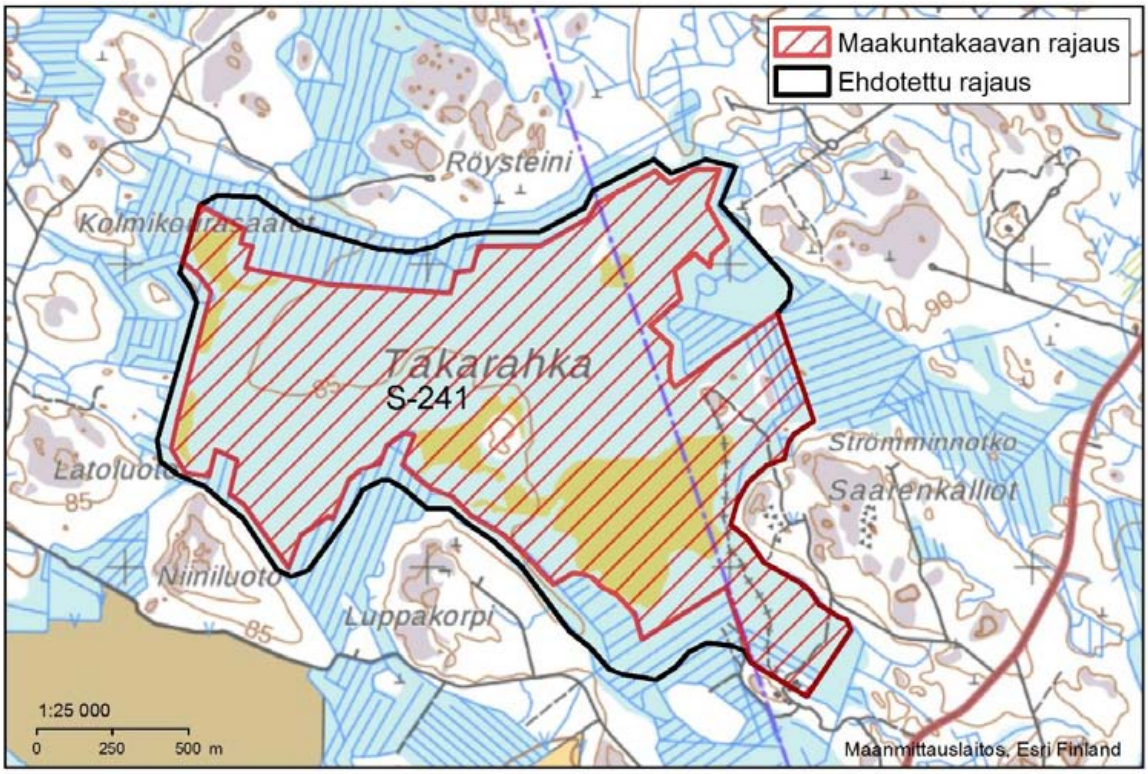
Suo on tärkeä lähialueen soiden kytkeytyneisyyden kannalta ja se on yhteydessä viereisiin Kiima- ja Kakkurinsuohon.

Kaavamerkinnäksi esitetään SL vastaamaan kohteen arvoa. Rajausta ehdotetaan tarkennettavaksi kattamaan reunarämeiden osalta suon vesitalouden kannalta tärkeät reunarämeet (kartta 1).

Taulukko 1. Takarahkan luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	2	**Rajaus**	
Säkylä, Köyliö	alaluokat	2.2, 2.4	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
S-241	luonnon- ja muutostila	1, 2	ojitus, hakkuu	1, 2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
S-241	itsestään, ennallistaen	1, 2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalainen lajisto	8
343	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 189 ha, **uusi:** 242 ha	maakuntakaava	12	1, 3, 4, 41	

Lisätiedot: Useita vaarantuneita suotyyppejä, kuten sara-, luhta- ja kalvakkanevoja.
Ojittamaton ja luonnontilansa hyvin säilyttänyt suo, jonka reunojen ojitus heikentävät hieman kohteen luonnontilaa.

Kartta 1. Takarahkan (S-241) rajaus

Kuva 2. Leväkkö on karuimpien osien nevapinnoilla paikoin runsas.

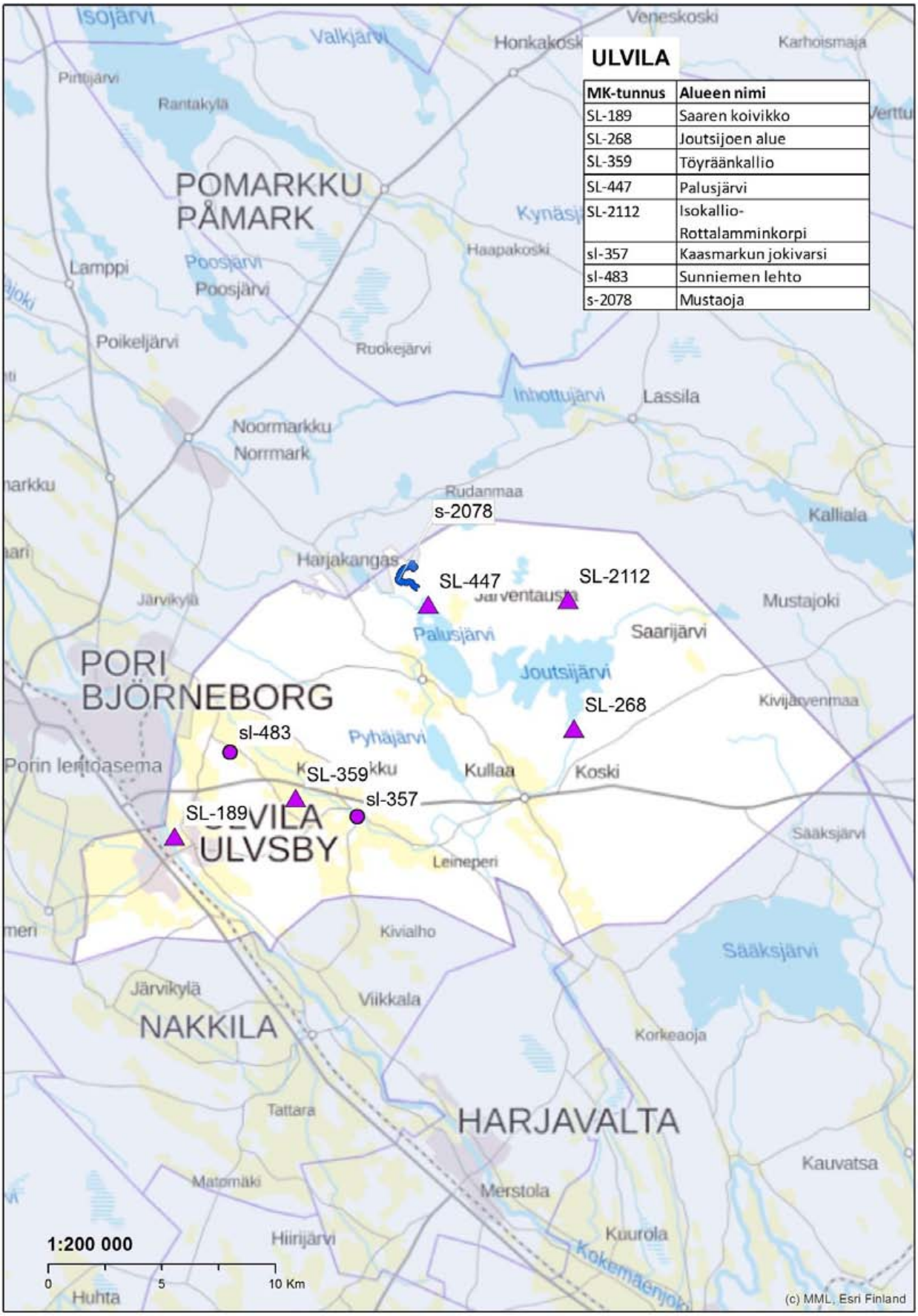
Kuva 3. Takarahkan hieskoivuista luhtanevaa. Jouhisara, *Carex lasiocarpa*, ja raate, *Menyanthes trifoliata* ovat runsaita.

Kuva 4. Sonniluodon edustan kalvakkasaranevaa.

Kuva 5. Sonniluodon edustan oligo-mesotrofista saranevaa.

ULVILA
MK-tunnus | Alueen nimi
SL-189 | Saaren koivikko
SL-268 | Joutsijoen alue
SL-359 | Töyräänkallio
SL-447 | Palusjärvi
SL-2112 | Isokallio-Rottalamminkorpi
sl-357 | Kaasmarkun jokivarsi
sl-483 | Sunniemen lehto
s-2078 | Mustaoja
POMARKKU
PÅMARK
PORI
BJÖRNEBORG
ULVILA
ULVSBY
NAKKILA
HARJAVALTA
Isojärvi
Valkjärvi
Honkakoski
Veneskoski
Karhoismaja
Pintsjärvi
Rantakylä
Kynäsjärvi
Haapakoski
Lamppi
Poosjärvi
Poosjärvi
Poikeljärvi
Ruokejärvi
Inhottujärvi
Lassila
Noormarkku
Norrmark
Rudanmaa
Kalliala
Harjakangas
Järvikylä
Mustajoki
Palusjärvi
Saarijärvi
Joutsijärvi
Kivijärvenmaa
Pyhäjärvi
Porin lentoasema
Kullaa
Koski
Leineperi
Sääksjärvi
Kivialho
Viikkala
Korkeaoja
Tattara
Kauvatsa
Matomäki
Merstola
Hiirijärvi
Kuurola
Huhta
1:200 000
0
5
10 Km
(c) MML, Esri Finland

Kuva 1. Tehtaankoski.

Kaasmarkun jokivarsi sl-357

Vanhan kulttuurimaiseman keskellä virtaava Ulvilan, Kaasmarkunjoen eroosiotörmäinen lähes yhtäjaksoinen koskijakso. Paikoin joki on kaivanut uomansa toista kymmentä metriä syvään raviiniin. Joenosalla on ollut kaksi vanhaa vesimyllyä, joista toinen on purettu ja toista on kunnostettu. Aluetta kiertää luontopolku. Lisäksi sillä on kulttuurimatkailu- ja virkistyskäyttöä.

Luonnoltaan jokivarsi on monimuotoinen ja sisältää useita kosteita, runsas- ja keskiravinteisia suuruoho- ja saniaislehtoja mm. käenkaali-mesiangervotyyppiä (OFiT) ja hiirenporras-isoalvejuurityyppiä (AthExpt). Paikoin eroosiorinteiltä tapaa myös tuoretta lehtoa. Lehtotyypit ovat joko vaarantuneita (VU) tai erittäin uhanalaisia (EN). Lisäksi alueen länsiosasta löytyy pienialainen tervaleppäkorpi (Lsl 29 §) sekä tulvivia luhtia ja niittyjä.

Kasvilajisto koostuu laajasta kirjosta vaateliasta lehtojen lajistoa; lehtopalsami, tesmayrtti, isoalvejuuri, kotkansiipi, lehtonurmikka, kevätlinnunsilmä, vuohenputki, isokäenrieska, lehtotähtimö, lehtotesma ja lehtovirmajuuri. Lehtojen ylispuusto on järeää harmaa- ja tervaleppää. Tuomi on runsas ja paikoin löytyy järeitä haapoja, kuusia ja hieskoivuja. Kulttuurilajistosta näkyvin on keltamo. Suurruohoniityillä ja luhdilla runsaita lajeja ovat mesiangervo, ruokohelpi, nokkonen, korpikastikka, leveäosmankäämi ja viiltosara. Kosteammilta paikolta ja vedestä löytyy muun muassa korpikaisla, keltakurjenmiekka, ulpukka ja suovehka.

Linnusto on rehevien lehtojen ja virtavesien tyyppilajistoa, kuten kultarinta, satakieli, lehto- ja mustapääkerttu. Koskipaikoilla tapaa rantasipin ja talvella koskikaran. Lahoa lehtipuuta on runsaasti, joten lehdot ovat soveliaita elinympäristöjä useille tikkalajeille

Koskijakso on useiden uhanalaisten kalojen lisääntymisaluetta. Kaasmarkunjoen koskissa lisääntyvät lohi ja taimen. Itämeren lohi, *Salmo salar* on vaarantunut (VU) ja meritaimen, *Salmo trutta m. trutta* erittäin uhanalainen (EN). Tehtaankosken vaelluskalakoskia onkin kunnostettu rakentamalla pohjapatoja ja kutusorakoita osana joen kalataloudellista kunnostusta. Koskien perkaus ja myllypatojen rakentaminen on aikanaan muuttanut vesiolosuhteita paljon. Olosuhteet ovat vakiintuneet nykyiselleen pohjapatojen rakentamisen jälkeen.

Muutostilaksi arvioidun kalataloudellisen kunnostuksen vaikutukset ovat alueen luonnontilan kannalta myönteisiä ja nostavat kohteen arvoa.

Jokivarren luonnontila on säilynyt pääosin ennallaan ja koskien osalta se on jopa kohentunut. Alueen merkittävyyttä nostaa lisäksi sen sijainti osana laajempaa vaelluskalojen lisääntymisvesistöä.

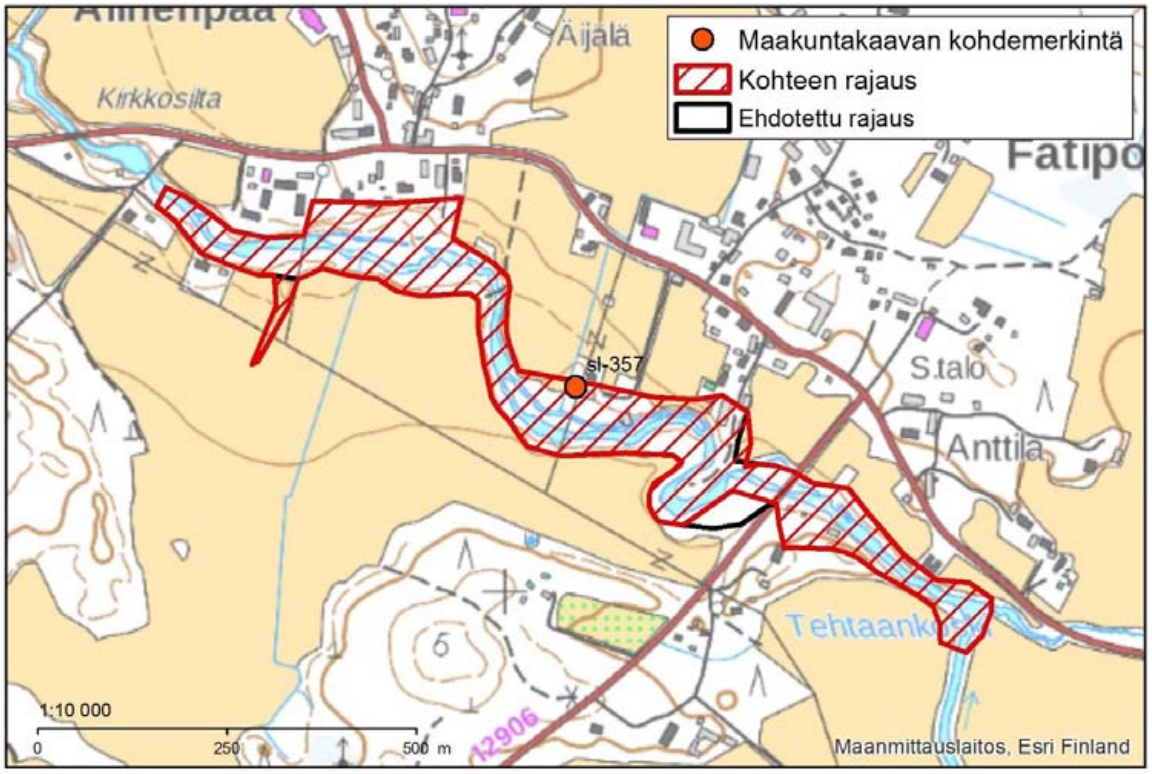
Rajausta on tarkennettu maastotyön perusteella. Poistettavaksi esitetään aiemman rajauksen sisään jääneitä pellonosia. Lisättäväksi esitetään aiemmasta rajauksesta puuttunutta lehtoa (kartta 1).

Taulukko 1. Kaasmarkun jokivarren luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	4	**Rajaus**	
Ulvila, Kaasmarkku	alaluokat	1.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-357	muutostila	2	vesistöjärjestely	9
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		kalataloudellinen kunnostus	10
SL-357	ennallistaen	2	**Suojeluperuste**	
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		kasvitieteellinen	2
754	vakaa, koheneva	=,+	kulttuurihistoriallinen	3
Pinta-ala	**Suojelustatus**		uhanalainen lajisto	6
MK: 9 ha, **uusi:** 10 ha	maakuntakaava	12	matkailu/virkistys	8
Lisätiedot: Ennallistettu ja tehty kalataloudellisia kunnostuksia. Joessa lisääntyvät mm. lohi (VU) ja taimen (EN).			**Lähteet** (lähteen numero)	
			1, 3, 25, 33	

Kuva 2. Kosteaa ja runsasravinteista saniaislehtoa Kaasmarkun Tehtaankosken rannalla.

Kartta 1. Kaasmarkun jokivarsi -kohteen (sl-357) karttarajaus.

Kuvat 3 ja 4. Lehtojen reunustama koskijakso ja keltamo, *Chelidonium majus.*

Kuva 1. Niityn ja lehdon välinen rehevä lampi.

Saaren koivikko SL-189

Ulvilan Saaren koivikon kaavakohde koostuu pääosin kulttuurivaikutteisista lehdoista. Kaakkoisreunalla on rehevää, entiselle pellolle kehittynyttä ruohoniittyä tai rehunurmea. Niityn pohjoispuolella, lehdon ja pellon välissä, on pieni lampi.

Kulttuurivaikutteinen lehto on hyvin monimuotoinen ja kohteelta löytyy useita erilaisia lehtokuvioita kosteasta ja runsasravinteisesta lehdosta tuoreeseen keskiravinteiseen. Löytyypä alueen itäreunalta pienialainen vanhaan joenuomaan muodostunut lehtokorpikuviokin. Alue on Saarenluodon kärjessä ja sitä kiertävät molemmin puolin Kokemäenjoen uomat, joista itäisin Kirkkojuopa on varsin vähävetinen ja rehevien lehtojen kehystämä. Lehtokorvet ja tuoreet runsasravinteiset lehdot ovat erittäin uhanalaisia (EN). Luontotyypiltään kosteat runsasravinteiset sekä tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat vaarantuneita (VU).

Kasvilajistosta tavataan monipuolista lehtojen lajistoa. Kenttäkerroksessa kasvaa muun muassa puna-ailakki, lehtotähtimö, kielo, sudenmarja, kultapiisku, kyläkellukka, lehtonokkonen, lehtopähkämö, syyläjuuri, lehtotesma, suokeltto, punakoiso ja lehtopalsami. Lehtopensaitakin on runsaasti, kuten taikinamarja, mustaherukka, lehtokuusama ja korpipaatsama. Paikoin pensaskerroksessa on runsaasti vaahteran ja tammen taimia. Puustossa on kerroksellisuutta ja se koostuu monipuolisesti järeistä haavoista, kuusista ja rauduskoivuista. Pihlajia ja raitojakin löytyy tuoreilta lehtokuvioilta. Lahopuuta on runsaasti ja ylispuuston alla kasvaa vielä tiheässä tuomia, hieskoivuja ja pihlajia. Kosteammilla lehtokuvioilla ylispuusto on lähes yksinomaan järeää harmaaleppää.

Saaren eteläkärjen viiltosara- ja korpikastikkavaltaiselle luhtarannalle on syntynyt jättipalsamikasvusto. Lehdosta lajia ei vielä löytynyt, joten haitallisen vieraslajin poistamiseksi olisi vielä jotain tehtävissä.

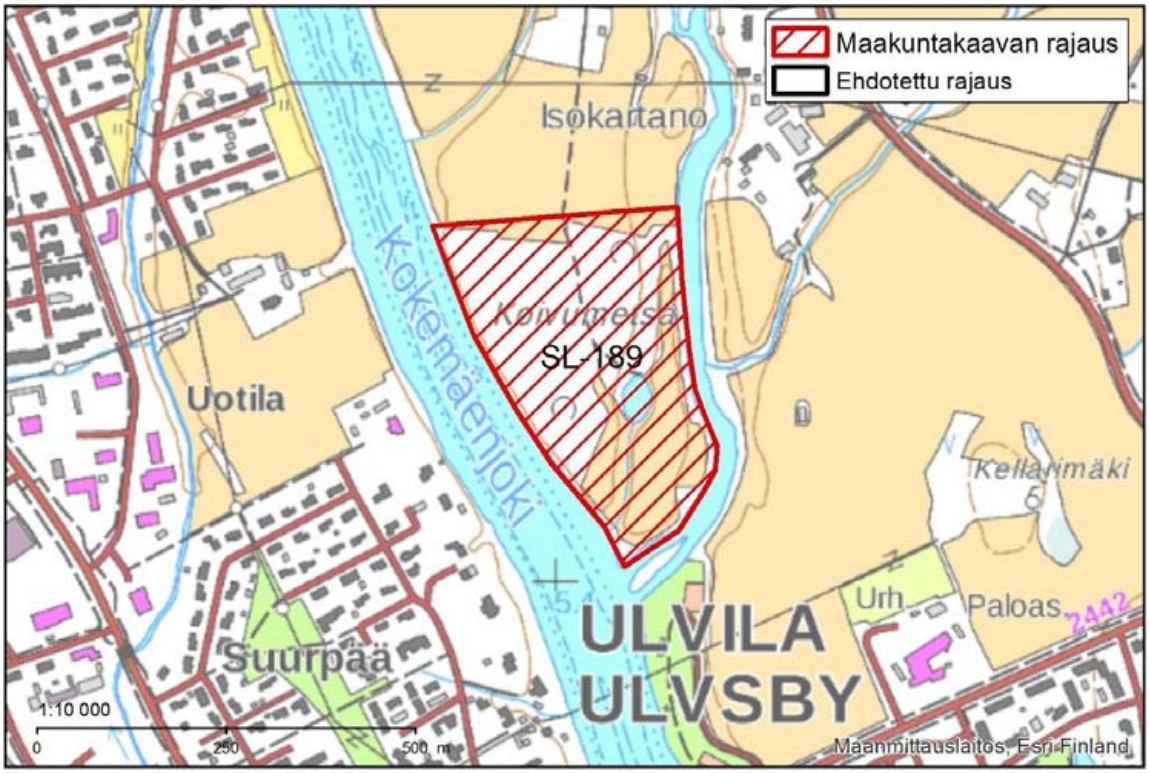
Niityn ja lehtoalueen välissä oleva lampi on varsin vähälajinen vanhan joenuoman notkelmaan jäänyt syvennys. Lähiympäristön kasveja on mm. punakoiso, ranta-alpi, rantamatara, rönsyleinikki, korpikastikka, kurjenjalka ja myrkkykeiso. Vedessä vielä iso- ja pikkulimaska.

Linnusto koostuu lähinnä lehtojen lajistosta; viitakerttunen, satakieli, punakylkirastas, räkättirastas, mustarastas, sirittäjä, mustapääkerttu, lehtokerttu ja tikli. Saaren koivikossa on myös vaarantuneen (VU) liito-oravan, *Pteromys volans*, lisääntymis- ja levähdysalue ja alueella on vankka majavakanta.

Rajaus ehdotetaan pidettäväksi ennallaan (kartta 1).

Taulukko 1. Saaren koivikon luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Ulvila, Saari	alaluokat	1.1, 1.2	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-189	luonnontilaisen kaltainen	1	ei muutosta	0
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-189	ei tarvetta	0	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		uhanalainen lajisto	8
759	koheneva	+	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 11 ha	maakuntakaava	12	1, 24	
Lisätiedot: Luonnontilaisen kaltainen lehtokoivikko. Runsaasti lahopuuta. Uhanalaisia luontotyyppejä (VU ja EN) Uhanalainen laji: vaarantunut (VU) liito-orava, *Pteromys volans.* Lehtojen lintuja.				

Kartta 1. Saaren koivikko -kohteen (SL-189) rajaus.

Kuva 2. Lehdossa on paikoin runsaasti lahopuuta.

Kuvat 3 ja 4. Lampi on muodostunut vanhaan joenuomaan. Lehtotähtimö, *Stellaria nemorum*, viihtyy rehevällä lehtokuviolla.

Kuva 1. Rantavyöhyke on pääosin luonnontilainen.

Kuva 2. Ruoho- ja saraluhtaa jokivarressa.

Joutsijoen alue SL-268

Hieman yli puolet Ulvilan, Kullaan Joutsijoen alue -nimisestä SL-kohteesta on perustettu yksityiseksi suojelualueeksi. Kaavarajauksen Joutsijoen länsipuolinen alue on edelleen toteuttamatta (kartta 1).

Jokivarressa on useita ruoho- ja saraluhtakuvioita. Joen lähiympäristö on paikoin erämainen ja lahopuuta löytyy paikoitellen mukavasti, osin majavan ansioista.

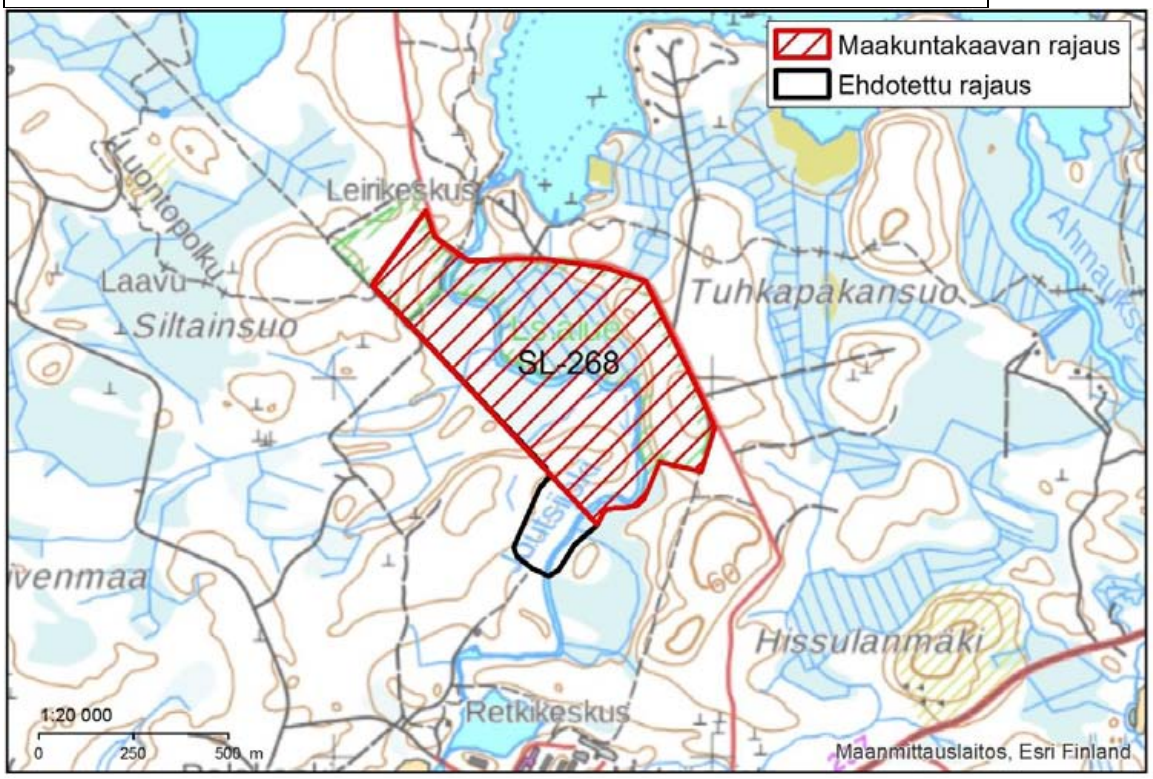
Kasvilajisto on tyypillistä kangasmetsien ja rantaluhtien lajistoa. Jokivarresta ja lehtokorvesta löytyy hieman vaateliaampia kasveja, kuten hernesara, kevätlinnunherne, mesimarja, soreahiirenporras, rantayrtti, rönsyleinikki, lehtotesma ja kiiltolehväsammal. Alueelta on myös havaintoja Satakunnassa harvinaisesta korpialvejuuresta. Lehtokorvet ovat erittäin uhanalaisia (EN) ja kangaskorvet äärimmäisen uhanalaisia (CR).

Linnustotiedot ovat vajavaisia, mutta kesällä 2019 alueella havaittiin sirittäjä, metso, isokoskelo ja peukaloinen.

Toteutumattomalle alueelle on kohdistunut vielä lähiaikoinakin metsänkäsittelyjä. Jokivarsi on kapealti luonnontilainen. Pohjoisen suojelukuvion viereen on tehty avohakkuu alle 20 vuotta sitten. Paikalla on nyt turvekankainen taimikko. Etelämpää löytyy kohtalaisen hyvin säilynyt ojanvarren mustikkakangaskorpi. Jokivarren länsipuolella metsät ovat eri-ikäisiä tuoreita kankaita. Palautumiskykyisin alue on rajauksen eteläisimmässä osassa. Aivan etelänurkassa on rehevä ja runsaspuustoinen ruoholehtokorpikuvio, joka ulottuu jokivarressa alueen ulkopuolelle. Korpikuvion osalta rajausta esitetään laajennettavaksi (kartta 1).

Taulukko 1. Joutsijoen alueen luokittelu

Kunta, kylä	**Pääluokka**	4	**Rajaus**	
Ulvila, Kullaa	alaluokat	1.1, 2.5	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-268	muutostila	1	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-268	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		matkailu/virkistys	9
312	koheneva	+	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 37 ha, **uusi:** 40 ha	maakuntakaava	12	1	
Lisätiedot: Osin suojeltu. Suojelualueen ulkopuoliselle osalle on kohdistunut hakkuita eri vaiheissa. Erittäin uhanalainen (EN) lehtokorpi ja äärimmäisen uhanalainen (CR) kangaskorpi.				

Kartta 1. Joutsijoen kohteen (SL-268) rajaus

Kuvat 2, 3 ja 4. Joutsijoki on varsin erämainen. Luhdalla kasvaa mm. raatetta, *Menyanthes trifoliata*. Lahopuutakin löytyy paikoin.

Kuva 1. Jyrkänteen alla lehtoa ja kalliokielekkeellä haisukurjenpolvikasvusto, *Geranium robertianum.*

Töyräänkallio SL-389

Ulvilan Kuorilan Töyräänkallion kohde koostuu peltoaukean keskellä sijaitsevasta yli 30 metrin korkeuteen kohoavasta jyrkkäreunaisesta kalliosta. Kalliota ympäröi lähes kaikilta sivuilta tuoreiden ja kuivien lehtojen kallionaluslehdot. Kallioiden rinteiltä löytyy metsätyyppejä lehtomaisista kankaista kallionlakien karukkokankaisiin ja kitumaan kalliometsiin avokallioineen.

Saareketta kiertää kallion sisään louhittuihin varastoihin liittyvä hiekkatie. Hiekkatien teko ja ylläpito hieman heikentää lehtojen luonnontilaa. Kaavarajauksen sisällä alueen eteläpäässä on tehty avohakkuu sähkölinjan alla.

Lehdoissa tavattavia kasvilajeja ovat muun muassa metsäkurjenpolvi, kevätlinnunherne, kultapiisku, aitovirna, taikinamarja, karhunputki, maahumala, sudenmarja, vuohenputki, kielo, metsäimarre, valkovuokko, syyläjuuri, käenkaali, lillukka, puna-ailakki, nuokkuhelmikkä ja sormisara. Jyrkänteen ja kallioiden lajeja ovat kalliokielo, kallioimarre, keto-orvokki, pölkkyruoho, isomaksaruoho, keltamo, kivikkoalvejuuri, haisukurjenpolvi ja hanhenpaju. Lisäksi havaintoja on kalkkikiertosammalesta, *Tortella tortuosa* ja kalliotöppösammalesta, *Cnestrum schisti*.

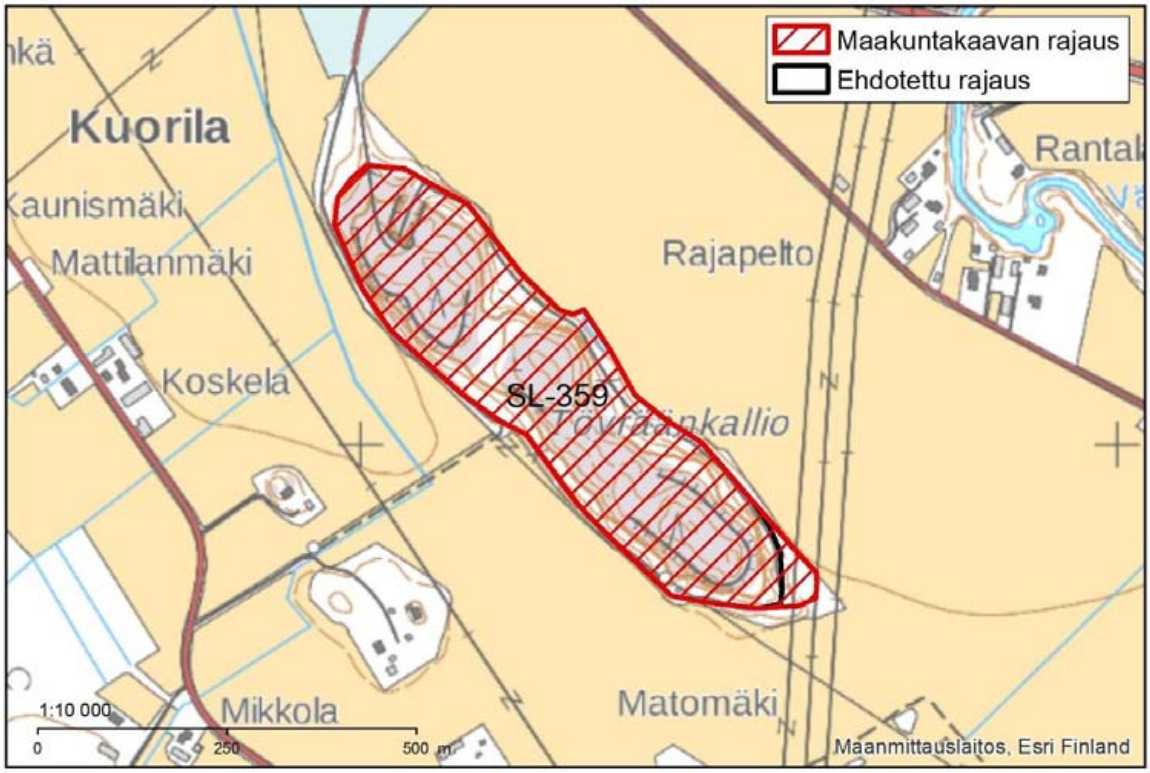
Kalliorinteiden puusto on mäntyvaltaista laella, mutta notkoissa ja loivilla rinteillä sekapuusto kostuu järeistä haavoista ja rauduskoivuista. Kuusi on paikoin valtalaji. Raitoja on yksittäispuina ja pensaskerroksessa viihtyvät tuomi, taikinamarja ja pihlajan taimet.

Tuoreet keskiravinteiset ja kuivat runsasravinteiset lehdot ovat vaarantuneita (VU) luontotyyppejä.

Rajaus esitetään pidettäväksi pääosin ennallaan, mutta kaakkoisreunan avohakattu sähkölinjan alue on perusteltua rajata ulkopuolelle.

Taulukko 1. Töyräänkallion kohteen luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	7	**Rajaus**	
Ulvila, Kuorila	alaluokat	1.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
SL-389	muutostila	2	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-389	itsestään	1	geologinen/geomorfologinen	1
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		kasvitieteellinen	2
762	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 13 ha, **uusi:** 12 ha	maakuntakaava	12	1, 8, 15	
Lisätiedot: peltojen ympäröimä korkea kallioalue. Alueella on louhittuja varastoja. Luontotyyppejä kallioiden karukoista tuoreisiin ja kuiviin lehtoihin, joista osa on vaarantuneita (VU)				

Kartta 1. Töyräänkallion, kohteen (SL-389) rajaus.

Kuvat 2 ja 3. Lehtojen kevätlinnunherneen, *Lathyrus vernus* ja kallioiden keto-orvokin, *Viola tricolor* kukintaa Töyräänkalliolla.

Kuva 4. Töyräänkalliolta avautuu näkymä yli satakuntalaisen viljely- ja metsämaiseman.

Kuva 5. Metsäkurjenpolvi, *Geranium sylvaticum*, on kallion alustan lehdoissa paikoin runsas.

Kuva 1. Tervaleppävaltaista korpea Mustaojan varressa.

Mustaoja s-2078

Mustaoja virtaa etelän suuntaan Porin Noormarkun Mustajärviltä Ulvilan Palusjärveen. Puro on paljolti luonnontilaisen kaltainen, vaikka uomaa on joskus paikoin syvennetty. Tuoreempia kaivuita on tehty lyhyellä matkalla joen ylittävän sillan tuntumassa. Uomaa ei ole kuitenkaan pahemmin oikaistu ja joki kulkee luonnollisessa uomassaan matkallaan kohti Palusjärven luonnonsuojelualueen Villinniittujen luhtasoita. S-alueen pohjoisosa Porin puolella kulkee peltolaikkujen tuntumassa, mutta siirtyy metsämaille heti Ulvilan rajan ylitettyään.

Kasvilajisto koostuu kangasmetsien, korpien, luhtien ja lehtojen lajeista, kuten hentosara, lehtovirmajuuri, suo-orvokki, terttualpi, metsäalvejuuri, soreahiirenporras, korpi-imarre, purovita, uistinvita, ulpukka, rantapalpakko, metsäkorte, järvikorte, ranta-alpi, vehka, raate, korpikaisla, keltakurjenmiekka, isonokkonen, lehtonokkonen, niittynurmikka, mesiangervo, viitakastikka, korpikastikka, luhtasara, pullosara, vesisara, jouhisara, kielo, puna-ailakki ja kultapiisku. Lisäksi kiiltolehväsammal ja lehtoruusukesammal viihtyvät kosteilla puronvarsilla. Puuston valtapuu on kuusi, mutta muutamin paikoin myös tervaleppä. Happoja on harvakseltaan, joen keskivaiheilla myös yksi jättihaapa. Hieskoivuja on paikoin runsaasti ja aivan Villinniittujen kupeessa eteläosan isovarpu- ja kangasrämeillä mänty on valtapuu.

Linnustotiedot ovat niukkoja, mutta kesäkuun lopussa havaittiin teeri, metso, pesivä varpushaukka, tiltaltti ja mustapääkerttu.

Kohteen pohjoisosassa on useita suuruohoisia ja tulvivia niittyjä. Valtalaji on usein korpikastikka, seassa mesiangervoa ja muita suurruohoja. Pohjoisosan metsät ovat lähinnä eriasteisesti hoidettuja mustikkatyypin kangasmetsiä. Hakkuut ovat paikoin ulottuneet aivan puronvarteen. Etelämpään siirryttäessä, puron ylittävän sillan pohjoispuolella puusto on paremmin säilynyt ja rannat rehevämpiä. Purojaksolla on luhtanevakorpea ja

luonnonsuojelulain mukainen tervaleppäkorpi. Lehtokorpea on pienialaisesti molemmin puolin jokea vaihettuen ulompana uomasta kosteaksi keskiravinteiseksi lehdoksi.

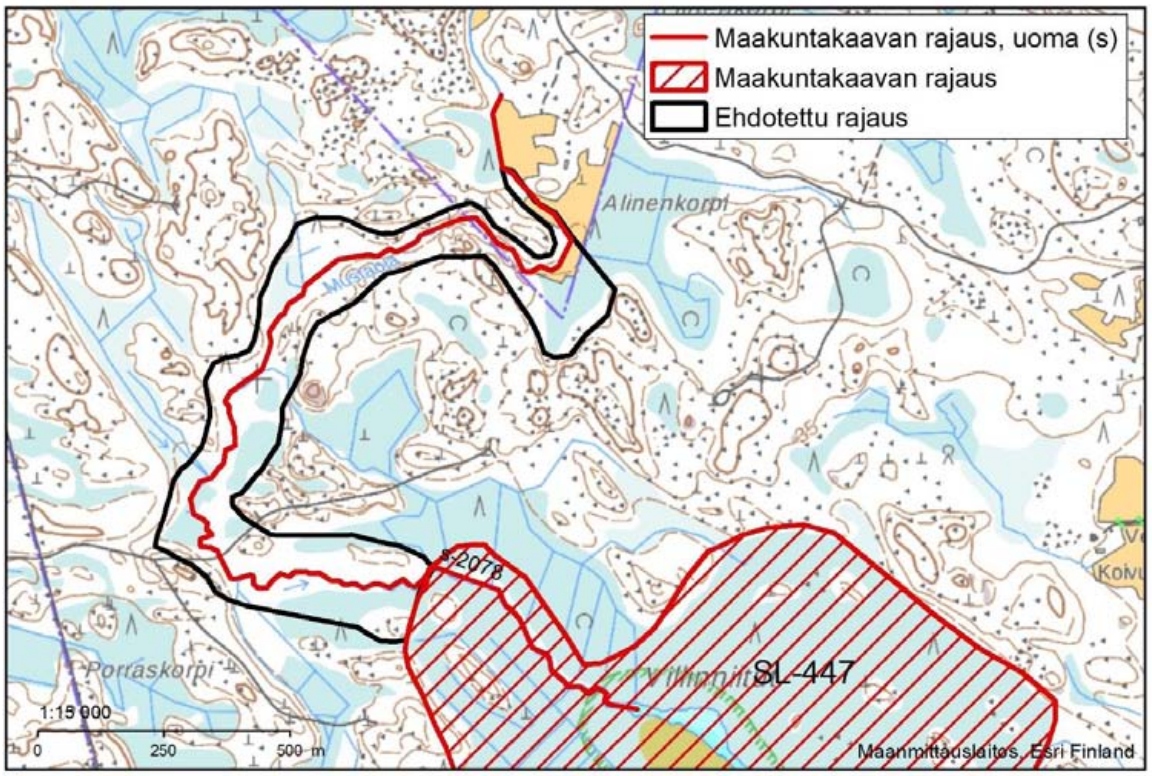
Mustaojan kolmen kilometrin matkalle mahtuu laaja kirjo pienialaisia luontotyyppejä, joista osa uhanalaisia, muun muassa metsäkorte- ja mustikkakangaskorpi; ruoho- ja saraluhtia, luhta- ja saranevoja, tupasvilla- ja isovarpurämeitä. Lisäksi tupasvillakorpea, sekä lyhytkorsinevaa Villinniittujen tuntumassa. Puronvarsi on eteläosastaan lähes ojittamaton muutamaa umpeutuvaa vanhaa ojaa lukuun ottamatta. Alueen arvoa nostaa kytkeytyneisyys eteläpuoliseen Palusjärven suojelualueeseen ja maakuntakaavan SL-kohteeseen. Erityisen arvokasta on liittyminen Villinniittujen luonnontilaisiin ja ojittamattomiin nevoihin, korpiin ja rämeisiin.

Kangaskorvet ovat luokiteltu äärimmäisen uhanalaisiksi (CR). Lisäksi Mustaojan varressa on viisi vaarantunutta (VU) neva- tai rämetyyppiä. Kohteen edustavuuden perusteella oikea kaavamerkintä on SL.

Rajauksen muuttamista aluemaiseksi tulisi harkita uhanalaisten luontotyyppien ja puronvarren säästämiseksi. Ehdotus uudesta rajaustyypistä on tehty liitekarttaan (kartta 1).

Taulukko 1. Mustaojan uomakohteen luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	6	**Rajaus**	
Ulvila, Pori, Tyvijoenkulma	alaluokat	1.2, 2.4	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
s-2078	muutostila	2	hakkuu, vesistöjärjestely	2,9
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
uusi	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**		luonnontilaisuus	10
325	vakaa	=	hydrologinen	11
Pituus	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 3 km, **uusi:** 23 ha	maakuntakaava	12	1	
Lisätiedot: monimuotoinen ja alkuperäisen uomansa osin säilyttänyt luonnontilaisen kaltainen puro. Useita uhanalaisia luontotyyppejä: yksi äärimmäisen uhanalainen (CR) ja viisi vaarantunutta (VU).				

Kartta 1. Mustaojan (s-2078) rajaus. Kohde on rajaustyypiltään uoma. Kartalla on myös ehdotettu aluemainen rajaus.

Kuva 2. Mustaojan pohjoisosan suuruohoista tulvaniittyä. Etualalla soreahiirenporras ja taustalla korpikastikka.

Kuva 3. Sillan pohjoispuolella joki on leventynyt rakentamisen seurauksena muutostilassa olevaksi reheväksi tulvametsäksi.

Kuva 3. Villinniittujen luonnontilaiset ja avarat lyhytkorsinevat levittäytyvät eteläpäässä puron molemmin puolin.

Kuvat 4-7. Villinniitut ja metsäkortekorpi puron varressa. Alinna lehtoa ja lehtokorpea.

Kuva 1. Rottalammin karua kalliomännikköä.

Isokallio-Rottalamminkorpi SL-2112

Isokallio-Rottalamminkorven kohde sijaitsee Ulvilan Kullaan Joutsijärven pohjoispuolella. Rottalamminkorven alueella ojittamattomia piensoita esiintyy poikkeuksellisen runsaasti. Maasto on huomattavan kallioista ja louhikkoista. Karujen ja kivisten kumpareiden välisiin notkelmiin on muodostunut piensoiden verkosto, joista suuri osa on ojittamattomia. Soilla puusto on luonnontilaisen kaltaista ja paikoin on huomattava määrä keloja sekä vanhoja palokoroja. Soiden reunametsiä on avohakattu siemenpuuasentoon aivan kaavarajaukseen saakka. Hieman vanhempia hakkuita ja taimikoita löytyy myös kaavarajauksen sisältä. Soiden reunoille on jätetty hyvin kapeita puustoisia suojavyöhykkeitä. Alueen halki kulkee retkeilyreitti ja sen tuntumassa on kaksikin autiotupaa.

Suotyyppejä ovat muun muassa ohutturpeiset kangas- ja isovarpurämeet, tupasvillarämeet sekä pienialaiset ruohokorvet. Kivennäismaiden kumpareiden metsätyypit vaihtelevat lehtomaisista kankaista kallio- ja louhikkometsiin. Pääosin metsät ovat mäntyvaltaisia. Osa louhikoista on täysin puuttomia ja rakkamaisia. Suojellun alueen Isokallion laelta avautuu jylhä näkymä ympäröiville soille ja metsiin. Isokalliolla osa puustosta on jo huomattavan vanhaa.

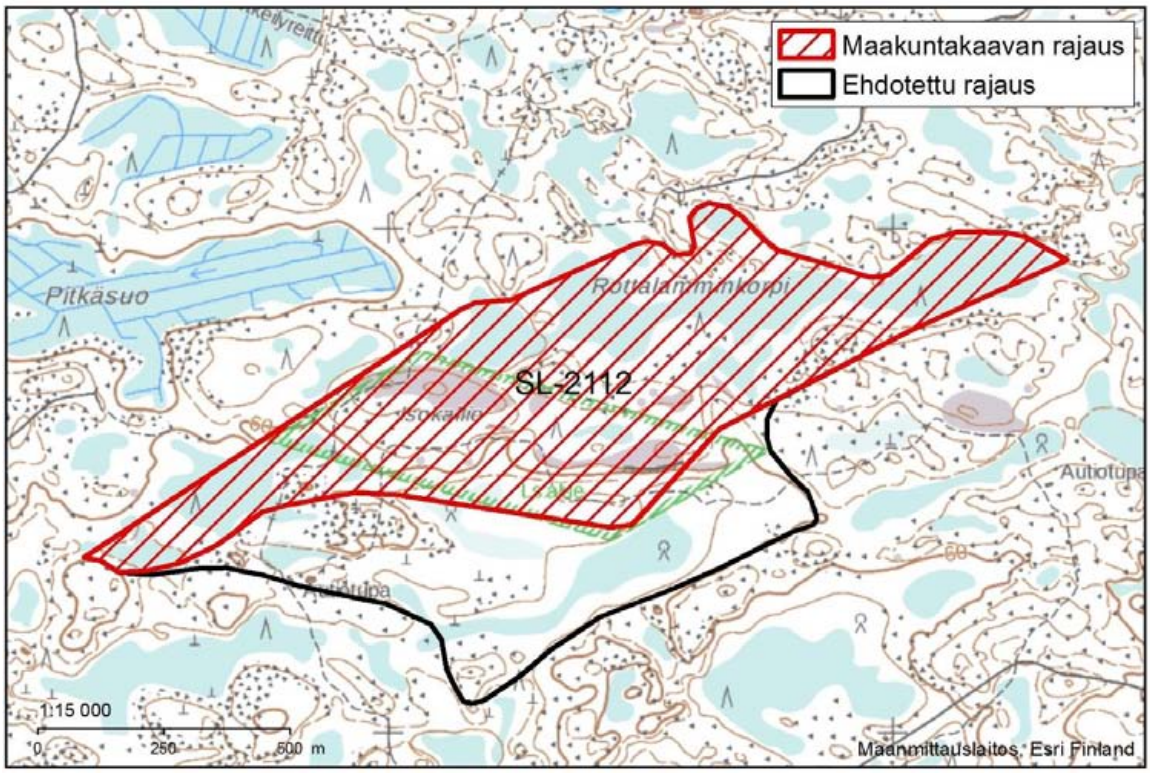
Kasvilajisto koostuu lähinnä kangasmetsien ja karujen soiden tyyppilajistosta. Pienialaisilta, rehevimmiltä paikoilta tapaa myös hieman vaateliaampaa lajistoa, kuten jouhivihvilää, viitakastikkaa, luhtasaraa, maariankämmekkää, virpapajua, tuhkapajua ja korpipaatsamaa.

Alueen luontotyypeistä kangasrämeet ja ruohokorvet ovat erittäin uhanlaisia (EN) luontotyyppejä. Isovarpu- ja tupasvillarämeet ovat vaarantuneita (VU).

Isokallio-Rottalamminkorven alue on edustava ja hyvin säilynyt osa lähialueen laajempaa piensoiden verkostoa. Soiden kytkeytyneisyys, luonnontilaisuuden kaltaisuus ja ojittamattomuus yhdessä virkistyskäyttöpotentiaalin kanssa puoltaa kohteen säilyttämistä kaavassa. Rajausta esitetään laajennettavaksi alueen eteläosan suojuotilla lähiympäristöineen (kartta 1).

Taulukko 1. Isokallio-Rottalamminkorpi – kohteen luokittelu

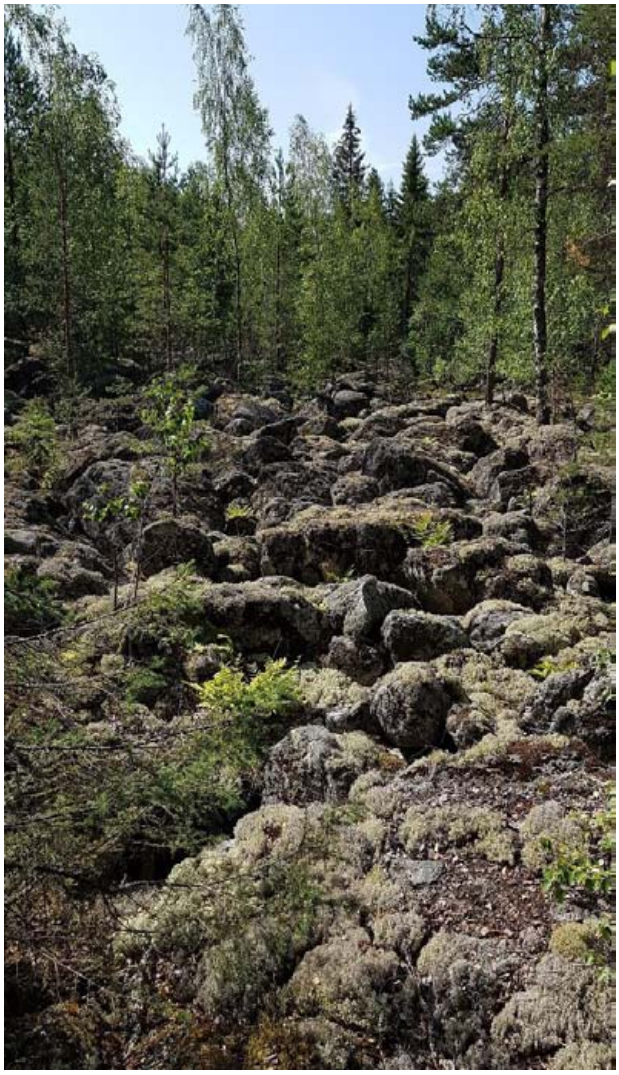
Kunta, kylä	**Pääluokka**			2	**Rajaus**	
Ulvila, Kullaa	alaluokat		1, 7, 1.1, 2.4		muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**				**Muutoksen syy**	
SL-2112	muutostila			2	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**				**Suojeluperuste**	
uusi	itsestään			1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**				matkailu/virkistys	9
ei	vakaa			=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	**Suojelustatus**				**Lähteet** (lähteen numero)	
MK: 51 ha**, Uusi:** 77 ha	luonnonsuojelualue			1	1, 2, 4, 9, 28	
	Lisätiedot: ojittamattomia piensoita kallioiden ja louhikkojen välisissä painanteissa. Useita uhanalaisia suoluontotyyppejä. Noin 30% luonnonsuojelualueena. SSTE-kohde.					

Kartta 1. Isokallio-Rottalamminkorpi -kohteen (SL-2112) rajaus

Kuva 2. Alueen karukkokangasta keloinen. Taustalla luonnontilainen isovarpuräme.

Kuvat 3 ja 4. Puuton louhikko ja isovarpuräme keloineen.

Kuva 5. Paikoin tuoreet hakkuut ulottuvat aivan kaava-alueen rajalle.

Kuva 1. Sunniemen kohteen saniaislehtoa.

Sunniemen lehto sl-483

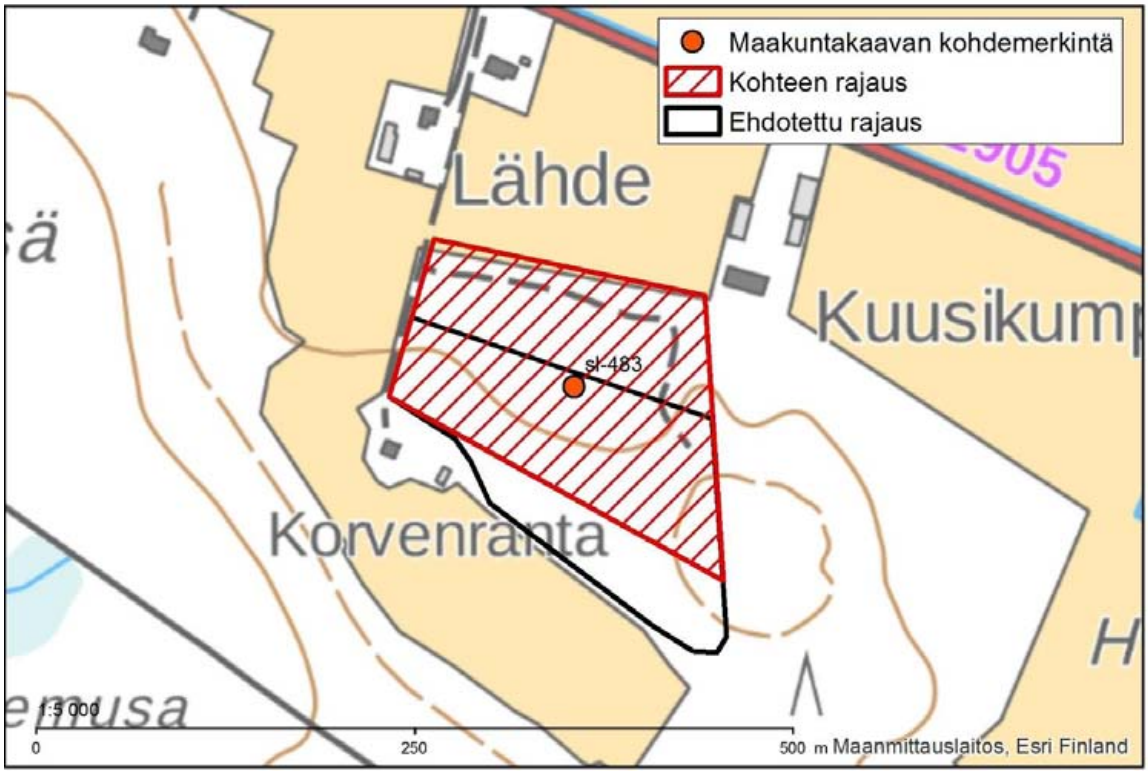
Kohde sijaitsee Sunniemen kylässä Ulvilan kuntakeskuksesta noin viisi kilometriä koilliseen. Sunniemen lehto on laajalti menettänyt luontoarvonsa. Alun perin lahopuustoinen kuusikkoinen lähdelehtokorpi on hakattu ja osin ojitettukin jokin aika sitten. Kohteen eteläosa on käytännössä menettänyt luontoarvonsa, eikä niitä ole mahdollista palauttaa.

Lähteisyyttä on edelleen havaittavissa kohteen etelä- ja kaakkoiskulmalla, vaikka kohde on soittain ojitettu. Tihkupintaa on kohtalaisen laajalti, ja ojissa virtaa pohjavesi.
Vaatelialta lehtolajeja on edelleen jäljellä nuorehkon ja tiheän leppätaimikon katveessa. Kenttäkerroksessa kasvaa muun muassa lehtopalsami, lehtonokkonen, puna-ailakki, lehtotähtimö, soreahiirenporras, mukulaleinikki, isoalvejuuri, lehtokorte, lehtotesma, vuohenputki, korpikaisla, karhunputki, sudenmarja, lehtomatara ja kotkansiipi.
Kohteen etelärajalla on pienialainen ja kohtalaisen hyvin säilynyt kostea runsasravinteinen lehtokuvio. Kosteat runsasravinteiset lehdot ovat vaarantuneita (VU) ja lehtokorvet erittäin uhanlaisia (EN).

Rajaus ehdotetaan pienennettäväksi suurelta osin kohteen pohjoisosasta. Luonnonarvot on mahdollista palauttaa kohteen eteläosaan. Arvokas alue jatkuu hieman kohteen etelärajan ulkopuolelle, missä on vielä jäljellä edustava lehtokuusikko (kartta 1).

Taulukko 1. Sunniemen lehto -kohteen luokittelu.

Kunta, kylä	**Pääluokka**	1	**Rajaus**	
Ulvila, Harjunpää	alaluokat	1.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	**Luonnontila**		**Muutoksen syy**	
sl-483	pysyvästi muuttunut	3	ojitus, hakkuu	1,2
Seutukaava 5 tunnus	**Palautuvuus**		**Suojeluperuste**	
SL-483	itsestään	1	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	**Kehityssuunta**			
761	vakaa	=		
Pinta-ala	**Suojelustatus**		**Lähteet** (lähteen numero)	
MK:3 ha, **uusi:** 2 ha	maakuntakaava	12	1	
Lisätiedot: viime aikoina voimakkaasti käsitelty lähteinen lehtokorpi. Kohteella on säilynyt huomattava määrä lehtokasveja ja tihkupintaa.				

Kartta 1. Sunniemen lehto -kohde (sl-483) ja uusi rajausehdotus.

Kuva 2. Kohteella on osittain säilynyt vielä muun muassa kotkansiipilehtoa ja lehtokorpea.

Kuva 3. Nuorehkon harmaalepikon alustan tihkupinnalla on monilajista lehtoa.

Kuva 4. Alueen pohjoisosan luontoarvot on menetetty.

Lähteet

1 Hakila, Raimo: Satakunnan luonnonsuojeluselvitys. Kuntakohtaiset luontokartoitusaineistot. Julkaisematon. Liittyy julkaisuun A:249. Satakuntaliitto 2000.
2 Vieno, Marja: Satakunnan soiden moninaiskäytön selvitys 2014.
3 Hyvärinen, E.; Juslén, A.; Kemppainen, E.; Uddström, A.; & Liukko, U-M: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019.
4 Kontula, T. & Raunio, A. (toim.): Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet.
5 Vilén, Risto; Vasko, Ville ja Nuotio, Kimmo: Satakunnan maakunnallisesti arvokkaat lintualueet 2006-2014. Porin Lintutieteellinen Yhdistys ry & Rauman Seudun Lintuharrastajat ry 2015. 303 s.
6 Kokemäenjoen rantaosayleiskaavan luontoselvitys. Biota 2003. - 19 s
7 Jutila, Heli; Pykälä, Juha; Lehtomaa, Leena: Satakunnan perinnemaisemat. Suomen ympäristökeskus 1996. (Alueelliset ympäristöjulkaisut 14.) - 198 s.
8 Suominen, J.: Satakunnan kasvit. — Norrlinia 26: 1–783. 2013
9 Rassi, Pertti; Hyvärinen, Esko; Juslén, Aino; Mannerkoski, Ilpo. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010.
10 Vilen, Risto: Kokemäen Sääksjärven linnustolaskenta 2007.
11 Vilen, R. (2014). Kokemäen Sääksjärven linnustolaskenta 2014. Raportti, 10 s. Suomen Ympäristökeskus 2014.
12 Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat. Suomen ympäristö 32/2011. Kohdekuvaukset
13 Kirkkala, Teija & Vilen, Risto: Kokemäenjoen keskiosan vesikasvillisuusselvitys, osa II: Säpilänniemen tutkimusalue 2014-2016 (julkaisematon)
14 Kokemäenjoen rantaosayleiskaava. Kokemäen kaupunki 15.3.2010.
15 Mossberg B & Stenberg L, Suuri Pohjolan kasvio, Tammi 2005.
16 Uotila, P. & Kippo-Edlund, P. 1985: Vesien suurkasvillisuus. Julkaisuissa Tyysjärvi-Muuronen, K. (toim.). Vesiopas – Vedet ja Vesiluonto. ss. 61-90. Suomen Luonnonsuojelun Tuki, Helsinki.
17 Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio, 4. uudistettu painos, 656 s. Luonnontieteellisen keskusmuseon kasvimuseo. Helsinki.
18 Uusi-Seppä, Niina (toim.): Satakunnan kulttuuriympäristöt eilen, tänään, huomenna. Satakunnan Museon julkaisuja 19 2012. 343 s.
19 Kimmo Nuotio; sähköpostiviesti 16.8.2019.
20 GTK. Turvetutkimusraportit.
21 Turo Hjerppe, Sari Väisänen ja Ilkka Sammalkorpi. Vesienhoito Kauvatsan reitillä –nykytila ja toimenpidesuositukset. Suomen Ympäristökeskuksen raportteja 19/24.
22 Kauvatsanjokivarren, Lievijärven ja Kuoppalanjoen osayleiskaava, voimaantulo 8.7.2010. Kokemäen Kaupunki.
23 Kokemäen keskustaajaman osayleiskaavan luontoselvitys. FCG 2015.
24 Ulvilan keskustaajaman yleiskaava. Kaavaselostus. Ulvilan kaupunki 2005.
25 Leineperin osayleiskaava. Ulvilan kaupunki 2006.
26 Petteri Mäkelä, Hyötytuuli; sähköposti 22.8.2019
27 Nuotio, Kimmo & Sillanpää, Matti. Porin Tahkoluodon merituulipuiston lähisaarien pesimälinnusto ja levähtäjät 2018.
28 Soidensuojelun täydennysehdotus. Maastoraportit. Julkaisematon. Varsinais-Suomen ELY-keskus
29 BirdLife Tiira-havaintojärjestelmä. Porin lintutieteellisen yhdistyksen havaintotietokanta.
30 Ahlman, Santtu: Nakkilan taajamaosayleiskaavan luontoselvitys 2010. Ahlman konsultointi & suunnittelu 2010. - 32 s.
31 Ryösä, M. ja Reiniaho, T. 1994: Nakkilan luontoselvitys 1993. — Nakkilan kunta, Nakkilan Lions Club ja Satakunnan metsälautakunta.
32 Karhu, Kari; Lampolahti, Janne: Nakkilan Arantilankosken alueen luontoselvitys. Satakunnan luontotietokeskus 2000. (Raportti 1/2000) - 7 s.
33 Rannikko, L. Kokemäenjoen ja sen sivuhaarojen kalataloudelliset kunnostustarpeet. Kesäkuu 2006. Varsinais-Suomen TE-keskus.
34 Nakkilan taajamaosayleiskaava. Nakkilan kunta. 6.5.2013.
35 Muinaisjäännösrekisteri. www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.79010016

36 Kirkkala, Teija: Pitkäjärven alueen luontoselvitys: Harjavalta, Kokemäki, Kullaa. Lounais-Suomen ympäristökeskus 1996. (Monistesarja 7/96.) - 26 s.
37 Ahlman, S. & Luoma, S. 2013: Isojen lintujen muuttoreitit Satakunnassa – havaintokatsaus. Turun Yliopisto, Merenkulkualan koulutus- ja tutkimuskeskus. 117 s.
38 Tero Toivanen, Timo Metsänen ja Teemu Lehtiniemi: Lintujen päämuuttoreitit Suomessa. BirdLife Suomi ry. 2014
39 Satakunnan vankila Köyliö, suppea luontoselvitys. Senaattikiinteistöt. Luontoselvitykset 2017
40 Esa Hankonen. Lähdeselvitysaineisto. S-posti 1.9.2019
41 Luonnonsuojeluasetuksen liite: luettelo uhanalaisista ja erityisesti suojeltavista lajeista. Ympäristöministeriö 2013.
42 Rintala, Veli-Matti: Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen arvokkaiden kallioalueiden (ge2) nykytilan inventointi -raportti. Satakuntaliitto 2013.
43 Kirkkala, Teija; Ikonen, Iiro: Kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienvedet Varsinais-Suomessa ja Etelä-Satakunnassa. Vesi- ja ympäristöhallitus 1994. (Monistesarja Nro 593.) - 109 s.
44 Kalinainen, Pertti; Hakila, Raimo: Satakunnan luonnonsuojeluselvitys 1984. Satakunnan seutukaavaliitto 1985. (Sarja A:145.) - 197 s.
45 BirdLife International (2019) Important Bird Areas factsheet: Oura and Enskeri archipelagos. Downloaded from http://www.birdlife.org on 11/09/2019.
46 Sami Luoma; sähköposti 11.9.2019
47 Mykrä, Sakari: Porin kaupungin alueen pienvesien inventointi 1990 / Limnell, Marko: Eräiden Porin kaupungin virkistys- ja suojelualueiden sudenkorennot 1989. Porin ympäristönsuojelulautakunta 1991. (Julkaisu 1/91.) - 48 s.
48 Mattila, Olli: Meri-Porin osayleiskaava-alueen luontoselvitys 1995. Porin kaupunginkanslian kaavoitusosasto 1996. (Porin kaupunkisuunnittelusarja C 46/1996.) - 40 s.
49 Jutila, Heli M.: Seed bank and emergent vascular flora of ballast areas in Reposaari, Finland. 1996. - Ann. Bot. Fenn. 33, s. 165 - 182.
50 Jutila, Heli M.: Seed banks of river delta meadows on the west coast of Finland. 2002. - Ann. Bot. Fenn. 39, s. 49 – 61.
51 Kimmo Nuotio; sähköpostiviesti 20.8.2019
52 Pasi Alanko; sähköpostiviesti 6.8.2019
53 Pomarkun-Siikaisten Isojärven tilan perusselvitys. Toim. Seppo Salonen. Pomarkun kunta 2002. - 89 s.
54 Jan Eerala; sähköposti 25.9.2019
55 Vilen, Risto; Porin Levon asemakaavan linnustoselvitys 2013. Genius Loci Luonto- ja kulttuuripalvelut.
56 Porin Yyterin lomakylän asemakaava-alueen linnusto- ja liito-oravaselvitys 2011. Ahlman konsultointi & suunnittelu
57 Heikurinen, J & Nieminen, M.; Merikarvian kalastusalueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2013-2017.
58 Koivunen, S., Nukki, H., Salokangas, S. Satakunnan Vesistöt – Käyttö, ja kunnostustarpeet. Pyhäjärvi-instituutti 2006.
59 Pohjajoen inventointi vuonna 2013. Kala- ja vesimonisteita nro 115. Kala- ja vesitutkimus Oy. 2013
60 Mattila, Olli: Pohjoisen satamatien jatkeen rakentaminen: yleissuunnitelman laadintaan liittyvä luonto- ja maisemaselvitys. Porin kaupungin kaavoitusosasto 1995. - 18 s.
61 rky.fi
62 Rintala, Veli-Matti: Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen arvokkaiden kallioalueiden (ge2) nykytilan inventointi -raportti. 27 s. + kohdekuvaukset. Satakuntaliitto 2013.
63 Sami Luoma; sähköposti 29.9.2019
64 Hertta-tietojärjestelmä; eliölajit. Suomen ympäristökeskus (SYKE).
65 Suomen lajitietokeskus. Laji.fi. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Luomus.
66 Ala-Risku, Terhi; Rantayleiskaavan luontoselvitys, Jämijärvi. Pohjanmaan luontotieto 2016.
67 Jutila, Heli; Pykälä, Juha; Lehtomaa, Leena: Satakunnan perinnemaisemat. Suomen ympäristökeskus 1996. (Alueelliset ympäristöjulkaisut 14.) - 198 s.
68 Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.), Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 31–34. Suomen ympäristö 1/2017
69 Härjämäki, Kimmo & al.: Maa- ja metsätalousalueiden monimuotoisuus ja kosteikot, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen julkaisuja, 2011.
70 Esa Hankonen; sähköposti 29.5.2019

71 Kaunissaaren maastokäyntimuistio 15.08.2016.Ikonen, Iiro.
72 Itämies, Juhani: Raportti kiurunkannuksen (Corydalis solida) ja pikkuapollon (Parnassius mnemosyne) kartoituksista Rauman ja Eurajoen alueella kesällä 2013. Varsinais-Suomen ELY-keskus 2013.
73 Kaunissaaren hoitoa koskeva aloite Eurajoen kunnalle 8.8.2019. Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry 7 s.
74 Anu Saarinen ja Ossi Siivonen: Kaunissaaren putkilokasvillisuusselvitys 2005. Opinnäytetyö.
75 Kimmo Nuotio; sähköposti 8.9.2019
76 Ville Vasko; sähköposti 8.8.2019
77 Raimo Sundelin; sähköposti 2.9.2019
78 Kalle Haapala; sähköposti 4.9.2019
79 Esa Hankonen; sähköposti 17.6.2019
80 Rauman Unajan ja Voiluoto–Anttilan osayleiskaavojen luontoselvitys 2012. Rauman kaupunki. Ahlman konsultointi & suunnittelu
81 Tuovinen, Teemu: Karvianjoen pohjoisosan taimenpuroinventoinnit. Raportteja 83/2014. Varsinais-Suomen ELY-keskus. 140 s.
82 Euran Väsönsuon nummirahkasammalselvitys 2016. Tmi Esa Hankonen 2016. 10 s.
83 Esa Hankonen; sähköposti 17.10.2019
84 Rautiainen, Pirjo: Karvia: osayleiskaava-alueen luontoselvitys 2005. 2005. - 13 s
85 Ala-Risku, Terhi: Karvianjoen eteläosan seutukaavan suojelurajauksen ja liito-oravareviirien tarkistus 2010. Tmi-Pohjanmaan Luontotieto
86 Esa Hankonen; sähköposti 1.9.2019
87 Luonnontieteellisen keskusmuseon kasviatlas: http://koivu.luomus.fi/kasviatlas/
88 Sari Koivunen, Heli Nukki, Susanna Salokangas: Satakunnan vesistöt Käyttö ja kunnostustarpeet Pyhäjärvi-instituutin julkaisuja Sarja B nro 12. Eura 2006.
89 Juutinen, Riikka (toim.). Lähteikköjen ennallistamistarve - hyönteislajiston tarkastelu ja koko hankkeen yhteenveto. Metsähallitus, Vantaa, 2010. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 193. 133 s.
90 Britschgi, Ritva, Rintala, Jari, Puharinen, Suvi-Tuuli. Pohjavesialueet – opas määrittämiseen, luokitukseen ja suojelusuunnitelmien laadintaan. Ympäristöhallinnon ohjeita 3/2018
91 Hankonen Esa 2018: Satakunnan pohjavesialueiden E-luokka -luontotyyppiselvityksen 2018 väliraportti
92 Esa Hankonen; sähköposti 23.9.2019
93 Hankonen Esa 2019: Satakunnan pohjavesialueiden E-luokka -luontotyyppiselvityksen 2019 kohdekuvaukset (julkaisematon).
94 Salmi, Pasi; Karén, Virpi: Pukanluoman Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. (Varsinais-Suomen ELY-keskus, 2014-06)
95 Esa Hankonen; sähköposti 2.11.2019
96 Esa Hankonen. Uhanalaisten kasvien selvityksiä Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa 2016.
97 Sini Solala; sähköposti 11.11.2019